

ಸಮಗ್ರ ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಸಾಹಿತ್ಯಮಾಲೆ - ೨೬

ಶುಭ ಸಂದೇಶ

ಬಿ.ಎಸ್. ಯಡಿಯೂರಪ್ಪ

ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ

ವಿಧಾನ ಸೌಧ

ಬೆಂಗಳೂರು - 560 001

ದಿನಾಂಕ : 16-09-2009

ಶುಭ ಸಂದೇಶ

ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಇತಿಹಾಸವಿರುವ, ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯೆಗಳ ತೊಟ್ಟಿಲಾಗಿರುವ, ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಖಜಾನೆಯಾಗಿರುವ ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ಕಲಾ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಎಲ್ಲಾ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ಸಮಗ್ರ ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಅಕಾಡೆಮಿಯವರು ಹೊರತರುತ್ತಿರುವುದು ಸಂತಸದ ಸಂಗತಿ.

ಕುರಿತೋದದೆಯುಂ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಯೋಗ ಪರಿಣತ ಮತಿಗಳ್ ಎಂಬ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ನಮ್ಮ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಾರವಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ನೆಲ-ಜಲ-ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಿರಾಟ್ ದರ್ಶನವನ್ನು ನೀಡುವ ಈ ಸಂಪುಟಗಳು, ನಿಜಕ್ಕೂ ನಾಡಿನ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಹಾಗೂ ಜಾನಪದ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕೊಡುಗೆಯಾಗಲಿವೆ.

ಈ ಯೋಜನೆಗೆ ಶ್ರಮಿಸಿರುವ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು. ಸಮಗ್ರ ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪುಟ ಯೋಜನೆಗೆ ಶುಭ ಹಾರೈಕೆಗಳು.

(ಬಿ.ಎಸ್. ಯಡಿಯೂರಪ್ಪ)

ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಮಾತು

ಪೂರ್ವಾಪರ

ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆಧುನಿಕ ವಿಜ್ಞಾನ ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮಹಾಪಲ್ಲಟವಾಗಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿತು. ಅದು ವಸಾಹತುಶಾಹಿಯ ಒಂದು ಪ್ರಭುತ್ವವೂ, ಹೊಸಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಹೊಸ ವಸ್ತು ವಿನ್ಯಾಸದ ಒಂದು ಆವಿಷ್ಕಾರವೂ ಆಗಿತ್ತು. ನಮ್ಮೊಳಗೆ ನಾವು, ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದ ನಮಗೆ ಈ ಕಂಪನ ಕೆಲವರಲ್ಲಿ ಭಾರಿ ತಲ್ಲಣವನ್ನೂ, ಹಲವರಲ್ಲಿ ಬಿಡುಗಡೆಯ ತರಂಗಗಳನ್ನೂ ತಂದಿತು. ಅದನ್ನು ಮಿಸುಕುವ, ಮೀರುವ ಅಥವಾ ಸುಧಾರಿಸಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಯಾವ ಶಕ್ತಿಯೂ ಆಗಿನ ಭಾರತೀಯ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. 'ಒಪ್ಪಿಕೊ ಇಲ್ಲವೆ ಹಿಂದೆಸರಿ' ಎಂಬ ಕೊನೆಯ ಆದೇಶವದು. ಇದು ಕಾರಣವಾಗಿ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಮೀರಿದರೆ ಹೊಸಜ್ಞಾನ ತಪ್ಪಿಹೋಗುವ, ಹೊಸಜ್ಞಾನವನ್ನೇ ವಿರೋಧಿಸಿದರೆ

ಜೀವನ ಹಿಂದೆ ಸರಿಯುವ ಅಪಾಯದ ಇಕ್ಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಶ್ರೀಮಂತ ಮತ್ತು ಬಡವ ಇಬ್ಬರೂ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡರು. ಅಂಥ ವಿಜ್ಞಾನ ನಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಬಂತು.

ಆ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇವಲ ಜ್ಞಾನವಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದರೆ ಭಾರತೀಯ ಪಂಡಿತರು ಅದರೊಂದಿಗೆ ತರ್ಕಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು ಅದನ್ನು ಹೇಗೋ ಸೋಲಿಸಿ ಓಡಿಸಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದು ಆಯುಧವಾಗಿಯೂ, ಆಸೆಯಾಗಿಯೂ ಮೂಡಿಬಂದಿತ್ತು. ಬ್ರಿಟಿಷರನ್ನು ಸೋಲಿಸಬಹುದಿತ್ತು. ಬಡತನವನ್ನು ಸೋಲಿಸಬಹುದಿತ್ತು ! ನಮ್ಮ ಆ ಕಾಲದ, ದೇಶದ ಬಡತನ ಅಂಥ ವಸ್ತುಜ್ಞಾನದ ಆದೇಶಕ್ಕೆ ತಲೆಬಾಗಿತ್ತು. ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಡತನವನ್ನೂ ಘೋಷಿಸಿಕೊಂಡಿತಲ್ಲ ! ಅಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಪತನದ ಹಾದಿ ತೆರೆಯಿತು. ಈ ಸೋಲೇ ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚಳವಳಿಗೆ ಸ್ವರಸಂಯೋಜನೆ ಮಾಡಿತು. 'ಸಾಮಗ್ರಿ ಆಧುನಿಕತೆ'ಯನ್ನು ಎತ್ತಕಡೆಯಿಂದ ಬೇಕಾದರೂ ತರಬಹುದು 'ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆಧುನಿಕತೆ' ಎಂಬುದು ಹಾಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಡೆಯಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುವಂಥದಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ನೆಲದೊಡಲ ಫಲವತ್ತತೆಯಿಂದಲೇ ಪುನರ್ನಿರ್ಮಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ಅನ್ಯಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಅನುಸಂಧಾನ ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದು ಎಂಬುದನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದಿಗಳೂ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪುನರ್ ನಿರ್ಮಾತೃಗಳೂ ಆದ ಕನ್ನಡ ಕವಿ ಚಿಂತಕರು ಕಂಡುಕೊಂಡರು. ಅಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿತು ನೋಡಿ ನಮ್ಮ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕಾಂಕ್ಷೆ.

ಈ ಮೊದಲೆ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದರು. ಅದು ಅವರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ವಿಸ್ತರಣೆಯ ಎರಡನೆ ಚಲನೆಯ ಹುನ್ನಾರು. ಮತ್ತೊಂದು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಜನಪದ ಕಚ್ಚಾಸಂಪತ್ತನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವ ವಿಕ್ರಮದ ಮುಂದುವರಿದ ಕಥಾನಕ. ಈ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಅವರು ನಮಗೆ ತಂದುಕೊಟ್ಟ ವಿಜ್ಞಾನದಂಥ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆ ಎಂದು ಅವರು ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ, ಮಂತ್ರ ಮಾಯಾ ಲೋಕದ ಭಾರತೀಯ ಪುರಾತನರು ಹೇಗಿರಬಹುದು ಎಂಬ ಕುತೂಹಲ ಹಾಗೂ ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಅನುಭವಿಸುವ ಪ್ರಭುವಿನ ಋಷಿ ಅವರದಾಗಿತ್ತು. ತಪ್ಪೇನಿಲ್ಲ; ಪ್ರಭುಗಳೆ ಹಾಗೆ! ಆಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವನ ಸಂಪತ್ತು, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಾಹಿತ್ಯ – ಇವೆಲ್ಲ ಅಕಾಲಿಕ ಮತ್ತು ಹಳೆಯವು ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಲೇಬೇಕಿತ್ತು. ಅದು ಅವರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ತತ್ವದ ಮುಂದುವರಿಕೆ ಮತ್ತು ಆಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವನ ಅನಭಿವೃದ್ಧಿ ಮನೋಧರ್ಮದ ಸಮರ್ಥನೆ. ಅದು ಆಗಿನ ಭಾರತದಲ್ಲೂ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲೂ ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ನಡೆಯಿತು.

ಆ ಕಾಲದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಬಂದ ಜ್ಞಾನ 'ಆಧುನಿಕ', ನಮ್ಮದೆಂಬುದು 'ಪುರಾತನ' ಎಂದು ಮನಸೋತು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಭಾರತೀಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸತು ಮತ್ತು ಹಳತು ಎಂಬ ವಿಭಜಿತ ಧೋರಣೆ ಎಲ್ಲರ ಮನದೊಳಗೆ ದಾಖಲಾಗಿತ್ತು. ಆ ಕಾರಣದ ಮೇಲಿಂದ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗಳಂತೆ ಹಳೆಯದು ಎಂದು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಮರೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಎಲ್ಲವೂ ನಮ್ಮ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅತ್ಯಂತ ಆಪ್ತವಾದ ಸ್ಪಂದನ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಒಂದು ಸಮಕಾಲೀನ ಸಂಘರ್ಷವನ್ನು ಎದುರು ಹಾಕಿಕೊಂಡ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ಕಾಣಿಸಿ ವಿವರಿಸಿದರು. ಅಂತಹ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಆಪ್ತತೆಗಾಗಿ ಅದರ ಕಡೆಗೆ ಕೈ ಚಾಚಿದರು, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸಿ ಆಸೆಪಟ್ಟರು, ಅದನ್ನು ಕೊಡುವ ಜನತೆಯ ಮುಂದೆ ಬೇಡಿದರು, ಅವರ ಸೃಷ್ಟಿಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಉಪಕಾರ ಸ್ಮರಣೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು. ಶಿಷ್ಟತೆಯ ಸ್ಥಾನ – ಮಾನ, ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ತೊರೆದು ಜನಪದರೊಂದಿಗೆ ಒಂದಾಗುವ, ಒಡನಾಡುವ ತಾಯ್ತನವನ್ನು ಮೆರೆದರು.

ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಅದರ ಸಂಗ್ರಹದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇವಲ ಒಂದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರದ ಬಗೆಗಿನ ವ್ಯಾಮೋಹ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಪ್ರಸ್ತುತದಲ್ಲಿದ್ದ 'ಆಧುನಿಕ'ವೆಂಬ ಜಾಗತಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಂಘಟಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯೂ ಆಗಿತ್ತು. ಇದರೊಳಗೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಚೇತರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಅಖಂಡ ಭಾರತವನ್ನು ಪುನರ್ಸಂಘಟಿಸುವ ಪರೋಕ್ಷ ಪ್ರಯತ್ನವೂ ಇತ್ತು. ಹೀಗೆ ಒಂದು 'ಸಾಮಗ್ರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕರ್ನಾಟಕ' ಮತ್ತು 'ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಭಾರತ'ವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಹೊತ್ತರು. ಇದನ್ನು ಸಾಹಿತಿಗಳ ಮೂಲಕ ನಡೆದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚಳವಳಿ ಎನ್ನಬಹುದು. ಇವರಿಗೆ ಜನಪದಸಾಹಿತ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲವೂ, ಸ್ಫೂರ್ತಿಯೂ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಸ್ತವೂ ಆಯಿತು. ಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕವಿ ಮುದ್ದಣನ

ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಿಲುಗಡೆಗೆ ತಲುಪಿದ್ದು, ನವೋದಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಳವಳಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಹೊಸ ನಾಯಕತ್ವವನ್ನು ವಹಿಸಿತ್ತು. ಹದಿನೆಂಟು ಮತ್ತು ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕೆಲವು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ದೇಶಗಳು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ದೇಶವನ್ನು ಪುನರ್‌ಸಂಘಟಿಸುವ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದವು. ಅದು ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತಿ-ಚಿಂತಕರಿಗೆ ಒಂದು ಹೆದ್ದಾರಿಯಾಯಿತು.

ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಕೈಗಾರಿಕೀಕರಣದಿಂದ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ತಾಯ್ನವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಪಡೆಯಲು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕಡೆಗೆ ಧಾವಿಸಿತು. ಫಿನ್ಲೆಂಡ್ ತನ್ನ ಪಕ್ಕದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಮತ್ತು ಸ್ವದೇಶವೆಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಜನಪದ ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಮತ್ತು ನಾಯಕರನ್ನು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವೀರರನ್ನಾಗಿ ಸ್ಥಾಪನೆಮಾಡಿತು. ಜರ್ಮನಿ ತಮ್ಮ ಮೂಲವನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಹಾಗೂ ಭದ್ರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಭಾರಿ ಹೊರೆಯನ್ನು ಹೊರಿಸಿತು. ರಷ್ಯಾ ಕಾರ್ಮಿಕ ರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪನೆಯ ಘೋಷಣೆಯ ಮೂಲಕ, ದುಡಿಯುವ ಜನರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಮೂಲಕ ಜನರ ದನಿಗೆ ಮಾನ್ಯತೆ ನೀಡಿತು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇಂಥದೊಂದು ಚಟುವಟಿಕೆ ಗಾಂಧೀಜಿ ಅವರ ಸ್ವದೇಶಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಚಿಂತನೆಯಿಂದ ಆರಂಭವಾಯಿತು.

ನಮ್ಮ ನವೋದಯ ಹಿರಿಯ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯವನ್ನು ಪೌವಾರತ್ಯದಿಂದ ಸರಿಗಟ್ಟಲು ಪ್ರಯತ್ನಶೀಲರಾದರೂ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯವೆಂಬುದು ಅವರಿಗೆ ನಿರಾಕರಣೆಯ ಜ್ಞಾನವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಎರಡರಲ್ಲಿಯ ಒಳ್ಳೆಯದರ ಆಯ್ಕೆ ಅವರ ಆದ್ಯತೆಯಾಗಿತ್ತು. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಹೆಸರಿಸುತ್ತಲೇ ಆ ಮಟ್ಟಿನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಪಡೆಯಲು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವೇ ಸರಿಯಾದ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಮನಗಂಡರು. ಆ ಮೂಲಕ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಒಂದು ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಅನನ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಸ್ವೋಪಜ್ಞತೆ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿದರು. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವೆಂಬುದು : 'ಗೊರವರ ಡುಂಡುಚಿ ಬೀದಿವರೆಯ ಬೀರನಕತೆ' ಎಂಬ ಹಿಂದಿನ ಅವಹೇಳನಕಾರಿ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದರು. 1921ರ ಸುಮಾರಿನಿಂದಲೇ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಜನಪದಗೀತ ಸಂಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸತೊಡಗಿದರು, ನಮ್ಮ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕಾಗಿ ಪಡಿ ನುಡಿದರು. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಈ ಬದ್ಧತೆ ಅವರು ಸಮಕಾಲೀನವಾಗಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಸೂಕ್ತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಗತಿಯೂ ಹೌದು. ಇಂಥ ಮುಕ್ತ ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಮೂಲಕ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೆ ರಾಜಮಾರ್ಗವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದರು. ಈಗ ಅವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಯೇ ನಾವು ಮುಂದೆ ಹೋಗಬೇಕಿದೆ.

ಮಾತಿನ ಸರಣಿ : ಮುತ್ತಿನ ಬೆಲೆ

ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ

'ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಕಾಲ ಒದಗಿರುವಾಗ, ಕನ್ನಡ ಕವಿತೆ ತನ್ನ ಅಳತೆಯನ್ನೇ ಅಲ್ಲ, ಆಳವನ್ನೂ ಕೂಡಾ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಾಗ, ಸಂಸ್ಕೃತ-ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ, ಇತರ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ, ಸರಿಯಾದ ಸಂಸ್ಕಾರದ ಜೊತೆಗೆ ಕನ್ನಡದ ಪ್ರೌಢಸಾಹಿತ್ಯದ ವ್ಯಾಸಂಗದ ಜೊತೆಗೆ, ಕನ್ನಡದ ಮತ್ತು ಇತರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನೂ ಪರಾಮರ್ಶಿಸುವುದು ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವಾದ ಕರ್ತವ್ಯ. ನವನಾಗರಿಕತೆಯ ಹೊಡೆತದಲ್ಲಿ, ಪ್ರೌಢಸಾಹಿತ್ಯದ ತಿರಸ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಈ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಉಳಿಯುವುದೇ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ನಾಶವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಇದನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕನ್ನಡಿಗರ ಕರ್ತವ್ಯ. ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿಮಾನಿಗಳೂ, ದೇಶವತ್ಸಲರೂ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗಳಿಂದಲೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕಡೆಯಲ್ಲಿರುವ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾ ಬಂದರೆ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಹಾಡುಗಳೆಲ್ಲಾ ಒಂದುಗೂಡಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯಕೋಶವಾಗುವುದು'. (ಗರತಿಯ ಹಾಡು 1931)

ದ.ರಾ.ಬೇಂದ್ರೆ

'.....ತಾಯಿ, ಅಕ್ಕಗಳಿರಾ ! ಈ ಹಳ್ಳಿಯ ಹಾಡುಗಳ, ಹಳೆಯ ಹಾಡುಗಳ ಹೊಳೆಯನ್ನು ಇಂಗಗೊಡಬೇಡಿ. ಮತ್ತೆ ಹನಿಹನಿಯಾಗಿ ಹಳ್ಳವಾಗಲಿ, ಹಳ್ಳ ಹಳ್ಳ ಕೂಡಿ ಹೊಳೆಯಾಗಲಿ. ಈ ಅಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡತಿಯರು ಕೈಗೂಡಿಸಿಕೊಡರೆ ?

'ಕರ್ನಾಟಕದೊಳಗಿನ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಗದವರು ಹೀಗೆ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸಿದರೆ ಕನ್ನಡದ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದಂತಾಗುವುದು. ಇದನ್ನು ಎಷ್ಟು ಒತ್ತಿಹೇಳಿದರೂ ಸಾಲದು (ಗರತಿಯ ಹಾಡು 1931)

ಮಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್

'ಜನದ ಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಬಯಸುವವರೆಲ್ಲ ಈ ಕವಿತೆಯನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಿಟ್ಟು ನೋಡಬೇಕು, ಮನಸ್ಸು ಕೊಟ್ಟು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಇನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿಯಿಂದಲಾದರೂ ತಿಳಿಯಲಾಗದ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳು ನಮಗೆ ಈ ಕವಿತೆಯಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತವೆ'

(ಕರ್ನಾಟಕ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ 1956)

ಬೆಟಗೇರಿಕೃಷ್ಣಶರ್ಮ

'ಹೊಸಕಾಲದ ಕ್ರಾಂತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾನವನ ಮನಸ್ಸು ಬುದ್ಧಿ ಹೃದಯಗಳು ಮಾಯವಾಗಿ ಹೋಗುವವೇನು?.. ಇದ್ದೇ ಇರುವವು. ಇವು ಇದ್ದೇ ಇರುವುದಾದರೆ ನಮ್ಮ ಹಳೆಯ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಉಳಿಯಲೇಬೇಕು, ಉಳಿದೇ ಉಳಿಯುವುದು. ನಾವೀಗ ಅದನ್ನು ಅಳಿಯದಂತೆ ಉಳಿಸಿ, ಹೊಸ ಕಾಲಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಕಾಣಿಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಲೇಬೇಕಾಗಿದೆ'

(ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಭಾಷಣ. ಮೂರನೆಯ ಕರ್ನಾಟಕ ಜನಪದ ಸಮ್ಮೇಳನ 1971)

ಬಿ.ಎಸ್.ಗದ್ದೀಮಠ

'ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಂದೊಂದು ಭಾಗದ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕಲೆಹಾಕಿ ಬೆಳಕಿಗೆ ತಂದರೆ ಕನ್ನಡ ಜನತೆಯ ನಿಜವಾದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಒಂದು ಅಮೂಲ್ಯವಾದ 'ವಿಶ್ವಕೋಶ'ವೇ ಆಗಬಹುದೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು'. (ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳು 1963)

ದೇ.ಜವರೇಗೌಡ

'ಈ ತನಕ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹಕಾರ್ಯ ನಡೆದಿದೆ; ಆದರೆ ಆಗಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯ ಬೆಟ್ಟದಷ್ಟಿದೆ. ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ. ಸರ್ಕಾರವೂ, ಸರ್ಕಾರದ ನೆರವು ಪಡೆದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೂ ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ'. (ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ - ಜೀಶಂಪ 1967).

ಎಚ್.ಎಲ್.ನಾಗೇಗೌಡ

'ಹಣಕೊಟ್ಟರೆ ಮುಂದೆ ಏನಾದರೂ ಸಿಕ್ಕಬಹುದು. ಆದರೆ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ಶರಾವತಿಯನ್ನು ಈಗ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಮುಂದೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಶರಾವತಿ ಒಮ್ಮೆ ಬತ್ತಿದರೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹರಿಯಲಾರಳು'. (ಹೊನ್ನ ಬಿತ್ತೇವು ಹೊಲಕೆಲ್ಲ 1963)

ಜಿ.ಶಂ.ಪರಮಶಿವಯ್ಯ

'ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ದೇಶದ ಸೌಭಾಗ್ಯಗಳಲ್ಲೊಂದು, ಅದನ್ನು ಪ್ರಮುಖವಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಪತ್ತು ಎಂಬಂತೆ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು'. (ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ 1967)

ಕಟ್ಟುವ ಕನಸು; ನೆಟ್ಟ ಸಸಿ

ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಂಗ್ರಹದ ಮಾತು ಆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಮುಗಿಯದು. ಆ ಸಂಗ್ರಹದ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶ ಜನಪದ

ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕಾಂಕ್ಷೆ ಎಂದರೆ ಜೀವನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಹುಡುಕಾಟ, ಬದುಕುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಯಕೆ. ಸಹಜ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಭೋಗ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ನಡುವಿನ ಈ ಸಂಘರ್ಷ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಆಗಮನ ಕಾಲದಿಂದ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ; ಶಿಷ್ಠ ಜನಪದವೆಂಬ ಸಹಜ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ನಿರಂತರ ಅನುಸಂಧಾನದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ. ಅದು ಕಾರಣವಾಗಿ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗ್ರಹದ ಕಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನ ಯಾವ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಮುಗಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಮುಗಿದರೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಠ - ಜನಪದ - ವಸಾಹತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಸಂಘರ್ಷ ಮತ್ತು ಅನುಸಂಧಾನ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ಅಂತಹ ನಾಲ್ಕು ದಾರಿಗಳು ನಮಗೆ ಕಂಡಿವೆ :

ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ

2 ಜನತಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಶೋಧಕ್ಕಾಗಿ

3 ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ

4 ಪೌರಾಯಣ ಜ್ಞಾನ ಚಿಂತನೆಯಾಗಿ

ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಯಾಕೆ ಮತ್ತು ಹೇಗೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ಈ ಮೊದಲು ಕಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಜನತಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪುನರುತ್ಥಾನದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಇದೇ ಹಿರಿಯರು ಅತ್ಯಂತ ಸಂವೇದನಾಶೀಲ ನಡೆಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ದೇವುಡು ಅವರ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ : 'ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಿಮರ್ಶೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಮಗೆ ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಕುಲಕುಲಗಳೆಲ್ಲವೂ ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿ ಮಾನ್ಯವಾದುವು : ಹಾರುವರೆಂದು ಹೆಚ್ಚಿಲ್ಲ, ಹೊಲೆಯರೆಂದು ಕಡೆಯಿಲ್ಲ; ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿ, ಕನ್ನಡಿಗರು ನಾವು ಎಂದು ಅಭಿಮಾನಪಡುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕುಲವೂ ನಮಗೆ ಮಾನ್ಯವು. ಈ ಕನ್ನಡ ಕುಲಕುಲಗಳ ವೃಷ್ಟಿಸಮಷ್ಟಿ ವ್ಯವಹಾರ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹುಡುಕಾಡುವುದು ಈ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸ (ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ 1935). ಸಿಂಪಿ ಲಿಂಗಣ್ಣ ಅವರೂ ಇದೇ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆದಿದ್ದಾರೆ : "ಇದು ದಲಿತರು ಉದ್ಧಾರವಾಗುವ ಕಾಲ; ದುಡಿಮೆಗಾರರು ರಾಜ್ಯ ಶಾಸಕರಾಗುವ ಕಾಲ; ಒಕ್ಕಲಿಗನು ನೇಗಿಲಯೋಗಿಯೆನಿಸುವ ಕಾಲ, ನಿರಕ್ಷರರು ಸಾಕ್ಷರರಾಗುವ ಕಾಲ; ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರೂ ಸುಖ ಬಯಸುವ ಕಾಲ; (ಜನಾಂಗದ ಜೀವಾಳ 1934).

ಕರ್ನಾಟಕದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ಎಂಬುದು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಧ್ಯಯನವೇ ಆಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 'ಜಾನಪದವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಬೆಳೆಸಿದವರೆ ಸಾಹಿತಿಗಳು. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗ್ರಹ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವಿದ್ವಾಂಸ ಜಾನ್ ಲೇಡನ್ (1803) ಕಾಲದಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ಅದರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಧ್ಯಯನ ಕೂಡ ತುಂಬ ಹಿಂದಿನದು. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇರಿದಂತೆ ಜನಪದದ ಏನೆಲ್ಲ ಹುಟ್ಟುವಳಿಗಳನ್ನು ಜಾನಪದವೆಂಬ ಸಮಗ್ರ ವಿಷಯದೊಳಗೆ ತಂದು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ್ದು 1966 ರಿಂದ ಈಚೆಗೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನದ ಪ್ರೇರಕರೆಂದರೆ ದೇ.ಜವರೇಗೌಡ. ಇವರನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದವರೆಂದರೆ, ಹಾ. ಮಾ. ನಾಯಕ ಮತ್ತು ಜೀ.ಶಂ. ಪರಮಶಿವಯ್ಯ. ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಎಂ.ಎ ತರಗತಿಗೆ ಐಚ್ಛಿಕವಾಗಿ ಎರಡು ಜಾನಪದ ಸಂಬಂಧಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಲಾಯಿತು (1966). ಆನಂತರ 1974ರಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಎಂ.ಎ ತರಗತಿಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಕರ್ನಾಟಕದ, ಏಕೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೇ ಮೊದಲಾಗಿ ಜಾನಪದ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಜೀ.ಶಂ.ಪರಮಶಿವಯ್ಯ ನೇಮಕಗೊಂಡರು. ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಯ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿದ್ದ ಹಾ. ಮಾ. ನಾಯಕ ಅವರು 'ಜಾನಪದ ಸ್ವರೂಪ' (1966) ಕುರಿತು ಒಂದು ಸಮಗ್ರ ದೃಷ್ಟಿಯ ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆದು ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ರಾಜಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೋರಿಸಿದರು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲದರ ಪ್ರೇರಣಾಶಕ್ತಿಯಾದ ದೇ.ಜವರೇಗೌಡರ ನುಡಿ ಇದು : 'ಜಾನಪದ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಒಂದು ಜನಸಮುದಾಯದ ಸಮಷ್ಟಿ ಸೃಷ್ಟಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನದ ಸಂಕೇತ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ತಾಯಿ ಬೇರು; ಅದು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಶ್ರುತಿಯೂ ಅಹುದು, ಸ್ಮೃತಿಯೂ ಅಹುದು.... ಭಾರತೀಯತ್ವದ ಅಥವಾ ದೇಶೀಯತೆಯ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಜಾನಪದ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ....ಜಾನಪದ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಪುನಶ್ಚೇತನದಿಂದ ದಾಸ್ಯ ಮನೋಭಾವ ತೊಲಗಿ ಜನಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹುರುಪು

ಹುಮ್ಮಸ್ಸುಗಳು ಚಿಗುರಿ, ಆತ್ಮಪ್ರಜ್ಞೆ ಕೊನರಿ, ಕೆಚ್ಚುನೆಚ್ಚುಗಳು ಮೂಡಿ, ಹೊಸ ಚೇತನ ಮುಕ್ತಳಿಸುತ್ತದೆ (ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ – ಜೀಶಂಪ; ಮನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ 1967).

ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಆರಂಭಿಸಿದ ಈ ಜಾನಪದ ಪ್ರಸ್ಥಾನ, ಇದೊಂದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಎನ್ನುವಂತೆ ಬಹುಬೇಗನೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಿಗೆ ವ್ಯಾಪಿಸಿತು. ದೇಜಗೌ, ಹಾಮಾನಾ, ಜೀಶಂಪ ಅವರು ಈ ಪ್ರಸ್ಥಾನದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ಮಾದರಿಗಳಾದರು. ಈ ಹಿಂದೆ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಅಗ್ರಮಾನ್ಯತೆ ಇತ್ತು. ಈಗದು ಅಧ್ಯಯನದ ನೆರವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಾಗಿ ಬಂತು. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕೇಳುವ – ಓದುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಅದನ್ನು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಅರ್ಥೈಸುವತ್ತ ಮುನ್ನಡೆಯಿತು. ಅದು ಕಾರಣವಾಗಿ ಹಲವರು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಲೂ, ಅದರ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಲೂ ಹೋದರು. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳು ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕನ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಂತರೆ, ಹೊರಗಿನಿಂದ ಅನೇಕರು ಈ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ದೃಢೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಿಗೆ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವೊಂದು ಅಧ್ಯಯನ ವಿಷಯವಾಗಬಲ್ಲದು ಎಂಬ ಸೂಚನೆಯನ್ನೂ ವಾತಾವರಣವನ್ನೂ ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಟ್ಟವರು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದಿಗಳಾದ ಹಿರಿಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತಿಗಳು. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ – ಜಾನಪದವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಶಿಸ್ತನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಯೆ ತೀರುವ ಹಠವನ್ನು ಹೊತ್ತವರು ದೇ.ಜವರೇಗೌಡರು. ಜಾನಪದ ಡಿಪ್ಲೊಮಾ, ಜಾನಪದ ಎಂ.ಎ ತೆರೆಯುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಒಂದು ವಿಭಾಗವನ್ನೇ ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಕರ್ನಾಟಕದಾದ್ಯಂತ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ತರಲು ಕ್ಯಾತನಹಳ್ಳಿ ರಾಮಣ್ಣ, ಟಿ.ಎಸ್.ರಾಜಪ್ಪ, ಅಂಬಳಿಕೆ ಹಿರಿಯಣ್ಣ ನೇಮಕಗೊಂಡರು. ಇವರ ನಂತರ ಮೈಲಹಳ್ಳಿ ರೇವಣ್ಣ ಮತ್ತು ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಸೀತಾಪುರ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರು. ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ವಸ್ತುಸಂಗ್ರಹಾಲಯವನ್ನೂ ದೇ.ಜ.ಗೌ. ಶುರುಮಾಡಿದರು. ಅವರ ಈ ಸಾಹಸ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿತು. ಈ ಮೂರು ಹಂತದ; ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ, ಸಂಗ್ರಹ ಹಾಗೂ ವಸ್ತುಸಂಗ್ರಹಾಲಯ ಸ್ಥಾಪನೆ ಕಾರ್ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡವು.

ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ವಲಯವು ಈಗಾಗಲೇ ಎಸ್. ಕೆ. ಕರೀಂಖಾನ್, ಕೆ.ಆರ್. ಲಿಂಗಪ್ಪ ಹಾಗೂ ಮತ್ತಿತರರ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ ಪ್ರಚಾರದಿಂದ, ಮತಿಘಟ್ಟ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯವರ ಸಮೃದ್ಧ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗ್ರಹದ ದಾಖಲೆ ಮತ್ತು ತರೀಕೆರೆಯ ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಿಂದ ಮೈನೆರೆದು ನಿಂತಿತ್ತು. ಈ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಈ ವಲಯದಿಂದ ಕೆಳಗಿನ ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಸಂಗ್ರಹ, ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಾರಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದರು. ಅವರೆಂದರೆ : ಮತಿಘಟ್ಟ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ, ಪಿ.ಆರ್. ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ, ಸಿ. ಪಿ. ಕೆ., ರಾಗೌ, ಸುಧಾಕರ, ನಂ.ತಪಸ್ವೀ ಕುಮಾರ್, ಹ. ಕ. ರಾಜೇಗೌಡ, ಡಿ.ಕೆ.ರಾಜೇಂದ್ರ ಹಿ.ಶಿ. ರಾಮಚಂದ್ರೇಗೌಡ, ಜಿ. ವಿ. ದಾಸೇಗೌಡ, ವೈ.ಸಿ. ಭಾನುಮತಿ, ನಲ್ಲೂರು ಪ್ರಸಾದ್, ಮೇಟಿಕೆರೆ ಹಿರಿಯಣ್ಣ, ಚಂದು ಕಾಳೇನಹಳ್ಳಿ, ವಿ. ಎನ್. ಶಿವರಾಮು ಮುಂತಾದವರು.

ತಾವು ಬೇರೆಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಕುವೆಂಪು ಹಾಗೂ ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ವಿಸ್ತರಿತ ಕೇಂದ್ರಸ್ಥಾನಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಾರ್ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಅವು ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದವು. ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಾದ ಮೇಲೂ ಅಲ್ಲಿನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತಿ-ಅಧ್ಯಾಪಕರು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೇಲೆ ತೋರಿದ ಆಸಕ್ತಿ ಅನನ್ಯವಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯವಾದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕಡೆಯಿಂದ ಎಚ್.ಜೆ.ಲಕ್ಕಪ್ಪಗೌಡ, ತೀ.ನಂ. ಶಂಕರನಾರಾಯಣ, ಶ್ರೀಕಂಠ ಕೂಡಿಗಿ, ಬಸವರಾಜ ನೆಲ್ಲೀಸರ, ಎಂ. ಜಿ. ಈಶ್ವರಪ್ಪ, ಮೀರಾಸಾಬಿಹಳ್ಳಿ ಶಿವಣ್ಣ, ಮುಂತಾದವರು ಹಾಗೂ ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ವಲಯದಿಂದ ಗುಂಡ್ಲಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಐತಾಳ, ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ, ಬಿ.ಎ.ವಿವೇಕ ರೈ, ಕೆ. ಚಿನ್ನಪ್ಪಗೌಡ, ಶಿವರಾಮಶೆಟ್ಟಿ, ಅಭಯಕುಮಾರ್, ಎಸ್.ಎ. ಕೃಷ್ಣಯ್ಯ, ಅರವಿಂದ ಮಾಲಗತ್ತಿ,

ಪ್ರಭಾಕರ ಜೋಷಿ, ಪಾಲ್ಗಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್, ರಾಘವ ನಂಬಿಯಾರ್ ಈ ಮಂತಾದವರು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವಲ್ಲದೆ ಯಕ್ಷಗಾನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲೂ ಪ್ರಬುದ್ಧ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಅಂದಿನ ಕುಲಪತಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಆರ್. ಸಿ. ಹಿರೇಮಠರು, ದೇ. ಜವರೇಗೌಡರು ತಮ್ಮ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದ ಮೂರು ಹಂತದ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ- ಜಾನಪದ ಕ್ರಿಯಾಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದರು. ಇವರ ನಾಯಕತ್ವದ ಮುಂದುವರಿಕೆಯಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಮೊತ್ತದ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನದ ಫಲಶ್ರುತಿಯಾಗಿ ಅನೇಕ “ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದರ್ಶನ” ಸಂಪುಟಗಳು ಹೊರಬಂದವು. ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಎಂ.ಎಸ್. ಸುಂಕಾಪುರ, ಎಂ. ಟಿ. ಧೂಪದ, ಸೋಮಶೇಖರ ಇಮ್ರಾಪುರ, ಎಂ. ಎಸ್. ವೃಷಭೇಂದ್ರಸ್ವಾಮಿ, ಎಂ. ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿ, ದೇವೇಂದ್ರಕುಮಾರ ಹಕಾರಿ, ಎಂ. ಬಿ. ನೇಗಿನಹಾಳ, ಎಂ. ಬಿ. ಕೊಟ್ಟಶೆಟ್ಟಿ, ಸಿ. ಸಿ. ಎ. ಪೈ, ಎಲ್. ಆರ್. ಹೆಗಡೆ, ಎನ್. ಆರ್. ನಾಯಕ, ಶ್ರೀಮತಿ ಶಾಂತಿನಾಯಕ, ಎಂ.ಎಂ.ಪಡಶೆಟ್ಟಿ, ಜ್ಯೋತಿ ಹೊಸೂರ, ನಿಂಗಣ್ಣ ಸಣ್ಣಕ್ಕಿ, ಶ್ರೀರಾಮ ಇಟ್ಟಣ್ಣನವರ, ವಿಲಿಯಂಮಾಡ್ಡ, ಎಂ. ಎನ್. ವಾಲಿ, ಬಿ. ವಿ. ಮಲ್ಲಾಪುರ, ಎಚ್. ಎಂ. ಮಹೇಶ್ವರಯ್ಯ, ಕೆ. ಆರ್. ದುರ್ಗಾದಾಸ್, ಸೈಯದ್ ಜಮೀರುಲ್ಲಾ ಷರೀಫ್, ಶಾಲಿನಿ ರಘುನಾಥ, ಸಿ. ಕೆ. ನಾವಲಗಿ ಮಂತಾದವರು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವರೆಲ್ಲರ ಹಿಂದೆ ಹಿರಿಯ ಶಕ್ತಿಯಾದ ಬಿ. ಎಸ್. ಗದ್ದಗೀಮಠರು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಅಪಾರ ಸೇವೆ ಬೆಂಬಲವಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ. ಬಹುದೊಡ್ಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ - ಕಿರಿಯ ಅನೇಕ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗ್ರಹ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿಯೆ ದಾಖಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರುಗಳಲ್ಲಿ ಬಿ. ಬಿ. ಹೆಂಡಿ, ಎಂ. ಎಸ್. ಲಠೆ, ಮ. ಗು. ಬಿರಾದಾರ, ವೀರಣ್ಣ ದಂಡೆ, ಪಿ.ಕೆ. ಖಂಡೋಬಾ, ಡಿ. ಬಿ. ನಾಯಕ ಮುಖ್ಯರು.

ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ತನ್ನ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೆ ಗಣನೀಯ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ. ಈ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಿ. ಚಿ. ಬೋರಲಿಂಗಯ್ಯ, ಎ. ವಿ. ನಾವಡ, ಗಾಯತ್ರಿ ನಾವಡ ದಾಖಲೆಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮಂಜುನಾಥ ಬೇವಿನಕಟ್ಟಿ, ಎಸ್. ಸಿ. ರಮೇಶ, ಮೊಗಳ್ಳಿ ಗಣೇಶ, ವೆಂಕಟೇಶ ಇಂದುವಾಡಿ, ವೀರೇಶ ಬಡಿಗೇರ ಇವರು ಗಮನ ಸೆಳೆಯುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.. ಹೊಸಪೇಟೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಬಸವರಾಜ ಮಲಶೆಟ್ಟರು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ - ಬಯಲಾಟ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಪೂರ್ವವಾದ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಬಿಳಿಮಲೆಯವರು ಬಹುದೊಡ್ಡ ಪ್ರೇರಣೆಯಾಗಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಜಾನಪದ ವಿಭಾಗವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದವರು.

ರಾಜಧಾನಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವಾದ ಬೆಂಗಳೂರು ವಲಯದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ, ಕಾಳೇಗೌಡ ನಾಗವಾರ, ಸಿದ್ದಗಂಗಯ್ಯ ಕಂಬಾಳು, ಡಿ.ಲಿಂಗಯ್ಯ, ಜಿ.ಆರ್.ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ, ರಂಗಾರೆಡ್ಡಿ ಕೋಡಿರಾಂಪುರ, ಕೆ. ಆರ್. ಸಂಧ್ಯಾರೆಡ್ಡಿ, ಧವಳಶ್ರೀ, ಸಿ.ವೀರಣ್ಣ, ಬಿಎಸ್.ಸ್ವಾಮಿ, ಎನ್.ಪಿ. ಪದ್ಮಪ್ರಸಾದ್, ಟಿ.ಗೋವಿಂದರಾಜು, ರಾಜೇಗೌಡ ಹೊಸಹಳ್ಳಿ, ಎಂ.ಬೈರೇಗೌಡ, ಚಕ್ಕೇರೆ ಶಿವಶಂಕರ್, ಬೈರಮಂಗಲ ರಾಮೇಗೌಡ, ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಹನೂರು, ಟಿ.ಎಸ್.ಸತ್ಯನಾಥ್, ಅಂದನೂರು ಶೋಭ, ಕುರುವ ಬಸವರಾಜ ಅವರಂಥ ಅನೇಕ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಸಾಧಕರಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಲಯದ ಮಹಾ ಪ್ರೇರಣೆಗಳೆಂದರೆ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ ಮತ್ತು ಎಚ್.ಎಲ್.ನಾಗೇಗೌಡರು. ನಾಗೇಗೌಡರಲ್ಲಿ ಅಪಾರವಾದ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗ್ರಹವಿದೆ.

ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗ್ರಹ, ಸಂಪಾದನೆ, ಪ್ರಕಟಣೆ, ಪ್ರಚಾರ, ಪ್ರಸಾರ, ವಿವರಣೆ, ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ, ಸಮರ್ಥನೆ ಮತ್ತು ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವೇ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಚಟುವಟಿಕೆ ಎಲ್ಲಿಗೆ ತಲುಪಿತು ಎಂದರೆ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಶಿಷ್ಟಸಾಹಿತ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗೆ ಸರಿಸಮವಾಗಿಸುವ ಪಯಾರಯ ಚಿಂತನೆ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು. ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಚಟುವಟಿಕೆ ಶಿಷ್ಟಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ತೋರಿದ ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯಂತೆಯೂ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆರಂಭಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಟಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸೌಷ್ಟವವನ್ನು ಭರ್ತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಹುಟ್ಟಿದ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಪ್ರೇಮ ಇಷ್ಟತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಏಳನೆಯ ದಶಕದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಶಿಷ್ಟಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಮಸಾಹಿತ್ಯವೆಂಬಂತೆ ಎದ್ದುನಿಂತಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥನೆ ಎನ್ನುವಂತೆ 1966ರಲ್ಲಿ ತರೀಕೆರೆಯಲ್ಲಿ, 1969ರಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ 1971 ರಲ್ಲಿ ನಾಗಮಂಗಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳೆ ಸಾಕ್ಷಿ. ಮೊದಲ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು

ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದ ನವಕೋಗಿಲೆ ಎಂದು ಹೆಸರು ಪಡೆದಿದ್ದ ಕೆ.ಆರ್.ಲಿಂಗಪ್ಪನವರು ವಹಿಸಿದ್ದರು. ಉಳಿದೆರಡು ಸಮ್ಮೇಳನಗಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಐ.ಎ.ಎಸ್. ಅಧಿಕಾರಿಯೂ ಜಾನಪದ ಲೋಕದ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತರೂ ಆದ ಎಚ್.ಎಲ್.ನಾಗೇಗೌಡರು ನಿರ್ವಹಿಸಿದರು. ದೊಡ್ಡಪ್ರಮಾಣದ ಇಂತಹ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಿಲ್ಲೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳು ನಡೆದವು.

ಇಂತಹ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳ ಹಿಂದೆ ನಾಡಿನ ಹೆಸರಾಂತ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶಕರು ನಿಂತು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಸಿದ್ದರು. ತೀ. ನಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯನವರಂಥ ಹಿರಿಯ ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸಕರು ತಮ್ಮ ಭಾರತೀಯ ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆಯಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯಲಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಿಂದ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಅದರ ಘನತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದರು. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ಕವಿ ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸಕರಾದ ಜಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ಮತ್ತು ಸಿ. ಪಿ. ಕೃಷ್ಣಕುಮಾರ್ ಅವರ ಕೊಡುಗೆ ಸ್ಮರಣೀಯವಾದುದು. ಸಿ.ಪಿ.ಕೆ. ಯವರು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಯಾಹೊತ್ತೂ ಶಿಷ್ಟಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲವೆಂಬಂತೆ ಹಟಹಿಡಿದು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನೂ ಶಿಷ್ಟಸಾಹಿತ್ಯದ ಕ್ರಮದಂತೆ ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸಾ ಪರಿಧಿಗೆ ತರಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಶ್ರಮವಹಿಸಿ ವೀರಣ್ಣ ದಂಡೆಯವರು ಸಾಧಿಸಿ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಗಿರಡ್ಡಿ ಗೋವಿಂದರಾಜು ಅವರ 'ಜನಪದ ಗೀತೆ' ಕೃತಿ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರೇಮಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿತು. ಈ ಬರಹಕ್ಕೆ ಸಿಪಿಕೆಯವರು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಪ್ರತಿನುಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ, ರಾಗೌ ಮತ್ತು ಹಿ. ಶಿ. ರಾಮಚಂದ್ರೇಗೌಡ ಅವರ ನಿಲುವು 'ಪ್ರಕಾರನ್ಯಾಯ'ದ ನೆಲೆಯಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಖಂಡ ಜಾನಪದದ 'ಉಪ ಉತ್ಪನ್ನ' ಎಂದು ಕಂಬಾರರು ಹೇಳಿದರೆ; ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅನನ್ಯತೆಯೇ ಬೇರೆ ಎಂದು ರಾಗೌ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಿಷಯ ಕುರಿತು ಹಿ. ಶಿ. ರಾಮಚಂದ್ರೇಗೌಡ ಅವರ 'ಪ್ರಕಾರನ್ಯಾಯ' ಮತ್ತು 'ಪ್ರಕಾರ ಅಸ್ತಿತ್ವ' ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರ ಮತ್ತು ಅಸ್ತಿತ್ವ ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮಗ್ಗಲುಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸುವ ಮತ್ತು ವಿಮರ್ಶಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದ ಅನೇಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಿಂತಕರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಪೌರಾಯದ ಬೆಲೆ : ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದ ನೆಲೆ

ಈಗ ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಪೌರಾಯ ಜ್ಞಾನದ ಹುಡುಕಾಟ ತುಂಬ ತುರ್ತಿನ ಕೆಲಸವೆಂಬಂತೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ದೇಶಗಳು ಇರುವ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಪೌರಾಯ ಜ್ಞಾನದ ಹುಡುಕಾಟದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿವೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು 'ಪ್ರಭುರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಪ್ರಭುತ್ವ ವಿಜ್ಞಾನ'ಕ್ಕೆ ಪೌರಾಯವಾಗಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ದೇಶದ 'ಪಾರಂಪರಿಕ ಜ್ಞಾನ ಮಾದರಿ'ಗಳನ್ನು ಸಮಕಾಲೀನಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹವಣಿಕೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ದೇಸಿಸಾಹಿತ್ಯವೆಂದೂ, ಜಾನಪದವನ್ನು ದೇಶಿಜ್ಞಾನವೆಂದೂ ಹೆಸರಿಸಿ ಅವುಗಳ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆ ಮತ್ತು ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಬಹಳ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ತಲೆಮಾರಿನ ಜಾನಪದ ಚಿಂತಕರು ಜಾನಪದವನ್ನು ಸಮಕಾಲೀನ ಜ್ಞಾನ - ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನಾಗಿ ನಿರ್ವಚಿಸಿ ಮಂಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ ಹಿ. ಶಿ. ರಾಮಚಂದ್ರೇಗೌಡರ ಕೆಳಗಿನ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ;

'ಪುರದಪುಣ್ಯಂ ಪುರುಷರೂಪಿಂದೆ ಪೋಗುತಿದೆ

ಪರಿಜನದ ಭಾಗ್ಯವಡವಿಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ.'

-ರಾಘವಾಂಕ

"ವಿಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಯಜಮಾನನಿಗೆ ಜನತೆಯ ಜ್ಞಾನ ಸೊರಗಿ ಸೋತುಹೋಯಿತು. ಇಲ್ಲಿಂದಲೆ ಬಡವರ ಸೋಲು ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಎಲ್ಲ ಸ್ಥಳೀಯ ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳು ಕೈಚೆಲ್ಲಿದರು. ಆ ಮೂಲಕ ಬಹುಜನರ ಸೃಜನಶೀಲತೆ ತಟಸ್ಥವಾಯಿತು. ಅನೇಕ ಶತಮಾನಗಳ ಜ್ಞಾನ

ಅವನತಿಯ ಹಾದಿಹಿಡಿಯಿತು. ಇದೆ ಜಾನಪದ ; ಜನರ ಜ್ಞಾನ-ವಿಜ್ಞಾನ. ಒಂದು ದೇಶ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಬೇಕಾದರೆ, ಬಹುಜನರು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲರಾಗಬೇಕಾದರೆ, ಯುಗಶೀಲವಾದ ಜಾನಪದ ಮರುಹುಟ್ಟು ಪಡೆಯಬೇಕು ಮತ್ತು ಸಮಕಾಲೀನವಾಗಬೇಕು. ಧುತ್ತನೆ ಎದ್ದು ನಿಂತು ಬಡವರ ಹಾಗೂ ಬಹುಜನರ ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ಶ್ರಮವನ್ನು ನಿಷ್ಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸಿದ ಆಧುನಿಕತೆ ನಿಶ್ಯಸ್ತಿಕರಣಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಅಮೆರಿಕ ಕಾಡಿದಂತೆ, ಅಮೆರಿಕವನ್ನು ಬಿನ್ ಲಾಡೆನ್ ಕಾಡಿದಂತೆ ನವ ಆಧುನಿಕತೆ ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ನಿರಂತರ ಭಯದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ” (ಪುರದ ಪುಣ್ಯ 61.1904).

ನಮ್ಮ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಂಗ್ರಹ, ಅಧ್ಯಯನ ತಲುಪಬೇಕಾದ ಗುರಿ ಇದು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಎಂದಿನಂತೆ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಶಿಸಿಹೋಗುತ್ತಿದೆ, ನಾವು ಕಳೆದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಪರಿತಪಿಸುತ್ತಲೇ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪರ್ಯಾಯದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಸರಳವಾದುದಲ್ಲ. ಅದು ನಮ್ಮ ಜೀವನ ಭದ್ರತೆಯ ಹುಡುಕಾಟ. ಜಾಗತೀಕರಣವೆಂಬ ವಸ್ತುರಾಕ್ಷಸನಿಂದ ಇಡೀ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಸ್ತುಸಂಸ್ಕೃತಿಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿತವಾಗುತ್ತಿದೆ. ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ವಸ್ತುವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡುವ ಜೀವನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಆಶಯಗಳಾದ ಭೂಮಿ, ನೀರು, ಗಾಳಿ, ಆಹಾರ ಕಲುಷಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಜೀವನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾದ ಹೆಣ್ಣು, ಕಲಾವಿದರು, ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯಗಳು ಶಕ್ತಿಗುಂದುತ್ತಿವೆ. ಜೀವನ ಸಮತೋಲನಕ್ಕೆ ಒಡನಾಡಬೇಕಾದ ಅಂಚೆಗೆ ಸರಿದವರು, ರಾಜಕೀಯವನ್ನು ಎಟುಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದ ಕಿರುಸಮುದಾಯಗಳು, ತಳ - ಕೆಳವರ್ಗದವರು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅನನ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯದೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೊಂದು ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ದಕ್ಕದೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಅರ್ಥ ಭಾರತವನ್ನು ಇರುವ ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಲ್ಲ. ಜಾನಪದ ಜೀವನ ಚಿಂತನೆ ಹೇಳುವ; ‘ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬದುಕು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅವಕಾಶ’ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಮಕಾಲೀನವಾಗಿ ಸಾಧ್ಯಮಾಡಿಕೊಡುವುದು. ಅರ್ಥಾತ್, ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಅವಕಾಶ ಎಲ್ಲರ ಸೊತ್ತು ಮತ್ತು ಬಳಕೆಯಾಗುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ಅಂಥ ಹೊಸದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ಮನ್ನಿಸಬೇಕು. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕಿರಿದಾಗಿ ನಿರ್ವಚಿಸಿ ಅದರ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕೆಳಗೆ ಇಟ್ಟು ನೋಡುವ ಮನೋಧರ್ಮ ಹುಟ್ಟಿರುವುದೇ ವರ್ಗಶಾಹಿ ಮತ್ತು ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಜ್ಞಾನ ಮಾದರಿಗಳು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಸವಾರಿ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದಾಗಿದೆ. ಆ ಕಾರಣದ ಮೇಲೆ ಜನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಸಮಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸ್ಥಾನಮಾನದ ಮೇಲೆ ನಡೆಯಬೇಕಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗ್ರಹ ಎರಡು ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪುನರುತ್ಥಾನದ ಕಾರಣದಿಂದ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಮೂಲ ಸಂಪತ್ತಾದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಪುನಶ್ಚೇತನಗೊಳಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಪತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮೊದಲನೆಯದು. ಈ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿಯೂ ಭಾವನಾತ್ಮಕವಾದುದು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪುನರುತ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಮತ್ತು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ನವೋದಯ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದರು. ಆದಕಾರಣ ‘ಸಾಹಿತ್ಯವೆಂಬ ಸಾಮಗ್ರಿಗೆ’ ಅವರು ಒತ್ತುಕೊಟ್ಟರು. ಅದರ ಉತ್ಪಾದಕರು, ಅವರ ಅಸ್ತಿತ್ವ, ನೆಲೆ-ಬೆಲೆ ಮತ್ತು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂದರ್ಭದ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ಹರಿಸಲಿಲ್ಲ. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಆರಾಧನೆಯಂತೆ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಆರಾಧನೆಯ ಸಾಮಗ್ರಿಯೆ ಆಯಿತು. ಆ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ, ಪ್ರೇಮಿಸುವ ಮತ್ತು ಕೊಂಡಾಡುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ತುಂಬು ಹೊಳೆಯಂತೆ ಹರಿಯಿತು. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ದೇಶವನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಒಂದು ಉಪಕರಣವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಯಿತು. ಅಷ್ಟೇ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಸಂಗ್ರಹವಾಯಿತು. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗ್ರಹ ಜಂಗಮರು ತಾವಿರುವ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಕೈಕೊಂಡರು. ಈ ಸಂಗ್ರಹಯಾತ್ರೆ, ಅದನ್ನು ಕುರಿತ ಪ್ರಚಾರವೂ ಪ್ರಶಂಸೆಯೂ ಆಗಿತ್ತು. ಅದು ಅಗತ್ಯ ಭೂಮಿಕೆಯೂ ಆಯಿತು.

ಯಾವಾಗ ಜಾನಪದ ಎಂಬುದು ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಷಯವೂ ಆಯಿತೋ ಆಗ ಅದಕ್ಕೊಂದು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಶಿಸ್ತು ಸೇರಿಕೊಂಡಿತು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗ್ರಹದ ಭರಾಟೆ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ಯಾವಾಗ ಇದು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕ ಚಟುವಟಿಕೆ ಆಯಿತೋ ಅಲ್ಲಿಂದ ಪ್ರೇಮದ ವಿವಾಹ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಆದಂತಾಯಿತು. ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇದು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೆ ತಗುಲಿದ ಪೆಟ್ಟು ಎನಿಸಿದರೂ ಮತ್ತೊಂದು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಂತರಂಗ ಪ್ರಕಾಶಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಯಿತು.

ಅಭಿಮಾನದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಿ ಅಥವಾ ಅಧ್ಯಯನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಿ ಈ ಸಂಗ್ರಹ ಕಾರ್ಯ ಮಾತ್ರ ಸುಲಭದಲ್ಲ. ಮೂಲತಃ : ಅದು ಸಂಗ್ರಾಹಕನ ಅನುಭವ, ಬದ್ಧತೆ, ಶ್ರಮ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಅನುಕೂಲತೆಯನ್ನು ಅವಲೇಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ಆರಂಭಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಾಹಕರಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ್ರಮ ಬಡತನವಿದ್ದರೂ, ಅವರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸ್ವಾಭಿಮಾನವೆಂಬುದು ಕಷ್ಟನಷ್ಟಗಳ ಪರಿವೆಯನ್ನು ಮರೆತು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಹಾಡಿ, ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಜನತೆಯ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸಿತು. ಇದೊಂದು ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಷಯವಾದ ತಕ್ಷಣದಿಂದ ಅದಕ್ಕೊಂದು ಉದ್ಯಮದ ಸ್ವರೂಪ ಉಂಟಾಯಿತು. ಲಾಭ-ನಷ್ಟಗಳ ಪರಿವೆ ಸಂಗ್ರಾಹಕನನ್ನು ಕಾಡಹತ್ತಿತು. ಈ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಜನಪ್ರಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯದಂತೆ ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಬೀದಿಬದಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರಿ ಕಾಸು ಮಾಡುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನಿಂತುಹೋಯಿತು. ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಈ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು, ಪ್ರಕಾಶಕರೆಂಬವರು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡರು. ಅಕೆಡೆಮಿಷಿಯನ್ ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶಕರೆಂಬ ಉದ್ಯಮ ಆಧಾರಿತ ದಣಿಗಳಿಂದಾಗಿ ಹೊಸ ಸಂಗ್ರಾಹಕಾರರು ಮುಂದೆ ಬರುವುದಾಗಲಿಲ್ಲ. ಜನಪದಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಹಕಾರ್ಯ ಬಹಳ ಶಿಸ್ತಿನ ವಿಷಯವಾಯಿತು. ಸಂಗ್ರಾಹಕಾರ್ಯಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಓದು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯೆ ಬೇಕೆನಿಸಿತು. ಸಹಜವಾಗಿ ಹವ್ಯಾಸಿ, ಭಾಷಾವೇದಿ ಮತ್ತು ಅಲೆಮಾರಿ ಸಂಗ್ರಾಹಕಾರರು ಹಿಂದೆ ಸರಿದರು. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು, ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಅದರ ಸತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾರ್ಥಕತೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮುಂದೆ ಬಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಮಾತ್ರವೇ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬ ಮನೋಧರ್ಮ ಉಂಟಾಯಿತು. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಹ ಹಿಂದೆ ಸರಿದುಹೋದಂತೆ ಅದು ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ ಶಿಸ್ತಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟದಷ್ಟೆ ಕಾರಣವಲ್ಲ. ಆಧುನಿಕವೆಂಬ ವಸ್ತುವಿಧಾನ ಚಿಂತನೆ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಯ ಜೀವನ ವಿಧಾನ ಪಾರಂಪರಿಕ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯವೆಂಬ ಎಲ್ಲ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಜನಬಳಕೆಯಿಂದ ದೂರಮಾಡಲು ತೊಡಗಿದ್ದು ಮುಖ್ಯಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಸೀಮಿತ ವರ್ಗದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಚಟುವಟಿಕೆಯಾಗಿದ್ದ ಬರಹದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸಿ ಮತ್ತು ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಮರುಹುಟ್ಟು ಪಡೆದ ಕಾರಣದಿಂದ ಅದು ವರ್ಗಾತೀತವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯಾಯಿತು. ಎಲ್ಲಾ ಜಾತಿ, ಪಂಗಡದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೂ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯವೆಂದರೆ ಬರಹಗಾರರು ಬರೆದದ್ದು ಎಂಬ ಪ್ರತೀತಿ ದೃಢವಾಯಿತು. ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ತಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿನಿಷ್ಠೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿವೃತ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದೊಡನೆ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡರು. ಜೊತೆ ಜೊತೆಯಲ್ಲೇ ಓದು ಮಾತ್ರ ಅರ್ಹತೆ, 'ಓದಿಲ್ಲದ್ದು' ಅನರ್ಹತೆ ಎಂಬ ಜೀವನ ತತ್ವ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂತು. ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಅವಿದ್ಯಾವಂತರ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸತ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಪುಷ್ಪವಾಗಿದ್ದರೂ ಗುರುತುಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದಕಾರಣ ವಿಸ್ಮೃತಿಗೆ ತುತ್ತಾಯಿತು. ಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯದ ನಿರಂತರ ಪ್ರಯೋಗಶೀಲತೆ ಜನಪದಸಾಹಿತ್ಯದ ನಿಧಾನ ಹಾಗೂ ನಿಶ್ಚಿತಚಲನೆಯನ್ನು ಹಿಂದೆ ಹಾಕಿತು. ಇದು ನಿಶ್ಚಿತ ಅಭಿರುಚಿಗೆ ನಿರಂತರ ಅಭಿರುಚಿ ಒಡ್ಡಿದ ಸವಾಲುಕೂಡ ಹೌದು. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಿಷ್ಟಸಾಹಿತ್ಯದಂತೆ 'ಅಧಿಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯ'ವಾಗಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಸತ್ಯಸೃಷ್ಟಿವೂ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇನ್ನಿತರ ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪದ್ಧತಿಗಳೊಡನೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸದೆ ಹಿಂದೆ ಬೀಳಲು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಉದ್ಯಮ, ಉದ್ಯೋಗ, ವೃತ್ತಿಯಿಲ್ಲದ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಆಧುನಿಕ ತತ್ವವಾದ 'ಸ್ಪರ್ಧೆ ಮತ್ತು ಗೆಲ್ಲು' ಸಮರದಲ್ಲಿ ಸೋಲೊಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಯಿತು.

ಆದರೆ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾತತ್ಯ ಎಲ್ಲಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದ ಹೆಳವತನ ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಡಬೇಕಿತ್ತೆ? ನವೋದಯ ಸಾಹಿತಿಗಳಾದ ಬಿ. ಎಂ. ಶ್ರೀ, ದ. ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ, ಮಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್, ಬೆಟಗೇರಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮ, ಮಧುರಚೆನ್ನ- ಈ ಮೊದಲಾದ ಹಿರಿಯರು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಿಂದ ಒಂದು ಸತ್ಯವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿ ತೆಗೆದು, ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಮೈದುಂಬಿಸಿಕೊಂಡರು. ಅವರಿಂದ ಮುಂದೆ ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಿಂತಕರಾಗಲೀ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚಿಂತಕರಾಗಲಿ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹೊಸ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಲೇ ಇಲ್ಲ ಎಂಬುದು ದುರ್ದೈವದ ಸಂಗತಿ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಾಹಿತಿಗಳು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸೆಲೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ನಿಜ. ಆದರೆ ಅದು ಅವರ ಬರಹದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆಯೆ ಹೊರತು ಅವರ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಪ್ರಕೃತಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಆಧುನಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹೊರಗಿನ ಸರಕು, ಕನಸು, ಅಪೇಕ್ಷೆ, ತುಡಿತ, ಆಕರ್ಷಣೆ ಆಗಿದೆಯೆ ಹೊರತು ಜೀವನ ಬಂಧ, ಸಂಬಂಧ ಅಥವಾ ಬದುಕೇ ಆಗಬೇಕಿತ್ತಲ್ಲ, ಅದು ಆಗಲಿಲ್ಲ; ಹಾಗೆ ಆಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯೂ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ.

ಯಾವಾಗ ಆಧುನಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವ ಅಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನು ಅನಿವಾರ್ಯ ಅಂತ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೂ ಅಂದಿನಿಂದ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಜನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವ ಮತ್ತು ಅನುಸರಿಸುವ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡರು. ಪ್ರಭುಕೇಂದ್ರಿತ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಕೇಂದ್ರಿತ ರಾಜಸತ್ತೆ ಇದ್ದಾಗ ಜನಪದಜೀವನ ಸತ್ಯವನ್ನು ಆಗಾಗ ಪಡೆಯುತ್ತ ತಮ್ಮನ್ನು ಹಿಗ್ಗಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಪ್ರಭುವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅಧೀನದಲ್ಲಿದ್ದೂ ಮಹಾಕವಿ ಪಂಪ ತನ್ನ ಮೂಲ ನೆಲೆಯಾದ ಬನವಾಸಿ ದೇಶವನ್ನು ನೆನೆದು ತನ್ನನ್ನು ಹಿಗ್ಗಲಿಸಿಕೊಂಡನು. ಪ್ರಭು ಕೇಂದ್ರಿತ ಹಿರಿಯ ಪ್ರಜೆಗಳು ತಮ್ಮ ಬಾಲ್ಯಜೀವನದಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಬದುಕನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದರೆ ಮತ್ತೆ ಅದಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಿದ್ದುದು ವಾನಪ್ರಸ್ಥ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ. ಆದರೆ ನಾವು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವೆಂಬ ಜನಪದ ಜೀವನ ತತ್ತ್ವ ದೊಳಗೆ ಇದ್ದರೂ ಬದುಕುತ್ತಿರುವುದು ಮಾತ್ರ 'ಆಧುನಿಕ ವಾನಪ್ರಸ್ಥ' ದಲ್ಲಿ. ಸತ್ತಲ್ಲದೆ ಬದುಕಲಾರೆವು ಎಂಬ ಈ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ನಮ್ಮನ್ನು ನಾವು ಶಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದೇ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಅಂತಹ ಒಂದು ದುರವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳ್ಳುವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಾವಿಂದು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಓದಬೇಕಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಜನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಕಲಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಆಧುನಿಕತೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ನಾವ್ಯಾರು ಭಯಪಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಆಧುನಿಕತೆಯನ್ನು ಜನಪದ ಬದುಕಾಗಿ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನಷ್ಟೆ ನಾವು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ; ಚಿಗುರಿದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಾರ

ಸರ್ಕಾರ ನಿಂತಕಡೆ ಜನಪದಗಳು ಚಲಿಸಬೇಕು

ಜನಪದಗಳು ತಾಟಸ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿವೆ ಎಂದ ಕಡೆ ಸರ್ಕಾರ ಚಲಿಸಬೇಕು. ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯೂ ಇಂತಹ ಚಲನೆಗಳು ಸಂಭವಿಸಿವೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ತಳ-ಕೆಳವರ್ಗಗಳು ಎಲ್ಲ ಅನುಕೂಲಗಳಿಂದ ವಂಚಿತವಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪತೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕಂಡ ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸು ಅವರ ಸರ್ಕಾರ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿ, ಪೋಷಿಸಿ ಮುಖ್ಯಧಾರೆಗೆ ಅಭಿಮುಖೀಕರಿಸಿದರು. ಭಾಷೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಅನ್ಯತೆಗೆ ಸೋಲುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದಾಗ ಕರ್ನಾಟಕ ಜನತೆಗೆ ಗೋಕಾಕ್ ಚಳವಳಿಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಮನೆಲೆಗೆ ತಂದರು. ಜನಪದಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪುನರುತ್ಥಾನದ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಇಂಥದೊಂದು ಚಲನೆ ಜನರ ಮಧ್ಯೆ ಉಂಟಾಗಬೇಕಿದೆ. ಆದರೆ ಅಂತಹ ಸೂಚನೆಗಳು ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅಲುಗಾಡಿಸಲು ಜನತೆಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿರುವ ಸರ್ಕಾರ ಹೊಸಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಹಸನಾದ ಗೆಜ್ಜೆ ಸದ್ದಿನೊಂದಿಗೆ ಇಡಬೇಕಾಗಿದೆ. 'ಕನ್ನಡ ಸಮಗ್ರ ಜನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪುಟ' ಗಳನ್ನು ಹೊರತರಲು ಹೊರಟಿರುವ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಅದರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚಾಲಕ ಸಂಸ್ಥೆಯಾದ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ ಅಂತಹ ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಿದೆ.

ಭಾರತದ ಅನೇಕ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗ್ರಹ ಹಾಗೂ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆದಿದೆ. ಆದರೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಈ ದಿಸೆಯ ಕೆಲಸ ಆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮೀರಿಸಿ ಮುಂದೆ ನಿಂತಿದೆ. ಈ ಸಾಧನೆಯ ಮೊದಲ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾದವರೆಂದರೆ ಕನ್ನಡ ನಿಜ ನೆಲದಿಂದ ಬಂದ ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಸಾಹಿತಿಗಳು. ನೆಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನಾಡಿನ ಭವಿಷ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ತಲೆಬಿಸಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚಿಂತಕರ ಪಾತ್ರ ಈ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಸತ್ವಯುತಗೊಳಿಸಿದೆ. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಎಲ್ಲ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ತಮ್ಮ ಒಂದು ಬದ್ಧತೆಯನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು. ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಪರಿಷತ್ತಿನಂತಹ ಕೆಲವು ಖಾಸಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಜಾನಪದ ಪುನರುದ್ಧಾರ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿವೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ರಾಜಕಾರಣ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು ದೂರವಿಟ್ಟು ಮಾತನಾಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಬಂದ ಎಲ್ಲ ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಜಾನಪದ ನಮ್ಮದೆಂದು ಪ್ರೀತಿಸಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಡುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಕಲೆ ಮತ್ತು ಕಲಾವಿದರಿಗೆ ಸಿಗುತ್ತಿರುವ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಭಾರತದ ಬೇರಾವ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಸಿಗುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಇಂತಹ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕಲೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಬದ್ಧ ರಾಜ್ಯಶಕ್ತಿಯ ಪ್ರತ್ಯುತ್ಥನ್ನವಾದ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ ಜಾನಪದಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರೇರಣೆ, ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಅಪಾರವಾದುದು. ತಾನೇ ನೇರವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಮೂಲಕ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚಿಂತನೆಯ

ಪುಸ್ತಕಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥಿಕ ನೆರವು ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಪುನರ್ ಮುದ್ರಿಸಿದೆ. ಜನಪದ ಕಲಾವಿದರಿಗೆ ಮಾಸಾಶನ, ಕಲಾವಿದ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಮತ್ತು ಅತ್ಯುನ್ನತ 'ಜಾನಪದ ಶ್ರೀ' ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸುತ್ತಿದೆ. ಕಲಾವಿದರ ಪುನಶ್ಚೇತನ, ಗುರು-ಶಿಷ್ಯ ಪರಂಪರೆಯ ಮೂಲಕ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳ ಪುನರುಜ್ಜೀವನ, ಜನಪದ ಕಲಾವಿದರಿಗೆ ವಾದ್ಯೋಪಕರಣಗಳ ಸಹಾಯ, ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕಲಾವಿದರಿಗೆ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವದ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡಿ ರಾಜ್ಯದ ಇನ್ನಾವುದೇ ಕಲೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಮಸಮಕ್ಕೆ ತಂದು ಅವರ ಸ್ವಾಭಿಮಾನವನ್ನು, ಸ್ವಾಯತ್ತತೆಯನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಿದೆ.

ಇದೀಗ ಇದೇ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯ ವತಿಯಿಂದ ಸಮಗ್ರ ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಟಣೆಗಾಗಿ ಸಮಿತಿಯೊಂದನ್ನು ರಚಿಸಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಸುಮಾರು ಐದುನೂರು ಪುಟಗಳ ನೂರು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪುಟಗಳು ಹೊರಬರುತ್ತಿವೆ. ಇದನ್ನು ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪುನರುತ್ಥಾನದ ಪರ್ವ ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ಈ ಬಗೆಯ ಕೆಲಸ ಭಾರತದ ಮತ್ತಾವುದೇ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಆರಂಭಗೊಂಡಿಲ್ಲ. ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತ ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ನಂತರದ ಮೂರನೆಯ ಬೃಹತ್ ಕಾರ್ಯೋಜನೆ ಇದು. ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಇಷ್ಟೊಂದು ಸಂತಸಪಡಿಸಿದ ಸಂದರ್ಭ ಇನ್ನೊಂದಿಲ್ಲ. ಇದೊಂದು ನಿರಂತರವಾದ ನಾಡ ಚಳವಳಿ ಇದ್ದಂತೆ. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಮಸ್ತ 'ಜನಶ್ರೀ' ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಗೆ ಋಣಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಋಣ ಯಾಕೆಂದರೆ ಕೆರೆಯ ನೀರನ್ನು ಕೆರೆಗೆ ಬಿಡಿ ಎಂಬಂತೆ ಜನತೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಜನರ ಮಧ್ಯೆ ಜನಪ್ರಿಯಗೊಳಿಸುವ ಕೆಲಸ, ನಿಮ್ಮ ಸಂಪತ್ತು ನಿಮ್ಮ ಪ್ರೇಮ, ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಮಾನ ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮ ಅಂತರಂಗದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ ಎಂಬ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಂತಾಗಿದೆ. ಜನರಿಂದ ಜನರಿಗಾಗಿ ಜನರಿಗೋಸ್ಕರ ಇರುವ ರಾಜಕೀಯ ಶಕ್ತಿ ಮಾತ್ರ ಇಂಥ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಬಲ್ಲದು. ಇಂತಹ ಮಹತ್ವದ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಮಗ್ರ ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮಿತಿ ಗೌರವ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತದೆ.

ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮುಗಿಯದ ಸಾಹಿತ್ಯ. ಜನರ ಜೀವನದ ಜೊತೆಗೇ ಅದು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯೋಜನೆ ಕೂಡ ಹಾಗೆಯೇ ಮುಂದುವರಿಯಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಜಾನಪದ ವಾತಾವರಣ ಇದನ್ನು ಆಗು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಅನುಮಾನವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸಂಪುಟ ಸಮಿತಿ ಇಂತಹ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಸದುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ. ಇದನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡೆ ಸಂಪುಟ ಸಮಿತಿ ತುಂಬು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ತನ್ನ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೆ ಹಲವು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮಾತ್ರ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿದ್ದು ಹೆಚ್ಚಿನವು ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಒತ್ತಡ ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯತೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ಅನೇಕ ವೇಳೆ ಅದೆ ಅಂಶಗಳು ಪದೇಪದೇ ಬೇರೆಬೇರೆ ಸಂಗ್ರಹಗಳಲ್ಲಿ ಪುನರುಕ್ತಿಗೊಂಡಿವೆ. ಇದನ್ನು ಗಮನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಪ್ರಕಟಣ ಸಮಿತಿಯು ಇರುವುದನ್ನೆಲ್ಲ ಇದ್ದ ಹಾಗೇ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ, ಒಂದು ಪ್ರಕಾರದ ಒಂದು ಪ್ರಧಾನ ಆಶಯದ ಮೇಲೆ ನೆಲೆ ನಿಂತಿರುವ ಒಂದು ಹಾಡು, ಕಥೆ, ಕಥನಗೀತೆ, ಗಾದೆ, ಒಗಟು, ಒಡಪು, ನುಡಿಗಟ್ಟು..... ಹೀಗೆ ಒಂದು ಪಾಠವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಅಥವಾ ಭಾಷಿಕವಾಗಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಮತ್ತೊಂದು ಪಾಠವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಪರಿಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಯಾವುದೇ ಪಾಠವನ್ನು ಶಿಷ್ಟ ಸಂಪಾದನೆಯ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಕ್ರಮ ಬಹುಜನರಿಂದ, ಬಹುಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಬಹುಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುವ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಭಾಷಿಕ ದೋಷಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಲು ಮಾತ್ರ ಮುಂದಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಆಗತ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪದಕೋಶವನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಶಿಷ್ಟ ಮತ್ತು ಜನಪ್ರಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಪ್ರಭಾವಬೀರುತ್ತ ಬಂದಿವೆ. ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಈ ಹೊತ್ತು ಭಾರಿ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಜನಜೀವನದ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ಬೀರುತ್ತಾ ಇವೆ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಟ ಮತ್ತು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ನಡುವೆ 'ಮಧ್ಯಮ ಸಾಹಿತ್ಯ' ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬಾಯಿ ಮಾತಿನಲ್ಲೂ ಇದೆ, ಬರಹದಲ್ಲೂ ಇದೆ. ಇದು ಜನಪದದ ಮಧ್ಯೆಯೇ ಪ್ರಚುರಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿದೆ. ಜನ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಒಂದು ಭಾಗ ಎಂದು ಒಪ್ಪಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ತತ್ವಪದಗಳು ಮತ್ತು ಭಜನೆಯ ಪದಗಳು ಈ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಸಾಕ್ಷಿಗಳಾಗಿವೆ. ಮೌಖಿಕ ಪರಂಪರೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಬಂದು

ಅನ್ಯೋನ್ಯವಾಗಿ ಸೇರಿಕೊಂಡ ಎಲ್ಲವೂ ಹಾಗೂ ಜಾನಪದೀಯವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿತವಾದುದೆಲ್ಲವೂ ಜಾನಪದ ಎಂದು ನಮ್ಮ ವಿಶ್ವ ಪರಂಪರೆಯ ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಂಥ ಸಮೃದ್ಧ ಜಾನಪದ ಜೀವನವನ್ನು ಬದುಕುತ್ತಿರುವ ಜನ ತಮ್ಮ ಅಂತಃಸತ್ವದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಶಿಷ್ಟ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಜಾನಪದೀಯಗೊಳಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯದ ಅನೇಕ ಹಾಡುಗಳು, ಶಿಶುನಾಳ ಷರೀಫರಂಥ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ನಡುವಿನ ತತ್ವಚಿಂತಕರ ಹಾಡುಗಳು ಜನರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಜಾನಪದೀಯವಾಗಿವೆ. ವಚನ ಚಳವಳಿಯ ಮುಖ್ಯ ಧಾರೆಯ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಬಂದ ಶರಣ ಕವಿಗಳ ಹಾಡುಗಳು ಭಜನೆಯ ಪದಗಳಾಗಿ ಹಾಡಲ್ಪಡುತ್ತಿವೆ. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಒಂದು ಪ್ರಕಾರವನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪರಿಪಾಠ ಎಲ್ಲ ಜನಪದಗಳಲ್ಲೂ ಇದೆ. ಪ್ರಕಾರದೊಳಗಿನ ಉಪಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಾಂತರವಾಗುವ ರೂಢಿಯೂ ಇದೆ, ಇದನ್ನು ಅಡ್ಡ ಪ್ರಕಾರ ಸ್ವಭಾವ ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ವ್ಯಕ್ತಿ ಯೊಬ್ಬ ಮರಣ ಹೊಂದಿದಾಗ ಆ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಇಡೀ ದಾಸರ ಪದಗಳನ್ನು ಕರುಣಾಕೃತಿಯಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಜನಪದದಲ್ಲಿ ಈ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆಂದು ಮರಣಗೀತೆಗಳಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಹಾಡುಗಾರರು ದಾಸರ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿರುವುದು ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಔಚಿತ್ಯವೇ ಆಗಿದೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಜಾನಪದ ಪ್ರಕಾರ ವಿಸ್ತರಗೊಂಡು ಆಧುನಿಕ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರು 'ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜಾನಪದ' ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಬರುತ್ತಿರುವ ಟಿ.ವಿ, ಧಾರಾವಾಹಿಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಮುಂದೊಂದು ದಿನ 'ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ' ಎಂಬ ನಡುಮಧ್ಯದ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ತಾಳುವ ಭಿನ್ನ ಉಪಪ್ರಕಾರಗಳ ಚಲನೆಯನ್ನು ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ತೆರೆದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ನೋಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು 'ಸಮಗ್ರ ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪುಟ ಪ್ರಕಟಣ ಯೋಜನೆ' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಇದರೊಳಗೆ ಬಯಲಾಟ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷ ಗಮನಕ್ಕೆ ಅರ್ಹವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮಧ್ಯೆ ಜನಪರವಾಗಿ ಬೆಳೆದುನಿಂತಿರುವ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿದೆ. ಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅವಗಣಿಸಿರುವಂತೆ ವಿವಿಧ ಬಯಲಾಟ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಪ್ರಸಂಗ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ತನ್ನಿಂದ ದೂರವಿರಿಸಿದೆ. ಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಮೀರಿ ಬೆಳೆದ ಯಾವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರವಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದು ಬೆಳೆಯುವ ಪ್ರತಿಭಾ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಪುರಸ್ಕಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪುಟ ಸಮಿತಿ ತುಂಬ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದಲೇ ಈ ಬೆಳೆದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಗೌರವಿಸಿದೆ.

ಸಮಗ್ರ ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿತ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಆರಿಸಿ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿರುಚಿಯುಳ್ಳ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಪ್ಪುವಂತೆ ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಎರಡನೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ನಾಡಿನಾದ್ಯಂತ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಈಗಾಗಲೇ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಾಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊಸದನಿಸಿದುದನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು. ಮೂರನೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ನಾಡಿನಾದ್ಯಂತ ಕೆಡೆದು ಬಿದ್ದಿರುವ ಅಪೂರ್ವವೂ, ಅಮೂಲ್ಯವೂ ಆದ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿಸಿ, ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಯೋಜನೆ ಇದೆ. ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ - ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚಿಂತಕರು 'ಕರ್ನಾಟಕದ ಮುರಿದ ಭಾಗವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿ ಕಟ್ಟಿರಿ, (ಅರ್ಚಕ ಬಿ. ರಂಗಸ್ವಾಮಿ : ಹುಟ್ಟಿದ ಹಳ್ಳಿ; ಹಳ್ಳಿಯ ಹಾಡು 1933) ಎಂಬ ಕಳಕಳಿಯ ಆದೇಶವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ಅದನ್ನು ಪಾಲಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ ಹಾಗೂ ಧರ್ಮವಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ದಿನಾಂಕ 10-02-2004ರಂದು ಸಮಗ್ರ ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪುಟ ಯೋಜನೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಸಮಿತಿಯೊಂದನ್ನು ರಚಿಸಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ನಾಡಿನ ಹಿರಿಯ ಹಾಗೂ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಜಾನಪದ ತಜ್ಞರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಪ್ರತಿಭೆ ಮತ್ತು ಪರಿಶ್ರಮ ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದೆ. ಬಹಳ ಕಾಲದ ಕನಸೊಂದು ನನಸಾಗುತ್ತಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಸಂತಸಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದೊಂದು ನಾಡಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಸೇವೆಯ ಕೆಲಸವೆಂಬಂತೆ ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡಿಗರ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ನಾನಾ ಕಡೆ ಬಹಳಕಾಲದಿಂದ ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ನುರಿತಿರುವ ನೂರೈವತ್ತಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಸಂಪುಟಗಳ

ಸಂಪಾದಕರಾಗಲು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ನಾಡ ಮೇಲಿನ ಅವರ ಪ್ರೀತಿ ಅಪಾರವಾದುದು. ಅವರನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪ್ರೇಮಿಗಳು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಂಪುಟ ಸಮಿತಿ ಅವರನ್ನು ತುಂಬುಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ವಂದಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ ಸಂಪುಟಗಳು ಹೊರಬರುವಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಯತ್ನ ಶ್ಲಾಘನೀಯ. ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಹಾಗೂ ನಿರ್ದೇಶಕರು ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತ ಸಹಕಾರವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಇಲಾಖೆಯ ಜಂಟಿ ನಿರ್ದೇಶಕರೂ, ಸಾಹಿತಿಗಳೂ ಆದ ಶ್ರೀ ಕಾ.ತ. ಚಿಕ್ಕಣ್ಣನವರು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಂತದಲ್ಲೂ ಸಂಪುಟ ಸಮಿತಿಯ ಜೊತೆಗಿದ್ದು ಅವರ ಅಪಾರ ಶ್ರಮ ಮತ್ತು ಸಹಕಾರವನ್ನು ಧಾರೆ ಎರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಅಕಾಡೆಮಿಯು ಪ್ರಕಟಣೆಯ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿ ತುಂಬು ಬೆಂಬಲ ನೀಡಿದೆ. ಈ ಸಮಸ್ತರಿಗೂ ನನ್ನ ಗೌರವಪೂರ್ವಕ ವಂದನೆಗಳು ಸಲ್ಲುತ್ತವೆ.

- ಪ್ರೊ.ಹಿ.ಶಿ.ರಾಮಚಂದ್ರೇಗೌಡ

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

ಸಮಗ್ರ ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ಮತ್ತು

ಯಕ್ಷಗಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪುಟ ಸಮಿತಿ

ಅಕಾಡೆಮಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ನುಡಿ

ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನವೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯೇ ಆಗಿದೆ. ಜನವಾಣಿಯ ಬಹುಮುಖತೆಯ ದಾಖಲು ಕ್ರಮ ಎಷ್ಟು ಮಹತ್ವದ್ದೋ, ಅಷ್ಟೇ ಶ್ರಮದ್ದು ಕೂಡ. ಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಏಕತಾನತೆಗೆ ದನಿ ಮತ್ತು ಸಂವೇದನೆ ಜೋಡಿಸಿದ್ದು ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ಜನವಾಣಿ ಬೇರು; ಕವಿವಾಣಿ ಹೂ ಎಂಬ ಮಾತಿದೆ.

ಇಷ್ಟು ಮಹತ್ವವುಳ್ಳ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಂಗ್ರಹ, ದಾಖಲು, ಪ್ರಕಟಣೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಜನರ ಸಹಕಾರದಂತೆಯೇ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಆಸರೆ ಬೇಕು. ಆ ದಿನೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ ಸಮಗ್ರ ಜನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಲೆ ಸಂಪುಟದ ಪ್ರಕಟಣೆಯಂತಹ ಮಹತ್ವದ ಕಾರ್ಯ ಕೈಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 90 ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ಹೊರತರಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಅಕಾಡೆಮಿಯು ಈ ಗುರುತರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯ ಮುಖ್ಯ ಪಾಲನ್ನು ಹೊತ್ತು ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿದೆ. ಸಮೃದ್ಧ ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪರಂಪರೆ-ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಈ ಸಂಪುಟಗಳು ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ನಾಡಿನ ಉದ್ದಾಮ ಜಾನಪದ ತಜ್ಞರು ಈ ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಪಾದಕರು ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರಮವಹಿಸಿ ಈ ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ರೂಪುಗೊಳಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಈ ಬೃಹತ್ ಯೋಜನೆಗೆ ಸಹಕರಿಸಿದ, ಕೈ ಜೋಡಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಮಹನೀಯರನ್ನೂ ನೆನೆಯುವುದು ಸಂತಸದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ.

ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡ ಸಂಪಾದಕ ಸಮಿತಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಡಾ. ಹಿ.ಶಿ. ರಾಮಚಂದ್ರೇಗೌಡ ಮತ್ತು ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ವಂದನೆಗಳು.

ತಮ್ಮ ವಿದ್ವತ್ ನುಡಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಕೃತಿಯ ಮೌಲ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಬಿ.ಆರ್. ಜಯರಾಮರಾಜೇ ಅರಸು, ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಶ್ರೀ ಮನು ಬಳಿಗಾರ್, ಸಂಚಾಲಕರಾದ ಶ್ರೀ ಕಾ.ತ. ಚಿಕ್ಕಣ್ಣ, ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಶಂಕರಪ್ಪನವರು ಈ ಯೋಜನೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಸಹಕಾರ ತೋರಿದ್ದಾರೆ, ಅವರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಈ ಮಹತ್ವದ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ತಮ್ಮದೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೆ ವಂದನೆಗಳು.

(ಗೊ.ರು. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ)

ಅಧ್ಯಕ್ಷ

ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಬೆಂಗಳೂರು

ಸಂಪಾದಕರ ಮಾತು

ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು, ಅನಕ್ಷರಸ್ಥ ಜನ ಸಮುದಾಯದ ನಡುವೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪ್ರಸಾರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾ, ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಜನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬೆಳೆಸುತ್ತಾ ಬಂದ ಮಾಧ್ಯಮವೇ ಯಕ್ಷಗಾನ ಬಯಲಾಟ. ಯಾವೊಂದು ಧರ್ಮಕ್ಕಾಗಲಿ, ಜಾತಿಗಾಗಲಿ ಮೀಸಲಾಗಿರದೆ ಎಲ್ಲವನ್ನು, ಎಲ್ಲರನ್ನು ತನ್ನ ತೆಕ್ಕೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ ಮಾನವೀಯ ಮನರಂಜನಾ ಕಲೆ. ಬಯಲಾಟದ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ರಂಗರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಡಲಪಾಯ ಯಕ್ಷಗಾನವೂ ಒಂದು. ಅಕ್ಷರಜ್ಞಾನದಿಂದ ವಂಚಿತರಾದ ಜನ ಸಮುದಾಯವು ಈ ರಂಗಪ್ರಕಾರವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿತು. ಮೂಡಲಪಾಯ ಯಕ್ಷಗಾನ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದು, ಮೌಖಿಕ ಪರಂಪರೆಯ ಅನಂತ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ದುಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾದರೂ ಪಂಡಿತ ಮಂಡಳಿಯ ತಿರಸ್ಕಾರ ಮತ್ತು ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ದಾಖಲಾಗದೆ ಉಳಿದುಹೋಗಿದೆ. ಕರಾವಳಿ ಯಕ್ಷಗಾನಕ್ಕೆ ಚರಿತ್ರೆ ಇದೆ; ಚರಿತ್ರಕಾರರಿದ್ದಾರೆ. ದಾಖಲಾತಿಯ ಸೌಲಭ್ಯವಿದೆ. ಆದರೆ ಮೂಡಲಪಾಯ ಯಕ್ಷಗಾನಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು 500 ವರ್ಷಗಳಷ್ಟು ಹಿಂದಿನ ಪ್ರಾಚೀನತೆ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ಇದುವರೆಗೂ ಬೆರಳೆಣಿಕೆಯ ಪ್ರಸಂಗಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಪ್ರಕಟಣೆಯ ಬೆಳಕು ಕಂಡಿರುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಬಹುಪಾಲು ಸಾಹಿತ್ಯವು ಇನ್ನೂ ಅಜ್ಞಾತವಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿದೆ.

ಸಮೃದ್ಧ ಅಜ್ಞಾತ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ತಲುಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯವು ಸಮಗ್ರ ಜನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಟಣೆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮೊದಲಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯವನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಪ್ರೊ. ಹಿ.ಶಿ. ರಾಮಚಂದ್ರೇಗೌಡರು ಈ ನಾಡಿನ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚಿಂತಕರು. ಜಾನಪದವನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ನಿರ್ಣಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರೊಂದಿಗೆ ವರ್ತಮಾನಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸಿ, ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ ನೋಡುವ ಗುಣವುಳ್ಳವರು. ಮೂಡಲಪಾಯ ಯಕ್ಷಗಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪುಟವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಡುವ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ನನ್ನ ಮೇಲಿರಿಸಿದವರು. ಅವರ ಈ ಪ್ರೀತಿಗೆ ನಾನು ಸದಾ ಋಣಿ. ಮೂಡಲಪಾಯ ಯಕ್ಷಗಾನದ ಉಳಿವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಸದಾ ಚಿಂತನೆಗೈಯುತ್ತಿದ್ದ, ಪ್ರಯೋಗಶೀಲರಾಗಿದ್ದ ದಿವಂಗತ ನಾಡೋಜ ಎಚ್.ಎಲ್. ನಾಗೇಗೌಡರಿಗೆ ನನ್ನ ಸ್ಮರಣೆಗಳು. ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಉತ್ತಮ ಸೃಜನಶೀಲ ಬರಹಗಾರರು, ನನ್ನ ಆತ್ಮೀಯರು ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯದ ಜಂಟಿ ನಿರ್ದೇಶಕರೂ ಆದ ಶ್ರೀ ಕಾ.ತ. ಚಿಕ್ಕಣ್ಣನವರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನೆನೆಯುತ್ತೇನೆ.

ಮೂಡಲಪಾಯ ಯಕ್ಷಗಾನದ ಭಾಗವತರು ಮತ್ತು ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳ ಬಳಿ ಅಳಿದುಳಿದಿದ್ದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವಲ್ಲಿ ನೆರವಾದ ಅರಳಗುಪ್ಪೆಯ ಶ್ರೀ ಚನ್ನಬಸವಯ್ಯ, ಎ.ಎಸ್. ನಂಜಪ್ಪ, ದೊಡ್ಡಬಳ್ಳಾಪುರದ ಎಚ್.ಎಸ್. ಸುಬ್ಬರಾಯಪ್ಪ ಅವರುಗಳಿಗೆ ನನ್ನ ಗೌರವಪೂರ್ವಕ ನಮಸ್ಕಾರಗಳು. ಮೂಡಲಪಾಯದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಮಿತ್ರ ಶಿವಲಿಂಗಯ್ಯ, ಪ್ರಕಾಶ್, ಶ್ರೀಮತಿ ನಾಗರತ್ನ ರಮೇಶ್ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿ ಜಾದೂಗಾರ ಕಡಬ ಶ್ರೀನಿವಾಸ್ ಇವರುಗಳಿಗೆ ನನ್ನ ನಮಸ್ಕಾರಗಳು ಸಲ್ಲುತ್ತವೆ.

ಮೂಡಲಪಾಯ ಯಕ್ಷಗಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪುಟವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪತ್ನಿ ಡಾ. ಶಶಿಕಲಾ ನೀಡಿದ ನೆರವನ್ನು ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ.

ಸಮಗ್ರ ಜನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಟಣೆ ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿಯ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಗೂ ನನ್ನ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕ ಧನ್ಯವಾದಗಳು.

ಡಾ. ಚಕ್ರೇ ಶಿವಶಂಕರ್

22 ಮೇ 2006

ಬೆಂಗಳೂರು.

ಪ್ರಕಾಶಕರ ನುಡಿ

ಮನುಷ್ಯನ ಮೂಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಭಂಡಾರವಾದ ಜಾನಪದವು ಬದುಕಿನ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳನ್ನು ಅದರ ಸಹಜ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿಸುವ ವ್ಯಾಪಕ ಕ್ಷೇತ್ರ. ಆಧುನಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆವಿಷ್ಕಾರಗೊಂಡಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸೃಷ್ಟಿಗಳ, ವಿವಿಧ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದ ವಿಚಾರಗಳ ಮೂಲ ಹೊಳಹು ಜಾನಪದದಿಂದಲೇ ಬಂದದ್ದು. ಮನುಷ್ಯನ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಸಾವಿನವರೆಗೂ ತಬ್ಬಿ ಹಿಡಿದಿರುವ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೀಮಂತವಾದುದು ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಕವಾದುದು. ಕರ್ನಾಟಕವು ಇಂತಹ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಜಾನಪದ ಸಂಪತ್ತಿನ ಆಗರವಾಗಿದೆ.

ಜಾಗತೀಕರಣದ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಎಂದಿಗಿಂತಲೂ ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಇಂದು ಮೂಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದು, ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕಲೆಗಳಂತಹ ಸೃಜನಶೀಲತೆಗೆ ಧಕ್ಕೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಸಂದಿಗ್ಧ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನ ಸಂಪತ್ತಿನ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಡಲು ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಸಮೃದ್ಧ-ಸಮಗ್ರ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಿ ಒಂದೆಡೆ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯು ಜಾನಪದ ವಿದ್ಯಾಂಸರಾದ ಪ್ರೊ. ಹಿ.ಶಿ. ರಾಮಚಂದ್ರೇಗೌಡರವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಡಾ. ಸೋಮಶೇಖರ ಇಮ್ಮಾಪುರ, ಡಾ. ಎಚ್.ಬಿ. ಲಕ್ಷ್ಮಪ್ಪಗೌಡ, ಡಾ. ಬಿ.ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ, ಡಾ. ತೀ.ನಂ. ಶಂಕರನಾರಾಯಣ, ಡಾ||ಸಿದ್ದಲಿಂಗಯ್ಯ, ಡಾ. ಕೆ. ಚಿನ್ನಪ್ಪಗೌಡ, ಶ್ರೀಮತಿ ಶಾಂತಿನಾಯಕ, ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಮತ್ತು ಡಾ. ಎಂ.ಎಸ್. ಲಠಿ (ದಿವಂಗತ) ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ ಕೆರೆಮನೆ ಶಂಭು ಹೆಗಡೆ (ದಿವಂಗತ) ಅವರನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಸಂಪಾದಕ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಸಮಿತಿಯ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಸಮಗ್ರ ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಟಣಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಈ ಯೋಜನೆಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಗಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಹಾಗೂ ಇಲಾಖೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಂತೆ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಇವರೆಲ್ಲರ ಶ್ರಮ ಮತ್ತು ಸಹಕಾರ ಹೆಚ್ಚಿನದು, ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು.

ಈ ಯೋಜನೆಯ ಮುದ್ರಣಕ್ಕೆ ಸಹಕರಿಸಿದ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಗೂ ವಾರ್ತಾ ಇಲಾಖೆಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳೂ ಈ ಯೋಜನೆಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಸಮಿತಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೂ ಆದ ಶ್ರೀ ಬಿ.ಆರ್. ಜಯರಾಮರಾಜೇ ಅರಸ್ ಅವರಿಗೆ, ಆಯಾ ಸಂಪುಟಗಳ ಸಂಪಾದಕರು, ಪರಿಶೀಲಕರು ಮತ್ತು ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ಮುದ್ರಣಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಯೋಜನೆಯ ಸಂಯೋಜಕರಾದ ಡಾ. ಚಕ್ರೇ ಶಿವಶಂಕರ್ ಹಾಗೂ ಡಾ. ಜಿ.ಎಸ್. ಭಟ್ ಅವರ ಸಲಹೆ-ಸಹಕಾರ ಅಮೂಲ್ಯವಾದುದು. ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಸಂಪುಟಗಳು ಹೊರಬರಲು ನೆರವಾದ ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಶ್ರೀ ಗೊ.ರು. ಚಿನ್ನಬಸಪ್ಪ ಮತ್ತು ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್

ಡಾ. ಎಸ್. ಪ್ರಸಾದಸ್ವಾಮಿ ಹಾಗೂ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಮುಖಪುಟ ವಿನ್ಯಾಸ ರೂಪಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಕಲಾವಿದರಾದ ಶ್ರೀ ಪ.ಸ. ಕುಮಾರ್ ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ನೆನಕೆಗಳು.

ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಸಹಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಹೊರತರುತ್ತಿರುವ ಸಮಗ್ರ ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಜನತೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ನಾನು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ.

(ಮನು ಬಳಿಗಾರ್)

ನಿರ್ದೇಶಕರು

ಅಂತರಂಗದ ಕದವು ತೆರೆಯುತ್ತಿಹುದು.....

ಮೂಡಲಪಾಯ ಯಕ್ಷಗಾನವು ಕೇವಲ ಮನರಂಜನಾ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿರದೆ ಜನಪದದ ಬದುಕಿನ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿದ್ದಿತು. ಆ ಮೂಲಕ ಜನಪದರು ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು, ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ, ಆಧುನಿಕತೆ ಬೆಳೆದಂತೆಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಮೀಣರ ಅಭಿರುಚಿಗಳು ಬದಲಾಗುತ್ತಾ ಬಂದವು. ಆಶ್ರಯವಿತ್ತು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿ, ಪೋಷಿಸಿದ ಜನರೇ ಕಡೆಗೆಣಿಸುತ್ತಾ ಬಂದರು. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಹದಿನೈದು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಹಬ್ಬಿ ಹರಡಿದ ಈ ಭವ್ಯ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಚೀನ ಬಯಲಾಟ ಪರಂಪರೆಯು ನಶಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿತು. ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಿಕಾರಿಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಕಪ್ಪನಹಳ್ಳಿ, ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹಳೇಬೀಡು, ಗುಂಡ್ಲುಪೇಟೆ, ದೇವನೂರು, ಕೊಳ್ಳೇಗಾಲ, ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೊಸಹೊಳೆ, ಅಗಚ್ಚಹಳ್ಳಿ, ಬೆಳ್ಳಾಳ, ಮೂಡನಕೊಪ್ಪಲು, ದೊಡ್ಡೇನಹಳ್ಳಿ, ಬೆಳ್ಳೂರು, ನೆಲ್ಲೇಗೆರೆ, ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಿತ್ತನಕೆರೆ, ಬೂದಾಳುಮಠ, ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕರೀಕೆರೆ, ದಂಡಿನಶಿವರ, ಮುನಿಯೂರು, ಅರಳಗುಪ್ಪೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನಾಗವಾರ, ಸುರಥೇನುಪುರ, ದೊಡ್ಡಬಳ್ಳಾಪುರ ಮುಂತಾದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಮೂಡಲಪಾಯ ಯಕ್ಷಗಾನ ತಂಡಗಳು ಸೂಕ್ತ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವಾಗಲಿ, ಪ್ರಚಾರವಾಗಲಿ ಇಲ್ಲದೆ ಉಸಿರುಕಟ್ಟಿ ಒದ್ದಾಡುವ ಸ್ಥಿತಿ ಬಂದೊದಗಿತು. ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸಂಗೀತ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಭಾಗವತರುಗಳಾದ ಅರಳಗುಪ್ಪೆ ಸಿದ್ದಲಿಂಗಪ್ಪ, ಕೊನೇಹಳ್ಳಿ ನಾರಸಪ್ಪ, ಕೇಳಿಕೆ ಮುನಿಯಪ್ಪ, ನೇರಲಗುಡ್ಡದ ಗೋವಿಂದಪ್ಪ, ಅರಳಗುಪ್ಪೆಯ ಚನ್ನಬಸವಯ್ಯ, ನಂಜಪ್ಪ, ಮುನಿಯೂರಿನ ದಾಸಾಚಾರ್, ಪಾಲ್ಕುರಿಕೆಯ ರಾಘವೇಂದ್ರರಾವ್, ಶೆಟ್ಟಿಕೆರೆಯ ಕೆಂಪರಾಜಯ್ಯ, ಬೊಮ್ಮೇನಹಳ್ಳಿಯ ತಿಮ್ಮೇಗೌಡ, ರಾಮಲಿಂಗೇಗೌಡ, ಯದ್ಲಿ ಪಾಪಣ್ಣ, ಸುರಥೇನುಪುರದ ದೊಡ್ಡಮುನಿಯಪ್ಪ, ನೆಲ್ಲೇಗೆರೆ ತಿಮ್ಮಪ್ಪಾಚಾರ್, ಬೆಳ್ಳೂರು ಪುಟ್ಟಶಾಮಾಚಾರ್ ಮೊದಲಾದವರು ಮೂಡಲಪಾಯಕ್ಕೆ ಒದಗಿದ ದುರ್ಗತಿಗೆ ಮರುಗಲಾರಂಭಿಸಿದರು.

ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮೂಡಲಪಾಯವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಪ್ರವರ್ಧಮಾನಕ್ಕೆ ತಂದ ಯಶಸ್ಸು ಜಾನಪದ ಜಂಗಮ ಡಾ. ಜಿ.ಶಂ. ಪರಮಶಿವಯ್ಯನವರದು. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕುಟುಕು ಜೀವ ಹಿಡಿದು ಉಸಿರಾಡುತ್ತಿದ್ದ ತಂಡಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿ, ಹುರಿದುಂಬಿಸಿ ಸರಾಗವಾಗಿ ಉಸಿರಾಡುವಂತೆ ಜೀವದ್ರವ್ಯವನ್ನೂಡಿದರು. ತಿಪಟೂರು ತಾಲ್ಲೂಕು ಕೊನೇಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಬಿದರೆಯಮ್ಮ ಯಕ್ಷಗಾನ ಮಂಡಳಿ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡಲಪಾಯದ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಮೂಡಲಪಾಯ ಯಕ್ಷಗಾನ ರಂಗಮಂದಿರದ ನೋಮಾರಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣರಾದರು. ಮೂಡಲಪಾಯ ಯಕ್ಷಗಾನ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ತೆರೆದರು. ಮೂಡಲಪಾಯ ತಂಡಗಳನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಿ ಮೂಡಲಪಾಯ ಯಕ್ಷಗಾನ ಮಹೋತ್ಸವವನ್ನು ನಡೆಸಿದರು. ಭಾಗವತರು- ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳು-ವಿದ್ವಾಂಸರು ಒಂದೆಡೆ ಕುಳಿತು ಮೂಡಲಪಾಯದ ಅಳಿವು-ಉಳಿವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಗಂಭೀರವಾದ ಚಿಂತನೆ ನಡೆಸಿದರು. ಪಟೇಲ್ ನಾರಸಪ್ಪ ಮತ್ತು ಕೊನೇಹಳ್ಳಿಯ ನಂಜುಂಡಪ್ಪ ಮೊದಲಾದ ಮೂಡಲಪಾಯ ದಿಗ್ಗಜರು ಜೀಶಂಪ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಕೈಜೋಡಿಸಿದರು. ಜೀಶಂಪ ಅವರ ಪ್ರಯತ್ನದ ಫಲವಾಗಿ ನಾಗೇಗೌಡರು ಜಾನಪದ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮೂಡಲಪಾಯ ಸಂಗೀತವನ್ನು ಕುರಿತು ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಸಮಾವೇಶ ನಡೆಸಿದರು. ಆದರೆ ಜೀಶಂಪ ಅವರ ಅಕಾಲಿಕ ಸಾವಿನೊಂದಿಗೆ ಅವರ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೂ ನಿಷ್ಫಲವಾದವು. ಕೊನೇಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಮೂಡಲಪಾಯ ಯಕ್ಷಗಾನ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರವು ಚುಕ್ಕಾಣಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿತು.

ಜಾಗತೀಕರಣವು ಜನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೇಲೆ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಧಾಳಿಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ನಾವಿಂದು, ಮತ್ತೆ ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲಾ ಕಲಾ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಪುನಶ್ಚೇತನಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಕೋಮು ಸೌಹಾರ್ದತೆಗೆ ಹೆಸರಾದ, ಆದರ್ಶಪ್ರಾಯವಾದ ಮೂಡಲಪಾಯ ಯಕ್ಷಗಾನ ಬಯಲಾಟವನ್ನು ಉರ್ಜಿತಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಶಿಸಿಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಈ ಕಲೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿ ಬೆಳೆಸಲು ಸಂಘಟಿತ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮೂಡಲಪಾಯ ಯಕ್ಷಗಾನ ಉತ್ಸವ, ದಾಖಲಾತಿ, ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಕಟಣೆ ಕೆಲಸ ಜರೂರಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಡಾ. ಶಿವರಾಮಕಾರಂತರು ಕರಾವಳಿ ಯಕ್ಷಗಾನವನ್ನು ಜನಪ್ರಿಯಗೊಳಿಸಿದಂತೆ, ಮೂಡಲಪಾಯವನ್ನು ಜನಪ್ರಿಯಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣರ ತೆಕ್ಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮೂಡಲಪಾಯಕ್ಕೆ ವಿದ್ಯಾವಂತರ ಪ್ರವೇಶ ತುರ್ತಾಗಿ ಆಗಬೇಕಿದೆ. ಯಥಾಸ್ಥಿತಿವಾದಿತ್ವವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡಿರುವ ಇದರ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಅಭಿರುಚಿ-ಮನೋಧರ್ಮರಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಈ ಪರಿಷ್ಕರಣಾಕಾರ್ಯ ನಡೆಯಬೇಕಿದೆ. ರಂಗಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರಗಳ ಆಗಮನ, ನಿರ್ಗಮನ, ರಂಗದಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರಗಳ ಚಲನೆ-ವೇಷಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದು-ಮುಖವರ್ಣಕೆ-ಅನವಶ್ಯಕ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಮಿತಗೊಳಿಸುವುದು-ಕುಣಿತಗಳು ಮತ್ತು ಮುದ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾವಾಭಿವ್ಯಕ್ತಿ-ಭಾರವಾದ ಕಿರೀಟ, ಭುಜಕೀರ್ತಿ, ಎದೆಹಾರ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಹಗುರಗೊಳಿಸುವುದು, ವಾದ್ಯಗಳ ಹದವಾದ ಬಳಕೆ-ಸಂಭಾಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟತೆ ಮತ್ತು ಪುನರುಕ್ತಿ ದೋಷ ನಿವಾರಣೆ - ಮುಖವೀಣೆಯ ಪರಮಾವಧಿ ಬಳಕೆ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಉಳಿದಿರುವ ಭಾಗವತರು-ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತಂದಲ್ಲಿ ಮೂಡಲಪಾಯ ಯಕ್ಷಗಾನಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಭವಿಷ್ಯ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ. ಶತಶತಮಾನಗಳಿಂದ ತಗಲಿಕೊಂಡಿರುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ದಾಸ್ಯತ್ವವನ್ನು ತೊಲಗಿಸಿ ಆಧುನಿಕ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಹೊಸ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳ ಕಡೆಗೆ ದುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮೂಡಲಪಾಯದ ಭಾಗವತರು ಮತ್ತು ಕಲಾವಿದರು ಬದಲಾದ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಮಡಿವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಬದಿಗಿರಿಸಿ ಮುಕ್ತ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ವಿದ್ವಾಂಸರು, ಕಲಾವಿದರು, ರಂಗಭೂಮಿ ತಜ್ಞರು, ವಿನ್ಯಾಸಕಾರರು ಎಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಕುಳಿತು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸಮಾಲೋಚನೆ ನಡೆಸಿ ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತರಾಗಬೇಕಾದ ಜರೂರು ನಮ್ಮ ಮುಂದಿದೆ.

* * *

ಮೂಲತಃ ನೃತ್ಯ ನಾಟಕವಾದ ಯಕ್ಷಗಾನ ಬಯಲಾಟದಲ್ಲಿ ಅದರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಭಾಗ ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾದುದು ಮತ್ತು ರಸವತ್ತಾದುದು. ಮೂಡಲಪಾಯ ಯಕ್ಷಗಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವಂಥದ್ದು ಕಾಳಗ ಮತ್ತು ಪರಿಣಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಥಾವಸ್ತು. ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರಣವಿದೆ. ಹೊರಗಿನಿಂದ ಬಂದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣ ನಡೆಸಿದಾಗ ಸ್ಥಳೀಯರ ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಎರಡರ ಮೇಲೂ ತನ್ನ ಅಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಹವಣಿಸಿತು. ಇದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ನಿಂತ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮುದಾಯಗಳು ತಮ್ಮ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಉಳಿವಿಗಾಗಿ, ನೆಲ ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಿದವು. ಈ ಹೋರಾಟವು ಇಂದು-ನಿನ್ನೆಯದಲ್ಲ. ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ನಡೆದುಬಂದಿರುವ ಹೋರಾಟ. ಕಾಲ ಉರುಳಿದಂತೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಮತ್ತು ವಲಸೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ನಡುವಣ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಘರ್ಷವು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇದರ ಫಲವೇ ಸಮುದಾಯದ ಪ್ರದರ್ಶಕ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ರಾಜಿ-ಕಬೂಲಿ ಕ್ರಿಯೆ. ಬಯಲಾಟವು ಈ ಹೋರಾಟ ಮತ್ತು ಹೊಂದಾಣಿಕೆಗಳೆರಡನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಕಾಳಗ ಸಂಬಂಧಿ ಮತ್ತು ಪರಿಣಯ ಸಂಬಂಧಿ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ರೂಪು ತಳೆದವು. ಕ್ರಮೇಣ ಅವುಗಳೇ ಪ್ರಧಾನ ಕಥನಗಳಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದವು.

ಮೂಡಲಪಾಯದ ಕಾಳಗ ಸಂಬಂಧಿ ಕಥನಗಳು ಪೂರ್ವೀಕರ ಕೆಚ್ಚು, ಹೋರಾಟದ ಛಲ, ಅಭಿಮಾನ, ಸ್ವಾಭಿಮಾನಗಳನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುತ್ತವೆ. ವೀರ ಮತ್ತು ರೌದ್ರ ರಸಗಳು ಈ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಪೋಷಣೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿವೆ. ಪ್ರದರ್ಶನದ ಬೆಡಗು, ಆರ್ಭಟ ಮತ್ತು ಸಂಭಾಷಣೆಯಲ್ಲಿನ ಗಡುಸುಗಾರಿಕೆಯು ಅದ್ಭುತ ಹೋರಾಟವೊಂದರ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆದಿವೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಪುಟವು ಇಂತಹ ಏಳು ಕಾಳಗ ಪ್ರಸಂಗಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಅವುಗಳ ವಿವರಗಳು ಕೆಳಕಂಡಂತಿವೆ;

1) ಕರಿಬಂಟನ ಕಾಳಗ	4) ಲವಕುಶರ ಕಾಳಗ	2) ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರ ಕಾಳಗ	5) ಅಭಿಮನ್ಯು ಕಾಳಗ
3) ಕರ್ಣಾರ್ಜುನರ ಕಾಳಗ	6) ಕಂಸವಧೆ ಮತ್ತು	7) ದುಶ್ಯಾಸನ ವಧೆ	

ಮೇಲ್ಕಂಡ ಏಳೂ ಪ್ರಸಂಗಗಳ ಕಥಾವಸ್ತು ಕೆಳಕಂಡಂತಿದೆ;

1) ಕರಿಬಂಟನ ಕಾಳಗ : ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆ ನಾಗಮಂಗಲ ತಾಲ್ಲೂಕು ಲೋಕಪಾವನಿ ನದಿ ತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಅಂದೇನಹಳ್ಳಿಯ ಜೀರಿಗೆ ಕೆಂಪಯ್ಯನ ಕುಮಾರ ಓದೋ ಕೆಂಪಯ್ಯನ ಮಗ ಕೆಂಪಣ್ಣಗೌಡ ಕರಿಯ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಬರೆದ ಕನ್ನಡದ ಮೊತ್ತಮೊದಲ ಯಕ್ಷಗಾನಕವಿ. ಈತನ ಕಾಲ ಕ್ರಿ.ಶ. 15ನೆಯ ಶತಮಾನ. ಈ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಸುಮಾರು 18ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಮಂದಿ ಕವಿಗಳು ಯಕ್ಷಗಾನ ನಾಟಕವನ್ನಾಗಿ ಪ್ರಸಂಗ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತ, ಭಾಗವತ ಈ ಯಾವುದೇ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಸೇರದೆ, ಜನಪದ ಮೂಲದಿಂದ ಹರಿದು ಬಂದ ಈ ಲೌಕಿಕ ಕಥೆಯನ್ನು ಯಕ್ಷಗಾನ ನಾಟಕವನ್ನಾಗಿ ಜನಪ್ರಿಯಗೊಳಿಸಿದವರು ವೀರನಗೆರೆ ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ಮತ್ತು ಭಾಳಾಕ್ಷ ಮೊದಲಾದವರು.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಸಂಗ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸೇರಿದ ದೊಡ್ಡಬಳ್ಳಾಪುರದ ವೀರಭದ್ರಪ್ಪನ ಪೇಟೆ ಯ ಮನೆ ನಂ. 448ರಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದ ಎನ್. ಚಿಕ್ಕವೆಂಕಟಪ್ಪನವರದು. ಇವರ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ತಾ||16.02.1984ರಂದು ಅದೇ ಊರಿನ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರಾದ ಶ್ರೀ ಮಂಜುನಾಥ್ ಪ್ರತಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಧಾರಾಪುರಿಯ ಅರಸುಕುಮಾರ ಕರಿರಾಜ ಹಳೇಬೀಡಿನ ರಾಜಕುಮಾರಿ ಭುವನ ಮೋಹಿನಿಯನ್ನು ಲಗ್ನವಾಗುವ ಸಲುವಾಗಿ ಪಯಣ ಬೆಳೆಸುತ್ತಾನೆ. ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಎದುರಾದ ಹುಲಿಯ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ, ಬೇಟೆಯಾಡಲು ಹುಲಿಯ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿದ ಕರಿರಾಜ ತನ್ನ ಕಡೆಯವರಿಂದ ಬೇರಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅರಣ್ಯಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಉದ್ದಂಡಿ ರಾಕ್ಷಸಿಯ ಪುತ್ರಿ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿಯ ಭೇಟಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಕುಂಭಿಣೀ ದೇವತೆಯ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಈವರೂ ಒಂದಾಗುತ್ತಾರೆ. ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ತಮ್ಮನಾದ ಬೊಮ್ಮರಕ್ಕನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ವಿವಾಹ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಉದ್ದಂಡಿ ರಾಕ್ಷಸಿಗೆ ಇದರಿಂದ ಕರಿರಾಜನ ಮೇಲೆ ಅಸಾಧ್ಯ ಕೋಪಬರುತ್ತದೆ. ಬೊಮ್ಮರಕ್ಕನ ಮತ್ತು ಕರಿರಾಜ ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗುತ್ತಾರೆ. ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿಯ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯಿಂದ ಬೊಮ್ಮರಕ್ಕನ ಕೊಲೆಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ತಮ್ಮನ ಮರಣದಿಂದ ಕೆರಳಿದ ಉದ್ದಂಡಿ ಮಗಳು-ಅಳಿಯ ಇಬ್ಬರನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಬಂದು ಮೋಸದಿಂದ ಕರಿರಾಜನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾಳೆ. ಕರಿರಾಜನನ್ನು ಕಾಪಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಮಾತು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಏಳು ಮಂದಿ ಗೌಡರು ಮಾತಿಗೆ ತಪ್ಪಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವೆಂದು ಕೆಂಡಕೊಂಡವಾಗುತ್ತಾರೆ. ಭುವನ ಮೋಹಿನಿ ಮತ್ತು ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ ಸತಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

2) ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರ ಕಾಳಗ : 1891-1971ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಳಿ ಬದುಕಿದ ನೇಸರಗಿ ಬಸವಣ್ಣಪ್ಪನವರು ಮತ್ತು 1910ರಲ್ಲಿ ಕಲಘಟಗಿ ಶಿವಪ್ಪಸೆಟ್ಟಿಯವರು ರಚಿಸಿದ್ದೆಂದು ಹೇಳಲಾದ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರ ಕಾಳಗವು ಭಾಗವತ ಪುರಾಣದಿಂದ ಆಯ್ದುಕೊಂಡ ಕಥಾವಸ್ತುವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಪ್ರಸಂಗ : ಮೊರೆ ಹೊಕ್ಕು ಬಂದವರ ಕಾಯ್ದುದೇ ಬಿರುದು ಎಂಬ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಸಾರುವ ಈ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು, **1936ರ** ಧಾತು ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಮೂಲ ಪ್ರತಿಯಿಂದ ನೇರಲಗುಡ್ಡದ ಬಿ.ಗೋವಿಂದಪ್ಪನವರು **1979ರ** ಜನವರಿ **25ರಂದು** ಕಾಳಾಯುಕ್ತಿ ಸಂವತ್ಸರದ ಪುಷ್ಯ ಬಹುಳ ಏಕಾದಶಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಗೋವಿಂದಪ್ಪನವರು ಮೂಡಲಪಾಯ ಯಕ್ಷಗಾನ ಭಾಗವತರು. ಉತ್ತಮ ಸಂಗೀತ ಜ್ಞಾನವನ್ನುಳ್ಳವರು. ಶರಪುರದ ಶ್ರೀ ರಂಗಧಾಮನ ಅಂಕಿತದಲ್ಲಿ ಕೃತಿ ರಚನೆಯಾಗಿದೆ.

ಪರಶಿವನ ಪ್ರಾಣಸಖನಾದ ಕುಬೇರನ ಪುತ್ರ ಗಯಕುಮಾರನು ಆಕಾಶಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಆತನ ಕುದುರೆಯ ಬಾಯಿಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದ ಎಂಜಲ ನೊರೆಯು, ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಅರ್ಘ್ಯ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ಕೃಷ್ಣನ ಕರದಲ್ಲಿನ ಅಗ್ನಿವಣಿಯೊಳಕ್ಕೆ

ಬಿದ್ದಿತು. ಕೆರಳಿದ ಕೃಷ್ಣನು, ನನ್ನ ನೇಮವನ್ನು ಭಂಗಪಡಿಸಿದವನನ್ನು ಇನ್ನು ಎಂಟು ದಿನಗಳ ಒಳಗಾಗಿ ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆಂದು ಶಪಥ ಮಾಡಿದನು. ನಾರದನಿಂದ ವಿಷಯ ತಿಳಿದ ಗಯಕುಮಾರನಿಗೆ ವಿಪರೀತವಾದ ಭಯವುಂಟಾಗಿ, ಅರ್ಜುನನ ಮೊರೆ ಹೊಕ್ಕನು. ಕಾಮ್ಯಕವನದಲ್ಲಿದ್ದ ಅರ್ಜುನನಿಂದ ಅಭಯವನ್ನು ಪಡೆದನು. ವಿಷಯ ತಿಳಿದ ಕೃಷ್ಣನು ಗಯನನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸುವಂತೆ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಸಂದೇಶ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ದುಷ್ಟರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಿ, ಶಿಷ್ಟರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ವೈರವು ಧರವಲ್ಲ ಎಂದು ಸುಭದ್ರೆಯ ಉಪದೇಶ. ಧರ್ಮರಪಾಲನೆಗಿಂತಲೂ ಅಧಿಕವಾದ ಕಾರ್ಯ ಎಂಬುದಿಲ್ಲ. ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಹೆದರಿ ಸ್ವಧರ್ಮವನ್ನು ಬಿಡುವುದು ಸಲ್ಲ ಎಂದು ಅರ್ಜುನನು ನೇರವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿದನು. ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಮರೆತು ನೀಚರಾದ ಪಾಂಡವರು ನನ್ನ ಶತ್ರುವಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ನೀಡಿದ್ದಾರೆಂದು ವ್ಯಗ್ರನಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಮುಂದಾದನು. ನಿನ್ನ ಹಗೆ ಎಂಬುದನ್ನರಿಯದೆ, ಶರಣಾಗಿ ಬಂದವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಭಾಷೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅಪರಾಧವನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ಕರುಣೆಯಿಂದ ಪೊರೆ ಎಂದು ಸುಭದ್ರಾನಂದನನಾದ ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗೆ ಕೃಷ್ಣನ ನಿರಾಕರಣೆ. ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರ ಭೀಕರವಾದ ಕಾಳಗ. ಅಸಹಾಯ ಶೂರರಾದ ಈರ್ವರಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಸೋಲನ್ನಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಪರಶಿವನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ಈರ್ವರನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿ, ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರ ಶಪಥವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ಉಪಾಯ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಗಯಕುಮಾರನ ಶಿರಕ್ಕೆ ಬದಲು, ಶಿರದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದ ಕಿರೀಟವನ್ನು ಕೃಷ್ಣ ಉರುಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಶಿರ ಉರುಳಿಸಿದ ಕೃಷ್ಣ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯು ಈಡೇರುತ್ತದೆ. ಶಿರವನ್ನು ಉಳಿಸಿದ ಅರ್ಜುನನ ಶಪಥವೂ ಈಡೇರುತ್ತದೆ. ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರ ಕಾಳಗವು ಸುಖಾಂತದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

3) ಕರ್ಣಾರ್ಜುನರ ಕಾಳಗ : ನೇಸರಗಿ ಬಸವಣ್ಣೆಪ್ಪನವರು (1891-1971) ರಚಿಸಿದ್ದೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುವ ಈ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗದ ಲಭ್ಯ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಕವಿ-ಕಾಲಗಳ ಸುಳಿವಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಪ್ರತಿಕಾರರ ಹೆಸರಾಗಲಿ, ಪ್ರತಿಮಾಡಿಕೊಂಡ ಕಾಲವಾಗಲಿ ಕೂಡಾ ತಿಳಿದುಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಭಾರತೀಯ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಕರ್ಣನ ಪಾತ್ರವು ಅಸದೃಶವಾದುದು. ನೆನೆಯದಿರಣ್ಣ ಭಾರತದೊಳಿಂ ಪೆರರಾರುಮನೊಂದೆ ಚಿತ್ತದಿಂ ನೆನೆವಿರಾದೊಡೆ ಕರ್ಣನಂ ನೆನೆ ಎಂದು ಆದಿಕವಿ ಪಂಪನೇ ಸಾರಿದ್ದಾನೆ. ಕರ್ಣ ದಾನಕ್ಕೆ, ವೀರತ್ವಕ್ಕೆ ಹೆಸರಾದವನು. ವಿಧಿಯ ವಂಚನೆಗೀಡಾದವನು. ಸೂರ್ಯಕೃಪೆಯಿಂದ ಜನಿಸಿ ಕೂಡಾ ಸೂತಪುತ್ರನೆಂಬ ಜನನಿಂದೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಕುಗ್ಗಿ ಹೋದವನು. ಹಸ್ತಿನಾವತಿಯ ಅರಸು ಕೌರವನನ್ನು ತನ್ನ ಗೆಳೆಯನೆಂದು ನಂಬಿದವನು. ಆದರೆ ಭಾರತದ ರಾಜಕಾರಣದ ಆಟದಲ್ಲಿ ಕೌರವನು ಕರ್ಣನನ್ನು ದಾಳವನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡನು. ಹದಿನೆಂಟು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಮಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನ ಕುತಂತ್ರಕ್ಕೆ ಕರ್ಣನು ಬಲಿಯಾದ ಪ್ರಸಂಗವೇ ಕರ್ಣಾರ್ಜುನರ ಕಾಳಗದ ಕಥಾವಸ್ತು.

4) ಲವಕುಶಲರ ಕಾಳಗ : ಗಂದಿಗವಾಡ ಬಾಳಂಭಟ್ಟ (ಕ್ರಿ.ಶ. ಸುಮಾರು 1880-1948) ನೇಸರಗಿ ಬಸವಣ್ಣೆಪ್ಪ (1891-1971) ಕುರಗೋಡು ದೊಡ್ಡಯ್ಯ (ಕ್ರಿ.ಶ. ಸುಮಾರು 1900) ಮೊದಲಾದವರು ರಚಿಸಿರುವ ಈ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ದೊಡ್ಡಬಳ್ಳಾಪುರದ ಎಲೆಪೇಟೆ ಆರ್. ತಮ್ಮಯ್ಯನವರು ತಾ||25.09.1949ರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಲವಕುಶಲರ ಕಾಳಗ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ರಾಮಾಯಣದ ಕಥೆಯಿಂದ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ರಾವಣ ವಧೆಯ ನಂತರ ಅಯೋಧ್ಯೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದ ರಾಮನು, ಅಗಸನೊಬ್ಬನ ಮಾತಿಗೆ ಹೆದರಿ ಮತ್ತೆ ಸೀತೆಯನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸುತ್ತಾನೆ. ರಾವಣಾಸುರನ ವಸತಿವರ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸೀತಾದೇವಿಯನ್ನು ಕೂಡಿದ ರಾಮಚಂದ್ರನ ಹಾಗೆ ಅಗಲಿದ ಸತಿಯಳನ್ನು ಕೂಡಿ ಈ ಜಗದೊಳಗೆ ನಾನು ಅಪಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವವನಲ್ಲ. ಸರ್ವಥಾ ಈ ನಲ್ಲೆಯನ್ನು ನಾನೊಲ್ಲೆನ್ನೆ ಮಾವಾ ಬಿಡು ಬಿಡು ಎಂದು ತವರಿನಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದ ರಜಕನ ಮಾತೇ ಲವಕುಶಲರ ಕಾಳಗಕ್ಕೆ ನಾಂದಿ ಹಾಡುತ್ತದೆ. ಅಣ್ಣನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮೀರಲಾರದೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಸೀತೆಯನ್ನು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟುಬರುತ್ತಾನೆ. ತುಂಬಿದ ಬಸುರಿಯಾಗಿದ್ದ ಸೀತೆಯನ್ನು ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ತಮ್ಮ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದು ಸಂರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಲವ-ಕುಶಲ ಜನನವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಶ್ರಮದ ವಾತಾವರಣಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರಾದರೂ ಸಹಜ ವೀರತ್ವ ಅವರಲ್ಲಿ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲೇ ಸಿದ್ಧಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಈ ವೇಳೆಗೆ ಅಯೋಧ್ಯಾರಾಮ ಅಶ್ವಮೇಧಯಾಗವನ್ನು ಪೂರೈಸಿ, ಯಜ್ಞದ ಕುದುರೆಯನ್ನು ದೇಶದ

ಮೇಲೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾನೆ. ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಆಶ್ರಮದ ಬಳಿ ಬಂದ ಅಶ್ವಮೇಧದ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಲವನು ಕಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಲವ ಮತ್ತು ಕುದುರೆಯ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಬಂದ ಶತ್ರುಘ್ನರ ನಡುವೆ ಕಾಳಗ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಶತ್ರುಘ್ನ, ಭರತ, ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಕೊನೆಗೆ ಅಂಜನೇಯನೂ ಸಹ ಬಾಲಕರಾದ ಲವಕುಶರ ಪರಾಕ್ರಮದ ಇದಿರು ನಿಲ್ಲಲಾರದೆ ಸೋಲನ್ನಪ್ಪುತ್ತಾರೆ. ರಣರಂಗಕ್ಕೆ ಬಂದ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮತ್ತು ಸೀತೆಯರುಗಳಿಂದ ನಿಜಸಂಗತಿ ತಿಳಿದ ರಾಮ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಆದರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಲವಕುಶರ ಕಾಳಗವು ಸುಖಾಂತಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

5) ಅಭಿಮನ್ಯು ಕಾಳಗ : ಮಹಾಭಾರತದ ಕಥಾಗುಚ್ಛದಿಂದ ಆಯ್ದುಕೊಂಡ ಈ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ನೇಸರಗಿಯ ಬಸವಣ್ಣಪ್ಪ ಕಾಡಣ್ಣವರ ಅವರು ವೀರ ಅಭಿಮನ್ಯು ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ನಾಟಕವನ್ನಾಗಿ ರೂಪಾಂತರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮೂಡಲಪಾಯ ಯಕ್ಷಗಾನ ಭಾಗವತರಾದ ಸಿದ್ದೇಗೌಡರು 14.10.1942ರಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ ಪ್ರಸಂಗದ ಕಥೆ ಇಲ್ಲಿದೆ.

ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ ರಣಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ ನಿಲ್ಲುವ ಸಲುವಾಗಿ ಹಸ್ತಿನಾವತಿ ಪುರದರಸು ದುರ್ಯೋಧನನ ಒತ್ತಾಯದ ಮೇರೆಗೆ ಗುರುದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರು ಚಕ್ರವ್ಯಹವನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಚಕ್ರವ್ಯಹವನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ಜಯಶಾಲಿಯಾಗಿ ಹೊರಬರುವ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯೆಯ ಅರಿವು ಇದ್ದದ್ದು ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರ ಪ್ರಿಯ ಶಿಷ್ಯ ಅರ್ಜುನ ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಮಾತ್ರ. ಆದರೆ ಆ ದಿನ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಚಕ್ರವ್ಯಹದತ್ತ ಬರದಂತೆ ಶತ್ರುಗಳು ತಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅರ್ಜುನನ ಮಗ ಅಭಿಮನ್ಯು ಚಕ್ರವ್ಯಹವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತಾನೆ. ದೊಡ್ಡಪ್ಪ ಧರ್ಮರಾಯನನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿ, ತಾಯಿ ಸುಭದ್ರೆಯನ್ನು ಸಾಂತ್ವನಗೊಳಿಸಿ ಚಕ್ರವ್ಯಹವನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ಕಾದಾಡಿ ಮಡಿಯುತ್ತಾನೆ. ಅಯ್ಯ ಅಕಟಕಟಾ, ಕೌರವನು ಅಭಿಮನ್ಯುವನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸಿದ್ದು ಹ್ಯಾಗಾಯಿತೆಂದರೆ ಮದವೇರಿದ ಸಾವಿರಾರು ಆನೆಗಳು ಒಂದಾಗಿ ಮೊಲೆಯನ್ನು ಕುಡಿಯುವ ಸಿಂಹದ ಮರಿಯನ್ನು ಕೊಂದಂತೆಯೂ, ವಿಷಪುಂಜದಿಂದಿರುವ ಸಾವಿರಾರು ಘಟಸರ್ಪಗಳು ವಂದಾಗಿ ಗರುಡನ ಮರಿಯನ್ನು ಕೊಂದಂತೆಯಾಯ್ತು ಎಂದು ಕವಿ ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನ ಸಾವಿಗೆ ಅತೀವವಾದ ಶೋಕವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಸೈಂಧವ ವಧೆಯೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಸಂಗವು ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

6) ಕಂಸವಧೆ : ಜನಪದ ರಂಗಭೂಮಿಯ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪ್ರಕಾರವಾದ ಕೇಳಿಕೆಯ ಉತ್ತಮ ಭಾಗವತರುಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾದ ದೊಡ್ಡಬಳ್ಳಾಪುರದ ಮುನಿಯಪ್ಪನವರು ರಚಿಸಿರುವ ಕಂಸವಧೆಯು ಭಾಗವತ ಪುರಾಣದಿಂದ ಆಯ್ದುಕೊಂಡ ಕಥಾ ಪ್ರಸಂಗ.

ಮಧುರೆಯ ರಾಜ ಕಂಸನಿಗೆ, ತನ್ನ ತಂಗಿ ದೇವಕಿಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಶಿಶುವಿನಿಂದ ತನ್ನ ಮರಣ ಎಂಬುದು ತಿಳಿದು ತಂಗಿ ಮತ್ತು ಆತನ ಗಂಡ ವಸುದೇವನನ್ನು ಸೆರೆಯಲ್ಲಿರಿಸಿ, ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸುವ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೊಲೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ವಿಧಿಯ ಆಶಯವೇ ಬೇರೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಕಂಸನಿಗಿರಿವಿಲ್ಲದಂತೆ, ಕ್ರೂರಿಯ ಸೆರೆಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ದೇವಕಿ ನಂದನ ಕೃಷ್ಣ ಮಧುರೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಬಿಲ್ಲುಹಬ್ಬದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಂಸನನ್ನು ಕೆಣಕಿ ಆತನನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಾನೆ.

7) ದುಶ್ಯಾಸನ ವಧೆ : ದೊಡ್ಡಬಳ್ಳಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕು ಕಸಬಾ ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀಮದ್ ವೀರಶೈವರ ಚನ್ನಬಸವಯ್ಯನವರ ಕುಮಾರ ಮಿಠಾಯಿ ಅಂಗಡಿ ಕೆಂಪಣ್ಣನವರು ರಚಿಸಿದ ದುಶ್ಯಾಸನ ವಧೆಯ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಮಹಾಭಾರತ ಕಥಾವಸ್ತುವಿನಿಂದ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಕೆಂಪಣ್ಣನವರು ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಕಾಲವನ್ನು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ದಾಖಲು ಮಾಡಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ, ಕಾಲದ ವಿವರವು ತಿಳಿದು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ವಿಭವ ಸಂವತ್ಸರದ ಪುಷ್ಯ ಬಹುಳ ಮಂಗಳವಾರದ ದಿನ ಪ್ರಥಮ ಗಣಪತಿಯನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾ, ಗಣನಾಥನ ಅಂಕಿತದಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ರಚಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಕಥೆ ಬರೆಯುವಲ್ಲಿ ಕೈತಪ್ಪು, ಬಾಯಿತಪ್ಪುಗಳೇನಾದರೂ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯರಾದಂಥವರು ತಿದ್ದಿ ಸರಿಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿ ವಿನಯದಿಂದ ಕೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಸಂಗವು ದ್ಯೂತ ಪ್ರಸಂಗದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೌರವನು ತುಂಬಿದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಎಳೆತರಿಸಿ ಅವಮಾನಕ್ಕೆ ಗುರಿಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದರಿಂದ ಕೆರಳಿದ ಭೀಮನು ದುಶ್ಯಾಸನನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಆತನ ಬಿಸಿ ನೆತ್ತರಿನಿಂದ ದ್ರೌಪದಿಯ ಮುಡಿ ಕಟ್ಟುತ್ತೇನೆಂದು ಶಪಥಗೈಯ್ಯುತ್ತಾನೆ. ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ದುಶ್ಯಾಸನನನ್ನು ವಧೆ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಶಪಥವನ್ನು ಈಡೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

ಈ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿರುವ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಛಂದಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಡುಗಳು ರೂಪುರೇಷೆಗಳಿವೆ. ಷಟ್ಪದಿ, ಚೂರ್ಣಿಕ, ಶ್ಲೋಕ, ವೃತ್ತ ಮೊದಲಾದ ಶಿಷ್ಟ ಛಂದೋ ಪ್ರಕಾರಗಳೊಂದಿಗೆ ತಿವುಡೆ, ಜಂಪೆ, ತಾಳ, ಏಳೆಗಳಂತಹ ಜನಪದ ಛಂದೋಪ್ರಕಾರಗಳೂ ಬಳಕೆಯಾಗಿವೆ. ಭಾಷೆಯು ಜನಪದದಿಂದ ಶಿಷ್ಟಕ್ಕೆ, ಶಿಷ್ಟದಿಂದ ಜನಪದಕ್ಕೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಷೆಯ ಸಹಜ ಸೊಗಡು ಪಡಿಮೂಡಿದೆ : ರಮ್ಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದೆ. ಈ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳ ಕರ್ತೃಗಳು ಯಾವುದೇ ಛಂದೋಬಂಧದಲ್ಲೂ ನಿರಾಯಾಸವಾಗಿ, ನಿರರ್ಗಳವಾಗಿ ಬರೆಯಬಲ್ಲವ ರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ಲಿಷ್ಟತೆ ಎನಿಸಿದರೂ ಜೀವಂತಿಕೆ ಮತ್ತು ಲವಲವಿಕೆಗಳು ಮೈದುಂಬಿಕೊಂಡಿವೆ.

ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗ ರಚನಾಕಾರರು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮತ್ಯಾವ ಗಣನೀಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸದೇ ಹೋದರೂ ರಸ, ಭಾವಗಳನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಸ್ಪರ್ಶಚಿತ್ತವಾಗುವಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸುವಲ್ಲಿ ಹೆಸರಾದವರು. ಉಳಿದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪರಿಕರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಅಷ್ಟಾಗಿ ಗಮನ ಹರಿಸಿದವರಲ್ಲ. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕೋಪವೋ, ದುಃಖವೋ, ವಿರಹವೋ ಯಾವುದನ್ನೇ ಆಗಲಿ ತಮ್ಮ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಆದಷ್ಟು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುವ ಶೈಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ. ಆ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೌಢಿಮೆಯನ್ನು, ಕಾವ್ಯ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಕಾಣದಿದ್ದರೂ, ಆ ಒಂದು ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅದು ಸಾರ್ಥಕತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಪರಿಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ (ಡಿ.ಕೆ. ರಾಜೇಂದ್ರ : 1980).

ನಮ್ಮ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕವಿಗಳು ಪಂಡಿತರಲ್ಲವಾದರೂ, ಲೋಕಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವರು. ಭಾಗವತರು ವೃತ್ತಿಪರರು : ವೃತ್ತಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಕೌಶಲ್ಯ ಅವರಲ್ಲಿತ್ತು. ಕಲಾ ಪ್ರತಿಭೆ ಇದ್ದಿತು. ಅಕ್ಷರಜ್ಞಾನದಿಂದ ವಂಚಿತರಾದ ಭಾಗವತರುಗಳೂ ಇದ್ದರು. ಮೌಖಿಕ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಇವರಿಗೆ ಕರಗತವಾಗಿದ್ದಿತು. ಯಾವ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಬೇಕಾದರೂ ತಮ್ಮ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಇತರರಿಗೆ ಕಲಿಸಿ ಆಡಿಸಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದರು. ಕಳೆದ ನೂರಿನ್ನೂರು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಈ ಭಾಗವತರು ಮೂಡಲಪಾಯ ಯಕ್ಷಗಾನ ಸಂಪ್ರದಾಯದಂತಹ ಅಮೂಲ್ಯ ರಂಗಪ್ರಕಾರವನ್ನು ಉಳಿಸಿ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದವರು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಅವಜ್ಜೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿಯೂ ಸಹ ಅಮೂಲ್ಯ ಬಯಲಾಟ ಪ್ರಕಾರವೊಂದನ್ನು ನಿಧಿಯಂತೆ ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡು ಬಂದ ಅಜ್ಞಾತ ಭಾಗವತರು ಮತ್ತು ಕವಿಗಳು ಪ್ರಾತಃಸ್ಮರಣೀಯರು. ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ರಂಗಭೂಮಿ ಆಸಕ್ತರೆಲ್ಲರೂ ಇವರುಗಳಿಗೆ ಸದಾ ಋಣಿಯಾಗಿರಬೇಕು.

- ಡಾ. ಚಕ್ರೇ ಶಿವಶಂಕರ್

ಅಂತರಂಗದ ಕದವು ತೆರೆಯುತ್ತಿಹುದು.....

ಬಯಲಾಟ ಎನ್ನವಂಥದ್ದು ನಮ್ಮ ಜನಪದರ ಪಾಲಿಗೆ ಕೇವಲ ಮನರಂಜನೆಯ ಸಾಧನವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಅವರ ಬದುಕಿನ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿತ್ತು. ಆ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಆದರ್ಶಗಳು, ಮೌಲ್ಯಗಳು, ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಯಲಾಟವು ಅಖಂಡ ನಾಟಕವಾಗಿದ್ದಿತು. ಅದನ್ನು ವಿಭಜಿಸಿದಾಗ ಹಾಡು, ಕುಣಿತ, ಅಭಿನಯ, ಪ್ರಸಾಧನ, ಚಿತ್ರ, ಗೀತ, ಸಂಗೀತ ಮೊದಲಾದ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ರೂಪಗಳು ಗೋಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಅಖಂಡ ಬಯಲಾಟದಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಸಮುದಾಯದ ಬಣ್ಣಗಳು, ಶ್ರುತಿ-ಗತಿಗಳು, ಚಲನೆಗಳು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಭಿನಯ ವೈವಿಧ್ಯಗಳಿದ್ದವು. ಅಭಿನಯ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ಅಲಂಕರಣಗಳ ಸಂಯೋಜನೆಯೇ ಆಟ. ಈ ಆಟವು ಬಯಲಿಗೆ ಬಿದ್ದಾಗ ಬಯಲಾಟವಾಯಿತು. ಬಯಲಾಟವು ಜನಪದರ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಮೌಲ್ಯದ ಪ್ರದರ್ಶನ. ಪ್ರತೀ ಪ್ರದರ್ಶನದಲ್ಲೂ ಇಂತಹ ಉನ್ನತ ಮೌಲ್ಯದ ಕಲಾ ಮಾಧ್ಯಮವಿದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದು ಆಯಾ ಜನಪದದ ಸಮರ್ಥನೆಯೂ ಹೌದು; ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಪರಿಕ್ಷಿಸುವ ಮಾನದಂಡವೂ ಹೌದು. ಬಯಲಾಟವು ಭಾರತೀಯ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಒಂದು ಯೋಜಿತ ಬದ್ಧತೆಗೆ ತರುವ ರಕ್ಷಣಾ ತಂತ್ರವಾಗಿದೆ. ತನ್ಮೂಲಕವೇ ಭಾರತೀಯ ಸಮಗ್ರತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಇವತ್ತಿನ ಭಾರತದ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಅದರ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಗೂ, ಬಯಲಾಟದ ವಸ್ತುವಿನ ಮೂಲಕ ಪ್ರಚೋದಿತವಾಗುವ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಗೂ ರಚನಾತ್ಮಕ

ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಬಯಲಾಟವು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತನ್ನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಒಳಗೆ ಸೆಳೆದು ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ (ಹಿ.ಶಿ. ರಾಮಚಂದ್ರೇಗೌಡ).

ಬಯಲಾಟವನ್ನು ಆಟ, ಅಟ್ಟದಾಟ, ಬೈಲುಕಥೆ, ಬಯಲು ನಾಟಕ, ಯಕ್ಷಗಾನ ಬಯಲಾಟ. ಮೇಳ ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಯಕ್ಷಗಾನ ಎನ್ನವಂಥದ್ದು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ಹೊತ್ತಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿರುವ ಸಂಗೀತ ಶೈಲಿ. ಈ ಹೆಸರು ಹೇಗೆ ಬಂತೆಂದು ಹೇಳಲು ಇದುವರೆಗೂ ನಮಗೆ ಯಾವುದೇ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಆಧಾರಗಳಾಗಲಿ, ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರಂಥಗಳ ಉಲ್ಲೇಖಗಳಾಗಲಿ ಲಭ್ಯ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಪೌರುಷೇಯವಾದ - ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ನೋಡಿದಾಗಲೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಹು ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ದೇಸೀ ರಾಗ ಪದ್ಧತಿಗಳಿದ್ದವು ಎನ್ನುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟ. ಈ ದೇಸೀ ಸಂಗೀತ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಯಕ್ಷಗಾನ ಬಯಲಾಟವು ಕರ್ನಾಟಕ ಜನಪದ ರಂಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸಮೃದ್ಧವಾದುದು ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಕವಾದುದು ಹಾಗೂ ಜನಪ್ರಿಯವಾದುದಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ತುತ್ತ ತುದಿಯ ಬೀದರ್‌ನಿಂದ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಕರಾವಳಿಯವರೆಗೂ ಯಕ್ಷಗಾನವು ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ನಾನಾ ಪ್ರಭೇದಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.

ಯಕ್ಷಗಾನ ಬಯಲಾಟವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಸೌಕರ್ಯರಕ್ಕಾಗಿ ವಿಭಜಿಸಿ ನೋಡಿದಾಗ ಎರಡು ಹೆದ್ದೋರೆಗಳು ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಜೀವಂತವಾಗಿ ಹರಿದು ಬಂದಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಎರಡೂ ಹೆದ್ದೋರೆಗಳು ಕ್ರಮೇಣ ಕವಲುಗಳಾಗಿ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಸಾಧಿಸಿವೆ. ಈ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ದೇಶದ ಉದ್ದಗಲಕ್ಕೂ ಹರಡಿರುವ ಜಾನಪದ ನಾಟಕಗಳು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಿನ್ನತೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಎಷ್ಟೇ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿ ಕಂಡರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಂಧಿಸಿರುವ ಅಂತರಂಗದ ಸೂತ್ರ ಮಾತ್ರ ಒಂದೇ ಆಗಿದೆ. ಅದು ಭಾರತೀಯ ಪುಣ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ.

ಯಕ್ಷಗಾನ ಬಯಲಾಟ				
ಮೂಡಲಪಾಯ			ಪಡುವಲಪಾಯ	
ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಂಪ್ರದಾಯ ದೊಡ್ಡಾಟ			ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಮೂಡಲಪಾಯ	ತೆಂಕು ತಿಟ್ಟು ಬಡಗುತಿಟ್ಟು ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಸಂಪ್ರದಾಯ
ಸಣ್ಣಾಟ			ಘಟ್ಟದ ಕೋರೆ	
ಶೈವ	ವೈಷ್ಣವ	ನಾಮಾಜಿಕ	ಕೃಷ್ಣ ಪಾರಿಜಾತ	

ಜನಪ್ರಿಯತೆ, ವ್ಯಾಪಕತೆ, ಸತ್ವ ಇವು ಮೂರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಯಕ್ಷಗಾನವನ್ನು ಕುರಿತಾದಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ನಾನಾ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಡಾ||ಎಚ್.ಕೆ. ರಂಗನಾಥ್, ಡಾ. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ, ಡಾ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ, ಡಾ. ಜೀ.ಶಂ. ಪರಮಶಿವಯ್ಯ, ಡಾ. ಡಿ.ಕೆ. ರಾಜೇಂದ್ರ, ಡಾ. ಬಸವರಾಜ ಮಲಶೆಟ್ಟಿ, ಡಾ. ಎಂ.ಟಿ. ಧೂಪದ್, ಎಂ. ಪ್ರಭಾಕರ ಜೋಷಿ, ಡಾ. ಹಿ.ಶಿ. ರಾಮಚಂದ್ರೇ ಗೌಡ, ಡಾ. ಕೆ. ಚಿನ್ನಪ್ಪಗೌಡ, ರಾಘವ ನಂಬಿಯಾರ್, ಎಂ. ಪ್ರಭಾಕರ ಜೋಶಿ ಮುಂತಾದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಯಕ್ಷಗಾನ ಮೂಲದ ಜೊತೆಗೆ ವಿವಿಧ ಅಂಗಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿವರವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಯಕ್ಷಗಾನವನ್ನು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಒಡೆದು ನೋಡಬಹುದೋ ಅಷ್ಟೂ ನಡೆದಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಕರಾವಳಿ ಯಕ್ಷಗಾನವನ್ನಂತೂ ಕೋಳಿಯ ರೆಕ್ಕೆ ಪುಕ್ಕ ತರಿದಂತೆ ಒಂದೊಂದೇ ಅಂಗವನ್ನು ವಿಭಜಿಸಿ ಅಧ್ಯಯನಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ಎಂಬ ಪದವು ಬಯಲುಸೀಮೆಯಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿರುವುದೇನಿದ್ದರೂ ಅಟ್ಟದಾಟ, ಬಯಲಾಟ, ಬಯಲು ನಾಟಕ, ಬಯಲು ಕಥೆ ಎಂಬ ಪದಗಳಷ್ಟೇ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿರುವುದು. ಮೂಡಲಪಾಯ-ಪಡುವಲಪಾಯ- ದೊಡ್ಡಾಟ ಇವೆಲ್ಲವೂ ವಿದ್ವಾಂಸರು ರಂಗಭೂಮಿ ವಿಂಗಡಣೆಯ ಸೌಲಭ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡ ಪದಗಳಾಗಿವೆ. ಮೊದಲಿಗೆ ಕಥೆಯಾಗಿ, ಅನಂತರ ಆಟವಾಗಿ ಕ್ರಮೇಣ ನಾಟಕವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿರುವ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಇತಿಹಾಸದ ಕಥನವನ್ನು ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನ ಜನರು ನಿರ್ದೇಶಿಸುವ ಪದಗಳು ಸಂಕೇತಿಸುತ್ತವೆ.

ಬಯಲಾಟದ ಅತ್ಯಂತ ಭವ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಮೂಡಲಪಾಯ ಯಕ್ಷಗಾನವು ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಗೀತ, ಅಭಿನಯ, ವಾದ್ಯಮೇಳ, ವೇಷಭೂಷಣ, ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ, ಅಲಂಕರಣ ಮೊದಲಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಮೂಡಲಪಾಯ ಯಕ್ಷಗಾನಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು 500 ವರ್ಷಗಳ ಇತಿಹಾಸವಿದೆ. ಒಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ದಕ್ಷಿಣದ ತುದಿಯಿಂದ ಬೀದರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಉತ್ತರದ ತುದಿಯವರೆಗೂ ಸುಮಾರು 15 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಹರಡಿದ್ದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮನರಂಜನಾ ಮಾಧ್ಯಮವಿದು.

ಮೂಡಲಪಾಯದ ಕುಣಿತದಲ್ಲಾಗಲಿ, ವೇಷಭೂಷಣಗಳಲ್ಲಾಗಲಿ, ವಾದ್ಯ ವಿಶೇಷದಲ್ಲಾಗಲಿ ಇದುವರೆಗೂ ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಗಾಗಲಿ, ಪರಿಷ್ಕರಣೆಗಾಗಲಿ ಒಳಗಾಗಿಲ್ಲ. ಒರಟುತನ, ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಗಳನ್ನಿನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಯಾವುದೇ ಪ್ರಚಾರ-ಪ್ರಭಾವಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗದೆ ಅನಕ್ಷರಸ್ಥ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದ್ದು ತನ್ನ ಮೂಲರೂಪವನ್ನು ಯಥಾಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಮೂಡಲಪಾಯದಲ್ಲಿ ಗೋಚರಿಸುವ ರಂಗ ಪರಿಕರಗಳು, ತಾಂತ್ರಿಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಇದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ವೇಷಕಟ್ಟುವ ಕ್ರಮ, ಬಣ್ಣದ ವೇಷ, ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳು ರಂಗಸ್ಥಳವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಮತ್ತು ನಿರ್ಗಮಿಸುವ ರೀತಿ, ಕುಣಿತ, ನಿಲುವು, ನೋಟ, ಹಸ್ತ ಪಾದಗಳ ಚಲನೆ, ಆಂಗಿಕ ಅಭಿನಯವ ತಾಳಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಪದವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮೆರೆಯುತ್ತಾ ಹೋಗುವುದು ಎಲ್ಲವೂ ಮೂಡಲಪಾಯದಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ರೀತಿಯಲ್ಲಿದೆ.

ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳಿಗೆ ಭಾರತೀಯ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳಿಂದ ಕಥಾವಸ್ತುವನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ರೂಢಿ. ಆದರೆ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಈ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳಾದ ರಾಮಾಯಣ-ಮಹಾಭಾರತ ಭಾಗವತಗಳು ವಾಚಿಕ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಹರಿದು ಬಂದು ಕಾಲಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರ ರೂಪಕ್ಕೆ ಇಳಿದ ಕೃತಿಗಳು. ಜನಪದ ಕಥೆ, ಕಾವ್ಯ, ಹಾಡುಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಜನಪದರ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಇವು ಸಂಕಲನ-ವ್ಯವಕಲನ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಸಿಲುಕಿ ಪ್ರಕ್ಷೇಪಗಳೊಂದಿಗೆ ಬೆಳೆದುಬಂದು ಅಕ್ಷರ ಪರಂಪರೆಗೆ ಅಖಂಡವಾಗಿ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾದವುಗಳು. ಇವುಗಳಿಗೂ ಹೊರತಾಗಿ ಜನಪದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನಾಗಿ ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ಅಭಿನಯಿಸುತ್ತಿದ್ದುದು ಮೂಡಲಪಾಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಕರೇಭಂಟನ ಕಾಳಗ, ಕುಮಾರರಾಮ, ಸಾರಂಗಧರ ಮೊದಲಾದವು ಮೂಲತಃ ಜನಪದ ಕಥೆಗಳಾಗಿದ್ದು ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಅಭಿನಯಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವಂಥವು. ಕರೇಭಂಟನ ಕಾಳಗವಂತೂ ಮೂಡಲಪಾಯದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ಮತ್ತು ಜನಪ್ರಿಯವಾದ ಪ್ರಸಂಗ. ಇದು ಪಡುವಲಪಾಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಮೂಡಲಪಾಯ ಯಕ್ಷಗಾನವು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕೋಮು ಸಾಮರಸ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆಸರಾದ ನಾಟಕ ಪರಂಪರೆ. ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಭಾಗವತರುಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಲುವರ್ಗ-ಕೆಳವರ್ಗ ಎನ್ನದೆ ಎಲ್ಲಾ ಜಾತಿ ಜನಾಂಗಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದವರಿದ್ದರು. ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳಲ್ಲೂ ಅಷ್ಟೆ. ಗಾಣಿಗರು, ಕುಂಬಾರರು, ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗರು, ಕ್ಷೌರಿಕರು, ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಇತ್ಯಾದಿ ಶೂದ್ರಾತಿಶೂದ್ರ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ಜನವರ್ಗವೇ ಹೆಚ್ಚು. ಬೈಗಿನಿಂದ ಬೆಳಗಿನವರೆಗೂ ಭಾರವಾದ ವೇಷಭೂಷಣಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ದಣಿವಿಲ್ಲದೆ ಕುಣಿಯುವ ತಾಕತ್ತು ಈ ಜನರಿಗಿದ್ದಿತು. ಆದರೆ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಅಕ್ಷರ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದವರು. ಓದು ಬರಹ ತಿಳಿಯದ ಇವರು ಯಕ್ಷಗಾನದ ಪದಗಳನ್ನು, ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೇಗೆ ಪ್ರದರ್ಶನ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಪ್ರದರ್ಶನದ ತಾಂತ್ರಿಕ ನೆಲೆಗಳು ಯಾವುದು ಎಂಬುದೇ ವಿಸ್ಮಯಕಾರಿಯಾದ ಅಂಶ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಬಯಲಾಟದ ಬಗ್ಗೆ ಮೇಲುವರ್ಗದವರಲ್ಲಿ ಸದಭಿಪ್ರಾಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಯಲಾಟ ಕಲಿಯುವವರನ್ನು ಬದುಕಲು ಬಾರದವು :ಕೆಟ್ಟು ಕೆರೆ ಹಿಡಿದ್ದೋದ ಎಂದು ಹಂಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಆ ಕಾಲದ ಸಾಮಾಜಿಕ

ಮೌಲ್ಯಗಳ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಶಕ್ತಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಮೇಲುವರ್ಗದ ಪುರೋಹಿತವಾಹಿಯು ಈ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ದೂರವಿಟ್ಟಿದ್ದಿತು; ಅಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು.

ಭಾಗವತರು ಮತ್ತು ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳು ಪದಗಳು ಮತ್ತು ಮಾತುಗಳನ್ನು ತಲೆಮಾರುಗಳಿಂದಲೂ ವಾಗ್ಮಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದವರು. ಪದಗಳನ್ನು ಭಾಗವತರು ಹಾಡಿದರೆ, ಮಾತುಗಳನ್ನು ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳು ಆಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಿಂದಿನವರು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದುದರ, ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದುದರ ಅನುಕರಣೆ ಇದು. ಮೂಡಲಪಾಯದಲ್ಲಿ ಮಾತು-ಪದಗಳೆರಡನ್ನು ಕಟ್ಟಿದವರು ಒಬ್ಬರೇ. ಪದ್ಯವೇ ಇರಲಿ, ಗದ್ಯವೇ ಇರಲಿ, ಏಕಕವಿ ನೋಮಿರತವಾದುದು. ಪಡುವಲಪಾಯದಲ್ಲಿ ಪದ್ಯದ ಕವಿಯೇ ಬೇರೆ : ಸಂಭಾಷಣೆಯ ಕವಿಯೇ ಬೇರೆ. ಮೂಡಲಪಾಯದ ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳು ಪಡುವಲಪಾಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವಂತೆ ಆಶುಕವಿಗಳಲ್ಲ. ಪದಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಇಲ್ಲಿ ಸಂಭಾಷಣೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಹಾಡುಗಳ ಬಾಹುಳ್ಯ ಹೆಚ್ಚು. ಸಂಭಾಷಣೆ ಗಡುಸು. ಪ್ರಾಸ-ಅನುಪ್ರಾಸ, ಹಳಗನ್ನಡ, ಸಂಸ್ಕೃತ ಭೂಯಿಷ್ಠವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳು ನಾಲಿಗೆ ತಿರುಗದಿದ್ದರೂ ಸಹ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಕಂಠಪಾಠ ಮಾಡಿ ಹೊರಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಮೂಡಲಪಾಯವು ವೀರ-ರೌದ್ರ ರಸ ಪ್ರಧಾನವಾದುದರಿಂದ ಗಡುಸಾದ ಸಂಭಾಷಣೆಯು ರಸಾಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಪ್ರಮೀಳಾರ್ಜುನೀಯ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮೀಳ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಹೇಳುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ : ಈ ಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಗಂಡನೆಂದು ಕೊಂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಭಂಡನೆ ನನಗೊಬ್ಬಳಿಗೆ ಗಂಡನಾಗೆಂದು ಅಂಡಲೆದರೆ ಕೆಂಡ ಕಾರುತ್ತ ಗಂಡ ಸತ್ತ ರಂಡ ಮುಂಡಿಯಿರಂತೆ ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡು ತುಂಡಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವಿಯಲ್ಲೊ ಭಂಡ. ಈ ಮೂರೂ ಮಂಡಲದ ಹಿಂಡು ರಾಜರಲ್ಲಿ ಪುಂಡನೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ನೀನು ಗಂಡಸೇ. ನೀವು ಈ ಸಂಭಾಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥ ಸ್ವಾರಸ್ಯಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವಂತಿಲ್ಲ. ಏನಿದ್ದರೂ ಕಿವಿಯ ಮೇಲೆ ಫಡಫಡ ಎಂದು ಅಪ್ಪಳಿಸುವ ಬಿರುಸು ಮಾತುಗಳಿವು. ಪ್ರಾಸಾನುಪ್ರಾಸಗಳನ್ನು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಳಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಮಾತಿನ ಆಟ ಕಟ್ಟುವುದು. ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮೂಡಲಪಾಯದ ಸಂಭಾಷಣೆ ಎನ್ನುವಂಥದ್ದು ಕವಿಗಳ ಮಾತುಗಾರಿಕೆಯ ಆಡುಂಬೊಲ. ಆದರೆ ವಾಸ್ತವ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ ಇಂತಹ ಸಂಭಾಷಣೆಯು ಪಾತ್ರಧಾರಿಗೆ ಕಡಿವಾಣ ಹಾಕುತ್ತದೆ. ಪೂರ್ವಸಿದ್ಧವಾದ ಈ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ನಟನು ಕಂಠಪಾಠ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ರಂಗದ ಮೇಲೆ ಗಿಳಿಪಾಠ ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಅಭಿನಯ ಶೂನ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅಂತ್ಯಪ್ರಾಸದ ಮೋಹದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಈ ಸಂಭಾಷಣೆಯು ಕೃತಕವೆನಿಸಿ ಅರ್ಥಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಪಡುವಲಪಾಯದಲ್ಲಿ ಸಂಭಾಷಣೆಯು ಕವಿ ನೋಮಿರತವಾದುದಲ್ಲ. ಪಾತ್ರಧಾರಿಯ ಪ್ರತಿಭೆ, ಅನುಭವ, ವಾಕ್ಯಾತುರ್ಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ಸೊಗಸು ತರುತ್ತದೆ. ಸೃಜನಶೀಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಅಂದ ಹಾಗೆ, ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳ ಬಹುತೇಕ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಎಲ್ಲವೂ ವಿಷ್ಣು ಪಾರಮ್ಯ, ವೈದಿಕ ಮೂಲದ ಕಥಾವಸ್ತುಗಳೇ ಹೆಚ್ಚು. ತ್ರಿಪುರ ಸಂಹಾರ, ದೇವಿಮಹಾತ್ಮೆ, ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಚರಿತ್ರೆ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಹೊರತಪಡಿಸಿದರೆ ಉಳಿದಂತೆ ಶಿವಪರವಾದ ಕಥೆಗಳು ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ದ್ರಾವಿಡರ ಬಳುವಳಿಯಾದ ಮೂಡಲಪಾಯ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ದ್ರಾವಿಡರ ಅಧಿದೇವತೆಯಾದ ಪರಶಿವನನ್ನು ಮೂಲೆಗೆ ತಳ್ಳಿ ವಲಸೆ ಬಂದ ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿಗಳ ದೇವತೆಯಾದ ವಿಷ್ಣು ವಿಜೃಂಭಿಸಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಈ ಬಯಲಾಟ ಪರಂಪರೆಯ ಮೇಲಾಗಿರುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅನ್ಯಾಕ್ರಮಣ ಆಸಕ್ತಿ, ಧೋರಣೆಗಳು ಒಡೆದು ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಪುರೋಹಿತವಾಹಿಯ ಪ್ರಭುತ್ವದೊಂದಿಗೆ ಕೈಜೋಡಿಸಿ ನಡೆಸಿದ ಸಂಚಿನ ಫಲವಾಗಿ ವೈದಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿರುವುದರ ಪರಿಣಾಮವಿದು. ಕರೇಭಂಟ, ಸಾರಂಗಧರ, ಕುಮಾರರಾಮರಂತಹ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಉಳಿದಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು, ಚಳುವಳಿಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿದ ಮಾದೇಶ್ವರ, ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿ, ಮೈಲಾರಲಿಂಗ, ಜಂಜಪ್ಪ, ಎಲ್ಲಮ್ಮ ಮುಂತಾದವರು ಬಯಲಾಟದ ವಸ್ತುಗಳಾಗಿ ಏಕೆ ರೂಪುಗೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎದುರಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮೂಡಲಪಾಯ ಯಕ್ಷಗಾನವು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶನಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಪಂಜಿನ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ವರ್ಣರಂಜಿತ ವೇಷಭೂಷಣಗಳು, ಬಣ್ಣಗಾರಿಕೆ, ಕುಣಿತ, ಅಭಿನಯ, ಭಾಗವಂತಿಕೆ ಇವೆಲ್ಲದರ ಒಳಗೆ ವಸ್ತುವಿನ ಭ್ರಾಮಕತೆ ಇವಿಷ್ಟೂ ಕತ್ತಲಿನಲ್ಲಿ ಅನಾವರಣಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಈ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಖಳನಾಯಕಿಯಾರರೂ ಖಳನಾಯಕರಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿನಾಯಕರಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರುಗಳ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೇ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಜನಪ್ರಿಯವಾಗುತ್ತಿದ್ದವೆಂಬುದು ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ಜರಾಸಂಧವಧೆ, ಕೌಂಡೀಕ ಸಂಹಾರ, ದುಶ್ಯಾಸನವಧೆ, ಕರ್ಣಾವಸಾನ ಇತ್ಯಾದಿ. ಹೀಗಿದ್ದು ಸಹ ಮೂಡಲಪಾಯ

ಯಕ್ಷಗಾನದಲ್ಲಿ ಗೋಚರಿಸುವ ಮತ್ತೊಂದು ವಿಷಯವೆಂದರೆ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಖಳನಾಯಕ ಪಾತ್ರಗಳು ರಂಗವನ್ನು ಹೊರಗಿನಿಂದ ಪ್ರವೇಶಿಸುವಂಥದ್ದು. ಉಳಿದೆಲ್ಲಾ ಪಾತ್ರಗಳೂ ರಂಗದ ಒಳಗಿನಿಂದ ಅಂದರೆ ಬಣ್ಣದ ಚೌಕಮನೆಯಿಂದ ರಂಗಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದರೆ, ಘೋರಪಾತ್ರಗಳು, ರಾಕ್ಷಸಪಾತ್ರಗಳು ಹೊರಗಿನಿಂದ, ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಮಧ್ಯದಿಂದ ರಂಗಪ್ರವೇಶ ಮಾಡುವುದರ ಉದ್ದೇಶ ಏನಿತ್ತು? ರಾಕ್ಷಸರು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಸೇರಿದವರು. ದ್ರಾವಿಡ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನವರ್ಗದವರು. ಹೊರಗಿನಿಂದ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಿದ ವಿಷ್ಣು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ನಿಂತವರು. ಆಕ್ರಮಣಕೋರ ಆಯರರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹೇರುವಿಕೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದ ಸ್ಥಳೀಯ ನಾಯಕರುಗಳನ್ನು ರಾಕ್ಷಸರುಗಳನ್ನಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಹೊರಗಿಡುವ ಅಂದರೆ ರಂಗಕ್ಕೆ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಬರುವ ತಂತ್ರವನ್ನು ರೂಢಿಸಿದ ಹುನ್ನಾರ ಇದು. ಹಿ.ಚಿ. ಬೋರಲಿಂಗಯ್ಯನವರು ಈ ಹುನ್ನಾರವನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಅರ್ಥಯಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ರಾಮನ ಸೇವಕ, ಕಿಂಕರ ಹಾಗೂ ಭಕ್ತಾನುಭಕ್ತನಾದ ಹನುಮನೂ ಹೊರಗಿ ನಿಂದಲೇ ಯಾಕೆ ರಂಗಪ್ರವೇಶ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಬಹುತೇಕ ಶೂದ್ರರೇ ಅಭಿನಯಿಸುವ ಮೂಡಲಪಾಯ ಬಯಲಾಟದಲ್ಲಿ ಅವರ ಪ್ರತೀಕಗಳಾದ ಶೂದ್ರಪಾತ್ರಗಳು ಹೊರಗಿನಿಂದ ಬರುವ ಪರಿಪಾಠ. ಜನರ ನಡುವಿನಿಂದ ಈ ರಾಕ್ಷಸಪಾತ್ರಗಳು ಬರುತ್ತವಾದ್ದರಿಂದ ಅವೆಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿ ಕುಂತ ಜನರ ನಡುವಿನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳೇ ಎಂದು ಅರ್ಥೈಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಅವೆಲ್ಲ ಶೂದ್ರಜೀವಿಗಳು. ರಂಗದ ಮೇಲಿನ ಪಾತ್ರಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮೇಲ್ವರ್ಗದ ಜನರನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವಂಥವು. ಶೂದ್ರರು ಮತ್ತು ಅತಿ ಶೂದ್ರರೇ ಅಭಿನಯಿಸುವ ಈ ನಾಟಕದೊಳಗಿನ ನಾಟಕ ಎಷ್ಟು ಚಮತ್ಕಾರವಾಗುತ್ತದೆ ನೋಡಿ. ಇದು ನಮ್ಮ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ದಾಸ್ಯ ಎನ್ನದೆ ವಿಧಿ ಇಲ್ಲ. (ಕಾಡು, ಕಾಂಕ್ರಿಟ್ ಜಾನಪದ :ಪು. 89).

* * *

ಮೊದಲಿಗೆ, ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗವತರ ನೆನಪಿನ ಕೋಶದಲ್ಲಿ ಭದ್ರವಾಗಿದ್ದವು. ಇಡೀ ರಾತ್ರಿ ಭಾಗವತರು ತಮ್ಮ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿರುವ ಕಥಾ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಯಾವುದೇ ಎಡರು ತೊಡರುಗಳಿಲ್ಲದೆ ನಿರರ್ಗಳವಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ವರ್ಷಪೂರ್ತಿ ಒಂದಲ್ಲಾ ಒಂದು ಉರಿನಲ್ಲಿ, ಒಂದಲ್ಲಾ ಒಂದು ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಕಲಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಇವರ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಪಠ್ಯಗಳು ಪ್ರತೀ ಬಾರಿಯೂ ಹೊಸ ಹೊಸ ಸೃಜನಶೀಲ ಪಠ್ಯಗಳಾಗಿದ್ದು ನವ ನವೋನ್ಮೇಷಶಾಲಿನಿಯಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ದಿನಗಳೆಂತೆ ಬದುಕು ಬದಲಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಿತು. ಜನರ ಅಭಿರುಚಿ-ಮನೋಧರ್ಮಗಳು ಬದಲಾದವು. ಭಾಗವತರು ಬದುಕಿಗಾಗಿ ಬೇರೆ ವೃತ್ತಿಯೆಡೆಗೆ ಗಮನ ಹರಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂತು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿವರ್ತನೆಯು ಮನುಷ್ಯನ ಶ್ರಮ ಮತ್ತು ನೆನಪಿನ ಮೇಲೆ ವಿಪರೀತ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿತು. ಆಧುನಿಕತೆಯು ಮನುಷ್ಯ ಶ್ರಮವನ್ನು ಮಿತಗೊಳಿಸಿತು. ಆಲಸ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿತು. ಆಧುನಿಕ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳ ಪ್ರವೇಶವೂ ಸಹ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿ ಸೋಮಾರಿತನ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಬಯಲಾಟಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ನಿಷ್ಠೆ ಸಡಿಲಿಸಿ ಲಕ್ಷ್ಯಗಳು ವಿವಿಧೆಡೆಗೆ ಹರಿದವು. ಅಖಂಡವಾಗಿದ್ದ ನೆನಪಿನ ಕೋಶದಲ್ಲಿ ಬಿರುಕು ಮಾಡಿ ಪಠ್ಯಗಳ ವ್ಯವಕಲನ ಕ್ರಿಯೆ ಜರುಗಲಾರಂಭಿಸಿತು. ನಿರರ್ಗಳವಾದ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಿಗಳು, ಸಡಿಲತೆ ತಲೆದೋರಿದವು. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಭಾಗವತರು ಮೂಡಲಪಾಯದ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆದಿಡುವ, ಮತ್ತು ಬರೆಸಿಡುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡರು. ಹೀಗೆ ವಾಚಿಕ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಬಯಲಾಟಗಳು ಅಕ್ಷರ ಪರಂಪರೆಗಳಾದವು. ಅಲ್ಲದೆ, ಹಿ.ಶಿ. ರಾಮಚಂದ್ರೇಗೌಡರು ಹೇಳುವಂತೆ, ಬಯಲಾಟದ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಾಗ, ಅದು ದಿನನಿತ್ಯದ ಹವ್ಯಾಸವಾಗದಿದ್ದಾಗ, ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸಂಕುಚಿತಗೊಂಡಾಗ ಅವು ಪಠ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಬಂದಿರಲು ಸಾಧ್ಯ. ನೆನಪಿನ ಶಕ್ತಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದು ಒಂದು ಕಾರಣವಾದರೂ ಅದು ಪ್ರಬಲ ಕಾರಣವಲ್ಲ. ಒಂದು ಜಾನಪದ ಸಾಮೂಹಿಕತೆ ಜನಜನಿತವಾಗಿದ್ದಾಗ, ಅದಕ್ಕೆ ಅಕ್ಷರ ಪರಂಪರೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ಎಲ್ಲವೂ ಜ್ಞಾಪಕ ಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿರುತ್ತದೆ. ಆಧುನಿಕರು ಹೇಳುವಂತೆ ಹೊಸ ಹೊಸ ವಿಷಯಗಳು ವಿಚಾರಗಳು ಬಂದಂತೆ ಜ್ಞಾಪಕಶಕ್ತಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದೂ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತವಲ್ಲ. ಆಗ ನೆನಪಿನ ಶಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಲೇ ಹೋಗಬೇಕು. ಬರೆದಿಡುವ ಸೋಮಾರಿತನವೆ ನೆನಪಿಡುವ ಮತ್ತು ಚಿಂತಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. (ಜಾನಪದ ಅಂತರಂಗ : ಪು. 38).

ನಾನಾ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಕಂಠಸ್ಥ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಯಕ್ಷಗಾನ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಅಕ್ಷರ ಪರಂಪರೆಗಳಿಯಿತು. ಕಳೆದ ನೂರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ಆದರೆ, ಯಕ್ಷಗಾನ ಬಯಲಾಟದ ಬಗೆಗಿದ್ದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಅವಜ್ಜೆಯಿಂದಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರಕಾರರಿಂದ ವಂಚಿತವಾಗಿರುವುದಂತೂ ದುರದೃಷ್ಟಕರ ಸಂಗತಿ. ಯಕ್ಷಗಾನ ಕವಿಗಳು ಶಿಷ್ಯ

ಕವಿಗಳಂತೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ತಮ್ಮ ಉರು, ಕಾಲ, ದೇಶ, ಅಂಕಿತ ಪ್ರವರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡವರಲ್ಲ. ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುವ ಕೆಲವರು ತಮ್ಮ ಹೆಸರು, ಉರು, ಇಷ್ಟದೈವಗಳ ಅಂಕಿತಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿದ್ದಾರಾದರೂ, ಯಕ್ಷಗಾನ ಕೃತಿಗಳು ಸಂಚಾರಿಗುಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದವುಗಳಾದ್ದರಿಂದ ಈ ಅಂಕಿತ ವಿವರಗಳು ಉರಿಂದೂರಿಗೆ ಬದಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು ಕವಿ ಚರಿತೆಯ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ನಿಗಾ ವಹಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯಕ. ಸರಸ್ವತಿಯ ಭಂಡಾರದ ಮುದ್ರೆಯನ್ನು ಒಡೆದೆವೆಂಬ ಹಮ್ಮು ತೋರಿದವರಲ್ಲ. ನಾವು ಹೊಸದೇನನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಈಗಾಗಲೇ ಪೂರ್ವಸೂರಿಗಳು ಏನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೋ, ಪುರಾಣಗಳು ಏನು ಸಾರಿವೆಯೋ ಅದನ್ನೇ ನಾವು ಯಕ್ಷಗಾನದಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆಂಬ ವಿನಯ ತೋರಿದವರು. ಪದವಿಟ್ಟುಕೊಂಡವರಲ್ಲ, ಎಂಬ ಬಿಂಕ ತೋರದೆ, ನಾವು ಬಲ್ಲವರಲ್ಲ, ನಾವು ತಿಳಿದವರಲ್ಲ, ಯಾವ ತಪ್ಪಿದ್ದರೂ ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ತಿದ್ದುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಬಲ್ಲಿದರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಸಜ್ಜನಿಕೆ ಮೆರೆದ ಸರಳ ಸಾತ್ವಿಕ ವಿನಯಶೀಲರು.

ಯಕ್ಷಗಾನದ ಕವಿಗಳು ಸ್ವತಃ ಭಾಗವತರು ಅಷ್ಟಿಷ್ಟು ಓದು ಬರಹ ಬಲ್ಲವರು, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಗೀತ ಜ್ಞಾನ ಉಳ್ಳವರು, ಪುರಾಣಗಳ ಅರಿವಿದ್ದವರು. ರಾಮಾಯಣ-ಮಹಾಭಾರತಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲವರು. ಹಳಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಂಸ್ಕೃತ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡವರು. ಗದುಗಿನ ಭಾರತ, ತೊರವೆ ರಾಮಾಯಣ, ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತ ಇವರ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಿನ ಕಾವ್ಯಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ, ತೊರವೆ ಮತ್ತು ಜೈಮಿನಿ ಕವಿಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದವರು. ಹೊಸಗನ್ನಡದ ಅರುಣೋದಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿನ ಹಳಗನ್ನಡ ಪ್ರೀತಿ ಮಾಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಹುತೇಕ ಭಾಗವತರು ಓಚಯ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲಾ ಮಾಸ್ತರರುಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಪ್ರದರ್ಶನದ ಉತ್ಕಟೇಚ್ಛೆ ಇದ್ದಿತು. ಹಳಗನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳ ಮೇಲಿನ ಮೋಹದಿಂದಾಗಿ ಶಬ್ದಾಡಂಬರ. ಪ್ರಾಸಾನುಪ್ರಾಸ, ಪದಗಳ ಅತಿಯಾದ ಬಳಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯಾಮೋಹ ಇದ್ದಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ದೊರೆತದ್ದು ಯಕ್ಷಗಾನ ಕೃತಿರಚನೆ. ಗದುಗು, ತೊರವೆ, ಜೈಮಿನಿ, ರಾಮಾಯಣ-ಭಾರತ-ಭಾಗವತಗಳಿಂದ ಆಯ್ದು ಕಥಾ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಯಕ್ಷಗಾನ ನಾಟಕಗಳನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವಾಗ ತಮ್ಮೆಲ್ಲಾ ಪ್ರತಿಭಾಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಧಾರೆ ಎರೆದರು. ಪದ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಒಲವು ತೋರದ ಈ ಕವಿಗಳು ಗದ್ಯವನ್ನು ತಮ್ಮ ತೆಕ್ಕೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಹಳಗನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಭೂಯಿಷ್ಟವಾದ ಪದಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಸಬದ್ಧವಾಗಿ, ಚಮತ್ಕಾರದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳನ್ನಾಗಿ ರೂಪಿಸಿದರು. ತಮ್ಮ ಅತಿಯಾದ ಮಾತುಗಾರಿಕೆಗೆ ಆಡುಂಬೊಲವನ್ನಾಗಿಸಿ ಕೊಂಡರು. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಆಡುಮಾತುಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಹೊಸದ ಪದ್ಯಗಳು ಬಡಕಲಾದವು. ಪ್ರಾಸಬದ್ಧ ಮತ್ತು ಆಲಂಕಾರಿಕ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸಂಭಾಷಣೆ ಮೇಲುಗೈ ಪಡೆಯಿತು.

ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಪಾರ ಗೌರವವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕವಿಗಳು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ವಸ್ತು ದುಷ್ಟಶಿಕ್ಷೆ : ಶಿಷ್ಟರಕ್ಷೆ ಎಂಬ ಸ್ಥಾಯೀ ಭಾವವನ್ನುಳ್ಳದ್ದು. ಭಗವಂತನ ಔನ್ನತ್ಯವನ್ನು ಸಾರುವಂಥದ್ದು; ದೈವಾರಾಧನೆಗೆ ಮೀಸಲಾದದ್ದು. ಅವರು ರಚಿಸಿದ್ದು, ರಚಿಸಿಕೊಂಡದ್ದು ಪಾಮರರಿಗೆ : ಪಂಡಿತ ಮಂಡಳಿಗಲ್ಲ. ಸೃಷ್ಟಿ ಏನಿದ್ದರೂ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಮೀಸಲಾಗಿದೆ. ಯಕ್ಷಗಾನ ಕವಿ ಕಾವ್ಯ ರಚಿಸುವ ಶಬ್ದ ಸಂಪತ್ತಿನೊಂದಿಗೆ ಸಂಗೀತಜ್ಞಾನ ಉಳ್ಳವರೆಂದು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಪದರಚನೆಯಲ್ಲೇ ಯಕ್ಷಗಾನದ ತಾಳ ಲಯ ರಾಗಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಸಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಡುಗಾರಿಕೆಗೆ ಒಗ್ಗುವ ಭಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದೆ. ಪ್ರಾರಂಭಕ್ಕೆ ನಾಟಿ, ಬೆಳಗಿನ ಜಾವಕ್ಕೆ ಭೂಪಾಲ, ಮಂಗಳಕ್ಕೆ ಮಧ್ಯಮಾವತಿ, ದುಃಖಕ್ಕೆ ತೋಡಿ, ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಹೀಗೆ ಒಂದೊಂದು ರಾಗವನ್ನು ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯ ಕಾವ್ಯದ ಎಲ್ಲ ಪದ್ಯಗಳ ಮೇಲು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ರಾಗ, ದರು, ಮಟ್ಟು ಎಂದು ಗುರುತು ಹಾಕಿ ರಾಗದ ಹೆಸರನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. (ಜಯಚಂದ್ರರಾಜ ಅರಸು : 1995) ಈ ಕವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುವ ದ್ವಿಪದಿ, ತ್ರಿಪದಿ, ಸಾಂಗತ್ಯ, ಕಂದ, ಷಟ್ಪದಿ, ವೃತ್ತ ಮುಂತಾದ ದೇಶೀ ಛಂದೋ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಇವರು ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾಗವತ ಕವಿಗಳ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದರೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಸಂಗ ಎನ್ನವಂಥದ್ದು ಮೂಲಕಥೆಯಿಂದ ಆಯ್ದುಕೊಂಡ ಒಂದು ಸನ್ನಿವೇಶ ಇಲ್ಲವೆ ಕಥಾಭಾಗ. ಇದು ಸಾಧ್ಯವೆಂತವಾದುದಲ್ಲ. ಪೌರಾಣಿಕ ಕಥನ ಮಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭ ಇಲ್ಲವೆ ಘಟನೆಯೊಂದನ್ನು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಅದರ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಹೇಳಲು ಹೊರಟಂತಹ ರೂಪಕ. ಅಂದರೆ ಕಿರಿದಾದ ಕಥಾವಸ್ತುವನ್ನು ಒಂದು ನಾಟಕೀಯ ಚೌಕಟ್ಟಿಗೆ ಅಳವಡಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಯಕ್ಷಗಾನ ಕವಿಗಳು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಸಂಗ ಕೃತಿ ಮೂಲತಃ ಒಂದು ಗೀತರೂಪಕ. ಆದರೆ ಉದ್ದೇಶ ಸರಸ ಸಂಭಾಷಣೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸೊಗಸಾದ ರಂಗಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವುದು. ಕಥಾವಸ್ತು ಕಿರಿದಾದರೂ ಅದನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ

ನೋಡುವ ಯತ್ನವೂ ಇಲ್ಲಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂಬಾರವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಯೂ ಅದ್ಭುತ ಅಡುಗೆ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿ ಸೊಗಸಾಗಿ ಬಡಿಸಬಲ್ಲ ಮಾತಿನ ಚತುರ ಬಾಣಸಿಗರು ಈ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕವಿಗಳು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಇಲ್ಲಿ ಜನರ ನಿತ್ಯ ಮಾತುಕತೆಯ ಚತುರೋಕ್ತಿಗಳು, ಗಾದೆ ಮಾತುಗಳೂ ಪದದ ಚರಣಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಯಾವುದೇ ಕ್ಷಣದ ಉದ್ಗಾರಕ್ಕೂ ಎತ್ತುಗಡೆ ಮಾಡಬಹುದಾದ ಸೊಲ್ಲುಗಳು ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಧಾರಾಳ ಇವೆ. (ಡಾ. ರಾಘವ ನಂಬಿಯಾರ್).

ಲಭ್ಯವಿರುವ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಮೂಡಲಪಾಯ ಯಕ್ಷಗಾನದ ಕವಿಗಳು ಕ್ರಿ.ಶ. 1850 ರಿಂದೀಚೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಾರೆ. ವಾಗ್ಗೌಡಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಅಕ್ಷರರೂಪಕ್ಕಿಳಿದ ಕಾಲ ಇದಾಗಿದ್ದಿರಬಹುದೆಂದು ಊಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕೆಂಪಣ್ಣಗೌಡನಿಂದ ಹಿಡಿದು ಅಳಿಯ ಲಿಂಗರಾಜ, ಪಾರ್ತಿಪುಟ್ಟ, ಮುದ್ದಣ್ಣ ಮೊದಲಾದವರವರೆಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಕವಿಗಳು ಯಕ್ಷಗಾನ ರಚನೆ ಮಾಡಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ಯಕ್ಷಗಾನಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಪರಂಪರೆಗೆ ಸೇರುವ ಯಕ್ಷಗಾನಗಳೇ 500ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಆಗಬಹುದು. ಮೂಡಲಪಾಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಕಾಗದದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು, ವಿರಳವಾಗಿ ಓಲೆಗರಿಯ ಗ್ರಂಥಗಳೂ ಯಕ್ಷಗಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ. ತುಂಬ ಹಳೆಯ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ಕರಾವಳಿಯ ಪರ್ಯಟನೆಯೇ ಶುದ್ಧ ಹಾಡುಗಬ್ಬಗಳು. ಆದರೆ ಬಹುಮಟ್ಟಿನ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ನಾಟಕಗಳನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಪಾತ್ರಧಾರಿ ಅವಿದ್ಯಾವಂತನಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕಂಠಪಾಠ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮಾತಾಡುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇಲ್ಲಿ ಉಳಿದು ಬಂತು. ಈ ಕಾವ್ಯಗಳ ಪ್ರಾಚೀನತೆ ಎಷ್ಟು ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈಗ ಉಪಲಬ್ಧವಿರುವ ಕೆಂಪಣ್ಣಗೌಡನ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಾವ್ಯಗಳೇ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಚೀನ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಸಾಧಿಸಿ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. (ಜೀ.ಶಂ. ಪರಮಶಿವಯ್ಯ).

ಕರಾವಳಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಉಡುಪಿಯ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಭಾಷಣಾನೆ ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರು ಹಾಗೂ ಬಳ್ಳಾರಿ ಪ್ರಕಾಶಕರು ಸಾಕಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚುಮಾಡಿ ಓದುಗರು, ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಿಯರುಗಳಿಗೆ ಉಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಓದು ಬರಹ ಬಲ್ಲ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗವತರು ಬರೆದಿಟ್ಟ ಮೂಡಲಪಾಯ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಯಾವುದೇ ಮಠ-ಮಾನ್ಯಗಳನ್ನಾಗಲಿ, ದೇಗುಲಗಳ ಭಂಡಾರವನ್ನಾಗಲಿ, ಮೇಲುವರ್ಗದವರ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನಾಗಲಿ ಸೇರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿಂದ ವಂಚಿತವಾದುದರಿಂದ ಭಾಗವತರ ಮನೆಗಳ ಅಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿ ಕುಳಿತವು. ಜೀರ್ಣಗೊಂಡವು. ಹಸಿದ ಒಲೆಗಳಿಗೆ ಆಹಾರವಾದವು. ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇವುಗಳ ಮಹತ್ವದ ಅರಿವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ನೂರಾರು ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿ ಹೋದವು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ, ಪ್ರೊ. ಜೀ.ಶಂ. ಪರಮಶಿವಯ್ಯನವರ ಪ್ರಯತ್ನದ ಫಲವಾಗಿ ಒಂದಿಷ್ಟು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು, ಓಲೆಗರಿ ಪ್ರತಿಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆಯಾದರೂ ಅಚ್ಚಿನ ಮುಖ ಕಂಡಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಉಪಲಬ್ಧವಿರುವ ಯಕ್ಷಗಾನ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕರಿಯ ಚರಿತ್ರೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ. ಇದನ್ನು ಓಲೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಕರಿಯ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಬರೆದ ಕವಿ ಕೆಂಪಣ್ಣಗೌಡ ಎಂಬುವನು. ಕರಿಯ ಚರಿತ್ರೆಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ದುರ್ಮತಿ ಸಂವತ್ಸರದ ಜೇಷ್ಠ ಬಹುಳ ಬುಧವಾರ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಕಾಲದ ವಳಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಎಂದಿದೆ. ಇದು ಕ್ರಿ.ಶ. 1480ಕ್ಕೆ ಸರಿಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾಲದ ಉಲ್ಲೇಖ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯ ಕೊನೆಯ ಗದ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರುವುದರಿಂದ, ಇದು ಯಾವನೇ ಲಿಪಿಕಾರ ಕರಿಯ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿದ ಕಾಲ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಕೆಂಪಣ್ಣಗೌಡನ ಕರಿಯ ಚರಿತ್ರೆ 1480ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ರಚಿತವಾಗಿ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿತ್ತೆಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಕೆಂಪಣ್ಣಗೌಡ 15ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕವಿ ಎಂಬುದು ಖಚಿತವಾಗುತ್ತದೆ (ಹ.ಕ. ರಾಜೇಗೌಡ).

ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆ ನಾಗಮಂಗಲ ತಾಲ್ಲೂಕು ಲೋಕಪಾವನಿ ನದಿಯ ದಡದಲ್ಲಿರುವ ಅಂದೇನಹಳ್ಳಿಯ ಜೀರಿಗೆ ಕೆಂಪಯ್ಯನವರ ಮಗ ಓದೋ ಕೆಂಪಯ್ಯ ಮತ್ತು ತಿಮ್ಮಾಂಬೆಯ ಮಗ ಕೆಂಪಣ್ಣಗೌಡ ಕರಿಯ ಚರಿತ್ರೆಯ ಜೊತೆಗೆ ನಳ ಚರಿತ್ರೆ ಮತ್ತು ಶನಿಮಹಾತ್ಮೆ ಎಂಬ ಮತ್ತೆರಡು ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಸಾರಸ್ವತ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿ ನೀಡಿದ್ದಾನೆ. ಹರ-ಹರಿ ಮತ್ತು ಶನಿಯ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಈ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದನೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಪರಮ ದೈವಭಕ್ತ ಕೆಂಪಣ್ಣಗೌಡನ ಈ ಮೂರು ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ

ಮತ್ತಾವ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಾವ್ಯಗಳೂ ದೊರೆತಿಲ್ಲವೆಂದು ಸಂಶೋಧಕರಾದ ಶ್ರೀ ಹ.ಕ. ರಾಜೇಗೌಡರು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಂಪಣ್ಣಗೌಡನ ಕರಿರಾಯ ಚರಿತ್ರೆ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ವೀರನಗೆರೆಯ ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ಕರೇಭಂಟನ ಕಾಳಗ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ನಾಟಕವನ್ನಾಗಿ ರೂಪಾಂತರಿಸಿದನು. ಈ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗವು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಜನಪ್ರಿಯತೆಯನ್ನು ಗಳಿಸಿತೆಂದರೆ ಮುಂದೆ ಬಂದ ಸುಮಾರು 18ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಮಂದಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕವಿಗಳು ಕರಿರಾಯ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಪ್ರಸಂಗವನ್ನಾಗಿ ರೂಪಾಂತರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಕೆಂಪಣ್ಣಗೌಡನ ನಂತರ ಕಂಡುಬರುವ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮೂಡಲಪಾಯ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕವಿ ಕಸ್ತೂರಿ ಸಿದ್ಧ. ಕ್ರಿ.ಶ. 1600 ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹಿಂದಿನದಂದು ಉಹಿಸಬಹುದಾದ ಚೋರಕಥೆ ಅಥವಾ ಸೋಮಶೇಖರ ಯಕ್ಷಗಾನದ ಕರ್ತೃ. ತಂದೆ ಕಸ್ತೂರಿ ನಾಗಣ್ಣ ಮತ್ತು ತಾಯಿ ಗುರುವಮ್ಮ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನರಾಯನೆಂಬ ಕವಿಯು ಕಸ್ತೂರಿಸಿದ್ಧನ ಚೋರಕಥೆಯ ವಸ್ತುವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಕ್ರಿ.ಶ. 1600ರಲ್ಲಿ ತ್ರಿಪದಿ ಛಂದೋರೂಪದಲ್ಲಿ ಚೋರಕಥೆ ಎಂಬ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. 17ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕೆಳದಿಯ ರಾಜರ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಬಾಳಿ ಬದುಕಿದ್ದ ಕೆಳದಿಯ ಲಿಂಗಣ್ಣ ಕವಿಯು ಶಿವಕಲ್ಯಾಣ ಎಂಬ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಾವ್ಯವನ್ನು, ಲಿಂಗಣ್ಣ ಕವಿಯ ಮೊಮ್ಮಗನಾದ ಕೆಳದಿಯ ಸುಬ್ಬ (ಕ್ರಿ.ಶ. 1760) ರುಕ್ಮಿಣೀ ಸ್ವಯಂವರ, ಪಾರಿಜಾತ ಎಂಬ ಎರಡು ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಕ್ರಿ.ಶ. 1797ರಲ್ಲಿದ್ದ ಕಾಸರಗೋಡು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಕುಂಬಳೆ ಗ್ರಾಮದ ಪಾರ್ತಿಪುಬ್ಬನದು ಕರಾವಳಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯವಾದ ಹೆಸರು. ತುಳು ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಯಕ್ಷಗಾನವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದ, ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ, ಪ್ರಚುರಪಡಿಸಿದ ಯಶಸ್ಸು ಪಾರ್ತಿಪುಬ್ಬನಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಭಾಗವತ ಪರಂಪರೆಗೆ ಸೇರಿದ ಸುಬ್ಬ ಸಭಾಲಕ್ಷಣವೆಂಬ ಯಕ್ಷಗಾನ ಲಾಕ್ಷಣಿಕ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿರುವುದಲ್ಲದೆ ಐರಾವತ, ಪುತ್ರಕಾಮೇಷ್ಟಿ, ವಾಲಿ ಸುಗ್ರೀವರ ಕಾಳಗ, ಸೇತು ಬಂಧನ, ಅಂಗದ ಸಂಧಾನ, ಕುಶಲವರ ಕಾಳಗ ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುತ್ತಾನೆ. ಕ್ರಿ.ಶ. 1823-74ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಳಿಯ ಲಿಂಗರಾಜನು ಸೋಮಶೇಖರ-ಚಿತ್ರಶೇಖರ ಕಥೆ ಎಂಬ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ರಚಿಸಿರುತ್ತಾನೆ. ಲಿಂಗರಾಜನ ನಂತರ ಮೂಡಲಪಾಯ ಯಕ್ಷಗಾನದಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಮಂದಿ ಕವಿಗಳು ಆಗಿಹೋಗಿದ್ದಾರೆ.

18ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಭಾಳಾಕ್ಷ, ಸಂಕಯ್ಯ, ಭಾಗವತ (ಕ್ರಿ.ಶ. 1880) ಸಗರ ಕುಂಟಾರಾಮಾಚಾರ್ಯ ಸಿಂಗಾ ಜೋಯಿಸ್ (ಸು. 1880) ಬಾಗೇವಾಡಿ ವೀರಭದ್ರಶಾಸ್ತ್ರಿ (ಸು. 1885-1977) ನೇಸರಗಿ ಬಸವಣ್ಣಪ್ಪ (1891-1971) ಕಂಫಿ ಗುರುಸಿದ್ಧ, ನಲವಡಿ ಶ್ರೀಕಂಠಶಾಸ್ತ್ರಿ (1887-1972) ಕುರಗೋಡು ದೊಡ್ಡಯ್ಯ (ಸು. 1900) ದೊಡ್ಡಬಳ್ಳಾಪುರದ ತಿರುವೆಂಗಡ ಜೇಯರ್ (1943) ಎಚ್.ಎಸ್. ಸುಬ್ಬರಾಯಪ್ಪ ಪುಂಡಿ ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪ (1970) ಸಾಲಂಕಿ ಮಠದ ಗುರುಬಸವಯ್ಯ (1890-1974), ಗೋವಿಂದದಾಸ, ಅಣ್ಣಿಗೇರಿ ವೀರಬಸಪ್ಪ, ಹಲವಾಗಲು ದೇವೇಂದ್ರಪ್ಪ (1922) ಕಲಘಟಗಿ ಶಿವಪ್ಪಸೆಟ್ಟಿ (1910) ಹೀಗೆ ಅನೇಕಾನೇಕ ಮೂಡಲಪಾಯ ದೊಡ್ಡಾಟದ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕವಿಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಸಮರ್ಪಕ ದಾಖಲಾತಿಯ ಕೊರತೆಯಿಂದಾಗಿ ಕವಿಗಳ ವಿವರಗಳು ಲಭ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಕಾಲ, ದೇಶ, ಅಂಕಿತಗಳಿಲ್ಲದೆ ಕವಿ ಅಜ್ಞಾತವಾಗಿ ಉಳಿದುಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಾವ್ಯಗಳು ಓದಲು ಅನರ್ಹವಾದವುಗಳೆಂಬ ತಿರಸ್ಕಾರ ಭಾವನೆ ಪಂಡಿತ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಮನೆ ಮಾಡಿದ್ದುದರಿಂದ ಮುಂದೆ ಬಂದ ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕವಿಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸದಿರುವುದೂ ಸಹ ದಾಖಲಾತಿಯ ಕೊರತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರಕಾರರೂ ಸಹ ಇದೇ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದರು. ಸಮಾಧಾನಕರ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ ಕರಾವಳಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಇದು ಸಂಭವಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿನ ಕವಿಗಳ ಹೆಸರು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಲಭ್ಯವಿದೆ.

ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೂಡಲಪಾಯ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದವುಗಳನ್ನು ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಬಹುದು :

1. ಕರ್ಣಾರ್ಜುನರ ಕಾಳಗ	2. ಲವಕುಶರ ಕಾಳಗ
3. ಕರೇಭಂಟನ ಕಾಳಗ	4. ಬಭ್ರುವಾಹನ ಕಾಳಗ
5. ಅರ್ಜುನ ತಾಮ್ರದ್ವಜರ ಕಾಳಗ	6. ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರ ಕಾಳಗ
7. ಸುಧನ್ವ ಕಾಳಗ	8. ಅಭಿಮನ್ಯು ಕಾಳಗ

9. ದುಶ್ಯಾಸನ ಕಾಳಗ	10. ಘತೋತ್ಕಚನ ಕಾಳಗ
11. ಇಂದ್ರಜಿತು ಕಾಳಗ	12. ಜಲಂಧರನ ಕಾಳಗ
13. ಅಹಿರಾವಣ ಮಹಿರಾವಣ ಕಾಳಗ	14. ಕಂಸವಧೆ
15. ಜರಾಸಂಧ ವಧೆ	16. ಸುದರ್ವಣ ವಧೆ
17. ತ್ರಿಪುರ ಸಂಹಾರ	18. ರಕ್ತಬೀಜಾಸುರ ಸಂಹಾರ
19. ಸುಭದ್ರಾ ಪರಿಣಯ	20. ಸುವರ್ಣಾದೇವಿ ಪರಿಣಯ
21. ಸ್ವಾಹಾದೇವಿ ಪರಿಣಯ	22. ರತಿ ಕಲ್ಯಾಣ
23. ರತ್ನಾವತಿ ಕಲ್ಯಾಣ	24. ಗಿರಿಜಾ ಕಲ್ಯಾಣ
25. ದ್ರೌಪದೀ ಸ್ವಯಂವರ	26. ಸೀತಾ ಸ್ವಯಂವರ
27. ರುಕ್ಮಿಣಿ ಕಲ್ಯಾಣ	28. ವಿರಾಟ ಪರ್ವ
29. ಕರ್ಣ ಪರ್ವ	30. ಕೃಷ್ಣ ಸಂಧಾನ
31. ಭೀಷ್ಮ ವಿಜಯ	32. ಗದಾ ಪರ್ವ
33. ಶಲ್ಯ ಪರ್ವ	34. ಪಾಂಡವ ವಿಜಯ
35. ರಾಜಸೂಯ	36. ಸುಂದರಕಾಂಡ
37. ಹನುಮದ್ವಿಜಯ	38. ಸೀತಾ ವಿಜಯ
39. ಐರಾವತ	40. ಬಾಣಾಸುರ ಕಥೆ
41. ಮೈರಾವಣ ಕಥೆ	42. ಚೋರಕಥೆ
43. ಕುಮಾರರಾಮನ ಕಥೆ	44. ಸಾರಂಗಧರ
45. ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಚರಿತ್ರೆ	46. ಸೇತುಬಂಧನ
47. ದೈವ ಚರಿತ್ರೆ	

ಈ ಪಟ್ಟಿಯು ಇನ್ನೂ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಾದಾದರೂ, ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿದ್ದು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವಂತಹ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

* * *

ಅಂತರಂಗದ ಕದವು ತೆರೆಯುತ್ತಿಹುದು.....

ಬಯಲಾಟವು ಸಾಮೂಹಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆ. ನಟರು, ಹಾಡುವವರು, ತಾಳಮದ್ದಳೆ, ಮುಖವೀಣೆ ನುಡಿಸುವವರು. ವೇಷಭೂಷಣಗಳನ್ನು ತೊಡಿಸಿ, ಭುಜಕೀರ್ತಿ ಉದ್ದಂಡಿ ಕಿರೀಟ, ವೀರಗಾಸೆ ಕಟ್ಟಿ ಬಣ್ಣ ಬಳಿದು ಕುಣಿಸುವವರು. ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟಿ ಭೇಷ್! ವಾರೆವ್ವಾ! ಒನ್ಸ್‌ಮೋರ್ ಎಂದು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವವರು ಹೀಗೆ ಹತ್ತು ಹಲವು ಕಲಾವಿದರ ಕೌಶಲ್ಯಪೂರ್ಣ ಸಂಯೋಜನೆ. ಅದೇನು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭದ ಮಾತಲ್ಲ. ಇಂತಹುದೊಂದು ಸಾಮೂಹಿಕ ಪ್ರದರ್ಶನ ಕಲೆಯನ್ನು, ಅದರ ಸೊಬಗು-ಸೊಗಡುಗಳನ್ನು ಹತ್ತಾರು ತಲೆಮಾರುಗಳಿಂದಲೂ ಯಾವುದೇ ಪದವಿ ಪುರಸ್ಕಾರಗಳ ಫಲಾಪೇಕ್ಷೆ ಇಲ್ಲದೆ ಕೇವಲ ಪಂಜು-ದೀವಟಿಗೆಗಳ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ, ಗಾಡಿ ಚಿಕ್ಕಡಿಗಳ ನೆರವಿನಿಂದ ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡು ಬಂದ ಕಲಾಚೇತನಗಳ ನಿಷ್ಠೆ, ಅರ್ಪಣಾ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಎಷ್ಟು ಹೊಗಳಿದರೂ ಸಾಲದು. ಅಬೋಧರು, ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರು, ಅವಿದ್ಯಾವಂತರು ಎನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದವರ ಅರಿವು-ತಿಳಿವಳಿಕೆಗಳು, ಬದುಕಿನ ಏರಿಳಿತಗಳೊಂದಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸಿದ ರೀತಿ-ನೀತಿಗಳು, ನೆಲ-ಮುಗಿಲುಗಳ ನಡುವೆ ಎದೆ ತೆರೆದು ಪದ ಹಾಡಿ ಬೈಗು ಬೆಳಗುಗಳನ್ನು ತುಂಬಿಸಿದವರು, ಅವರ ಸಿರಿದನಿಗಳು, ಬಾಂಧವ್ಯಗಳನ್ನು

ಪಲ್ಲವಿಸಿದ ಪದಗಳ ವೈವಿಧ್ಯಗಳು, ಆತ್ಮತ್ಯಚ್ಛಿಗಾಗಿ ಮಣಭಾರದ ವೇಷಭೂಷಣಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ದಣಿವಿಲ್ಲದೆ ಕುಣಿದವರು, ಒಂದೇ ಎರಡೆ!

ಯಕ್ಷಗಾನ ಬಯಲಾಟವು ಇಂದು-ನಿನ್ನೆಯದಲ್ಲ. ತಲೆ ತಲೆಮಾರುಗಳು ದುಡಿದ ಪರಂಪರೆ ಇದರ ಬೆನ್ನ ಹಿಂದಿದೆ. ಐದು ಶತಮಾನಗಳಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಇತಿಹಾಸವಿರುವ ರಂಗಪ್ರಕಾರವಿದು. ಈ ಪ್ರಕಾರದ ಆಧ್ಯರು ಜೀರಿಗೆ ಕೆಂಪಯ್ಯನ ಮೊಮ್ಮಗ ಓದೋ ಕೆಂಪಣ್ಣಗೌಡ, ವೀರನಗೆರೆ ಪುಟ್ಟಣ್ಣ, ಭಾಳಾಕ್ಷ ಮೊದಲಾದವರು. ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ರಂಗಭೂಮಿ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ವಿಶಿಷ್ಟ ದೃಶ್ಯಕಲಾ ಪ್ರಕಾರವಾದ ಮೂಡಲಪಾಯ ಯಕ್ಷಗಾನವು, ಸಾಹಿತ್ಯ-ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ-ಮಾತುಗಾರಿಕೆ- ಬಣ್ಣಗಾರಿಕೆ-ಅಭಿನಯ-ಕುಣಿತ-ವೇಷಭೂಷಣಗಳು ಮುಂತಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮನರಂಜನಾ ಮಾಧ್ಯಮ.

ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬಯಲಾಟವನ್ನು ಆಡುವ ಮುನ್ನ ಊರ ಹಿರಿಯರು ಸಭೆ ಸೇರಿ ಯಾವ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಕಲಿಯಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ದಿನ ನಿಗದಿಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸೂಕ್ತ ಗುರುವನ್ನು ಪ್ರಸಂಗ ಕಲಿಸಲು ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಗುರುವನ್ನು ಭಾಗವತ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪಾತ್ರಗಳಿಗೆ ಒಪ್ಪುವಂಥವರನ್ನು ಆರಿಸುವುದು ಗುರುವಿನ ಕೆಲಸವಾಗಿತ್ತು. ಭಾಗವತರ ಬಳಿ ಪ್ರಸಂಗದ ಕೈಬರಹದ ಕಾಗದದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ಇಲ್ಲವೆ ಓಲೆಗರಿಯ ಪ್ರತಿಗಳಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಭಾಗವತರ ಬಳಿಯೂ ಇಂತಹ ಹತ್ತಾರು ಪ್ರತಿಗಳಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಈ ಪ್ರತಿಗಳು ಗದ್ಯ-ಪದ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ಪದ್ಯಗಳಿಗೆ ರಾಗ-ತಾಳಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಟ್ಟಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಭಾಗವತರಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರ ಕಲಿತವರು ಮತ್ತು ಅಕ್ಷರ ಬಾರದವರು ಇಬ್ಬರೂ ಇದ್ದರು. ಅಕ್ಷರ ಬಾರದ ಭಾಗವತರು ವಾಗ್ರೂಢಿಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಭಾಗವತರ ಪ್ರಧಾನವೃತ್ತಿ ಭಾಗವತಿಕೆ, ಎಂದರೆ ಹಾಡುವುದು. ಈ ಭಾಗವತರು ಬಹುತೇಕ ಸಂಚಾರಿ ಕಲಾವಿದರು, ಊರಿಂದೂರಿಗೆ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗುವವರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತ ಜ್ಞಾನವನ್ನುಳ್ಳ ನುರಿತ ಭಾಗವತರುಗಳೂ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರು ಪುರಾಣಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲ ಸಾಹಿತ್ಯಾಸಕ್ತರಾಗಿದ್ದರು.

ಭಾಗವತರು ಪ್ರಸಂಗಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಕಲಿಯಬೇಕಾಗಿರುವ ಪ್ರಸಂಗದ ಪ್ರತಿಗೆ ಮೊದಲ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲುತ್ತಿತ್ತು. ಪಾತ್ರಗಳ ಹಂಚಿಕೆಯಾದ ಮೇಲೆ ದಿನನಿತ್ಯ ಸಂಜೆಯಿಂದ ರಾತ್ರಿಯವರೆಗೆ ನಿರಂತರ ಅಭ್ಯಾಸ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಕಲಿಸುವಾಗ ಭಾಗವತ ಒಬ್ಬನೇ ಇದ್ದು ಹಾರ್ಮೋನಿಯಂ ಇಲ್ಲವೆ ಮದ್ದಳೆಯ ನೆರವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಆಟ ನಡೆಯುವ ದಿನವಂತೂ ಇಡೀ ಊರಿಗೆ ಊರೇ ಹಬ್ಬ ಸಂಭ್ರಮವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ವಿಶೇಷ ಸಿಹಿ ಅಡುಗೆ. ನೆಂಟರಿಷ್ಟರಿಗೆಲ್ಲಾ ಕರೆ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮದುವೆಯಾಗಿ ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲಾ ತವರಿಗೆ ಹಿಂದಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಟ ನಡೆಯುವ ಹಿಂದಿನ ದಿನವೇ ವೇಷಭೂಷಣಗಳು ಮತ್ತು ಅಲಂಕರಣಗಳ ಸಿದ್ಧತೆ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳು ಕೆಂಪು, ಹಳದಿ ಬಣ್ಣ, ಅಂಟುವಾಳದ ಕಾಯಿ, ಬಳಪದ ಕಲ್ಲು, ಬಿಳಿಯ ನಾಮದುಂಡೆ, ಅರಗು, ಇಂಗದಾಳ, ಇದ್ದಿಲು, ಸೆಣಬು, ಕುರಿಯ ತುಪ್ಪಟ, ಭೂತಾಳಪಟ್ಟಿ ಮುಂತಾದ ಪರಿಕರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಭಾಗವತರು, ಹಿಮ್ಮೇಳದವರು ಮತ್ತು ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳು ಗಂಟಲು ಕೆಡದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಹುರುಳಿ ಕಟ್ಟಿನ ಸಾರು, ಮೆಣಸು, ಶುಂಠಿಗಳನ್ನು ಆಹಾರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಊರ ಮುಂದಿನ ಗ್ರಾಮದೇವತೆಯ ಗುಡಿಯ ಮುಂದಿರುವ ಬಯಲೇ ಬಯಲಾಟದ ಪ್ರದರ್ಶನ ವೇದಿಕೆಯಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಊರ ಹಿರಿಯರು ಮಹಾರ್ಥ ನೋಡಿ ಕಂಭ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅರಿಶಿಣದ ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ನವಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊನ್ನೆಸಳು ಮಾಡಿ ಮುಡಿಪು ಕಟ್ಟಿ ದೇವಮೂಲೆ ಅಂದರೆ ಈಶಾನ್ಯ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳ ತೆಗೆದು ಹೊನ್ನೆಸಳನ್ನು ಭೂಮಿಯ ಒಳಗಿಟ್ಟು ಮೊದಲ ಕಂಭ ನೆಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾಲ್ಕು ಮೂಲೆಗಳಿಗೂ ನಾಲ್ಕು ಕಂಭಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟ ಮೇಲೆ ತೆಂಗಿನ ಗರಿಗಳನ್ನು ಹೆಣೆದು ಚಪ್ಪರ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದರ ಮೇಲುಭಾಗಕ್ಕೆ ಹೊಂಗೆಸೊಪ್ಪನ್ನು ಹರಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಂಭಗಳಿಗೆ ಬಾಳೆದಿಂಡು, ಮಾವಿನ ಸೊಪ್ಪಿನ ತೋರಣದ ಅಲಂಕಾರ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಮುಂಭಾಗವು ತೆರೆದಿದ್ದು ಹಿಂಬದಿಗೆ ತಡಿಕೆ ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದರ ಮುಂದೆ ಬಿಳಿಯ ಬಟ್ಟೆಯ ಪರದೆ ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದರು. ರಂಗಕ್ಕೆ ಕೆಟ್ಟ ಕಣ್ಣು ತಾಗದಿರಲೆಂದು ಹಳೆಯ ಚಪ್ಪಲಿ ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದರು. ಚಪ್ಪರದ ಒಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಲ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವತರು ತಮ್ಮ ಮೇಳದೊಂದಿಗೆ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳಲು

ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಭಾಗವತರ ಬಲಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಮುಖವೀಣೆ ನುಡಿಸುವವರು, ಎಡಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಮದ್ದಳೆ ಬಾರಿಸುವವರು, ಹಿಂಬದಿಯಲ್ಲಿ ತಾಳ ನುಡಿಸುವವರು ಮತ್ತು ಹಿಮ್ಮೇಳದವರು ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದರು.

ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ನೆಟ್ಟ ಕಂಭಗಳ ತಳಭಾಗದಿಂದ ಸುಮಾರು ಒಂದು ಅಡಿ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬಲವಾದ ಹಲಗೆಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ಬಿಗಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ತಳಭಾಗಕ್ಕೆ ಹಲಗೆಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ಅಟ್ಟವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಬಯಲಾಟಕ್ಕೆ ಅಟ್ಟದ ಆಟ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿರಬಹುದು. ಅಟ್ಟದ ನಿರ್ಮಾಣದ ಉದ್ದೇಶ ಎರಡು ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಿತು. ಪ್ರಸಂಗದ ದೃಶ್ಯಾವಳಿಯು ರಂಗದ ಎದುರು ಕುಳಿತ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಲಿ ಎಂಬುದು ಒಂದು ಉದ್ದೇಶವಾದರೆ, ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳ ಕುಣಿತಕ್ಕೆ ಹಲಗೆಯ ಅಟ್ಟವು ಹುಮ್ಮಸ್ಸನ್ನು ತಂದುಕೊಡಲೆಂಬುದು ಮತ್ತೊಂದು ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದ್ದಿತು. ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳ ಕುಣಿತದ ತೀವ್ರತೆ ಮತ್ತು ರಭಸವನ್ನು ಹಲಗೆಯ ಸದ್ದು ದ್ವಿಗುಣಗೊಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳು ಇದರಿಂದ ಮತ್ತಷ್ಟು ಉತ್ತೇಜಿತರಾಗಿ ಹಲಗೆ ಮುರಿಯುವಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕುಣಿಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಎರಡು ಚಪ್ಪರಗಳನ್ನು ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದರಂತೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಎರಡು ಚಪ್ಪರಗಳಿಗೂ ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸಲು ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದನ್ನು ಕಾಲಾವಧಿ ಮೇರವೆ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಐರಾವತ ಅಥವಾ ಗಜಗೌರಿ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ, ಕೆಳಗಿನ ಚಪ್ಪರದಲ್ಲಿ ಭೂಲೋಕದ ದೃಶ್ಯಗಳು, ಮೇಲಿನ ಚಪ್ಪರದಲ್ಲಿ ದೇವಲೋಕದ ದೃಶ್ಯಗಳು ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಪ್ರದರ್ಶನಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ ಪಾಂಡವರ ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥದ ಗಜಗೌರಿ ವ್ರತ ಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಮೇಲಿನ ಚಪ್ಪರದಿಂದ ಮೇರವೆಯ ಮೂಲಕ ಐರಾವತದೊಂದಿಗೆ ರಂಭೆ, ಊರ್ವಶಿ, ಮೇನಕೆ ಮತ್ತು ಶಚಿದೇವಿಯರ ಸಮೇತ ದೇವೇಂದ್ರನು ಇಳಿದು ಬರುವ ದೃಶ್ಯವಂತೂ ಜನಪದರ ಬಯಲುವೇದಿಕೆ ನಿರ್ಮಾಣ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿದ್ದಿತು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡಲಪಾಯ ಯಕ್ಷಗಾನದ ವೇದಿಕೆಯು closed theatre ಅಲ್ಲ open theatre ಆಗಿದ್ದಿತು.

ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳು ಬಣ್ಣ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ವೇಷಭೂಷಣ ಧರಿಸುವ ಬಣ್ಣದ ಮನೆಯು ವೇದಿಕೆಯಿಂದ ತುಸು ದೂರದಲ್ಲಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಪಾತ್ರಗಳ ಪ್ರವೇಶ ಮತ್ತು ಬಣ್ಣದ ವೇಷಗಳ ಕುಣಿತಕ್ಕೆ ಇದು ಸಹಕಾರಿಯಾಗುವಂತಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಪ್ರಸಂಗದ ಕಥಾರಂಭವು ರಂಗಸ್ಥಳದ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆಯಾದರೂ ಅದರ ನಾಂದಿಭಾಗವು ಬಣ್ಣದ ಮನೆಯಿಂದಲೇ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಬಣ್ಣದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆಯುಧಗಳು, ವಾದ್ಯ ಪರಿಕರಗಳು, ವೇಷಭೂಷಣಗಳನ್ನು ಸಾಲಾಗಿ ಜೋಡಿಸಿಟ್ಟು ಗಣಪತಿಗೆ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಭಾಗವತರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ನಂತರ ಬಣ್ಣ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಬೆಳಕಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಾಗಿ ಭೂತಾಳ ಗಿಡದ ಬುಡಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ತಂದು ರಂಗದ ಎದುರಿಗೆ ಎರಡೂ ಬದಿಗಳಲ್ಲಿ ಭದ್ರವಾಗಿ ನೆಟ್ಟು, ಅದರ ಮೇಲೆ ಹಸುವಿನ ಸಗಣೆ ತಟ್ಟಿ ಮಟ್ಟ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ, ಹಳೆಯ ಅಗಲವಾದ ಮಡಿಕೆ ಚೂರುಗಳು ಇಲ್ಲವೆ ಬೋಗುಣಿಗಳನ್ನು ಇಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಬೋಗುಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೇವಿನ ಎಣ್ಣೆ, ಹಿಪ್ಪೆ ಎಣ್ಣೆ, ಹೊಂಗೆ ಎಣ್ಣೆ, ಎಳ್ಳೆಣ್ಣೆ ಇಲ್ಲವೆ ಗಾಣದ ಎಣ್ಣೆ ಬೀಜಗಳ ಹಿಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಚನ್ನಾಗಿ ನೆನೆಯಿಸಿದ ನೂಲಿನ ದಪ್ಪ ಬತ್ತಿಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ಉರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಡೀ ರಾತ್ರಿ ಈ ದೀಪಗಳು ಆರದಂತೆ, ಬೆಳಕು ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುವಂತೆ, ದೇದೀಪ್ಯಮಾನವಾಗಿ ಬೆಳಗುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಎಣ್ಣೆ ಹೊಯ್ಯುತ್ತಾ ಕೂರುವ ಸಲುವಾಗಿ ಒಬ್ಬನನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಮೂಡಲಪಾಯ ಯಕ್ಷಗಾನದ ಬಣ್ಣಗಾರಿಕೆಯು ಕರಾವಳಿಯ ಯಕ್ಷಗಾನದ ಅಲಂಕರಣ ಕ್ರಿಯೆಯಷ್ಟು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾದುದಾಗಲಿ, ನಾಜೂಕಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾಗಲಿ ಅಲ್ಲ. ರಾಜ ಪಾತ್ರಗಳಿಗೆ ಅರದಾಳವನ್ನು ಘೋರ ಪಾತ್ರಗಳಿಗೆ ಕೆಂಪು, ಹಸಿರು, ಮುಂತಾದ ಕಟುವಾದ ಬಣ್ಣಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ರಾಕ್ಷಸ ಪಾತ್ರಗಳಿಗೆ ಮೊದಲು ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣ ಬಳಿದು, ಕಣ್ಣು ಮತ್ತು ಗಲ್ಲದ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣವನ್ನು ಬಳಿಯುವರು. ಈ ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದ ಸುತ್ತಲೂ ಬಿಳಿಯ ಚುಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಇಡುವರು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಕಣ್ಣು ಇರುವುದಕ್ಕಿಂತ ದೊಡ್ಡದಾದಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಗಲ್ಲದ ಮೇಲೆ ಬಿಳಿಯ ಚುಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಇಡುವುದರಿಂದ ಬಾಯಿ ಗಲ್ಲದ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಜಾರಿದಂತೆ ವಿಕಾರವಾಗಿ, ಅಗಲವಾಗಿ ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಕಾಣುವಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ.

ವೇಷಭೂಷಣಗಳಂತೂ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೀಮಂತವಾದವುಗಳು. ಪ್ರತಿಯೊಂದರಲ್ಲಿಯೂ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಇದ್ದು ಸೊಬಗು ಸೌಂದರ್ಯಗಳು ತುಳುಕುತ್ತವೆ. ಘೋರ ಪಾತ್ರಗಳಲ್ಲಂತೂ ರೌದ್ರತೆ ವಿಜೃಂಭಿಸುತ್ತದೆ. ಮೂಡಲಪಾಯದ ವೇಷಭೂಷಣಗಳು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಐದು ಅಂಗಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. 1) ಕಿರೀಟ 2) ಭುಜಕೀರ್ತಿ 3) ಎದೆಹಾರ 4) ನಡುಪಟ್ಟಿ 5) ವೀರಗಾಸೆ. ಈ ಪ್ರಧಾನ ಅಂಗಗಳ ಜತೆಗೆ ಕೈಕಟ್ಟುಗಳು, ಕಾಲುಗಂಜೆ, ಕಡಗಗಳು ಸೇರುತ್ತವೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಈ ವೇಷಭೂಷಣಗಳು ಕೇವಲ ಅಲಂಕಾರ ಸಾಧನಗಳಲ್ಲ; ಬದಲಿಗೆ ದೇಹದ ಮುಖ್ಯ ಅಂಗಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ವೀರ ಪೋಷಾಕುಗಳು.

ಮೂಡಲಪಾಯದ ಕಿರೀಟವು ವಿಶಿಷ್ಟ ಆಕಾರವನ್ನುಳ್ಳದ್ದು. ಕಿರೀಟಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆ ಕರ್ಣಕುಂಡಲಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಭುಜಕೀರ್ತಿಗಳು ಹಕ್ಕಿಗಳ ರೆಕ್ಕೆಗಳಂತೆ ಹರಡಿಕೊಂಡಿದ್ದು ರಮಣೀಯವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಎದೆಹಾರವು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಎದೆಯ ಭಾಗವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿದ್ದು ಕಾಣಲು ಶೋಭಾಯಮಾನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವೀರಗಾಸೆಯು ಸೊಂಟದಿಂದ ಕಣಕಾಲಿನವರೆಗೂ ನೇತು ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಅದರ ಕೆಳತುದಿಯು ಚೂಪಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಹಗುರವಾದ ಆಲೆಮರ ಇಲ್ಲವೆ ಹಾಲಿವಾಣದ ಮರದಿಂದ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಕೆತ್ತಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆತ್ತನೆಯ ಕೆಲಸವು ತುಂಬಾ ಸೂಕ್ಷ್ಮ, ನವಿರು, ಕುಸುರಿತನದಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಕೆತ್ತನೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುವಂತೆ ಬಣ್ಣ ಬಳಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಕನ್ನಡಿಯ ಚೂರುಗಳು, ನಕ್ಕಿ, ಹೊಳಪಿನ ಬಿಲ್ಲೆಗಳು, ಜರತಾರಿಯ ಎಳೆಗಳನ್ನು ಕೂರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಸಿರು ಬಣ್ಣದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಜೀರಿಂಬೆಯ ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಿರೀಟದ ಅಂಚುಗಳಿಗೆ ಮೇಣ ಬಳಿದು ಅದಕ್ಕೆ ಮಿಂಚುಹುಳುಗಳನ್ನು ಅಂಟಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ರಾಜಪಾತ್ರಗಳು ಕುರಿ ತುಪ್ಪಟದಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ದಪ್ಪನಾದ ಮೀಸೆ, ತಲೆಗೆ ಕುಚ್ಚುಕೂದಲಿನ ಟೋಫನ್, ಬೆನ್ನ ಹಿಂಬದಿಗೆ ನೆಲಕ್ಕೆ ಇಳಿ ಬೀಳುವಂತೆ ಭುಜಗಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಬಣ್ಣದ ಬಟ್ಟೆ, ರೇಷಿಮೆ ಅಥವಾ ಬಿಳಿಯ ಅಂಗಿ, ಕೈಕಟ್ಟು, ಕೊರಳಿಗೆ ಹೊಳೆಯುವ ಮಣಿ ಸರಗಳು, ಬಣ್ಣದ ಸೀರೆಗಳಿಂದ ಹಾಕಿದ ಕಚ್ಚೆ ಅಥವಾ ಚಲ್ಲಣ, ಸೊಂಟಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಸುತ್ತಿದ ವಸ್ತ್ರ ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರಗಳು ನೆತ್ತಿಯಲ್ಲೊಂದು ತೆಳ್ಳನೆಯ ಕಿರೀಟ, ಸೊಂಟಕ್ಕೆ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಡಾಬು, ಕಂಠೀಹಾರ, ಬಳೆ, ಕಡಗ ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಸಾಧು, ಸಂತ, ಋಷಿ ಪಾತ್ರಗಳು ಬಿಳಿಯ ನಾರಿನ ಉದ್ದದ ಗಡ್ಡ, ಮೀಸೆ, ಕೇಸರಿ ಬಣ್ಣದ ನಿಲುವಂಗಿ, ಕೊರಳು, ತೋಳು, ಮುಂಗೈಗಳಿಗೆ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಮಣಿಸರ ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಹನುಮನಾಯಕನು ಬಣ್ಣಬಣ್ಣದ ಅಂಗಿ ಮತ್ತು ಚಲ್ಲಣ, ತಲೆಗೆ ಅಡ್ಡಾದಿಡ್ಡಿ ಸುತ್ತಿದ ರುಮಾಲು ಇಲ್ಲವೆ ಕೋಡಂಗಿ ಟೋಪಿ, ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಕಪ್ಪು-ಬಿಳಿಯ ಬಣ್ಣದ ಪಟ್ಟಿಗಳ ವಿಚಿತ್ರ ವಿನ್ಯಾಸ, ನಡುವಿನ ವಸ್ತ್ರಧರಿಸಿ ಕೈಯಲ್ಲೊಂದು ದೊಣ್ಣೆ ಹಿಡಿದಿರುತ್ತಿದ್ದನು.

ಮೂಡಲಪಾಯದ ದೈತ್ಯಪಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಪಾತ್ರವು ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾದುದು. ರಾಕ್ಷಸಿ ಪಾತ್ರದ ಕಿರೀಟಕ್ಕೆ ಉದ್ದದ ಕಿರೀಟ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕುಂದಲಿಗೆ ಆಕಾರವನ್ನುಳ್ಳ ಈ ಕಿರೀಟವು ಮೇಲೆ ಅಗಲವಾಗಿದ್ದು, ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ತಲೆಯ ಗಾತ್ರಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಎದೆಯು ಉಬ್ಬಿದಂತೆ ಕಾಣಲು ತೋರ ಗಾತ್ರದ ಎರಡು ಮರದ ಕುಚಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಮೊಳಕಾಲಿನವರೆಗೆ ಬಣ್ಣದ ಲಂಗ ಧರಿಸಿದ್ದು ಅದರ ಮೇಲೆ ಸೀರೆಯ ಮಡಿಕೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಗಳಂತೆ ಸುತ್ತಲೂ ಇಳಿಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂಬದಿಯು ಉಬ್ಬಿದಂತೆ ಇರಲು ಮೊರಗಳು ಇಲ್ಲವೆ ಬುಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಘೋರ ಪಾತ್ರದ ವೇಷಭೂಷಣಗಳು, ಪ್ರವೇಶ, ಕುಣಿತ ಎಲ್ಲವೂ ಮೂಡಲಪಾಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಮೆರೆದಿವೆ.

ಬಣ್ಣ ಬಳಿದು ವೇಷಭೂಷಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಸಿದ್ಧವಾದ ಪಾತ್ರಗಳು ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆಲೇ ರಂಗಪ್ರವೇಶ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಬಣ್ಣದ ಮನೆಯಿಂದ ಅಡ್ಡ ತೆರೆ ಹಿಡಿದು ರಂಗದ ಮುಂಭಾಗಕ್ಕೆ ಕರೆತರುತ್ತಾರೆ. ರಂಗದ ಮುಂದೆ ಬಂದ ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳು ಅರ್ಧಚಂದ್ರಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕುಣಿಯುತ್ತಾ ರಂಗಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿ ಅಭಿನಯಿಸಲು ಆರಂಭಿಸುತ್ತವೆ.

ಮೂಡಲಪಾಯ ಯಕ್ಷಗಾನದ ಕುಣಿತದಲ್ಲಿ ಒಂದೆಡೆ, ಎರಡೆಡೆ, ಮೂರ್ಹೆಡೆ, ಕತ್ತರಿಗುಣಿತ, ಉಡಂಗ್, ಕುಕ್ಕುರುಗಾಲು ಕುಣಿತ ಮೊದಲಾದ ವರಸೆಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಯಾವ ವೇಷ ಹಾಕುತ್ತೀಯೆ ಎಂದು ಕೇಳುವುದಕ್ಕಿಂತ, ಯಾವ ಪಾತ್ರ ಕುಣಿಯುತ್ತೀಯೆ ಎಂದು ಕೇಳುವುದೇ ರೂಢಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮೂಡಲಪಾಯವು ಕುಣಿತ ಪ್ರಧಾನವಾದುದು. ವೇಷ ಧರಿಸಿ ಪಾತ್ರದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಅರಿತು ಅಭಿನಯಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಕುಣಿಯುವುದೇ ಹೆಚ್ಚು. ಸಿಟ್ಟಿಗಿದ್ದರೆ ರಾಮನೂ ಸಹ ಕುಣಿತದಲ್ಲಿ ರಾವಣನನ್ನು ಮೀರಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಹಲಗೆ ಮುರಿಯುವಂತಹ ದಿಟ್ಟ ಹೆಜ್ಜೆಗಳ ಕುಣಿತವಿರುವಂತೆಯೇ ಅತ್ಯಂತ ಲಾಲಿತ್ಯಮಯವಾದ, ಮೋಹಕವಾದ ಕುಣಿತಗಳೂ ಇವೆ.
ಪಾತ್ರಗಳು ಎಲ್ಲಾ ತಾಳಗಳಿಗೂ ನರ್ತಿಸುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ :

1) ತಾ ತಾ ಧಿತ್ನೊ ತಕ ತಕ ತಕ ತಕ ತಾಂ ಧಿತ್ನೊ

2) ತಕಡ್ ದಧಿನ ಧಿಂ ತಕ ತಾ ರಾಮಾ

ತಕಡ್ ದಧಿನ ಧಿಂ ತಕ ತಂ ರಾಮಾ ||

3) ತಧಿತಾಂ ಜಣ

ತಕ ತಕ ಧೈ ತಕ ತಕ ಧಾಂ

ತಕ ತಕ ಧೈ ||

4) ತೈ ಜಣ ಜಣ ತಾಂ ಜಣ ಜಣ

ತೈ ಜಣ ಜಣ ತಾಂ ಜಣ ಜಣ ||

5) ತೈ ಧೈ ತಾಧಿನ್ನ ಧತ್ತಾ

ತಕ ತಕ ಧಾಂ, ತೋಂ

ತಾಂ ತಾಂ ತಾಂ ||

ಇತ್ಯಾದಿ ಹೆಜ್ಜೆ ತಾಳಗಳಿವೆ. ಒಂದೊಂದು ರಾಗ ಮತ್ತು ತಾಳಕ್ಕೂ ಒಂದೊಂದು ತೆರನಾದ ಕುಣಿತಗಳಿವೆ. ಕಾಳಗದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ವೀರಾವೇಶದಲ್ಲಿ ಕುಣಿತದ ಗತಿಯು ತೀವ್ರತೆಯದ್ದಾಗಿದ್ದರೆ, ಶೋಕ-ಕರುಣ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಕುಣಿತಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಕೇವಲ ಮೂಕಾಭಿನಯವಿದ್ದು ರಸಭಾವಕ್ಕೆ ಪೋಷಣೆ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಮೂಡಲಪಾಯ ಯಕ್ಷಗಾನದ ಕುಣಿತಗಳು ನಾಜೂಕಿನವುಗಳಲ್ಲ; ರೂಕ್ಷ ಕುಣಿತಗಳು, ಪುರುಷ ಪಾತ್ರಗಳ ಕುಣಿತಗಳಂತೂ ರೌದ್ರ, ಅಟ್ಟಹಾಸ, ಆಡಂಬರಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿವೆ. ಆದರೆ ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರಗಳ ಕುಣಿತಗಳು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಲಾಸ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ಮೇಲೆ, ಕೆಳಗೆ ಬಾಗುವುದು, ಬಳುಕುವುದು, ನಡುವಿನ ಮೇಲೆ ಕೈ ಇರಿಸಿ ಒಯ್ಯಿರ, ಒನಪುಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವುದು, ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ಸರಿದಾಡುತ್ತಾ ಕೈಗಳ ಮೂಲಕ ಸರಳ ಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಮೂಡಲಪಾಯದ ಮುಮ್ಮೆಳದಲ್ಲಿ ಭಾಗವತರು ಹಾಡಿದರೆ, ಹಿಮ್ಮೆಳದಲ್ಲಿ ಕಂಠತ್ರಾಣ ಇರುವ ಎಷ್ಟು ಜನ ಬೇಕಾದರೂ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಆಗೊಮ್ಮೆ, ಈಗೊಮ್ಮೆ ಬಂದು ಹೋಗುವ ನಟರೂ ಸಹ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಸಿ ಬಂದು ಹಿಮ್ಮೆಳದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಬಳಸುವ ವಾದ್ಯಗಳೆಂದರೆ, ತಾಳ, ಮೃದಂಗ, ಮುಖವೀಣೆ, ಹಾಂವೋರನಿಯಂ. ಹಿಂದೆ ಶ್ರುತಿಗಾಗಿ ಉಪ್ಪಂಗದ ಬುರುಡೆ, ನಾರಳೆಗೆಡ್ಡೆ, ಸೋರೆಬುರುಡೆ ತಂದು ಅದಕ್ಕೆ ಮೂರ್ತಳಿವಾಡೆ ಕಟ್ಟಿ ಉದುತ್ತಿದ್ದರು. ಶ್ರುತಿಯ ನಾದವು ಇದರಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದು ಸದ್ಯ ಶ್ರುತಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ಹಾಂವೋರನಿಯಂ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಮುಖವೀಣೆಯಂತೂ ಅತ್ಯದ್ಭುತವಾದ ವಾದ್ಯ. ಗೇಣುದ್ದ ಈ ಉಸಿರುವಾದ್ಯವು ಹಾಡುಗಾರಿಕೆಗೆ ಅಧಿಕವಾದ ಮೆರುಗು ತಂದುಕೊಡುವುದಲ್ಲದೆ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಸಂಗೀತದ ಆವರಣವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣಮಾಡುತ್ತದೆ. ಮುಖವೀಣೆಯಿಂದ ಹೊರಡುವ ನಾದವು ಬಹುದೂರದವರೆಗೂ ತರಂಗದೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಪಡುವಲಪಾಯ ಯಕ್ಷಗಾನದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಚಂಡೆ ಎಂಬ ವಾದ್ಯವು ತುಂಬಿಕೊಡುವ ಸತ್ವವನ್ನು ಮೂಡಲಪಾಯದಲ್ಲಿ ಮುಖವೀಣೆಯು ತುಂಬಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಮೃದಂಗದವರು ರಾಗಿ ಹಸಿಹಿಟ್ಟನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಲೆಸಿ ಅರೆದು ಮೇಣದಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮದ್ದಳೆಯ ಎರಡೂ ಭಾಗಗಳಿಗೆ ಬಳಿದು ಶ್ರುತಿಯನ್ನು

ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಭಾಗವತರೇ ಮದ್ದಳೆಕಾರರೂ ಹೌದು. ಸೊಂಟದ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಮದ್ದಳೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಡೀ ರಾತ್ರಿ ಭಾಗವತರು ನಿಂತುಕೊಂಡೇ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಮದ್ದಳೆ ನಡೆಸುವುದು ಎರಡನ್ನೂ ಒಟ್ಟಿಗೇ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು ತ್ರಾಸದಾಯಕವಾದ ಕೆಲಸವಾಗಿತ್ತು. ಕ್ರಮೇಣ ಭಾಗವತರು ತಾವು ನಿಲ್ಲುವ ಜಾಗದ ಮುಂಬದಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಅಥವಾ ಮೂರು ಅಡಿ ಎತ್ತರದ ಕವೆ ಕಂಭಗಳನ್ನು x ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟು ಅದರ ಮೇಲೆ ಮೃದಂಗವನ್ನು ಇರಿಸಿಕೊಂಡು ನುಡಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು.

ಮೂಡಲಪಾಯ ಯಕ್ಷಗಾನದ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆಯು ಅತ್ಯಂತ ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾದುದು. ರಾಗ-ತಾಳ-ಮದ್ದಳೆ ಸಮನ್ವಿತವಾದ ಸಂಕೀರ್ಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ. ಇಲ್ಲಿ ರಾಗ-ತಾಳಗಳೆರಡೂ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಂಗದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ರಸವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಮೂಡಲಪಾಯ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿನ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆಯು ಯಾವುದೇ ಸಿದ್ಧ ಪಠ್ಯವೊಂದರ ವಾಚನಕ್ಕೆ ಹುಟ್ಟಿದಂಥದಲ್ಲ. ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಬೆಳೆದುಬಂದ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆಯ ಪದ್ಧತಿ. ನಮ್ಮ ಭಾಗವತರುಗಳೂ ಸಹ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಸಂಗೀತ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದವರೇನಲ್ಲ. ಗುರುಮುಖೇನ ವಾಚಿಕ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಕರಗತ ಮಾಡಿಕೊಂಡವರು. ಸಂಗೀತಶಾಸ್ತ್ರದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಭಾವಿಸಿದಾಗ ಮೂಡಲಪಾಯ ಸಂಗೀತ ದಕ್ಷಿಣಾದಿ ಸಂಗೀತ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದು, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳಿಂದಾಗಿ ಮೂಡಲಪಾಯ ಸಂಗೀತ ಶೈಲಿಯು ರೂಪುಗೊಂಡಿರುವುದು ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ಯಾವುದೇ ಭಾಗವತರನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದರೂ ಅವರುಗಳಿಂದ ಯಾವುದೇ ಸ್ಪಷ್ಟ ನಿಲುವು ತಿಳಿದುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಮೂಡಲಪಾಯದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸಂಗೀತಜ್ಞಾನವನ್ನುಳ್ಳ ಭಾಗವತರುಗಳಿದ್ದಾರೆಂಬುದಂತೂ ಸತ್ಯ. ರಾಗಗಳನ್ನು ಅರಿಯುವ ಗೋಚಿಗೆ ಹೋಗದಿದ್ದರೂ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಧಾಟಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಗುರುತಿಸಬಲ್ಲವರು. ನಾಟಿ, ಕಲ್ಯಾಣಿ, ಶಂಕರಾಭರಣ, ರೇಗುಪ್ಪಿ, ಸಾವೇರಿ, ಕಾಂಬೋಧಿ, ಮುಖಾರಿ, ಆರವಿ, ಕಾನಡ, ಗೌಳ, ಕೇದಾರಗೌಳ, ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ, ತೋಡಿ, ನಾದನಾಮಕ್ರಿಯೆ, ಭೈರವಿ, ಆನಂದಭೈರವಿ, ಪೂರ್ವಕಲ್ಯಾಣಿ, ಅರಾಣ, ಮೋಹನ, ಬಿಲಹರಿ, ಬೇಗಡೆ, ಧನ್ಯಾಸಿ, ನೀಲಾಂಬರಿ, ಸುರವಿ, ವಿಜಯನಾಗರಿ, ಬೇಹಾಗ್, ಭೂಪಾಳಿ, ಮಧ್ಯಮಾವತಿ, ಜಂಜೂಟಿ, ಮಲಹರಿ ಮುಂತಾದ ಬತ್ತೀಸ ರಾಗಗಳನ್ನು ಯಕ್ಷಗಾನದ ಭಾಗವತರು ಹಿಂದೆ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ನಾಟಿ ರಾಗವು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದುದು. ಪ್ರಸಂಗದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ನಾಟಿ ರಾಗವು ಬರಲೇಬೇಕು. ಮೂಡಲಪಾಯ ಯಕ್ಷಗಾನದ ಭಾಗವತರು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಎಲ್ಲಾ ರಾಗಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲವರೇನಲ್ಲ. ಕೆಲವರಂತೂ ಕೇವಲ ಆರೇಳು ರಾಗಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಇಡೀ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಮುಗಿಸಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಇಂದ್ರಜಿತು ವಧೆಯನ್ನು ಶಂಕರಾಭರಣದಲ್ಲಿ, ಪಂಚವಟಿ ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಮಧ್ಯಮಾವತಿಯಲ್ಲಿ, ಕುಶಲವರ ಕಥೆಯನ್ನು ಆನಂದಭೈರವಿಯಲ್ಲಿ, ಕರಿಭಂಟನ ಕಥೆಯನ್ನು ಗೌಳದಲ್ಲಿ, ಭಕ್ತಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಕಥೆಯನ್ನು ಸೌರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿಕೊಡುವ ಭಾಗವತರುಗಳೂ ಇದ್ದಾರೆ.

ಮೂಡಲಪಾಯ ಯಕ್ಷಗಾನದ ಭಾಗವತರು ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಂಗೀತ-ತಾಳಜ್ಞಾನ ಉಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರು. ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ, ಕುಣಿತ, ಮಾತುಗಾರಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸನ್ನಿವೇಶ ಮತ್ತು ಸಂದರ್ಭಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ವೀರ, ರೌದ್ರ, ಕರುಣ, ಶೋಕ ರಸಗಳನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುತ್ತಾ, ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಲಯಪ್ರಧಾನವಾದ ದೇಶೀಯ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಂಗದ ಕಥೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಭಾಗವತರ ಲಯಬದ್ಧವಾದ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆಗೆ ಮದ್ದಳೆ ಮತ್ತು ಮುಖವೀಣೆಗಳು ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಸಾಥ್ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳಿಗೆ ಹುಮ್ಮಸ್ಸು ತುಂಬುತ್ತಿತ್ತು : ಕೇಳುಗರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಭಾಗವತರೊಂದಿಗಿನ ಹಿಮ್ಮೆಳವು ಹಾಡುಗಳನ್ನು ತಾರಕಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಎಳೆದೇಳೆದು ಹಾಡುವುದರಿಂದ ವೀರರಸ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಗೆ ಪೋಷಕವಾಗಿ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಕಾಳಗದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಂತೂ ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳ ಆರ್ಭಟ, ಮದ್ದಳೆ-ಮುಖವೀಣೆಗಳ ಉಕ್ಕುವ ಸುಮಧುರ ನಿನಾದ, ಭಾಗವತರ ತಾರಕಕ್ಕೇರಿದ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ, ಹಾಡುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಏರು ಮತ್ತು ಇಳುವು ಎಲ್ಲವೂ ಸೇರಿ ಮಲಗಿದ್ದವರನ್ನು ಬಡಿದೆಬ್ಬಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

ಮೂಡಲಪಾಯದಲ್ಲಿ ಭಾಗವತರಿಗೆ ಸಹಾಯಕನಾಗಿ ಬರುವ ಹನುಮನಾಯಕನ ಪಾತ್ರವು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖವಾದುದು. ಸಂಸ್ಕೃತ ನಾಟಕದ ವಿಡೂಷಕ, ಪಡುವಲಪಾಯ ಯಕ್ಷಗಾನದ ಕೋಡಂಗಿ, ದೊಡ್ಡಾಟದ ಸಾರಥಿ, ಮೂಡಲಪಾಯದಲ್ಲಿ ಹನುಮನಾಯಕನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಲವಲವಿಕೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪಾತ್ರವಿದು. ತನ್ನ ವಿಶಿಷ್ಟ ವೇಷಭೂಷಣಗಳು, ವಕ್ರ ನಡವಳಿಕೆ, ಚಮತ್ಕಾರಯುತ ಮಾತುಗಾರಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಹನುಮನಾಯಕ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತಾನೆ. ರಂಗಕ್ಕೆ ಬರುವ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು

ಮಾಡನಾಡಿಸುವ, ಕಿಛಾಯಿಸುವ, ಛೇಡಿಸುವ, ಛೀಕಿಸುವ, ಹೊಗಳುವ, ವಿಡಂಬಿಸುವ, ಸಿಟ್ಟಿಗೆಬ್ಬಿಸುವ, ಚೈತನ್ಯ ತುಂಬುವ ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಬಗೆಯ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಈ ಪಾತ್ರವು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ರಂಗಕ್ಕೆ ಬರುವ ಪಾತ್ರಗಳೂ ಸಹ ಅಷ್ಟೆ. ತಮ್ಮೆಲ್ಲಾ ನೋವು-ನಲಿವು, ಸುಖ-ದುಃಖ, ರೋಷ-ದ್ವೇಷ, ಪ್ರೀತಿ-ಪ್ರೇಮ, ವಿರಹ, ಕಾಯಾಸಕ್ತಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹನುಮನಾಯಕನೊಂದಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಪ್ರಸಂಗದ ಕಥಾಭಾಗಗಳನ್ನು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸುವುದು. ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಬೇಸರ ನೀಗಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ರಂಜನೀಯ ಹಾಸ್ಯದಿಂದ ಅವರನ್ನು ಉಲ್ಲಸಿತಗೊಳಿಸುವುದು, ಪ್ರೇಕ್ಷಕರೊಂದಿಗೆ ಸಂವಾದ ನಡೆಸುವುದು, ಮಾತಿನ ಚಟಾಕಿಯಿಂದ ಖುಷಿಪಡಿಸುವುದು. ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದು. ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳನ್ನು ರಂಗಕ್ಕೆ ಕರೆ ತರುವುದು. ಕಳುಹಿಸುವುದು, ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳು ರಂಗದ ಮೇಲೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದ ಸರ, ಬಿಲ್ಲು-ಬಾಣಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಡುವುದು, ಪ್ರಾಸಬದ್ಧ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಚುರುಕಾಗಿ ರಂಗದ ತುಂಬಾ ಓಡಾಡುತ್ತಾ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಕಳೆಗಟ್ಟಿಸುವುದು, ಈ ಎಲ್ಲಾ ದೃಷ್ಟಿಗಳಿಂದಲೂ ಹನುಮನಾಯಕನ ಪಾತ್ರವು ಮೂಡಲಪಾಯ ಯಕ್ಷಗಾನದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ಹನುಮನಾಯಕ, ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿನ ಇತರ ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳಂತೆ ನಮಗೆ ದೂರದವನಲ್ಲ : ಆದರ್ಶ ಪುರುಷನಲ್ಲ : ಮಾದರಿಯಾಗಲಿ ಅಲ್ಲ. ಅವನ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಎಲ್ಲವೂ ಕವಿನಿಮಿರತವಲ್ಲ. ನಮ್ಮದೇ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ. ಪ್ರಸಂಗ ವೀಕ್ಷಣೆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾವೇ ಅವನಾಗಿರುತ್ತೇವೆ, ಅಷ್ಟೆ.

ಮೂಡಲಪಾಯ ಯಕ್ಷಗಾನದ ಮತ್ತೊಂದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವೆಂದರೆ, ನಡುರಾತ್ರಿಯ ನಂತರ ದೈತ್ಯ ಪಾತ್ರಗಳು ರಂಗವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದು. ನಡುರಾತ್ರಿಯ ವೇಳೆಗಾಗಲೇ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಲ್ಲಿ ಆಲಸ್ಯ. ತೂಕಡಿಕೆಗಳು ಮರುಕಳಿಸಿ ನಿದ್ರೆಗೆ ಶರಣಾಗುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ವೇಳೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ದೈತ್ಯ ಪಾತ್ರಗಳು ಪಂಜಿನ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಕಾಕು ಹೊಡೆಯುತ್ತಾ ಆರ್ಭಟಿಸಿಕೊಂಡು ರಂಗಪ್ರವೇಶ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ನಿದ್ರೆ ಹಾರಿಹೋಗುತ್ತದೆ. ರಂಗದ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಬರುವ ಈ ಘೋರಪಾತ್ರಗಳು ಆರ್ಭಟಿಸುತ್ತಾ ಬರುತ್ತವೆ. ತಮಟೆ, ನಗಾರಿ, ಹರೆ ವಾದ್ಯಗಳ ಸದ್ದು ಕಿವಿಗಡಚಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಪಂಜುಗಳ ಬೆಂಕಿಯ ಮೇಲೆ ಗುಗ್ಗುಳವನ್ನು ಎರಚಿದಾಗ ಉರಿಯು ಧಗ್ ಎಂದು ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತದೆ. ಘೋರ ಪಾತ್ರಗಳ ಹಿಂದೆ ಮರದ ಕೊಂಬೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದ ರಾಕ್ಷಸ ಅನುಚರರು ಕಾಕು ಹೊಡೆಯುತ್ತಾ ಕುಣಿಯುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಮಲಗಿದ್ದವರು, ತೂಕಡಿಸುತ್ತಿದ್ದವರೆಲ್ಲಾ ಒಮ್ಮೆಗೇ ಎದ್ದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ದೈತ್ಯ ಪಾತ್ರವು ರಂಗಪ್ರವೇಶ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಭಾಗವತರು ತಾವು ಕಲಿತ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಖರ್ಚುಮಾಡಿ ನಾನಾ ಗತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಕುಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಸಂಗಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಕಳೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ಪುಲಕಿತರಾಗಿ ರೋಮಾಂಚನವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ತದೇಕಚಿತ್ತರಾಗಿ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಆಸ್ವಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಬೈಗಿನಿಂದ ಬೆಳಗಿನವರೆಗೂ ಕದಲದೆ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸುವ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ಪಾತ್ರಗಳೊಡನೆ ಒಂದಾಗುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಸಂಗ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಹೋಗಿ ತಮಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳಿಗೆ ಮೆಚ್ಚುಗೆ-ಆಹೇರುಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಭಾಗವತರಿಗೂ ಸಹ ಇವು ಸಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಆಟ ಮುಗಿಯುವವರೆಗೂ ಇಂತಹ ಮುಯ್ಯಿಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಬೆಳಗಿನ ಜಾವದ ವೇಳೆಗೆ ಮಂಗಳದೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಸಂಗ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

* * *

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಕಲೆಯ ಉಗಮಕ್ಕೂ ಭರತನ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರವೇ ಮೂಲ ಎಂದು ಗಂಟು ಹಾಕುವುದು ವಿದ್ವಾಂಸರಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಪರಿಪಾಠ. ಭರತನ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರವು ಪ್ರಾಚೀನವಾದುದು ಎನ್ನುವುದು ನಿಜವಾದರೂ, ಎಲ್ಲಾ ಲಲಿತಕಲೆಗಳಿಗೂ ಅದೇ ಮೂಲ ಎನ್ನವಂಥದ್ದು ನಿರಾಧಾರವಾದುದು. ಬಯಲಾಟದಂತಹ ಜನಪದ ಕಲೆಯ ಜನ ಸಮ್ಮುಖವಾದುದು. ಜನರಿಂದ ಜನರಿಗಾಗಿ ಜನರಿಗೋಸ್ಕರ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಕಲೆ. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರೇ ಇದರ ವಾರಸುದಾರರು : ಹಕ್ಕುದಾರರು. ಅವರದೇ ಬಳುವಳಿ. ಪೋಷಕರು, ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು, ಆಶ್ರಯದಾತರು ಎಲ್ಲರೂ ಅವರೇ. ಸರ್ಕಾರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಪೋಷಿತವಾದುದಲ್ಲ.

ಯಾವುದೇ ಪುರಾತನ ಕಲೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿದ್ದರೂ ಅವಕ್ಕೆಲ್ಲ ಅಪೌರುಷೇಯವಾದ ಮೂಲವನ್ನು ಆರೋಪಿಸುವುದು ಸ್ವಭಾವವಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಒಳ್ಳೆಯದೆಲ್ಲ ದೇವರಿಂದಲೋ ಋಷಿಗಳಿಂದಲೋ ಬಂದಿರಲೇಬೇಕೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಇತಿಹಾಸಿಕ ಪರಿಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ತೊಡರನ್ನು ತರುವಂಥದು.

(ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ).

ಆದಿಮ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಮಾತು ಬರುವ ಮುನ್ನವೇ ಕುಣಿತ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ನಿಸರ್ಗದ ವೈಚಿತ್ರ್ಯಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ಸದಾ ಆತಂಕ ಮತ್ತು ಆಹ್ಲಾದಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದ ಆದಿಮನು ತನ್ನನ್ನು ಆತಂಕಕ್ಕೀಡು ಮಾಡುವ ನಿಸರ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮಾಂತ್ರಿಕ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿತನು : ನಿಸರ್ಗದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು. ಇದಕ್ಕೆ ಜಗದಿದ್ದಾಗ ನಿಸರ್ಗವನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವುದನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡನು. ಆರಾಧನೆಯ ಅಂಗವಾಗಿ ಕುಣಿತವು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು. ಕುಣಿತದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನ ಹಾವಭಾವಗಳು, ಭಯ ಭಕ್ತಿಗಳು, ಸಂಜ್ಞೆ ಸಂಕೇತಗಳು, ಕಾಕುಗಳು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡವು. ಮಾತು ದಕ್ಕಿದ ಮೇಲೆ ಕುಣಿತಕ್ಕೆ ಸಂಭಾಷಣೆ ಸೇರಿತು, ಅಲಂಕರಣ ಬಂದಿತು. ಹಾಡು ಒಂದಾಯಿತು. ಬಣ್ಣ ಬೆರೆಯಿತು. ವೇಷಭೂಷಣಗಳು ಜತೆಯಾದವು. ಆರಾಧನೆಯು ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ದೈವೀ ಆರಾಧನೆಯ ಆಟವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು. ಕ್ರಮೇಣ ಈ ಆಟವು ವೈವಿದ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಹತ್ತು ಹಲವು ಪ್ರಕಾರಗಳಾಗಿ ಪ್ರದರ್ಶನಗೊಳ್ಳಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಕರಪಾಲ, ಗೊಂದಲಿಗರಾಟ, ಕೋಲೇ ಬಸವನಾಟ, ಜೋಗೇರಾಟ, ಸೋಮನ ಕುಣಿತ, ವೀರಗಾಸೆ, ಭೂತದ ಕೋಲ, ನಾಗಮಂಡಲ ಹೀಗೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ಜನಾಂಗೀಯವಾಗಿ ಹಲವಾರು ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿತು. ಆದರೆ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶ ಅಗೋಚರವಾದ, ಅತೀತವಾದ ಶಕ್ತಿಯೊಂದನ್ನು ಓಲೈಸುವುದೇ ಆಗಿದ್ದಿತು. ಮತ್ತು ಈ ಎಲ್ಲಾ ಆರಾಧನೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು ಬಯಲಿನಲ್ಲಿಯೇ ಜರುಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಆಟವು ಬಯಲಾಟವಾಗಿ, ಬಯಲು ನಾಟಕವಾಗಿ ರೂಪಾಂತರಗೊಂಡಿತು. ಜನಪದ ನಾಟಕಗಳ ಬೀಜರೂಪವು ಕುಡಿ ಒಡೆದ ಇತಿಹಾಸ ಕಥನವೇ ಈ ತೆರನಾದದ್ದು. ಕರಪಾಲ, ಗೊಂದಲಿಗರಾಟ, ಕೋಲೇ ಬಸವನಾಟ, ಜೋಗೇರಾಟ, ಸೋಮನ ಕುಣಿತ, ಮಾರಮ್ಮನ ಕುಣಿತ, ಗೊರವರ ಗೊರವಟಿಗೆಯಾಟ, ಗೊಂದಲಿಗರ ಗೋಂಧಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಯಲು ನಾಟಕಗಳ ಬೀಜಗಳು ಅಡಗಿದ್ದವು.

ಜನಪದ ಕುಣಿತ ಪ್ರಕಾರಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಗೀತ, ವಾದ್ಯಮೇಳ, ಕುಣಿತ, ವರ್ಣರಂಜಿತ ವೇಷಭೂಷಣಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದು ಗೀತೆ, ಕಥೆ, ಸಂಭಾಷಣೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗತಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಕರಪಾಲ ಮೇಳವಂತೂ ನಾಟಕವೊಂದರೆ ಸುಸ್ಪಷ್ಟ ರೂಪವೇ ಆಗಿದೆ. ಕರಪಾಲ ಮೇಳವು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಕಥಾಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಅದಕ್ಕೆ ಪೋಷಕವಾಗಿ ಸಂಗೀತ, ಇವೆರಡಕ್ಕೂ ಮೆರುಗು ನೀಡುವಂತೆ ಕುಣಿತವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಕರಪಾಲ ಮೇಳದಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ನಿರೂಪಕನಿದ್ದು, ಇಬ್ಬರು ಸಹಾಯಕರು ಹಿಮ್ಮೆಳದವರು ಇದ್ದರೆ ಸಾಕು ನಾಟಕ ಸಿದ್ಧವಾದಂತೆ. ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ವೇದಿಕೆಯಾಗಲಿ, ರಂಗಸಜ್ಜಿಕೆಯಾಗಲಿ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ಕರಪಾಲದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ನಾಟಕೀಯ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು, ಸಂಭಾಷಣೆ, ಗೀತ, ನೃತ್ಯ, ಹಿಮ್ಮೆಳ ಎಲ್ಲವೂ ರಂಗ ಪರಿಕರಗಳೇ ಸರಿ. ವೇಷಭೂಷಣಗಳಂತೂ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದವುಗಳು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜನಪದ ಕುಣಿತವು ತನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಒಂದೊಂದು ಅಂಶವನ್ನು ಬಯಲಾಟಕ್ಕೆ ಧಾರೆ ಎರೆದು ಬಯಲಾಟವನ್ನು ಸ್ವತಂತ್ರ ಹಾಗೂ ಸಂಮಿಶ್ರ ಕಲೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿವೆ. ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಬಯಲಾಟ ಎನ್ನುವಂಥದ್ದು ಶತಶತಮಾನಗಳಿಂದಲೂ ಹತ್ತು ಹಲವು ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ.

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಚಿಂತನೆ ನಡೆಸಿದಾಗ, ಬಯಲಾಟದ ಉಗಮಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಯಾವುದೇ ಅಪೌರುಷೇಯವಾದ ಸಂಬಂಧಗಳಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಬಯಲಾಟವು ಯಕ್ಷಗಂಧರ್ವರಿಂದ ಹುಟ್ಟಿತೆಂಬುದಕ್ಕಾಗಲಿ, ಶಿವತಾಂಡವದಿಂದ ಜನಿಸಿತೆನ್ನುವ ಕಥೆಗಾಗಲಿ ಪುರಾವೆಗಳಿಲ್ಲ. ಭರತನ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರವೇ ಜನಪದರ ನಾಟಕ ಕಲ್ಪನೆಗೆ ಮೂಲ ಎಂಬ ಭ್ರಮೆ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿಕಾಸದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಂತ್ರಿಕ ವಶೀಕರಣ ಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ಆರಾಧನೆಗಳು ಈ ದಿನೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿವೆ. ಬಯಲಾಟದ ಬೀಜರೂಪವು ಅಡಗಿದ್ದುದು ಮನುಷ್ಯನು ಸ್ವಯಂ ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಂಡ ಜನಪದ ಕುಣಿತಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅವುಗಳಿಂದ ಪ್ರೇರಣೆ ಪಡೆದ ಗೊಂಬೆಯಾಟದಲ್ಲಿ ಎಂಬುದು

ನಿರ್ವಿವಾದ. ಜನಪದ ರಂಗಭೂಮಿಯು ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬಳುವಳಿ. ಸಮಾಜದ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತರಾದ ಕೆಳವರ್ಗದವರ ಸೃಜನ ಶೀಲತೆಯ, ರಸಿಕತೆಯ ಸ್ವಾಭಿಮಾನದ ಸಂಕೇತ. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ತಮ್ಮ ಅಂತರಂಗದ ಅನಿಸಿಕೆಗಳನ್ನು ಬಹಿರಂಗಗೊಳಿಸುವ ಸ ಲುವಾಗಿ ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡದ್ದು ಬಯಲಾಟ. ಅಲ್ಲಿ ಅವರ ಬದುಕು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಿತು.

ಕರಿಬಂಟನ ಕಾಳಗ

|| ಶ್ರೀ ||

ಗಣಸ್ತುತಿ

ಶ್ರೀನಿಧಿಜಾತನೆ ವಂದಿಪೆ ಭೋಗಿಯಬಂದನನೆ
ಕರಿಮುಖಗಣಪ, ಆಗಮಪುರಾಣ ವೇದಿತ-
ರಾಗಾಲಂಕಾರಪುರುಷ, ಭೋಗೀಶತನಯ
ಭಜಿಸುವೆ ನಿಮ್ಮ - ವೇದಾಂತಶಿರಿಯ-
ನಾರಾಶಯನ ಸಖನಾತ್ಮಜಾ, ಪ್ರಥಮನೆ
ಭೋಗೀಶುಕ್ಲಾಂಭರ-ಪಾಲಿಸು ನಮ್ಮಯ
ಭೋಗೀಶತನಯ-ಭಜಿಸುವೆ ನಿಮ್ಮ
ವೇದಾಂತಶಿರಿಯ ||

ಶಾರದಾಸ್ತುತಿ

ಸರಸ್ವತಿ ಶರಣಂಟಿನಿ-ನಾರದ ತುಂಬುರುಲು
ಮತಿಯುನಾತುನ್ನೀಯವೆ ಅಂಭಾ-
ದೇವದೇವೋತ್ತಮ ದೇವತಾಸಾ'ವರಭೌಮ ಆದಿ ಮಧ್ಯಂತ-
ಅಖಿಲಾಂಡಕೋಟಿ - ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡನಾಯಕ ಭಾಗವತ
ನಿಕಿ ಮೊದಲೇವುದುಟಿ

ಶ್ರೀಗಣೇಶನ ದರುವು

ಗಿರಿಪುತ್ರನೇ-ಸದಾಲೋಕಪಾಲನೆ ದೇವಾ-ಸುಂದರಾಂಗ
ಸುಗುಣಾಕಾರ-ಇಂದುಧರನಕುವರ ನಿಮ್ಮ- ವಂದೇ ಮುದದಿ
ಪೂಜಿಸುವೆನು, ಗೌರಿನಂದನ ಸದಾಲೋಕಪಾಲನೆದೇವಾ ||

ಶೇಷಭೂಷಣನಣುಗಪುತ್ರಾ-ಭೂಷಿತಾಂಗ-
ಭುವನ ಪೋಷಾ-ದೋಷರಹಿತ ಪಾಪಹರಣಾ- ಶೇಷಬಂಧ
ನಾ, ಸದಾ ಲೋಕಪಾಲನೆದೇವಾ ||

ಮಕರವೈರಿ-ಮುಖನೆ ಸಬಲ-ನಿಖಿಲ ಶಾಸ್ತ್ರ
ನಿಪುಣ ನೀನೇ-ಅಖಿಲಾಗಮ ಪುರಾಣಕಾದಿ-ಸಿಂಧು ದೇವನೆ
ಸದಾಲೋಕಪಾಲನೆದೇವಾ ||

ಧರೆಯೋಳಧಿಕವಾದ ವೈಣಿತೆ-ಯಾದ್ರಿಯೊಳಗೆ
ನೆಲಸಿ ಇರುವ ಲಕ್ಷ್ಮೀರಮಣ ಸಖನ-ಸುತಗಣಾ-
ಪತಿಯ ನಿಮ್ಮ ಸ್ತುತಿಸುತಿರುವೆ ||

ಈಶ್ವರ : ಅಯ್ಯ ಸೇವಕ ಯಮ್ಮ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂದು ಯಮ್ಮನ್ನು ದಾರಂದು ಕೇಳುವಂತವನಾಗುತ್ತಾ ಇದ್ದಿ. ಆದರೆ
ಯಮ್ಮಯ ವಿಧ್ಯಮಾನವನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಪೇಳುತ್ತೇನೆ. ಚಿತ್ತವಿಟ್ಟು ಕೇಳಯ್ಯ ಸೇವಕ ಭಕ್ತಿಯೋಳ್ ಭಾವುಕಾ-

ಅಯ್ಯ ಸೇವಕ ಮೀರೇಳುಲೋಕಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಧಿಕವಾದ ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಕಾರಣಕರ್ತನೆಂದೆಣಿಸಿ ಸುರಪ್ರಮುಖ ಅಷ್ಟದಿಕ್ಷತಿಗಳಾದಿಯಾಗಿ
ಗರುಡಗಂಧವರ, ಯಕ್ಷಸುರಸಿದ್ಧಸಾಧ್ಯರು ಮೊದಲಾಗಿ ಸುರನರಾದಿಗಳಲ್ಲಾರಂ ಪೊರೆಯುವಂಥ ತ್ರಿಪುರಾಸುರ ನಗರವನ್ನು ಮುರಿದ
ತ್ರಿಪುರಾಂತಕನು ನಾನೇ ಅಲ್ಲವೇನಯ್ಯ
ಸೇವಕ ಭಕ್ತಿಯೋಳ್ ಭಾವುಕ-

ಸಾರಥಿ : ಹೇ ಸ್ವಾಮಿ ಮೀ ಸಭಾಮಧ್ಯರಂಗಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಏನುಕಾರಣ ಬಾಹೋಣವಾಯಿತೈ ಸ್ವಾಮಿ ಭಕ್ತಜನ ಪ್ರೇಮಿ-

ಈಶ್ವರ : ಅಯ್ಯ ನಕತಿ ಚಾರಕ ನನ್ನ ಮಾನಕತಿ ಪ್ರೀತಿಯಾದ ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನು ಕರೆಸುವಂಥವನಾಗಯ್ಯ ಚಾರಕ-

ಪಾರ್ವತಿ : ನಮೋನ್ನಮೋ ಮೀಶ - ಜಗದೀಶಾ

ಈಶ್ವರ : ಧೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯ ಮಂಗಳಕರವಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವಂಥವಳಾಗೆ ಮಂಗಳಾಂಗಿ-

ದರುವು

ರಮಣ ಮೀಗ ಕರೆಸಿದಂತಹ ಭ್ರಮಣವೆಲ್ಲವಾ ||

ನಮಿಸಿ ಬೇಡೈ ಯನಗೆ ತಿಳುಹು ಸಮರವೈಭವಾ ||

ಪಾರ್ವತಿ : ಅಕ್ಷಿಗಳವಿತ್ರಧರ ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ಷದಿಂದಿರುವ ಹೇ ಸಾಂಬಮೂರ್ತಿ ತಕ್ಷಣ ಮೀಕ್ಷಿಸಿ ಕರೆಸಿದ ಪರಿ-ಮೀಕ್ಷಣ ಅರುಹಬೇಕಯ್ಯ
ಪ್ರಾಣಕಾಂತ ಸದ್ಗುಣವಂತಾ-

ದರುವು

ಕಾಂತೆ ಕೇಳೆ-ಕೋಮಲಾಂಗಿ ದಂತವತ್ಸಲೆ ||

ಇಂತು ಗಣಗಳೆಲ್ಲ ನಿನ್ನಾ-ಸಂತೈಪರಾಬಲೆ ||

ಈಶ್ವರ : ಮರಿದುಂಬೆಗಳ ಪಾವನ ಪರಮವೈಭವದ ಪುಷ್ಪ ಮಿತ್ರ ಹಿಮಕರನ ಸತಿ-ಛಾಯಾದೇವಿ ಯಂತೊಪ್ಪುವ ಪಾರ್ವತಿಯೇ
ಕೇಳು-ಸುರಗಣಾಧಿಗಳೆಲ್ಲರು ಪರಮ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಸೇವಿಸುವತಿ ಕರಿಮುಖನಾದ ಸ್ವರಬಂದನನು ಸಹಿತ
ಸುಖದಿಂದಿರುವರೇನೆ ಗಿರಿಜೆ-

ದರುವು

ವತಿಯೆ ಬೇಸರಾವ ಕಳೆವಾ ಇತಿಹಾಸವೆ ||

ಕ್ಷಿತಿಯೊಳಾರು-ಕೇಳದಿರುವ-ಕತೆಯ ಭಾವವಾ ||

ಈಶ್ವರ : ಹೇ ಜಗದ್ರಕ್ಷಕ-ಹೇ ಪಾಲಾಕ್ಷ-ಹೇ ಪರಮಪುರುಷ-ಹೇ ಮೃತ್ಯುಂಜಯನೇ-ನಿಮ್ಮ ದರುಶನದಿಂದ ಪರಮಪಾವನೆಯಾದೆ-
ಇಂತೀಗ ಯನ್ನ ಬ್ಯಾಸರವ ಕಳೆವ ಉದ್ದಿಶ್ಯ - ಈ ಕ್ಷಿತಿಯೊಳಗೆ ಯಾರೂ ಪೇಳದೆ ಕೇಳದೆ ಇರುವದೊಂದು ಇತಿಹಾಸವೆಂಬ ಕಥೆಯನ್ನು
ಅಂತರಂಗದಿ ಪೇಳಬೇಕಯ್ಯ ಈಶಾ-ಲೋಕೇಶಾ-

ದರುವು

ಗಿರಿಜೆಕೇಳೆ-ಪೇಳ್ವೆ ಕಥೆಯ ಸ್ಮರಿಸಿ ಈಗನಾಂ ||

ಧರೆಯ ಬಳ್ಯಾಪುರಿಯಂತಾನು ಪೊರೆವ ನಮ್ಮನು ||

ಈಶ್ವರ : ಕಮಲೋದ್ಭವ - ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ಹೇ ರಮಣೀ ಈ ಪೃಥ್ವಿಯೊಳಗೆ ಯಾರೂ ಪೇಳದೆ ಕೇಳದೆ ಇರುವ
ಇತಿಹಾಸವೆಂಬ ಒಂದು ಕಥೆಯನ್ನು ಪೇಳಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಆದರೆ ಪೇಳುವೆನು - ನಿಶ್ಚಲಚಿತ್ತಳಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು
ಕೇಳುವಂಥವಳಾಗೆ ಅಬಲೆ-

ಪಾರ್ವತಿ : ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಪೇಳಬಹುದೈ ಪ್ರಾಣೇಶ-

ಈಶ್ವರನ : ಹೇ ರಮಣಿ ಅದೇ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗೋಣ ನಡಿಯೆ ರಮಣಿ-

ಪುಷ್ಪದಂತ : ಕೈಲಾಸವಾಸನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೆ ಪುಷ್ಪ ಮಾಲಿಕೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಲು ಕಾಲಾತೀತವಾಯಿತು. ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ
ಜಗದೀಶನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗುವೆನು-

ಈಶ್ವರನು ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಪೇಳುವ ಕಥೆಯು

ಹೇ ಕಾಂತೆ. ಪುಳಿಂದ ದೇಶಾಧಿಪತಿಯಾದ ರಾಜೇಂದ್ರ ಭೂಪಾಲ ಕಂಠೀರವ ರಾಜನು ಆತನ ಸತಿ ಚಂದ್ರಚೂಡಾಮಣಿಯೆಂಬಾಕೆಯು
ಸತ್ಯದಿಂದ ರಾಜ್ಯಪರಿಪಾಲನೆ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು ಇವರಿಗೆ ಸತ್ಯ ಸುಂದರ ಸುಕುಮಾರನೆಂಬ ಸುಪುತ್ರನೊಬ್ಬನಿದ್ದನು. ರಾಜೇಂದ್ರ
ಭೂಪಾಲ ಕಂಠೀರವ ರಾಜ ಈತನ ಸತಿ ಚಂದ್ರಚೂಡಾಮಣಿ ಅಪರ ವಯಸ್ಕರಾಗಿ ಇದ್ದರಿಂದ ತನ್ನ ಸುಪುತ್ರನಾದ - ಸತ್ಯ ಸುಂದರ
ಸುಕುಮಾರನಿಗೆ-

ಪುಷ್ಪದಂತ : ಕೈಲಾಸವಾಸನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೆ ಪುಷ್ಪ ಮಾಲಿಕೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಒಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದೆನು. ಒಳಗೆ
ಹೋಗಲು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಪರಮೇಶ್ವರನು ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಗಿರಿಜೆಗೆ ಏನೋ ಒಂದು ಇತಿಹಾಸದ ಕಥೆಯನ್ನು ಪೇಳುತ್ತಿರುವನು. ಅದು
ತೀರುವವರೆಗೂ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವೆನು.

ಈಶ್ವರ : ರಾಜ್ಯಪರಿಪಾಲನ ಪಟ್ಟವಂ ಕಟ್ಟಬೇಕೆಂದು ಪುತ್ರನಂ ಕೇಳಲು ಅಶಾಶ್ವತವಾದ ಈ ರಾಜ್ಯಭಾರದಿಂದ ಯಾವ ವಿಧವಾದ
ಸುಖವೂ ಇಲ್ಲ. ಹರಿನಾಮಸ್ಮರಣ, ಸಾಧು ಸತ್ಪುರುಷರ ಸೇವೆಯಿಂದ ಸಾಂಖ್ಯವನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿ ತಾರಕವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ
ಅಮನಸ್ಕದೋಳ್ ಶಾಂಭವಿ ಮುದ್ರೆಯಿಂದ ಕೇಚರಿಭೂಚರಿ ನೋಡುತ್ತ ಇದ್ದರೆ ಪರಮಸುಖವುಂಟೆಂದು ಪೇಳಿದನು. ತಂದೆ
ತಾಯಿಗಳು ನೊಬ್ಬರಂಥದಿಂದ ಪುತ್ರನಿಗೆ ಪಟ್ಟವಕಟ್ಟಿ ತಪೋನಿಷ್ಠೆಗೆ ಹೊರಟರು. ಸತ್ಯ ಸುಂದರ ಸುಕುಮಾರನು ಕೆಲವು ಕಾಲ
ಸತ್ಯದಿಂದಲಿ ಪ್ರಜಾಪರಿಪಾಲನೆಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಂತರ ತನ್ನ ದೇಶದ ಆಡಳಿತವೆಲ್ಲಾ ತನ್ನ ಪ್ರಧಾನಿಯಾದ

ವಿಚಿತ್ರವೀಯರನಿಗೊಪ್ಪಿಸಿ ತಾನು ತಪೋನಿಷ್ಠೆಗೆ ಪೋಗಿ ಕೆಲವು ಕಾಲ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪರಾತ್ಪರ ವಸ್ತುವಾದ ಶ್ರೀಮನ್ ನಾರಾಯಣನ ನಿವಾಸ ಸ್ಥಳವಾದ ವೈಕುಂಠಕ್ಕೆ ಸೇರಿದನು. ಹೇ ಗಿರಿಜೆಯೆ ಎನ್ನ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಮನೋಹರುಷವಾಯಿತೆ – ಇನ್ನು ನಮ್ಮ ನಿವಾಸಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದೇ ಉಚಿತ. ಇನ್ನು ನಮ್ಮ ಪ್ರಿಯಭಕ್ತನಾದ ಪುಷ್ಪದಂತನು ಪುಷ್ಪಮಾಲಿಕೆಯನ್ನು ತರುವ ಹೊತ್ತಾಯಿತು – ನೀನು ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ತೆರಳುವಂಥವಳಾಗೆ ಕಾಂತಾಮಣಿ-

ದರುವು

ಶೇಷಾಭೂಷಣಾ ಜಗದೀಶ ಲೋಕೇಶನೆ ಕೇಳು ||

ದೋಷವು ಹರಿಸುವ ಶೇಷ ಬಂಧನಪಿತ – ಭೂಷಣ

ಅಲಂಕಾರ-ಪುಷ್ಪಮಾಲೆಯು ||

ಪುಷ್ಪದಂತ : ಹೇ ಸ್ವಾಮಿ ಮೃತ್ಯುಂಜಯನೇ ಈಶಾ-ಜಗದೀಶಾ-ಭವನಾಶ ಪರಮೇಶಾ-ಪಾಲಾಕ್ಷ-ಪರಮಪುರುಷ- ಕಂಜಾಕ್ಷ ನಿಟಿಲಾಕ್ಷ ನಿಮ್ಮ ಪಾದ ಪದ್ಮಗಳ ದರುಶನದಿಂದ ಧನ್ಯನಾದೆನು ಈಗಲೇ ವಂದಿಸುವನು. ಈ ಸುಗಂಧ ಪರಿಮಳವಾದ ಸೌಗಂಧಿಕ-ಸಂಪಿಗೆ- ಪಾರಿಜಾತ-ದುಂಡುಮಲ್ಲಿಗೆ ಪುಷ್ಪ ಮಾಲಿಕೆಯನ್ನು ತಂದಿರುವೆನು. ತಮಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸುವೆನೈ ಮಹಾನುಭಾವ.

ಹೇ ದೇವ ನಾನು ಬಂದು ಬಹಳ ಹೊತ್ತಾಯಿತು. ಅಪ್ಪಣೆಯಾದರೆ ಹೋಗಿಬರುವೆನೈ ಈಶಾ-ಜಗದೀಶಾ.

ಈಶ್ವರ : ಅದೇ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಹೋಗಿಬರಬಹುದಯ್ಯ ಪುಷ್ಪದಂತಾ.

ಪುಷ್ಪದಂತಿ : ಶ್ರೀಶೈಲವಾಸನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಸದಾಸೇವೆಯೊಳಿರುವ ಹೇ ಕಾಂತ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ತಾವು ಪುಷ್ಪ ಮಾಲಿಕೆಯನ್ನು ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಿರಿ. ಈ ದಿವಸ ಮಾತ್ರ ಬಹು ಸಾವಕಾಶವಾಗಲು ಏನು ಕಾರಣವೋ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಎನ್ನೊಡನೆ ಪೇಳಬೇಕೈ ಪ್ರಾಣವಲ್ಲಭ.

ಪುಷ್ಪದಂತ : ಶೃಂಗಾರವಾದ ಮಂಗಳಾಂಗಿಯಂತೊಪ್ಪುವ ಅಂಗನಾಮಣಿಯಾದ ತರುಣಿಯೇ ಕೇಳು – ನಾನು ಜಗದೀಶನ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಪುಷ್ಪಮಾಲಿಕೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪೋದೆನು. ಅನಿತರೊಳು ಏನು ಕಾರಣ ತಡವಾಯಿತೆಂದರೆ – ಪರಮೇಶ್ವರನು ಗಿರಿಜೆಗೆ ಒಂದು ಇತಿಹಾಸವಾದ ಕಥೆಯನ್ನು ಅಂತರಂಗಸ್ಥಳದಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಒಳಗೆ ಹೋಗಲು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದೆ ನಿರೀಕ್ಷಣೆಮಾಡಿ ನಂತರ ಪುಷ್ಪಮಾಲಿಕೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿಬಂದು ಇರುವೆನೇ ಪ್ರಾಣಕಾಂತೆ.

ಪುಷ್ಪದಂತಿ : ಹೇ ಸ್ವಾಮಿ ಪ್ರಾಣವಲ್ಲಭ-ಪರಮೇಶ್ವರನು ಪಾ'ವರತಿಗೆ ಪೇಳಿದ ಕಥೆಯು ತಾವು ಎನಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಬೇಕೈ ಕಾಂತ ಸದ್ಗುಣವಂತ-

ಪುಷ್ಪದಂತ : ಹೇ ಪ್ರಾಣಾಂಗನೆ, ಈಶ್ವರನು ಗಿರಿಜೆಗೆ ಪೇಳಿದ ಕಥೆಯು ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಪೇಳುವ ಇತಿಹಾಸವಲ್ಲ ಅಂತರಂಗಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಪೋಗೋಣ ನಡಿಯೇ ತರುಣೀಮಣಿ.

ಪುಷ್ಪದಂತಿ : ಆಹಾ ರಜತಾದ್ರಿ ಗಿರಿವಾಸನ ಸತಿ ಗಿರಿಜೆಯಾದ ಪಾ'ವರತಾದೇವಿಗೆ ದುಂಡುಮಲ್ಲಿಗೆ-ಸುರಹೊನ್ನೆ- ಸಂಪಿಗೆಯ ಪುಷ್ಪದ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಲು ಬಹಳ ಹೊತ್ತಾಯಿತು. ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಸಲು ಹೋಗುವೆನು.

ನಮೋನ್ನಮೋ ಹೇ ತಾಯೀ

ಪಾರ್ವತಿ : ಶುಭಮಂಗಳಕರವಾಗಿ ಬರುವಂಥವಳಾಗಮ್ಮ ಬಾಲೆ.

ದರುವು

ಮಾತೆ ನಿನ್ನ ಬೇಡಿಕೊಂಬೆನೆ – ಎನ್ನಮ್ಮ ಕೇಳೆ

ಆತುರದಿ ನಾನು ಬಂದೆನು ||

ಸತತ ನಿಮ್ಮ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಪತಿತಳಾಗಿ ಇರುವೆ ನಾನು

ಅತಿಶಯಾದ ಪುಷ್ಪಮಾಲೆ ಹಿತದಿ ಒಪ್ಪಿಸುವೆನು ಮಾತೆ ||

ಪುಷ್ಪದಂತಿ : ಹೇ ಜಗದ್ರಕ್ಷಕಿ ಪರಮಪಾವನೆ-ಗಿರಿನಂದನೆಯಾದ ಹೇ ತಾಯೆ ಸುಗಂಧ-ಪರಿಮಳ-ಸುವಾಸನೆಗಳುಳ್ಳ ಪಾರಿಜಾತ-ಸೌಗಂಧಿಕ-ಪುಷ್ಪಮಾಲಿಕೆಯನ್ನು ತಂದಿರುವೆನು ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಮ್ಮ ತಾಯೇ ಎನ್ನನ್ನು ಕಾಯೆ.

ಪಾರ್ವತಿ : ಹಾಗೆ ಆಗಬಹುದಮ್ಮ ಮಗಳೆ. ಅಮ್ಮ ನಿಜಸತ್ಯ ತಮೋ ತ್ರಿಗುಣಗಳುಳ್ಳ ಹೇ ಬಾಲೆ ಎನ್ನ ಪತಿಯಾದ ಜಗದೀಶನು ಒಂದು ಇತಿಹಾಸವಾದ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಿರುವರು. ಅದನ್ನು ನಿನಗೆ ಪೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಕೇಳುವಂಥವಳಾಗಮ್ಮ ಬಾಲೆ.

ಪುಷ್ಪದಂತಿ : ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಹೇಳುವಂಥವಳಾಗಮ್ಮ ತಾಯೇ.

ಪಾರ್ವತಿ ಪುಷ್ಪದಂತೆಗೆ ಪೇಳುವ ಕಥೆಯು

ಅಮ್ಮ ಪುಷ್ಪದಂತೆ ಪುಳಿಂದ ದೇಶಾಧಿಪತಿಯಾದ ರಾಜೇಂದ್ರಭೂಪಾಲ ಕಂಠೀರವ ರಾಜನು ಆತನ ಸತಿ ಚಂದ್ರಚೂಡಾಮಣಿ ಎಂಬಾಕೆಯು ಸತ್ಯದಿಂದ ರಾಜ್ಯ ಪರಿಪಾಲನೆ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು ಇವರಿಗೆ ಸತ್ಯ ಸುಂದರ ಸುಕುಮಾರನೆಂಬ ಸುಪುತ್ರನೊಬ್ಬನಿದ್ದನು. ರಾಜೇಂದ್ರ ಭೂಪಾಲ ಕಂಠೀರವ ರಾಜನಿಗೂ ಈತನ ಸತಿ ಚಂದ್ರಚೂಡಾಮಣಿಗೂ ಅಪರವಯಸ್ಕರಾಗಿ ಇದ್ದರಿಂದ ತನ್ನ ಸುಪುತ್ರನಾದ ಸತ್ಯಸುಂದರ ಸುಕುಮಾರನಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಪರಿಪಾಲನೆ ಪಟ್ಟವಂ ಕಟ್ಟಬೇಕೆಂದು ಪುತ್ರನಂ ಕೇಳಲು ಅಶಾಶ್ವತವಾದ ಈ ರಾಜ್ಯಭಾರದಿಂದ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಸುಖವೂ ಇಲ್ಲ ಹರಿನಾಮಸ್ಮರಣೆ ಸಾಧು ಸತ್ಪುರುಷರ ಸೇವೆಯಿಂದ ಪರಮಸುಖ ಉಂಟೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು ನಿರ್ಬಂಧದಿಂದ ಪುತ್ರನಿಗೆ ಪಟ್ಟವಂ ಕಟ್ಟಿ ತಪೋನಿಷ್ಠೆಗೆ ಹೊರಟರು.

ಪುಷ್ಪದಂತಿ : ಅಮ್ಮ ತಾಯೆ ನೀವು ಪೇಳಿದ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಬಿಟ್ಟು ಪೇಳಿರುವಿರಿ ಅದು ಹಾಗಲ್ಲ-ಹ್ಯಾಗೆಂದರೆ ಸಾಧು ಸತ್ಪುರುಷರ ಸೇವೆಯಿಂದ ಸಾಂಖ್ಯವನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿ ತಾರಕವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ಅಮನಸ್ಕದೊಳ್ ಶಾಂಭವಿ ಮುದ್ರೆಯಿಂದ ಖೇಚರಿ-ಭೂಚರಿ-ನೋಡುತ್ತಾ ಇದ್ದರೆ ಪರಮಸುಖವುಂಟೆಂದು ಹೇಳಿರುವುದು – ಈ ಕಥೆಯು ಹೀಗಿರುವುದಮ್ಮ ತಾಯೆ.

ಪಾರ್ವತಿ : ಅಯ್ಯೆಸಾರಥಿ. ಎನ್ನ ಪ್ರಾಣಕಾಂತನಾದ ಸಾಂಬಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಅತಿಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವಂಥವನಾಗಯ್ಯೆ ಸಾರಥಿ.

ಸಾರಥಿ : ಅದೇ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆಮ್ಮ ತಾಯೆ.

ಈಶ್ವರ : ಬಾಲರಸಾಲ-ನವಪಲ್ಲವ-ಕೋಮಲೆಯಾದ, ಭಾರತಿಯಂತೊಪ್ಪುವ ಹೇ ಕಾಂತೆ ಯನ್ನಿಷ್ಟು ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಕರೆಸಿದ ಕಾರಣವೇನೋ ಹೇಳಬೇಕೆ ರಮಣಿ-

ದರುವು

ಬಿಡು ಬಿಡು ಬಿಡು ಬಿಡಯ್ಯ ಜಗದೀಶನೆ

ಬಿಡು ಬಿಡು ಬಿಡು ಬಿಡಯ್ಯ ||

ಬಿಡು ಬಿಡು ಯನ್ನೋಳ್-ನುಡಿದ

ಕಥೆಯು ಈಗ ಪೊಡವಿಯೋಳೆಲ್ಲರು

ನುಡಿದ-ನುಡಿಯನು ಪೇಳ್ವೆ ||

ಪಾರ್ವತಿ : ಹೇ ಪ್ರಾಣನಾಥ ನೀನು ತಮೋ ತ್ರಿಗುಣ-ಸಂಪನ್ನನೆಂದು ನಂಬಿ ಒಂದು ಇತಿಹಾಸವಾದ ಕಥೆಯನ್ನು ಪೇಳಿದರೆ ಈ ಪೃಥ್ವಿಯೊಳು ಎಲ್ಲರು ಬಲ್ಲವರಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮ ಪುಷ್ಪದಂತೆಯೂ ಸಹ ಬಲ್ಲಂತ ಕಥೆಯನ್ನು ಪೇಳಿದೆ - ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಕಟಪವಿರುವುದರಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ನಂಬಬಾರದು - ನನ್ನ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲದೆ ಹೊರಟುಹೋಗುವಂಥವನಾಗ್ಯೆ ರಮಣ :

ದರುವು

ಕೋಪವೇಕೆ ಎನ್ನ ಕಾಂತೆಯೇ ತಾಪಸವ್ಯಯಿರ

ಕೋಪವೇಕೆ ಎನ್ನ ಕಾಂತೆಯೇ ||

ಈ ಪರಿಯ ನುಡಿವರೇನೆ ಆದುದಾವು

ಪೇಳಲಿಲ್ಲ ಪಾಪಿ ನಾನು-ನುಡಿದ ಕಥೆಯು

ತಾಪ ಹೆಚ್ಚಿ ನಿಂದಿಸುವರೆ ||

ಈಶ್ವರ : ಹೇ ರಮಣಿ - ನಾನು ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದ ಇತಿಹಾಸವೆಂಬ ಕಥೆಯನ್ನು ನಿನ್ನೊಳು ಪೇಳಿದೆನು. ಅದು ನಿನ್ನಯ ಭಕ್ತಳಿಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ ಎಂದು ಎನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೋಪಗೊಳ್ಳಲಿ ಬೇಡ. ಈ ಕಥೆಯು ಪುಷ್ಪದಂತೆಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ ತಿಳಿಯಿತೋ ಆಕೆಯನ್ನು ಕರೆಸಿ ಕೇಳಿದರೆ ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಕರೆಸುವಂಥವಳಾಗು.

ಪಾರ್ವತಿ : ಅಯ್ಯ ಸಾರಥಿ, ನಮ್ಮ ಪುಷ್ಪದಂತೆಯನ್ನು ಅತಿ ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವಂಥವನಾಗ್ಯೆ ಸಾರಥಿ :

ಪುಷ್ಪದಂತೆ : ವಂದನೆ ಮಾಡಿ ಬೇಡಿಕೊಂಬುವೆ ಹೇ ಸ್ವಾಮಿ ಲೋಕ ರಕ್ಷಕ ಎನ್ನನ್ನು ಕರೆಸಿದ ಕಾರಣವೇನೋ ನಿಮ್ಮಯ ಭಕ್ತಳಾದ ಯನ್ನೊಡನೆ ವುಸರಬೇಕಯ್ಯೆ ಸ್ವಾಮಿ ಲೋಕರಕ್ಷಕ.

ಈಶ್ವರ : ಅಮ್ಮ ಪುಷ್ಪದಂತೆ. ಎನ್ನ ಸತಿಯಾದ ಗಿರಿಜೆಯು ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ಪೇಳಿದ ಕಥೆಯು ನಿನಗೂ ತಿಳಿದಿರುವುದೆಂದು ಪಾಪವರತಿಯು ಎನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೋಪೋದ್ರೇಕಳಾದಳು. ಈ ಕಥೆಯು ನಿನಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ ತಿಳಿಯಿತೋ ಪೇಳುವಂಥವಳಾಗಮ್ನಾ ಪುಷ್ಪದಂತೆ.

ಪುಷ್ಪದಂತೆ : ಹೇ ಸ್ವಾಮಿ ಜಗದ್ರಕ್ಷಕ - ನಾನು ಎನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ಒಂದು ಕಥೆಯನ್ನು ಪೇಳೆಂದು ಕೇಳಿದೆನು. ಅದಕ್ಕೆ ಪಾರ್ವತಿಯು ನನಗೆ ಪೇಳಿದ ಕಥೆಯನ್ನೆ ಎನ್ನ ಪತಿಯೂ ಪೇಳಿದನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದು ನನಗೆ ಜ್ಞಾಪಕದಲ್ಲಿ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಗಿರಿಜೆಯು ಯನಗೆ ಕಥೆಯನ್ನು ಪೇಳುವಾಗ ಮರೆತು ಪೇಳಿದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಅದನ್ನು ಜ್ಞಾಪಕ ಕೊಟ್ಟೆನಯ್ಯೆ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ-

ಈಶ್ವರ : ಈ ಕತೆಯನ್ನು ನಿನ್ನ ಪತಿಯು ಪೇಳಿದನೋ ಹ್ಯಾಗಮ್ಮ ಹಾಗಾದರೆ ಪುಷ್ಪದಂತನನ್ನು ಕರೆಸುವಂಥವನಾಗಯ್ಯೆ ಸಾರಥಿ.

ಪುಷ್ಪದಂತ : ನಮೋನ್ನಮೋ ಸ್ವಾಮಿ ಎನ್ನನ್ನು ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಕರೆಸಿದ ಕಾರಣವೇನೋ ಪೇಳಬೇಕು ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ.

ಈಶ್ವರ : ಮಂಗಳವಾಗಲಿ ಪುಷ್ಪದಂತನೇ - ನಿನ್ನ ಸತಿಗೆ ಪೇಳಿದ ಕಥೆಯು ನಿನಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತೋ ಪೇಳುವಂಥವನಾಗು.

ಪುಷ್ಪದಂತ : ಹೇ ಸ್ವಾಮಿ ಜಗದ್ರಕ್ಷಕ ನಾನು ಪುಷ್ಪಮಾಲಿಕೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತಮಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವ ಉದ್ದಿಶ್ಯ ಬಂದೆನು. ತಾವು ನಮ್ಮ ಮಾತೆಯಾದ ಪಾರ್ವತಿಗೆ-ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಪೇಳುತ್ತಿದ್ದಿರಿ. ನಾನು ಒಳಗೆ ಬರಲು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಆಚೆಯೇ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡೆನು. ಆ ಕಥೆಯನ್ನು ಎನ್ನ ಸತಿಗೆ ಪೇಳಿದೆಯೆ ಸ್ವಾಮಿ ಭಕ್ತಜನಪ್ರೇಮಿ.

ಈಶ್ವರ : ಎಲಾ ಪುಷ್ಪದಂತ ನೀನು ಮರೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ನಿನ್ನ ಸತಿಗೆ ಪೇಳಿದ ಕಾರಣ ನೀನು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಭೇತಾಳನಾಗಿ ಸಂಚರಿಸುವಂತೆ ಶಾಪವನ್ನಿತ್ತಿರುವೆನು. ಹೊರಡುವಂಥವನಾಗು.

ದರುವು

ಶ್ರೀಶೈಲವಾಸನೆ ಈಶ ಪಾಲಿಸು ಪರ
ಮೇಶನೆ ಗುಣಧಾಮಾ ಕುಶಲರಪ್ರೇಮಾ ||

ಹರನೆ ಯನ್ನಾ ಆಶೆಯು ತಹರಿಪಪ್ಪೀಸೆ
ಪಾಶಾಭಾವವ ಕೊಟ್ಟಿಯಾ ಪರಿಯಾರರು ||

ಪುಷ್ಪದಂತ : ಹೇ ಸ್ವಾಮಿ ಜಗದ್ರಕ್ಷಕ ನಿರಪರಾಧಿಯಾದ ಯನ್ನನ್ನು ಭೇತಾಳನಾಗಿ ಸಂಚರಿಸುವಂತೆ ಶಾಪವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರಿ. ಸತತವೂ ನಿಮ್ಮ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದೆನು. ಈ ಶಾಪವು ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ಪುನಹ ನಿಮ್ಮ ಸೇವೆಗೆ ಬರಬೇಕಾದರೆ ಎಂದಿಗೆ ಪೇಳಬೇಕಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಭಕ್ತಜನಪ್ರೇಮಿ.

ಈಶ್ವರ : ಅಯ್ಯ ಪುಷ್ಪದಂತನೆ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯರಾಯನೆಂಬ ಒಬ್ಬ ರಾಜನು ಹುಟ್ಟುವನು. ಆತನು ತನ್ನ ಸೇವೆಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವನು. ಅವನ ಸೇವೆಯಿಂದಲೇ ನಿನ್ನ ಶಾಪವು ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ನಂತರ ನನ್ನ ಸೇವೆಗೆ ಬರುವೆ ಹೊರಡುವಂಥವನಾಗು.

ಪಾರ್ವತಿ : ಅಮ್ಮ ಪುಷ್ಪದಂತೆ ನಾನು ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ಪೇಳಿದ ಇತಿಹಾಸದ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ತಪ್ಪು ಅಂದದ್ದರಿಂದ ನೀನು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ರಾಕ್ಷಸಿಯಾಗಿ ಸಂಚರಿಸುವಂಥವಳಾಗು.

ದರುವು

ಗಿರಿಜೆ ಕೇಳಮ್ಮಯ್ಯ ಕರುಣವಿಲ್ಲದೆ ನೀನು
ದುರುಳ ರಕ್ತಸಿಯಾಗೆಂದು ನುಡಿದೆಯೆ ಇಂದು ||

ಪಾರಾಗಿ ಬರುವಂತಾ ದಾರಿಯು ತಿಳುಹಮ್ಮಾ
ಸೇರಿ ನಿನ್ನಯ ಸೇವೆಗೆ ಬರುವುದು ಹ್ಯಾಗೆ ||

ಪುಷ್ಪದಂತೆ : ಅಮ್ಮ ತಾಯೆ ರಕ್ಕಸಿಯಾಗಿ ಸಂಚರಿಸೆಂದು ಎನ್ನ ಪತಿಗೆ ಭೇತಾಳನಾಗಿ ಪೋಗೆಂದು ಪರಮೇಶ್ವರನು ನುಡಿದಿರುವನು. ನಾನು ಪತಿಹೀನಳಾಗಿ ಇರುವುದಲ್ಲದೆ ಸಂತಾನ ಬಂಜೆಯಾಗಿದ್ದರೆ – ಸದ್ಗತಿಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ಇರುವುದಾದ ಕಾರಣ ಮುಂದೇನು ಗತಿ ಮಾಡಲಮ್ಮಾ ತಾಯೇ ಕರುಣದಿಂದ ಕಾಯೆ.

ಪಾರ್ವತಿ : ಅಮ್ಮ ಮಗಳ ನೀನು ಬಂಜೆಯಾಗದೆ ಸಂತಾನ ಪಡೆಯಲು ಕಾರಣ ಪೇಳುವೆನು. ನೀನು ಕೈಲಾಸದಿಂದ ಹೋದ ಮೇಲೆ ರಕ್ಕಸಿಯಾಗಿ ಸಂಚರಿಸಿ ದಿವ್ಯಯಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುತ್ತಾ ಗಂಗಾಧಿಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಸುರಗಂಗೆಯ ವರದಿಂದ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂತಾನವಾಗುವುದು. ಆ ಪುತ್ರಿಯು ಧಾರಾಪುರಿ ಪಟ್ಟಣವ ಪರಿಪಾಲಿಪ ಮಾರಭೂಪಾಲನ ಸುತ – ಕರೀರಾಜನೆಂಬುವನನ್ನು ವರಿಸುವಳು. ನೀನು ಆತನ ರಕ್ತಪಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ನಿನ್ನ ಶಾಪವು ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ನಂತರ ನನ್ನ ಸೇವೆಗೆ ಸುಖವಾಗಿ ಬರುವೆ. ನಿನ್ನ ಪತಿಯೂ ಸಹ ಭೇತಾಳ ರೂಪವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪರಮೇಶ್ವರನ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಬರುವನು. ಆದ ಕಾರಣ ನೀನು ಕೈಲಾಸದಿಂದ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಹೊರಡುವಂಥವಳಾಗು.

ಪುಷ್ಪದಂತೆ : ತಮ್ಮ ಅಪ್ಪಣೆ ಮೇರೆಗೆ ಹೊರಡುಹೋಗುತ್ತೇನಮ್ಮ ತಾಯೆ.

ಸಭಾವಂದನೆ

ರಾಗ – ಕೇದಾರಗೌಳ

ಶ್ರೀರಮಣೀಯವಾದ ಯೀ ಸಭಾಮಂಟಪದಿ
ಶ್ರೀಹರಿಯ ನೆನೆದು ಪಾಕಶಾಸನ ರುದ್ರಯೀಶನಂ
ಸ್ತುತಿಸಿ ಲೋಕೇಶಫಣಿ ಲಿಖಿತ ಬ್ರಹ್ಮನಂ ನೆಲೆ
ಗೊಳಿಸಿ ಆಕಾರಶ್ರೀಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ವಾಗ್ಗರಿಸುಚಿಗಳಂ ಭಜಿಸಿ
ಪ್ರಥಮದೇವರು ನಿರ್ವಿಘ್ನ ಗಣಪತಿಯಂ ವಂದಿಸಿ
ಪತಿತ ಪಾವನರಾದ ದಿಕ್ಪತಿಗಳನ್ನು ಹಿತದಿ ವ್ಯಾಸಪುರಾಣ
ಶುಕಸನಕಾದಿ ವಾಲ್ಮೀಕರನ್ನು ಅತಿಶಯವಾದಂತೆ
ಋಗ್ವೇದ ಸಾಮ ಅಥರ್ವಣ ಕಲಿತ ಕವಿಸಾರ್ವ
ಭೌಮರಿಗೆ ನಿರುತನಿರ್ಮಲನಾಗಿ ಸ್ಮರಿಸಿ ಬೇಡುವೆನು.
ಅರಿಯೆನು ರಘುವಂಶ ವ್ಯಾಕರಣ ಛಂದಸ್ಸು
ತಾವು ಪರಪುರುಷರೆ ಕೇಳಿ ಈ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಪರ
ವಸ್ತು ವೈಷ್ಣವ ತಿರುವೆಂಗಡ ಜೀಯರ್‌ರವರಿಂದ
ವಿರಚಿತವಾದ ಈ ಕರೀರಾಜನ ಕತೆಯನ್ನು
ನಮ್ಮ ಗುರುಗಳಾದ ಯದ್ಗಹಳ್ಳಿ ಪಾಪಣ್ಣನವರ ಶಿಷ್ಯ
ರಾದ ನಾವುಗಳು ಪೇಳುವೆವು ಇದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪು
ನೆಪ್ಪುಗಳು ವಾಚಾಶಬ್ದಗಳು ಒಪ್ಪದಿದ್ದಲ್ಲಿ ನೀವು
ತಿದ್ದಿ ಲಾಲಿಪುದು ವಂದನವೈ ಸಭಾಸಜ್ಜನರೆ

ಕರಿಬಂಟನ ಕಾಳಗ

ಪದ

ನರಹರಿಯೆ ವರ ಗಯನ ಪೊರೆಯುತೆ ಧುರವ ನಿನ್ನೊಳು
ಗೈಯ್ಯುವೆ ಭರದಿ ಶರಪುರದರಸನಾಣೆಯು ಉರುಳುಗೆಡಿಸುವೆ ಮರುಳೆ ನೀ ||

ಅರ್ಜುನ : ಹರಿಯೆ ಧೈಯರವಂ ತೊರೆಯೆ. ಮರೆ ಹೊಕ್ಕಿರುವ ಗಂಧರ್ವನಂ ರಕ್ಷಿಸಿ ನಿನ್ನೊಳು ಧುರವಂಗೈದು ನಿನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು
ಹುರುಳುಗೆಡಿಸಿ ಮರುಳನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಶರಪುರದರಸನಾದ ಸಿರಿಯರಸನೆ ಯಿದು ಖಂಡಿತವೆಂದು ತಿಳಿಯುವನಾಗೈ
ದೇವಾ ನೋಡೆನ್ನ ಮತಿಭಾವ.....

ಪದ

ಬಾರೊ ನರನೆ ತೋರೊ ಶೌಯರವಾ ಭರದಿಂದ
ಬಿಡುವೆ ಮೀರಿದಂಥ ಕ್ರೂರ ಅಸ್ತವಾ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಯಲವೊ ಷಂಡ ನರನೆ, ಸೊಕ್ಕಿ ಮಿಕ್ಕು ಮೀರಿ ನನ್ನೊಳು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವೆಯಾ. ಅಮೋಘವಾದ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ
ಬಿಡುತ್ತಲಿದ್ದೇನೆ. ತಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಾ ಅರ್ಜುನ ನೀನತಿ ದುರ್ಜನ.

ಪದ

ತೋರೊ ಹರಿಯೆ ನಿನ್ನ ಶೌಯರವ
ಘೋರಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಸಾರಿ ಬಿಡುವೆ ಮೀರಿ ಬಾಣವಾ ||

ಅರ್ಜುನ : ಯಲವೊ ಕಳ್ಳ ಹರಿಯೆ, ನಿನ್ನ ಉರುತರವಾದ ಪರಮಶೌಯರವನ್ನು ಯನ್ನಲ್ಲಿ ತೋರುವೆಯಾ. ಯಿಕೊ ನೋಡು ಯನ್ನ
ಕರಾಗ್ರದಲ್ಲಿ ಭೋರ್ಗರೆಯುವ ಕ್ರೂರಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಸಾರಿ ಬಿಟ್ಟಿರುವೆನು. ಧೀರನಾದರೆ ಯಿದಂ ಸೈರಿಸಿಕೊಂಡು ಯನ್ನೊಳು ಧುರವಂ
ಗೈಯುವನಾಗೊ ವಾರಿಜಾಕ್ಷ ||

ಪದ

ನಿನ್ನ ಬಾಣವನ್ನು ಖಂಡಿಸಿ ಇನ್ನೀಗ
ಪಾರ್ಥ ಉನ್ನತಾ ಸೂಯಾರಸ್ತ್ರ ಬಿಟ್ಟಿಹೇ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಯಲವೊ ನರನೆ, ನೀನು ಸರ್ವಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಯನ್ನ ಮೇಲೆ ಬಿಟ್ಟ ಉನ್ನತವಾದ ಬಾಣವನ್ನು ನನ್ನ ಶಕ್ತಿ ಸಾಹಸದಿಂದ ಖಂಡಿಸಿ
ನಾನೀಗ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಸೂಯಾರಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಇದಂ ತಡೆದುಕೊಂಡು ಯೀ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಳೊ ನರನೇ ಕಡು ಮೂರ್ಖನೇ ||

ಪದ

ದ್ಯುಮಣಿ ಬಾಣವನ್ನು ಖಂಡಿಸಿ ನಾನು ಕಮಲಜಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿಹೇ ||

ಅರ್ಜುನ : ಯಲವೋ ಮಧುಸೂದನ, ನೀನು ಕನಲಿ ಕ್ರೂರಮಾಗಿ ಯನ್ನ ಮೇಲೆ ಬಿಟ್ಟ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತವನ್ನು ಮಧ್ಯದೋಳ್ ಖಂಡಿಸಿ
ಬದಲಾಗಿ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಬ್ರಂಹಾಸ್ತವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುವೆನು. ಯಿದಂ ಸೈರಿಸಿಕೊಂಡು ಯುದ್ಧವಂ ಮಾಡೊ ಮಾಧವ ಕಡಿಯುವೆ ನಿನ್ನ
ಶಿರವ.

ಪದ

ಯನ್ನ ಕರುಣದಿಂದ ಭುವಿಯೊಳಿನ್ನು ಇರುವೆಯೊ
ನನ್ನ ಕರುಣ ತೊರೆಯೆ ಭುವಿಯೊಳ್ ಕುನ್ನಿ ಬಾಳ್ವೆಯಾ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಯಲೊ ಕುಲಘಾತಕನಾದ ಧೂರ್ತ ಪಾರ್ಥನೆ ನೀತಿಯಂ ತೊರೆದು ಪಾತಕನಾಗಿ ಯನ್ನಂ ಘಾತಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವೆಯಾ.
ಕಿರೀಟಿ ಯನ್ನ ಉನ್ನತವಾದ ಕರುಣವು ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಇದ್ದಕಾರಣ ಪರ್ವತದಂತೆ ಬಂದ ಕಂಟಕಗಳೆಲ್ಲಾ ಮಂಜಿನಂತೆ ಮಾಯವಾದವು.
ಅದಂ ಮರೆತು ಯನಗೆ ವೈರಿಯಾಗಿ ಬಂದಿರುವೆ. ಯನ್ನ ಕರುಣವು ತಪ್ಪಿದಲ್ಲಿ ನೀನು ಧರೆಯೊಳು ಶಿರವೆತ್ತಿ ತಿರುಗುವದಂ ನಾನರಿಯದೆ
ಹೋಗುವೆನೆ ಫಲ್ಲಣಾ ನಿನ್ನಲ್ಲಿರುವುದೆಲ್ಲಾ ದುರ್ಗುಣ.

(ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರ ಯುದ್ಧ-ಕೃಷ್ಣನ ಮೂರ್ಛೆ)

ಅರ್ಜುನ : ಹೇ ಭಾವ ದೇವಾಧಿದೇವ, ಯಿಂತಾ ನೀಚ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಘಾಸಿಯಾಗುವರೇ.

(ಅರ್ಜುನನ ಪ್ರಲಾಪ)

ಪದ

ಯೇಳು ಯೇಳೈ ಯನ್ನ ಭಾವ ತಾಳೆ ನೋವಾ
ಶ್ರೀಲತಾಂಗಿಯ ಪತಿ ವ್ಯಾಳಶಾಯಿಯೆ ನೀನು
ತಾಳುವರೆ ಮೂರ್ಚೆಯ ಲೀಲಾ ನಾಟಕನೇ
ನರರಂತೆ ಮೈಮರೆಯುವರೇ ಧರೆಯೋಳ್ ನಗರೇ
ಸರಸಿಜೋದ್ಭವಪಿತನೆ ಧುರಕೆ ನೀನಂಜಲೂ ||

ಅರ್ಜುನ : ಹೇ ಭಾವ ದೇವ ದೇವ. ಯನ್ನ ನೋವಂ ನೋಡಲಾರೆಯಾ ಹೇ ಪ್ರಭು. ನಮಗೆ ಪರಿಪರಿಯ ವಿಧದಲ್ಲಿ ಉಪಕಾರವಂ ಮಾಡಿ
ನಮ್ಮನ್ನು ಪಾರುಮಾಡಿ ಕಾಪಾಡಿದ ದೇವನೆ. ನೀನು ನರರಂತೆ ಕದನದಲ್ಲಿ ಮೈಮರೆಯಬಹುದೇ, ಏಳು ಯನ್ನೊಡನೆ ವಂದು ಪ್ರೀತಿಯ
ಮಾತನ್ನಾಡಬಾರದೆ. ಹೇ ಪನ್ನಗಶಯನ. ನನ್ನ ಅಪರಾಧವಂ ಮನ್ನಿಸಿ ಯನ್ನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡೈ ಶೌರಿ ಕೋಪವಂ ತೊರಿ.

ಪದ

ಯನ್ನಪರಾಧವೇನಿಹುದೈ ಇನ್ನು ತಿಳಿಯೈ ನನ್ನಿಯಿಂ
ಗಯನಿಗಭಯವ ಕೊಟ್ಟಕಾರಣ ನಿನ್ನೋಳ್
ಧುರವನೆಸಗೆ ಯಿನ್ನು ನಾನಿಂತೇ ||

ಅರ್ಜುನ : ಹೇ ಭಾವ ಯನ್ನ ಪ್ರಾಣಸಂಜೀವ, ಯನ್ನೋಳ್ ವಂದು ಮಾತನ್ನಾಡಬಾರದೆ. ನಾ ನಿನ್ನ ಭಾವಮೈದುನನಲ್ಲವೆ. ಸಿರಿಯರಸನೆ ಭುಜಗಶಯನ. ವಿಜಯನಾದ ಯನ್ನನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ನರರಂತೆ ನೀ ಮೈಮರೆದೊರಗುವರೇ ಸರಸಿಜೋದ್ಭವನೆ. ಅಜನಂ ಪೆತ್ತವನೆ. ಧುರಕ್ಕೆ ನೀ ಬಂದು ಕುಂದಿ ಮೈಮರೆಯುವರೆ. ಯನ್ನ ಅಪರಾಧವೇನಿರುವುದು. ಬೆನ್ನು ಬಿದ್ದ ಗಯನಂ ಪೊರವೆನೆಂದು ಅಭಯವಂ ಕೊಟ್ಟ ಕಾರಣ ನಿನ್ನೋಳ್ ಕದನವಂ ಕೈಗೊಂಡೆನಲ್ಲದೆ ಸ್ವಾಮಿದ್ರೋಹಿಯಾಗುವೆನೆ. ದೇವ. ನಾರಾಯಣನಾದ ನೀನು ಮರೆದೊರಗುವರೇ ಭಕ್ತ ಪರಾಧೀನ ದೀನೋದ್ಧಾರಿ ಭಕ್ತಜನರಕ್ಷಕ ಕುಜನರ ಶಿಕ್ಷಕ ನಾರಾಯಣ ಏಳು ಏಳು.

ಪದ ತ್ರಿಪುಡೆ

ಯಲವೊ ಪಾರ್ಥನೆ ಯನ್ನ ಬಳಲಿಸಿ
ಕಲಿಯು ತಾನೆಂದೆನುತಲಿರುವೆಯಾ ತಲೆಯ
ನೀಗಲೆ ಯಿಳುಹುವೆನು ನಾಂ ನೆಲದೋಳ್ ನಿನ್ನ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಯಲವೊ ಘನ್ನ ಘಾತಕನಾದ ಕುನ್ನಿ ಪಾರ್ಥನೆ ಯನ್ನಂ ಕೊಳುಗುಳದೊಳು ಬಳಲಿಸಿ,
ನೀನೇ ಮೀರಿದ ಪರಾಕ್ರಮಿ ಯಂದು ಮದಗರ್ವದಿಂದ ಕುದಿಯುತ್ತಾ ನಿಂತಿರುವೆಯಾ. ನಿನ್ನ ತಲೆಯನ್ನೀಗಲೇ ಖಂಡಿಸಿ ಈ
ನೆಲದೋಳ್ ಕೆಡಹಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ದೃಢದಿಂದ ಯನ್ನಲ್ಲಿ ಕದನವಂ ಗೈಯ್ಯುವನಾಗೊ ಪಾರ್ಥ ನಿನ್ನ ಸಾಹಸ ವ್ಯರ್ಥ.

ಪದ

ಧುರದಿ ಯನ್ನಯ ತಲೆಯ ತೆಗೆಯಲು
ಮರುಳ ನಿನ್ನಿಂದಹುದೆ ಕೇಳೆಲೊ ಸರಳ
ಬಿಡುವೆನು ಕರುಳ ತೆಗೆವೆನು ದುರುಳ ತಾಳೊ ||

ಅರ್ಜುನ : ಯಲವೊ ಕಳ್ಳ ಹರಿಯೆ, ಜಳ್ಳು ಮಾತುಗಳನ್ನು, ಯನ್ನಲ್ಲಿ ಸೊಲ್ಲಿಸಬೇಡ ಕಂಡ್ಯಾ. ಯನ್ನ ತಲೆಯಂ ತೆಗೆಯಲು
ನಿನ್ನಿಂದಲಾಗುವುದೇ ಯೀಗ ನಾನು ಉಗ್ರವಾದ ಬಾಣವಂ ಬಿಟ್ಟು ನಿನ್ನ ಉರವಂ ಸೀಳಿ ಕರುಳಂ ತೆಗೆಯುವೆನು. ನೋಡೊ ಮಾಧವ
ಕಡಿಯುವೆ ನಿನ್ನ ಶಿರವ.

ಪದ

ದಾನವಾಂತಕನೆಂಬ ಬಿರುದನು ನೀನು ಕೇಳದೆ
ಯಿರುವೆ ಯೇನಲೊ ಹೀನ ಪಾರ್ಥನೆ
ನ್ಯೂನ ಮಾಡುವೆ ನಾನು ಯೀಕ್ಷಣದಿ

ಕೃಷ್ಣ : ಯಲವೊ ಷಂಡ ಪಾರ್ಥನೆ, ದಾನವಾಂತಕನೆಂದು ಯೀ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸಕಲರೂ ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ ಹೊಗಳುತ್ತಿರುವದಂ ಮರೆತು
ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ಜರಿದಾಡಿದರೆ ಸರಿಯೆ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಧುರವಂಗೈದು
ಧರೆಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಇರಿಸದಂತೆ ಶಿರವಂ ತರಿದು ದಂಡಧರನಾಲಯಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಪುಂಡಾಟವಾಡುವೆಯಾ ಭಂಡ ನರನೆ.

ಪದ

ಹರಿಯೆ ಕೇಳು ನೀನೀಗ ಬರಿಯ ಮಾತ್ಯಾತಕೊ
ಬೇಗಾ ಧರದೊಳು ನಿನ್ನನು ಹುರುಳುಗಡಿಸುವೆನು
ಮರುಳನೆ ನಿನ್ನಯ ಚರಿತೆಯ ಬಲ್ಲೆನೊ ||

ಅರ್ಜುನ : ಯಲವೊ ಫುಲ್ಲನಾಭನೆ. ನಿನ್ನ ಯಲ್ಲಾ ಮಾಯಗಳನ್ನು ನಾಂ ಬಲ್ಲೆನು. ನಿನ್ನ ಬಾಯಿ ಮಾತಿನ ಘರ್ಜನೆಗೆ
ಅಂಜುವೆಯಾರರಿಲ್ಲ. ಧರದೋಳ್ ನಿನ್ನ ಮರುಳು ಮಾಡಿ ಯೀ ಸರಳಿನಿಂದ ನಿನ್ನ ತಲೆಯಂ ತೆಗೆದು ಬಳಲಿಸುವೆನು. ಬರಿಯ
ಮಾತಲ್ಲವೊ ಹರಿ ಧೈಯರವನ್ನು ತೊರಿ.

ಪದ

ಯಲವೊ ನರನೆ ನೀ ಛಲವ ಮಾಡಿ ಯನ್ನ
ತಲೆಯ ತೆಗೆದು ನೀಂ ಇಳೆಯೊಳು ಬಾಳ್ವೆಯಾ ||

ಕೃಷ್ಣನ : ಯಲವೊ ಉಪಕಾರ ಸ್ಮರಣೆಯನ್ನರಿಯದ ಹೀನ ಪಾರ್ಥನೆ. ನೀನು ಯನ್ನ ಮೇಲೆ ಛಲವಂ ಮಾಡಿ ಯನ್ನ ತಲೆಯಂ
ತೆಗೆಯುತ್ತೇನೆಂಬ ಬಲುಹಂ ಬಿಡು. ಯನ್ನಂ ಅಳಲಿಸಿ ಯೀ ಧರೆಯಲ್ಲಿ ನೀ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ತಿರುಗುವ ಪುಣ್ಯವೆಲ್ಲಿಯದೊ ಫಲ್ಲುಣ ತೀರಿತು
ನಿನಗೆ ಭೂಮಿಯ ರುಣ.....

ಪದ

ನಿನಗೆ ಯಾಕೊ ಯೀ ಬಿನ್ನುಗು ಮಾತುಗಳು
ದನುಜಾರಿಯೆ ಯನ್ನ ಕನಲಿಸದಿರು ನೀ ಹರಿಯೆ ಕೇಳೊ ||

ಅರ್ಜುನ : ಯಲವೊ ದಾನವಾರಿ, ನೀನು ಬಿನ್ನುಗು ಬಿನ್ನಾಣದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿ ಯನ್ನ ಮನಕ್ಕೆ ಕೋಪವಂ ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಕಟ್ಟುಗ್ರವಂ
ಗೈಯುತ್ತಿರುವೆ. ಇದು ನಿನಗೆ ಕಡೆಗಾಲವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿರುವುದು ನೋಡೊ ಮಧುಸೂದನ ಮಾಡು ಯನ್ನೊಳ್ ಕದನ.

ಪದ

ನೋಡಲೆ ಪಾರ್ಥನೆ ಯಿದೆ ಯನಗೆ ನೀಂ
ಜೋಡಿಸಿ ಅಸ್ತವ ತೋಡುವೆ ರುಧಿರವ ಹರಿಯೆ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಯಲವೊ ನರನೆ, ನೀನೆನಗೆ ಸಮನೆ ಗಾಢದಿಂದ ಯೀ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಿನ್ನ ತನುವಿನಲ್ಲಿರುವ ಬಿಸಿನೆತ್ತರನ್ನು ಹಸನಾಗಿ
ತೋಡಿ ಯೀ ವಸುಮತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಡಹಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ ನೋಡೊ ಪಾರ್ಥ ನಿನ್ನ ಸಾಹಸ ವ್ಯರ್ಥ.

(ಅರ್ಜುನನ ಮೂರ್ಛೆ)

ಪದ

ಯೇಳು ಯೇಳಲೈ ಪಾರ್ಥ ವೇಳೆಯಾಕೆಲೈ ||

ಮಾತನಾಡೊ ಪ್ರೀತಿಯೋರೋ ಧಾತುಗುಂದಿ

ಯಾತಕಿರುವೆ ನೀತಿಯಿಲ್ಲ ಸ್ವೇತವಾಹನ ಘಾತವದಗಿ ಮಾತ ತೊರೆದ್ಯಾ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಯಲೈ ಯನ್ನ ಮೋಹದ ಭಾವ ಮೈದುನನಾದ ಶ್ವೇತ ವಾಹನನೇ, ಯನ್ನೋಳ್ ಮಾತನಾಡದೆ ಪ್ರೀತಿಯಂ ತೊರೆದು ಧಾತುಗುಂದಿ ನೀತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಯಾತಕ್ಕೆ ಯೀ ಧರೆಯೋಳ್ ಮರುಳನಂತೆ ಮರೆದು ಮಲಗಿರುವೆ. ಭರದಿಂ ಯನ್ನಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿ ಪ್ರೀತಿಯಂ ತೋರೊ ಪಾರ್ಥ ನೀ ಸಮರ್ಥ ||

ಪದ

ಅರಿಗಳ ಜಯ ಧುರ ವಿಜಯನೆ

ಮರುಳನಾಗಿ ನೀಂ ದುರುಳ ಗಯನಿಗಾಗಿ

ನೀನು ಧುರದಿ ಮೈದೊರಗಬಹುದೇ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಯಲೈ ವಿಜಯನೆ, ಮೂರು ಲೋಕದ ಗಂಡ ಅರಿತಿಮಿರ ಮಾರ್ತಾರಂದನೆಂಬ ಬಿರುದಂ ಧರಿಸಿರುವ ವೀರಫಲ್ಲಣನೆ ನೀಂ ಮರುಳನಂತೆ ವೈರಿಯಾದ ಗಯನಿಗಾಗಿ ಧುರದೋಳ್ ನೀ ಮೈಮರೆದೊರಗಬಹುದೆ. ಅರಿಗಳು ಅಪಹಾಸ್ಯವಂ ಮಾಡದಿರುವರೆ ಪಾರ್ಥ ನೀ ಬಹುಸಮರ್ಥ.

ಪದ

ಪ್ರೀತಿ ಮೈದುನ ತೊರೆದೆ ಯನ್ನ ನಾಂ

ನೀತಿವಂತ ಪಂಥವಾಂತೆ ಯಾತಕೆನ್ನೊಳು

ಮಾತ ತೊರೆದೆ ದಾತನಲ್ಲವೆ ನಿನಗೆ ನಾನು || ಏಳು ಏಳಲೈ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಯಲೈ ಯನ್ನಯ ಮೈದುನನಾದ ಕಿರೀಟಿಯೆ. ಯನ್ನ ಜೊತೆಯಂ ತೊರೆಯಬಹುದೆ. ಬಲವಂತನೆನಿಸಿದ ನೀನು ಯನ್ನೋಳ್ ಮಾತನಾಡದೆ ಮುನಿದು ಸುಮ್ಮನಿರುವೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ ಪೊರೆದ ಕರುಣಾಳು ನಾನಲ್ಲವೆ. ಸರಸದಿಂದೆದ್ದು ಭರದಿಂ ಮಾತನಾಡಿ ಪ್ರೀತಿಯಂ ತೋರುವನಾಗೈ ಭೀಭತ್ಯ ತೋರು ನಿನ್ನ ಸಾಹಸ.

(ಅರ್ಜುನನ ಎಚ್ಚರ)

ಅರ್ಜುನ : ಬಾರೊ ಶೌರಿ, ನಿನ್ನ ಶೌಯರವೆಷ್ಟಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಬೇಗನೆ ತೋರಿಸುವನಾಗು. ಯಿಕೋ ನೋಡು ಯನ್ನ ಮುಡಿಗೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮಹಾ ಕ್ರೂರವಾದ ಸರ್ಪ ಬಾಣವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಿನ್ನ ಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳೆಷ್ಟಿದ್ದರೂ ಇದರ ಮೇಲೆ ತೋರಿಸುವನಾಗೊ ಹರಿಯೆ ಜೀವದಾಸೆಯಂ ತೊರೆಯೆ ||

ಪದ

ಸರ್ಪಶಯನ ನಾನೆ ಆಗಿ ಇರ್ಪೆ ಕಾಣಲಾ

ಕ್ಷಿಪ್ರದಿಂ ಸುಪರ್ಣ ಬಾಣ ಭಕ್ಷಿಸುವದಲಾ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಯಲವೊ ನರನೆ, ಯನ್ನ ಪರಿಯನ್ನು ನೀನರಿಯದವನೆ. ಸರ್ಪಶಯನನೆಂಬ ಪೆಸರನ್ನು ಪಡೆದು ಸರ್ಪವೇ ನನಗೆ ಹಾಸಿಗೆಯಾಗಿರುವಾಗ ನೀ ಬಿಡುವ ಸರ್ಪ ಬಾಣವು ನನ್ನನ್ನು ಏನು ಮಾಡಬಲ್ಲದು. ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಗರುಡಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ನಿನ್ನ ಸರ್ಪನಂ ಭಕ್ಷಿಸಿ ಹಿಂದಿರುಗುವುದು. ಇದು ನಿನಗೆ ಘನವೇನೂ ಅರ್ಜುನ ನಿನ್ನಲ್ಲಿರುವುದು ದುರ್ಗುಣ.

ಪದ

ಪಾಶುಪತವ ತೆಗೆದು ಬಿಡುವೆ ಯೀಶ ಕೊಟ್ಟಿಹ
ವಾಸುದೇವ ನಿನ್ನ ಅಸುವ ನಾಶಗೊಳಿಪುದೊ ||

ಅರ್ಜುನ : ಯಲವೊ ವಾಸುದೇವನೆ. ಯನ್ನ ಉನ್ನತವಾದ ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಪರಶಿವನು ಇಂದ್ರಕೀಲಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಭ್ರಮದಿ ಕೊಟ್ಟ ಅಮೋಘವಾದ ಪಾಶುಪತವೆಂಬ ಮಹಾಬಾಣವಂ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇದು ನಿನ್ನ ತನುವನ್ನು ಇನ್ನಿರಿಸಲಾರದು. ನಿನ್ನ ಶೌಯರವನ್ನು ಇದರ ಮೇಲೆ ತೋರೊ ಹರಿಯೆ.

ಪದ

ಯನ್ನ ಚಕ್ರವನ್ನು ಬಿಡುವೆ ಇನ್ನು ನಿನ್ನಯಾ
ಉನ್ನತಾದ ಶಿರವ ತರಿದು ಭಿನ್ನ ಮಾಡುದು

ಕೃಷ್ಣ : ಯಲವೊ ಕಿರೀಟಿಯೆ. ಇಕೊ ನೋಡು ಯನ್ನ ಹಸ್ತದೋಳ್ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿ ಹೊಂದಿ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುವ ಯೀ ಸುದರ್ಶನವಂ ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅದು ನಿನ್ನನ್ನು ಅಂತಕನಾಲಯಕ್ಕೆ ಸಂತಸದಿಂದ ಕಳುಹಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ನಿನ್ನ ಪಂಥವೆಲ್ಲಾ ನಿಂತು ಹೋಯಿತೊ ಫಲ್ಲಣ ತೀರಿತು ನಿನಗೆ ಭೂಮಿಯ ರುಣ.

(ಈಶ್ವರ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ)

ಈಶ್ವರ : ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರೆ ತಾಳಿ ತಾಳಿ.

ಕೃಷ್ಣ : ನಮೋನ್ನಮೋ ಶಂಕರಾ.

ಯೀಶ : ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲೈ ನಾರಾಯಣ.

ಅರ್ಜುನ : ದೇವ ದೇವ ಗಂಗಾಧರ ನಮೋನ್ನಮೊ.

ಯೀಶ : ಅರ್ಜುನ ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ.

ಪದ

ಯೇನಿದು ವಿಪರೀತವೈ ದಾನವಾರಿಯೆ. ಯೇನಿದು ವಿಪರೀತವೈ ||
ನರನಾರಾಯಣರು ನೀವು ತೊರೆದೈಕಮತ್ಯವ
ಧರವನೆಸಗುವದು ತರವೇ ಮರುಳರಂತೇ ||

ಈಶ್ವರ : ಯಲೈ ಪುರುಷೋತ್ತಮನೆ. ನೀವು ನರ ನಾರಾಯಣರು. ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿದ್ದ ಮಿತ್ರಭಾವವಂ ತೊರೆದು ಮರುಳರಂತೆ ಆಂತರ್ಯದೋಳ್ ಶಾಂತತ್ವವಂ ತೊರೆದು ಧುರವನ್ನೆಸಗುವದು ನಿಮಗೆ ತರವೇನೈ ನಾರಾಯಣನೆ.

ಪದ

ಹರಿನರರೊಳು ಭೇದವಿರಲಿಲ್ಲಿಂದಿನವರೆಗೂ

ಕರುಣ ತೊರೆದು ನೀವು ಧುರವನೆಸಗುವದಿದು ||ಯೇನಿದು ||

ಈಶ್ವರ : ಹೇ ದೇವ, ದುಷ್ಟ ಶಕ್ತಿ ಶಿಷ್ಟ ರಕ್ಷನೆಂಬ ಬಿರುದಂ ವಹಿಸಿ ಹರಿನರರಲ್ಲಿ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಮೋದದಿಂದ ಇರ್ದ ನಿಮಗೆ ಇಂಥಾ ಕಾರಣದಿಂದ ನೀವು ಧುರವನೆಸಗುವದು ಸರಿಯಲ್ಲವೈ ಶ್ರೀಹರಿ ಯೇನು ಯೀ ಪರಿ.

ಕರಿಬಂಟನ ಕಾಳಗ

(ಅಭಿಮನ್ಯು ಪ್ರವೇಶ)

ಅಭಿಮನ್ಯು : ದೊಡ್ಡಪ್ಪ ವಂದಿಸುವೆನು.

ಧರ್ಮರಾಜ : ಅಭಿಮನ್ಯು ಕುಮಾರ ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ. ಚಿರಂಚೀವಿ ಯೀ ಕಾಂತಾರದಲ್ಲಿ ನೀನೋವರನೆ ಬರಲು ಕಾರಣವೇನು.

ಪದ

ತಾತ ಲಾಲಿಸೊ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಲೀ ಜಾತ ಪೇಳುವ

ರೀತಿಯಾ ಕಾತರಿಸಿ ಹರಿ ಘಾತಿಪಡಿಸಲು. ನೋಡು ಬಂದಿಹೆ ತಿಳಿಯಿತೇ ||

ಬಂದಿಹೆನು ಇಂದವನನೀಗಲೇ ಮಂದಮತಿಯನು ಬಿಡಿಸುತೇ

ಚಂದದಿಂದಲಿ ಯದುಬಲವ ನಾಂ ಕೊಂದು ಹಾಕುವೆ ಯೀಕ್ಷಣ ||

ಅಭಿಮನ್ಯು : ದೊಡ್ಡಪ್ಪ, ಆ ಯಿಂದಿರಾ ವಲ್ಲಭನು ಹಿಂದೂ ಮುಂದೂ ಯೋಚಿಸದೆ ಕದನವಂ ಕೈಗೊಂಡು ಹದಮೀರಿ ಬಂದಿರುವನು.

ಯೀ ವಿಧವಂ ತಿಳಿದು ಕದನಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಿ ಬಂದಿರುತ್ತೇನೆ. ಯನಗೆ ನೇಮವಂ ಕೊಡು ಆ ಯದು ಬಲವನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಿರ್ಮೂಲ ಮಾಡಿ ಬರುವೆನು. ಅಣು ಮಾತ್ರವೂ ಚಿಂತಿಸದೆ ಅಪ್ಪಣೆಯಂ ಕೊಡೈ ತಂದೆ ಕಾತುರನಾಗಿ ಬಂದೆ.

ಧರ್ಮರಾಜ : ಸುಂದರನಾದ ಯನ್ನ ಕಂದನೆ, ಗಂಧರ್ವನಿಗೆ ಮಾತು ಕೊಟ್ಟ ಕಾರಣ ಯೀ ತೆರದ ಕದನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು.

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಂ ಗೆಲ್ಲುವೆನೆಂಬ ಸೊಲ್ಲು ಸಲ್ಲದು. ಬರಿದೇ ಪಂಥವಂ ಗೈಯಬೇಡವೊ ಬಾಲ ಸುಜ್ಞಾನಶೀಲ

(ಅರಣ್ಯ : ಸಾತ್ಯಕಿ ಅಭಿಮನ್ಯು ಯುದ್ಧ)

ಸಾತ್ಯಕಿ : ಯಲವೊ ಬಾಲಕ ಬಂದಿರುವ ನಮ್ಮ ವೈರಿಯಂ ಹಿಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಂದಮತಿಯಂದದಿ ನಿಂದಿರುವೆಯಾ. ವೈರಿಯಂ ಬಿಡದೇ ಹೋದರೆ. ನಿನ್ನ ದುರುಳಾಟವನ್ನಡಗಿಸಿ ಬಿಡುವೆನೊ ತರಳಾ ಕೊಯ್ಯುವೆ ನಿನ್ನ ಕೊರಳ.

ಪದ

ನಿಲ್ಲೊ ನಿಲ್ಲೊ ಖಳನೆ ನಾನು ಯಲ್ಲಿ ಬರುವೆಯೊ
ಸೊಲ್ಲನಡಗಿಸುವೆನು ನೋಡೊ ಹುಲು ಸಾತ್ಯಕೀ ||

ಅಭಿಮನ್ಯು : ಯಲವೊ ಖುಲ್ಲ ಸಾತ್ಯಕೀ. ಮೇರೆದಪ್ಪಿ ಶೂರನಂತೆ, ಸಾರಿ ಬರುವೆಯಾ ಘೋರ ಯುದ್ಧದೋಳ್ ನಿನ್ನಂ ಗಾರು ಗೆಡಿಸಿ ನಿನ್ನ
ಸೊಲ್ಲನ್ನಡಗಿಸುವೆನೊ ಹುಲು ಸಾತ್ಯಕೀ ||

ಪದ

ಬಾಲ ಭಾಷೆಯಾಡಿ ನೀನು ಬೀಳ್ತೆ ನೋಡಲಾ ||
ಕಾಲ ನಗರಿಗೊಯ್ತೆ ನಿನ್ನ ಬಾಲ ಕೇಳಲಾ ||

ಸಾತ್ಯಕೀ : ಯಲೊ ಹುಡುಗ, ದುಡುಕಿ ಮಾತನಾಡಿ ವೃಥಾ ಕೆಡಬೇಡ. ದೃಢದಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ದಂಡಧರನಾಲಯಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ
ನೋಡೊ ಬಾಲಕ.

ಪದ

ಯಾಕೆ ಕೋಪ ಮಾಳ್ತೆ ನೀನು ಧೂರ್ತ ಸಾತ್ಯಕೀ
ಜೋಕೆಯಿಂದ ಪೋಗು ಬೇಗ ರೀತಿಯೇನಿದು ||

ಅಭಿಮನ್ಯು : ಯಲವೊ ಯದುಮುಖನಾದ ಧೂರ್ತ ಸಾತ್ಯಕಿಯೆ. ವೃಥಾ ಆಟೋಪನ್ನೇಕೆ ತೋರಿಸುವೆ. ನಿನ್ನ ದರ್ಪಕ್ಕೆ ನಾಂ
ಹೆದರುವೆನೆ - ಮುದದಿಂದ ಕದನಕ್ಕೆ ವದಗಿ ಬಾರೊ ಮೂರ್ಖ ಯಾಕೆ ಯನ್ನೊಳೂ ತರ್ಕ.

(ಭೀಮ - ಬಲರಾಮ ಸಂವಾದ)

ಪದ

ನಿಲ್ಲೆಲೊ ನಿಲ್ಲೆಲೊ ಕೊಲ್ಲುವೆ ನಿನ್ನ ಖುಲ್ಲ ಬಲನೆಯೇಗ ಬೇಗ

ಭೀಮ : ಯಲವೊ ಬಲರಾಮ, ನೀನು ಮಹಾಶೂರನೆಂದು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಂಗರಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವೆಯಾ. ಯಿಕೊ ಯನ್ನ ಕರಾಗ್ರದಲ್ಲಿ
ಭೋರ್ಗರೆಯುತ್ತಿರುವ ಗದಾದಂಡದಿಂದ ನಿನ್ನ ರುಂಡವಂ ನಿನ್ನ ಪಂಚತ್ವವಂ ಅಂತಕನಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಬಡಿವಾರವಂ
ಬಿಟ್ಟು ನಡುಕಟ್ಟಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲೊ ಹಲಾಯುಧ-

ಪದ

ಯಾಕೆ ಬೊಗಳುವೆ ಸೂಕರನಂದದಿ ಸಾಕು ನಿಲ್ಲಿಸೊ ಸೊಲ್ಲ ||

ಬಲರಾಮ : ಯಲವೊ ಕೊಬ್ಬಿನಿಂದ ಮಬ್ಬು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿರುವ ದೊಡ್ಡ ಹೊಟ್ಟೆಯುಳ್ಳ ಹೆಡ್ಡಭೀಮನೆ, ಯಾತಕ್ಕೆ ಬಾಯಿ ತೆರೆದು
ನರಿಯಂತೆ ವಿವೇಕವಿಲ್ಲದೆ ಜೊಳ್ಳು ಕೂಗನ್ನು ಕೂಗುವೆ. ನೀನು ಪರಾಕ್ರಮಿಯಾದರೆ ಧುರವನ್ನೆಸಗುವನಾಗೊ ಖುಲ್ಲ ಮುರಿಯುವೆ ನಿನ್ನ
ಹಲ್ಲ-

ಪದ

ಯೀಗಲೆ ನಿನ್ನಯ ಕೂಗನು ಅಡಗಿಪೆ
ಸಾಗೋ ನೀ ಬೇಗನೆ ಜಾಗು ಮಾಡದಲೇ ||

ಭೀಮ : ಯಲವೊ ಬಲರಾಮ ಬಿಡು ನಿನ್ನ ಛಲ. ಬಲವುಳ್ಳ ಯೀ ಭೀಮನು ನಿನ್ನ ಜೊಳ್ಳು ಕಾಳಗಕ್ಕೆ ಹೆದರುವನೆ. ನಿನ್ನ ಪಕ್ಕೆಲುಬುಗಳನ್ನು ನುಗ್ಗೊತ್ತಿ ನಿನ್ನ ಉರವಂ ಭರದಿಂ ಸೀಳಿ ಬಿಡುವೆನು ಜಾಳು ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುವೆಯೇನೋ ದೇವಕೀಪತಿ ಆಯಿತು ನಿನ್ನ ಗತಿ.

ಪದ

ರೂಢಿಯೋಳ್ ನಿಮಗೆ ನಾವ್ ಮಾಡಿದ
ಉಪಕಾರ ನೋಡದೆಮಗೆ ನಾವು ||

ಬಲರಾಮ : ಯಲವೊ ನೀತಿಯಂ ತಪ್ಪಿ ಘಾತಕತನದಿಂದ ಮಾತನಾಡುವ ಪಾತಕಿಯಾದ ಭೀಮ. ನಿಮಗೆ ಬಂದ ನಾನಾವಿಧವಾದ ಕುಂದು ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಚಂದದಿಂ ಪೊರೆದೆ ಉಪಕಾರಗಳನ್ನು ನೆನೆಯದೆ ದುರುಳತನದಿಂದ ನಮಗೆ ವೈರಿಗಳಾದಿರಾ. ಪಚ್ಚಕರ್ಪೂರದ ಪಾತಿಯಂ ಮಾಡಿ ಕಸ್ತೂರಿಯೆಂಬ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಹಾಕಿ ಪನ್ನೀರನ್ನು ಸುರಿಸಿ ಬೆಳೆಸಿದಾಗ್ಯು ನೀರುಳ್ಳಿಯ ಗೆಡ್ಡೆಯು ತನ್ನ ಜಾತಿಯ ವಾಸನೆಯನ್ನು ಬಿಡುವುದೇ. ಹಾಗೇ ನಾವು ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರಂಗಳಂ ಮರೆತು ಈಗ ನಮಗೆ ಶತ್ರುಗಳಾಗಿ ನಿಂತಿರುವಿರಾ ಭೀಮ ದುರ್ಬಲಧಾಮ.

(ಬಲರಾಮನ ಸೋಲು)

ಪದ

ಬಾರೆಲೊ ಬಾರೆಲೊ ಶೂರನಂತೆ
ನೀಂ ಸಾರಿ ಬಂದೆ ಕೃಷ್ಣಾ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಾ ||
ಧೀರ ನೀನಾದರೆ ತೋರು ಸಾಹಸವ
ಗಾರುಗೊಳಿಪೆ ನಿನ್ನ ಯಿನ್ನ ||

ಅರ್ಜುನ : ಹೇ ಕೃಷ್ಣಾ, ನೀ ಬಹು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಧೀರನಾಗಿ ಬಂದು ಯನ್ನೋಳ್ ಧುರವನ್ನೆಸಗಲು ಬಂದು ನಿಂತಿರುವೆಯಾ. ನಿನ್ನ ಸಾಹಸವಂ ಯನ್ನಲ್ಲಿ ತೋರಿದರೆ ನಾಂ ನಿನ್ನ ಶೂರತ್ವವಂ ಅಡಗಿಸಿ ಬಿಡುವೆನೊ ಹರಿಯೇ ಪ್ರಾಣದಾಸೆಯಂ ತೊರೆಯೆ.

ಪದ

ವೀರ ಪಾರ್ಥ ನೀ ಮೀರಿದ ಗರ್ವದಿ ತೋರುತ್ತಿರುವೆ
ಶೌಯರ ಧೈಯರ ವೈರಿಯ ಬಿಡು ನೀಂ ||
ಕಾರ್ಯ ಕೆಡುತಿಹುದು ಸಾರಿ ಪೆಳ್ಳೆನೀಗಾ ಬೇಗಾ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಯಲವೋ ಪಾರ್ಥನೇ, ಮೀರಿದ ಗರ್ವದಿಂದ ಮದವೇರಿ ಯನ್ನೋಳ್ ಪರಾಕ್ರಮವಂ ತೋರುವೆಯಾ. ಯನ್ನ ವೈರಿಯಾದ ಗಯನಂ ಬಿಡದೆ ಹೋದರೆ ನೀ ಸರ್ವಥಾ ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗುವೆಯಲ್ಲೊ. ಅರ್ಜುನ ನಾಂ ಸಾರಿ ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ವಿವೇಕವಂ ತಂದುಕೊಳ್ಳಲಾ ನರನೇ ನೀ ಬಹುಬೇಗನೇ ||

ಪದ

ಶತ್ಯವ ಬಿಡಲು ನಾಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯನಲ್ಲವೆ ಯತ್ತ ಮಾತನಾಡ್ಯೆ
ವೇಳ್ವೆ ಧಾತ್ರಿಯಲಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಯತ್ನ ನಿಲ್ಲೆಲೊ ಅರ್ತಿಲಿ ಶಿಕ್ಷಿಸುವೇ ||

ಅರ್ಜುನ : ಯಲೈ ಪುರುಷೋತ್ತಮನೆ. ನಿನ್ನ ಶತ್ಯವು ಯನ್ನಂ ಬಂದು ಮರೆಹೊಕ್ಕಿರುವನು, ನಾನು ನಿನ್ನ ಶತ್ಯವೆಂಬುದನ್ನರಿಯದೆ ಅವನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವೆನೆಂದು ಅಭಯವಂ ಕೊಟ್ಟಿರುವೆನು. ನಿನ್ನ ಡಂಬಕ್ಕೆ ನಾಂ ಅಂಜಿ ಅವನಂ ರಕ್ಷಿಸದೇ ಹೋದರೆ ಯನ್ನಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯನೆಂದು ಯೀ ಧಾತ್ರಿಯ ಜನರು ಮತ್ತೆ ನಂಬುವರೆ. ನಿನ್ನೋಳ್ ಯುದ್ಧವಂ ಬಿದ್ದದಿಂ ಮಾಡುವೆನಲ್ಲದೆ ಗಂಧರ್ವನಂ ಖಂಡಿತ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲವೈ ಹರಿಯೆ ಆ ವಚನವಂ ತೋರೆಯೆ.

ಪದ

ದಕ್ಷತನವಿರೆ ರಕ್ಷಿಸು ಗಯನನು ಶಿಕ್ಷಿಪೆನೆಲೊ ಪಾರ್ಥ
ಸಮರ್ಥ ರಕ್ಷಿಸುವರ ನಿನ್ನ ತಕ್ಷಣ ಕರಿಸಿಕೊ ಯೀ ಕ್ಷಣ ಕೊಲ್ಲುವೆನೊ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಯಲವೊ ಅರ್ಜುನ, ಕ್ಷತ್ರಿಯನೆಂದು ಶ್ರೇಷ್ಠತ್ವವಂ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವೆ ಸಹಜ. ಯೀ ಗಯನಂ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಮತ್ತೆ ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಯಾರಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ತಕ್ಷಣ ಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಯನ್ನೋಳ್ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗೊ ಪಾರ್ಥ ನಿನ್ನ ಸಾಹಸ ವ್ಯರ್ಥ.

ಪದ

ಕಂತುಜನಕನೀ ಭ್ರಾಂತಿ ಮಾತ ಬಲು ಸಂತಸದಿಂದಾಡ್ಯೆ ನೋಡ್ಯೆ
ನಿಂತರೆ ಯುದ್ಧದೋಳ್ ಪೌರುಷವ ಪಂಥವ ನಾಂ ತೋಪೆರೆ ||

ಅರ್ಜುನ : ಯಲೈ ಮನುಮಥ ಜನಕನಾದ, ಚಿಮುಮಯಾತ್ಮಕನೆ, ಯನ್ನೋಳ್ ನೀನು ಚಲ್ಲಾಟದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಿರುವೆ. ಯಲೈ ಪುಲ್ಲನಾಭನೆ ನೀನು ದೃಢವಾಗಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಂತರೆ ನುಡಿ ತಪ್ಪದೇ ಸಡಗರದಿಂದ ಯುದ್ಧವಂ ಮಾಡಿ ನುಡಿದಿರುವ ಪಂಥವಂ ಸಂತಸದಿಂ ನೆರವೇರಿಸುವೆನೈ ಹರಿಯೇ, ಹಗೆಯಂ ಬಿಡೆಂಬುದಂ ತೋರೆಯೆ...

ಪದ

ಪುರುಹೂತ ಸಂಭವನೇ ಅರಿಯಾಗಿ ನಿಂದವನೇ ||
ಬಂಧುವೆನ್ನುತ ಹಿಂದಿನಿಂ ನಿಮ್ಮ ಬಂದ ಕಷ್ಟಗಳೆಲ್ಲವ ವಂದು
ತಾಕದ ಹಾಗೆ ಪೊರೆಯಲು ಇಂದು ಯನಗರಿಯಾದೆಯಾ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಯಲವೊ ಸುರಪಸುತನಾದ ಅರ್ಜುನನೆ, ಯಮ್ಮ ಬಂಧುವೆಂದು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಯನ್ನ ಹಿಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಾಪಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಇಂದಿನ ದಿನ ಯನಗೆ ವೈರಿಯಾಗಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬದ್ಧ ಕಂಕಣನಾಗಿ ನಿಂತಿರುವೆಯಾ ಅರ್ಜುನ ನೀ ದುರ್ಜನ-

ಪದ

ಪುರುಷೋತ್ತಮನೆ ಕೇಳ್ಯೆ ಅರುಹುವೆನು
ಪರಿ ತಿಳಿಯಯ್ಯೆ ನಿನ್ನ ಅರಿಯೆಂಬುದನ್ನು
ತಿಳಿಯದೆ ಇನ್ನು ನಾ ಗಂಧರ್ವಗೆ ಮನ್ನಿಸುತ
ಭಾಷೆಯನು ಕೊಟ್ಟೆನು ನನ್ನದೇನಪರಾಧವ್ಯೆ ಪುರು ||

ಅರ್ಜುನ : ಸಿರಿಯರಸನಾದ ನರಹರಿಯೆ, ನಾನೊರೆಯುವ ಪರಿಯನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಅರಿಯುವವನಾಗು. ಗಂಧರ್ವನು ನಿನ್ನ ವೈರಿ
ಯೆಂಬುದು ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು. ನನ್ನಂ ಮರೆಹೊಕ್ಕನಾದ್ದರಿಂದ ಕಾಪಾಡುವೆನೆಂದು ಭಾಷೆಯಂ ಕೊಟ್ಟೆನು. ಅನಂತರ ವಿವರವು
ತಿಳಿಯಿತು. ಮಿಂಚಿದ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಚಿಂತಿಸಿ ಮಾಡುವದೇನು ಇದರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅಪರಾಧವೇನೈ ಕೃಷ್ಣ ಜಗದೋಳ್ ಶ್ರೇಷ್ಠಾ ||

ಪದ

ಕುಂತಿಪುತ್ರನೆ ಯಂತು ಅರಿಯನು ನಿಂತು ನೀನವನುಳಿಸುವೆ
ಭ್ರಾಂತಿ ಬಿಟ್ಟೆನ್ನೊಡನೆ ಯುದ್ಧವ ಪಂಥದಿಂ ಮಾಡೆನ್ನೊಡನೆ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಯಲವೋ ಕುಂತಿನಂದನನಾದ ಕಿರೀಟಿಯೆ, ಯನ್ನ ವೈರಿಯಂ ಬೆನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ನನ್ನಿಯಿಂ ಇನ್ನಿವನನ್ನು
ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದನ್ನು ನಾಂ ಕಾಣದೆ ಹೋಗುವೆನೆ. ಭರದಿಂ ಯನ್ನೊಡನೆ ಧುರವನ್ನೆಸಗಿ ಅರಿಯಂ ಪೊರೆದು ಹರುಷದಿಂ ಧರಣಿಯಲ್ಲಿ
ನೀಂ ಶಿರವೆತ್ತಿ ತಿರುಗುವೆನೆಂಬ ಪರಮ ಹರುಷವಿನ್ಯಾತಕೊ ವಿಜಯಾ ಖಂಡಿತ ವದಗಿತು ಅಪಜಯ.

ಕರಿಬಂಟನ ಕಾಳಗ

ಪದ

ಕಾರಣವೇನಿಂತು ಕ್ರೂರತ್ವ ನಿಮ್ಮೊಳಗೆ ಸೇರಿ
ಭೇದವು ತೋರೆ ಯಾರಿಂದಲಾದುದು.

ಈಶ್ವರ : ವಾರಿಜಾಕ್ಷ ಪಾಂಡವರ ಪಕ್ಷ ಮಮ ಪ್ರಾಣಾಹಿ ಪಾಂಡವ ಎಂಬ ಬಿರುದಂ ಧರಿಸಿ ಪಾಂಡವರ ಪಂಚ ಪ್ರಾಣವೇ ನೀನಾಗಿದ್ದು
ಯಿಂದಿನ ದಿನ ಯಿಂಥಾ ಕ್ರೂರತ್ವವು ನಿಮಗೆ ತೋರಿ ಬಂದ ಕಾರಣವೇನು. ಯಾರಿಂದ ಯೀ ವಿಘಾತ ಸಂಭವಿಸಿತು. ಅದಂ ಮಾಜದೆ
ಯನ್ನೊಳು ಪೇಳುವರಾಗಿರೈ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರೇ ಪರಾಕ್ರಮಾನ್ವಿತರೇ ||

ಪದ

ಲಾಲಿಸು ನೀಂ ಶಂಕರನೇ ಪೇಳೈ ನಾನು ನಿನ್ನೊಳಿದನೇ ||
ಲೀಲೆಯಿಂದ ಯಮುನೆ ಜಲದಿ ಬಾಲ ಸೂರ್ಯರ ಅರ್ಘ್ಯ ಕೊಡುತಿರೆ ಲಾಲಿಸು ||
ದುರುಳನಾದ ಗಯನು ಎಂಬುವ ತುರುಗವೇರಿ ವ್ಯೋಮ ಪಥದಿ
ಭರದಿ ಪೋಪ ವೇಳೆಯೊಳಗೆ ತುರುಗ ಬಾಯ್ಕರೆ ಕರಕೆ ಬೀಳೆ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಪರಶಿವ ಮೂರ್ತಿಯೆ, ನಾಂ ಪೇಳ್ವ ಮಾತನ್ನು ಲೀಲೆಯಿಂದ ಲಾಲಿಸಬೇಕು. ನಾನು ಯಮುನಾ ನದಿ ಜಲದೋಳ ಮಿಂದು ಅರುಣೋದಯದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಅರ್ಘ್ಯವಂ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದುರುಳನಾದ ಗಯನು ತುರುಗಾರೂಢನಾಗಿ ಗಗನ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪೋಗುತ್ತಿರುವ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಯ ಬಾಯ್ಕರೆಯು ಯನ್ನ ಕರದೋಳ ಬೀಳಲು ಯನ್ನ ವ್ರತಭಂಗವಾಯಿತೆಂದು ಕೋಪಗೊಂಡನಯ್ಯ ಶಂಕರ.

ಪದ

ಕನಲಿ ಅವನ ಶಿರವ ನಾನು ದಿನವು ಎಂಟರೋಳ
ತೆಗೆವೆನೆಂದು ಘನದಿ ಪಂಥಗೈದು ಇಹೆನು ಮನ್ಮಥಾರಿ ಯಿನಿತು ದೃಢವು

ಕೃಷ್ಣ : ಪರಮೇಶ್ವರ ನಾನು ಮಹಾ ಕೋಪದಿಂದ ಯನಗೆ ಅಪಚಾರವಂ ಗೈದ ಆ ದುರುಳನ ಶಿರವಂ ದಿನ ಎಂಟರೋಳಗೆ ತೆಗೆಯುವೆನೆಂದು ಪಂಥವಂ ಗೈದಿಹೆನು. ಮನುಮಥಾರಿಯೇ ಇದೇ ನನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪವು.

ಯೀಶ : ನಿನ್ನ ಮನೋಭಾವವೇನೈ ಪಾರ್ಥ.

ಪದ

ನಾನು ಪೇಳ್ವೆ ಬಿನ್ನಪಾ ನೀನು ಕೇಳೆ ಪ್ರಮಥಾಧಿಪಾ ||
ವನದಿ ನಾನು ಚರಿಪ ಪೇಳೆ ಧನಪ ತನುಜ
ಗಯನು ಬಂದ ಪಾಲಿಸೆನ್ನನನುತಲಿ ಕಾಲಿಗರೆಗೆ ಮರುಗಿ
ನಾಂ ಪಾಲಿಪೆನೆಂದಭಯವಿತ್ತೆ ಶೂಲಧರನೆ ಅರಿಯದೇ ||

ಅರ್ಜುನ : ಮಹಾದೇವನೆ, ನಾಂ ಪೇಳುವ ವಿಜ್ಞಾಪನೆಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಲಾಲಿಸುವನಾಗು. ವನದೋಳ ನಾನು ಚಲಿಸುತ್ತಿರುವ ವೇಳೆಯೋಳ ಧನಪತಿಯ ಸುತನಾದ ಗಯನೆಂಬ ಗಂಧರ್ವನು ಬಂದು ಯನ್ನಂ ಪೊರೆಯಬೇಕೆಂದು ಚರಣಕ್ಕೆ ಯರಗಿ ಪರಿಪರಿಯಿಂದ ಮೊರೆಯಿಟ್ಟನು. ಯನಗೆ ಕರುಣವು ಹುಟ್ಟಿ ಪರಿಯೇನೆಂಬುದನ್ನು ವಿಚಾರಿಸದೆ ಕಾಪಾಡುವೆನೆಂದು ಅಭಯವಂ ಕೊಟ್ಟೆನೈ ಶಂಕರಾ ನಾ ನಿಮ್ಮ ಕಿಂಕರಾ.

ಪದ

ಹರಿಯ ವೈರಿಯೆಂಬ ಪರಿಯು ತಿರುಗಿ ಯನ್ನೋಳ ವರೆದನೂ
ಅರಸು ಧರ್ಮ ತೊರೆಯದಂತೆ ಹರಿಯೋಳ ಧರವು ದೊರಕಿತೈ ||

ಅರ್ಜುನ : ಪರಶಿವ ಮೂರ್ತಿಯೆ. ಗಯನ ಪರಿಯಂ ವಿಚಾರಿಸುವಲ್ಲಿ ತಾನು ಹರಿಯ ವೈರಿಯೆಂಬುದಾಗಿ ಅರುಹಿದನು. ನಾನು ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾಗಿ ಕೊಟ್ಟ ವಚನಕ್ಕೆ ತಪ್ಪಲಾಗದೆ ಹರಿಯೋಳ ಧರವನ್ನೆಸಗಲು ನಿಂತಿರುವೆನೈ ಪರಮೇಶ. ಇದೇ ವನದ ಕ್ಲೇಶಾ ||

ಯೀಶ : ಆಹಾ ಚನ್ನಾಯಿತು. ಯಲೈ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರೆ ವಳೈಯ ಪಂಥವಂ ಮಾಡಿರುವಿರಿ. ನಾನು ಮೆಚ್ಚಿದೆ. ಯಲೈ ನಾರಾಯಣನೆ ಯೀರೇಳು ಲೋಕವಂ ನಿನ್ನ ಕುಕ್ಷಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ರಕ್ಷಿಸುವ ಶ್ರೀ ಹರಿಯೆ ನಿನ್ನ ಕಿಂಕರನಾದ ಅರ್ಜುನನೊಡನೆ ಯುದ್ಧವಂ ಮಾಡುವದು ಯಾವ ಧರ್ಮ ಸಾಕು ಸಾಕು ನಿಲ್ಲಿಸು. ಯಲೈ ಧನಂಜಯನೆ, ನಿಮ್ಮ ಐವರ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಹೊಣೆಯೆಂದು ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತು

ನಿಮ್ಮನ್ನು ನಿರುತವೂ ಕಾಪಾಡುತ್ತಿರುವ ಧನುಜಾರಿಯಾದ ಮನುಮಥ ಜನಕನೋಳ್ ಬಂಧುತ್ವದಲ್ಲಿ ಯೀ ಪರಿ ರೋಷಾಬಧ್ಧವಾಗಿ ಯುದ್ಧವಂ ಮಾಡುವದು ಸರಿಯೇ ಸಾಕು ಬಿಡು ಬಿಡು.

ಯೀಶ : ಸಿರಿಯರಸನೆ ಯೀ ಮನೋಕ್ಲೇಶವಂ ಬಿಟ್ಟು ನರನಂ ಕ್ಷಮಿಸು.

ಕೃಷ್ಣ : ಮೃತ್ಯುಂಜಯನೆ ನಾನು ಮಾಡಿರುವ ಪಂಥವು ಚ್ಯುತಿ ಬಾರದಂತೆ ಗಯನ ಶಿರವಂ ತೆಗೆಯುವುದೇ ನನ್ನ ಮನೋಗತವಾಗಿರುವುದು.

ಶಿವ : ಯಲೈ ಗಾಂಡೀವಿಯೆ, ಯೀಗ ನಿನ್ನ ಅಭಿಮತವೇನು.

ಅರ್ಜುನ : ಚಂದ್ರಶೇಖರ, ಕ್ಷಾತ್ರಿಯ ಪದ್ಧತಿಯ ಪ್ರಕಾರ. ನಾನು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಭಾಷೆಯು ಹೋಗದಂತೆ ಆ ಗಯನ ಪ್ರಾಣವಂ ಉಳಿಸುವುದೇ ನನ್ನ ಮನೋಗತವಾಗಿರುವುದು.

ಈಶ್ವರ : ಯಲೈ ನರನಾರಾಯಣರೆ, ನಿಮ್ಮಿವರ ಪಂಥಗಳೂ ಕಿಂಚಿತ್ತೂ ಲೋಪಬಾರದ ಹಾಗೆ ನೆರವೇರುವ ಪರಿಯನ್ನೊರೆಯುವೆನು. ಅದರಂತೆ ನೀವು ನಡೆಸುವಿರೊ.

ಕೃಷ್ಣ : ನನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪವಂ ನೆರವೇರಿಸಿಕೊಡಲು ಬದ್ಧ ಕಂಕಣನಾಗಿರುವಲ್ಲಿ ನಾಂ ಬೇಡವೆನುವೆನೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಆಗಬಹುದು.

ಅರ್ಜುನ : ಪರಶಿವ ಮೂರ್ತಿಯೆ, ನೀನು ಕರುಣದಿಂದ ಯನ್ನ ಪಂಥವಂ ಲೋಪಬಾರದಂತೆ ನೆರವೇರಿಸಿ ಕೊಡಲು ನೀವು ವಪ್ಪಿದರೆ ನಾಂ ಬೇಡವೆನ್ನುವೆನೆ ಸಾಂಬ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಕದಂಬ.

ಪದ

ಒರೆವೆ ಕೇಳು ನಾನೀಗ ಹರಿನರರಿಗೆ ಬಲುಬೇಗಾ ||
ಉಭಯರ ಪಂಥವು ವಿಭವದಿ ಗೆಲ್ಲುವ
ಶುಭೋದಯವನೀ ವಿಬುಧರು ಲಾಲಿಸಿ ||ವರವೇ ||

ಈಶ್ವರ : ಯಲೈ ನರನಾರಾಯಣರೆ, ನಾನೊಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುವೆನು ಕೇಳುವರಾಗಿರಿ. ನಿಮ್ಮ ಉಭಯರ ಪಂಥವು ಶುಭವಾಗಿ ಗೆಲ್ಲುವಂತೆ ನಾನು ಯೋಚಿಸಿರುವೆನು. ಅದನ್ನು ನೀವು ಮನವಿಟ್ಟು ಲಾಲಿಸುವರಾಗಿರಿ.

ಪದ

ಶಿರಕೆ ಬದಲು ಆ ಶಿರದ ಕಿರೀಟವ ಹರಿಸಲು
ಹರಿ ಪಂಥವು ಸರಿಹೋಯಿತು|| ||

ಈಶ : ಯಲೈ ಪುರುಷೋತ್ತಮನೆ. ನೀನು ಗಯನ ಶಿರವಂ ತೆಗೆಯುವೆನೆಂದು ಶಪಥವಂ ಗೈದಿರುವುದು ಸರಿಯಷ್ಟೆ. ಆ ಶಿರಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಆ ಶಿರದೋಳ್ ಧರಿಸಿರುವ ಕಿರೀಟವಂ ಕೆಡಹಿದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪವು ನೆರವೇರಿದಂತಾಯಿತು. ಯಿದಕ್ಕೆ ದುಡುಕು ಕದನವೇತಕ್ಕೆ ಬಿಡು ಬಿಡು.

ಕೃಷ್ಣ : ಪುರಹರನೆ ನಿನ್ನ ವಚನಕ್ಕೆ ನಾಂ ಇಷ್ಟಪಟ್ಟೆನು ಕಪಟವಂ ಬಿಟ್ಟೆನು.

ಪದ

ನರನೆ ಗಯನ ನೀ ಪೊರೆವೆನೆಂದಭಯವ ಭರದಿ

ಕೊಟ್ಟುದಕೆ ಹರುಷದಿ ಬದುಕಿದ ವರವೆ ಕೇಳಿ ||

ಶಿವ : ಯಲೈ ಅರ್ಜುನನೆ, ನೀನು ಗಂಧರ್ವನಾದ ಗಯನ ಶಿರವಂ ಉಳುಹುವೆನೆಂದು ಭರವಸೆಯಂ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ಸರಿಯಷ್ಟೆ. ಆ ಗಯನ ಶಿರಕ್ಕೆ ಕೊರತೆಯುಂಟಾಗದಂತೆ ಅವನು ಭುವಿಯೋಳ್ ಬದುಕಿದರೆ ನಿನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪವು ನೆರವೇರುವುದು ತಾನೇ.

ಅರ್ಜುನ : ಮಹಾದೇವನೆ. ಅಷ್ಟೇ ನನ್ನ ಮನದ ದೃಢ. ಅದರಂತೆ ಗಯನ ಶಿರವು ಉಳಿದರೆ ಅದು ನಿಮ್ಮ ಕೃಪಾದೃಷ್ಟಿಯ ಫಲ ಮಹಾನುಭಾವ ||

ಯೀಶ : ಪುರುಷೋತ್ತಮನೆ ಯೀಗ ನೀನು ಸುದರ್ಶನವಂ ತೆಗೆದುಕೋ. ಗಯನು ಶಿರದೋಳ್ ಧರಿಸಿರುವ ಮಣಿ ಕಿರೀಟವಂ ಧರೆಗೆ ಉರುಳಿಸುವನಾಗು.

ಕೃಷ್ಣ : ಪರಮೇಶ್ವರ, ನಾನು ಗಂಧರ್ವನ ಶಿರವನ್ನು ಹರಿಯುವೆನೆಂದು ಶಪಥವಂ ಗೈದ ಮೇರೆಗೆ ಯನ್ನ ಹಸ್ತದೋಳ್ ಪ್ರಜ್ಜಲಿಸುವ ಚಕ್ರವಂ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ವೈರಿಯ ಶಿರದೋಳ್ ಮೆರೆಯುವ ಮಣಿ ಕಿರೀಟವಂ ಘನದಿ ತೆಗೆದು ಯನ್ನ ಮನೋರಥವಂ ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳುವೆನು ಭಲಾ ||

ಈಶ : ಅಯ್ಯ ಶ್ರೀ ಹರಿಯೆ ನಿನ್ನ ಕಠೋರ ಪಂಥ ನೆರವೇರಿತು ತಾನೆ.

ಕೃಷ್ಣ : ಶಂಕರ ಮೂರ್ತಿಯೆ ನನ್ನ ಶಪಥವು ನಿನ್ನ ಕರುಣದಿಂದ ನೆರವೇರಿತು. ನಾಂ ಧನ್ಯನಾದೆನ್ನೆ ಯೀಶ ಗಂಗಾಧರೇಶ.

ಶಿವ : ಯಲೈ ಅರ್ಜುನನೆ ನಿನ್ನ ಪಂಥವು ಯೀಡೇರಿತು. ಗಯನ ಪ್ರಾಣ ಉಳಿಯಿತು. ಇನ್ನು ನೀವು ಶಾಂತರಾಗಿರಿ.

ಅರ್ಜುನ : ಮಹಾದೇವನೆ ತಮ್ಮ ದರುಶನ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ನನ್ನ ಮನೋರಥವು ನೆರವೇರಿತು. ನಾಂ ಧನ್ಯನಾದೆ ಮಹಾದೇವ.

ಶಿವ : ಯಲೈ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರೆ ನಿಮ್ಮ ಮನೋಕ್ಲೇಶಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮೊದಲಿನಂತೆ ಅನುರಾಗದಿಂದ ಇರುವರಾಗಿರಿ.

ಕೃಷ್ಣ : ತಮ್ಮ ವಾಕ್ಯದಂತೆ ನಡೆಯುವೆನ್ನೆ ಶಂಕರಾ, ಅಭಯಂಕರಾ.

ಅರ್ಜುನ : ಭಾವ ವಂದಿಸುವೆನು.

ಕೃಷ್ಣ : ಅರ್ಜುನ ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ.

ಗಯ : ಪಾರ್ವತೀಶ ನಾಂ ಧನ್ಯನಾದೆ.

ಯೀಶ್ವರ : ಗಯನೆ ಆಯುಷ್ಯವಂತನಾಗು.

ಗಯ : ನಾರಾಯಣ ವಂದಿಸುವೆನು.

ಕೃಷ್ಣ : ನಿನಗೆ ಶುಭವಾಗಲೈ ಗಂಧರ್ವ ಕುಮಾರ.

ಗಯ : ಪ್ರಾಣದೊಡೆಯ ವಂದನೆ.

ಅರ್ಜುನ : ಗಯನೆ ನಿನಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ.

ಕೃಷ್ಣ : ಯೀ ದಿನ ನಮ್ಮ ಮನೋರಥಗಳೆಲ್ಲಾ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ ಈಡೇರಿದವು ಕಾರಣ
ಶ್ರೀ ಗಿರಿಜಾಧವನಂ ಕುರಿತು ಮಂಗಳಂ ಪಾಡೋಣ

ಮಂಗಳ

ಅಂಗಜ ಮದಹರ ತಾವಾಜಯ ಮಂಗಳಂ

ಸಂಗವಿದೂರ ಭವ ಮಂಗಳರೂಪಾ ಧವಳಾಂಗಾ ಭುಜಗಾವಿಭೂಷಣ ||ಅಂಗ ||

ವಾರಣಚರ್ಮಾಂಬರ ಭವಹರ ಶಂಕರಾ

ಕ್ರೂರತಾರಾರೀಪುರ ತಾರಣ ಗೌರಿವರ ಚಾರ ಸಿದ್ಧವಿನುತಾ ||ಅಂಗ ||

ಕೋಮಲ ಪಾದಾನುತ ಭಕ್ತಾಕುಲ ಭರಣ ಸಾಮಜ ದೈತಾಂಕ

ಸೋಮವಂಶೋದ್ಧಾರಕ. ಕಾಮಿತಫಲವರದಾ ||ಅಂಗಜ ಮದಹರ ||

ಕೋಮಲ ತನುರುಚಿ ಜೀತಾ ಶಶಿಶೇಖರಾ ||ವಂದಿತ ದಕ್ಷದ್ವರಾ

ಬೃಂದಾರಕ ಪಾದಾವಿನುತ ||ಅಂಗಜಮದಹರ ||

ತ್ರಿಪುಟ

ಧರಣಿಗಗ್ಗಳಮಾಗಿ ಮೆರೆಯುವ ಶರಪುರಿಯ

ವರಲಕ್ಷ್ಮಿ ರಂಗನ ಪರಮಭಕ್ತನು

ಬೇಟೆರಂಗನ ಸುತನು ತಾನಾದ ||

ವರ ಕವಿಯು ಹರಿಶರ್ಮನೆಂಬುವ, ಉರುತರದ

ಶಿವಯೋಗಿ ತನ್ನಯ ಪರಮ ಶಿಷ್ಯನು

ನಟ ಭಟನು ಗೋವಿಂದನೆಂಬುವನಾ ||

ಹರಸಿ ಕಳುಹಿದ ನಟನೆಗೈಯ್ಯಲು

ಪೊರೆದು ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರ ಸಮರದ ಪರಮ

ಮಂಗಳ ಯಕ್ಷಗಾನದ ಕಥೆಯ ವಿಸ್ತರದಿ ||

ವರ ಸಭಾಜನ ತಪ್ಪು ಮನ್ನಿಸಿ ಉರುತರದ

ಬಹುಭಕ್ತಿಭಾವದಿ ತೆರದ ಮನದಲಿ ನೋಡೆ

ನೀಡುವ ರಂಗ ಮಂಗಳವಾ|| ||

ಕರಿಬಂಟನ ಕಾಳಗ

ಪ್ರವೇಶ

ಕಂದ

ಕಾನನ ವಿಧಾನವನೀಕ್ಷಿಸೆ ನಾನಾಜಾತಿ
ವೃಕ್ಷತತಿಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿ ಜ್ಞಾನಿ
ಗಳೊಡೆಯನ ಧ್ಯಾನಿಪ ಮುನೀಶ್ವರರಿಪ
ಆಶ್ರಮದಂತೆ ತೋರುತಲಿರ್ಕುಂ ||

ಗಯ : ಯೀ ಮರದ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಆಕಾಶವಾಣಿ : ಯಲೈ ಕುಬೇರ ನಂದನನೆ, ನೀನು ಯಮುನಾನದಿ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಗಗನಚಾರಿಯಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ್ಗೆ ಆಘ್ಯವಂ
ಕೊಡುತ್ತಲಿರ್ದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಕರದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಕುದುರೆಯ ಬಾಯ್ಕರೆಯು ಬೀಳಲು ಅದಂ ಕಂಡ ಹರಿಯು ಯಂಟು ದಿನಗಳೊಳಗೆ ನಿನ್ನನ್ನು
ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆಂದು ಶಪಥವಂ ಮಾಡಿರುವನು. ನೀನು ಕಾಲವಂ ಕಳೆಯದೆ ಪ್ರಾಣವಂ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನವಂ ಮಾಡು. ಇಲ್ಲಿಂದ
ಹೊರಡು.

ಗಯ : ಆಹಾ ಇದೇನು ಆಕಾಶವಾಣಿಯು ಯೀ ರೀತಿ ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದಲ್ಲಾ. ವಿಧಿಯು ಇಂಥಾ ವಿಪತ್ತನ್ನು ತಂದುಬಿಟ್ಟಿತು. ಯಾವುದನ್ನೂ
ಕಾಣದೆ ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವೆನೆಂದು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಂ ಮಾಡಿದನೆ ಹಾ ವಿಧಿ-

ಪದ

ಯೇನ ಮಾಡಲೀ ವಿಧಿ ಹೀನತೆಗೊಳಿಸಿತೇ ||
ದಾನವಾರಿ ಯನ್ನನೂ ಹಾನಿ ಮಾಡದಿಹನೇ ||

ಗತಿಯೇನು ತೋರದೂ ಮತಿ ಭ್ರಾಂತಿಯಾದುದು
ಕ್ಷಿತಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಳ್ಕುದು ಹಿತ ತೊರೆದು ಪೋದುದು ||

ಮಾತೆಯು ಪೇಳಿದ ಮಾತ ನಾ
ಕೇಳದೆ ಘಾತಿಗೆ ಶಿಲುಕಿದೆ.
ಧರಶರಪುರಿ ರಂಗಾ ||

ಗಯ : ಅಯ್ಯೋ ಯದುಕುಲೋತ್ತಮನೆ, ಯಲ್ಲವನ್ನು ತಿಳಿದು ಬ್ರಂಹಾಂಡ ನಾಯಕನಾದ ನೀನು ನಿರಪರಾಧಿಯಾದ ಯನ್ನನ್ನು
ಕೊಲ್ಲುವೆನೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಂ ಮಾಡಬಹುದೆ ದೇವ ಭಕ್ತರ ಜೀವ ||

ಕಂದ

ಹಿರಿಯರ ಮಾತಂ ಗಣಿಸದೆ
ಮೀರುತ ನಡೆವರ್ಗೆ ಯೀಗ ಲೋಕದಿ ಕಷ್ಟಂ
ಬರುವುದು ಸತ್ಯವಿದೆನ್ನುತ ಧರೆ
ಜನರೊರೆಯುವುದ ತೊರೆದು ಕೆಡುವರು ಜಗದೀ ||

ಗಯ : ಅಯ್ಯೋ ಪರಮ ಪಾಪಿಯಾದ ಗಯನೆ, ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳ ಆಜ್ಞೆಯಂ ಮೀರಿ ಮರಣಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾದೆಯಾ, ಕಷ್ಟ ಕಾಲದಲ್ಲಿ
ಧೈರ್ಯರವೇ ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಮರಣವುಂಟಾದರೆ ಪದವಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುದು ||

ಪದ

ಪಾಲಿಸೆನ್ನನೂ ಫಾಲಲೋಚನನೆ
ಬಾಲನನ್ನು ನೀ ಲೀಲೆಯಿಂದಲೀ ||

ಹಯವನೇರುತೆ ಭರದಿ ಪೋದವಾ
ತರಳ ಗಯ ತಾನು ಬರದೆ ಇರುವನೂ ||

ಕುಬೇರ : ಹೇ ಪಾರ್ವತೀಶನೆ. ಯನ್ನ ಸುತನು ಯಲ್ಲಿರುವನೊ ಇನ್ನೂ ಬರಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ ಯನ್ನ ವ್ಯಥೆಯಂ ಪರಿಹರಿಸೈ ಶಂಕರಾ
ಸರ್ವೇಶ್ವರಾ ||

ಚಿತ್ರಲೇಖಿ : ಆಯರಪುತ್ರರೆ. ದೇಶ ಸಂಚಾರಾರ್ಥವಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದ ಬಾಲಕನು ಇನ್ನೂ ಬರಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ ಕಾರಣವೇನು?

ಕುಬೇರ : ದೇವಿ ಯಾತಕ್ಕೆ ಯೋಚಿಸುವೆ, ಯಿಗೋ ಸುಕುಮಾರನು ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿ ಬರುತ್ತಿರುವನು ||

ಗಯ : ಜನನೀ ಜನಕರಿಗೆ ವಂದಿಸುವೆನು.

ಕುಬೇರ-ರಾಣಿ : ಕುಮಾರ ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ. ಸುಕುಮಾರನೆ ನೀನು ಕಾಂತಿಹೀನನಾಗಿ ಬಂದಿರಲು ಕಾರಣವೇನು?

ಕಂದ

ನಿಮ್ಮಾಜ್ಞೆಗಳೆಲ್ಲಕೆ ನಾಂ ಸಮ್ಮತಿಗೊಳದೆ
ಪೋದ ಮಾತ್ರಕೆ ಯನಗಂ ಅಮ್ಮನೆ
ಪ್ರಾಣಾಪತ್ತಂ ಬ್ರಂಹನು ತಂದಿಹನು
ಅದನು ಲಾಲಿಸು ಮಾತೇ ||

ಗಯ : ಜನನೀ ನನ್ನ ದುರಾದೃಷ್ಟವನ್ನು ನಿನ್ನೊಡನೆ ಏನೆಂದು ಹೇಳಲಿ.

ಚಿತ್ರಲೇಖಿ : ಕುಮಾರ ಇದೇನು ಹೀಗೆ ಹೇಳುವೆ, ನಿನಗೆ ಸಂಭವಿಸಿದ ಪ್ರಾಣಾಪತ್ತೇನಿರುವುದು.

ಗಯ : ಜನನಿ, ನಿಮ್ಮಾಜ್ಞೆಯಂ ಮೀರಿ ಗಗನಚಾರಿಯಾಗಿ ಸಂಚರಿಸುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಮುನಾ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಸ್ಕರನಿಗೆ ಅರ್ಘ್ಯವಂ ಕೊಡುತ್ತಲಿರ್ದ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನ ಕರದೋಳ್ ಯನ್ನ ಕುದುರೆಯ ಬಾಯ್ಕರೆಯು ಬೀಳಲು, ಅದನ್ನು ಕಂಡ ಹರಿಯು ಇಂದಿಗೆ ಎಂಟು ದಿನಗಳೊಳಗಾಗಿ ಯನ್ನ ಕಂಠವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುವೆನೆಂದು ಪಂಥವಂ ಮಾಡಿರುವನು. ಜನನೀ ಮುಂದೇನು ಗತಿ.

ಕುಬೇರ : ಹಾ ವಿಧಿಯೆ ವೃಥಾ ವಿಪತ್ತು ಬಂದೊದಗಿತೆ.

ರಾಣಿ : ಅಯ್ಯೋ ಪುತ್ರ ಶೋಕದಿಂದ ಪೀಡಿತಳಾಗಿದ್ದ ಯನಗೆ ಪುನಃ ದುಃಖವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತೇ.

ಪದ

ಸುತನೇ ನಿನ್ನೆಂತೂ ನಾನಗಲಿ ಕ್ಷಿತಿಯೊಳಿರಲೀ
ಮತಿಹೀನಳಾದೆನಾಂ ಗತಿಯೇನು ನನಗೆ
ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದಲೂ ನಿನ್ನ ಅಕಟಾ ಮುನ್ನ ಅಕ್ಕರಿಂ
ಗಿಣಿ ಸಾಕಿ ಬೆಕ್ಕಿನ ಬಾಯ್ಕಿಕ್ಕಿ, ದುಃಖಾವ ಪಡುತಾನಾಂ
ವೆಕ್ಕನಾಪಡುವೇ ||ಸುತ ||ಧರೆಯೊಳು ಶರಪುರ
ವರರಂಗೇಶಾ ತರಳಾನ ಹರಣವ ಉಳಿಸೋ ನೀ ಶ್ರೀಶಾ ಸುತನೇ ||

ಚಿತ್ರಲೇಖಿ : ಅಯ್ಯೋ ಸುಕುಮಾರನೆ ನಿನ್ನ ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದಲೂ ಬಹು ರೀತಿಯಿಂದ ಸಾಕಿ ಅಕ್ಕರದಿಂದ ಸಾಕಿದ ಗಿಣಿಯನ್ನು ಬೆಕ್ಕಿನ ಬಾಯಿಗೆ ತುತ್ತಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಂತಾಯಿತೇ ಕಂದ. ಶರಪುರದರಸನಾದ ಶ್ರೀ ರಮಣನೆ ಯನ್ನ ತರಳನಂ ಪೊರೆಯೊ ಕರುಣಾಕರ ||

ಕುಬೇರ : ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಂ ಮಾಡಿದ ಸಂಗತಿಯು ನಿನಗೆ ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯಿತು.

ಗಯ : ತಂದೆಯೆ ಆಕಾಶವಾಣಿಯಿಂದ ತಿಳಿದುಬಂತು.

ಕುಬೇರ : ಅಯ್ಯೋ ವಿಧಿಯೆ ಹರಹರ ಏನು ಮಾಡಲಿ.

ಪದ

ಹಾ ಪಾಪಿಯಾದೆನೇ ತಾಪವ ಸೈಸೆ
ನಾಂ ಯೀ ಪರಿ ಬಾಳ್ವಿಯಾ ಕಾಪಾಡುವರಾರು ||
ನೀರಜನಾಭನೂ ಯೀ ರೀತಿ ಗೈದನೂ ಮೂರು
ಲೋಕಾದಿ ಯಿನ್ನು ಪೊರೆವರ ಕಾಣೆನೂ ||

ಕುಬೇರ : ಅಯ್ಯೋ ಧನಪತಿಯೆಂದೂ ಉತ್ತರ ದಿಶಾನಾಥನೆಂದೂ ಬಿರುದಂ ಧರಿಸಿರುವ ನನಗೆ ಶ್ರೀರಂಗಧಾಮನೆ ಯಿಂಥಾ ಸಂಕಟಕ್ಕೆ ಗುರಿಮಾಡಿದೆಯಾ, ವಿಧಿಯೆ ನನ್ನಂಥ ಪಾಪಾತ್ಮನು ಇನ್ನಾರಿರುವರು.

ಗಯ : ಜನನೀ ಜನಕರೆ, ಅದೃಷ್ಟಹೀನನಾದ ನನಗಾಗಿ ನೀವೇಕೆ ವ್ಯಸನಪಡುತ್ತಿರುವಿರಿ.

ರಾಣಿ : ಆಯರಪುತ್ರ ದಿಕ್ಕಾಲಕನಾದ ನೀನೂ ರಕ್ಷಿಸಲಾರೆಯಾ.

ಕುಬೇರ : ಕಾಂತೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಂ ಮಾಡಿರುವಾಗ್ಗೆ ಯಾರು ತಾನೆ ರಕ್ಷಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ. ಇದೆಲ್ಲಾ ದೈವ ವಿಲಾಸವು. ನಾವು ದೇವತೆಗಳಾಗಿ ತಿಳಿಯದವರಂತೆ ಹಲುಬುವುದು ಉಚಿತವೇ ರಮಣಿ.

ರಾಣಿ : ಆಯರಪುತ್ರನೆ, ಯಿನ್ನು ಸುಕುಮಾರನೆ ಯಂದು ಯಾರನ್ನು ಕರೆಯಲಿ.

ಪದ

ಇನಿತು ಚಿಂತಿಪರೆ ಮಾತೆ

ಯೀ ತನುವು ನಿತ್ಯ ಸ್ಥಿರವೆಂದೂ ||

ನರಕಾಂತನೆ ಯನ್ನ ಶಿರ ಹರಿದರೆ ಭವ ದುರಿತ ಹರಿದು

ಪರಭವದಿ ದೊರಕುವುದು ||

ಜನನ ಮರಣವಿವು ದಿನದಲಿರುತಿಹವು

ಜನಿಸಿದ ಪ್ರಾಣಿಗೆ ತನುವು ಸ್ಥಿರವಿಹುದೆ

ಧರೆಯೊಳಧಿಕ ಶರಪುರಿವರ ರಂಗನ

ನಿರುತ ಭಜಿಸುವಗೆ ದುರಿತವು ಹರಿವುದು

ಗಯ : ಜನನೀ ನೀನು ಯೀ ಪರಿಯಾಗಿ ದುಃಖಿಸುವರೆ. ಜನಿಸಿದ ಪ್ರಾಣಿಗೆ ಮರಣವು ಸ್ಥಿರವೆಂದು ಧರೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವರಿಗೂ ತಿಳಿದೇ ಇದೆ. ಇಂಥಾದ್ದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಹರಿಯೇ ಶಿರವಂ ತೆಗೆಯಲು ಶಪಥವಂ ಗೈದಿರುವಲ್ಲಿ ಭರದಲ್ಲಿ ಮೋಕ್ಷವು ದೊರಕುವುದು ನಾಂ ಧನ್ಯನಾದನು. ಇನ್ನು ಕಾಲವಂ ಕಳೆಯದೆ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನವಂ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆತನ ಅವಧಿಯು ಸಮೀಪಿಸುತ್ತ ಬಂದಿರುವುದು. ನಾನೀಗಲೇ ಹೊರಡುತ್ತೇನೆ ||

ರಾಣಿ : ಅಯ್ಯೋ ಸುಕುಮಾರನೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಮರೆತು ಹೇಗೆ ಜೀವಿಸಲಿ.

ಗಯ : ಜನನೀ ನೀವುಗಳು ಯಾತಕ್ಕೆ ದುಃಖಿಸುವಿರಿ. ಯನ್ನ ಆಸೆಯಂ ತೊರೆದು ಬಿಡಿ.

ಚಿತ್ರಲೇಖಿ : ಪುತ್ರಾ ನಾನೇ ಆ ದಾನವಾಂತಕನ ಬಳಿಗೆ ತೆರಳಿ ಆತನ ಕಾಲುಗಳಿಗೆರಗಿ ನನಗೆ ಪುತ್ರದಾನವಂ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಭಕ್ತರಕ್ಷಕನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಕರುಣವಿಟ್ಟು ನಿನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡುವನು. ಪುತ್ರಾ ನಾನೀಗಲೇ ಹರಿಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆ.

ರಾಣಿ : ನಮೋನ್ನಮೋ ನಾರಾಯಣ

ಕೃಷ್ಣ : ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಮ್ಮ ಚಿತ್ರಲೇಖಿ. ಅಮ್ಮಾ ಗಂಧರ್ವಸತಿ, ಇಷ್ಟು ಗಾಬರಿಯಿಂದ ಯನ್ನೆಡೆಗೆ ಬರಲು ಕಾರಣವೇನು ತಿಳಿಸಮ್ಮಾ ಚಿತ್ರಲೇಖಿ.

ರಾಣಿ : ಭಕ್ತ ರಕ್ಷಕ. ಯನ್ನ ವಿಜ್ಞಾಪನೆಯನ್ನು ಚಿತ್ತವಿಟ್ಟು ಲಾಲಿಸಬೇಕಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಪದ

ಹರಿಯೇ ಮನ್ನಿಸು ತಪ್ಪ ದೊರೆಯೇ
ವರಸುತ ಗಯನನ್ನು ಶಿರವ ಹರಿಯುವೆನೆಂದು
ಪರಿಭಾಷೆ ಮಾಳ್ಕುದು, ತರವೇ
ಶ್ರೀಹರಿ ನಿಮಗೆ ||ಹರಿಯೇ||

ಚಿತ್ರಲೇಖಿ : ಹೇ ಪರಮ ಪುರುಷ. ನನ್ನ ಪುತ್ರನಾದ ಗಯನು ಅರಿಯದೆ ತಮ್ಮಡಿಗೇ ಮಾಡಿದ ಅಪರಾಧಕ್ಕಾಗಿ ಆತನ ಶಿರವನ್ನು
ಹರಿಯುವೆನೆಂದು ಕಠೋರ ಶಪಥವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಯೀ ಧಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಪಾಡುವರಾರು. ಕರುಣವಿಟ್ಟು ಕುಮಾರನನ್ನು
ರಕ್ಷಿಸಬೇಕಾಗಿ ತಮ್ಮಡಿದಾವರೆಗಳಿಗೆರಗಿ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ ದಾನವಾಂತಕ.

ಪದ

ಕಂದಾ ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪು ಕುಂದುಗಳೆಸಿದೇ
ಮಂದಹಾಸದಿ ಸಲಹೊ ಇಂದಿರೆವಲ್ಲಭ ||ಹರಿಯೇ ||

ರಾಣಿ : ಹೇ ಮಧುಸೂದನ. ವಿಧವರಿಯದೆ ತಾವು ಯನ್ನ ಕುವರನ ಅಪರಾಧಗಳಂ ಮನ್ನಿಸಿ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಕಾಪಾಡಬೇಕಾಗಿ
ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ, ಶ್ರೀಹರಿ ದಾನವಾರಿ.

ಪದ

ಅರಿಯದೆ ಮಾಡಿದ ತರಳನಪರಾಧವ
ಮರೆತು ಮನ್ನಿಸಿ ಸಲಹೊ ಮಾರಜನಕ ನೀನು ||ಹರಿಯೇ ||

ಚಿತ್ರಲೇಖಿ : ಹೇ ದೇವ ದೇವ. ಭಕ್ತ ರಕ್ಷಕನೆಂಬ ಬಿರುದಂ ಧರಿಸಿರುವ ನೀನು ಅರಿಯದ ಅಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಯನ್ನ ಕುಮಾರನು ಮಾಡಿದ
ಅಪರಾಧಗಳಂ ಮನ್ನಿಸಿ. ಸುಕುಮಾರನಾದ ಗಯನಿಗೆ ಪ್ರಾಣದಾನವಂ ಮಾಡಿ ಕರುಣೆಯಿಂದ ಕಾಪಾಡಬೇಕಾಗಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು
ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವೆನೆ ದೇವ ಮಹಾನುಭಾವ.

ಪದ

ಯಾತಕೆ ಪೇಳುವೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಲಿ ಯನಗೆ
ಹತವ ಮಾಡದೆ ಬಿಡೆನು ಪಾತಕಿ ಗಯನನು ಕೇಳಲೆ ||ಯಾತಕೆ ||

ಮಾಡಿದ ಭಾಷೆಗೆ ರೂಢಿಯೊಳ್ ತಪ್ಪುವರೇ
ಸಲೆ ಆಡದಿರು ಯೀ ಮಾತ ಗಾಢದಿ ತೆರಳಲೆ ನೀನೀಗ ||ಯಾತಕೆ ||

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ : ಅಮ್ಮಾ ಕುಬೇರನ ಪತ್ನಿ. ನೀನೆಷ್ಟು ಪರಿಯಿಂದ ಬೇಡಿಕೊಂಡರೂ ಯನಗೆ ಕರುಣವು ಬರಲರಿಯದು. ನಾನು
ಯದುಕುಲೋತ್ಪನ್ನನಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಭಾಷೆಗೆ ತಪ್ಪಿದರೆ ಯೀ ರೂಢಿಯ ಜನರೆಲ್ಲಾ ಅಪಹಾಸ್ಯವಂ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂಥಾ
ಮರುಳು ಮತನ್ನಾಡದೆ ತೆರಳುವಳಾಗಮ್ಮ ಗಂಧರ್ವ ಪತ್ನಿ.

ಪದ

ಪೊಡವಿ ಶರಪುರದರಸ ಒಡೆಯ ಶ್ರೀರಂಗನಾಣೆ

ನೀ ಹಡೆದ ಸುತನನು ನಾನು ಕೊಡುವೆ ಚಕ್ರಕೆ ಬಲಿಯು||ಯಾತಕೆ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಅಮ್ಮಾ ಚಿತ್ರಲೇಖಿ. ಯೀ ಪೊಡವಿಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಶೋಭಿಸುವ ಶರಪುರ ಅರಸನಾದ ಶ್ರೀ ರಂಗಧಾಮನ ಪಾದದಾಣೆಗೂ ನಿನ್ನ ಮಗನಾದ ಗಯನನ್ನು ಯನ್ನ ಹಸ್ತದೋಳ್ ಕಂಗೊಳಿವ ಚಕ್ರಾಯುಧಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಂ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ ವ್ಯಸನಪಟ್ಟರೆ ಫಲವಿಲ್ಲ. ಬಂದ ದಾರಿಯಂ ಹಿಡಿದು ತೆರಳಬಹುದಮ್ಮಾ ಕುಬೇರನ ಸತಿ ಮಾಡುವೆ ಗಯನನ್ನು ಹತಿ.

ಕಂದ

ಮರಣವು ವದಗುವ ಕಾಲಕೆ ನರರಿಂಗಿತ್ಯಾದಿ

ಔಷಧಿಯು ವಿಷವಾಗುತೆ ಮೇಣ್

ಹರುಷವ ಕಾಣದೆ ಬಳಲುವ ಪುರುಷರ

ಕೈಬಿಡುವರು ಸುರರೆಲ್ಲರು ಸತ್ಯಂ ||

ಗಯ : ಆಹಾ ಮರಣ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮದ್ದಿಲ್ಲ. ಕೆಟ್ಟವರಿಗೆ ದೇವರೇ ಗತಿಯೆಂಬ ಗಾದೆಯು ನನಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ವಳ್ಳೆಯದು. ನಾನೀಗಲೇ ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಜಗನ್ನಾತೆಯಾದ ಪಾರ್ವತಿಗಾದರೂ ಮರೆಬೀಳುವೆನು.

ಪದ

ಶ್ರೀ ರಾಜರಾಜೇಶ್ವರಿ ಸುರವರಾರ್ಚಿತ ಶಂಕರೀ

ಶರ್ವಾಣಿ ಗೀರ್ವಾಣಿ ಪರ್ವತ ಪುತ್ರಿಯೆ

ಪಾರ್ವತಿ ಯನ್ನನ್ನು ಪೊರೆ ಬೇಗ ಶಂಕರಿ ||

ಮರೆಹೊಕ್ಕೆ ನಾ ನಿಮ್ಮ ಭರದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸು

ಕರುಣದಿಂದೀಗಾ ನೀ ಸರಸಾದಿ ಪಾಲಿಸು ||

ಧಾತ್ರಿಯೋಳ್ ಶರಪುರಿ ಕ್ಷೇತ್ರಾದಿ ನೆಲಸಿಹ

ಧಾತ್ರೀಶ ರಂಗನ ಮಿತ್ರಾನ ರಾಣಿಯೆ

ಶ್ರೀ ರಾಜರಾಜೇಶ್ವರಿ ||

ಗಯ : ಜಗದಂಬೆಯೆ ಕಾಪಾಡು ಕಾಪಾಡು.

ಪಾರ್ವತಿ : ಯಲೈ ಬಾಲಕನೆ. ನೀನು ಯಾರು. ಯಾವ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಿರುವೆ ಹೇಳು ಭಯಪಡಬೇಡ ||

ಗಯ : ಲೋಕಮಾತೆ ಯನ್ನ ವಿಜ್ಞಾಪನೆಯನ್ನು ಲಾಲಿಸು.

ಪದ

ಪಾಲಿಸೆಮ್ಮಾ ಶೈಲಬಾಲೆ ಫಾಲಲೋಚನನ ಸತಿಯೆ ||

ಬಾಲನನ್ನು ಲೀಲೆಯಿಂದ ವ್ಯಾಳಭೂಷಣನಾ ಪ್ರಿಯೆ ||

ಕಮಲವದನೆ ಪಾಲಿಸೆನ್ನ ಭ್ರಮರ ಕುಂತಳೆ

ವಿಮಲ ಚರಣಕೀಗ ಮಣಿವೆ -

ಸುಮಶರಾರಿ ಪ್ರಿಯಳೆ ಯನ್ನ ||

ಧರಶರಪುರಿವರದ ರಂಗನ ಪರಮ ಮಿತ್ರನಾ

ಸರಸ ಪ್ರೀತಿಯರಸಿಯೆನಿಪ ವರದೆ ಶಂಕರೀ ||

ಗಯ : ಅಮ್ಮಾ ಜಗನ್ಮಾತೆ. ನಾನು ದಿಕ್ಪಾಲಕನಾದ ಕುಬೇರನ ಸುತ ಗಯನು. ಶರಣಾಗತನಾಗಿ ಬಂದು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಮರೆ ಹೊಕ್ಕಿರುವೆನು. ಕಾಪಾಡುವೆನೆಂದು ಅಭಯವಿತ್ತರೆ ಯನ್ನ ವೃತ್ತಾಂತವಂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಈ ಖಡ್ಗದಿಂದ ನಿನ್ನೆದುರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗವಂ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವೆನು. ಕಾಪಾಡು ಜನನಿ ||

ಪಾರ್ವತಿ : ಪುತ್ರನೆ ನಾನಿರುವುದೇ ಶರಣಾಗತರಂ ರಕ್ಷಿಸುವದಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲದೆ ಅನ್ಯಥಾ ಇಲ್ಲಾ. ನಿನಗೆ ಯಂತಹ ವಿಪತ್ತು ಸಂಭವಿಸಿದ್ದರೂ ಪರಿಹರಿಸುತ್ತೇನೆ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲದೆ ನಿರೂಪಿಸುವನಾಗು ||

ಗಯ : ಲೋಕಮಾತೆ. ನಾನು ಗಗನದಲ್ಲಿ ತುರುಗಾರೂಢನಾಗಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಮುನೆಯಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಅರ್ಘ್ಯವಂ ಕೊಡುತ್ತಲಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ಕರದೋಳ್ ಯನ್ನ ಕುದುರೆಯ ಬಾಯ್ಕರೆಯು ಬೀಳಲು ಇನ್ನೆಂಟು ದಿನಗಳೊಳಗಾಗಿ ಯನ್ನ ಕಂಠವಂ ಕತ್ತರಿಸುವೆನೆಂದು ನಾರಾಯಣನು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಂ ಮಾಡಿರುವನು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನಂ ಮರೆಹೊಕ್ಕಿರುವೆನು. ಜಗನ್ಮಾತೆಯಾದ ನೀನು ಯನ್ನಂ ರಕ್ಷಿಸಿ ಖ್ಯಾತಿಯಂ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವೆನಮ್ಮಾ ಜನನಿ ಸೌಖ್ಯ ಪ್ರದಾಯಿನಿ ||

ಪಾರ್ವತಿ : ಆಹಾ ಮುಂದೇನು ಗತಿ. ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನೇ ಕೊಲ್ಲುವೆನೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಂ ಮಾಡಿರುವಾಗ್ಗೆ ರಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಯಾರಿಂದ ತಾನೇ ಸಾಧ್ಯವಾದೀತು. ಯಾವ ವಿಧದಿಂದ ಇವನಂ ರಕ್ಷಿಸಲಿ (ಆಲೋಚಿಸಿ) ವಳೈಯದು ಯನ್ನ ಹೃದಯ ವಲ್ಲಭನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಇವನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಉಪಾಯವಂ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ||

ಪಾರ್ವತಿ : ಅಗೋ ಪ್ರಾಣಕಾಂತನು ಇತ್ತಲೇ ಬರುತ್ತಿರುವರು. ಪ್ರಾಣೇಶ್ವರ ನಮಸ್ಕರಿಸುವೆನು ||

ಈಶ್ವರ : ಸನ್ಮಂಗಳಾನಿ ಭವಂತು ಪ್ರಾಣೇಶ್ವರಿ. ಯೀ ಬಾಲಕನಾರು, ಯಾವ ಕಾಯರನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಬಂದಿರುತ್ತಾನೆ, ವಿಚಾರವೇನು ತಿಳಿಸು ||

ಪಾರ್ವತಿ : ಶಂಕರ, ಯಿವನು ಕುಬೇರನ ತನಯನಾದ ಗಯನು. ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಇವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವೆನೆಂದು ಶಪಥವಂ ಮಾಡಿರುವನಂತೆ. ಅದಂ ತಿಳಿಯದೆ ನಾನು ರಕ್ಷಿಸುವೆನೆಂದು ಇವನಿಗೆ ಅಭಯವಂ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತೇನೆ. ನೀವೇ ಕಾಪಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬೇಡುತ್ತೇನೆ.

ಈಶ್ವರ : ದೇವಿ ಯೀ ಬಾಲಕನ ಶಿರವಂ ಹರಿಯುವೆನೆಂದು ಸಿರಿವರನು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಂ ಮಾಡಿರುವನು. ಮೊದಲು ಯಿವನನ್ನು ಕಳುಹಿಸು ||

ಪಾರ್ವತಿ : ಶಂಕರಾ ಶರಣಾಗತ ರಕ್ಷಕನೆಂಬ ಬಿರುದಂ ಧರಿಸಿರುವ ಮೂರ್ತಿಯೆ ಶರಣು ಹೊಕ್ಕವರನ್ನು ಪೊರೆಯಬೇಕಲ್ಲದೆ ಬಿಡಲಾಗದು. ನಾನು ಪಾಲಿಸುವೆನೆಂದು ಮೊದಲೇ ಇವನಿಗೆ ವಾಗ್ದಾನ ಮಾಡಿರುತ್ತೇನೆ. ನೀ ಕರುಣವಿಡದಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ನಾನು ಹರಣವಂ ತೊರೆಯುತ್ತೇನೆ.

ಈಶ್ವರ : ದೈವನೇಮಕವಂ ಮೀರುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಅರ್ಥಾಂಗಿಯಾದ ನಿನ್ನ ಮಾತಂ ಮೀರಲಾರೆ. ಪರಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕಾಯಿತು.

ಕಂದ

ಕಲ್ಲಿನ ತೆರದೊಳು ಹೃದಯವು
ಉಳ್ಳಹ ಪುರುಷನ ಮನವನು ಕ್ಷಣ
ಮಾತ್ರದೊಳು ವಳೈಯ ಮಾತುಗಳಿಂದಲಿ ಪ
ಲ್ಲವ ಪಾಣಿಯರು ಬೇಗ ತಿದ್ದುವರಬಲೇ ||

ಈಶ್ವರ : ಆಹಾ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಬುದ್ಧಿಯು ಅತಿ ಕೌಶಲವಾದುದು ನೋಡು. ಕಲ್ಲಿನೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ನನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನು ಎಷ್ಟು ಬೇಗನೇ ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆಯಲ್ಲಾ ಪಾರ್ವತಿ.

ಪಾರ್ವತಿ : ನಿಮ್ಮಂಥವರೇ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮಾತಿಗೆ ಮರುಳಾಗುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ನರರು ಮರುಳಾಗುವದೇನು ಆಶ್ಚರ್ಯ. ನಾರಿಯರ ಚೈತನ್ಯವಂ ಎಷ್ಟೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು ||

ಈಶ್ವರ : ಯಲ್ಲೆ ಗಯನೆ ಇಲ್ಲಿ ಬಾ. ನಿನಗೆ ನಾರದ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಉಪದೇಶ ಮಾಡುವೆನು. ಆ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಯೇಕಚಿತ್ತ ಮನೋಭಾವದಿಂದ ಪಠಿಸಿದರೆ ನಾರದರು ಬರುವರು. ನೀನು ಅವರಿಗೆ ಶರಣಾಗತನಾಗಿ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸು. ಆತನು ನಿನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವನು. ಮಂತ್ರವನ್ನು ಉಪದೇಶ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಇಲ್ಲಿ ಬಾ.

(ಈಶ್ವರನಿಂದ ಮಂತ್ರೋಪದೇಶ)

ಗಯ : ನಾಂ ಕೃತಾರ್ಥನಾದೆ ಮಹಾದೇವ. ನಮಸ್ಕರಿಸುವೆನು. ಲೋಕಮಾತೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುವೆನು. ಅಪ್ಪಣೆಯಾದರೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆ.

ಕಲ್ಯಾಣಮಸ್ತು ಹೋಗಿ ಬಾ ಗಂಧರ್ವ ಕುಮಾರ.

ಕರಿಬಂಟನ ಕಾಳಗ

(ಭೀಮಸೇನ ಪ್ರವೇಶ)

ಭೀಮ : ಅಗ್ರಜಾ ವಂದಿಸುವೆನು.

ಧರ್ಮರಾಜ : ಅನುಜಾ ಭೀಮಸೇನ ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ, ತಮ್ಮಾ ಭೀಮಸೇನ, ಶ್ರೀ ಹರಿಯು ಯೇನು ಕೊರತೆಯನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡಿರುವನೈ ಅನುಜಾ.

ಭೀಮ : ಅಣ್ಣ ಚಿಂತಿಸಲಾಗದು.

ಪದ

ಯೇನೆಂದು ಹೇಳಲಯ್ಯ ತಮ್ಮನೆ ಭೀಮ

ಅನುಜಾ ಪಾರ್ಥನ ಪರಿಯ ಅರಿಯದೆ

ಗಯನ ಪೊರೆವೆನೆಂದಭಯವ ಭರದಿ ಕೊಟ್ಟಿಹ ಪಾರ್ಥನ ||

ಧರ್ಮರಾಜ : ತಮ್ಮ ಭೀಮಸೇನ. ಯಮ್ಮ ಪರಿಯನ್ನು ನಿನ್ನೊಡನೆ ಏನೆಂದು ಹೇಳಲಿ. ಅನುಜನಾದ ಅರ್ಜುನನು ಯೇನೊಂದು ಯೋಚಿಸದೆ ಗಂಧರ್ವನಂ ಪೊರೆಯುವೆನೆಂದು ಅಭಯವಂ ಕೊಟ್ಟಿರುವನು. ಇದರಿಂದ ಮುಂದೆ ನಮಗೆ ವದಗಬಹುದಾದ ಕುಂದು ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿ ಕಾಪಾಡುವರಾರ್ಯ ತಮ್ಮಾ-

ಪದ

ಹರಿ ವೈರಿಯನು ತಂದೀಗಾ

ತಮ್ಮಾ ಭೀಮ ಪರಿಕಷ್ಟ ವದಗಿಹುದೊ

ಹರಿ ನಮ್ಮೊಳ್ ಮುನಿದರೆ ಪೊರೆವರ ಕಾಣೆನು

ತರನೇನು ಇದಕೆ ಯೀಗ ||

ಧರ್ಮರಾಜ : ತಮ್ಮಾ ಭೀಮಸೇನ. ಶ್ರೀಹರಿಯ ವೈರಿಯಾದ ಗಯನೆಂಬ ಗಂಧರ್ವನಿಗೆ ಹಿಂದು ಮುಂದೂ ಯೋಚಿಸದೆ ಕಾಪಾಡುವೆನೆಂದು ಅಭಯವಂ ಕೊಟ್ಟು ಕರೆತಂದಿರುವನು. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಕಡೆಗಾಲ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆ ಅನುಜಾ-

ಕಂದ

ಮರೆ ಬಿದ್ದಿಹ ಗಂಧರ್ವನ ಮೇಣ್

ಸೆರೆ ಸೇರಿದ ನೃಪನ ಕೊಲ್ಲಿಸಬಾರದು ಕಂಡ್ಯಾ

ಅರಸರ ಧರ್ಮಗಳೀ ಪರಿ ಯಿರುತಿರಲಾ

ನೀತಿಯನ್ನು ತೊರೆಯುವರೇನೈ

ಭೀಮ : ಅಗ್ರಜಾ. ಮರೆಬಿದ್ದಿಹ ಯೀ ಗಯನಂ ಕೊಲ್ಲಿಸುವದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲಾ. ನಮ್ಮಂತಹ ವೀರಾಧಿವೀರರ ಮರೆ ಬೀಳಲು ಬಿಡುವುದು ರಾಜಧರ್ಮವಲ್ಲ. ಮರೆ ಬಿದ್ದವನಂ ಪೊರೆಯದಿದ್ದವನು ಕ್ಷತ್ರಿಯನೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನೆ. ಆ ಯಾದವರಾದ ಜಾರ ಚೋರ ಕೃಷ್ಣ ಬಲರಾಮರನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಜ್ಞೆಯಂ ಬೇಡುವೆನು.

ಕಂದ

ತಮ್ಮನೆ ನಿನಗಿಂತಹ ಹೆಮ್ಮೆಯ ನುಡಿ

ನುಡಿಯೆ ಸಲ್ಲದು ಸೈರಣೆಗೊಳ್ಳೆ ||

ಬೊಮ್ಮನ ಪಿತ ಶ್ರೀಹರಿಯೋಳ್

ನಮ್ಮಯ ಅನುಜಾತನಿಂದ ಹಗೆಯಾದೆವು ಕೇಳ್

ಧರ್ಮರಾಜ : ಅನುಜಾ ಭೀಮಸೇನ, ಅಸುರಾರಿಯಾದ ವಸುದೇವ ಸುತನಂ ಜೈಸುವ ಕಲಿಪರಾಕ್ರಮಿ ಯಾರು, ಆತನಂ ಜೈಸಬಹುದೆ. ಬಂಧುತ್ವದಲ್ಲಿ ಕುಂದುಕ ಬಂದೊದಗಿತೈ ತಮ್ಮಾ

ಪದ

ಯಾತಕೆ ಚಿಂತಿಸುವೆ ಧಾತನೆ ನೀನೀ ಪರಿಪರಿ ವಿಧದೊಳು ||

ಪೊಡವಿಯೊಳ್ ಕೃಷ್ಣನ ಅಡಗಿಸಿ ಬರುವೆನು ಕೊಡು ನೇಮವ

ನೀ ಸಡಗರದಿ ಕಡುಹನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ವಡಲ ಬಗೆದು

ನಾಂ ಕುಡಿವೆ ರುಧಿರವನು ತಡಮಾಡದಲೇ ||

ಅನುಜನು ಮಾಡಿದ ಘನತೆಯ ಕಾಯರವ

ಅನುವನು ನೀಂ ತಿಳಿಯದಲೇ ||

ವನಜನಾಭನೊಳು ಕನಿಕರ ಪಡುವುದು

ಸನುಮತವಲ್ಲವು ವಿನಯದಿ ಕೊಡು ನೀಂ ||

ಭೀಮ : ಅಣ್ಣಾ ಮರುಗುವದೇತಕ್ಕೆ, ದನುಜಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕನಿಕರವಂ ಬಿಡು. ಧರ್ಮಪಾಲನೆಗಿಂತಲೂ ಅಧಿಕವಾದ ಕಾಯರವಾವುದು. ಆ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಹೆದರಿ ಸ್ವಧರ್ಮವಂ ಬಿಡಬೇಕೇ ಅಣ್ಣಾ - ಯಲ್ಲೆ ಅರ್ಜುನ ವಳ್ಳೆಯ ಕಾರ್ಯವಂ ಮಾಡಿದೆ ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಯಾತಕ್ಕೆ ಯೋಚಿಸುವೆ

ಪದ

ತಮ್ಮಾ ಭೀಮ ಹಮ್ಮು ಬೇಡ ಬೊಮ್ಮನ ಪಿತನೊಳು

ನಮ್ಮ ವೈರವು ಸಲ್ಲ ತಮ್ಮಾ ||

ಗ್ಲಾನಿಯು ನೀನಾಗಿ ಹೀನ ಕಾಯರವಗೈವೆ

ಜ್ಞಾನಿಗಳ್ ಜಗದೊಳು ಏನೆನ್ನುತಿಹರೈ ||

ವನಜನಾಭನು ನಮ್ಮ ಅನುದಿನ ಸಲಹಿದ

ಘನ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೃಣವಾಗಿ ಕಳೆದಾ ||

ಶರಪುರಿರಂಗನೋಳ್ ಜಗಳವು ಸಲ್ಲದು

ದುಗುಡವ ಬಿಟ್ಟು ನೀಂ ಸೊಗಸಿನಿಂದಿಹುದೈ ||

ಧರ್ಮರಾಜ : ತಮ್ಮಾ ಭೀಮಸೇನ. ಬರಿದೇ ಹಮ್ಮಿನ ಮಾತಿನಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಹಗಲಿರುಳು ನೆರಳಿನಂತೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಪಾಡಿದ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಕಲಹವಂ ಗೈದರೆ ಧರೆಯ ಜನರು ಅಪಹಾಸ್ಯವಂ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆ ಹರಿಯೋಳ್ ಕಲಹವು ಸರಿಯಲ್ಲವೈ ಭೀಮಾ ವೈರಿ ನಿರ್ನಾಮ ||

(ಕೃಷ್ಣನ ಸಭೆ-ನಾರದ ಪ್ರವೇಶ)

ಪದ

ಜಯ ಜಯ ಶ್ರೀರಾಮ
ರಘುವರಾ ಶುಭಕರ ಶ್ರೀರಾಮಾ ||
ರಾಮಾ ರವಿಕುಲಜಲನಿಧಿ ಸೋಮ.
ತಾರಕನಾಮ ದಶರಥ ರಾಮ ದನುಜ
ನಿರ್ನಾಮ ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮ ||

ಕಾಮಿತದಾಯಕ ಕರುಣಾಧಾಮ
ಭೂಮಿಸುತಾ ಕಾಮ ಶ್ರೀರಾಮ
ಕೋಮಲ ಲೀಲಾಸರೋಜ
ಶ್ಯಾಮ ಜಯ ಜಯ ಶ್ರೀರಾಮ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಮುನೀಂದ್ರ ವಂದಿಸುವೆನು.

ನಾರದ : ಯದುಪತಿಯೆ ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ. ಕೃಷ್ಣಾ ಇದೇನು ಹೀಗೆ ಖಿನ್ನನಾಗಿರಲು ಕಾರಣವೇನು.

ಪದ

ಕೇಳೈ ನಾರದರೆ ಯತಿವ್ಯಯರರೆ ಕೇಳೈ ನಾರದರೆ ||
ವೇಳುವೆ ಲಾಲಿಸು ಗಯ ಮಾಡಿದಪರಾಧ
ಇಳೆಯೊಳು ನಾನೀಗಾ ಖೂಳನ ಪರಿಯನ್ನು ||
ಬೆಳಗಿನ ವೇಳೆ ನಾರದ ಕೇಳು ಬೆಳಗಿನ ವೇಳೆ
ನಳಿನಮಿತ್ರಗೆ ಅರ್ಘ್ಯ ಲಲಿತಾದಿ ಕೊಡುತ್ತಿರೆ
ಖಳನ ಹಯದೆಂಜಲು ಇಳೆಯೊಳ್ ಕರಕೆ ಬೀಳಲ್ ||

ಕರಿಬಂಟನ ಕಾಳಗ

(ಅಭಿಮನ್ಯು ಪ್ರವೇಶ)

ಅಭಿಮನ್ಯು : ಮಾವ ನಮಸ್ಕರಿಸುವೆನು.

ಕೃಷ್ಣ : ಅಭಿಮನ್ಯು ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ. ಕುಮಾರ ಅಭಿಮನ್ಯು ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯು ಮಾಡಿರುವ ಕಾಯರವು ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯಿತೋ.

ಅಭಿಮನ್ಯು : ಮಾವನವರೆ ಪಿತನು ಹೀಗೆ ಯಂದಿಗೂ ತಿಳಿದು ಮಾಡಿರಲಾರನು.

ಕಂದ

ಸುತ ತಾಂ ಲೋಕದಿ ತನ್ನಯ ಪಿತ
ತಾಂ ಗೈದ ಮಹಾಪರಾಧಗಳೆಲ್ಲಂ
ಹಿತದಿಂ ಸ್ತುತಿಯನು ಗೈಯ್ಯುವ ಅತಿ
ವಿನಯದ ಪೌರುಷವನು ನಿಲ್ಲಿಸುವೆನು ನಾಂ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಯಲವೋ ಬಾಲನೆ, ಯೀ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ತಂದೆಯು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪನ್ನು ಮಗನು ಮನ್ನಿಸುವದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ. ವಳೈಯದು ಇಂದಿಗೆ ಪಾಂಡವರ ಆನೆ ಪೂರೈಸಿತು.

ಅಭಿಮನ್ಯು : ಯದುಪತಿಯೆ ತಂದೆಯು ಮಾಡಿರುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಲೇಶವೂ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮಹಾತ್ಮರು ಹೇಳಿದಂತೆ ನಿನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಂ ತಿಳಿದು ಯಂದಿಗೂ ಹೀಗೆ ಮಾಡಿರಲಾರನು. ಅಭಯವಂ ಕೊಟ್ಟ ಅನಂತರವೇ ತಿಳಿದಿರಬಹುದು.

ಕೃಷ್ಣ : ಯಲೋ ಹುಡುಗನೆ, ಯನಗೆ ರಾಜಧರ್ಮವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುವೆಯಾ. ನಿನ್ನ ತಂದೆಗೆ ನನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯು ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲವೋ. ಆಗಲಿ ಆ ನೀಚನಿಗೆ ತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಪದ

ಮಾವ ನೀ ಲಾಲಿಸಿ ಕೇಳ್ವುದು ದೇವಾ ||
ಯನ್ನಯ ಜನಕನು ನಿನ್ನ ಹಗೆಯು
ಇವನೆನ್ನುವದನು ತಾ ತಿಳಿಯದಲೇ
ಯಿನ್ನವನಿಗೆ ಭಾಷೆಯ ಕೊಟ್ಟಿರುತಿಹನು
ನನ್ನಿಯಿಂ ಮನ್ನಿಸಿ ಯಿನ್ನು ನೀ ಪಾಲಿಸು
ಯಾತಕೆ ಯೀ ಪರಿ ಬ್ರಾಂತನಾಗುತಲಿ
ಆತುರಪಡುತಿಹೆ ಖತಿಯಲಿ
ನೀತಿಯನರಿಯದೆ ಪಾತಕನಾಗುವೆ
ಮಾತನು ಲಾಲಿಸು ಧಾತನೆ ರಕ್ಷಿಸು ||

ಅಭಿಮನ್ಯು : ಅಹೋ ಮಾವನವರೆ. ಯನ್ನ ಜನಕನು, ಗಂಧರ್ವನು ನಿನ್ನ ಹಗೆ ಯಂಬುದನ್ನರಿಯದೆ ಭಾಷೆಯಂ ಕೊಟ್ಟಿರುವನು. ಇದನ್ನು ಯೋಚಿಸದೆ ಆತುರದಿಂದ ಖತಿಪಡುವುದು ಯಾತರ ನ್ಯಾಯ. ಮಮ ಪ್ರಾಣಾಹಿ ಪಾಂಡವ ಎಂಬ ಬಿರುದಂ ಧರಿಸಿರುವ ಧಾತನೆ ಅಪರಾಧವಂ ಕ್ಷಮಿಸಿ ಕರುಣದಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ಪೊರೆಯುವನಾಗೈ ದಾನವಾರಿ ಕೋಪವನ್ನು ತೊರಿ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಯಲವೊ ಹುಚ್ಚನೆ ಯಾತಕ್ಕೆ ಕೂಗಿಕೊಳುವೆ ಆಚೆಗೆ ಹೋಗು. ಯಾರೊ ಚಾರ. ಅತಿ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಯಮ್ಮ ಅಗ್ರಜರಾದ ಬಲರಾಮಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ.

ಚಾರ : ಅಪ್ಪಣೆ ಪ್ರಭು.

ಕೃಷ್ಣ : ಅಣ್ಣಾ ನಿನಗೆ ವಂದಿಸುವೆನು.

ಬಲರಾಮ : ವಾಸುದೇವ ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ.

ಪದ

ಯೇನ ಗೈಯಲೀ ನಾನೇನ ಮಾಡಲೀ
ಹೀನ ಮನುಜನಿಂದ ಯನಗೆ ಮಾನಹಾನಿ ವದಗಿ ಇಹುದು
ಕುಂತಿ ಸುತರಿಗೆಂತು ನಾನು ಇಂತು ಉಪಕಾರವ ಮಾಡೆ
ಅಂತದನವರೆಣಿಸದೆನಗೆ ನಿಂತು ಪಾರ್ಥ ವೈರಿಯಾಗಿಹ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಅಣ್ಣಾ ಬಲರಾಮ ದೇವ ಕೇಳೆನ್ನ ಮಾತಿನ ಭಾವ. ಕುಂತೀ ಪುತ್ರರು ನನ್ನ ಸ್ವಂತದವರೆಂದು ಅನೇಕ ವಿಧದಲ್ಲಿ ಉಪಕಾರವಂ
ಮಾಡಿ ಬಂದ ಕಷ್ಟಗಳೆಷ್ಟೂ ತಾಕದ ಹಾಗೆ ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದದ್ದಕ್ಕೆ ಅದಂ ಮರೆತು ಅರ್ಜುನನೇ ನನಗೆ ವೈರಿಯಾಗಿರುವನು
ನೋಡೈ ಅಣ್ಣಾ.

ಪದ

ಕೊಟ್ಟು ಪಾರ್ಥಗನುಜೆಯನ್ನು ಭ್ರಷ್ಟರಾದೆವೊ ||
ದುಷ್ಟತನವ ಬಿಡದೆ ಪಾರ್ಥ ಕೆಟ್ಟು ಪೋಪನೈ ||ಯೇನ ಗೈಯಲೀ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಅಣ್ಣಾ ನಮ್ಮ ಅನುಜೆಯಾದ ಸುಭದ್ರೆಯನ್ನು ಆ ದುಷ್ಟನಾದ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಯೀ ಸೃಷ್ಟಿಯೋಳ್ ಭ್ರಷ್ಟರಾದೆವು. ಬಿಟ್ಟರೆ
ಪಂಥವು ಕೆಡುವುದು. ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡರೆ ಕಲಹ ಉಂಟಾಗುವುದು ಇದಕ್ಕೆ ಏನು ಮಾಡಲೈ ಅಣ್ಣಾ. ಕುಂತಿಪುತ್ರರಿಗೆ ನಾನು ಪರಿಪರಿಯಿಂದ
ಮಾಡಿರುವ ಉಪಕಾರವಂ ಆ ದುರುಳರು ಸ್ಮರಿಸದೆ ಯನ್ನ ವೈರಿಯಾದ ಗಯನಂ ಬೆನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಇರುವ ಕುನ್ನಿ ಪಾರ್ಥನಂ
ಇನ್ನಿರಿಸಲಾಗದು. ನಾನು ವೈರಿಯನ್ನು ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಪತ್ರಿಕೆಯಂ ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸಿದರೆ ಚಾರನ ಕೊರಳಿಗೆ ಪತ್ರಿಕೆಯಂ ಕಟ್ಟಿ ವೈರಿಯಂ
ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ವ್ತರಮಾನವಂ ಕೊಟ್ಟಿರುವರು. ಆ ದುಷ್ಟ ಗಯನಿಗಾಗಿ ಅರ್ಜುನನು ನಷ್ಟವಾಗುವನು. ಬಂಧುತ್ವದಲ್ಲಿ ಯಿಂಥಾ
ಸಂಕಟ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತಲ್ಲೈ ಅಣ್ಣಾ.

ಪದ

ನಡೆ ನಡೆ ನೀಂ ತಡೆಯದೀಗ ಬಿಡೆನು ನಿನ್ನ
ವೈರಿಯಾ ಬಿಡೆನು ನಿನ್ನ ನಾಂ ಕಡಿದು ಹಾಕುವೆ ಬಲ್ಲೆಯಾ
ತೆರಳು ಕಾಮ್ಯಕವನಕೆ ಯೀಗ ತ್ವರಿತದಿಂದ ಅನುಜನೆ
ಧುರವ ಜೈಸಿ ಬೇಗನೇ ಅರಿಗಳನ್ನು ತರಿಯುವೇ ||ಬಿಡೆನು||

ಭ್ರಷ್ಟ ಗಯನನೀಗ ನಾನು ಕಟ್ಟಿ ಯಳೆದು ತರುವೆನೈ
ದುಷ್ಟಪಾರ್ಥನನೂ ಸುಡುವೆ ಕಷ್ಟಪಡುವೆ ಸಹಿತಕೆ ||ಬಿಡೆನು ||

ಬಲರಾಮ : ವಾಸುದೇವನೆ, ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ನೀನು ಯೋಚಿಸುವುದೆ. ಆ ದುಷ್ಟ ಪಾಂಡವರನ್ನು ನಷ್ಟಗೊಳಿಸಿ ಭ್ರಷ್ಟನಾದ ಗಂಧರ್ವನಂ
ಯೀಗಲೇ ಕಟ್ಟಿ ಯಳೆದು ತರುತ್ತೇನೆ. ಕಿಂಚಿತ್ತು ಚಿಂತಿಸದೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ತೆರಳುವನಾಗೈ ಕ್ರಿಷ್ಣ ಜಗದೋಳ್ ಶ್ರೇಷ್ಠ.

ಪದ

ಸಿದ್ದಗೊಳಿಸು ನೀ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ರಥವನು ಬದ್ಧ ಸಾತ್ಯಕೀ
ಬೇಗಾ ಅರಿಗಳ ಜೈಸಲು ಶಿರಗಳ ತರಿಯಲು
ಭರದೊಳು ನೀ ತೆರಳೂ ಧುರ ವಿಜಯರು ಯದುಬಲವ
ಕೂಡುತಲಿ ಹರುಷದಿ ಹೊರಡುವನು.

ಕೃಷ್ಣ : ಯಲೈ ಸಾತ್ಯಕೀ, ಆ ನೀಚನಾದ ಅರ್ಜುನನೊಡನೆ ಯುದ್ಧವಂ ನಡೆಸಬೇಕಾದ ಪ್ರಯುಕ್ತ ನಮ್ಮ ಯದು ಬಲವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಿದ್ದಗೊಳಿಸಿ
ರಥವಂ ಶೃಂಗರಿಸಿ ಬೇಗ ಹೊರಡುವನಾಗು. ಪಾಂಡುತನಯರನ್ನು ಖಂಡಿತ ಇನ್ನುಳಿಸಬಾರದು. ಭಂಡರನ್ನು ದಂಡಧರನಾಲಯಕ್ಕೆ
ಕಳುಹಿಸಿ ಅವರ ಪುಂಡಾಟವಂ ಅಡಗಿಸುವೆನು. ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿದ್ದರಾಗಿರಿ.

ಸಾತ್ಯಕೀ : ಯದುಪತಿಯೆ, ಆ ದುಷ್ಟ ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧವಂ ಮಾಡಲು ಸೈನ್ಯ ಯಾವತ್ತು ಸಿದ್ದವಾಗಿರುವುದು. ತುಡುಗರ
ಬಡಿವಾರವನ್ನಡಗಿಸಿ ಸಡಗರಗೊಳಿಸುವೆನು. ಜಲಜನಾಭನೆ ಪ್ರಯಾಣವಂ ನಡೆಸಬಹುದು.

ಅಭಿಮನ್ಯು : ವಳ್ಳೆಯದು. ಇರಲಿ ನಾನು ಯೀ ಪುರ ದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬರುವ ಯದು ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ
ಯಮನಾಲಯಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಆ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಇಲ್ಲಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ಉಳಿದರಲ್ಲವೆ ಯನ್ನ ತಂದೆಯ ಸಂಗಡ ಯುದ್ಧವಂ
ಮಾಡುವುದು. ಆ ಕಮಲಾಂಬಕನ ಕರುಳನ್ನು ಬಗೆದು ಧರಾತಲಕ್ಕೆ ವಗೆದು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಭಲಾ.

ಪದ

ಅಲ್ಲಿ ಬರುವೀ ಸೇನೆಯಲ್ಲವ ಮೆಲ್ಲನೇ ಸಂಹರಿಸಿ ಕ್ಷಣದೊಳು
ನಿಲ್ಲದಲೆ ಮಾಧವನನೀಗಲೆ ಗೆಲೈ ನಾಂ ಬೇಗ
ಪುಲ್ಲನಾಭಗೆ ಮಲ್ಲಮರ್ಧನ ನಿಲ್ಲದಲೆ ಬೆಂಬಲಕೆ ಬಂದರೂ
ಸೊಲ್ಲನಡಗಿಸಿ ಮೆಲ್ಲನೋಡಿಸುವೆ ಕಳ್ಳ ಹರಿಯಾ ||

ಅಭಿಮನ್ಯು : ಅಹಹ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ತನಗೆ ಸಖನಾದ ಸಾಂಬನಂ ವಡಗೊಂಡು ಬಂದರೆ ಯೀ ಮುಂಗೈಗೆ ಬಂಗಾರದ ವೀರ ಕಂಕಣವಂ
ಕಟ್ಟಿ ಗದಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸದಾಶಿವನಂ ಹಣಿದು ಹರಿಯಂ ಬೆತ್ತಲೆ ಮಾಡಿ ಯತ್ತಲೂ ಬಿಡದೆ ಧಾತ್ರಿ ಧರಾ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕುತ್ತಿ ಕೆಡಹುತ್ತೇನೆ.
ಭಳಿರೇ ಯನ್ನ ವಿಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಯೀಡುಂಟೇ.

ಕಂದ

ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವೀ ಸೇನೆಯ ಮೆಲ್ಲನೆ ಸಂಹರಿಸುತ್ತ ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲೀ ||
ನಿಲ್ಲದೆ ಯಾದವರೊಡೆಯನ ಗೆಲ್ಲುತ ನಾಂ
ತಂದೆಯ ಸಮೀಪಕೆಳದೊಯ್ಯುವೆನೈ ||

ಅಭಿಮನ್ಯು : ಭಲಾ ಭಲಾ, ನಾನು ಯೀ ಪುರ ದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಪ್ರಯಾಣವಾಗಿ ಬರುವ ಯದು ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಂಹರಿಸಿ
ಹರಿಯೊಡನೆ ಧುರವಂಗೈ ಪರಿಪರಿಯ ಕಷ್ಟವಂ ಪಡಿಸುವೆನು. ಆ ಹರನು ಹರಿಗೆ ಸಹಾಯಕನಾಗಿ ಬಂದರೂ ನಿಲ್ಲದೇ ಪುಲ್ಲನಾಭ
ಮಲ್ಲಮರ್ಧನರ ಸೊಲ್ಲನ್ನಡಗಿಸಿ ಸಲ್ಲಲಿತದಿಂ ತಂದೆಯ ಬಳಿಗೆ ಹರಿಯಂ ಕುರಿಯಂತೆ ಯಳದೊಯ್ಯುವೆನು. ಬರಲಿ ಆ ಯದುಪತಿ ಕಾಣೆ
ಅವನ ಗತಿ

ಪದ

ದೇವದೇವ ನಾರಾಯಣ ಪರಂಧಾಮ
ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಸಕಲದನುಜ ಸಂಹಾರಕ
ನಿಖಿಲಲೋಕಪಾಲಕ ನಟನ ಸೂತ್ರಧಾರಿ ನೀ ||
ದೇವ ದೇವ ನಾರಾಯಣ ಪರಂಧಾಮ ||

ನಾರದ : ಯಲೈ ಕೃಷ್ಣನೆ ನಿನ್ನ ಕಾರ್ಯವು ಕೆಡುವುದು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅಭಿಮನ್ಯು ಆಯುಧಪಾಣಿಯಾಗಿ ಪುರದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುವನು.
ನೀನು ಅವನಂ ಗೆಲ್ಲಬೇಕಾದರೆ ಮತ್ತೊಂದು ಅವತಾರವನ್ನೇ ಎತ್ತಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೃಷ್ಣನ : ವಳೈಯದು ಅವನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿರಲಿ. ಸೇನೆಯೆಲ್ಲವನ್ನು ಗರುಡನ ಮೇಲೆ ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಕರೆದೊಯ್ಯುವೆನು ಹಾಗೇನು
ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ನೋಡೋಣ.

ಅಭಿಮನ್ಯು : ಯಿದೇ ಪುರದ್ವಾರವು. ಆ ಕೃಷ್ಣನ ಸೇನೆ ಯಾವತ್ತು ಬರುವವರೆಗೂ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡಿರುವೆನು. ನಮ್ಮ ಜನಕನು
ಮಾಡಿರುವ ಪಂಥಕ್ಕೆ ಕುಂದುಬಾರದಂತೆ ತಂದೆಯ ಮನೋಗತವಂ ಪೂರೈಸುವದಲ್ಲದೆ ಬಿಡಲಾಗದು. ಯೀ ಯಾದವನ
ಸೈನ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಹರಿಸಿದರೆ ಯಮ್ಮ ತಂದೆಯು ಸಂತೋಷಿಸುವನು. ಆಗಲಿ ಭರದಿಂದ ಬರುವ ಸೈನ್ಯವಂ
ಕಾದುಕೊಂಡಿರುತ್ತೇನೆ.

ಪದ

ದೇವ ದೇವ ಧವಳಾಚಲ ಮಂದಿರ ಗಂಗಾಧರ ಹರ ನಮೋನ್ನಮೋ
ದೈವತ ಲೋಕ ಶುಭಾಂಬುಧಿ ಹಿಮಕರ ಗಂಗಾಧರ ಹರ ನಮೋನ್ನಮೋ ||

ನಾರದ : ನಾರಾಯಣ ನಾರಾಯಣ.

ಅಭಿಮನ್ಯು : ನಾರದ ಮುನೀಂದ್ರರಿಗೆ ವಂದಿಸುವೆನು.

ನಾರದ : ಮಂಗಳಾನಿ ಭವಂತು. ಯಲೈ ಅಭಿಮನ್ಯು ಕುಮಾರನೆ. ನಿನ್ನ ಮನೋಗತವನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲೆನು. ಮೆಚ್ಚಿದೆ ಸರಿಸರಿ.

ಅಭಿಮನ್ಯು : ಪೂಜ್ಯರೆ ತಂದೆಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸದಿದ್ದರೆ ಪುತ್ರನಿದ್ದು ಫಲವೇನು.

ನಾರದ : ಸುಕುಮಾರನೆ ಸುಪುತ್ರರ ಲಕ್ಷಣವೇ ಹಾಗೆ. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಗರುಡಾರೂಢನಾಗಿ ಸೇನೆ ಸಹಿತ ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯ
ಬಳಿಗೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರುವನು. ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಮಾಡತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯವೇನು. ಇಲ್ಲಿ ಏತಕ್ಕೆ ನಿಂತಿರುವೆ.

ಪದ

ಇದು ತರವೆ ಮುನಿಯೇ ಚದುರರಾ ಕಾರ್ಯವೇ ||
ಪದುಮನಾಭ ಯೀ ವಿಧವ ಗೈದಿಹನು
ಬುಧರು ಮೆಚ್ಚುವರೆ ಮುದವೆ ಅವಗೆ || ಇದು ||

ಚೋರನ ತೆರದೊಳು ದಾರಿಯ ತೊರೆಯುತೆ ಸಾರಿ

ಪೋಗಿಹನು ಶೂರರ ಪರಿಯೇ ||ಇದು ||

ನಳಿನನಾಭ ತಾಂ ನೆಲಸಿಹ ಪುರಹರನು ||

ಅಭಿಮನ್ಯು : ಮಹಾತ್ಮರೆ, ಆ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಅಷ್ಟಲ್ಲದೆ ಜಾರ ಚೋರ ಶಿಖಾಮಣಿಯೆಂದು ಹೆಸರು ಬಂದಿರುವುದೆ. ಮೋಸಪಡಿಸಿ ಕಳ್ಳತನದಿಂದ ಹೋದರೆ ಇದು ಶೂರರ ಕಾರ್ಯವೆ. ನಾನು ಅವನನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ಬಿಡುವೆನೆ. ಅವನ ಪಟ್ಟಣವಾದ ದ್ವಾರಕಾವತಿಯಂ ಕಿತ್ತು ಅಟ್ಟಹಾಸದಿಂ ಶರಧಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿ ಬಿಡುವೆನು ಸುರಮುನಿಯೆ ಇದು ಅವನಿಗೆ ಸರಿಯೆ.

ನಾರದ : ಯಲೈ ಬಾಲಕನೆ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಗೂ ಕೃಷ್ಣನಿಗೂ ಯುದ್ಧವಾಗುವುದು. ನೀನು ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲೇಬೇಕು. ಬೇಗ ಹೊರಡು.

ಕಂದ

ಸುರಮುನಿ ನಿಮ್ಮಾಜ್ಞೆಯ ನಾಂ

ಶಿರಸಾ ವಹಿಸುತೆ ತೆರಳಿ ನಿಮಿಷದೊಳಲ್ಲಿ ||

ಹರಿಯಂ ಜೈಸುತೆ ತಂದೆಗೆ

ಹರುಷವ ತೋರಿಸುವೆ ಪುರಹರನ ದಯದಿಂದೀಗಾ.

ಅಭಿಮನ್ಯು : ಮಹಾತ್ಮರೆ ನಾನೀಗಲೆ ಕಾಮ್ಯಕವನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಹರಿಯಂ ಧುರದೋಳ್ ಸರಸದಿಂ ಜೈಸಿ ವರಜನಕನಾದ ಕಿರೀಟಿಗೆ ಹರುಷವಂಗೊಳಿಸಿ ಸುರರು ಮೆಚ್ಚುವಂತೆ ಭರದಿಂ ಧುರವಂ ಗೈಯ್ಯುವೆನೈ ನಾರದರೆ ಯನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮವಂ ನೀವರಿಯದವರೇ ||

ನಾರದ : ವಳ್ಳೆಯದು ಬೇಗ ಹೋಗು.

(ಅರಣ್ಯ-ಧರ್ಮ-ಅರ್ಜುನ-ಗಯ-ಪ್ರವೇಶ)

ಧರ್ಮ : ಅನುಜಾ ಫಲ್ಲಣ, ಆ ದನುಜಾರಿಯು ನಮ್ಮಗಳ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸನ್ನದ್ಧನಾಗಿ ಬರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಹರಿಯೊಡನೆ ಧುರವಂ ಗೈಯ್ಯುವುದು ಉಭಯ ಸಂಕಟವಾಗಿರುವುದು. ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವ ಪರಾಕ್ರಮಿ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವಲ್ಲಾ ಇದಕ್ಕೆ ಯೇನು ಮಾಡಬೇಕೈ ಅರ್ಜುನ.

ಪದ

ಬಿಡು ಬಿಡು ಬಿಡು ಬಿಡು ಚಿಂತೆ

ಪಡದಿರು ನೀಂ ಮನಭ್ರಾಂತೆ ಸಡಗರದಿಂ

ಜಲಜನಾಭನ ಕಡುತವಕದಿ ಕೆಡಹಿ

ಬಿಡುವೆನಣ್ಣಾ ತಡಮಾಡದೆ ಕೊಡು ಅಪ್ಪಣೆ

ಬಿಡದಲೆ ಶಿರ ಕಡಿದಿಡುವೆನು ದೃಢವಾಗಿಯೆ ನುಡಿ

ಬೇಗನೆ ಕಡಲ ಶಯನನನ್ನು ಬಡಿವೆ ಬಿಡು ||

ಅರ್ಜುನ : ಅಣ್ಣಾ ಯಮನಂದನ, ಇದೇನು ಹೀಗೆ ಚಿಂತಿಸುವೆ. ಬೇಗನೆ ಯನಗೆ ನೇಮವಂ ಕೊಡು. ಕಡಲ ಶಯನನಾದ ಜಲಜನಾಭನಂ ಬಿಡದೆ ವಡಲಂ ಬಗೆದು ಕಡು ಸಡಗರದಿಂ ಬೇಗನೆ ನಿನ್ನೆಡೆಗೆ ಬರುವೆನು. ತಡಮಾಡದೆ ನುಡಿಯದೆ ಬಿಡದೆ ಯನಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಯಂ ಕೊಡುವನಾಗ್ಯೆ ಅಣ್ಣ.

ಧರ್ಮ : ಯಲೈ ವಿಜಯಾ, ದುಷ್ಟಮರ್ಧನನಾದ ಹರಿಯಲ್ಲಿ ನರರು ಸಂಗರವಂ ಮಾಡುವದು ಶಕ್ಯವೆ. ಯಂಥಾ ವಿಘಾತ ವದಗಿರುವದೈ ಪಾರ್ಥ ತ್ರಿಲೋಕ ಸಮರ್ಥ.

ಕಂದ

ಯೇನಿದು ಭೂಪತಿ ಚಿಂತಿಪೆ

ದಾನವ ಮರ್ಧನನು ಬಂದಡೀಗ ಹಿಂದೆಗೆಯುವೆನೇ ||

ನಾನವನ ಬಿಂಕವ ಮುರಿವೆನು

ಮಾನವಪತಿ ನಿನ್ನ ಮನದಿ ಸಂಶಯವೇಕೈ ||

ಭೀಮ : ಅಗ್ರಜಾ ಇದೇನು ಹೀಗೆ ಚಿಂತಿಸುವೆ. ಆ ದನುಜಾರಿಯು ಬಂದರೆ ನಾನು ಹಿಂಜರಿಯುವೆನೆ. ವನಜನಾಭನ ಗರ್ವವಂ ಮುರಿದು ಉರ್ವಿಯ ಜನರು ಬೆರಗುಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುವೆನಲ್ಲದೆ ಬಿಡುಗು ನುಡಿಯಲ್ಲಾ ನೀನು ಮನದಲ್ಲಿ ಏನೂ ಯೋಚಿಸಲಾಗದೈ ಅಣ್ಣಾ.

ಧರ್ಮ : ತಮ್ಮಾ ಭೀಮಸೇನ, ಹರಿ ಸರ್ವೋತ್ತಮನೊಡನೆ ಸಂಗರವೇ, ಧುರವನ್ನೆಸಗುವೆನೆಂಬುದು ಸದರವಲ್ಲ ಬರಿಮಾತುಗಳೇತಕಯ್ಯೆ ಭೀಮ ಸಂಗರ ನಿಸ್ಸೀಮಾ.

ಭೀಮ : ಯಾರೊ ಚಾರಕ, ಯನ್ನ ಮೋಹದ ಕುವರನಾದ ಘಟೋದ್ಧಜನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾರೊ ಸೇವಕಾ.

(ಘಟೋದ್ಧಜ ಬರುವಿಕೆ)

ಚಾರಕ : ಯಲವೊ ದೂತ ಹಂಸಾಸನ ಪಿತ. ಹಂಸ ಕೋಟಿ ಪ್ರಭಾಯಮಾನದಿಂದ ಹಿಮಾಂಶು ವಂಶರಾದ ಭೂಮೀಶ್ವರರ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲದೆ ಮಾತನಾಡಿಸುವ ನೀವು ಧಾರು ರಾಜಾ ರವಿಕುಲತೇಜಾ.

ಘಟೋದ್ಧಜ : ಯಲೈ ಸಾರಥಿ ನಾವು ಧಾರಂದರೆ ಶ್ರೀಮತ್ ಪದ್ಮಾಲಯ ವದನಾಬ್ಜ ಭೃಂಗಮಂಗಳ ತರಂಗ ಶಾಮಾಂಗ ಅಂಗಜಪಿತ ಭಕ್ತ ಹೃದಯ ಸಂಭೂಷಿತ ಬರ್ಭರ ಕುಲತದ್ವಿಜಯ ಕಂಬುಕಂಠೀರವ ಅಂಬುಜ ಮಿತ್ರ ದಯಾಂಬು ನಿಧಿ ವಿಶ್ವಂಬರನಾದ ಶ್ರೀಮತ್ ಪರಮಾತ್ಮ ಪರಿಪೂರ್ಣ ದಕ್ಷ ಬ್ರಂಹಾದಿ ಶಿರೋರತ್ನ ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥ ಪುರವರಾಧಿಪ ವಾಯು ತನಯ ಭೀಮಸೇನನ ಸುತ ಹಿಡಿಂಬಿ ಗರ್ಭ ಸಂಭೂತ ಘಟೋದ್ಧಜ ಮಹಾರಾಜನೆಂದು ತಿಳಿಯೊ ದೂತ ರಾಜ ಸಂಪ್ರೀತ.

ಯಲೈ ಸಾರಥಿ ನಾವು ಯೀ ವರಸಭೆಗೆ ಬಂದ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ಯಮ್ಮ ಜನಕನಾದ ಭೀಮಸೇನನು ಕಂದಾ ಬಾ ಯಂದು ಚಂದ ಚಂದ ಧ್ವನಿಗಳಿಂದ ಕರೆಸಿಕೊಂಡ ಕಾರಣ ಬಾಹೋಣವಾಯಿತು. ಯಮ್ಮ ಜನಕನಾದ ಭೀಮ ಸಂಗರ ನಿಸ್ಸೀಮನಂ ತೋರಿಸೊ ದೂತ ಕೇಳೆನ್ನ ಮಾತ.

ಘಟೋದ್ಧಜ : ನಮೋನ್ನಮೋ ತಂದೆಯೆ ವಂದಿಸುವೆನು.

ಭೀಮ : ಕಂದಾ ಘಟೋದ್ಧಜನೆ ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ.

ಘಟೋದ್ಧಜ : ತಂದೆಯ ಯನ್ನನ್ನು ಯಿಷ್ಟು ತ್ವರಿತದಿಂದ ಕರೆಸಿದ ಕಾರಣವೇನು ಪೇಳೈ ಜನಕಾ.

ಪದ

ಕಂದ ಘಟೋದ್ಧಜನೇ ಇಂದು ಪೇಳುವೇ ಕೇಳು
ಬಂದಿಹುದು ಸಂಗ್ರಾಮ ಇಂದು ಹರಿಯೊಡನೇ ||

ಭೀಮ : ಭಳಿರೇ ಕಂದಾ ಘಟೋದ್ಧಜನೆ, ಯಿಂದಿನ ದಿನ ನಂದಗೋಪನ ಸುತ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ ಯುದ್ಧವು ವದಗಿರುವುದು. ಅದರ ಪರಿಯನ್ನು ವರೆಯುತ್ತೇನೆ ಕೇಳೈ ಮಗನೆ.

ಪದ

ವರ ಕುಭೇರನ ಸುತನ ಪೊರೆವೆನೆಂದಭಯವನು
ಭರದಿ ಕೊಟ್ಟಿಹ ಪಾರ್ಥ ಪರಿಯಾಯ್ತು ನಮಗೇ ||

ಭೀಮ : ಮಗನೇ ರಕ್ತಸಕುಲ ತದ್ವಿಜಯ ಲಾಲಿಸು. ಕುಬೇರನ ಸುತನಾದ ಗಯನಂ ಎಂಟು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಲ್ಲುವೆನೆಂದು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಪಂಥವಂ ಮಾಡಿದ್ದನಂತೆ. ಅದಂ ತಿಳಿದ ಗಯನು ಅರ್ಜುನನ ಮರೆ ಬಿದ್ದು ಯನ್ನಂ ಪೊರೆಯಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡ ಕಾರಣ ಅರ್ಜುನನು ಕಾಪಾಡುವೆನೆಂದು ಅಭಯಂ ಕೊಟ್ಟ ಬಳಿಕ ವಿಚಾರ ತಿಳಿಯಿತು. ಇದರಿಂದ ಕೃಷ್ಣನಿಗೂ ನಮಗೂ ಯುದ್ಧವು ವದಗಿ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೈ ಧೀರಾ ಅಸಹಾಯ ಶೂರ.

ಪದ

ವಸುಧೆ ಶರಪುರದರನ ಕುಸುಮನಾಭನ ದಯದಿ
ಅಸಮಾ ಸಾಹಸ ವೀರ ಯಸಗೊ ಸಂಗರವಾ ||

ಭೀಮ : ಭಳಿ ಭಳಿರೇ ಕಂದಾ ಘಟೋದ್ಧಜನೆ, ಯಾ ವಸುಧೆಯಲ್ಲಿ ಸುರಪುರಕ್ಕೆ ಮಿಗಿಲೆನಿಸಿ ತೋರುವ ಶರಪುರದ ಶ್ರೀರಂಗಧಾಮನ ದಯದಿಂದ ಅರಿಗಳಾದ ಯಾದವರೊಡನೆ ಕದನವಂ ಗೈಯ್ಯಲೋಸುಗ ನಿನ್ನನ್ನು ಕರೆಸಿರುತ್ತೇನೆ. ತಡಮಾಡದೆ ಕಡುಶೀಘ್ರದಿಂದ ಕದನಕ್ಕೆ ಮೊದಲಾಗೊ ವೀರ ಸಂಗರ ಶೂರ.

ಪದ

ಕೊಡು ಕೊಡು ಕೊಡು ಕೊಡು ನೇಮ ತಡಮಾಡದೆ ನಿಸ್ಸೀಮಾ ||
ವಡಲಾ ಬಗೆವೆನು ಹರಿಯಾ ಬಿಡದೇ ಸಂಗರದೀ ||

ಘಟೋದ್ಧಜ : ಹೇ ತಂದೆ ವಾಯುನಂದನ, ಯಿಂಥಾ ಕಿಂಚಿತ್ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಚಿಂತಿಸುವರೆ. ತಡ ಮಾಡದೆ ಯನಗೆ ನೇಮವನ್ನು ಕೊಡು. ಆ ಬಡ ಯಾದವರನ್ನು ಬಿಡದೇ ಹಿಡಿದು ತಂದು ಯಮ್ಮ ದೊಡ್ಡಪ್ಪನಾದ ಧರ್ಮನಂದನನ ಪಾದದಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಡಹುತ್ತೇನೆ. ಕಡುತವಕದಿಂದ ಅಪ್ಪಣೆಯಂ ದಯಪಾಲಿಸೈ ತಂದೆ ನೋಡು ಮುಂದೆ.

ಪದ

ದುರುಳ ಯಾದವರರಸನ ಕೊರಳ ಕೊಯ್ಯುತೆ ನಾನು
ಕರುಳ ವನಮಾಲೆಯ ಧರಿಸುವೆನೊ ||

ಘಟೋದ್ಧಜ : ಹೇ ತಂದೆ ಭೀಮಸೇನ. ಮಂದಮತಿಗಳಾದ ಯಾದವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹಿಡಿದು ತಂದು ನಿಮ್ಮದುರಿನಲ್ಲಿ ವಡಲಂ ಬಗೆದು ಆ
ಕೃಷ್ಣನ ಉರವಂ ಸೀಳಿ ತಿಳಿ ರುಧಿರವಂ ಪಾನಮಾಡಿ
ಅವನ ಕರುಳನ್ನು ಮಾಲೆಯಾಗಿ ಧರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಕೊಡೆ ತಂದೆ ನೋಡು ಮುಂದೆ.

ಕರಿಬಂಟನ ಕಾಳಗ

ದುರ್ಯೋಧನ : ಪೂಜ್ಯರೆ ತಮ್ಮಂತಹ ಮಹಾತ್ಮರು ಯೀ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಉಂಟೆ? ಬಹಳ ವಳ್ಳೆಯ ಉಪಾಯವನ್ನು ಮಾಡಿರುವಿರಿ.
ನನಗೆ ಈಗ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು.

ಕಂದ

ಕುರುಕುಲ ಚಂದ್ರನೆ ನಿನ್ನಯ ಅರಿಗಳ
ನಾಶಕ್ಕೆ ಮನದಿ ಸಂಶಯವೇಕೆ
ನರಪನೆ ನಿನಗೀ ಲೋಕದೀ ಅರಿವಿಜಯವು
ಸುಲಭವಾಗಿ ಕೈವಶವಹುದೈ ||

ನಾರದ : ರಾಜಾ ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವು ಪೂರ್ತಿಯಾಗುವುದು. ನಾಳೆಯೇ ಯುದ್ಧವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾನಿನ್ನು ಹೊರಡುತ್ತೇನೆ.
ನಾರಾಯಣ ನಾರಾಯಣ.

ಶಕುನಿ : ಯೀ ನಾರದರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಏನೋ ವಿಪರೀತವಾಗಿ ತೋರುವುದು. ಕೃಷ್ಣನು ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದುಂಟೆ? ಇರಲಿ
ಮಹಾರಾಜನೆ ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟದಂತೆ ಕಾರ್ಯವು ಸಫಲವಾಗುವುದು. ಯಿಂತಹ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವೈರಿಗಳನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕು.

ಕಂದ

ಧರಣೀಪತಿ ಕೇಳ್ ನಿನ್ನಯ ಪರಿವಾರವನೆಲ್ಲ
ಬೇಗ ಜೊತೆಗೊಳಿಸುತ್ತಂ
ನರಗೆ ಸಹಾಯವ ಮಾಡುವ ತೆರದಿಂ
ನಟಿಸುತ್ತ ಅರಿಯ ಕೊಲ್ಲಿಸಬೇಕೈ ||

ಶಕುನಿ : ದುರ್ಯೋಧನ ಭೂಪ. ಯೀ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸೈನ್ಯವಂ ಜೊತೆಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡು ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ನೆಪದಿಂದ
ಕಾಮ್ಯಕವನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಮುಂದಿನ ಪರಿಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸೋಣ ಹೋಗೋಣ.

ಕಂದ

ಧರಣೀಶನೆ ನೀನೀಪರಿ ಬರಿಯೋಚನೆಯಂ

ಮಾಳ್ತುದಿದು ಸಮ್ಮತವಲೈ

ಅರಿಯನು ಕೊಲ್ಲ ಲಸಾಧ್ಯವು

ತೆರಳೈ ನೀ ಬೇಗ ಕಾಮ್ಯಕವನಕಂ ||

ಕರ್ಣ : ಮಹಾರಾಜನೆ ಯೀ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಉಪಾಯದಿಂದ ಅರಿಯಂ ಕೊಂದರೆ ಆ ಪಾಂಡವರು ನಿನ್ನ ಅಧೀನದಲ್ಲಿ ಬಾಳಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸೇನಾ ಸಹಿತ ಕಾಮ್ಯಕವನಕ್ಕೆ ಹೋಗೋಣ.

ದುಯೋಧನ : ಮಿತ್ರಾ ರಾಧೇಯ. ನಮ್ಮ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಪಾಂಡವರ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಆ ಯಾದವರ ಅರಸನನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲ ಮಾಡಿದರೆ, ಪಾಂಡವರು ನಿನ್ನಹಾಯಕರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಅವರನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಗೆಲ್ಲಬಹುದು. ಆದ ಕಾರಣ ಯೀ ವಿಚಾರವನ್ನು ಗಾಂಗೇಯ, ಕುಂಭ ಸಂಭವ, ಗುರುಸೂನು, ಕೃಪಾಚಾರಿ ಅತಿರಥ ಮಹಾರಥರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಬೇಕೆಂದು ಆಜ್ಞೆಯಂ ನಿರೂಪಿಸು, ಸೈನ್ಯ ಯಾವತ್ತೂ ಕಾಮ್ಯಕ ಮಹಾವನಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಲಿ

(ಸಖಿಯೊಡನೆ ರುಕ್ಮಿಣಿ ಬರುವಿಕೆ)

ರುಕ್ಮಿಣಿ : ಪ್ರಿಯ ಸಖಿ, ಯಮುನಾನದಿ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಹೋದ ಪ್ರಾಣಕಾಂತನು ಇನ್ನೂ ಬಾರದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೋ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲಾ ಯೇನು ಮಾಡಲಿ

ಸಖಿ : ದೇವಿ. ಯಮುನಾ ನದಿ ಸ್ನಾನದ ನೆಪದಿಂದ ಸ್ವಾಮಿಯವರು ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೂ ಯಾರಿಗೆ ತಿಳಿಯುವುದು.

ರುಕ್ಮಿಣಿ : ಸಖಿ ಚನ್ನಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ. ಆತನು ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ನಟನೆಯಂ ಮಾಡುವುದಲ್ಲದೆ ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರ ಗೋಪಾಂಗನೆಯರ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಆತನನ್ನು ಚೋರಶಿಖಾಮಣಿ ಯೆನ್ನುವುದು. ಸಖಿ ಪ್ರಾಣಕಾಂತನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಅನುಮಾನವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಸಖಿ : ಕಮಲಾಕ್ಷಿಯೆ, ನಿನ್ನ ಕಾಂತನ ಪರಿಯನ್ನು ಯೇನೆಂದು ಹೇಳಲಿ. ಆತನು ಸಕಲ ಲೋಕ ರಕ್ಷಕನು. ಭಕ್ತ ಪರಾಧೀನನು. ಭಕ್ತರ ಸಂಕಟವನ್ನು ಹರಿಸಲು ಯಾವಲ್ಲಿಗೆ ತೆರಳಿದರೂ ಯಾರು ಬಲ್ಲರು ವಡತಿ.

ರುಕ್ಮಿಣಿ : ಸಖಿ. ಬಹಳವಾಗಿ ಆತನು ಭಕ್ತರ ಸೇವೆಗಾಗಿಯೇ ತನ್ನ ತನುಮನ ಧನಗಳನ್ನು ಮುಡುಪಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರಾಣಸಖಿ. ಆ ದಿನ ನೀನು ನೋಡಲಿಲ್ಲವೆ.

ಸಖಿ : ಯಾವ ದಿನ ವಡತಿ.

ರುಕ್ಮಿಣಿ : ನಿನಗೆ ಜ್ಞಾಪಕವಿಲ್ಲವೆ ಸಖಿ. ವಂದು ದಿನ ನಿರ್ಗತಿಕನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಬಂದಿದ್ದನಲ್ಲ ಆತನನ್ನು ಕುಚೇಲನೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಪರಮಾತ್ಮನೂ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೂ ಬಾಲ್ಯ ಸ್ನೇಹಿತರಂತೆ. ನೋಡಲಿಲ್ಲವೆ ಆ ದಿನ ಪ್ರಾಣಕಾಂತನ ಸಂತೋಷವನ್ನು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಆತನನ್ನು ಲೋಕ ಹೊಗಳುವುದು.

ಸಖಿ : ಆ ದಿನ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಸತ್ಕಾರವನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡೆ ವಡತಿ.

ರುಕ್ಕಿಣಿ : ಸಖಿ ಆತನು ತಂದ ವಂದು ಹಿಡಿ ಅವಲಕ್ಕಿಯನ್ನು ಪ್ರಾಣೇಶ್ವರನು ಮಹಾ ಪ್ರಸಾದವೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ತನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ವತ್ತಿಕೊಂಡು ಇದು ಪರಮೇಶ್ವರನ ಪೂಜಾ ಪ್ರಸಾದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದೆಂದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ವಿನಯೋಗಿಸಿದರಲ್ಲಾ ಸಖಿ, ನೋಡು ಆತನಿಗೆ ಭಕ್ತರ ಮೇಲೆ ಯಷ್ಟು ಅಭಿಮಾನ.

ಸಖಿ : ಅಹುದು ವಡತಿ. ಜಗದ್ರಕ್ಷಕನ ಪಟ್ಟ ಮಹಿಷಿಯಾದ ನಿನ್ನ ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಎಣೆಯಿಲ್ಲ ವಡತಿ.

ರುಕ್ಕಿಣಿ : ನಿಜ, ನಿಜ ಸಖಿ. ನನ್ನ ಕಾಂತನಿಗೆ ನನ್ನ ಮೇಲಿನ ಅಭಿಮಾನದಿಂದಲೇ ನನಗೆ ಯೀ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ನನ್ನ ಪುಣ್ಯ. ಅದೋ ಕಾಂತರು ಇತ್ತಲೇ ಬರುತ್ತಿರುವರು.

(ಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರವೇಶ)

ರುಕ್ಕಿಣಿ : ಪ್ರಾಣಕಾಂತ ನನ್ನ ವಂದನೆಗಳು.

ಕೃಷ್ಣ : ಸುಮಂಗಲೀಭವ, ಕಾಂತೆ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಏಳು.

ರುಕ್ಕಿಣಿ : ನಾಥ ಯೇಕೆ ಯೀ ರೀತಿ ಖಿನ್ನ ಮನಸ್ಕರಾಗಿರುವಿರಿ.

ಕೃಷ್ಣ : ಪ್ರಿಯೆ, ನನಗೆ ವದಗಿರುವ ಉಭಯ ಸಂಕಟವನ್ನು ನಿನ್ನೊಡನೆ ಏನೆಂದು ಹೇಳಲಿ. ಇದರಿಂದ ನನ್ನ ಮನವೇ ಪರಿತಾಪಕ್ಕೆ ವಳಗಾಗಿರುವುದು.

ರುಕ್ಕಿಣಿ : ನಾಥ ಪ್ರಮಾದವೇನು ತಿಳಿಸಬಾರದೆ ಪ್ರಿಯಾ.

ಪದ

ಕಾಂತೆ ಕೇಳು ಪೇಳುವೆನೆ ಪ್ರಮಾದವ ಕಾಂತೆ

ಕಳದೇಳು ದಿನದಲ್ಲಿ ನಳಿನ ಮಿತ್ರಗೆ ಅರ್ಘ್ಯ

ಘಳಿಲನೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೆ ನಳಿನಾಕ್ಷಿ ಕೇಳೇ ||ಕಾಂತೇ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಯಲೈ ಪದುಮಾಕ್ಷಿಯೆ. ಕಳೆದ ಏಳು ದಿನಗಳ ಬೆಳಗಿನ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಆ ನಳಿನ ಮಿತ್ರನಾದ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಅರ್ಘ್ಯವಂ ಕೊಡುತ್ತಲಿದ್ದೆನು. ಆ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಗಯನೆಂಬ ಗಂಧರ್ವನು ತುರುಗಾರೂಢನಾಗಿ ಗಗನ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವಾಗ ಅವನ ಕುದುರೆಯ ಬಾಯ್ಕರೆಯು ಯನ್ನ ಕರದೋಳ್ ಬೀಳಲು ನಾನದಂ ಕಂಡು ಕಠೋರ ಪಂಥವಂ ಗೈದಿರುವೆನೆ ಕಾಂತೆ ಮತಿವಂತೆ.

ಪದ

ಯಂಟು ದಿನದಲಿ ಅವನ ಕಂಠವ ಕಡಿಯದಿರೆ

ಶ್ರೀಕಂಠನಾಣೆಯು ಬೀಳ್ಕೆ ನಾನುರಿಗೆ ||

ೃಷ್ಣ : ಹೇ ಕಾಂತೆ. ಯಂಟು ದಿನಗಳೊಳಗಾಗಿ ಆ ತುಂಟನಾದ ಗಯನಂ ಹಿಡಿದು ಅವನ ಕಂಠವಂ ಕತ್ತರಿಸದಿದರ್ಡೆ ಆ ಶ್ರೀಕಂಠಮೂರ್ತಿಯಾದ ಪರಶಿವನಾಣೆಗೂ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಳುವೆನೆಂದು ಘೋರಪಂಥವಂ ಮಾಡಿರುವೆನೆ ಪ್ರಾಣ ನಾಯಕಿ.

ಪದ

ದುರುಳ ಗಯನು ಪೋಗಿ ಮರುಳು ಮಾಡಲು ನರನ
ಪೊರೆವೆನೆಂದಭಯವ ಭರದಿ ಕೊಟ್ಟಿಹನಂತೇ ||ಕಾಂತೆ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಹೇ ಕಾಂತೆ, ಯನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಂ ತಿಳಿದ ಗಯನು ಕಾಮ್ಯಕವನಕ್ಕೆ ತೆರಳಿ ಅರ್ಜುನನ ಅಡಿದಾವರೆಗಳಂ ಪಿಡಿದು ಯನ್ನಂ ಕಾಪಾಡಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಲು ಪರಿಯರಿಯದ ನರನು ಉರುತರ ಪಂಥದಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡುವೆನೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಅಭಯವಂ ಕೊಟ್ಟಿರುವನಂತೆ. ನಾಳೆಯ ದಿನ ನರನಿಗೂ ನನಗೂ ಘೋರ ಯುದ್ಧವಾಗುವುದು. ಇದರಿಂದ ನನ್ನ ಮನವು ಕಳವಳಗೊಳ್ಳುವುದೆ ಕಾಂತೆ ಮತಿವಂತೆ.

ರುಕ್ಮಿಣಿ : ಪ್ರಾಣೇಶ್ವರ ವಿಧಿ ಲಿಖಿತವಂ ಮೀರಲು ಸಾಧ್ಯವೆ? ನರ ನಾರಾಯಣರಾದ ನಿಮಗೆ ಯುದ್ಧವೆ. ವಿಧಿ ಲೀಲೆಯು ಬಲವತ್ತರವಾದುದು. ಶಂಕರ ದೇವ, ಕಾಪಾಡು ಕಾಪಾಡು ||

ಕೃಷ್ಣ : ಯಲೈ ಸೇವಕ. ಯನ್ನ ಅನುಜೆಯಾದ ಸುಭದ್ರಾದೇವಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ.

(ಸುಭದ್ರೆ ಬರುವಿಕೆ)

ಸುಭದ್ರೆ : ನಮೋನ್ನಮೋ ಅಣ್ಣನವರೆ.

ಕೃಷ್ಣ : ಅನುಜೆ ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ.

ಸುಭದ್ರೆ : ಅಣ್ಣ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆಸಿದ ಕಾರಣವೇನು ಪೇಳುವರಾಗಿರೈ ನಾರಾಯಣ ಭಕ್ತರಕ್ಷಣ.

ಪದ

ಲಾಲಿಸಮ್ಮಾ ಅನುಜೆ ನೀನು ಪೇಳೈ ಸೊಲ್ಲನೂ
ಲೋಲ ನಿನ್ನ ರಮಣ ಪಾರ್ಥ ಪಾಲಿಸಿಹ ಗಯನನೂ ||ಲಾಲಿ ||

ನಾರದಾರುಷಿ ಬಂದು ಯನ್ನೊಳು
ಸಾರಿ ಪೋದರೀಗಲೂ ಸೇರಿಸಿಹನು
ವೈರಿಗಯನ ತರವೆ ಯೀ ಪರಿ ಮಾಳ್ಪುದೂ.

ಭೃಷ್ಣ ಗಯನ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಲು ಶಿಷ್ಯ ಪಾರ್ಥಗೀಗಲೇ
ಇಷ್ಟು ತಿಳಿದು ಪೇಳಿ ಬರಲು
ನಿಷ್ಠೆಯಂ ನಿನ್ನ ಕರೆಸಿಹೇ ||ಲಾಲಿಸಮ್ಮಾ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಅಮ್ಮಾ ಸುಭದ್ರ, ಪಾರ್ಥನು ನನ್ನ ವೈರಿಯಾದ ಗಯನನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವನಂತೆ. ಯೀ ವಿಚಾರವು ನಾರದರುಷಿಗಳಿಂದ ತಿಳಿದು ಬಂದಿತು. ಬಂಧುತ್ವದಲ್ಲಿ ಕಲಹ ಉಂಟಾಯಿತು. ವೈರಿಯಂ ಬಿಡುವಂತೆ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಬಾ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕಾರ್ಯವು ಕೆಡುವುದು.

ಸುಭದ್ರೆ : ವಾಸುದೇವ, ನಿನ್ನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಪನ್ನಗ ಸುರ ಸಿದ್ಧ ಸಾಧ್ಯರಿಗೂ ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುವುದು. ದೇವಾ ಮಹಾನುಭಾವ.

ಪದ

ನರಹರಿ ರೂಪನೆ ಪೊರೆ ಯನ್ನ ಪತಿಯನು
ದುರಿತ ಪಾವಕ ನಿಮ್ಮ ಪಾದವ ನಂಬಿದೆ ||
ವಿಜಯನೊಳಹಿತವ ನಿಜದೊಳಸಗದಿರು
ರಜತಾದ್ರಿಧರನಖ ಪೊರೆಯೆನ್ನ ಪತಿಯ.....

ಸುಭದ್ರೆ : ಹರಿ ಜಗದೋದ್ಧಾರಿ. ಮಮ ಪ್ರಾಣಾಹಿ ಪಾಂಡವ ಎಂಬ ಬಿರುದಂ ಧರಿಸಿರುವ ಪರಮಾತ್ಮನೆ, ನಿರುತವೂ ನಿನ್ನ ಚರಣ ಸ್ಮರಣೆಯಲ್ಲಿ ಹರಣವಂ ಪೊರೆಯುವ ವರ ಕಿರೀಟಿಯ ಅಪರಾಧವಂ ಕ್ಷಮಿಸಿ ಕರುಣದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೆ ಪಕ್ಷಿವಾಹನ - ನಾನೀಗಲೆ ಹೋಗಿ ನಿಮ್ಮ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಗಯನಂ ಬಿಡುವುದೆಂದು ಸರಸಿಗರುಹಿ ಬರುವೆನೈ ದೇವಾ ಮಹಾನುಭಾವ.

ಕೃಷ್ಣ : ವಳ್ಳೆಯದು ಹೋಗಿ ಬಾ ತಂಗಿ ಮಂಗಳಾಂಗಿ.

(ಅರಣ್ಯ - ಅರ್ಜುನ - ಸುಭದ್ರೆ)

ಸುಭದ್ರೆ : ನಮೋನ್ನಮೋ ಕಾಂತ.

ಅರ್ಜುನ : ಕಾಂತೆ ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ. ಯೀ ಘೋರಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ನೀನೋವರಳೆ ಬರಲು ಕಾರಣವೇನು. ತ್ವರಿತದಿಂದ ಯನ್ನೊಡನೆ ಹೇಳುವಳಾಗು.

ಸುಭದ್ರೆ : ಪ್ರಿಯಾ ಯನ್ನ ವಿಜ್ಞಾಪನೆಯನ್ನು ಲಾಲಿಸು.

ಪದ

ಯಂತೂ ನಾಂ ತಾಳಲಿ ಯಂತೂ ನಾಂ ಗೈಯಲಿ
ಕಂತೂ ಜನಕನೊಳು ಪಂಥವು ಬಂದುದೇ ||

ಲೋಕಾಭಿರಾಮನೋಳ್ ಕೌಸಲ್ಯ ಧಾಮನೋಳ್
ನೀ ಕಲಹಗೈಯ್ಯಲೂ ತಾ ಕರುಣ ತೊರೆವನೂ ||

ಸುಭದ್ರೆ : ಪ್ರಾಣಕಾಂತ. ಲೋಕಾಭಿರಾಮನಾದ ಜಗದೋದ್ಧಾರನಲ್ಲಿ ನೀವು ಕಲಹವಂ ಗೈದರೆ ಹರಿಯು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕರುಣವಂ
ತೊರೆಯದಿರುವನೆ ಕಾಂತ ಮತಿವಂತ-

ಪದ

ಭ್ರಷ್ಟ ಗಯನನೂ ನೀನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಯೀಗಲೇ
ಕೃಷ್ಣನು ನಿನ್ನನೂ ಶ್ರೇಷ್ಠನೆಂದೆಂಬನೂ ||
ಕರಮುಗಿದು ಬೇಡುವೆ ಚರಣಕೆ ಯರಗುವೆ
ಕರುಣವಿಟ್ಟೆನ್ನೊಳು ತ್ಯರಿತದಿ ಬಿಡು ಬಿಡು ||

ಸುಭದ್ರೆ : ಅಹೋ ಪ್ರಾಣನಾಥ, ದುಷ್ಟರಾದ ದುರ್ಯೋಧನಾದಿಗಳು ನಮಗೆ ಮಾಡಿದ ಮೋಸ ಕೃತ್ಯಗಳಷ್ಟನ್ನೂ, ಕೃಷ್ಣನು ನೋಡಿ
ನಮಗೆ ಕ್ಷೇಮವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದನು. ಅದನ್ನು ನಾವು ಮರೆತು ಕೃಷ್ಣನ ಶತ್ಯತ್ವವನ್ನು ನಾವಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವದು ಧರ್ಮವಲ್ಲ. ಗಯನಂ
ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡದೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಲ್ಲಿ ಬಂಧುತ್ವದಲ್ಲಿ ಕಲಹವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಮುಂದಿನ ಕಾಯಿರಗಳು ಕೆಡುವವೈ ರಮಣ.

ಪದ

ಕಾಂತೆ ಕೇಳು ಯನ್ನೊಳು ನೀನಿಂತು ಪೇಳುವೆ
ಪಂಥ ಬಂದುದೀಗ ನೋಡು ಕಂತುಜನಕನೋಳ್
ಬಿಟ್ಟು ಕಳುಹೆ ಗಯಗೆ ನಾನು ಕೊಟ್ಟೆ ಭಾಷೆಯಾ
ಯಿಷ್ಟದಿಂದ ಬಿಡಲು ಅವನ ಶ್ರೇಷ್ಠವೇನದೂ ||

ಅರ್ಜುನ : ಪ್ರಿಯೆ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ವೈರಿಯೆಂಬುದನ್ನರಿಯದೆ ಭಾಷೆಯಂ ಕೊಟ್ಟೆನು. ಕೊಟ್ಟ ಭಾಷೆಗೆ ತಪ್ಪಿ ನಡೆಯುವುದು ಕ್ಷತ್ರಿಯರ
ಧರ್ಮವಲ್ಲ. ಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ ಯುದ್ಧವಂ ಮಾಡಿದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ ಗಯನಂ ಖಂಡಿತ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ನೀನು ಹೇಳುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು
ನಾಂ ಕೇಳುವದಿಲ್ಲವೇ ಕಾಂತೆ ಬಿಡು ಯೀ ಭ್ರಾಂತೆ.

ಪದ

ಬೇಡ ಬೇಡವೈ ಪ್ರಿಯಾ ಬೇಡಿಕೊಂಬೆನೈ ||
ಬೇಡುವೆ ನಿನ್ನನು ಜೋಡಿಸಿ ಕೈಯನು
ಮಾಡಬೇಡ ಕಲಹ ರೂಢಿನಾಥ ಪ್ರಿಯಾ ಬೇಡ ||

ಸುಭದ್ರೆ : ಪ್ರಾಣೇಶನೆ ತಮ್ಮ ಚರಣಗಳಿಗೆರಗಿ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವೆನು. ಅಜಪಿತನೋಳ್ ಕಲಹವು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸಲ್ಲದು. ಯಿಂತಾ
ಪಂಥವಂ ಮಾಡಬೇಡವೈ ಕಾಂತೆ ಬಿಡು ಯೀ ಭ್ರಾಂತಿ -

ಪದ

ನುಡಿಯಬೇಡ ಯನ್ನೊಳಿಗ ಬೆಡಗಿನ ನುಡಿಯಾ,
ಜಡಜಾಂಬಕಿ ಲಾಲಿಸೀಗ ಯನ್ನ ವಚನವಾ

ಅರ್ಜುನ : ಹೇ ರಮಣಿ, ಇಂಥಾ ಬೆಡಗು ಬಿನ್ನಾಣದ ನುಡಿಯಂ ಯನ್ನೊಳ್ ನುಡಿಯಬೇಡ. ಕೃಷ್ಣನ ದರ್ಪಕ್ಕೆ ನಾಂ ಹೆದರುವೆನೆ.
ಗಯನಂ ರಕ್ಷಿಸುವೆನೆಂದು ಭಾಷೆಯಂ ಕೊಟ್ಟಿರುವೆನು. ಯೀಗ ಬಿಡಲು ಸಾಧ್ಯವೆ ಹೇಳು. ಯಿಂತಾ ನೀತಿ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುವದನ್ನು
ಬಿಟ್ಟು ಕಡೆಗೆ ಸಾರೆ ಸುಭದ್ರ.

ಪದ

ದುಷ್ಟರಾ ಶಿಕ್ಷಿಸಿ ಶಿಷ್ಟರ ರಕ್ಷಿಪ

ಕ್ರಿಷ್ಣನೋಳ್ ವೈರವು ಶ್ರೇಷ್ಠವಲ್ಲವು ಪ್ರಿಯಾ ||ಬೇಡ ||

ಸುಭದ್ರೆ : ಪ್ರಾಣನಾಥ. ದುಷ್ಟ ಶಿಕ್ಷ ಶಿಷ್ಟ ರಕ್ಷಕನೆಂಬ ಬಿರುದಂ ಧರಿಸಿರುವ ಜಗದೋದ್ಧಾರನಲ್ಲಿ ಹಗರಣವಂ ಗೈದರೆ. ಧರೆಯ ಜನರೆಲ್ಲಾ
ಅಪಹಾಸ್ಯವಂ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆ. ಆದ ಕಾರಣ ಗಯನಂ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಬೇಕೈ ಕಾಂತ.

ಅರ್ಜುನ : ಯಲೈ ಮೋಹನಾಂಗಿ, ನಾನು ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾಗಿ ಕೊಟ್ಟ ವಚನಕ್ಕೆ ತಪ್ಪಿ ಸತ್ಯ ಭ್ರಷ್ಟನಾದರೆ ಯೀ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಜನರು ಯನ್ನನ್ನು
ತುಚ್ಛನೆಂದು ಆಡಿಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲವೆ ಸಾರಸಾಕ್ಷಿ ||

ಸುಭದ್ರೆ : ಹೇ ಪ್ರಾಣನಾಥ ನಮ್ಮ ಅಣ್ಣನು ನಿಮಗೇನು ಅಪರಾಧವಂ ಮಾಡಿರುವನು. ಯಿಂತಾ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ನೋಡುವುದು ನನಗೆ
ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತೆ. ಅಯ್ಯೋ ಕಾಂತ ಗಂಧರ್ವನಂ ಬಿಡುವುದು ಬಹಳ ಕ್ಷೇಮವಾಗಿ ಕಾಣುವದೈ ಕಾಂತ ಮತಿವಂತ ||

ಕಂದ

ನಾರಿಯೆ ನೀನೀಗಲೆ ದ್ವಾರಕಿಗೆ ತೆರಳಿ ಮಾರ

ಜನಕನ ಕಂಡು ವೈರಿಯ ಬಿಡಲಿಲ್ಲವೆನುತಲಿ

ಸಾರೀಗಲೆ ಬೇಗ ಹರಿಗದ ಪೇಳೂ ||

ಅರ್ಜುನ : ಲಲಿತಾಂಗಿಯೆ, ನೀನೀಗಲೆ ದ್ವಾರಕಿಗೆ ತೆರಳಿ ಮಾರಜನಕನಿಗೆ ಸಾರುವದೇನೆಂದರೆ ವೈರಿಯಂ ಬಿಡುವದಿಲ್ಲವೆಂದು
ನಾನೊರೆದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯೊಡನೆ ಹೇಳು. ಶೀಘ್ರದಿಂ ತೆರಳುವಳಾಗೆ ರಮಣಿ ಮಾರನರಗಿಣಿ.

ಸುಭದ್ರೆ : ಅಯ್ಯೋ ಪೂರ್ವಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನಾನೇನು ಅಪರಾಧವಂ ಮಾಡಿದ್ದೆನೊ – ಯೀ ಹಗರಣವಂ ನೋಡುವಂತಾಯಿತೇ ಕಾಂತ
ಅಪ್ಪಣೆಯಾದರೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆ.

ಅರ್ಜುನ : ವಳ್ಳೆಯದು ಹೋಗಿ ಬಾ.

(ಕೃಷ್ಣ - ಸುಭದ್ರೆ ಮಾತು)

ಸುಭದ್ರೆ : ವಾಸುದೇವ ವಂದಿಸುವೆನು.

ಕೃಷ್ಣ : ತಂಗಿ ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ. ನೀನು ಹೋದ ಕಾಯಿರವೇನಾಯಿತು ತಿಳಿಸು.

ಪದ

ಲಾಲಿಸೂ ದೇವಾ ಪೇಳುವೆ ನಿಜವಾ ||
ವ್ಯಾಳಶಾಯಿಯೆ ನೀನು ಹೇಳಿದ ಪರಿಯಲಿ
ಲೋಲ ಪಾರ್ಥಗೆ ನಾನು ಪೇಳಿದೆನೆಲ್ಲವಾ ಲಾಲಿಸು ||

ನಿನ್ನಯ ವೈರಿಯಂದೆನ್ನುವದರಿಯದೆ
ನನ್ನಿಯಿಂ ಭಾಷೆಯ ಯಿನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿಹ ಪಾರ್ಥ ಲಾಲಿಸು ||

ಸುಭದ್ರೆ : ವಾಸುದೇವ, ನಿನ್ನಾಜ್ಞೆಯಂತೆ ನಾನು ಪತಿಯಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ನಿನ್ನ ಮನೋಗತವನ್ನು ಪೇಳಿದೆನು. ಪಾರ್ಥನು, ಗಂಧರ್ವನು ನಿನ್ನ ವೈರಿಯಂಬುದನ್ನರಿಯದೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ನಂಬಿ ಆ ಗಯನನ್ನು ಕಾಪಾಡುವೆನೆಂದು ಭಾಷೆಯಂ ಕೊಟ್ಟಿರುವರಂತೆ. ಧರ್ಮಿಷ್ಠರಾದ ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪೇನಿರುವುದು. ವಿವರವು ತಿಳಿದ ನಂತರ ನಿನ್ನ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲೇ ನಿರತರಾಗಿರುವರು. ಭಾಷೆಯಂ ಕೊಟ್ಟು ತಪ್ಪುವುದಕ್ಕಾಗುವುದೇ ಶ್ರೀಹರಿ ಕೋಪವಂ ತೊರಿ.

ಕಂದ

ಅನುಜೆಯೆ ಯನ್ನಯ ನುಡಿಕೇಳೆ
ದನುಜಾರಿಯುಗೈದ ಪಂಥ ಪೂರೈಸದಿರೇ.
ಜನರೇ ನಂಬರು ಜಗದೋಳೆ
ವಿನಯದಿ ನೀನೇನ ಪೇಳೆ ಕೇಳೆನು ನಾನು ||

ಕೃಷ್ಣ : ಅಮ್ಮಾ ಸುಭದ್ರ, ದನುಜಾರಿ ಯಂದು ತ್ರಿಭುವನದೋಳೆ ಬಿರುದಂ ಹೊಂದಿದ ನಾನು ಮಾಡಿದ ಪಂಥವನ್ನು ಪೂರೈಸದೆ ಬಿಟ್ಟರೆ ಜನರು ಅಪಹಾಸ್ಯವಂ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲವೆ. ನೀನು ಯಷ್ಟು ವಿಧದಿಂದ ಬೇಡಿಕೊಂಡರು ನನಗೆ ಕರುಣವು ಬರಲರಿಯದು. ದುಷ್ಟ ಗಯನಿಂದ ಪಾಂಡವರು ನಷ್ಟವಾಗುವರಮ್ಮಾ ತಂಗಿ ಮಂಗಳಾಂಗಿ.

ಸುಭದ್ರೆ : ಹಾ ದುರ್ವಿಧಿಯೆ ಬಂಧುತ್ವದಲ್ಲಿ ಯಿಂತಾ ಕಷ್ಟ ಬಂದೊದಗಿತೆ. ಇದಕ್ಕೆ ನನ್ನಿಂದ ಯೇನಾಗುವದು. ಶ್ರೀಯರಸನ ಕರುಣವಿದ್ದಂತಾಗಲಿ. ಮಾಡುವದೇನು ಕಂತುಪಿತನೆ ನಾಂ ಪೋಗಿ ಬರುವೆನು.

ಕೃಷ್ಣ : ತಂಗಿ ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ ಹೋಗಿ ಬಾ.

ಚಾರ : ಯದುಪತಿಯೆ ವಂದಿಸುವೆನು.

ಕೃಷ್ಣ : ಚಾರನೆ ಸಮಾಚಾರವೇನು.

ಚಾರ : ಮಹಾನುಭಾವನೆ ನಾನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಭೀಮಸೇನನು ನನ್ನ ಕೊರಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಕಳುಹಿಸಿರುವನು. ಇದರಿಂದ ನನಗೆ ಅವಮಾನವಾಯಿತೈ ದೇವ.

ಕಂದ

ಯಿಂತೀ ಕೃತ್ಯವಗೈದೀಗ ಕುಂತೀಸುತರಾದ ಬಣಗು
ಪಾಂಡವರನ್ನು ಯಿಂತಿನ್ನು ನೋಡಲಾಪೆನೆ
ಅಂತಕನೊಳವನ್ನು ಮಾಳ್ವೆ ಯಿದು ನೀನೋಡ್ಯೆ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಆ ನೀಚರಾದ ಪಾಂಡವರು ನಾನು ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಮರೆತು ಯನ್ನ ವೈರಿಯನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿದರೆ ವಳ್ಳೆಯದು
ಇವರನ್ನು ದಂಡಧರನಾಲಯಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ ಇರಲಿ.

ಕರಿಬಂಟನ ಕಾಳಗ

ಕಂದ

ಬೇಸರವೆಲ್ಲವ ಕಳೆಯಲ್
ದೇಶಾಟನೆ ಮಾಡಿ ಸುಖದಿ ಇರಬೇಕೆಂಬ
ಆಸೆಯು ಪುಟ್ಟಿತು ನಾನೀವಾಸದಿ
ಕ್ಷಣ ಮಾತ್ರ ನಿಲ್ಲಲಾರೆನೂ ಜನನೀ ||

ಪದ

ಲಾಲಿಸು ಮಾತೆ, ಬಾಲನೋಳ್ ಪ್ರೀತೆ
ಪೇಳುವ ಕುವರನ ಲೀಲೆಯನೀಗಲೇ ||

ತುರುಗವನೇರುತೆ ಧರೆಯನು ತಿರುಗುತೇ
ಪರಿಪರಿ ಚೋದ್ಯವ ನಿರುಕಿಸಿ ಬರುವೆನೂ ||

ಧರೆಯೊಳು ಶರಪುರಿ ವರ ರಂಗಧಾಮನ
ಚರಣವ ಸ್ಮರಿಸುತ ಭರದಿಂದ ಕಳುಹು ನೀಂ ||ಲಾಲಿ ||

ಗಯ : ಜನನಿ. ಪುತ್ರರು ಜನಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಸಕಲ ದೇಶ ಸಂಚಾರ ಮಾಡಿ ಸಕಲ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದು ಪ್ರಾಜ್ಞತೆಯನ್ನು
ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡಿರಬೇಕಾದ ಪ್ರಯುಕ್ತ, ಇಂದು ನಾನು ಭೂ ಸಂಚಾರ ನಿಮಿತ್ಯ ಗಮನಾಸಕ್ತನಾಗಿರುತ್ತೇನೆ. ಕಾರಣ ಸನುಮತಿಯಿಂದ
ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನಿತ್ತು ಕಳುಹಬೇಕಾಗಿ ಬೇಡುವೆನಮ್ಮ ಜನನಿ ಸೌಖ್ಯ ಪ್ರದಾಯಿನಿ ||

ಚಿತ್ರಲೇಖಿ : ಅಯ್ಯೋ, ಯೀ ಬಾಲಕನಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತೆರಳಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯು ಹುಟ್ಟಿರುವುದಲ್ಲ. ಯಿನ್ನು ಇವನನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು
ಹೇಗೆ – ಮಗನೆ ಅನೇಕ ವರುಷಗಳು ಘೋರ ತಪವಂ ಗೈದು ನಿನ್ನನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತೆರಳುವುದು ಉಚಿತವಲ್ಲವೈ
ಬಾಲಾ ಸುಜ್ಞಾನ ಶೀಲ.

ಪದ

ಕೆಳೈ ಸುಕುಮಾರನೆ ಕೆಳೈ ||
ಪೇಳುವೆ ಮಾತನು ಲಾಲಿಸು ||
ನೀನೀಗ ಬಾಲಲೀಲೆಯತೋರಿ ||

ಚಿತ್ರಲೇಖಿ : ಅಯ್ಯ ಸುಕುಮಾರನೆ. ನಾಂ ಪೇಳುವ ವಚನವನ್ನು ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದು ಚನ್ನಾಗಿ ಯೋಚಿಸು. ನನ್ನನ್ನು ದುಃಖಕ್ಕೆ
ವಳಗು ಮಾಡಬೇಡ ||

ಪದ

ಮೃಢನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ ನಾಂ ಪಡದಿಹೆ ನಿನ್ನನು
ಬಿಡುತಲೆನ್ನನು ಹೊರಡೆ ವಡಲಾ ನೀಗುವೆ ನಾನು ಕೆಳೈ ||

ದುರುಳ ಬುದ್ಧಿಯ ಬಿಟ್ಟು ತರಳಾನೆ
ಶರಳಾಪುರಿವರ ರಂಗಧಾಮನ ನಿರುತಾ ಸ್ಮರಿಸು ಮನದಿ ||

ಚಿತ್ರಲೇಖಿ : ಸುಕುಮಾರನೆ. ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಕುರಿತು ತಪವನ್ನಾಚರಿಸಿ ಪಡೆದು ಹರುಷದಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು
ಪರಿಪಾಲಿಸುವ ವೇಳೆಯೋಳ್ ನೀನು ಯೀ ದುರುಳ ಬುದ್ಧಿಯಂ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದುಕೊಂಡು ಯನ್ನಂ ತೊರೆದು ಪೋಗುತ್ತೇನೆಂಬ
ಮನೋ ವ್ಯಾಕುಲವಂ ಬಿಟ್ಟು ಶರಪುರಿಯರಸನಾದ ಶ್ರೀರಂಗಧಾಮನಂ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತ ಸುಖದಿಂದ ಇರುವವನಾಗೈ ಕಂದ ಇದೇನು
ಚಂದ.....

ಪದ

ಚಿಂತೆಯೇತಕೆ ಮಾತೆ ಅಂತರಿಸದೆ ನೀನೂ ||
ಇಂತು ತಪಿಸುವರೇ ಸಂತಸದಿಂದಿರು ||

ಚಿಕ್ಕತನದಿ ನಾನು ಘಕ್ಕನೆ ಪೋಗುತೆ
ದಿಕ್ಕು ದೇಶಗಳನು ಅಕ್ಕರಿಂ ನೋಡಿ ಧರೆಯೊಳು
ಶರಪುರಿ ವರದ ಶ್ರೀರಂಗನ ಚರಣವ ಸ್ಮರಿಸುತೆ
ಹರುಷದಿಂ ಕಳುಹು ನೀನು ||

ಗಯ : ಪುತ್ರರು ಪ್ರಾಪ್ತ ವಯಸ್ಕರಾದ ಮೇಲೆ ದೇಶ ಕೋಶಾದಿಗಳಂ ನೋಡಿ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ರಾಜ್ಯಭಾರವಂ
ಮಾಡಬೇಕು. ಕುಳಿತಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದರೆ ಯಾವ ಕುಶಲತೆಯೂ ಬರಲರಿಯದು. ಆದ ಕಾರಣ ಹರುಷದಿಂದ ಶ್ರೀರಂಗಧಾಮನಂ ಸ್ಮರಿಸಿ
ಅಪ್ಪಣೆಯಂ ಕೃಪೆಗೊಳಿಸಿ ಯನ್ನಂ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿ ಬೇಡುವೆನಮ್ಮಾ ಜನನಿ ||

ಚಿತ್ರಲೇಖಿ : ಅಯ್ಯೋ, ನಾನು ಎಷ್ಟು ವಿಧವಾಗಿ ಹೇಳಿದರೂ ಹೀಗೆ ಮುಷ್ಟರವನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವನಲ್ಲಾ ಯೇನು ಮಾಡಲಿ. ಅದೋ
ಆಯರಪುತ್ರರು ಬರುತ್ತಿರುವರು. ಅವರಿಂದಲಾದರೂ ಹೇಳಿಸಿ ನೋಡುತ್ತೇನೆ.

ಚಿತ್ರಲೇಖಿ : ಕಾಂತ ವಂದಿಸುವೆನು.

ಕುಬೇರ : ರಮಣಿ ಸುಮಂಗಲಿಯಾಗು, ಕಾಂತೆ ಯೀ ದಿನ ನಿನ್ನ ಮುಖ ಕಮಲವು ಕಾಂತಿಹೀನ ವಾಗಿರಲು ಕಾರಣವೇನು. ಭರದಿಂದ ಅರುಹುವಳಾಗು.

ಚಿತ್ರಲೇಖಿ : ಕಾಂತ, ನಾನು ಪುತ್ರ ಶೋಕವಂ ಮರೆಯಬೇಕೆಂದು ಬಹು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಪರಶಿವನಂ ಕುರಿತು ತಪವನ್ನಾಚರಿಸಿ ಪಡೆದ ಯೀ ಬಾಲನು ದೇಶಸಂಚಾರಾರ್ಥಮಾಗಿ ತೆರಳುವೆನೆಂದು ಹಟವಂ ಹಿಡಿದಿರುವನು. ನಾನು ಎಷ್ಟು ವಿಧವಾಗಿ ಹೇಳಿದರೂ ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತಾರನು. ಮುಂದಿನ ಪರಿಯನ್ನು ವಿಚಾರಿಸುವರಾಗಿರಿ.

ಕುಬೇರ : ಕುಮಾರ ನಾನೇ ಧನಪತಿಯಾಗಿರುವಲ್ಲಿ ನೀನು ದೇಶ ಸಂಚಾರ ಮಾಡಿ ಅರ್ಜಿಸುವ ಕಾರ್ಯವೇನಿರುವುದು ಭರದಿಂದ ಒರೆಯುವನಾಗು ||

ಪದ

ಯಾತಕೆ ಯೀತೆರ ಜಾತನೆ ಪೇಳುವೆ
ಪ್ರೀತಿಯೊಳೆಮ್ಮೆಯ ಮಾತನು ಕೇಳದೆ ||

ನಿನ್ನನು ಬಿಟ್ಟು ನಾವಿನ್ನಿರಲಾರೆವು
ಸನ್ನತ ಪೋಪನೆಂದಿನ್ನುಸುರದೆ ಇರು ||ಯಾತಕೆ

ಕುಬೇರ : ಸುಕುಮಾರನೆ ನೀನು ಹೊರಡುವೆನೆಂಬ ದುರುಳ ಬುದ್ಧಿಯಂ ಬಿಡು. ಹೆತ್ತವರಿಗೆ ದುಃಖವನ್ನು ವೆಕ್ಕಸಗೊಳಿಸಿ ಹೋಗುವುದು ಉತ್ತಮರ ಕ್ತರವ್ಯವಲ್ಲ. ಮಾತಾ ಪಿತೃವಾಕ್ಯ ಪರಿಪಾಲನೆಯು ಅತಿಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂಬ ನ್ಯಾಯವಂ ನೀನರಿಯದವನೇ ಬಾಲಾ ಸುಜ್ಞಾನಶೀಲ.

ಚಿತ್ರಲೇಖಿ : ಮಗುವೆ ನಮ್ಮನ್ನು ದುಃಖಕ್ಕೆ ಗುರಿಮಾಡಬೇಡ. ಯಮ್ಮ ವಾಕ್ಯವಂ ಮನದೋಳ್ ಗ್ರಹಿಸು.

ಪದ

ಬಿಡು ಬಿಡು ಕಡುತಾಪವ ಜನಕನೆ ಬಿಡು ಬಿಡು ||

ಯನ್ನ ಬಿನ್ನಪವ ಮನ್ನಣೆಗೈಯ್ಯುತ
ಮನ್ನಿಸಿ ಪೊರೆಯುತೆ ಯಿನ್ನಾಗ್ಗೆ ಯೀವುತ ||

ಕಿರಿಯರು ಗೈಯ್ಯುವ ಸರಸದ ಆಟವ ||

ಹಿರಿಯರು ನೋಡುತ ಹರುಷವ ಪಡುವರೂ ||ಬಿಡು ಬಿಡು||

ಗಯ : ಜನನೀ ಜನಕರೆ, ಈ ರೀತಿ ಪ್ರಮಾಣ ವಚನವು ಇರುವದರಿಂದ ನೀವು ಖಂಡಿತಾ ಚಿಂತಿಸದೆ ಯನಗೆ ಅನುಗೈಯಂ ದಯಪಾಲಿಸಿರಿ.

ಕುಬೇರ : ಒಳ್ಳೆಯದು. ಜಯಶಾಲಿಯಾಗಿ ಹೋಗಿ ಬಾ.

ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶ

ಪದ

ತೋರುವದೀಗ ದುಶ್ಯಕುನ ಆಹಾ ಯಾರಿಗೆ ಪೇಳಲಿ ಕ್ರೂರವಾ ||

ನರಿಗಳೂ ಕೂಗುವವು ಬಿರುಗಾಳಿ ಬೀಸುವುದು.

ತರುಗಳುರಿಯುತ್ತಿಹವು ಪರಿಯೇ ತೋರದು

ಘೋರವಾಯಸಗಳು ದಾರಿಯ ಕಟ್ಟುವವು

ಮೀರಿ ಕಾದುವವು ಬಿಡಾಲಗಳ್ ಪರಿ ತಿಳಿಯದು ||

ತಂದೆ ತಾಯ್ಚಿನವನಿಂದು ಮೀರುತೆ ನಾನು ಬಂದೆ

ಶರಪುರಿರಂಗ ಯಿಂದು ಪೊರೆಯೊ ತಂದೆ ||

ಕಂದ

ಸಕಲೈಶ್ವರ್ಯರವ ತೋರೆಯುತೆ ಸುಖವ ನಾಂ

ಬಿಟ್ಟು ಮಹಿಯಂ ತಿರುಗುವ ಭ್ರಮೆಯಿಂ

ಸುಖ ಲೇಶ ಕಾಣದಿರುವುದು

ಅಕಟಕಟಾ ಮುಂದೆ ಏನೊದಗುವುದೊ

ಗಯ : ಆಹಾ ಇದೇನೋ ಮಹಾವಿಪತ್ತು ಸಂಭವಿಸುವ ಹಾಗೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತೋರುತ್ತಲಿರುವುದು. ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ದುಶ್ಯಕುನಗಳು ಕಾಣುವವು. ಮಾತಾಪಿತೃಗಳು ಅನೇಕ ವಿಧವಾಗಿ ಹೇಳಿದ ಬುದ್ಧಿ ವಚನಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಾರದೆ ನಿರಾಕರಿಸಿ ಬಂದೆನು. ಸುಖಸಂತೋಷಗಳನ್ನು ತೋರೆದು ಬಂದು ಯೀ ಪರಿ ಘಾಸಿಪಡುವದಾಯಿತೆ ಶರಪುರಿರಂಗ ಹರಿಸೆನ್ನ ಭಂಗ -

ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಬರುವಿಕೆ

ಪದ

ಪರಮಾಪಾವನ ಮೂರ್ತಿರ ಮೆರೆದ ಹರಿಪೀಠದಲ್ಲಿ ಪರಮಾ ||

ಸಿರಿಯರಮಣ, ಮುರಹರಿ ಗೋವಿಂದನು,

ಕರಿಯ ಕಾಯ್ದು ದೊರೆ ಉರಗ ತಲ್ಪದೊಳು ||

ದಶರೂಪದಿ ಯೀ ವಸುಧೆಯ ಪೊರೆದವ

ಕುಸುಮಾಸ್ತ್ರನ ಪಿತ ಬಿಸಜನಾಭಹರಿ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಸೇವಕ. ತ್ವರಿತದಿಂದ ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ

ಸಾತ್ಯಕಿ : ನಮೋನ್ನಮೋ ಯದುನಂದನ.

ಕೃಷ್ಣ : ಯಲೈ ಸಾತ್ಯಕಿ. ನಮ್ಮ ದ್ವಾರಕಾಪುರವು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿರುವುದೆ ವಿಚಾರವಿದ್ದರೆ ತಿಳಿಸು.

ಪದ

ಕೇಳು ಕೇಳು ಯನ್ನಯ ನುಡಿ ಲಾಲಿಸೈ
ನೀಲಕಂಠನ ಸಖನೆ ಪಾಲಿಸೊ ||
ರಾಕ್ಷಸಾಂತಕನೆಂದು ಯೀ ಕ್ಷಿತಿ ಪೊಗಳ್ಳುದು
ಪಕ್ಷಿವಾಹನ ಮೋಕ್ಷದಾಯಕ ||
ಧರಶರಪುರಿರಂಗ ಶಿರಿರಮಣನೆ ನಿನ್ನ
ಸ್ಮರಿಸಲು ದುರಿತವು ಪರಿಹಾರವೈ ||

ಸಾತ್ಯಕಿ : ಯದುಪತಿಯೆ ಯೀ ಸಾಗರದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡುವ ಯೀ ದ್ವಾರಾವತಿ ನಗರಕ್ಕೆ ರಕ್ತಸರ ಭಯ ಲೇಶವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ರಾಕ್ಷಸಾಂತಕನೆಂಬ ಬಿರುದಂ ಧರಿಸಿರುವ ಪಕ್ಷಿವಾಹನನೆ. ನಿನಗೆ ಯಾವುದು ತಾನೆ ಲಕ್ಷ್ಯ ||

ನಾರದರ ಆಗಮನ

ಪದ

ಹರಿಯೇ ಸದಮಲಭಾವ ಪೊರೆಯೊ ನೀ ದೇವದೇವ
ದೀನದಯಾಪರ ಲೀಲ ದಾನವಕುಲ ವಂಶಕಾಲ
ಭಾನು ತನಯ ಸಖ್ಯಸೀಲ ಜಾನಕಿಯ ಪ್ರಾಣಲೋಲ ||
ಕರುಣಾಕರ ನಿನ್ನ ನಂಬಿದೆ ಶರಣಾಗತ ಪರಿಪಾಲಕ ಬಿರುದಾಂಕಿತ,
ಶ್ರೀ ಹರಿಯೇ ನೀಂ ದೇವ ದೇವ

ಚಾರ : ಬ್ರಂಹಾಂಡ ನಾಯಕ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿರ ಬಹುಪರಾಕ್.

ಕೃಷ್ಣ : ಚಾರ, ಜಯಧ್ವನಿಗೆ ಕಾರಣವೇನು.

ಚಾರ : ತ್ರಿಲೋಕ ಸಂಚಾರಿಗಳಾದ ನಾರದರುಷಿಗಳು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಕೃಷ್ಣ : ಬಹಳ ಸಂತೋಷ. ಮಯಾರದೆಯಿಂದ ಮಹಾತ್ಮರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ.

ಕೃಷ್ಣ : ಸುರಮುನಿ ಬಹಳ ದಿವಸಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದಂತಾಯಿತು. ವಂದನೆ ಯೀ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವರಾಗಿರಿ ||

ನಾರದ : ವಳ್ಳೆಯದು ಶುಭಂ.

ಕೃಷ್ಣ : ಮುನೀಂದ್ರ ಬಹಳ ದಿವಸಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದಂತಾಯಿತು. ತಮ್ಮ ಪಾದಧೂಳಿಯಿಂದ ಯೀ ನನ್ನ ಗೃಹವು ಪಾವನವಾಯಿತು. ಕೃತಾರ್ಥನಾದೆ ಮಹಾತ್ಮ.

ನಾರದ : ಹೇ ಕಪಟ ನಾಟಕ ಸೂತ್ರಧಾರ. ನಿನ್ನ ಲೀಲೆಯನ್ನು ಎಷ್ಟೆಂದು ಹೇಳಲಿ. ನಾನು ಯಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದವನಂತೆ ತಮಗೆ ಮಾತ್ರ ಯೇನೂ ತಿಳಿಯದಂತೆ ನಟಿಸುವೆಯಲ್ಲಾ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಭಕ್ತ ಪರಾಧೀನನೆಂಬ ಪೆಸರಂ ಧರಿಸಿರುವುದು. ಯದುಕುಲ ಲಲಾಮನೆ ನಿನ್ನ ಮಾಯಗಳನ್ನು ನಾನರಿಯದವನೆ. ಬಾಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಂಹಾಂಡವನ್ನು ತೋರಿಸಿದ ಮಹಿಮನಿಗೆ ಯಾವುದೂ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ ಸರಿ ಸರಿ-

ಕೃಷ್ಣ : ತ್ರಿಲೋಕ ಸಂಚಾರಿಗಳಾದ ತಾವು ಅರಿಯದ್ದನ್ನು ನಾನರಿಯುವೆನೆ ಮುನೀಂದ್ರ -

ನಾರದ : ನೀನು ಯಾವುದೂ ಕಾಣೆ ನನಗಂತೂ ಏನೂ ತಿಳಿಯದು ಅದಿರಲಿ. ನಿನ್ನ ಭಕ್ತರಾದ ಪಾಂಡವರು ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಪತ್ನಿಯೊಡನೆ ಬಳಲುವುದು. ದುರ್ಯೋಧನಾದಿಗಳು ಸಕಲೈಶ್ವರ್ಯರದಿಂದ ಕೂಡಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಿರುವರು ಇಷ್ಟನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಾನು ಕಂಡೆ.

ಕೃಷ್ಣ : ಪೂಜ್ಯರೆ. ಮಹಾತ್ಮರಾಗಿಯೂ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಐಶ್ವರ್ಯ ಉಂಟಾದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಮರೆಯಬಹುದೆಂದು ಆ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನು ಅವರನ್ನು ಹಾಗೆ ಇಟ್ಟಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಆಗಾಗ ವದಗುವ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಪರಿಹಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆನಲ್ಲಾ ಮುನೀಂದ್ರ ||

ನಾರದ : ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಯಿತು

ಕೃಷ್ಣ : ಪೂಜ್ಯರೆ ತಾವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಧನ್ಯನಾದೆ. ಭವದಾಸೆಯಿಂದ ಗೈದ ಪಾಪ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಯೀ ದಿನ ಭಾಸ್ಕರನಿಗೆ ಅರ್ಘ್ಯವಂ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಕಾರಣ ತಾವು ನನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಯಮುನಾನದಿ ಪ್ರಾಂತಕ್ಕೆ ಬನ್ನಿ. ಇದರಲ್ಲಿ ತಾವು ಭಾಗವಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಬೇಡುತ್ತೇನೆ ಮುನೀಂದ್ರ. ಸಾತ್ಯಕಿ ಪೂಜಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸು.

ನಾರದ : ಯೀಗ ಇದ್ದುದೂ ಚೆನ್ನಾಯಿತು. ನೀನು ಮಾಡಿರುವ ಪಾಪಗಳನ್ನು ನಾನು ಪರಿಹರಿಸಬೇಕೆ ಸರಿ ಸರಿ-

ಪದ

ಯಾತಕೀ ಪರಿ ಇಂದ್ರಜಾಲ ಭೂತನಾಥನೆ

ಸಾಕು ನಿನ್ನ ಮಾಯಾಜಾಲ ಲೋಕವಂದ್ಯನೇ ||

ನೀಲ ಮೇಘ ಶ್ಯಾಮ ನಿನ್ನ ಬಾಲ ಲೀಲೆಯಾ

ಪೇಳಬಹುದೆ ತಿಳಿದವರಿಗೆ ವ್ಯಾಳಶಾಯಿಯೇ ||

ಧರೆ ಶರಪುರಿ ವರದರಂಗನೆ ತರವೆ ಪೇಳ್ತುದು

ಸುರನರೋರುಗರರಿಯರು ನಿನ್ನ ಪರಿಯ ಮಾಯವ ||ಯಾತಕೀ ||

ನಾರದ : ದೇವಕೀನಂದನ ನೀನು ಮುಗ್ಧನಂತೆ ಬಹಳ ಪಾಪ ಕಾರ್ಯಗಳಂ ಮಾಡಿದವನಂತೆ ನಟನಾ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನಾಡುವುದು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿರುವುದು. ನೀನೇ ಈ ಪರಿ ಮಾತನಾಡಿದರೆ ನಾನು ಮಾಡತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯವೇನಿರುವುದು. ಆಗಲಿ ಹೋಗೋಣ ನಡೆ.

ಕೃಷ್ಣ : ಅರುಣೋದಯವಾಗುತ್ತಿದೆ. ದಿನಮಣಿಗೆ ಅರ್ಘ್ಯವಂ ಕೊಡಲು ಇದು ವಳ್ಳೆಯ ಸಮಯ. ತಾವು ಬಂದು ನನ್ನನ್ನು ಕೃತಾರ್ಥನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬೇಡುವೆನು.

ನಾರದ : ರೋಗಿ ಬಯಸಿದ್ದು ಹಾಲು ಅನ್ನ - ವೈದ್ಯ ಹೇಳಿದ್ದೂ ಹಾಲು ಅನ್ನ. ಹಾಗಾದರೆ ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟದಂತೆ ಆಗಲಿ ನಾನು ಬರುವೆನು.

ಕೃಷ್ಣ : ಹೇ ದೇವ ಮಹಾನುಭಾವ. ನಿನ್ನಿಂದ ಸಕಲ ಚರಾಚರ ಪ್ರಾಣಿ ಕೋಟಿಗಳು ಜೀವದಿಂದ ಇರುವವು. ನಿನ್ನನ್ನು ಕಾಣದ ದಿನ ದುರ್ದಿನವೆಂದು ಹಿರಿಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹೇ ದಿವಾಕರ ಪಾಹಿಮಾಂ ಪಾಹಿಮಾಂ ಪಾಹಿ.

ತ್ರಿಪುಡೆ

ವ್ಯೋಮಪಥದೊಳು ತಾಮಸಿಲ್ಲದೆ ಭೀಮ ವಿಕ್ರಮ ಗಯನು ತುರುಗದಿ

ತಾ ಮನೋಹರಮಾಗಿ ಪೋಗುತೆ ನೇಮದಾಗೆ ಹರಿಯಾ ||

ಕರದೊಳಗೆ ಆ ಕ್ಷಣದಿ ತುರುಗದಿ ನೊರೆಯು ಬಾಯಿಂ ಸುರಿಯಲಾಗಲೇ

ಸಿರಿಯರಸ ಶಿರವೆತ್ತಿ ನೋಡುತ ಭರದಿ ಶಪಥವಿಡೇ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಇದೇನು ನನ್ನ ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ಅಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ವಸ್ತುವು ಬೀಳಲು ಕಾರಣವೇನು. ಓಹೋ ಇದು ಯಾವನೋ ಗಗನಚಾರಿಯಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತ ಅಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಉಗುಳಿರುತ್ತಾನೆ. ಯಲವೋ ಮದಾಂಧನಾದ ಗಯನೆ. ಇಷ್ಟು ದುರಹಂಕಾರವೇ ಮೂರ್ಖ.

ಪದ

ಯಂಟೂ ದಿವಸದಿ ನಾನು

ತುಂಟ ಗಯನನು ಹಿಡಿದು ಕಂಠವ ಭೇದಿಸುವೆನೊ

ಶ್ರೀಕಂಠನಾಣೆ ಹರನಾಣೆ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಯಲೈ ಕುಬೇರ ನಂದನನಾದ ಗಯನೆ. ಇಂತಹ ಅಪಚಾರವಂ ಮಾಡಿದೆಯಾ ಪಾಪಿ. ಇನ್ನೆಂಟು ದಿನಗಳೊಳಗಾಗಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಿನ್ನ ಕಂಠವನ್ನು ಆ ಶ್ರೀಕಂಠ ಮೂರ್ತಿಯ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿಯೂ ಕತ್ತರಿಸುತ್ತೇನೆ ಅಧಮ.

ಪದ

ಹಿಡಿದು ಅವನನು ನಾನು ಕೊಡುವೆ ಚಕ್ರಕೆ

ಬಲಿಯ ಮೃಡನಾಣೆ ಯನುತಲಿ

ಘಡಿಘಡಿಸಿ ಹರಿಯೂ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಯಲೊ ದುರಾತ್ಮನಾದ ಗಯನೆ. ನೀನು ಮೂರುಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕರು ಬಿಡದೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿದು ತಂದು ಊರು ಮಾರಿಯ ಮುಂದೆ ಹರಕೆ ಕುರಿಯಂ ತರಿದಂತೆ ನಿನ್ನ ಶಿರವಂ ಸೀಳಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ದ್ರೋಹಿ ವ್ರತಭಂಗವಂ ಮಾಡಿದೆಯಾ ಪಾಪಿ.

ಪದ

ವರ ಕುಬೇರನ ಸುತನ ವರಗೀಸದಿದರ್ಡೆ

ಪುರಹರನಾಣೆಯೂ ನಾನು ಬೀಳುವೆನೊ ಉರಿಗೇ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಯಲೈ ಗಂಧರ್ವ. ನಾನು ಕುಬೇರನ ಮಗನೆಂಬ ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ಯನ್ನ ಕರದೋಳ್ ಉಗುಳಿ ಯನ್ನ ವ್ರತಭಂಗವಂ ಮಾಡಿದೆಯಾ ಪಾಪಿ. ನೀನು ಆ ಪಿನಾಕಪಾಣಿಯಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಮರೆ ಹೊಕ್ಕರೂ ಬಿಡದೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಯನ್ನ ಸುದರ್ಶನಕ್ಕೆ

ಬಲಿಯಂ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಹಾಗೆ ಮಾಡದೆ ಪಂಥಕ್ಕೆ ತಪ್ಪಿದರೆ ಆ ಪುರಹರನ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಉರಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಯನ್ನ ತನುವಂ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ನಾರದ : ಕೃಷ್ಣಾ ಹಿಂದು ಮುಂದೂ ಆಲೋಚಿಸದೆ ಯಿಂಥಾ ಕ್ರೂರ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಂ ಮಾಡಬಹುದೆ. ಕುಬೇರನ ಸುತನಾದ ಗಯನು ಗಗನಪಥದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವಾಗ್ಗೆ ಆತನ ಕುದುರೆಯ ಬಾಯ್ಕರೆಯು ನಿನ್ನ ಬೊಗಸೆಯಲ್ಲಿ ಬೀಳಲು ಇದನ್ನೆಲ್ಲವಂ ತಿಳಿದ ನೀನು ಹೀಗೆ ಮಾಡಿರುವೆಯಾ. ನಿನ್ನ ಮಾಯಗಳನ್ನು ನೀನೇ ಬಲ್ಲೆ ನಾರಾಯಣ.

ಕರಿಬಂಟನ ಕಾಳಗ

ಕರಿರಾಜ : ಹೇ ದೇವಾ, ಹೇ ಜಗದ್ರಕ್ಷಕ, ಹೇ ಕಾಲಕಂದರ, ಹೇ ವಿರೂಪಾಕ್ಷ, ಹೇ ಪರಮಪುರುಷ ಈ ಕ್ಷಿತಿಯೊಳು ನಾನು ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯಫಲದಿಂದ ನಿಮ್ಮಯ ಪಾದಪದ್ಮವನ್ನು ಕಂಡೆ, ಪನ್ನಗಾಧರ ಎನ್ನ ಜನ್ಮ ಸಾಫಲ್ಯವಾಯಿತು. ಹಿಂದೆ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಸಾರಂಗಧರ ಮೊದಲಾದವರಿಗೆ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಂತೆ ಎನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕಯ್ಯ ಈಶ ಸಖ ಸರ್ವೇಶ –

ಈಶ್ವರ : ಅದೇ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಪಾಲಿಸುವೆಯ್ಯ ಬಾಲಾ ಸದ್ಗುಣಶೀಲಾ –

ದರುವು

ಕಂತುಹರನೆ ಕೇಳು ಪಂಥಾದಿಂದಸುರೇಯು
ಯಾತಕ್ಕೆ ಕೊಂದಳು ಎನ್ನನು ದೇವಾ ಮಹಾದೇವ

ಕರಿರಾಜ : ಹೇ ದೇವಾ. ಈ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ತೊಂಡನೂರಿ ಎಂಬ ರಕ್ತಸಿಯು ನನ್ನನ್ನು ಪಂಥದಿಂದಲಿ ಕೊಂದಂಥ ಅಂತರಂಗವೇನು ಕಂತುಹರನೆ –

ದರುವು

ಬಾಲಾ ಕೇಳಲೋ ಹಿಂದೆ ಕೈಲಾಸದೊಳು ನಾನು
ಲೋಲಾಕ್ಷಿಯೊಳಂದು ಕಥೆ ಪೇಳುತ್ತಿರಲು ||

ಮಾಲೆಗಾರನು ಬಂದು ಮರೆಯಿಂದ ತಾ ಕೇಳಿ
ಲೀಲೆಯಿಂದಲಿ ತನ್ನ ಸತಿಗೆ ಪೇಳಿದನು ||

ಗಿರಿಜೆ ಪೇಳಿದ ಕಥೆಯು ಮನವಿಟ್ಟು ತಾ ಕೇಳಿ
ತರಳೆಯು ಪುಸಿ ಎಂದು ನುಡಿದಳಾಕ್ಷಣದಿ ||

ಲೋಲಲೋಚನೆ ಕೇಳಿ ಕೋಪಕಾತುರಳಾಗಿ
ಶಾಪಕೊಟ್ಟಳು ಅಸುರೆ ಆಗಂದು ||

ಬಿಸುಜಾಕ್ಷಿ ಬಸವಳಿದು ಬೆಸಗೊಂಡು ಕೇಳಿದಳು
ಶಶಿಮುಖಿ ಶಾಪವು ಪೋಪುದಿನ್ನುಸುರು ||

ಕರಿಯ ರಾಜನ ಕೊಂದು ರಕ್ತಾವ ಸವಿದಾರೆ

ಚಂದದಿಂದಲಿ ನಿನ್ನ ಶಾಪಾ ಪರಿಹಾರವು ||

ಈಶ್ವರ : ಅಯ್ಯ ಬಾಲ. ರಜತಾದ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಗಿರಿಜೆಯಾದ ಪಾರ್ವತಿಯು ಬೇಸರವ ಕಳೆವ ಉದ್ದಿಶ್ಯವಾಗಿ ಅಪರೂಪವಾದ ಇತಿಹಾಸವೆಂಬ ಒಂದು ಕಥೆಯನ್ನು ಉಸುರೆಂದು ಕೇಳಲು, ನಾನು ಪೇಳುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಪದಂತನು ಪುಷ್ಪಮಾಲಿಕೆಯನ್ನು ತಂದು ಒಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದು ಮರೆಯೊಳುನಿಂತು ನಾನು ಪೇಳುವ ಅತಿಶಯವಾದ ಕಥೆಯನ್ನು ಲಾಲಿಸಿ ತನ್ನ ಸತಿಯಾದ ಪುಷ್ಪದಂತಿಗೆ ಪೇಳಲು, ಮಿತವಿಲ್ಲದೆ ಎನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೋಪ ಕಾತರಳಾದ್ದರಿಂದ ಹಿತದಿ ಪುಷ್ಪದಂತಿಯನ್ನು ಕರೆಸಿಕೇಳಲು ನನ್ನ ಪತಿ ಪೇಳಿದನೆಂದು ಉಸುರಲು ನಾನು ಕುತೂಹಲದಿ ನೀನು ಭೇತಾಳನಾಗೆನಲು, ಅದು ಪರಿಹಾರ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ವಿಕ್ರಮರಾಯನಿಂದ ಪರಿಹಾರವಾಗುವುದೆಂದು ಉಸುರಿದೆ ಮತ್ತು ಹಿಮವಂತನ ಸುತೆಯಾದ ಗಿರಿಜೆಯು ಪುಷ್ಪದಂತಿಗೆ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ರಕ್ತಸಿಯಾಗೆಂದು ಪೇಳಲು ಪುಷ್ಪದಂತಿಯು ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಮಾರಭೂಪಾಲನಸುತ ಕರೀರಾಜನ ರಕ್ತಪಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ನಿನಗೆ ಪರಿಹಾರವಾಗುವುದೆಂದು ಪೇಳಿದಳು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂದಿನ ವೃತ್ತಾಂತಗಳು ಹೀಗೆ ನಡೆದಿರುವಲ್ಲಿ ಯಾರ ತಪ್ಪುಗಳು ಏನು ಇರುವುದಿಲ್ಲಾ. ನೀನು ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಶೃಂಗಾರವಾಗು ಬಳ್ಳಾಲರಾಯನ ಮಗಳಾದ ಈ ಧರಣೀ ಮೋಹಿನಿಯನ್ನು ಈ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ನಿನಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡುವೆನು. ಎನ್ನ ಭಕ್ತರಾದ ಈ ಏಳು ಮಂದಿ ಗೌಡರನ್ನು ನಿಮ್ಮಗಳ ಸಹಿತವಾಗಿ ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವೆನಯ್ಯ ಬಾಲಾ ಸತ್ಯ ಗುಣಶೀಲಾ –

ದರುವು

ಮಧುರವಾಣಿಯೆ ನಿನಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡುವೆನಯ್ಯ

ಮುದದಿಂದ ಶೃಂಗಾರವಾಗಯ್ಯ ಬಾಲಾ

ಅದೇ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಶೃಂಗಾರವಾಗುತ್ತೇನೈ ದೇವಾ

ಆದಿತಾಳ

ಕರೀರಾಯ ಜಯ ಜಯ ಕಾರುಣ್ಯ ಸಾಗರ

ಸುರಚಿರ ಗಂಭೀರ ಶೃಂಗಾರ ಶೇಖರಾ ||

ನವರತ್ನ ತಂಬಿಗೆಯ ನಾರಿಯರು ಪಿಡಿಯುತ್ತಾ

ನವರತ್ನದುಕವನು ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿದರು ||

ಕಸ್ತೂರಿಗಂಧವನು ಲೇಪಿಸುತಾ

ಶಿಸ್ತಿಂದ ಕುಸುಮಗಳ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಧರಿಸಿದರು ||

ಜಾತಿ ರತ್ನವ ಧರಿಸಿ ಪೀತಾಂಬರವ ಧರಿಸಿ

ಮಾತೆಯು ಮೈದಡವಿ ಮುದ್ದೀಸಿ ಹರಸಿದಳು ||

ಕ್ಷಿತಿಯೊಳಗ್ರಜ ಬಳ್ಳಾಪುರವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವ

ಶ್ರೀಕಂಠ ಸಲಹೆಂದು ಸ್ತ್ರೀಯರು ಶುಭವೆಂದು ||

ಶೋಭಾನೆ

ಶೋಭಾನವೆ ನಿತ್ಯಾ ಶೋಭಾನವೇ ||

ಶೋಭಾನವಾಡಿರೆ ಸುಂದರಗಾತ್ರಗೆ
ಸೋಮಾನಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವಾತಗೆ ||

ಬಳ್ಳಾಲ ಪುತ್ರಿಯ ಪರಿಣಯವಾದಂತೆ
ಭಾವಜನಂದದಿ ಎಸೆಯುವ ಭೂಪಗೆ ||

ಮಂಡಾಲದೊಳು ತೊಂಡನೂರು ದನುಜೆ ಪುತ್ರಿ
ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿಯ ಕೂಡಿದ ಭೂಪಗೆ ||

ಕಂಡೇಂದ್ರ ಮೌಳಿಗೆ ದಂಡವನರ್ಪಿಸಿ
ಮಂಡಲಪತಿ ಬನವಂತಾ ಕುಮಾರಗೆ ||

ಕುಂಭಿಣಿಯೊಳು ಬಳ್ಳಾಪುರದಾ ಸೋಮೇಶನಾ
ವರದಿಂದ ಪುಟ್ಟಿದ ಕುಂಭಿಣಿಪಾಲಗೆ ||

ಮಂಗಳಾರತಿ ದರುವು

ಅಂಗಜ ವೈರಿಶ್ರೀ ಗಂಗಾವಲ್ಲಭನಿಗೆ
ವೃಷಭಾತುರಂಗ ಕೃಪಾಂಗನಿಗೆ ಗರಳ ಕಂಧರ
ಸಾರಂಗಧರನ ಕಾಯ್ದು ಉರಗಭೂಷಣ ಗೌರೀ ವಲ್ಲಭಗೆ ||

ದಕ್ಷಾನ ಗರ್ವ ಶಿಕ್ಷಿಸಿ ಲೋಕಾ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದ
ಫಾಲಾಕ್ಷಗೆ ಇಕ್ಷು ಶರನಾ ಸುಟ್ಟು ಈ ಕ್ಷಿತಿಯೊಳು
ಬಾಣಾಸುರನ ರಕ್ಷಿಸಿದಂಥ ಫಾಲಾಕ್ಷಗೆ
ಮಂಗಳಂ ಮಂಗಳಂ ಜಯ ಜಯ ||

ವಾಯುಕುಮಾರಗೆ ವರವ ಪಾಲಿಸಿ ತ್ರಿಪುರಾಸುರರ
ಗರ್ವವ ಮುರಿದ ಭವಹರಗೆ ಕುಸುಮಬಾಣನ
ಸತಿಗಭಯಪಾಲಿಸಿದಂತೆ ಶಶಿಸೋಮೇಶ ಸಖಗೆ
ಮಂಗಳಂ ||

ಮಂಡಾಲದೊಳು ಬಳ್ಳಾಪುರಿ ಪಟ್ಟಣವನಾಳ್ಳ
ಕಂಡೇಂದು ಮೌಳಿ ಶ್ರೀಕಂಠನಿಗೆ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷ
ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ ಸಖ ಸುರಾರಕ್ಷ ಪಾಲಿಸೋ ಫಾಲಾಕ್ಷ

ನಿಟಿಲಾಕ್ಷ ಮಂಗಾಳಂ ಮಂಗಾಳಂ ಜಯ ಜಯ
ಮಂಗಾಳಂ ಮಂಗಾಳಂ ||

***

ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರ ಕಾಳಗ

ಅಥವಾ

ಗಯ ಚರಿತ್ರ

ಕವಿ : ಹರಿಶರ್ಮನ ಶಿಷ್ಯ ಗೋವಿಂದ

ಪ್ರತಿಕಾರರು : ಮೂಡಲಪಾಯ ಯಕ್ಷಗಾನ ಭಾಗವತರಾದ ನೇರಲಗುಡ್ಡದ
ಶ್ರೀ ಬಿ. ಗೋವಿಂದಪ್ಪನವರು.

ಪ್ರತಿ ಮಾಡಿದ ದಿನಾಂಕ : 1979ರ ಜನವರಿ 25 ರಂದು ಕಾಳಾಯುಕ್ತ ಸಂವತ್ಸರ, ಪುಷ್ಯ ಬಹುಳ ಏಕಾದಶಿ

ಮೂಲ ಪ್ರತಿ : 1936ರ ಧಾತು ಸಂವತ್ಸರ

ವಿನಾಯಕ ಸ್ತೋತ್ರ

ಶುಕ್ಲಾಂಬರಧರಂ ವಿಷ್ಣುಂ
ಶಶಿವರ್ಣಂ ಚತುರ್ಭುಜಂ
ಪ್ರಸನ್ನವದನಂ ಧ್ಯಾಯಿ
ಸರ್ವ ವಿಘ್ನೋಪಶಾಂತಯೆ ||

ಶಾರದಾ ಸ್ತುತಿ

ನಮಸ್ತೇ ಶಾರದಾ ದೇವಿ
ಕಾಶ್ಮೀರಪುರವಾಸಿನಿ ತ್ವಮಹಂ
ಪಾರ್ಥಯೇ ದೇವಿ
ವಿದ್ಯಾ ದಾನಂಚ ದೇಹಿಮೆ ||

ಗಣಸ್ತುತಿ

ಗಜವದನಾ ಪಾಲಿಸೋ, ಸುಜನಾರ್ಚಿತ ಪದತ್ರಿಜಗ
ನಮಿತ ಗಜವದನ ಪಾಲಿಸೋ ||- ಸಾಂಬಕುಮಾ
ರ ಹೇರಂಭ ಗುಣಾಕರ – ನಂಬಿದೆ ನಿಮ್ಮ ಪದಾಂ
ಬುಜವನು ||ಗಜ ||
ಮೂಷಕ ವಾಹನ ದೋಷನಿವಾರಣ
ಶೇಷ ವಿಭೂಷಣ ಪೋಷಿಸೆಮ್ಮ

ಗಜವದನ ಪಾಲಿಸೋ ||
ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯರಕೆ ನೀಡು ನಿರ್ವಿಘ್ನವ ಜೋಡಿಸಿಕೈಯನು
ಬೇಡಿದೆ ನಾನು ||ಗಜವದನ – ಧರೆಯೊಳಧಿಕ
ಶರಪುರಿಯೊಳು ನೆಲಸಿಹ ವರದ ಶ್ರೀರಂಗನ
ಪರಮಸಖನ ಸುತ ||ಗಜವದನ ಪಾಲಿಸೋ ||

ಶಾರದಾ ಸ್ತುತಿ

ಭಾರತಿ ಪದ್ಮಜ ರಾಣಿಯೆ ಶಾರದೆ ಕುಂಡಲ ವೇಣಿಯೆ
ಭಾರತಿ ಪದ್ಮಜ ಅಜನ ರಾಣಿ
ನಿಮ್ಮ ಭಜಿಪೆನು ನಿರುತಮ ||ಸೃಜಿಸುವ ಕಾರ್ಯರ
ಕೆ ವಿಜಯವ ಕೊಡು ನೀ ||ಭಾರತಿ ಪದ್ಮಜ ||
ಸುರನರ ಪೂಜಿತ ಧರಜನ ವಂದಿತೆ ಪರಮ
ಪವಿತ್ರೆಯೆ ಪೂರೆಯೆ ಯನ್ನನು ನೀಂ ||ಭಾರತಿ ||
ಧರೆಯೊಳಧಿಕ ಶರಪುರಿಯೊಳು ನೆಲಸಿಹ ವರದ
ರಂಗನ ಪ್ರಿಯ ಹಿರಿಯ ಸುತನ ಸತಿ ||ಭಾರತಿ ||

ಶಾರದೆ : ಅಯ್ಯ ಸಾರಥಿ ನಾವು ಧಾರಂದರೆ ಯೀ ಸಮಸ್ತ ಸಚರಾಚರ ಪ್ರಾಣಿ ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡುವ ಚತುರ್ಮುಖ
ಬ್ರಹ್ಮದೇವನಿಗೆ ಪಟ್ಟದರಾಣಿಯಾದ ಸಕಲ ವಿದ್ಯಗಳಿಗೂ ಅಧಿದೇವತೆಯಾದ ಸರಸ್ವತಿ ದೇವಿಯೆಂದು ತಿಳಿಯುವ ಸಾರಥಿ ಅತಿಶಯ
ಪ್ರೀತಿ. ಅಣ್ಣಯ್ಯ ಸಾರಥಿ

ಯೀ ತಂಗಾಳಿ ಬೀಸುವ ರಂಗುಮಂಟಪಕ್ಕೆ ನಾನು ಬಂದ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ಯೀ ದಿನ ಭಾಗವತರು ಯನ್ನನ್ನು
ಗಾನನರ್ತನಾದಿಗಳಿಂದ ಧ್ಯಾನವಂ ಮಾಡಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡ ಕಾರಣ ಬಾಹೋಣವಾಯಿತು. ಭಾಗವತರನ್ನು ತೋರಿಸು ಕಂಡೆಯಾ
ಸಾರಥಿ ||

ಭಾಗವತ : ನಮೋನ್ನಮೋ ಶಾರದಾಂಬ.

ಶಾರದೆ : ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಯ್ಯ. ಭಾಗವತರೆ. ಅಯ್ಯ ಭಾಗವತರೆ ಎನ್ನನ್ನು ಗಾನನರ್ತನಾದಿ ಗಳಿಂದ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡ ಕಾರಣವೇನಯ್ಯ ಭಾಗವತರೆ ಗಾನಾನ್ವಿತರೆ.

ಭಾಗವತ : ತಾಯಿ ಶಾರದಾಂಬ. ಯೀ ದಿನ ಗಾನನರ್ತನಾದಿಗಳಿಂದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಿ ಕರೆಸಿಕೊಂಡ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ನಾನು ಯೀ ದಿನ ಇಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿರುವ ಸಭಾಮಂಡಲಿಯವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಲೋಸುಗ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರ ಯುದ್ಧವೆಂಬ ನಾಟಕವನ್ನು ಅಭಿನಯಿಸಬೇಕೆಂದಿರುತ್ತೇನೆ. ಈ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನನ್ನಿಂದಾಗಲಿ ನಮ್ಮ ಬಾಲಕರಿಂದಾಗಲಿ ಬರುವ ತಪ್ಪು ತೊದಲು ನುಡಿಗಳಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಮನ್ನಿಸಿ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಕಾಪಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬೇಡುವೆನಮ್ಮಾ ಜನನಿ ಸೌಖ್ಯ ಪ್ರದಾಯಿನಿ.

ಶಾರದೆ : ಅಯ್ಯ ಭಾಗವತರೆ. ನೀವು ನಡೆಸಬೇಕಾಗಿರುವ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರ ಯುದ್ಧವೆಂಬ ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಯಾವ ವಿಘ್ನವೂ ಬರದಂತೆ ನಿರ್ವಿಘ್ನವಾಗಿ ಕಥೆಯು ನಡೆಯಲೆಂದು ವರವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿರುತ್ತೇನೆ ಕಥೆಯನ್ನು ಸಾಂಗವಾಗಿ ನಡೆಸಬಹುದಯ್ಯ ಭಾಗವತರೆ ಗಾನಾನ್ವಿತರೆ.

ಭಾಗವತ : ಅಪ್ಪಣೆಯಂತಾಗಲಮ್ಮ ಜನನಿ.

ಶಾರದೆ : ಅಯ್ಯ ಭಾಗವತರೆ ನಾನು ಬಂದು ಬಹಳ ಹೊತ್ತಾಯಿತು. ನಮ್ಮ ಸತ್ಯ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಿಜಯಂಗೈಯುತ್ತೇನೈ ಭಾಗವತರೆ ||

ಕಥಾ ಸೂಚನೆ || ತ್ರಿವುಡೆ

ರಾಯ ಜನಮೇಜಯಗೆ ವೈಶಂಪಾಯ
ಮುನಿ ಹೇಳಿದನು ವಿಜಯಗು ಸಿರಿಯರಸನಿಗು
ಬಂದ ಸಂಗರದಾಯಕವ ನಾನು ||

ಮೃಧನ ಸಖ ಕುಬೇರನೆಂಬುವ ಬಡಗ
ಕಥಿಪತಿ ಇವನ ತನಯನು ಕಡುಪರಾಕ್ರಮಿ
ಗಯನು ತಾ ಬಲು ಸಡಗರದೊಳು ||

ಮೇಲೆ ತುರುಗವ ವ್ಯೋಮ ಪಥದೊಳು
ಸಾರಿ ಪೋಗುತ್ತಿರಲು ಆಗಲೆ
ವಾರಿಜಾಕ್ಷನು ಯಮುನ ನದಿಯನು ಸಾರಿ ಬೇಗಾ ||

ತರಣಿಗರ್ಭ್ಯವ ಕೊಡುತಲಿರೆ ಹರಿ.
ತುರುಗ ಬಾಯ್ಕರೆ ಕರಕೆ ಬೀಳಲು
ಸಿರಿಯರಸ ಶಿರವೆತ್ತಿ ನೋಡುತ ಭರದಿ ||

ಶಪಥವಿದೆ ಯನ್ನ ನೇಮವ ಬನ್ನ
ಪಡಿಸಿದ ಕುನ್ನಿಯನು ಇನ್ನೆಂಟು ದಿನದಲಿ
ಮುನ್ನ ಶಿರವರಿಯದಿರೆ ರೌರವವನು ನಾ ಪೊಗುವೆ ||

ಶ್ರೀಶ ಮಾಡಿದ ವಾಣಿಯನು ಆಕಾಶ
ವಾಣಿಯು ಗಯನಿಗುಸುರಲು -
ಈಶ ಸತಿ ಪಾರ್ವತಿಯ ಬೇಡಿದ ಘಾಸಿಯಿಂ ಗಯನು ||

ಅಗಜೆ ಆ ಕ್ಷಣ ಶಿವಗೆ ಪೇಳಲು
ಅಘಹರನು ನಾರದರ ಮಂತ್ರವ
ಅಗಣಿತದಿ ಉಪದೇಶ ಮಾಡಲು ಆಗ ಗಯನು ||

ಮಂತ್ರವನು ಜಪಿಸಲ್ಕೆ ನಾರದ ಸಂತಸದಿ ತಾಂ
ಗಯಗೆ ಪೇಳನು ಕುಂತಿಸುತ ಅರ್ಜುನನ
ಮರೆ ಹೊಗು ಚಿಂತೆ ಬೇಡೆಂದಾ ||

ವಿಜಯನನು ಗಯ ಭರದಿ ಮರೆಹೊಗೆ
ಅಜಪಿತನು ಯೀ ವಾರ್ತೆ ತಿಳಿಯುತೆ
ಭುಜಗನಂದದಿ ಕಾಳಗಕೆ ಹರಿಬಿಜಯ ಮಾಡೆ ||

ಧುರದಿ ಹರಿನರ ಕ್ರೂರ ಭಾವದಿ ಯಿರದೆ ಕಾದಲು
ಹರನು ಬಂದಾ ಅರಿಭಟರ ಪಂಥಗಳ
ಪೂರ್ತಿಸಿ ಪೊರೆದ ಶಂಕರನೂ ||

ಧರಣಿಗತಿಶಯಮಾದ ಶರಪುರದರಸ
ಶಿರಿವರ ರಂಗಧಾಮನ ಕರುಣದಿಂದಲಿ
ಸುರಪನಂದನನಿರ್ದ ಸಂತಸದೀ ||

ಕುಬೇರನ ಆಸ್ಥಾನ

ಪದ

ವರಮಂತ್ರಿ ಕೇಳು. ಪೇಳುವೆ ಭರದೊಳು ವಿವರಿಸುವೆ ||
ಪುರದೊಳು ಪ್ರಜೆಗಳು ಹರಿಹರ ಸ್ಮರಣೆಯ ನಿರುತವು
ತಪ್ಪದೆ ಸ್ಮರಿಸುವರೆ ಕರೆಕರೆಯಿಲ್ಲದೆ ಇರುವರೆ ಸುಖದೊಳು
ಹರುಷದಿ ಶಿರಿಯೊಳು ಮೆರೆಯುವರೆ
ತಪ್ಪದೆ ಕಾಣಿಕೆ ಕ್ಷಿಪ್ರದಿಂದಲಿ ವಪ್ಪದಿಂ ತಂದೊಪ್ಪಿಸುತಿಹರೇ ||
ದರ್ಪಕೆ ಹೆದರುತಲಿರ್ಪರೆ ಅರಿಗಳು ತಪ್ಪದೆ ಯನ್ನೊಳು ಪೇಳುವದ್ಯೆ ||
ಧರೆಯೊಳಧಿಕ ಶರಪುರಿಯೊಳು ನೆಲಸಿಹ

ಸಿರಿವರರಂಗನ ಚರಣವನು ನಿರುತವು ಸ್ಮರಿಸುತ ಇರುವರೆ

ಪುರಜನ ಭರದಿಂದಲಿ ನೀನೊರೆಯುವೈ ||ವರ ಮಂತ್ರಿ ||

ಕುಬೇರ : ಯಲೈ ಸಚಿವನೆ. ನಮ್ಮ ಪುರ ಪರಿವಾರದವರೆಲ್ಲಾ ಹರಿಹರ ಭೇದವನ್ನೆಣಿಸದೆ ನಿರುತವೂ ದೇವತಾ ಸ್ಮರಣೆಯಲ್ಲಿರುವರೆ.
ನಮಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವ ಕಪ್ಪ ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ತಪ್ಪದೆ ಕ್ಷುಪ್ತಕಾಲಕ್ಕೆ ತಂದೊಪ್ಪಿಸಿ ಶರಣಾಗುತ್ತಿರುವರೆ. ಧರಗತ್ಯಧಿಕವಾದ ಶರಪುರದರಸ
ಶ್ರೀ ರಂಗನಾಥನಂ ಸ್ಮರಿಸಿ ಭರದಿಂದ ಪೇಳುವನಾಗೈ ಮಂತ್ರಿ ಕಾಯರ ಸ್ವತಂತ್ರಿ ||

ಮಂತ್ರಿ : ಜೀಯಾ ವಿಗ್ನಾಪಿಸುವೆನು

ಪದ

ಕೇಳು ರಾಜೇಂದ್ರನೆ ಕೇಳು ಕುಬೇರನೆ ಕೇಳು

ನೀ ಪಾರವ ಪೇಳ್ವೆ ವಿಚಾರವ ಕೇಳು ||

ಪುರದೊಳಗಿರುತಿಹ ಪರಿಜನರೆಲ್ಲರೂ

ನಿರುತವು ಹರಿಹರ ಸ್ಮರಣೆಯೊಳಿರುವರು

ಕಪ್ಪ ಕಾಣಿಕೆಗಳು ತಪ್ಪದೆ ಬರ್ಪವು

ಸರ್ಪಶಯನ ಭಕ್ತ ಕ್ಷಿಪ್ರದಿಂ ಲಾಲಿಸು ||

ಕೇಳು ಧರೆಯೊಳು ಶರಪುರಿ ವರದ

ಶ್ರೀರಂಗನ ನಿರುತವು ಸ್ಮರಿಸುತ ಸೌಖ್ಯದೊಳಿರುವರು ||ಕೇಳು ||

ಮಂತ್ರಿ : ಮಹಾರಾಜನೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರಜೆಗಳ್ಯಾವತ್ತು ಹರಿಹರರೆಂಬ ಬೇಧವನ್ನೆಣಿಸದೆ ಇರುತ್ತಾ ಅರಿ ರಾಯರು ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ
ಕಪ್ಪ ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ತಪ್ಪದೆ ತಂದೊಪ್ಪಿಸಿ, ತಮ್ಮ ದರ್ಪಕ್ಕೆ ಅಂಜಿ ಶರಣಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಧರೆಯೊಳ್ ಶರಪುರದ ಶಿರವರನು ಕರುಣದಿಂದ
ಪೊರೆಯುತ್ತಿರುವನೈ ರಾಜಾ ಭಾಸ್ಕರ ತೇಜ ||

ಕುಬೇರ : ಭಲಾ ಭಲಾ, ಯಲೈ ಸೈನ್ಯಾಧ್ಯಕ್ಷನೆ ನಮ್ಮ ಸೇನೆಯು ಯಾವ ರೀತಿಯಿಂದಿರುವುದು ವಿವರಿಸು.

ಸೇನಾಪತಿ : ಜೀಯ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸುವೆನು.

ಪದ

ಅಳಕಾಧಿಪ ತಳಮಳವೇತಕೆ ಕಳವಳವನು ಬಿಡು ||

ಶತ್ಯರಾಜರನು ಮತ್ತದಿಂದ ಬಲ್ ಕತ್ತಿಯಿಂದ ನಾ ಕತ್ತರಿಸಿ

ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ನಮ್ಮತ್ತ ಬಾರದಂತೆ ತ್ತರಪುಟ್ಟಿಸಿ ಬಿತ್ತರದಿಂದೆಹೆ ||

ಸೊಕ್ಕಿ ಮದದಿ ತಾವ್ ರಕ್ಕಿನಿಂದಲಿ ಅಕ್ಕರವಿಲ್ಲದೆ ಹರಿಹರರೋಳ್ ವೆಕ್ಕಸದಿಂ

ಬಲು ಫಕ್ಕನೆ ಸ್ಮರಿಸದ ಚಕ್ರಿಗಳನು ಮುರಿದಿಕ್ಕುತ್ತಲಿರುವೆನು ||

ಧರೆಯೊಳಧಿಕ ಶರಪುರಿಯೊಳು ನೆಲಸಿಹ ಶಿರವರ ರಂಗನ

ಸ್ಮರಿಸುತಲಿ ಹರುಷದೊಳಿರುವೆನು ಸರಿ ಯಾರನಗಣೆ

ಧುರದೊಳು ಮುರಿದೋಡಿಸುವೆ ಅರಿನೃಪರ ||

ಸೇನಾಪತಿ : ಸ್ವಾಮಿ ಕುಬೇರ ಮಹಾರಾಜರೆ. ಶತ್ಯಗಳೆಂಬ ನೊರಜುಗಳನ್ನು ಅಟ್ಟಹಾಸದಿಂ ಯೀ ಕತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕತ್ತರಿಸಿ ನಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಬಾರದಂತೆ, ತತ್ತರ ಪುಟ್ಟಿಸಿ ಮದಗರ್ವದಿಂದ ಸೊಕ್ಕಿ ಹರಿಹರ ಸ್ಮರಣೆಯಿಂದ ಮಾಡದೆ ಮೆರೆಯುತ್ತಲಿರುವ ಚಕ್ರಗಳನ್ನು ಘಕ್ಕನೆ ವಕ್ಕಲಿಕ್ಕಿ ಶ್ರೀರಂಗಧಾಮನಂ ನಿರುತವೂ ಸ್ಮರಿಸಿ ನಿಮ್ಮಡಿಗೇ ಶಿರಬಾಗಿ ನಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿರುವೆನೈ ಭೂಪ ಕೀರ್ತಿ ಕಲಾಪ ||

ಕುಬೇರ : ಯಲೈ ಮಂತ್ರಿ ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳಿರೆ, ನಿಮ್ಮಂತಹ ಅಸಹಾಯಶೂರರು ಯನಗಿರುವಲ್ಲಿ ಯನ್ನ ಭಾಗ್ಯಕ್ಕೆ ಎಣೆಯುಂಟೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷ ನೀವಿನ್ನು ಹೊರಡಬಹುದು || ಯಾರಲ್ಲಿ ಯನ್ನ ರಾಣಿಯನ್ನು ಕುಮಾರ ಗಯ ಭೂಪಾಲನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬನ್ನಿ ||

ಚಿತ್ರಲೇಖಿ : ನಮೋನ್ನಮೋ ಪ್ರಾಣೇಶ್ವರ.

ಕುಬೇರ : ಪ್ರಿಯೆ ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ.

ಗಯ : ತಂದೆಯೆ ವಂದಿಸುವೆನು.

ಕುಬೇರ : ಪುತ್ರಾ ಚಿರಂಜೀವಿಯಾಗು.

ಗಯ : ತಂದೆಯೆ. ಯನ್ನನ್ನು ಇಷ್ಟು ತ್ವರಿತದಿಂದ ಕರೆಸಿದ ಕಾರಣವೇನು, ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗಲಿ.

ಕುಬೇರ : ಪುತ್ರ ನಾನು ಇಂದ್ರನ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬರುವೆನು. ಆವರೆವಿಗೂ ರಾಜಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿರು.

ಗಯ : ಅಪ್ಪಣೆಯಂತಾಗಲಿ ಜನಕ.

ಕುಬೇರ : ರಮಣಿ ನಾನು ಬರುವವರೆಗೂ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷಚಿತ್ತಳಾಗಿರು.

ಚಿತ್ರಲೇಖಿ : ಆಯರಪುತ್ರ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತಾಗಲಿ.

ಕರಿಬಂಟನ ಕಾಳಗ

ಪದ

ಬೇಗ ಬಾರೈ ಯೋಗೀಶ ನಮಿಪೆ ರಾಗ

ಭಾವ ಸ್ವರ ಯೋಗಿ ಮಹಾತ್ಮನೆ ||

ನಿರುತವು ತ್ರಿಭುವನ ಚರಿಸುತಲಿರುವೆ ನೀಂ

ಭರದಿಂದಾ ಶಿರಿಯಿಂದಾ ||ಬೇಗ ||

ಗಯ : ಹೇ ದೇವ ಮುನೀಂದ್ರ ಯನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಆಲಿಸಿ ಯನಗೆ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗು ಮಹಾತ್ಮ.

ಪದ

ಪೊರೆಯೊ ಮಹಾನುಭಾವ ಶಿರಿಯರಸನೆ
ದೇವದೇವ ತರಳಧ್ಯವನ ಭರದಿ ಕಾಯ್ತೆ
ಕರಿ ಮೊರೆಯಿಡೆ ಮಕರಿ ಕೊಂದೆ ತರಳ
ಶಿಲೆಯ ನಾರಿಗೈದೆ ಮುರಹರ ಮೂಜಗಕೆ ತಂದೆ ||

ನಾರದ : ನಾರಾಯಣ ನಾರಾಯಣ

ಗಯ : ನಾರದ ಮಹಾ ಮುನಿಗಳಿಗೆ ವಂದಿಸುವೆನು.

ನಾರದ : ಧೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯಮಸ್ತು ನನ್ನಂ ಸ್ಮರಿಸಿದ ಕಾರಣವೇನೈ ಬಾಲಕ.

ಗಯ : ಮಹಾತ್ಮ ತಮಗೆ ತಿಳಿಯದ ವಿಚಾರವೇನಿರುವುದು.

ನಾರದ : ವತ್ಸಾ, ತಂಬೂರಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ತಿರುಗುವ ಯೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಯಾವುದು ತಾನೆ ತಿಳಿದೀತು. ಅದೇನು ವಿಶದವಾಗಿ ಹೇಳು.

ಪದ

ಯತಿವ್ಯಯರ ಲಾಲಿಸೊ
ಹಿತದಿಂದ ಪಾಲಿಸೊ
ಗತಿಯೇನು ಯನಗೀಗ ಪಥವನ್ನು ತೋರಿಸೊ ||
ಮೋಸ ಹೋದೆನೈ ಮುನಿ ಸೂಸಲೇನೀಗಾ ಧ್ವನಿ
ವಾಸುದೇವನಿಂದ ಯೀಗ ಘಾಸಿ ವದಗಿ ಇರ್ಪುದೈ ||ಯತಿ ||

ಧರೆಯೊಳು ಶರಪುರಿ ವರದಾ ಶ್ರೀರಂಗನೆ
ಕರುಣಾದಿ ಯನ್ನನು ಪೊರೆಯೋ ನೀ ಬೇಗನೇ ||ಯತಿ ||

ಗಯ : ಪೂಜ್ಯರೆ, ನಾನು ಗಗನಚಾರಿಯಾಗಿ ಸಂಚರಿಸುವ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ, ದಿನಮಣಿಗೆ ಅರ್ಘ್ಯವಂ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ಕರದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕುದುರೆಯ ಬಾಯ್ತೆರೆಯು ಬೀಳಲು ಕುಪಿತನಾದ ಹರಿಯು ಎಂಟು ದಿನಗಳೊಳಗಾಗಿ ಯನ್ನ ಕಂಠವಂ ಕತ್ತರಿಸುವೆನೆಂದು ಭಾಷೆಯಂ ಮಾಡಿರುವನು. ಇದರಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಪಾರು ಮಾಡಿ ಕಾಪಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವೆನೈ ಮುನೀಂದ್ರಾ ದಯಾಸಾಂದ್ರ ||

ನಾರದ : ಯಲೈ ಬಾಲನೆ ಬುಡಕ್ಕೆ ತಂದೆ. ಕೃಷ್ಣನ ಕೈಯಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನನ್ನಿಂದ ಸಾಧ್ಯವೆ? ಆತನನ್ನು ಸವಿ ಮಾತುಗಳಿಂದ ವಡಂಬಡಿಸೋಣವೆಂದರೆ ಮಹಾ ಮೂರ್ಖನು ತುಂಟರಿಗೆಲ್ಲಾ ಗಂಡನು ಯಿಂಥಾದ್ದರಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ಹೇಗೆ?

ಗಯ : ಪೂಜ್ಯರೆ ತಮಗೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಕಾರ್ಯವುಂಟೆ.

ನಾರದ : ಯಾವ ಕಾರ್ಯವನ್ನಾದರೂ ಉಪಾಯದಿಂದಲೇ ಸಾಧಿಸಬೇಕು.

ಪದ

ವರ ಕುಬೇರ ಸುತನೆ ಕೇಳೊ ಹರುಷದಿಂದಲೀ
ಒರೆವೆನೊಂದುಪಾಯವನು ತ್ವರಿತದಿಂದಲೀ ||
ಹರನ ಧುರದಿ ಗೆಲಿದು ಶರವ ಪಡೆದ ಪಾರ್ಥನ
ಸರಸಕೀಗ ಭರದಿ ಪೋಗು ಪೊರೆವ ನಿನ್ನನೂ ||

ನಾರದ : ಅಯ್ಯು ಗಯನೆ. ಕಾಮ್ಯಕವನದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರಿರುವರು. ಅರ್ಜುನನು ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿರುವ ವೇಳೆಯನ್ನೇ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ ಹೋಗಿ
ಅವನಂ ಮರೆಹೊಕ್ಕು ಮೊದಲು ಅವನಿಂದ ಅಭಯವಂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಂತರ ನಿನ್ನಿರವಂ ಅರುಹುವನಾಗು ಹೋಗು.

ಪದ

ದಂಡ ಭೀಮನ ಕಾಣದೆ ಉದ್ಧಂಡ
ಪಾರ್ಥನ ಕಂಡು ನೀನು ಬೇಡು
ಪೋಗಿ ಪ್ರಾಣದಾನವಾ ||

ನಾರದ : ಅಯ್ಯು ಗಯನೆ. ಗಂಡುಗಲಿಯಾದ ಭೀಮನು ಕಾಣದಂತೆ ಉದ್ಧಂಡ ಪರಾಕ್ರಮಿಯಾದ ಪಾರ್ಥನ ಕಾಲುಗಳಿಗೆರಗಿ
ಧರ್ಮರನಂದನನ ಪಾದ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡುವೆನೆಂಬ ಅಭಯವಂ ಪಡೆದ ನಂತರವೇ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸು ಸುಖಿಯಾಗು
ಹೋಗು.

ಗಯ : ಪೂಜ್ಯರೆ ನಾಂ ಧನ್ಯನಾದೆನು ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆ.

ನಾರದ : ಕಲ್ಯಾಣಮಸ್ತು ಹೋಗಿ ಬಾ ಗಂಧರ್ವ ಕುಮಾರ ||

ಗಯ : ಅಯ್ಯೋ ಹರಹರ, ಆ ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಅರ್ಜುನನು ಯಲ್ಲಿರುವನೊ ಯಂದಿಗೆ ಸಿಕ್ಕುವನೊ ನನ್ನ ಅವಧಿಯು ಸಮೀಪಿಸುತ್ತಾ
ಬಂತು ಯೀ ಪ್ರಾಣಾಪತ್ತು ಎಂದಿಗೆ ತಪ್ಪುವದೊ ಕಾಣೆನಲ್ಲಾ ಶ್ರೀ ಹರಿ ಕಾಪಾಡು ||

(ಅರ್ಜುನ ಪ್ರವೇಶ)

ಪದ

ಹರಿಯೆ ಮಾಯಕಾರಿಯೆ ||ಧಾ
ರುಣಿಯೊಳು ನಮಗೀ ರೀತಿಯಾದುದೆ ||ಹರಿ ||

ಘೋರ ಕಾನನವನ್ನು ಸೇರುವಂತಾಯಿತೇ
ತೊರೆದು ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಗಿರಿಗಳ ಮಧ್ಯದಿ
ತಿರಿದುಂಬುವರ ತೆರದಿ ತಿರುಗಬೇಕಾಯಿತೇ ||

ಯೀಜಗದೊಳು ನಾವು ರಾಜವಂಶದಿ ಪುಟ್ಟಿ
ತೇಜವಳಿದು ವನದಿ ವೋಜೆ ತಪ್ಪಿದವು

ಅರ್ಜುನ : ಅಯ್ಯೋ ನಾವು ಚಂದ್ರ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡುಮಹಾರಾಯನ ಉದರದೋಳ್ ಜನಿಸಿ, ರಾಜ್ಯ ಭೋಗಂಗಳಂ ತೊರೆದು ಯೀ
ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಲುಬುವಂತಾಯಿತೆ ಅಯ್ಯೋ ವಿಧಿಯೆ.

ಗಯ : ಆಹಾ ಯೀತನು ಯಾರಾಗಿರಬಹುದು. ತ್ರಿಪುರಾರಿಯಾದ ಮಹಾದೇವನೊ ಅಸುರಾರಿಯಾದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನೊ ಅಥವಾ
ರತಿಕಾಂತನೊ ಶಚಿಕಾಂತನೊ ಕಾಣೆನಲ್ಲಾ. ಯೀತನ ಮುಖ ಪ್ರಭಾವವಂ ನೋಡಿದರೆ ಮಹಾವೀರಾಧಿವೀರನಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ.
ಯೀತನು ಹಿಡಿದಿರುವ ಧನುರ್ಭಾಣಂಗಳಂ ನೋಡಿದರೆ ಆ ಪಾಂಡುಪುತ್ರನಾದ ಅರ್ಜುನ ಭೂಪಾಲನಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ.
ಯಾರಾದರಾಗಲಿ ಮಾತನಾಡಿಸಿ ನೋಡುತ್ತೇನೆ.

ಕಂದ

ಘೋರಾರಣ್ಯದೊಳೀಪರಿ ಭಾರಿಯ ಕೋದಂಡವನ್ನು
ಕರದೋಳ್ ಪಿಡಿದು ವಾರಿಜಮಿತ್ರನ
ತೆರದಿಂ ರಾರಾಜಿಸುವ ವೀರನೆ ನಿನ್ನಯ
ಪೆಸರದೇನು ತಿಳುಹೈ ಕೃಪೆಯಿಂ ||

ಗಯ : ಅಯ್ಯ ಮಹಾನುಭಾವನೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಸುರಕಿನ್ನರ ವಿದ್ಯಾಧರರಂತೆ ತೋರುತ್ತಿರುವೆ. ನಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ
ಅಭಿದಾನವೇನೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬೇಡುತ್ತೇನೆ.

ಅರ್ಜುನ : ಯಲ್ಲೆ ಅಪರಿಚಿತನೆ ನಾನೇ ಅರ್ಜುನನು. ನೀನು ಯಾರು ಮತ್ತು ಯಾವ ಕಾಯಿರಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಿರುವೆ ಮರೆಮಾಚದೆ
ಹೇಳುವನಾಗು.

ಪದ

ಪಾಲಿಸು ನೀ ಅರ್ಜುನನೇ ಜಾಲ ಮಾಡದೆನ್ನ ನೀನೇ ಶೀಲನೆಂದು ಕೇಳಿಬಂದೆ
ಬಾಲನನ್ನು ಪೊರೆಯೊ ತಂದೆ ಪರಶಿವನೊಳು ಧರವನೆಸಗಿ
ಕರುಣದಿಂದ ಸರಳ ಪಡೆದ ಹರಿಯಸಖ್ಯ ಬೆರದುನಿರುತ
ದುರುಳರನ್ನು ತರಿದ ಧೀರನೆ ||

ಯನ್ನ ಪೊರೆವೆಯೆಂದು ಬಂದೆ ಯಿನ್ನು
ನೀ ಕೃಪೆ ಮಾಡು ಎಂದೆ ನನ್ನಿಯಿಂದ ಬೇಡಿಕೊಂಬೆ
ಮುನ್ನ ಅಭಯವೀಯೊ ತಂದೆ ||

ಗಯ : ಅಯ್ಯ ಮಹಾನುಭಾವನಾದ ಅರ್ಜುನನೆ. ನೀನು ರಾಜ ಕುಲೋತ್ಪನ್ನನಾಗಿಯೂ ಸಕಲ ರಾಜ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲವನಾಗಿಯೂ
ಇರುವೆಯೆಂಬ ನಿನ್ನ ಸತ್ಯಸಂಧತೆಯಂ ಕೇಳಿ ನಿನಗೆ ಶರಣು ಹೊಕ್ಕಿರುವೆನು. ಅನಾಥನಾದ ಯನ್ನನ್ನು ಕೃಪೆಯಿಂದ ಕಾಪಾಡಬೇಕಾಗಿ
ಬೇಡುತ್ತೇನೆ.

ಅರ್ಜುನ : ಯಲೈ ಬಾಲನೆ ಶರಣಾಗತರಂ ರಕ್ಷಿಸದಿದೋಡೆ, ನಾನು ಚಂದ್ರ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ತಾನೆ ಫಲವೇನು ಅನುಮಾನಿಸದೆ ಹೇಳುವನಾಗು.

ಗಯ : ರಾಜೋತ್ತಮನೆ ಕಾಪಾಡುವೆನೆಂದು ಅಭಯವಾದರೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವೆನು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ವೃಥಾ ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ ಫಲವೇನು ಆಪತ್ತನ್ನು ನಿವೃತ್ತಿಗೊಳಿಸುವ ನಿನ್ನಂತಹ ಶೂರರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಲ್ಲದೆ ಮಿಕ್ಕ ಬಣಗುಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡರೆ ಅಪಹಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವದೇ ವಿನಹ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಲಾರದು.

ಕಂದ

ಕೇಳೈ ಬಾಲನೆ ಪೇಳುವೆ

ಶ್ರೀಲೋಲನ ಪಾದ ಕಮಲದಾಣೆಯು ನಿನ್ನಂ

ಭೂಲೋಲ ಧರ್ಮಜನಾಣೆಯು

ಪಾಲಿಪೆನು ಇದು ಸತ್ಯ ಸತ್ಯ ಬೇಗನೆ ತಿಳುಹೈ ||

ಅರ್ಜುನ : ಯಲೈ ತರುಣನೆ ನೀನು ಭಯಪಡಬೇಡ ಸುರನರ ಗರುಡ ಗಂಧರ್ವ ಯಕ್ಷ ರಾಕ್ಷಸರಿಂದಾಗಲಿ ನಿನಗೆ ಆಪತ್ತನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡಿರುವವನು ಅವನ್ಯಾರೆ ಆಗಲಿ ಅವನಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡುತ್ತೇನೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಆ ಯದುಕುಲೋತ್ಪನ್ನನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪಾದ ಕಮಲದಾಣೆಯೂ ಮತ್ತು ಯಮ್ಮ ಅಣ್ಣನಾದ ಧರ್ಮರಾಯನ ಚರಣ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿಯೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡುತ್ತೇನೆ ಭಯಪಡಬೇಡ ಹೇಳು ||

ಪದ

ಲಾಲಿಸು ಭೂಪ ಪೇಳೈನಾ ತಾವ ||

ಬಡಗ ದಿಶಾಧಿಪ ವಡೆಯ ಕುಬೇರನು ಪಡೆದ ತನಯನು ಗಯ

ಕಡುಗಲಿ ಪಾಲಿಸು

ಹರಿ ಯನ್ನ ಶಿರವನು ಹರಿಯಲು ಶಪಥವ

ಭರದಿ ಮಾಡಿರುತಿಹ ಪೊರೆಯೊ

ನೀ ಯನ್ನನೂ ಲಾಲಿಸು ||

ಕುಂತಿ ಸುತನೆ ನಿನ್ನ ನಾ ನಂಬಿಹೆ ಅಂತಕ ಹರಿಸುತೆ

ಸಂತಸದಿಂದಲೀ ಲಾಲಿಸು ||

ಗಯ : ಅಯ್ಯ ಅರ್ಜುನ ಭೂಪಾಲನೆ, ನಾನು ಕುಬೇರನ ಸುತನಾದ ಗಯನೆಂಬುವನು. ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವೆನೆಂದು ಶಪಥವಂ ಮಾಡಿರುವನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಕಾಪಾಡಬೇಕಾಗಿ ಕರುಣಾಳುವಾದ ನಿನ್ನಂ ಮರೆಹೊಕ್ಕಿರುವೆನು. ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೈ ಪಾರ್ಥ ತ್ರಿಲೋಕ ಸಮರ್ಥ ||

ಅರ್ಜುನ : ಹರಹರ ಇದಕಿನ್ನೇನು ಮಾಡಲಿ ಅಯ್ಯೋ ವಿಧಿಯೆ ಯಂತಹ ಸಂಕಟವನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡಿದೆ ಶಿವ ಶಿವ ಶಂಕರಾ ಗಂಗಾಧರ ಕಾಪಾಡು ಕಾಪಾಡು ||

ಪದ

ಕೇಳು ನೀನೀಗಲೆ ಹೇಳುವ ಮಾತನು
ಬಾಲ ನೀ ಬೇಗನೆ ಲಾಲಿಸಿ ಕೇಳುದು ||
ರಾಜ್ಯವ ಬಿಟ್ಟು ನಾವ್ ಪೂಜ್ಯರಂತಿರುವೆವು
ಸೋಜಿಗವಾಯಿತು ಮೂಜಗದೊಳಗೆ
ಕೃಷ್ಣನು ಯಮ್ನು ಶಿಷ್ಯದಿಂ ಪಾಲಿಪ
ಶ್ರಿಷ್ಠಿಯೊಳವನಿಗೆ ಕಟ್ಟವನಾದೆನು ||

ಅರ್ಜುನ : ಅಯ್ಯೋ ವಿಧಿಯೆ. ನನ್ನನ್ನು ಯೀ ಉಭಯ ಸಂಕಟಕ್ಕೆ ಗುರಿಮಾಡಿದೆಯಾ. ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ ಯುದ್ಧವೇ ಅವನಂ ಜೈಸಿ
ಇವನಂ ರಕ್ಷಿಸಲೇ? ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡೋಣವೆಂದರೆ ಕ್ರಿಯಾಭ್ರಷ್ಟನಾಗಿ ಗುರುದ್ರೋಹಿಯಾಗುವೆನು. ಇಂದಿಗೆ ಪಾಂಡವರ ವಂಶ
ಮುರಿಯಲು ಕಾರಣವಾಯಿತೇ ಕೃಷ್ಣ ನಾರಾಯಣ ಮುಂದೇನು ಗತಿ ||

ಗಯ : ವೀರಾಧಿವೀರನಾದ ಅರ್ಜುನ ಭೂಪಾಲ, ಕಾಪಾಡುವೆನೆಂದು ನನಗೆ ಅಭಯವಂ ಕೊಟ್ಟು ಹೀಗೇಕೆ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವೆ. ನಿನ್ನ
ಕೈಯಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹೇಳು ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಗಾದರೂ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ||

ಅರ್ಜುನ : ಯಲೈ ಗಂಧರ್ವ ಕುಮಾರ ನೀನು ಭಯಪಡಬೇಡ ಧೈರ್ಯವಾಗಿರು ||

ಪದ

ಹೆದರುವದಿನ್ಯಾತಕೆ ನೀಂ
ಮುದದೊಳಗಿರು ಗಂಧರ್ವ
ಪದುಮನಾಭನ ಭಯಕೆ
ಹೆದರುವರೇ ನೀನೂ ||

ಅರ್ಜುನ : ಯಲೈ ಗಯನೆ ಆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಘಾತಿಗೆ ನೀನು ಹೆದರಬೇಡ. ಹರಿಹರ ವಿರಂಚಿ ಸುರರಾದಿಯಾಗಿ ಏಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಂದರೂ
ಮಾರೊಡ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಅವರೊಡನೆ ಕಾದಿ ನಿನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ. ಭಯಪಡಬೇಡವೊ ಗಂಧರ್ವ ಕುವರ ||

ಪದ

ಘಡಿಘಡಿಸಿ ಬಂದವರ ಕಡಿಕಡಿದು ಬಿಸುಡುವೆನು
ಹಿಡಿ ಅಭಯವ ಕೊಡುವೆನೊ ಗಂಧರ್ವ ||

ಅರ್ಜುನ : ಯಲೈ ಗಯನೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ಘಡಿಘಡಿಸಿ ಬರುವ ವೈರಿಗಳ ಪಡೆಯೆಲ್ಲ ವನ್ನೂ ನಿರ್ನಾಮ ಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ.
ನಿನ್ನನ್ನು ಯನ್ನ ಬತ್ತಳಿಕೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕಾಪಾಡುತ್ತೇನೆ. ಭಯವನ್ನು ತೊರೆದು ನಿರ್ಭಯನಾಗಿರುವನಾಗೊ ಗಯನೆ ||

ಅರ್ಜುನ : ಯಲೈ ಗಂಧರ್ವ ಕುವರ. ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ನಮ್ಮ ಕುಟೀರವಿರುವುದು. ಅಲ್ಲಿ ಯಮ್ಮ ಅಣ್ಣನಾದ ಧರ್ಮನಂದನನಿರುವನು.
ಆತನನ್ನು ಕಾಣುವ ಬಾರೈ ಕುವರ.

(ಧರ್ಮರಾಜ ಪ್ರವೇಶ)

ಪದ

ಪರಮ ಸತ್ಯಸಂಧನೆನಿಪ ನರಪತಿ
ಧರ್ಮಜನು ಆಗ ಸಿರಿಯರಮಣನನ್ನು
ಮನದಿ ನಿರುತ ಸ್ಮರಿಸುತಾಗ ಬಂದ
ಧರೆಯ ಕೌರವರಿಗೆ ಸೋತು ಸಿರಿವನದೊಳು
ಚರಿಸುತಾಗ ಪರಿಪರಿ ವ್ಯಥೆಗೊಳುತಲಿನ್ನು
ಧರೆ ಶರಪುರಿ ಹರಿಯ ಸ್ಮರಿಸುತ || ||

ಕಂದ

ದ್ಯೂತದಿ ಸಕಲೈಶ್ವರ್ಯರವ ಸೋತಡವಿಯಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟಪಡುತೇ ||
ಕಾತರಿಸಿ ವೆಲ್ಲರಕಟಾ ಹೇತುವಿದೇಂ ಕಷ್ಟಪಡದಿಹ ಫಲವೊ ||

ಧರ್ಮರಾಜ : ಹಾ ದೈವವೆ ಕಪಟ ದ್ಯೂತದಲ್ಲಿ ಕೌರವನಿಗೆ ರಾಜ್ಯವಂ ಸೋತು ಅನುಜರೊಡನೆ ಅರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾಗಿ
ಯಿರುವದಾಯಿತೆ ಹಾ ವಿಧಿಯೆ ||

ಅರ್ಜುನ : ಅಗ್ರಜ ವಂದಿಸುವೆನು.

ಧರ್ಮರಾಜ : ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲೈ ಅನುಜಾ. ಯಲೈ ಸಹಜಾತನೆ ನಿನ್ನ ಮುಖ ಕಮಲವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಪಂಚ ಮಹಾ
ಪಾಪಂಗಳಂ ಮಾಡಿದವನಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಕಾರಣವೇನು ಹೇಳುವನಾಗು ||

ಪದ

ಏನ ಹೇಳಲಿ ವಿಧಿಯಾ ಮಾಯ ಅಣ್ಣಯ್ಯ
ನಾನು ಕಾನನಕ್ಕೆ ಬಂದು ನೊಂದೆ ಅಣ್ಣಯ್ಯ
ಅರಿಯದೆ ಭಾಷೆಯ ಕೊಟ್ಟೆ ಗಯಗೆ
ಮರುಳು ಹೋಗಿ ದುರುಳನಾದೆ ಅಣ್ಣಯ್ಯ ||

ಭಾವ ಕೃಷ್ಣನೊಳು ಕದನ ವದಗಿತು ಅಣ್ಣಯ್ಯ
ಇದಕೆ ದೇವ ನಾನೇಂ ಗೈಯ್ಯಲೀಗ ಅಣ್ಣಯ್ಯ

ಅರ್ಜುನ : ಅಣ್ಣ ಯಮನಂದನ. ಯನ್ನ ಪರಿಯನ್ನು ನಿನ್ನೊಡನೆ ಏನೆಂದು ಹೇಳಲಿ. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಇವನಂ ಸಂಹರಿಸುವೆನೆಂದು ಪಂಥವಂ
ಮಾಡಿರುವನಂತೆ. ಯಿದಂ ನಾನರಿಯದೆ ಕಾಪಾಡುವೆನೆಂದು ಅಭಯವಂ ಕೊಟ್ಟು ವ್ಯಸನ ಪಡುತ್ತಿರುವೆನೈ ಅಗ್ರಜಾ.

ಪದ

ನಾನೇನ ಮಾಡಲಿ ನಾನೆಲ್ಲಿ ಪೋಗಲಿ
ಅನುಜನು ಮಾಡಿಹ ಘನತೆಯ ಕಾರ್ಯದೀ ||
ಮನವು ತಲ್ಲಣಿಸಿ ಇನಿತು ತೋರದಿಹುದು ||
ಯಾವುದೂ ನೋಡದೆ ಯೀ ವಿಧವ ಗೈದಡೆ
ಜೀವಿಪುದೆಂತು ನಾಂ ಭುವಿಯೊಳಗೆ.

ಧರ್ಮರಾಜ : ಅಯ್ಯ ತಮ್ಮ. ಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ ಯುದ್ಧವೆ? ಸಕಲ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಂ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಅರಣ್ಯವಂ ಸೇರಿ ಪರಿಪರಿ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿ
ಕೊರಗುತ್ತಿರುವ ನಮ್ಮನ್ನು ನಿರುತವೂ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವನು. ಅಂತಹ ದೇವಾಧಿದೇವನೊಡನೆ ಕಲಹವೇ. ಹಾ ತಮ್ಮ
ಯಾವುದನ್ನೂ ಅರಿಯದೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಕೆಡಿಸಿದೆಯಾ ತಮ್ಮ. ಕಿರೀಟಿ ಮಿಂಚಿದ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಚಿಂತಿಸಿ ಫಲವಿಲ್ಲಾ. ಆದುದಾಗಲಿ
ಶ್ರೀಹರಿ ನಿನ್ನ ದಯವಿರಲಿ.

ಧರ್ಮ : ಯಾರೋ ಸೇವಕ. ಅತುಲ ಭುಜಬಲ ಪರಾಕ್ರಮಿಯಾದ ಬಕಾಂತಕ ಯನ್ನನುಜ ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ ||

ಕರಿಬಂಟನ ಕಾಳಗ

ಕೃಷ್ಣ : ಸ್ವಾಮಿ ತಾವಸೇಂದ್ರ, ಯನ್ನ ಪರಿಯನ್ನು ನಿಮ್ಮೊಡನೆ ಯೇನೆಂದು ಹೇಳಲಿ. ನಳಿನ ಮಿತ್ರನಾದ ಭಾಸ್ಕರನಿಗೆ ಅರ್ಘ್ಯವಂ
ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಗಯನೆಂಬುವನ ಹಯದೆಂಜಲು ಯನ್ನ ಅಂಜಲಿಯೋಳ್ ಬೀಳಲು ನಾನು ಕುಪಿತನಾಗಿ ಎಂಟು
ದಿನಗಳೊಳಗಾಗಿ ಆ ತುಂಟನ ಕಂಠವಂ ಕತ್ತರಿಸುವೆನೆಂದು ಶಪಥವಂ ಮಾಡಿದೆನು. ಯನ್ನ ಪಂಥವು ನೆರವೇರುವಂತೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ.
ಗಯನೆಂಬುವನು ಎಲ್ಲಿರುವನೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ತಲ್ಲಣಿಸುವೆನ್ನೆ ಮೌನಿ ಭಾರ್ಗವ ಸಮಜ್ಞಾನಿ.

ಪದ

ಏಳು ದಿನವಾಯ್ತು ನಾರದ ಕೇಳು ಏಳು ದಿನವಾಯ್ತು
ನಾಳೇ ವಂದಿನದಿ ಆ ಖೂಳ ಗಯನನು ಹಿಡಿದು
ಬೀಳುಗಡಿವೆನವನ ನೆಲೆಯಾ ತೋರೆನಗೇ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಸ್ವಾಮಿ ಬ್ರಂಹನಂದನ. ಯನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ಅವಧಿಯು ಮುಗಿಯುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವುದು. ಇಂದಿಗೆ ಏಳು ದಿನಗಳು ಕಳೆದು
ಹೋದವು. ಯೀವರೆವಿಗೂ ಅವನ ನೆಲೆಯೇ ನನಗೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ತಾವು ತ್ರಿಲೋಕ ಸಂಚಾರಿಗಳು ತಮಗೇನಾದರೂ ಆ
ಗಂಧರ್ವನ ನೆಲೆಯು ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ ದಯವಿಟ್ಟು ಯನಗರುಹಿದರೆ ಆ ತುಂಟನ ಕಂಠವಂ ಚಕ್ರಕ್ಕೆ ಆಹುತಿಯಂ ಕೊಡುವೆನು. ತಮಗೆ
ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ ಅವನ ವಿಚಾರವಂ ಅರುಹುವರಾಗೈ ಮುನಿವರ ಮುಂದೆ ನೋಡು ಅದರ ವಿವರ.

ಪದ

ಹೇಳಲಾರೆನೊ ಹೇಳದುಳಿಯಲಾರೆನೋ ||
ಹೇಳಲಾರೆನಯ್ಯ ರಂಗ ಹೇಳಲಾರೆನಂತರಂಗಾ ||
ಹೇಳಲಾರೆನೊ ಹೇಳದುಳಿಯಲಾರೆನೊ ||

ನಾರದ : ಅಯ್ಯ ಮಂಗಳಾಂಗ ಶುಭಾಂಗ ಅಂಗಜಪಿತ. ಯೀ ವಾತ್ತೆರಯನ್ನು ಹೇಳಲು ನನಗೆ ಬಾಯಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲಾ. ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ, ಕಲಹಪ್ರಿಯನಾದ ನಾರದನು ತಂದಿಟ್ಟ ವ್ಯಾಜ್ಯವೆಂಬ ಕೆಟ್ಟ ಅಪನಿಂದೆ ನನಗೇಕೆ. ಆದರೂ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

ಪದ

ಧೂರ್ತಗಯ ತಾನು ಪೋಗಿ ಆರ್ತಧ್ವನಿಯಲೀ ||

ವಾತ್ತೆರಯನ್ನು ಪೇಳದಂತೆ ಪಾರ್ಥನನ್ನು

ಮರೆಯ ಹೊಕ್ಕು ||ಹೇಳಲಾರೆನೊ ||

ನಾರದ : ಕೃಷ್ಣಾ ನಿನ್ನ ವೈರಿಯಾದ ಗಯನು ಕಾಮ್ಯಕವನಕ್ಕೆ ತೆರಳಿ ಅರ್ಜುನನು ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿರುವ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮೊದಲು ತಿಳಿಸದೆ, ಆತನಿಂದ ಅಭಯ ಪ್ರದಾನವಂ ಪಡೆದನಂತರ ತನ್ನಿರವಂ ಅರುಹಿರುವನು. ಬಂಧುತ್ವದಲ್ಲಿ ಕಲಹ ಬಂದೊದಗಿರುವುದೊ ಶ್ರೀಹರಿ ಮುಂದೇನು ದಾರಿ.

ಕೃಷ್ಣ : ಮುನೀಂದ್ರ ಅರ್ಜುನನು ಯೀ ರೀತಿ ಮಾಡಿರುವನೆ. ಆಗಲಿ ಯೀ ವಿಚಾರವು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿದಿರಲಾರದು. ನಾನೀಗಲೇ ದೂತನನ್ನು ಅಟ್ಟಿ ಗಯನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಓಲೆಯಂ ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವನಿಂದ ಏನು ಉತ್ತರ ಬರುತ್ತದೆಯೋ ನೋಡೋಣ.

ಕೃಷ್ಣ : ಯಲೈ ಚಾರನೆ, ಯೀ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಕಾಮ್ಯಕವನದಲ್ಲಿರುವ ಯುಧಿಷ್ಟಿರ ಮತ್ತು ಅರ್ಜುನನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಅವರಿಂದ ಬರುವ ಉತ್ತರವನ್ನು ಯನ್ನೊಡನೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ. ಬೇಗನೆ ಹೋಗು.

ಚಾರ : ಅಪ್ಪಣೆ ಮಹಾಪ್ರಭು

(ಕಾಮ್ಯಕವನ-ಧರ್ಮಜನ ಪರ್ಣಶಾಲೆ)

ಚಾರ : ರಾಜಾಧಿರಾಜ ರಾಜ ಮ್ತಾರಂಡ ಯುಧಿಷ್ಟಿರ ಸ್ವಾವರಭೌಮ ಬಹುಪರಾಕ್.

ಧರ್ಮ : ಚಾರನೆ ವ್ತರಮಾನವೇನು.

ಚಾರ : ಸ್ವಾಮಿ ಧರ್ಮರಾಯರೆ, ನಮ್ಮ ದೊರೆಯಾದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮ ಸ್ವಾಮಿಯವರು ತಮಗಾಗಿ ಓಲೆಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪರಾಂಬರಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬೇಡುತ್ತೇನೆ.

ಧರ್ಮ : ಚಾರನೆ ಅದೇನು ವಿಚಾರ ಪ್ರಸಂಗಿಸುವನಾಗು.

ಚಾರ : ಅಪ್ಪಣೆ ಪ್ರಭು. ಕುಂಭಿಣಿಗೆ ರಾಜಾಧಿರಾಜ ಶಶಿವಂಶೋದ್ಭವ ಯಮನಂದನನಿಗೂ ಮಹಾವೀರಾಧಿವೀರ ಮಧ್ಯಮ ಪಾಂಡವ ಅರ್ಜುನ ಭೂಪಾಲನಿಗೂ ಸಹ, ಕಮಲಾಯತಾಂಬಕನು ಮಾಡುವ ವೇದೋಕ್ತ, ಮಂಗಳಾಶೀರ್ವಾದಗಳು. ಸಾಂಪ್ರತ ಯೀ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಸುವುದೇನೆಂದರೆ ನನ್ನ ವೈರಿಯಾದ ಗಯನನ್ನು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಯಿತು. ಯೀ ಲೇಖನ ಕಂಡ ಕೂಡಲೆ ವೈರಿಯನ್ನು ತಂದೊಪ್ಪಿಸಿದರೆ ಸಮ ತಪ್ಪಿದರೆ ಕದನಕ್ಕೆ ಉದ್ಯುಕ್ತರಾಗಿರಬೇಕಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಚಾರ : ಯುದಿಷ್ಟಿರ ಸ್ವಾವರಭೌಮ ಯೀ ಪತ್ರಿಕೆಯಂತೆ ಗಯನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಿ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಅವನನ್ನು ನಾನೇ ಹೆಡಮುರಿಯಿದ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

ಪದ

ನ್ಯಾಯವೆ ನಿನಗಿದು ಗಯನನು ಪಿಡಿವುದು
ಕಾಯಜಪಿತನಿಗೆ ಪಾಯವೆಸಗಿದೆವು ||

ಅರಿಯದೆ ಗಯನಿಗೆ ಭರವಸೆ ಕೊಟ್ಟೆವು
ಧರಶರರಂಗಗೆ ಅರಿಗಳಾದೆವು ನಾವು

ಧರ್ಮ : ಚಾರನೆ ಮರೆಬಿದ್ದವರನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದು ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಧರ್ಮವು. ಕೃಷ್ಣನ ವೈರಿಯೆಂದು ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲಾ ಅಭಯವಂ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾಯಿತು. ಯೀಗ ಕಾಪಾಡದೆ ಬಿಡುವುದು ಯಾವ ಧರ್ಮ.

ಪದ

ಬಿಡು ಬಿಡು ಬಿಡು ಚಾರನೆ ದುಡುಕುಗೈವರೆ ಪೋರನೆ
ತಡೆಯದೀಗಲೆ ನಿನ್ನ ಕಡಿವೆ ಶಿರವ ನಾಂ
ಬಡಿವಾರವನು ಬಿಡು ವಡಲಾ ಬಗೆವೆ ನಿನ್ನ ||

ಬರಿದೆ ನೀ ಗಳುಹದೆ ಹರಿಗೆ ಹೇಳಲೊ ಬೇಗ
ತರಳ ನಿನ್ನಯ ಪ್ರಾಣ ತರಿಯದೆ ಬಿಡೆ ನಾನು ||
ಶರಪುರಿ ರಂಗನು ಸೊಗಸಿಂದ ಬರಲೀಗ
ಹಗರಣಗೈದೀಗ ಜಗಳಾ ಮಾಡುವೆ ನಾನು ||

ಭೀಮ : ಯಲವೊ ಚಾರನೆ, ಆ ಕೃಷ್ಣನು ಹೇಳಿದ ದರ್ಪಕ್ಕೆ ಹೆದರುವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲಾ, ಗಯನನ್ನು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ನೀನೀಗಲೆ ಹೋಗಿ ಆ ನಗಧರನಿಗೆ ಜಗಳಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಯೀ ವಿಚಾರವನ್ನು ಬಕಾಂತಕನರುಹಿದನೆಂದು ನಿಮ್ಮೊಡೆಯನಿಗೆ ತಿಳಿಸು. ಯೀಗಲೆ ಹೊರಡು ಎಚ್ಚರವಿರಲಿ.

ಪದ

ತಡಿ ತಡಿ ಭೀಮನೇ, ಕೇಳೀಗಾ ಯನ್ನಾ ನುಡಿ ||
ದುಡುಕವದಲ್ಲವು ಕೆಡುವುದು ಕಾರ್ಯವು ||
ಕಡುಗಲಿಯಾಗಿ ನೀ ಪಡದಿರು ಛಲವನ್ನು ||

ಪಾಪಿ ಅರ್ಜುನನೀಗ ಯೀಪರಿ ಮಾಡಿದ
ಕೋಪವು ಸಲ್ಲದು ಭೂಪಕೇಳೆ ಯೀ ಪರಿ ||

ಧರ್ಮರಾಜ : ತಮ್ಮಾ ಭೀಮಸೇನ. ಈ ಪರಿ ಕೋಪವು ಸಲ್ಲದು. ಸೈರಿಸು ಶಾಂತನಾಗು.

ಭೀಮ : ಅಣ್ಣಾ ಯಮ ತನುಜ. ಯಮ್ ಸತಿಯಾದ ಪಾಂಚಾಲಿಯನ್ನು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ದುಶ್ಯಾಸನನು ಮಾನಭಂಗವಂ ಮಾಡುವಾಗ ಸೈರಿಸು ಸೈರಿಸು ಕಾಲವಲ್ಲವೆಂದು ಧರ್ಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ನಿಮ್ಮ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದ ಕಾರಣ ನಮ್ಮ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳೆಲ್ಲಾ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಸತಿಯಳ ಮಾನಾಪಹರಣ ವಾಯಿತು. ಅಲ್ಲದೆ ಆ ಕುನ್ನಿ ಕೌರವನಿಗೆ ಲೆತ್ತ ಮುಖದಿಂದ ರಾಜ್ಯಾದಿ ಬೊಕ್ಕಸ ಭಂಡಾರವಂ ಸೋತು ಅಡವಿ ಪಾಲಾದೆವು. ಅಣ್ಣಾ ಧರ್ಮನಂದನ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಹೆದರಿ ಗಂಧರ್ವನಂ ಬಿಡುವುದೆ. ಇಲ್ಲಾ ಇದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲಾ ||

ಚಾರ : ಸ್ವಾಮಿ ಧರ್ಮರಾಯರೆ ಗಯನನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

ಭೀಮ : ಭೀ ಅಧಮ. ನಿಲ್ಲೋ ನಿಲ್ಲೋ ಗಯನನ್ನು ಮುಟ್ಟಬೇಡ. ಭೀಮನು ಪ್ರಚಂಡನೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದೆ ಅವಿವೇಕಿ. ನಿನ್ನೊಡೆಯನು ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸಿದ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ನಿನ್ನ ಕೊರಳಿಗೆ ಕಟ್ಟುತ್ತೇನೆ. ನಿಲ್ಲೋ ಮಂದಮತಿ ||

ಪದ

ಅಗ್ರಜ ವೈರ ವಿರಾಮ ಶೀಘ್ರದಿ ಕೊಡು ನೇಮ

ನಿಗ್ರಹಿಸಿ ಬರುವೆ ನಿಸ್ಸೀಮಾ ||

ದುರುಳ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಕರ ಯುಗದಿಂದುರೆ ಬಗೆದು

ಕರುಳ ವನಮಾಲೆಯ ಧರಿಸುವೆನೊ ||

ಭೀಮ : ಅಣ್ಣಾ ಧರ್ಮನಂದನ. ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಯನಗೆ ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕೊಡು. ಆ ಹರಿಯಾದಿ ಸಮಸ್ತ ಯಾದವರನ್ನು ಧುರದೋಳ್ ಕೊಂದು ಅವರ ರುಧಿರವಂ ಕುಡಿದು ಅಂತಕನಾಲಯಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಬರುತ್ತೇನೆ. ಅತಿಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗಲೈ ಅಣ್ಣಾ.

(ದುರ್ಯೋಧನನ ಸಭೆ :ಕರ್ಣ-ಶಕುನಿ)

ಪದ

ಪೂತಾನೀತ ಮಾತ ಕೇಳೈ

ಯೀ ತೆರ ಕಾ್ಯರವಧಾತನೆ ನೀನು ||

ಕುಂತಿಯ ಸುತರನ್ನು ಪಂಥದಿಂ ಸೋಲಿಸಿ

ಇಂತೆಲ್ಲ ಭಾಗ್ಯವ ಸಂತಸದಿ ಇತ್ತೆ ಯನಗಿಂತು

ಉಪಕಾರ ವಿನಯದಿಂ ಮಾಡಿದೆ ಮನದಿ

ಸಂತೋಷದಿ ಮಣಿವೆ ಪಾದಕೆ ಮಾವ||

ಮಾನ್ಯ ಶಕುನಿಯಿಂದ ಧನ್ಯನಾದೆನು ನಾನು

ಗಣ್ಯನಾಗಿಳೆಯೊಳು ಪುಣ್ಯವ ಪಡೆದೇ ||ಪೂತಾ ||

ದುರ್ಯೋಧನ : ಹೇ ಮಾವ ನಿನ್ನಿಂದ ನಾಂ ಧನ್ಯ ಧನ್ಯ ದುರ್ಯೋಧನ ||

ಕಂದ

ಅರಿಗಳಾಗಿಹ ಪಾಂಡವರನು ನಾಂ ಪರಿಪರಿ
ವಿಧದಲ್ಲಿ ಜರಿದು ಕಾಡಿಗಟ್ಟಿದೆ ಜವದೀ||
ವರ ಶಕುನಿಯ ಬಲದಿಂದಲಿ
ಪರಮ ಐಶ್ವರ್ಯರಂಗಳು ಲಭಿಸಿತು ಮಾವ

ದ್ವಯೋರಧನ : ಮಹಾನುಭಾವನಾದ ಶಕುನಿಯೆ, ನೀನು ನನಗೆ ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರಕ್ಕೆ ನಾನೇನು ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರವಂ
ಮಾಡಲಾರೆನು. ಮಾವ, ಈ ದೇಹವೇ ನಿನ್ನದಾಗಿರುವುದು. ನಿನಗೆ ನಾನು ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿರುವೆನು ಮಾವ. ನಮ್ಮ ಶತ್ರುಗಳಾದ
ಪಾಂಡವರು ಕಾಮ್ಯಕವನದಲ್ಲಿ ಅನ್ನ ಆಹಾರಗಳಿಲ್ಲದೆ ನಾನಾ ವಿಧವಾದ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರಬೇಕಲ್ಲವೆ ಮಾವ ||

ಪದ

ಕರುಣಿ ಗಂಗಾಧರನ ಕರುಣದಿಂದಲಿ ಯನಗೆ
ಪರಿಪರಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ದೊರಕಿ ಇಹುದು ಮಾವ ||

ದ್ವಯೋರಧನ : ಮಾವ ಸೌಬಲರಾಜ. ನಿನ್ನಯ ಕೃಪಾದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಕೃಪೆಯಿಂದಲೂ, ಪರಮ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ
ವೈಭವಭರಿತನಾಗಿರುವೆನು. ಇದು ನಿನ್ನ ಕರುಣಾದೃಷ್ಟಿಯ ಫಲ ಮಾವ ||

ಪದ

ದುರುಳ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಮರುಳು ಮಾಡುತ್ತೆ ನೀನು
ಮರಳಿ ಮರಳಿ ದುಃಖಪಡುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ.

ದ್ವಯೋರಧನ : ಮಾವ ಶಕುನಿ ಮಹಾರಾಜ. ನಿನ್ನಯ ಬುದ್ಧಿ ಕೌಶಲದಿಂದ ಬಿದ್ದ ಲೆತ್ತಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯ ದೆಸೆಯಿಂದ ಆ ಬಡ
ಯುಧಿಷ್ಟಿರನು ಕಾಡು ಪಾಲಾದನು ಮಾವ. ನಿನ್ನ ಉಪಾಯಕ್ಕೆ ಸಂತೋಷಿಸುತ್ತೇನೆ ಮಾವ. ನೋಡು ಮಾವ ನಾವುಗಳೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ
ಪಾಂಡವರ ಮುಂದೆ ನಮ್ಮ ವೈಭವಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಬೇಕಲ್ಲವೆ ಇದಕ್ಕೆ ನಿನ್ನ ಅಭಿಮತವೇನು ಮಾವ.

ಪದ

ಏನನಾಡಿದೆ ಕುರುಕುಲೇಂದ್ರನೆ ಕಾನನದಿ ಆ ಪಾಂಡವರ್
ನ್ಯೂನದಿಂ ತಪಿಸುವರು ಎನ್ನುವ ಮಾನಸವ ನೀಂ ಮಾಜಲೈ ||
ಶಿರಿಯ ರಮಣನ ಕರುಣದಿಂದಲಿ ನಿರುತವೂ ಪಾಂಡವರಿಗೆ
ಪರಮ ಸುಖಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಿಂದಲಿ ಮೆರೆಯುತಲೆ ಇರುತಿರ್ಪರೈ ||
ಶರಪುರದಿ ಸೊಗಸಿಂದ ಮೆರೆಯುವ ನಗಧರಾ ಶ್ರೀ ರಂಗನಾ
ಅಗಣಿತದ ಮಿಗೆ ಕರುಣವಿರುತಿರೆ ಜಗದೊಳಿದಿರೇನಿರುವುದೈ ||

ಶಕುನಿ : ಕುರು ಸಾವರಭೌಮ. ಹಾಗೆ ನೀಂ ತಿಳಿಯಬೇಡ – ಅವರಿರುವ ಅಡವಿಯ ಅವರಿಗೆ ಅಖಿಲ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕಿಂತ
ಮಿಗಿಲಾಗಿರುವುದು. ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ದಯದಿಂದ ಅವರ ಕಷ್ಟಗಳೆಲ್ಲ ಮಂಜಿನಂತೆ ಮಾಯವಾಗುವುದು. ಕುರುರಾಜ-

ಕಂದ

ಸಿರಿಯರಸನ ಕರುಣದಿ ಕೌಂತೇಯಗೆ
ವರತರಣಿ ಕೊಟ್ಟಿಹ ಪಾತ್ರೆಯ ದೆಸೆಯಿಂ
ಹರಣವ ಪೊರೆಯಲು ಸುಲಭವು
ಕರುಣಾಕರ ಶ್ರೀಹರಿ ದಯವಿರುತಿಹುದೈ

ಶಕುನಿ : ರಾಜೇಂದ್ರ, ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರು ಕಡು ಕಷ್ಟಪಡುವರೆಂದೆಣಿಸಬೇಡ. ಅವರಿಗೆ ಆ ದಿನಮಣಿಯು ಅನ್ನ ಪಾನಾದಿಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಅಕ್ಷಯ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿರುವನು. ಅದರ ದೆಸೆಯಿಂದ ಅವರು ಮೃಷ್ಟಾನ್ನವನ್ನುಂಟು ಕಷ್ಟವನ್ನು ಕಾಣದೆ ಇರುವರು ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ಕರುಣೆ ಕುರುರಾಜ-

ದುರ್ಯೋಧನ : ಯಲೈ ಸೇವಕ. ಯನ್ನ ಪ್ರಾಣಸಖನಾದ ರಾಧೇಯನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ.

ಕರ್ಣ : ಯಲೈ ಸೇವಕ, ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಿಖಿಲ ಜಗದ್ಗಂಡ ಪ್ರಚಂಡ ಸುರಭಾಂಡೇಯ ಪಂಡಿತ ಭುಜಾಂಡ ಆಹವ ವೈರಿ ಮಸ್ತಕಾರಿ, ಕ್ಷುದ್ರೇಡ್ಡನ ಪರಾಕ್ರಮಿ ಯನಿಸಿ ಯನ್ನ ಯಡಬಲದ ಕುಡಿಮೀಸೆಗಳಂ ಕುಣಿಸುತ್ತ ಪಿಡಿದ ಕರಾಚಲದಿಂ ತಳಕ್ ತಳಕ್ ಎಂದು ಝಳಪಿಸುತ್ತಾ ರಣರಂಗದೋಳ್ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟ ಕಾಲ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಇಡುವರ ಗಂಡ ವೈರಿ ಮದಗಜ ಭೇರುಂಡನೆನಿಸಿ ಹಸ್ತಿನಾಪುರವಂ ಸತ್ಯದಿಂದ ಪರಿಪಾಲಿಸುವ ಕೌರವೇಂದ್ರನಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರನಾದ ಕಮಲ ಮಿತ್ರ ಜಗತ್ರಯಪಾಲ ಭೂಲೋಲರ ಗಂಡ ತ್ಯಾಗದೋಳ್ ಕರ್ಣಕೀತಿರ ಪ್ರತಾಪನೆಂದು ತಿಳಿಯೊ ದೂತ ರಾಜ ಸಂಪ್ರೀತ.

ಯಲೈ ಸೇವಕ ನಾನೀ ಸಭಾಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ಯೀ ದಿನ ಯನ್ನ ಪ್ರಾಣ ಮಿತ್ರನಾದ ಕೌರವೇಂದ್ರನು ಕರೆಸಿದ ಕಾರಣ ಬಾಹೋಣವಾಯಿತು. ಕುರುಭೂಪಾಲನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾರೋ ಸೇವಕ.

ಕರ್ಣ : ದುರ್ಯೋಧನ ರಾಜೇಂದ್ರ ವಂದಿಸುವೆನು.

ದುರ್ಯೋಧನ : ಮಿತ್ರ ರಾಧೇಯ ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ. ಮಿತ್ರ ರಾಧಾನಂದನ. ಆ ನೀಚರಾದ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಹಲವು ವಿಧದಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಕಟವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದೇ ನನ್ನ ಮುಖ್ಯ ಮನೋಗತವಾಗಿರುವುದು ಇದಕ್ಕೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೈ ಮಿತ್ರ ||

ಕರ್ಣ : ಮಹಾರಾಜ. ನಿನ್ನ ಶತ್ರುಗಳಾದ ಪಾಂಡವರು ಕಷ್ಟದಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿರುವರಲ್ಲದೆ ಅವರಿಗೆ ಸುಖವೆಲ್ಲಿಯದು ರಾಜೇಂದ್ರ.

ಪದ

ಚಿಂತೆಯದೇತಕೆ ಕುರುಕುಲ ಚಂದ್ರನೆ
ಸಂತಸವನು ಹೊಂದೈ ಅಂತು ನಿನ್ನ
ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪಂಥ ಪೂತಿರಯಹುದೈ ||

ಬಡ ಪಾಂಡವರುಗಳ ಅಡವಿಯೊಳ್ ಚರಿಸುತೆ
ಕಡು ಕಷ್ಟವ ಪಡುತೆ ಒಡಲನು
ಒರೆವರೆವರು ಜಡರಾಗಿರುವರು ಸಡಗರವೆಲ್ಲಿಹುದೈ

ಕರ್ಣ : ಮಹಾರಾಜ ಚಿಂತಿಸದೆ ಶಾಂತನಾಗು. ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸಂತಸದಿಂದ ಪೂತಿರಯಾಗುವವು. ಅವರಿಗೆ ಆ ಕೃಷ್ಣನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಬರುವ ಕಷ್ಟಗಳೆಲ್ಲಾ ಬಯಲಾಗುವವು. ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಿಗೂ ಪಾಂಡವರಿಗೂ ಭೇದವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಪಾಂಡವರನ್ನು

ಬೇರ್ಪಡಿಸಿದರೆ ನಿನ್ನ ಕಾರ್ಯವು ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲದೆ ನೆರವೇರುವದಲ್ಲದೆ ತೊಂದರೆಯಾಗಲಾರದು. ಆದಕಾರಣ ಕೃಷ್ಣನಿಗೂ ಪಾಂಡವರಿಗೂ ದ್ವೇಷದ ಬೀಜವನ್ನು ಬಿತ್ತುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ದುರ್ಯೋಧನ : ಬಹಳ ಸಂತೋಷ ಕರ್ಣ. ರವಿಸಮತೇಜನಾದ ನೀನು ಮತ್ತು ಯುಕ್ತಪರಾಯಣನಾದ ಯೀ ನಮ್ಮ ಮಾವ ಸೌಬಲರಾಜನೂ ಆದ ಶಕುನಿ ಭೂಪಾಲನೂ ಸೇರಿ ನಮ್ಮ ದಾಯಾದಿಗಳಾದ ಆ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಅಡವಿಗಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದಿರಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ಯೀ ಕುರು ಸಾ'ವರಭೌಮನು ತಮಗೆ ಚಿರರುಣಿಯಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಯಲೈ ಚಾರನೆ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ನರ್ತಕಿಯರನ್ನು ಬರಹೇಳು.

ಚಾರ : ಅಪ್ಪಣೆ ರಾಜೇಂದ್ರ.

(ನರ್ತಕಿಯರ ಪ್ರವೇಶ)

ಪದ

ಬೃಂದಾವನ ಗೋವಿಂದ ಮುಕುಂದ ಇಂದಿರಾ
ರಮಣನೆ ಕರುಣದಲಿ ಚಂದದಿ ಪೊರೆಯೊ
ಮುಕುಂದನೆ ಯಮ್ಮನು ನಂದಗೋಪನು
ಮಾಧವನೆ ಹರಿಯೇ ನಿಮ್ಮನು ಸ್ಮರಿಸುವನೈ
ನರಕಾಂತನೆ ಕಾಯ್ದುದು ಕೃಪೆಯಿಂದ
ಸರಸದಿ ಪೊರೆಯೊ ಸಿರಿವರರಂಗನೆ
ಶರಪುರದರಸಗೆ ಕರಿವರದಾ

ಕಂದ-ರಾಗ-ಮಧ್ಯಮಾವತಿ

ತರುಣಿಯರ ಸರಸಗಾನಕೆ ತರಹರಿಸುತಿರ್ಪ
ಮನವಿದೀಗೆ ಹರುಷಮದಾಯ್ತು
ತರಿಸಿ ಕೊಡಿವರಿಗೆ ಭೂಷಣ ತ್ವರಿತದಿ
ನೀನೀಗೆ ಚಾರ ಹರುಷದೊಳೀಗಾ ||

ದುರ್ಯೋಧನ : ಯಲೈ ಚಾರನೆ. ಈ ನರ್ತಕಿಯರಿಗೆ ಬಹುಮಾನವಾಗಿ ಪಾರಿತೋಷಕವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸು.

(ನಾರದ ಪ್ರವೇಶ)

ಪದ

ಜಯ ಜಯ ಶ್ರೀರಾಮ ರಘುವರಾ ಶುಭಕರ
ಶ್ರೀರಾಮ ರಾಮಾ ರವಿಕುಲ ಜಲನಿಧಿ ಸೋಮ
ತಾರಕನಾಮ ದಶರಥರಾಮ ದನುಜ
ನಿರ್ನಾಮ ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮ ||ಜಯ ಜಯ ||

ಕಾಮಿತದಾಯಕ ಕರುಣಾಧಾಮ
ಭೂಮಿಸುತಾ ಕಾಮಾ ಶ್ರೀರಾಮ ||
ಜಯ ಜಯ ಶ್ರೀ ರಾಮ ||

ನಾರದ : ನಾರಾಯಣ ನಾರಾಯಣ.

ಚಾರ : ರಾಜೇಂದ್ರ, ನಾರದ ಮಹಾಮುನಿಗಳು ದಯಮಾಡಿಸಿರುವರು.

ದ್ವಯೋರಥನ : ಮಹಾತ್ಮರನ್ನು ಮ್ಹೆಯಾರದೆಯಿಂದ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ.

ದುರ್ಯೋಧನ : ಮುನೀಂದ್ರ ವಂದಿಸುವೆನು.

ನಾರದ : ವಿಜಯೋಸ್ತು ಕುರುರಾಜ ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ.

ಕಂದ

ಮುನಿನಾಥನೆ ಮೂಲೋಕವ ಅನುನಯದಿ
ಚರಿಸುತಿರ್ಪ ಕಾರಣದಿ ಜನಿಸಿರ್ಪ
ವಿಶೇಷಂಗಳ ಯನಗೊಲವಿಂ ಪೇಳ್ಳು
ಮನಕೆ ಮಾಳ್ಳುದು ಮುದಮಂ ||

ದ್ವಯೋರಥನ : ಮುನೀಂದ್ರ ತಾವು ತ್ರಿಲೋಕ ಸಂಚಾರಿಗಳು ತ್ರಿಕಾಲ ಜ್ಞಾನಿಗಳು – ಯಾವ ಯಾವ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಏನು ಸಮಾಚಾರವೆಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ನನಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬೇಡುತ್ತೇನೆ.

ನಾರದ : ಕುರುರಾಜ ನಾನು ಯಾವ ವಿಚಾರವನ್ನೂ ಕಾಣೆ. ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಐಶ್ವರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ದೇವೇಂದ್ರನಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ ಇದೊಂದೇ ದೊಡ್ಡ ವಿಶೇಷ ||

ದ್ವಯೋರಥನ : ಮಹನೀಯರ ಅನುಗ್ರಹವಿದ್ದರೆ ಸಾಕು ||

ನಾರದ : ನಿನ್ನ ಭಾವನೆ ಹಾಗೆ ಇದ್ದರೆ ಸರಿ. ಅದು ಹಾಗಿರಲಿ ಪಾಂಡವರ ವತ್ಸರಮಾನವ ಕೇಳಲಿಲ್ಲವೆ||

ದುರ್ಯೋಧನ : ಪೂಜ್ಯರೆ ಅದೇನು ವಿಚಾರ. ಪಾಂಡವರ ವತ್ಸರಮಾನವೇನು ದಯವಿಟ್ಟು ತಿಳಿಸಬೇಕೆ ಮೌನಿ ಭಾರ್ಗವ ಸಮಜ್ಞಾನಿ.

ನಾರದ : ಅಯ್ಯ ದುರ್ಯೋಧನ ಭೂಪತಿಯೆ. ಕುಬೇರನ ಮಗನಾದ ಗಯನನ್ನು ಎಂಟು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಲ್ಲುವೆನೆಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯು ಮಾಡಿದನು. ನಿನ್ನ ವೈರಿಗಳನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಿ ನಿನಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಗಯನಿಗೆ ಅರ್ಜುನನ ಮರೆ ಹೋಗುವಂತೆ ಉಪಾಯವಂ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದೆನು. ಯೀ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ಅರ್ಜುನನು ಗಯನಂ ರಕ್ಷಿಸುವೆನೆಂದು ಅಭಯವಂ ಕೊಟ್ಟನು. ನಾಳೆಯ ದಿನವೆ ಕೃಷ್ಣನಿಗೂ ಅರ್ಜುನನಿಗೂ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯುವುದು. ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಅರ್ಜುನನು ಮರಣವಾಗುವುದು ಖಂಡಿತ ನೋಡಿದೆಯೋ ಹೇಗಿದೆ.

ಕರಿಬಂಟನ ಕಾಳಗ

ರಾಜ : ಅಮ್ಮಾ ಜನನೀ ಈ ಧರಿತ್ರಿಯೋಳ್ ಮಂಗಳ ಮಹಿಮನಾದ ಶ್ರೀ ಗಂಗಪಿತ ಬಳ್ಳಾಪುರ ನರಸಿಂಗನನ್ನು ಎನ್ನ ಅಂಗದೊಳಗೆ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾ ಬಂದು ಇದ್ದೇನೆ. ಆದ ಕಾರಣ ಅತಿ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಆಶೀರ್ವಾದವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕಳುಹಿಸುವಂಥವಳಾಗಮ್ಮ ತಾಯೆ ಕರುಣದಿಂ ಕಾಯೆ-

ದರುವು

ಪೋಗಬೇಡವೊ ಮಗನೆ ನೀನು ಹಳೆಯ ಬೀಡಿಗೆ ಈಗ ||

ಪೊಡವಿಪಟ್ಟಣ ಬಿಟ್ಟು ಪೋಗಲು ಹಣೆಯ ಬರಹವೇನೋ ಕಂದ ||ಬ್ಯಾಡವೊ||

ಬನವಂತಾದೇವಿ : ಅಪ್ಪಾ ಬಾಲ. ಇಂದು ಸಮತೇಜನಾದ ಹೇ ಕಂದ ಮಂದಿಸಂದಣಿಯು ಮುಂತಾದ ಮಾರ್ಬಲವು ಮಂದಿರ ಗೃಹಚಂದ್ರಶಾಲೆಗಳ ಅಂಗಳ ಬಿಟ್ಟು ನೀ ಪೋಗುವುದು ಉಚಿತವೇನಪ್ಪ ಪುತ್ರ ಸುಂದರಗಾತ್ರ-

ದರುವು

ಅಣ್ಣಸ್ಥಿರದಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳುತಿರಲು ಎನ್ನಯ ||

ಕಣ್ಣು ಹಬ್ಬವ ನೋಡುವಂಥ ಪುಣ್ಯ ಉಂಟು ಕೇಳೋ ಕಂದ||ಬ್ಯಾಡವೊ||

ಬನವಂತಾದೇವಿ : ಅಪ್ಪಾ ಬಾಲ. ಅಸ್ಥಿವಾಹನನಂತೆ ಭೋಗದೋಳ್ ಸುಸ್ಥಿರದಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅಸ್ಥಿಮುಖಪಿತನಾದ ಹರಿಯ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಎನ್ನ ನೇತ್ರ ಅರ್ತಿಗಳಿಂದ ನೋಡುವೆ ನಾ ಪ್ರಬಲ ಭಾಗ್ಯಗುಣಶೀಲ-

ದರುವು

ಮಾತೆ ಈ ಪರಿ ನುಡಿವರೇನಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಲಿ ಕಳುಹದೆ ||

ನೀತಿಯಲ್ಲ ಪೋಗದಿರಲು-ನಿಂದಿಸುವರು ಲೋಕದೊಳಗೆ ||

ಕರಿರಾಜ : ಅಮ್ಮಾ ತಾಯೆ ಪಶ್ಚಿಮದೇಶಾಧಿಪತಿಯಾದ ಬಲ್ಲಾಳ ರಾಯನು ತನ್ನಯ ಸ್ವಚ್ಛತರವಾದ ಮಂತ್ರಿಯವರ ಕೂಡೆ ಬಿತ್ತರಿಸಿದ ಕಾರಣ ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ಅಕಳಂಕವಾದ ಚಪಲ ಚಿತ್ತವ ತೊರೆದು ನಿಷ್ಕಳಂಕಚಿತ್ತಳಾಗಿ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಸಾರುವಂಥವಳಾಗಮ್ಮ ಮಾತೆ ಸುಲಲಿತೆ.

ದರುವು

ಕುಂಭಿಣಿಯೊಳಗೆ ಬಳ್ಯಪುರಿಯ ಶಂಭುಶಂಕರಸಲಹುವ
ದುಮ್ಮಾನವೇಕೆ ಮನಸಿನೊಳಗೆ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ
ಕಳುಹಿಸಮ್ಮ||ಬೇಡುವೆ ||

ಕರಿರಾಜ : ಅಮ್ಮಾ ಜನನಿ. ಈ ಕುಂಭಿಣಿಯನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುವ ಲಂಭೋದರ ಸಖ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನು ಕರುಣಕಟಾಕ್ಷವಿಟ್ಟು ರಕ್ಷಿಸುವ
ನಿಮ್ಮಯ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸುಕ್ಷೇಮದಿಂದ ಪೋಗಿ ಬಾರೆಂದು ಲಕ್ಷಣದಿಂದ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತಕ್ಷಣ ಕಳುಹಿಸುವಂಥವಳಾಗಮ್ಮ
ಮಾತೆ ಲೋಕವಿಖ್ಯಾತೆ-

ದರುವು

ನೀತಿಯಿಲ್ಲವೋ ಮಗನೇ ನೀನು ಪೋಗುವುದು ||
ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಲಿ ಎನ್ನ ಮಾತು ನೀ ಕೇಳೋ ||

ಬನವಂತಾದೇವಿ : ಸುಮಶರಸಮರೂಪನಾದ ಹೇ ಕಂದ ಆತುರದಿಂದ ನೀ ಪೋಗುವೆನೆಂಬ ಕಾತುರಬಿಟ್ಟು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಲಿ ಎನ್ನ
ಮಾತು ಲಾಲಿಸಿ ಕೇಳಪ್ಪ ಜಾತ ಲೋಕವಿಖ್ಯಾತೆ-

ದರುವು

ಹೆಣ್ಣಿಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಅಣ್ಣಾ ಪೋಗುವರೆ ||
ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಹೆಣ್ಣು ನಾ ತರುವೆ ||

ಬನವಂತಾದೇವಿ : ಸುಗುಣ ಸುಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ಹೇ ಕಂದಾ ಹೆಣ್ಣು ತರುವೆನೆಂದು ಮನ್ನಿನಿಯ ಮಮತೆಯಿಂದಲಿ ಹೋಗುವುದು
ಉಚಿತವಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನಂತೆ ಇದ್ದರೆ ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಚಂದ್ರವದನೆಯನ್ನು ತಂದು ನಿನಗೆ
ಮದುವೆಮಾಡುವೆನಪ್ಪ ಕಂದ ಪೋಗುವುದೇನು ಚಂದ-

ದರುವು

ತಾಯಿ ಮಾತನು ಮೀರಿ ತರಳಾ ಸಾರಂಗ ||
ತರಳ ಚಿತ್ರಾಂಗಿ ಕರ ಚರಣ ಕೊಯ್ದಿಡಳು ||3 ||

ಬನವಂತಾದೇವಿ : ಅಪ್ಪಾ ಬಾಲ. ಇಂದುವಂಶಜನಾದ ಸಾರಂಗಧರನು ಮುಂದಣ ಕುಂದು ಸಂಭವಿಸುವುದೆಂದರಿಯದೆ ತಾಯಿ
ಮಾತನ್ನು ಮೀರಿ ಪೋದನಾದ ಕಾರಣ ಆತಂಗೆ ಕುಂದು ಸಂಭವಿಸಿದ್ದು ನೀನರಿಯಲಿಲ್ಲವೇನಪ್ಪ ಕೂಸೇ ಲಾಲಿಸಿ ಕೇಳಿನ್ನ ಭಾಷೆ-

ಶ್ಲೋಕ

ಮನೋಯೋಗ ತುರಂಗೇನಾ
ದೇಹಶ್ಚಂದನಮೇವಚ
ದ್ವಿಪಾದಿರಿರಥಚಕ್ರೇಣ
ಪೂವರದತ್ತೇನಸಾರಥಿ

ಸುಕೃತಂ ದುಷ್ಕೃತಂ ಚೈವ
ದೈವೇ ಬಲೆ ದುರ್ಬಲೆ-

ಅಂದ ಹಾಗೆ ಹೇ ತಾಯಿ ತನ್ನ ಮನವೇ ತೇಜವಾಗಿ ದೇಹವೆ ರಥವಾಗಿಯೂ ಮತ್ತು ಪಾದಗಳೆರಡೂ ರಥ ಚಕ್ರವಾಗಿಯೂ ತಾನು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪಾಪ ಕರ್ಮಾದಿಗಳು ಸಾರಥಿಯೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಎಳೆಯುತ್ತವೆಯಾದ ಕಾರಣ ವನಜ ಸಂಭವನಾದ ಬ್ರಹ್ಮನು ಬರೆದ ಲಿಖಿತವನ್ನು ಮೀರಿಯರಾದಿ ಕಾರಣ ಅತಿಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸುವಂಥವಳಾಗಮ್ಮಾ ಮಾತೆ ಸುಗುಣಸಂಪ್ರೀತೆ-

ದರುವು

ಗಂಡಾನೆನ್ನುತಾಳೋವರ ಚಂಡಾರಕ್ಯಸಿಯು ||
ಭರದಿ ಗುಂಡಿಗೆಯನ್ನು ಸೀಳುವಳಯ್ಯು || ||

ಬನವಂತಾದೇವಿ : ಅಪ್ಪಾ ಬಾಲ. ಗಂಡನು ಎಂದು ಒಬ್ಬ ಚಂಡ ರಕ್ಯಸಿಯು ಒಬ್ಬ ಪುರುಷನ ಬೆಂಬಿಡದೆ ಬೆನ್ನತ್ತಿ ಬಂದು ಮನದಿ ಮತ್ಸರದಿಂದ ಗುಂಡಿಗೆಯನ್ನು ಸೀಳಿದ ಹಾಗೆ ಕನಸು ಕಂಡೆನಲ್ಲಪ್ಪ ಬಾಲಾ ಭಾಗ್ಯಗುಣಶೀಲ-

ಕರಿರಾಜ : ಹೇ ಜನನೀ ತಾನು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪಾಪ ಪುಣ್ಯಗಳ ಫಲಾಫಲಗಳನ್ನು ಕೋಟಿ ವರುಷವಿದ್ಯಾಗ್ಯೂ ತಾನೇ ಅನುಭವಿಸಬೇಕಲ್ಲದೆ ಅನ್ಯರಿಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲಾ. ತಾವು ಕಂಡ ಸ್ವಪ್ನದ ಫಲಗಳು ಎನ್ನ ಮುಂದೆ ಪೇಳಿದ್ದೇ ಆದರೆ ನಾನು ಸರ್ವಥಾ ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲಾ ಆದಕಾರಣ ಅತಿ ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸುವಂಥವಳಾಗಮ್ಮಾ ಜನನೀ-

ದರುವು

ಕಂದ ಲಾಲಿಸೊ ಕರಿರಾಯ ಪೇಳೈ ಮುಂದಾಣಪರಿಯು ||
ಕಾಮಿನೀ ನೆವದಿಂದ ಕಾಮಾಸುತನು ಇಂದೆ ಬಾಣಾಸು
ರನ ಸೆರೆಮನೆಯೊಳೆ ಶಿಲ್ಕಿದನಯ್ಯಿ ||

ಬನವಂತಾದೇವಿ : ಅಪ್ಪಾ ಬಾಲ. ಹಿಂದೆ ಮನ್ಮಥನ ಪಿತನಾದ ಅನಿರುದ್ಧನು ಕಾಮಿನಿಯ ನೆವದಿಂದ ಶ್ರೋಣಿತಾನಗರದಲ್ಲಿ ಬಾಣಾಸುರನ ಸೆರೆಮನೆಯೊಳಗೆ ಸಿಲ್ಕಿ ಬಾಧೆಯನು ಪಟ್ಟದ್ದು ನೀ ಕೇಳಲಿಲ್ಲವೇನಪ್ಪಾ ಕೂಸೇ ಲಾಲಿಸಿ ಕೇಳೆನ್ನ ಭಾಷೆ-

ಕರಿರಾಜ : ಅಮ್ಮಾ ತಾಯಿ. ಆದಿನಾರಾಯಣನಾದ ರಾಘವನು ಹಿಂದೆ ವಾಲಿಯನ್ನು ಕೊಂದ ಕರ್ಮಫಲವಾಗಿ ಕೃಷ್ಣಾವತಾರದಲ್ಲಿ ಬೇಕಾಗಿ ಬೇಡನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಮತ್ತು ಈ ಧಾರುಣೀಯೋಳ್ ಆರುಮಂದಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳು ಅಗಣಿತ ಹದಿನಾರು ಮಂದಿ ಅರಸುಗಳು ಲಯವಾದರೆಂಬ ಸೊಲ್ಲ ನೀ ಕೇಳಲಿರಿಯೆ ಮತ್ತು ಈ ದೇಹವು ಸ್ಥಿರವೆಂದು ಎಣಿಸಿಕೊಂಡು ಇರುವುದಕ್ಕೆ ದಾರ ಯತ್ನವೂ ಇಲ್ಲ. ಜನ್ಮಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮಫಲಗಳು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಲ್ಲದೆ ತಪ್ಪಲಾಗದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅತಿ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸುವಂಥವಳಾಗಮ್ಮಾ ಮಾತೆ ಜಗತ್ಪ್ರಖ್ಯಾತೆ-

ದರುವು

ಸೋಮವಂಶಜ ಸುಕುಮಾರ ರಣಶೂರ ಗಂಭೀರ
ಧೀರಪಾರ್ಥನಸುಕುಮಾರ ತಾಯಿ ಮಾತನು ಮೀರಿ

ತರಳನಾದ ಅಭಿಮನ್ಯು ಚಕ್ರಬಿಂಬದ
ಕೋಟೆಯೊಳಗೆ ಸಿಲ್ವಿದನಯ್ಯಿ||ಲಾಲಿಸು ||

ಬನವಂತಾದೇವಿ : ಸುಮಂತ್ರದಿಂದೊಪ್ಪುವ ಹೇ ಕಂದ ಹಿಂದೆ ಪಾಂಡವರ ಕುಲಪುತ್ರ ಅಭಿಮನ್ಯು ತಾಯಿ ಮಾತನ್ನು ಮೀರಿ
ಹೋದನಾದ ಕಾರಣ ಚಕ್ರಬಿಂಬದ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಲ್ವಿ ನೊಂದದ್ದು ನೀ ಕೇಳಲಿಲ್ಲವೇನಪ್ಪ ಕಂದ ನೀ ಪೋಗುವುದೇನು ಚಂದ-

ದರುವು

ಪೋಗಲಾಗದೋ ಎನ್ನ ಕಂದ
ಪೋಗುವುದೇನು ಚಂದ-
ಬೇಡಿಕೊಂಬುವೆ ದಯದಿಂದ ||

ಒಂದೇ ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ಬಳ್ಯಾಪುರೀಶನ
ವಂದಿಸಿದರೆ ಸುಖದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುವನು ||

ಬನವಂತಾದೇವಿ : ಪುರಹರವರದಿಂದ ಪುಟ್ಟಿದ ಹೇ ಕಂದಮ್ಮ ಪರಿ ಪರಿ ವಿಧದಿಂದ ನಾ ಪೇಳಿದ ಮಾತು ನೀನು ಕೇಳದೆ
ದುರುಳತನದಿಂದ ನೀ ಪೋಗುವುದೇನು ಉಚಿತವಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಪೊಡವಿಯನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುವ ನರ ಮೃಗೇಶನನ್ನು ನಿನ್ನ
ಚಿತ್ತದೋಳೆ ಧ್ಯಾನಿಸಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಸರ್ವಸಂಪತ್ಕಳಾದಿ ಸೌಖ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸುಖದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುವನಪ್ಪಾ ಬಾಲಾ ಗುಣವಿಶಾಲಾ-

ಕರಿರಾಜ : ಜನನೀ ಪರಿಪರಿ ವಿಧದಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಪಾದಪದ್ಮಗಳಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ಬೇಡುವ ನಿಮ್ಮ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಿದಂಥ ಸುಕುಮಾರನಾದ
ಎನಗೆ ಸುಖದಿಂದ ಪೋಗಿ ಬಾರಂದು ಲಕ್ಷಣದಿ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಬೇಕಮ್ಮ ಜನನಿ ಸದ್ಗುಣಾಭರಣಿ-

ರಾಗ-ದ್ವಿಪದ-ಮುಖಾರಿ

ಶ್ರೀಕಂಠವರಪುತ್ರ ಶ್ರುತಜನಮಂದಾರ ಕುಸುಮ
ಶರಸಮರೂಪ ಕುವರನೆ ಕೇಳು ಕಂದಯ್ಯ ನಿನ್ನನು
ಕಾಣನಿದ್ದೆಯು ಒಂದು ದಿನವು ಎನಗೆ ಒಂದು
ಯುಗವಾಗಿಹುದು ಕಂದಯ್ಯ ನಿನ್ನ ಕಳುಹಿ ನಾನೆಂತು
ತಾಳುವೆನು ಎನ್ನ ಪುತ್ರಕನೆಂದು ಇನ್ನಾರನೊಳ್ಳೆ
ಹಸಿದನಂದರೆ ನಿನಗೆ ಅನ್ನ ಇಕ್ಕುವೆನು-ಹಸುವಿಡೆ
ಯಲಾರೊಳು ಕೇಳೆ ನನ್ನಪ್ಪ ನನ್ನ ಪೆತ್ತವನೆ ನನ್ನ ಮು
ದ್ದಿನ ಕಂದ ನನ್ನ ಮಾಣಿಕ್ಯವೆ ಇನ್ನು ನೀನು ಖಗದೊಳಗೆ
ಹಳೆಯಬೀಡಿಗೆ ಪೋಗಿ ಮಧುರವಾಣಿಯೆ ಬೇಗ ಮದು
ವೆಯನ್ನಾಗಿ ಸುಖದಿಂದ ಬಾರಯ್ಯ ಆ ಕ್ಷತ್ರಜೆಯಿಂದ
ಆಯರಜನ ಪೋಷ ಆಪುತ್ರಭೋದಯ-ಆಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ
ಅವನೀಸುರ ರಕ್ಷ-ಪಕ್ಷೀ ವಾಹನ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ ನಿನ್ನ ರಕ್ಷಿ
ಸುವ ಸುಕ್ಷೇಮದಿಂದ ನೀ ಪೋಗಿಬಾರಯ್ಯ
ಕರಿರಾಜ ಚಂದ್ರ-

ದರುವು

ಪೋಗಿ ಬಾರೆಲೊ ಕಂದ ನರಹರಿ ದಯದಿಂದ
ನೀನು ಪೋಗಿ ಬಾರೆಲೊ ಕಂದ ||

ಗಂಗಾಜನಕನಾ ನಿನ್ನಂದದೊಳ್ ಧ್ಯಾನಿಸಿ
ಶೃಂಗಾರದಿಂದಲಿ ಮಂಗಳಕರನಾಗಿ ||

ಧರೆಯೊಳಿಗ ಬಳ್ಯಾಪುರವ ಪಾಲಿಸುವಂಥ
ವರ ವೆಂಕಟೇಶನ ಭಜನೆಯ ಮಾಡುತ ||

ಬನವಂತಾದೇವಿ : ಅಪ್ಪಾ ಬಾಲ ಈ ಧರೆಯೊಳತ್ಯಧಿಕವಾದ ಮಂಗಳ ಮಹಿಮನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ನಿನ್ನಂಗದಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತ
ಮಂಗಳಕರನಾಗಿ ಹಳೆಯಬೀಡಿಗೆ ಪೋಗಿ ಧರಣಿಮೋಹಿನಿಯೆಂಬ ಕಾಮಿನಿಯನ್ನು ಪರಿಣಯವು ಆಗಿ ಸುಖದಿಂದ ಬರುವಂಥವನಾಗಪ್ಪ
ಕಂದ ಎನ್ನ ಮನಕಾನಂದ-

ದರುವು

ಹೊರಟ ಕರಿಕಲ ಚಂದ್ರ ಸಡಗರದಿ ಯೆಂದು ಹೇಗೆ
ಪಟುಭಟರು ಕೂಡಿಕೊಂಡು ನಟನೆಯಿಂದಲಿ ||

ಭತ್ತಿಯು-ಚಾಮರವು-ಈಟಿ ಕತ್ತಿಗಳಿಂದ
ಹಿಡಿದ ಹೆಗ್ಗಳ ಭೇರಿ ವಾದ್ಯದಿಂದಲೀ ತಾನ್ಮೊರಟ ||

ಕರಿರಾಜ : ಅಯ್ಯ ಸುಗುಣ ಸುಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ಪ್ರಧಾನೋತ್ತಮನೆ ಕೇಳು ನೀನು ಪೇಳಿದ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ ನಮ್ಮ ಮಾತೆಯಾದ
ಬನವಂತಾದೇವಿಯವರಿಂದ ಆಶೀರ್ವಾದವನ್ನು ಪಡೆದು ಬಂದು ಇರುತ್ತೇನೆ. ಆದ ಕಾರಣ ನಾನು ಹಳೆಬೀಡಿಗೆ ಪೋಗಿ ಬಲ್ಲಾಳಪತಿಯ
ಪುತ್ರಿ ಅಂಗಜನರಾಣಿಯಂತೊಪ್ಪುವ ಶೃಂಗಾರದ ಸೊಬಗಲಿ ಬಂಗಾರಕುಚ ಪದ್ಮರಾಣಿಯಾದ ಅಂಗನಾಮಣಿಯನ್ನು ಪರಿಣಯವು ಆಗಿ
ಬರುವವರೆವಿಗೂ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಸುಖ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ವೈಭವದಿಂದ ಪರಿಪಾಲಿಸಿಕೊಂಡು ಇರುವುದಲ್ಲದೆ ಶ್ರೀಹರಿಯ
ಧ್ಯಾನಾನಂದನಿರುತನಾಗಿ ಇರಬೇಕಯ್ಯ ಪ್ರಧಾನಿ ಭಾರ್ಗವ ಸಮಾನಿ-

ಪ್ರಧಾನಿ : ಅದೇ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಇರುತ್ತೇನೆ. ನೀವು ಹೋಗಿ ಬರಬಹುದಯ್ಯ ದೊರೆಯೆ ಲೋಕದ ಸಿರಿಯೆ-

ದ್ವಿಪದೆ- ರಾಗ- ಆರಭಿ

ಶ್ರೀ ರುಕ್ಮಿಣೀನಾಥ ಶ್ರುತಪಾರಿಜಾತ ವಾರಿಜಾಸನವಂದ್ಯ
ವರಮುನಿಸ್ತೋತ್ರ ಪಾಲಾಕ್ಷಸಖ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯೊಡ
ಶ್ರೀಹರಿಯಪಾದವನು ಚಿತ್ತದಲಿ ಧ್ಯಾನಿಸುತ
ವನಿತೆ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ ಅರುಣೋದಯದೊಳೆದ್ದು
ಅತಿ ಹರುಷದಿಂದ-ಮುಖಮಜ್ಜನವ ಮಾಡಿ
ಮುದದಿ ಹರಿಸಿನಪೂಸಿ-ಪಣೆಯಲ್ಲಿ-ಕಸ್ತೂ

ರಿ ತಿಲಕವ ತಿದ್ದಿ ಪ್ರಣತಿಕಣ್ಣಿಗೆ-ಪ್ರಿಯವಾದ
 ಕಾಡಿಗೈಯನ್ನಿಟ್ಟು-ಬಂಗಾರುಮಯವಾದ
 ಸೀರೆಯನು ಬಾಲೆ ತಾನುಟ್ಟು-ರಂಗುಳ್ಳ ಕುಪ್ಪಸ
 ವರಮಣಿ ತಾ ತೊಟ್ಟು-ವಾಲೆ-ಬುಗುಡಿಯು
 ಚೌಲಿ ಯಾರಗಟೆಯು-ವನಿತೆ ತಾ ತೊಟ್ಟು-ಮೇಲಾದ
 ನವರತ್ನದಾಭರಣ ನಾರಿ ತಾ ಧರಿಸಿ-ನಡುವಿ
 ನೊಡ್ಯಾಣವು-ಚಳಿಕೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ-ಕಡವು ಇಲ್ಲದೆ
 ಬಾಲೆ ತರುಣಿ ತಾ ಬೇಗ-ಧರೆಯೊಳತಿ ಹಿರಿಯ
 ಬಳ್ಳಾಪುರಿಯ ನರಹರಿಯ ನೆನೆಯುತ್ತ-ಮೆಲ್ಲಡಿ
 ಗಳನಿಟ್ಟು-ಮುಂಗಾರು ಮಿಂಚಿನಂದದಲಿ ತಲ್ಲಣಿಸಿ
 ತಾ ಮೆಚ್ಚಿ-ಬಂದಳು ಪೂರ್ವದೊಳು ಪಾರ್ಥಂಗೆ
 ಮೆಚ್ಚಿದ ಉರ್ವಶಿಯಂತೆ ಪದ್ಮಯತಾಕ್ಷಿ

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಅಪ್ಪಾ ಸೇವಕ. ಎಮ್ಮ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಬಂದುನಿಂದು ಎಮ್ಮನ್ನು ಧಾರೆಂದು ಕೇಳುತ್ತಾ ಇರುವೆ. ಆದರೆ ಎಮ್ಮಯ
 ವಿದ್ಯಮಾನವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪೇಳುತ್ತೇನೆ. ಚಿತ್ತವಿಟ್ಟು ಕೇಳಯ್ಯ ಸೇವಕ ಭಕ್ತಿಯೋಳ್ ಭಾವುಕಾ-

ಅಪ್ಪ ಸೇವಕ ಈ ಮಹೀಮಂಡಲ ಮಧ್ಯದೊಳ್ ಮಾತಾಂಡನ ಪ್ರಭೆಗೆ ಹಿಮ್ಮಿಗಿಲಾದ-ಮಕರ ಧ್ವಜನ ಪುರದಂತೆ ಶೋಭಿಸುವ
 ಮಣಿಖಚಿತಕನಕ ಮಯದಿಂದೊಪ್ಪಲ್ಪಟ್ಟ ಈ ಪೊಡವಿಯೋಳ್ ತಂಡಗನ ಪುರಿಯ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣಕರ್ತರಾದ ಚಂಡ ದಾನವಿ ಎಂಬ
 ರಕ್ತಸಿಯು ಈ ನವಖಂಡ ದೊಳಿಹ ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನವಂ ಮಾಡಿದ ಫಲದಿಂದ ಮೃಡನ ಅರ್ಧ ಶರೀರಿಯಾದ ಸುರಗಂಗೈಯ
 ವರದಿಂದ ತೊಂಡನೂರಿಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸಿದಂಥ ಆಣಿ ಶ್ರೀ ಕುಲಕೆ ಕಟ್ಟಾಣಿ ಎಂದೆಣಿಪ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ ನಾನೇ ಅಲ್ಲವೇನಪ್ಪಾ
 ದೂತಾ-ರಾಜಾ ಸಂಪ್ರೀತಾ.

ಕಟಕಿ : ಅಪ್ಪಾ ಸೇವಕ. ಎಮ್ಮ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂದು ಯಮ್ಮನ್ನು ಧಾರೆಂದು ಕೇಳುವಂಥವ ನಾಗುತ್ತಾ ಇದ್ದಿ. ಆದರೆ ಯಮ್ಮಯ
 ವಿದ್ಯಮಾನವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪೇಳುತ್ತೇನೆ ಚಿತ್ತವಿಟ್ಟು ಕೇಳಪ್ಪ ಸೇವಕ ಭಕ್ತಿಯೋಳ್ ಭಾವುಕ-

ಅಪ್ಪಾ ಸೇವಕ. ಈ ಪೊಡವಿಯೋಳ್ ತಂಡಗನ ಪುರಿಯ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣಕರ್ತಳಾದ ರಕ್ತಸಿಯು ದಂಡಧರನಂತೆ ಉದ್ಧಂಡ ಬೊಮ್ಮ
 ಅಗ್ರಜೆಯಳಾದ ತೊಂಡನೂರಿಯ ಉದರದಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಿದ ಚಿತ್ತ ಜನ ವನಿತೆಂಗಿಮ್ಮಿಗಿಲಾದ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿಗೆ ಕುರುಳು ಬೈತಲೆಯನ್ನು
 ತಿದ್ದಿ ಅರಳುವ ಕುಸುಮವಂ ಮುಡಿಸಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಡಿಗೈಯನ್ನಿಟ್ಟು ನಟನೆಯಂ ಕನ್ನಡಿಯ ತೋರಿಸುವ ಕುಟಿಲ ಕುಂತಳೆಯಾದ ಕಟಕಿಯು
 ನಾನೇ ಅಲ್ಲವೇನಪ್ಪಾ ದೂತ ರಾಜ ಸಂಪ್ರೀತ-

ದರುವು

ಮುಖವ ತೋರಿಸೆ ಮೋಹನಾಂಗಿ ಮಾತನಾಡುವೆ
 ಶೋಭನಾಂಗಿ ||
 ಪುರಹರನು ತಕ್ಕ ಪುರುಷಾನ ಕೊಡದಿರೆ ಇರಲಾರೆ
 ಜೀವಿಗೆ ನೀತಿ ಪೇಳುವೆನೆ ಗಂಭೀರೆ ||

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಅಮ್ಮಾ ಸಖಿಯೆ. ವಾರಿಜಾಕ್ಷಿಯರೊಳಗೆ ವನಿತೆಯೆಂದೆನಿಪ ಕುಟಿಲ ಕುಂತಳೆಯಾದ ಕಟಕಿಯೇ ಕೇಳು ನಿಟಿಲ
ನೇತ್ರನಾದ ಶಂಕರನು ಎನ್ನ ದಿಟ್ಟತರವಾದ ಚಲ್ವಿಕೆಗೆ ತಕ್ಕ ಪುರುಷನನ್ನು ಕೊಡದೆ ಎನ್ನ ರಕ್ಕಸನ ವಶವ ಮಾಡುವ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತಾ
ಇದೆಯಲ್ಲಮ್ಮ ಸಖಿಯೆ ವರಚಂದ್ರಮುಖಿಯೆ-

ದರುವು

ಅಕ್ಕ ಲಾಲಿಸೆ ಬೊಮ್ಮ ರಕ್ಕಸನನ್ನು ಕೂಡಿ
ಅಂತಾಕನಂತವಾಗಿನ್ನು ಬಾಳಿರಲಾರೆ ಮುನ್ನ ತಾಯೆ ||

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಹರಿಣಲೋಚನೆಯಾದ ತರುಣಿಯೇ ಕೇಳು. ದುರುಳರಕ್ಕಸನಾದ ಬೊಮ್ಮನೊಳು ಸೇರಿ ಬದುಕುವುದಕ್ಕಿಂತ
ಗರಳವನ್ನು ಕುಡಿದು ದೇಹವನ್ನು ಬಿಡುವುದು ಉಚಿತವಲ್ಲವೇನಮ್ಮ ನೀರೆ ಶರಧಿಗಂಬೀರೆ-

ದರುವು

ಧರೆಯೋಳಾಗ್ರಜ ಬಳ್ಳಾಪುರದಾ ವೆಂಕಟೇಶ ತಾ ಚೆಲು
ವ ಪುರುಷನ ಕೊಡು ಈಶ ಬೇಡುವೆನು
ತಾಯೆ ||

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಅಮ್ಮಾ ಸಖಿಯೆ. ಈ ಪೊಡವಿಯ ರಕ್ಷಕನಾದ, ಕಂತುಪಿತನಾದ ಶಂಕರನು ಎನಗೆ ವಂಚನೆಯನುಮಾಡಿ ಕಂತು
ಸ್ವರೂಪನಾದ ಕಾಂತನನ್ನು ಕೊಡಲಿ ತಿಳಿಯೆ ಏಕಾಂತದೊಳಗೆ ಒಂದು ನೆಲೆಯನ್ನಾದರೂ ಪೇಳಮ್ಮ ನೀರಜಾಕ್ಷಿ.

ದರುವು

ಕೇಳಮ್ಮ ಪುಂಡಾರಿಕಾಕ್ಷಿ-ಪೇಳುವೆ ಚಪಲಾಕ್ಷಿ ||
ಮಧುರವಾಣಿಯೆ ನಿನ್ನ ಮನಸೀಗೆ ತಕ್ಕನಾದ
ಚದುರಾನ ವರಿಸುವೆ ಚದುರೋಪಾಯಗೈಂಬೆ ||

ಸಖಿ : ಅಮ್ಮಾ ತಾಯೆ ದನುಜರುಟ್ಟಳಿಯ ಸೆರೆಗೆ ಸಿಲ್ವಿದೆನೆಂದು ಚಿಂತಿಸುವುದೇಕೆ ನಿನ್ನ ಅಂತರಂಗಕೆ ತಕ್ಕ ಕಾಂತನು ಬರುವುದಕ್ಕೆ
ಒಂದು ಉಪಾಯವನ್ನು ಪೇಳುವೆನಮ್ಮ ತಾಯೆ ಕರುಣದಿಂದೆನ್ನ ಕಾಯೆ.

ದರುವು

ಅಂಗನಾಮಣಿ ಕೇಳೆ ಯವ್ವ ದನುಜರಿಲ್ಲದ ವ್ಯಾಳೆ
ಸಮಯವನು ನೋಡಿ ಯವ್ವ ||

ವನಿತೆ ತನ್ನೊಳು ಕೇಳೆ ವನದಿ ಕುಂಭಿಣಿಯನ್ನು
ವರವ ಬೇಡಲು ಅಬ್ಬೆ ಪುರುಷನ ಕೊಡುವಳು ||

ಸಖಿ : ಅಮ್ಮಾ ತಾಯೆ. ತರುಣಿಯರ ಕುಲದೊಳಗೆ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹರಳಿನಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿಯೆ ಕೇಳು. ದುರುಳ ರಕ್ತಸಿಯು ಬರುವ ಅನಿತರೊಳಗೆ ಮೃಡನ ಅರ್ಧ ಶರೀರಿಯಾದ ಕುಂಭಿಣಿದೇವಿಯನ್ನು ಭಕ್ತಿ ಭಾವಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಚೆಲುವ ಪುರುಷನನ್ನು ಕೊಡುವಳಮ್ಮ ಮಾತೆ ದನುಜಪ್ರಖ್ಯಾತೆ-

ದರುವು

ಕುಂದರಂಗನೆ ತಡವ್ಯಾಕೆ-ಗೌರಿಪೂಜೆ ಮನಕೆ

ಒಪ್ಪುವ ಪುರುಷಾನ ಕ್ಷಣಕೆ ||

ಧರೆಯೊಳಗ್ರಜ ಬಳ್ಯಾಪುರದಾ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನು

ವರಸುತಾನಂದದಿ ವರನ ತೋರಿಸುವಳು ತಾಯೆ ||

ಸಖಿ : ಅಮ್ಮ ತಾಯೆ. ಕುಸುಮಬಾಣನ ಕೈಯ್ಯ ಪುಷ್ಪ ಮಾರ್ಗಣನಂತೆ ಎಸೆಯುವ ಕುಸುಮಗಂಧಿಯೆ ಕೇಳು ಈ ವಸುಧೆ ರಕ್ಷಕಿಯಾದ ಅಂಬಿಕಾದೇವಿಯನ್ನು ನಿಶ್ಚಲ ಭಕ್ತಿ ಭಾವಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಈ ಕ್ಷಿತಿಯೊಳ್ ಪಕ್ಷಿವಾಹನನಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ ಸುತನಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ಪುರುಷನನ್ನು ಕೊಡುವಳಮ್ಮ ತಾಯೆ ಕರುಣದಿಂದೆನ್ನ ಕಾಯೆ-

ಕುಂಭಿಣಿಪೂಜೆ

ಆದಿತಾಳ

ಪೂಜಿಸುವೆನು ಪುರಹರನ ರಾಣಿಯ ನಾನು ||

ಹರನರಾಣಿಯ ನಾನು ಪರಮ ಕಲ್ಯಾಣಿಗೆ||

ಚೆಲುವ ಚಾಮುಂಡಿಯ ಚರಣ ಭಜಿಸುವೆ

ಚೆಲುವ ಪುರುಷನಾ ಕೊಟ್ಟು ಸಲಹಬೇಕಮ್ಮಾ ತಾಯೆ||

ಪರಮ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಬಳ್ಯಾಪುರ ಪುರವ ಪಾಲಿಸುವಂತ

ಸರಸಿಜಾಕ್ಷನ ರಾಣಿ ಚರಣವ ಭಜಿಸುವೆ ||

ಸ್ತೋತ್ರ : ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಗ

ಶ್ರೀ ಶಿವಶಕ್ತಿ ಶಂಕರಿ ಮಹೇಶ್ವರಿ ಚಾಮುಂಡಿ

ಮೃಡನ ಅರ್ಧಶರೀರಿಣಿ ಮಹಿಷಾಸುರಮರ್ದಿನಿ,

ಕಾತ್ಯಾಯಿನಿ ಕಾಳಿ ತ್ರಿಪುರಸುಂದರಿ ತ್ರಿಲೋಕ

ರಕ್ಷಕಿ ನಿಮ್ಮಯ ಪಾದಪದ್ಮಗಳನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವೆನು

ಈ ಕ್ಷಣ ನಿನ್ನ ಕುಕ್ಷಿಯಲಿ ಪುಟ್ಟಿದ ಕುವರಿಗೆ

ಕರುಣ ಕಟಾಕ್ಷವಿಟ್ಟು ಎನ್ನ ರಾಕ್ಷಸನ ವಶವು

ಮಾಡದೆ ಎನಗೀ ಕ್ಷಿತಿಯೊಳ್ ಇಷ್ಟುಶರನಂತೆ ಪೋಲ್ವ
ಚೆಲುವ ಪುರುಷನನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕಮ್ಮ ಜಗದ್ರಕ್ಷಕಿ-

ಕುಂಭಿಣಿ ದೇವಿಯು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ

ಕುಂಭಿಣಿ : ಅಮ್ಮಾ ಮಗಳೆ ಲಲನೆಯೆ ಕಲಕೀರವಾಣಿ, ಚೆಲುವ ಚಕೋರಾಕ್ಷಿಯಂತೊಪ್ಪುವ ನಲನೀಲವೇಣಿಯಾದ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿಯೆ
ಕೇಳು. ಮನ್ನಣೆ ಮಮತೆಯಿಂದಲಿ ಉನ್ನತವಾದ ನಿನ್ನ ಹಸ್ತದೋಳ್ ಎನ್ನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಬೇಡಿದ ಕಾರಣವೇನಮ್ಮಾ ಮಗಳೆ ಮಲ್ಲಿಗೆ
ಹರಳೆ.

ಕಂದ

ಅಮ್ಮ ಶಂಕರಿ ಲಾಲಿಸು ನಿಮ್ಮ ಚರಣ
ಕಮಲವನು ನಂಬಿದೆನಮ್ಮ ಎನಗೋವರ
ಚೆಲ್ವ ಪುರುಷನ ಕೊಡೆ
ಮೌನವು ಏಕೆ ನೀ ದಯಮಾಡೆ
ಹರಿಣ ಲೋಚನೆ ನೀನು ಕರುಣಿಸದಿದ್ದರೆನ್ನ
ಹರಣ ಒಪ್ಪಿಸುವೆ ನಿನ್ನಯ ಚರಣಕ್ಕೆ

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಹೇ ಜಗದ್ರಕ್ಷಕಿ. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಎನಗೋವರ ಚೆಲುವ ಪುರುಷನ ಕೊಡದೆ ನೀನು ಮೌನದಲ್ಲಿ ಇದ್ದದ್ದೇ ಆದರೆ ಎನ್ನ
ಹರಣವನ್ನು ನಿನ್ನ ಚರಣಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸುವೆನಮ್ಮಾ ಮಾತೆ ಲೋಕವಿಖ್ಯಾತೆ.

ಕಂದ

ಚೆನ್ನಯ ರನ್ನಳೆ ಕೇಳು, ನಿನ್ನ ಭಕ್ತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿದೆನಮ್ಮ
ಸುಮ್ಮನೆ ನಿನ್ನ ಹರಣವನು ಬಿಡಲ್ಯಾಕೆ ಕನ್ನೆಯೆ ನಿನ್ನಿಷ್ಟವನು ಕೊಡುವೆನು ನಾನು

ನೀ ಕೇಳೆ ಮಗಳೆ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ ನೀ ಕೇಳೆ ಮಗಳೇ

ಕುಂಭಿಣಿದೇವಿ : ದನುಜ ಕುಲಶಿರೋಮಣಿಯಾದ ಪುಂಡರಿ ಕಾಕ್ಷಿಯೆ ಕೇಳು ನೀನು ಪರಿಪರಿವಿಧದಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದ ಭಕ್ತಿಭಾವಕ್ಕೆ ಎನ್ನಯ
ಮನಸ್ಸು ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಆದ ಕಾರಣ ನೀನು ಕೋರಿದ ಕೋರಿಕೆಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿ ಕೊಡುವೆನಮ್ಮ ಕನ್ನೆ ದನುಜ
ಕುಲಚೆನ್ನೆ.

ಕರಿಬಂಟನ ಕಾಳಗ

ತೊಂಡನೂರಿ ಮತ್ತು ಬೊಮ್ಮನು ಬರುವಿಕೆ

ತ್ರಿಪುಡೆ

ಕುಟಿಲ ದಾನವಿ ಘೋರರಭಸದಿ ಕೂಗಿ ಆರ್ಭಟಿಸು
ತ್ತ ಬೊಮ್ಮನು ನಿಟಿಲನೇತ್ರನು ಬೆದರುವಂದದಿ
ಕುಟಿಲ ದನುಜೇ ||

ಹೆಗಲ ಮೇಲೈ ನೂರು ಪೆಣಗಳು-ಮಿಗಿಲ ಕಂಕುಳಗತ್ತು ಸಾವಿರ
ಎಡದ ಕೈಯಲಿ ಸುರೆಯಗಡಿಗೈಯು-ಸೊಗಸಿನಿಂದ ||

ಅಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೆ ಆರ್ಭಟಿಸುತ್ತಾ ಹಲ್ಲು ಕಡಿದು ಮುಕ್ಕಳಿಸುತ
ಕುಟಿಲದಾನವಿ ಕೂಗೋ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಗಿರಿಯು ಸಿಡಿಯೇ ||

ಮಂಡಲದಿ ತೊಂಡನೂರು ರಕ್ಕಸಿ ದಂಡಧರ ಬೊಮ್ಮಣ್ಣ ಸಹಿತ
ಪೆಂಡೆಯಂಗಳ ಪಿಡಿದು ಕೈಯಲಿ ತೊಂಡನೂರಿ ||

ದರುವು

ಹೊಸ ಗಮುಲು ನಾರುತಿದೆ ಬೊಮ್ಮನ ಮನೆ ಮುಂದೆ
ಹೊಸ ಮನುಜಾರು ಯಾರೋ ಬಂದಿಹರೋ ತಮ್ಮ ||

ತೊಂಡನೂರಿ : ಅಪ್ಪಾ ತಮ್ಮಾ, ಈವತ್ತಿನ ದಿನ ನಮ್ಮ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಹೊಸಗಮಲು ಹೊಸ ವಾಸನೆಯು
ತೋರುತ್ತಾ ಇದೆಯಲ್ಲವ್ವ ತಮ್ಮ.

ದರುವು

ಸಜ್ಜೆಯ ಮನೆ ಮುಂದೆ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು
ಅತಿಚೋದ್ಯವಾದಂಥ ವಿಧವೇನೋ ತಮ್ಮಾ ||

ತೊಂಡನೂರಿ : ಅಪ್ಪಾ ತಮ್ಮಾ, ಈ ಭೂಮಂಡಲದೊಳು ದಂಡಧರನಾದ ಅಂತಕನವುರದಂತೆ ಶೋಭಿಸುವ ನಿನ್ನ ಮಂದಿರದ
ಗೃಹಚಂದ್ರ ಶಾಲೆಗಳ ಮುಂದಣದಿ ಅಂದ ಚಂದಗಳಿಂದ ಹೊಸ ಮನುಜರ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು ಹೊಂದಿರುವ ಅಂದಗಳು ನೋಡಿದರೆ ಮಹಾ
ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಾ ಇದೆಯಲ್ಲವ್ವ ತಮ್ಮಾ-

ದರುವು

ದಾರಿ ಮಾರ್ಗವು ತಪ್ಪಿ ಯಾರೋ ಬಂದಿಹರಿಲ್ಲಿ
ನಾರಿಕಾಮಿನಿ ಅವನ ಕೂಡಿದಳೇನೋ ತಮ್ಮಾ ||

ತೊಂಡನೂರಿ : ಅಪ್ಪಾ ತಮ್ಮಾ, ಇವತ್ತಿನ ದಿನದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಮನುಷ್ಯನಾದ ಧಾವನು ದಾರಿಮಾರ್ಗವನ್ನು ತಪ್ಪಿ ಬಂದನಾದ ಕಾರಣ ಜಾರೆ
ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿಯು ಚೋರತನದಿಂದ ಧೀರ ಮನ್ಮಥನಶರಕ್ಕೆ ಅವನೊಳಗೆ ಸೇರಿದ ಹಾಗೆ ತೋರುತ್ತಾ ಇದೆಯಲ್ಲವ್ವ ತಮ್ಮ-

ದರುವು

ಗಂಡ ನೀನಿರೆ ಮಗಳು ವಂಚಿಸಿ ಮಿಂಡರನ್ನು
ಕೂಡಿಕೊಂಡಳು ಕಾಣೇ ಕುಟಿಲತನದಿಂದ ||

ತೊಂಡನೂರಿ : ಅಪ್ಪಾ ತಮ್ಮಾ ನಾವುಗಳು ಇಲ್ಲದಂಥಾ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಶಿರೋಮಣಿಯಾದ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿಯು ಪುಂಡುತನದಿಂದ
ನಮಗೆ ವಂಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಪಂಚಬಾಣನಂತನೆಯವ ಪುರುಷನನ್ನು ನೋಡಿ ಕೂಡಿಕೊಂಡಂತೆ ಇದೆಯಲ್ಲಪ್ಪ ತಮ್ಮ-

ದರುವು

ಭಳಿರೇ ಈ ಕ್ಷಿತಿಯೊಳ್ ಬಳ್ಯಾಪುರದ ಶೌರಿ
ಹೊಸಮನುಜರ ಮಾಂಸ ಕೊಟ್ಟ ಶಂಕರನು ||

ತೊಂಡನೂರಿ : ಅಪ್ಪಾ ತಮ್ಮಾ ಈ ಕ್ಷಿತಿಯನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುವ ಲಂಬೋದರನಾದ ಶಂಕರನು ನಮ್ಮ ಅಂಬುಜಾಕ್ಷಿಯಾದ
ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿಗೆ ಅರಸನಾದವನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಮಾಂಸಗಳು ಭಕ್ಷಿಸಲೆಂದು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾನಪ್ಪ ತಮ್ಮ-

ದರುವು

ಅಕ್ಕ ಲಾಲಿಸು ಎನಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಕೊಡುಬೇಗಾ
ಮುಕ್ಕೋಟಿ ಸುರರೊಳಗೆ ಎದುರಿಲ್ಲಾ ಎಮಗೆ

ಬೊಮ್ಮರಕ್ಕಸ : ಕೇಳುತ್ತಿಯೇನಮ್ಮ ಅಕ್ಕಾ. ಈ ಧಾತ್ರಿಯೊಳಗೆ ಹರಿಹರ ಬ್ರಹ್ಮಾಧಿ ಸುರ ಪ್ರಮುಖ ಅಷ್ಟದಿಕ್ಕತಿಗಳಾದಿಯಾಗಿ ಎನ್ನ
ಎದುರಾಗಿ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಿ ಜೈಸುವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ ಮತ್ತು ನೀನೀ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇ ಆದರೆ
ನಿಮಿಷಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಎನ್ನ ಗದಾದಂಡದಿಂದ ತುಂಡು ತುಂಡನ್ನು ಮಾಡುವೆನಮ್ಮಾ ಅಗ್ರಜಳೆ-

ದರುವು

ಕನಕಾದ್ರಿಯನು ಕಿತ್ತು ಕಡೆಗಿಡುವೆ ನವಖಂಡ
ಮುನಿದೆನಾದರೆ ಸುಡುವೆ ಮೂರುಲೋಕವನು ||

ಬೊಮ್ಮ : ಅಕ್ಕಯ್ಯ ನಾನು ಕೋಪವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಈ ಧಾತ್ರಿಯೊಳ್ ಮಹಾಶ್ರೇಷ್ಠದಿಂದೊಪ್ಪಲ್ಪಟ್ಟ ಕನಕಾಚಲ ಪರ್ವತವನ್ನು
ಕಿತ್ತು ಕಡೆಗೆ ಬಿಸಾಡುವೆ ಮತ್ತು ನವಖಂಡ ಸಪ್ತದ್ವೀಪಗಳು ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಸಪ್ತ ಶರನದಿಗಳತ್ತಿ ಪಾನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ
ನನಗೆ ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೂ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲವಮ್ಮ ಅಕ್ಕ-

ದರುವು

ಮನುಜನೋರ್ವನ ತಂದು ಮನೆಯೊಳಗೆ ಕೂಡಿರಲು
ದನುಜಾ ಬೊಮ್ಮನು ನೋಡಿ ಸೈರಿಪನೆ ಅಕ್ಕ ||

ಬೊಮ್ಮ : ಕೇಳುತ್ತಿಯೇನಮ್ಮ ಅಗ್ರಜಳೆ. ರಾವಣ ಕುಂಭಕರ್ಣ ಮೊದಲಾದ ರಕ್ಕಸರೊಳಗೆ ಮಹಾಶ್ರೇಷ್ಠನೆಂದೆನಿಸಿಕೊಂಡ ನಾನು
ಇರಲು ಮಡದಿಯಾದ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿಯು ಪರಮಿಂಡನನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ನಾನು ನೋಡಿ ಹ್ಯಾಗೆ ಸೈರಿಸಲಮ್ಮ ಅಗ್ರಜಳೆ-

ದರುವು

ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲಿ ಅವನ ಕೊಂದು ಭೇತಾಳ
ಗಣಗಳಿಗೆ ಬಡಿಸುವೆನು ನರಮಾಂಸವನು ||

ಬೊಮ್ಮ : ಅಮ್ಮಾ ಅಕ್ಕಯ್ಯ ಈ ನಿಮಿಷಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಆ ದುರುಳ ಮನುಜನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮರುಮಾಯಿಗಳಿಂದ ಅವನ ಹರಣವನ್ನು
ತೆಗೆದು ನಮ್ಮ ಭೂತಪ್ರೇತ ಪಿಶಾಚಾದಿಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡದೆ ಎಂದಿಗೂ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲವಮ್ಮ ಅಗ್ರಜಳೆ-

ತೊಂಡನೂರಿ : ಅಪ್ಪಾ ತಮ್ಮ ಘಟಿಕತರವಾದ ನಿನ್ನ ಪಟುಪರಾಕ್ರಮದಿ ಶೌಯರವನ್ನು ಕಂಡು ಎನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಹಳ
ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಆದ ಕಾರಣ ನಾನು ಕುಟಿಲ ಕಪಟಗಳಿಂದ ಚತುರೋಪಾಯ ವನ್ನು ಮಾಡಿ ನನ್ನ ಮಗಳಾದ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿಯ
ಮಮರವನ್ನು ಮರು ಮಾಯಿಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ಅರಿಯದವನಂತೆ ಇರುವಂಥವನಾಗಪ್ಪ ತಮ್ಮಾ-

ಬೊಮ್ಮ : ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಇರುತ್ತೇನಮ್ಮ ಅಗ್ರಜಳೆ-

ದರುವು

ಮಾನುನಿಮಣಿ ಯೇನಿದು ನಮ್ಮನೆಯೋಳು
ಮನುಜ ವಾಸನೆ ಕಾಣ್ಬುದು ||

ಹರಿಹರಾಧ್ಯರು ಸರಸಿಜೋದ್ಭವ ಸುರಪದಿಕ್ವಾ
ಲಕರು ದಿವಿಜರು ಸ್ಮರಿಸಲೆನ್ನಯ ಪುರವ ಕೇಳಲು
ಮನಸಿನೊಳಗನುಮಾನವಿಲ್ಲದೆ ||

ತೊಂಡನೂರಿ : ಅಮ್ಮಾ ಮಗಳೆ ನಳಿನಲೋಚನೆಯಾದ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿಯೆ ಕೇಳು. ನಮ್ಮ ಮರುಳರ ಅರಮನೆಗೆ ಮರುಳು ಮನುಜರ
ವಾಸನೆಯು ಹೊರಳಿ ಹೋಗುವ ಹಾಗೆ ತೋರುತ್ತಾ ಇರುವುದಾದ ಕಾರಣವೇನು ಮತ್ತು ಹರಿಹರ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ಸುರಪ
ಅಷ್ಟದಿಕ್ಪತಿಗಳಾದಿಯಾಗಿ ಎನ್ನ ಪಟ್ಟಣದ ಹೆಸರು ಕೇಳಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಸ್ಮರಿಸದೆ ಭಯಪಡುವರಾದ ಕಾರಣ ಈಗ ನಮ್ಮ ಅರಮನೆಗೆ
ಧಾರು ಬಂದು ಇದ್ದಾರೆ ಪೇಳುವಂಥವಳಾಗಮ್ಮ ನೀರೆ ಶರಧಿ ಗಂಭೀರೆ-

ದರುವು

ದನುಜರಲ್ಲಿಗೆ ಮನುಜಾರು ಹೈತರುಲಾದು
ಮನಕೆ ಚೋದ್ಯವೆ ಮಗಳೆ ||

ಕುಂದರವದನೆ ನೀನಿಂದು ಕೊರತೆಯ ತಂದೆ ದಾನವ
ರೊಳಗೆ ಮುಖವ ತೋರದ ಹಾಗೆ ನಿಂದೆಯು
ತಂದು ಹರಡಿದೆ ಕುಂದರವದನೆ ||

ತೊಂಡನೂರಿ : ಅಮ್ಮಾ ಮಗಳೆ. ಈ ಧಾತ್ರಿಯೊಳಗೆ ಲಂಕಿಣಿ, ಶೂರ್ಪನಖಿ ತಾಟಕಿ ಮೊದಲಾದ ರಕ್ತಸಿಯರಲ್ಲಿ ಮಹಾಶ್ರೇಷ್ಠಳೆಂದೆಣಿಸಿ
ಈ ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಎನ್ನ ಸಮಾನರಾದವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಇದ್ದೆ. ಆದರೆ ನೀನು ಪುಂಡಮನುಜನನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡು

ಇರುವಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತಾ ಇದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ದಾನವರ ತಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖಮಂಡಲವೆತ್ತಿ ತಿರುಗದ ಹಾಗೆ ಧನುಜ ಬೊಮ್ಮನಿಗೆ ನೀನು ವಂಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಾ ಇದೆಯಲ್ಲಮ್ಮ ಬಾಲೆ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತಾ ಇದೆ ನಿನ್ನ ಲೀಲೆ-

ದರುವು

ತರಳೆ ವಂಚಿಸಬ್ಯಾಡವೆ-ಬಳ್ಳಾಪುರಿ-ಮೃಡನು ರಕ್ಷಿಪ ಕೇಳತೀ ||

ಕನ್ಯಾ ಕಾಮಿನಿ ಕೇಳು ನಿನ್ನರಮನೆಗೆ ಬಂದವನನ್ನು

ತೋರಲು ಕಣ್ಣು ಅರ್ತಿಲಿಯೆತ್ತಿ ಮುದ್ದಿಸಿ

ನಿನ್ನ ಮೆಚ್ಚುವೆ ನನ್ನ ಚಿನ್ನವೆ ||

ತೊಂಡನೂರಿ : ಅಮ್ಮಾ ಮಗಳೆ, ಈ ಧರೆಯೊಳಗೆ ಗರಳಗಂಧರನಾದ ಶಂಕರನು ಕರುಣಾ ಕಟಾಕ್ಷವಿಟ್ಟು ರಕ್ಷಿಸುವನಾದ ಕಾರಣ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೂ ವಂಚನೆಯನ್ನು ಇಡದೆ ನಿನ್ನ ಅರಮನೆಗೆ ಬಂದಿರುವ ಚೆಲುವ ಪುರುಷನನ್ನು ತಂದು ತೋರಿದರೆ ಎನ್ನ ಕಣ್ಣು ಅರ್ತಿಗಳಿಂದ ನೋಡಿ ಎನ್ನ ಮನದ ಮಮತೆಗಳಿಂದ ಎತ್ತಿ ಮುದ್ದಿಸುವೆನಮ್ಮ ಕನ್ನೆ ದನುಜಕುಲ ಚಿನ್ನೆ-

ದರುವು

ಮಾತೆ ಎನ್ನಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿ ಇಲ್ಲದೆ ಇಂತಾ

ಮಾತನಾಡುವರೆನಮ್ಮಾ ಕೇಳಮ್ಮ ತಾಯೆ

ನೀತಿ ಇಲ್ಲದೆ ನುಡಿವಾರೆ ||

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಅಮ್ಮಾ ತಾಯೆ. ಈ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಂಚರಿಸಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ಪೆಣಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಮನಕೆ ಬಂದಂತೆ ಮದ್ಯಪಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಮರುಳುತನದಿಂದ ನಿನ್ನ ಉದರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ತರಳೆಯ ಮೇಲೆ ಕರುಣವಿಲ್ಲದೆ ಎಂದಿಗೂ ಇಲ್ಲದ ಕಳವು, ನಿಂದೆಗಳು ನುಡಿಯುವುದು ಉಚಿತವೇನಮ್ಮ ತಾಯೆ ಕರುಣದಿಂ ಕಾಯೆ-

ದರುವು

ಹಿಂದೆ ದನುಜರ ಭಯಕ್ಕಾಗಿ ಗೋವಿಂದನು

ಶಿಂಧೂವಿಯನು ಪೊಕ್ಕಾನೆ ಕೇಳಮ್ಮ ತಾಯೆ

ಶಿಂಧೂವಿಯನು ಪೊಕ್ಕಾನೆ ||

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಅಮ್ಮಾ ತಾಯೆ. ಹಿಂದೆ ರಕ್ಕಸರ ಭಯಕ್ಕಾಗಿ ದೇವಕಿಸುತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕ್ಷೀರಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಪೊಕ್ಕನಾದ ಕಾರಣ ರಕ್ಕಸರು ಇರುವ ಅರಮನೆಗೆ ನರಮನುಷ್ಯನಾದವನು ಬಂದು ಸಿಕ್ಕುವನಲ್ಲದೆ ದಕ್ಕೆ ಪೋಗುವನೇನಮ್ಮ ಮಾತೆ ಜಗದ್ವಿಖ್ಯಾತೆ-

ದರುವು

ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲವೆ ಇಂದ್ರ ಬೆದರಿ ದನುಜರ ಭಯಕೆ

ಪುರಕೆ ಕವಾಟಗಳಿಕ್ಕಿಸಿದ ಕೇಳಮ್ಮ ತಾಯೆ ಕಪಟ

ವೆನ್ನೊಳಗಿಲ್ಲಾವೇ

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಅಮ್ಮಾ ತಾಯೆ. ದಿವಿಜಾಧಿಪತಿಯಾದ ಇಂದ್ರನು ದನುಜರ ಅಂಜಿಕೆಗೆದರಿ ತನ್ನ ಪುರಕ್ಕೆ ಕವಾಟಗಳನ್ನು ಇಕ್ಕಿಸಿ ಕಳುವಿನಿಂದಲಿ ಹೊಕ್ಕನಾದ ಕಾರಣ ಮಾನವರು ನೀನಿರುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬರುವುದುಂಟೇನಮ್ಮ ತಾಯೆ ನಿನಗಿದು ಸರಿಯೆ-

ದರುವು

ಗಂಡಾನು ಎನಗೀರೆ ಪುಂಡು ಮನುಜ ಬಂದು

ಗಂಡನಾಗುವನೇನಮ್ಮಾ ಕೇಳಮ್ಮ ತಾಯೆ

ಇಂದು ದೂರುವರೇನಮ್ಮಾ||

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಅಮ್ಮಾ ತಾಯೆ ನಿನ್ನ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಿದ ಆತ್ಮಜೆಯನ್ನು ಮನುಜಮಾನವನು ಬಂದು ಕೂಡಿದನೆಂಬ ಮಾತನ್ನು ನುಡಿದರೆ ಈ ಜಗದೊಳಗೆ ಎನ್ನ ಹಗರಣವು ಮಾಡುವರಾದ ಕಾರಣ ಬರಿಯ ಭ್ರಾಂತಿಗಳಿಂದ ಸ್ಮರಿಸಬಾರದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಿದರೆ ದನುಜ ಬೊಮ್ಮನು ಕೇಳಿ ಕೋಪಿಸದೆ ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೂ ಸುಮ್ಮನಿರನಲ್ಲದೆ ಮತ್ತು ಅನ್ಯರಿಗೆ ನಾನು ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೂ ಒಲಿವಳಲ್ಲಮ್ಮ ಮಾತೆ ಲೋಕವಿಖ್ಯಾತೆ-

ದರುವು

ಕೇಳೆ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ ಪೇಳುವೆನೀಗಾ ಕಡೆಗಣ್ಣಿನೊಳು

ಕೆಂಪು ತೋರುವದೇನಮ್ಮಾ||

ತೊಂಡನೂರಿ : ಅಮ್ಮಾ ಮಗಳೆ ರತ್ನ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಚಂದ್ರನಾಗಿರತಕ್ಕಂಥವನು ಉದ್ಭವಿಸಿ ಬಂದರೆ ಎಷ್ಟು ರಮ್ಯವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾ ಇದೆಯೋ ಹಾಗೆ ಇದ್ದಂಥ ನಿನ್ನ ಮುಖವು ಕಂದಿಕಪ್ಪಾಗಿ ನಿನ್ನ ಕಡೆಗಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಕೆಂಪು ತೋರುವ ಕಾರಣವೇನೆ ಮಗಳೆ-

ದರುವು

ನಿದ್ರೆ ಮಾಡುತಲೆದ್ದು ಬಂದಾರೆ ನೇತ್ರಾ

ಕೆಂಪು ಕಾಣಿಸುವುದು ಕೇಳದರಿಂದಾ||

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಅಮ್ಮಾ ತಾಯೆ. ನಮ್ಮ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಅಂದ ಚಂದಗಳಿಂದ ಒಪ್ಪಿರುವ ಮಣಿಮಂಚದ ಮೇಲೆ ನಾನು ಮಲಗಿ ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿರಲು ನಮ್ಮ ಮಾತೆಯು ಬಂದಳೆಂಬ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಎದ್ದು ಬಂದೆನಾದ ಕಾರಣ ನನ್ನ ನೇತ್ರಗಳು ಕೆಂಪು ತೋರುತ್ತಾ ಇದೆಯಲ್ಲಮ್ಮ ಮಾತೆ ಸುಗುಣ ಸಂಪ್ರೀತೆ-

ದರುವು

ಸುದತಿ ರನ್ನಳೆ ನಿನ್ನ ಮುಡಿಬಿಚ್ಚಿ ಕುರುಳು

ಕೆದರಿಕೊಂಡಿರುವಂಥ ಕಾರಾಣವೇನಮ್ಮ

ತೊಂಡನೂರಿ : ಅಮ್ಮಾ ಮಗಳೆ. ಇಂದ್ರನೀಲಕ್ಕೆ ಇಮ್ಮಿಗಿಲಾದ ನಿನ್ನ ಕುರುಳು ಬೈತಲೆಯು ಮುಡಿ ಬಿಚ್ಚಿ ಕೆದರಿಕೊಂಡಿರುವಂಥ ಕಾರಣವೇನಮ್ಮ ಪುತ್ರಿ ಸುಂದರಗಾತ್ರಿ-

ದರವು

ಪದ್ಮವ ಮುಡಿದಿರೆ ಮರಿದುಂಬಿ ಮುತ್ತಿ
ವದನವು ತುಂಬಿತ್ತು ಕಬರಿ ಕೇಳಮ್ಮ||

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಅಮ್ಮಾ ತಾಯೆ. ಪದ್ಮಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ತಂದು ಎನ್ನ ತುರುಬಿನಲ್ಲಿ ಮುಡಿದುಕೊಂಡಿರಲು ಮಧುರ ರಸಪಾನಕ್ಕಾಗಿ ಮರಿದುಂಬಿಗಳು ಬಂದು ಆ ಮಧುರವನಕ್ಕೆ ಮುತ್ತಿದವಾದ ಕಾರಣ ನಾನು ಕಟ್ಟಿದ ಮುಡಿಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಹಾಕಿದೆನಮ್ಮಾ ತಾಯೆ-

ತೊಂಡನೂರಿ ದರವು

ತರುಣಿ ಮಣಿಯೆ ಗುರು ಕುಚಗಳ ಮೇಲೆ
ನಸುರೇಖೆ ಇರುವುದು ಏನು ಕಾರಣವೆ ||

ತೊಂಡನೂರಿ : ಅಮ್ಮಾ ಮಗಳೆ. ದಿಟ್ಟತರವಾದ ಬಟ್ಟು ಗುರುಕುಚಗಳ ಮೇಲೆ ಮುಟ್ಟಿ ಸೀಳಿದ ಹಾಗೆ ತಟ್ಟನೆ ಗಾಯಗಳು ಕಾಣುವ ಪರಿ ಯಾವುದೇನಮ್ಮ ಮಗಳೆ-

ದರವು

ಪರಿಮಳಗಂಧ ಕಸ್ತೂರಿ ಪೂಸಿರಲು
ಗುರುತಾಯಿತು ನಖಾ ರೇಖೆ ಕೇಳಮ್ಮ

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಅಮ್ಮಾ ತಾಯೆ. ಗಂಧ ಕಸ್ತೂರಿ ಪುನುಗು ಜವ್ವಾಜಿ ಪಚ್ಚ ಕರ್ಪೂರ ಮುಂತಾದ ಪರಿಮಳಗಳನ್ನು ಕಲೆಸಿ ಎನ್ನ ಸ್ವಚ್ಛತರವಾದ ಹಸ್ತಗಳಿಂದ ಲೇಪನ ಮಾಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎನ್ನ ಹಸ್ತದ ನಖರೇಖೆಗಳ ಗುರುತು ಕಾಣಿಸುತ್ತಾ ಇದೆಯಲ್ಲಮ್ಮ ಮಾತೆ ಸುಗುಣ ಸಂಪ್ರೀತೆ-

ದರವು

ಜಲಜಾಕ್ಷಿ ಅಧರದ ಮೇಲೆ ಕೆಂಬಾಲಗಾಯ
ಕಾಣಿಸುತ್ತಿರುವಂಥ ಕಾರಣವೇನಮ್ಮಾ-

ತೊಂಡನೂರಿ : ಅಮ್ಮಾ ಮಗಳೆ. ಜಲಜಲೋಚನೆಯಾದ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿಯೆ ಕೇಳು. ನಿನ್ನ ತೊಂಡೆ ಹಣ್ಣುಗಳಿಗಿಮ್ಮಿಗಿಲಾದ ನಿನ್ನ ತುಟಿಗಳ ಮೇಲೆ ಕೆಂಬಾಲ ಗಾಯಗಳು ಕಾಣಿಸುವಂಥ ಕಾರಣವೇನಮ್ಮ ಜಾಣೆ ಜಾರ ಪ್ರವೀಣೆ-

ದರವು

ಗಿಣಿಯು ಕೈಯೊಳು ಪಿಡಿದು ಮುದ್ದಿಸುತ್ತಿರಲು
ತೊಂಡೆಯ ಹಣ್ಣೆಂದು ತುಟಿ ಕಚ್ಚಿತಮ್ಮ ||

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಅಮ್ಮಾ ತಾಯೆ. ಬ್ಯಾಸರವ ಕಳೆವ ಉದ್ದಿಶ್ಯ ಅರಮನೆಯ ಅರಗಿಳಿಯನ್ನು ಪಿಡಿದು ಮುದ್ದಿಸುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತೊಂಡೆಯ ಹಣ್ಣುಗಳೆಂದು ಎನ್ನ ತುಟಿ ಕಚ್ಚಿತಮ್ಮಾ ತಾಯೆ-

ದರುವು

ಉಟ್ಟ ಸೀರೆಯು ಜಾರಲೇನು ಕಾರಣವೆ
ದಿಟ್ಟ ಕೋಮಲೆ ನೀನು ದಿಟ್ಟವಾಗಿ ಪೇಳೆ ||

ತೊಂಡನೂರಿ : ಅಮ್ಮಾ ಮಗಳೆ, ನೀನು ಉಟ್ಟಿರುವಂಥ ಪಟ್ಟುಪೀತಾಂಬರವು ಕಟ್ಟಿಸಡಲಿ ಬಿಚ್ಚಿ ಜಾರಿರುವ ಕಾರಣವೇನಮ್ಮಾ ಪುತ್ರಿ
ಸುಂದರಗಾತ್ರಿ-

ದರುವು

ಕಟ್ಟಿ ಉಯ್ಯಲೆ ನಾನಾಡುತ್ತಾ ಇರಲು
ಕಟ್ಟು ಸಡಲಿತು ಕಾಣೆ ಉಟ್ಟಾ ಸೀರೆಯು ||

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಅಮ್ಮಾ ತಾಯೆ, ನಮ್ಮ ಮಂದಿರದ ಮಧ್ಯದೊಳೆ ಅಂದ ಚಂದಗಳಿಂದ ಹೊಂದಿರುವ ದಿಟ್ಟತರವಾದ ಉಯ್ಯಲೆಯ
ಮೇಲೆ ಕಟಕಿಯು ನಾನು ಸಹಿತ ಆಡುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟು ಸಡಲಿ ನಾನುಟ್ಟಿರುವ ಸೀರೆಯು ಬಿಚ್ಚಿತಮ್ಮ ತಾಯೆ ಕರುಣದಿಂ ಕಾಯೆ-

ದರುವು

ಹುಡುಗೀ ನಿನ್ನಯ ತೊಡೆಯು ನಡುಗುವುದೇಕೆ
ನುಡಿ ನುಡಿಗೂ ಬಾಯಿ ತಡಬಡವೇನೇ ||

ತೊಂಡನೂರಿ : ಅಮ್ಮಾ ಮಗಳೆ ಕದಳಿ ಕಂಬಗಳಂತೆಯುವ ನಿನ್ನ ತೊಡೆಗಳು ನಡುಗುತ್ತಾ ಇರುವುದು ಮತ್ತು ನುಡಿ ನುಡಿಗೂ
ಬಾಯಿ ತಡಬಡವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವಂಥ ಕಾರಣವೇನಮ್ಮಾ ಜಾಣೆ ಜಾರ ಪ್ರವೀಣೆ-

ದರುವು

ಅಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ ಓರ್ವನ ಎನಲು
ನುಡಿಯಲು ಎನ್ನಯ ತೊಡೆ ನಡುಗಿತಮ್ಮಾ ||

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಅಮ್ಮಾ ತಾಯೆ, ಈ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಒಪ್ಪುವ ಪುರುಷನನ್ನು ಅಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ಇದ್ದೀಯೆ ಎಂದು ಹೇಳಲು
ನಾನು ಭಯಪಟ್ಟು ಎನ್ನಯ ತೊಡೆಗಳು ನಡುಗುತ್ತಾ ಇದೆಯಲ್ಲಮ್ಮಾ ತಾಯೆ ಎನ್ನನ್ನು ಕಾಯೆ-

ದರುವು

ಕುಂಭಿಣಿಯೊಳು ಬಳ್ಳಾಪುರವ ಪಾಲಿಸುವಾ
ಕುಟಿಲ ಕಪಟವೆಲ್ಲಾ ನಿಟಿಲಾಕ್ಷಿ ಬಲ್ಲಾ ||

ತೊಂಡನೂರಿ : ಅಮ್ಮಾ ಮಗಳೆ, ಈ ಕುಂಭಿಣಿಯನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುವ ಶಂಭುಶಂಕರನಾದ ಸಾಂಬಮೂರ್ತಿ ನಿನ್ನ ಕುಟಿಲ ಕಪಟಗಳೆಲ್ಲವು ಬಲ್ಲನಾದ ಕಾರಣ ಅಮ್ಮಾ ಮಗಳೆ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೂ ವಂಚನೆಯನ್ನಿಡದೆ ನಿನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿರತಕ್ಕಂಥ ಚೆಲುವ ಪುರುಷನನ್ನು ನನ್ನ ಎದುರಿಗೆ ತಂದು ತೋರುವಂಥವಳಾಗಮ್ಮಾ ಪುತ್ರಿ ಸುಂದರಗಾತ್ರಿ-

ಪುಂಡರಿಕಾಕ್ಷಿ : ಅಮ್ಮಾ ಜನನೀ. ನಿನ್ನಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಿದಂಥ ಕುವರಿಯನ್ನು ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ನಿರಾಕರಿಸಿ ಈ ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ನನ್ನಂತೆಯೆ, ಜಾರತ್ಯಗಳು ಮಾಡಿರಬಹುದೆಂದು ದೂರ ಸರಿಯುವರಲ್ಲ. ಅಪಹಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ಈಡುಮಾಡುವುದು ನಿನಗೆ ತಕ್ಕ ಮರ್ಯಾದೆಯಲ್ಲಮ್ಮಾ ತಾಯಿ ನಿನ್ನಂಥವಳನ್ನು ನಾನರಿಯೆ-

ತೊಂಡನೂರಿ : ಅಮ್ಮಾ ಮಗಳೆ. ಅಂಗಜನ ಮೋಹದರಾಣಿಗಿಮ್ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿಯೆ ಕೇಳು. ಈ ಲೋಕದೊಳು ಕಳವು, ಹಾದರವು ಕಪಟ ಕುಟಿಲ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಸುಳವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಾಕ್ಷಣವೆ ತಿಳಿಯುವಳಾದ ಕಾರಣ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬಹು ಜಾಣತನದಿಂದ ನಾನು ಮಾಡಿರುವ ಜಾರತ್ಯದ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ವಿಧ ವಿಧವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿ ಪೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳುವಂಥವಳಾಗಮ್ಮಾ ಪುತ್ರಿ ಸುಂದರಗಾತ್ರಿ-

ದರುವು

ಎನ್ನಿಂದ ಪುಟ್ಟಿದ ಹಾದರವ ಕೇಳಮ್ಮ
ಕನ್ನೇ ನೀ ಕಂಡರಿಯೆ ಇನ್ನು ಪೇಳುವೆನು ||

ತೊಂಡನೂರಿ : ಅಮ್ಮಾ ಮಗಳೆ. ನಾನು ಚಿಕ್ಕತನದಿಂದ ಈ ಲೋಕದೊಳು ಅಕ್ಕರದಿಂದ ಕಂಗಳಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಪುರುಷರು ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಕಳವು ಕಪಟಗಳು ಗುಪಿತಗೋಪ್ಯಗಳಿಂದ ಎಣೆ ಇಲ್ಲದೆ ವಿಧ ವಿಧವಾಗಿ ನಾನು ರತಿಸಿದಂಥ ವಿಧವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಪೇಳುತ್ತೇನೆ ಅಕ್ಕರದಿಂದ ಕೇಳುವಂಥವಳಾಗಮ್ಮಾ ಕನ್ನೆ ದನುಜಕುಲ ರನ್ನೆ-

ದರುವು

ಎನ್ನ ಮೋಹದ ಮಗಳೆ ಏನಾ ಪೇಳಲಿ ನಾನು
ಸಣ್ಣ ಪ್ರಾಯದಿ ನಾನು ಕೂಡಿದ ವಿಟರನ್ನೇ ||

ತೊಂಡನೂರಿ : ಅಂಗಜನ ಪುಷ್ಪ ಮಾರ್ಗಣದಂತೆಸೆಯುವ ಶೃಂಗಾರ ಸುಗುಣೆಯಾದ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿಯೆ ಕೇಳು. ಚಿಕ್ಕತನದಿಂದ ಪ್ರಜ್ವಲಿಪ ನನ್ನ ಪ್ರಾಯ ಕಾಲದೊಳು ಅಕ್ಕರದಿ ಕಂಗೊಳಿಪ ಪುರುಷರು ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಅಂಗಜನ ಕೇಳಿಯೊಳು ಕೂಡಿದಂಥ ವಿಟರನ್ನು ಲೆಕ್ಕ ಮಾಡಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಎನ್ನ ಎದೆಯು ಝಲ್ ಎನ್ನುವುದಮ್ಮಾ ಮಗಳೆ-

ದರುವು

ಅತ್ತೆ ನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಬುತ್ತಿ ಏರಿಸಿಕೊಂಡು
ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಬಂದಂತೆ ವಿಟರನ್ನು ಕೂಡುವೆನೆ ||

ತೊಂಡನೂರಿ : ಅಮ್ಮಾ ಮಗಳೆ. ಚಿತ್ತಜನ ಕಾತುರಕ್ಕಾಗಿ ನಮ್ಮ ಅತ್ತೆಯ ನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಬುತ್ತಿಯನ್ನು ಏರಿಸಿಕೊಂಡು ನನ್ನ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಬಂದಂಥ ವಿಟರನ್ನು ಒಂದು ಹಗಲಿಗೆ ಒಂದು ಸಾವಿರ ಮಂದಿಯತನಕ ಕೂಡಿದೆ. ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೂ ಬಿಟ್ಟಂಥವಳಲ್ಲಾ ಮಗಳೆ. ಆದ

ಕಾರಣ ಅತಿ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ನಿನ್ನರಮನೆಗೆ ಬಂದಿರತಕ್ಕಂಥ ಪುರುಷನನ್ನು ತಂದು ತೋರಿಸುವಂಥವಳಾಗಮ್ಮಾ ಬಾಲೆ ಸೌಂದರ್ಯ
ಗುಣಶೀಲೆ-

ದರುವು

ಅಮ್ಮಾ ಏನೇಳಲೀ ನಾನು ಉಮ್ಮಳಿಸುವೆ ಎನ್ನೊಳು
ಸುಮ್ಮನೆ ಈ ಪರಿ ಎನ್ನ ಭೇದಿಸಬ್ಯಾಡ
ನಿನ್ನರಮನೆಗಿನ್ನು ಯಾರು ಬಂದಿಹರಮ್ಮಾ||

ಕರಿಬಂಟನ ಕಾಳಗ

ಕರಿರಾಜ : ಕುಸುಮ ಪುತ್ರನ ಸೋದರ ಪಶುಪಾಲಕನ ಸುತ ಕುಸವರನ ಸತಿರತಿಯಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ಎನ್ನ ಕುಶಲಕ್ಕೆ ಈಡಾಗಿ
ಬಿಸುಜಾಕ್ಷಿಯಂತೊಪ್ಪುವ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿಯೆ ಕೇಳು, ದಾರಿಮಾರ್ಗವು ತಪ್ಪಿ ಬಂದ ಎನ್ನನ್ನು ಬಾರಿ ಬಾರಿಗೂ ಶೂರಮನ್ಮಥನ ಶರಕ್ಕೆ
ಸಿಕ್ಕಿಸಿ ಕ್ರೂರ ರಕ್ತಸಿಯು ಕೊಲ್ಲುವಳು ಪೋಗೆಂದು ಪೇಳುತ್ತಿರುವೆ. ನಾರೀಮಣಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಎಂದಿಗೆ ಮರೆಯಲಿ. ಮಾರನ ಬಾಣಕ್ಕೆ ಹ್ಯಾಗೆ
ತಾಳಲಿ ಕರದಿಡಿಯ ನಡುವಿನ ತರುಣಿಯೆ ನಿನ್ನ ರತಿಸುಖಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹ್ಯಾಗೆ ಪೋಗಲೆ ರಮಣಿ ಅರಿಕುಲಾಭರಣಿ-

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಏನಾಕ ಶಾಸನಸುತ ಭಾವಗೋಕುಲ ಪತಿಸುತ ಮೀನಕೇತನನಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ಹೇ ಪ್ರಾಣಕಾಂತ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ
ಕೇಳಿವಿಲಾಸದ ದುಃಖವು ನನಗೂ ನಿನ್ನಂತೆಯೆ ಇರುವುದು. ಆದರೂ ಅಸಮ ಸಾಹಸವುಳ್ಳ ನೀನು ಕುಸುಮಗಂಧಿಯಾದ ಧರುಣಿ
ಮೋಹಿನಿಯನ್ನು ಪರಿಣಯವಾಗಿ ಬರುವವರೆವಿಗೂ ಅಶನವಿಲ್ಲದೆ ವ್ಯಸನದಿಂದಲಿ ಮೊಸಮೊಸೆಯುವ ಅಗ್ನಿಗೆ ಸಿಲ್ಕಿ ನಿನ್ನ ನಿರೀಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ
ಇರುವೆನು ಪೋಗಿ ಬಾರಾ ರಮಣ ರತಿಗುಣಾಭರಣ -

ಕರಿರಾಜ : ಭಲಾ ಲಲನೆಯರೊಳಗೆ ಕುಲಶಿರೋಮಣಿಯಾದ ಕಲಕೀರ ಮಣಿಯಂತೆ ನುಡಿಯುವ ಚೆಲುವ ಚಕೋರಾಕ್ಷಿಯೇ ಕೇಳು.
ಪುರಹರನ ದಯದಿಂದ ನಾನು ಪರಿಣಯಕ್ಕಾಗಿ ಪೋಗಿ ಬರುವೆನು. ಅರಿಯದವಳಂತೆ ನೀನು ದುರುಳ ದನುಜಿಯ ಬಳಿ ಸೊರಗಿ
ನಿದ್ರಿಸುವಂತೆ ಮಲಗಿರುವಂಥವಳಾಗು. ನಾನು ಪೋಗಿ ತ್ವರಿತದಿಂದಲಿ ಬರುವೆನೆ ನಾರಿ ನವಮೋಹನಕಾರಿ -

ದರುವು

ಕೇಳೆ ಪುಂಡರಿಕಾಕ್ಷಿ - ಏಳೇ ಬೆಳಗಾಯ್ತು
ಆಲಸ್ಯವ್ಯಾತಕ್ಕೆ - ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಮ್ಮ||

ತೊಂಡನೂರಿ : ಅಮ್ಮಾ ಮಗಳೆ. ನಿಶಾಚರ ಕುಲಶಿರೋಮಣಿಯಾದ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿಯೆ ಕೇಳು. ಪುಷ್ಕರನು ಉದ್ಭವಿಸುವ
ಅನಿತರೊಳು ಎದ್ದು ಅತಿ ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಎನ್ನ ತಮ್ಮನಿಗೆ ವಂಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ನೀನು ಕೂಡಿರುವ
ವಿಟನನ್ನು ಕೊಂದು ಇದ್ದೇನೆ. ಅತಿ ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ನೀನು ಆಲಸ್ಯ ಮಾಡದೆ ಅವನ ತನುವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸೀಳಿ ಬಗೆ ಬಗೆಯ
ಶಾಖಪಾಕಗಳಿಂದ ಅಡಿಗೆಯನ್ನು ಮಾಡುವಂಥವಳಾಗಮ್ಮ ಮಗಳೇ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹರಳೆ-

ದರುವು

ಖಂಡ ಖಂಡವು ಕೊಯ್ದು ಕೆಂಡಾದಿ ಸುಟ್ಟು
ಗಂಡಾ ಬೊಮ್ಮಣ್ಣನಿಗೆ ಉಣಲಿಕ್ಕೆ ಮಗಳೇ||

ತೊಂಡನೂರಿ : ಅಮ್ಮಾ ಮಗಳೆ. ಬಲು ಪರಾಕ್ರಮನೆಂದು ನಮ್ಮ ಆಲಯಕ್ಕೆ ಬಂದು ಇರುವ ಸುಂದರಾಂಗನು ಎಂಬ ಕರಿಯಭಂಟನ
ಖಂಡ ಖಂಡಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಬಹುವಿಧದಿ ಕೆಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟು ಅವನ ಗುಂಡಿಗೆಯನ್ನು ಕೊಯ್ದು ನಿನ್ನ ಗಂಡ ಬೊಮ್ಮಣ್ಣನಿಗೆ ಉಣಲಿಕ್ಕೆ
ಇಡುವಂಥವಳಾಗಮ್ಮ ಮಗಳೇ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹರಳೆ-

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಅಮ್ಮಾ ತಾಯಿ. ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಮದ್ಯಪಾನವನ್ನೂ ಮಾಡಿ ದುರುಳತನದಿಂದ ಮನುಜನಾದವನನ್ನೂ
ಬಿಟ್ಟು ಎನ್ನ ಪ್ರಾಣವಲ್ಲಭನಾದ ಬೊಮ್ಮನನ್ನು ಕೊಂದು ಇದ್ದೀಯ. ಮಂದಮತಿಯಿಂದ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ
ಇದ್ದಿ ಆದರೆ ಶೀಘ್ರದಿಂದಲಿ ಎದ್ದು ನೋಡುವಂಥವಳಾಗಮ್ಮ ತಾಯಿ -

ತೊಂಡನೂರಿ : ಆಹಾ ಕೊಂದೆನಲ್ಲಪ್ಪಾ ತಮ್ಮಾ. ದುಷ್ಟ ಮನುಜನೆಂದು ಅರಿಯದೆ ಭ್ರಷ್ಟತನದಿಂದ ಎನ್ನ ಒಡಹುಟ್ಟಿದ ಅನುಜನೆಂದು
ತಿಳಿಯದೆ ನಿನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ನಷ್ಟಪಡಿಸಿ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಗುರಿ ಮಾಡಿದೆನೇನೋ ತಮ್ಮಾ ಅನುಜ -

ದರುವು

ಮಡಿದಾನೇ ಎನ್ನ ತಮ್ಮಾನು ಮುಂದೇನುಗತಿ
ಕೆಡುವದಾಯಿತೆ ನಾನು||

ಕಡು ಪಾಪಿ ಸುತೆಯೊಳು ಮಾಡಿದ ಮೋಸಕೆ
ನೋಡಿ ಸೈರಿಸಲಾರೆನೋ ಅನುಜನೆ ಈಗ
ನುಡಿಯದೆ ಮಲಗಿದೇನೋ||

ತೊಂಡನೂರಿ : ಅಪ್ಪಾ ತಮ್ಮಾ. ಈ ಮಂಡಲದಿ ದಂಧಧರನಾದ ಹಂತಕನಿಗಿಮ್ಮಿಗಲಾದ ಚಂಡಪರಾಕ್ರಮದಿ ಉದ್ದಂಡರೆನಿಸಿಕೊಂಡು
ಇದ್ದು ಈಗ ಪುಂಡು ಮನುಜನಿಂದ ಕಡು ಪಾಪಿಯಾದ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿಯು ಮೋಸ ಕೃತ್ಯಗಳು ಮಾಡಿ ಹಿಂಡುಗಳಿಗೆ ಮಿಂಡನಾದ
ನಿನ್ನನ್ನು ಎನ್ನ ಕೈಗಳಿಂದ ಕೊಲ್ಲಿಸಿದಳೆ. ಹೇ ಅನುಜ ಇನ್ನೇನುಗತಿ ಮಾಡಲಿ. ತಮ್ಮನೇ ಬಾರೆಂದು ಇನ್ನಾರನ್ನು ಕರೆಯಲಿ. ಪನ್ನಗ
ಭೂಷಣನು ನಮಗೆ ಹಗೆಯಾದನೆ. ಎನ್ನ ಒಡಲೊಳಗೆ ಪುಟ್ಟಿದ ಕನ್ನೆಯನ್ನು ಈಗಲೀಗಲೇ ನುಂಗಿದರೆ ದೋಷವು ಬರುವುದು. ಆಹಾ
ಆದರೂ ಚಿಂತೆ ಇಲ್ಲ ಮುಂದಿನ ಯೋಚನೆಯನ್ನು ಯೋಚಿಸಬೇಕು. ಚಿಂತೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ ಮುಂದೇನುಗತಿ ಆಗುವುದೋ
ಆಗಲಿ -

ದರುವು

ಕುಟಲೆ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ ಕಪಟಕೃತ್ಯವ ಮಾಡಿ
ಪಟು ಪರಾಕ್ರಮಿ ಎನ್ನ ತಮ್ಮಾನ ಕೊಲ್ಲಿಸಿದೆ ||

ತೊಂಡನೂರಿ : ಕೇಳುತ್ತೀಯೇನೇ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ, ನನ್ನ ಒಡಲೊಳಗೆ ಪುಟ್ಟಿದ ಮಗಳು ನೀನಾಗಿ ನನಗೆ ವಂಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಕುಟಲ
ಕಪಟಗಳಿಂದ ಮನುಜನಾದವನನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ಎನ್ನ ಒಡಹುಟ್ಟಿದ ಅನುಜನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸಿದೇನೆ ಮಗಳೆ-

ದರುವು

ಕಡಲಾಜಾನನೆ ಕೇಳು ತಡೆಯಾ ಜೈಸುವೆ ನಾಳೆ

ಪೊಡವಿಪತಿಯ ಕೊಲ್ವೆ ಸಡಗರದಿಂದಾ ||

ತೊಂಡನೂರಿ : ಕೇಳುತ್ತೀಯೇನೆ ತರಳೆ. ಈ ಇಳೆಯ ವಲ್ಲಭನಾದ ಕರಿರಾಜನ ಹರಣವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೀಯಾ ಆದಕಾರಣ ಈ ಇಳೆಯಾದಿ ನಾಲ್ಕು ಭುವನಗಳೆಲ್ಲಾ ಸಂಚರಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಭಕ್ಷಿಸದೇ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇ ಆದರೆ ನಾನು ಪೊತ್ತಿರತಕ್ಕಂಥ ಎರಡು ಕುಚಗಳಲ್ಲವಮ್ಮ ತರಳೆ –

ದರುವು

ಭುವನತ್ರಯದೊಳಿರಲು ಅವನಿಪನ ರಕ್ತವನು

ಸವಿಯಾದಿದ್ದರೆ ಸಾಂಬಶಿವನಾಣೇ ಎನಗೆ ||

ತೊಂಡನೂರಿ : ಕೇಳುತ್ತೀಯೇನೆ ಮಗಳೆ. ಈ ಸೃಷ್ಟಿಯೋಳ್ ದುಷ್ಕರಕ್ಕಸರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಪೋದವನ ಅಷ್ಟದಿಕ್ಕತಿಯಾದ ಅಂತಕನಪುರದಲ್ಲಿ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಸೃಷ್ಟಿಗಾಧೀಶನಾದ ಕರಿರಾಜನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಎನ್ನ ಕರಾಗ್ರಗಳಿಂದ ಅವನ ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಬಗೆದು ಕೊಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೆ ಈ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುವ ಶಂಕರನ ಪಾದಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲವೇ ಮಗಳೆ

ದ್ವಿಪದೆ – ಆನಂದಭೈರವಿ

ಅಷ್ಟರೊಳು ತೊಂಡನೂರಿ ಅಧಿಕ ಚಿಂತೆಯಲಿ

ಕೆಟ್ಟತೋ ಕಾಳಿಯರ ಕುಟಿಲೆ ಮಗಳಿಂದಕಟಕಟ

ನಿಟಿಲಾಕ್ಷ ಕಾಲಕಂಧರ ಎನ್ನ ಕಡೆ ಹಾಯ್ಸಿಂದು

ಕುಟಿಲೆ ನಿಜದೇಹವನು ಮಟುಮಾಯವನು ಮಾಡಿ

ಕಪಟದಿಂ ಭುವನ ಮೋಹಿಸುವಂತೆ ಸುಂದರಿಯು

ತಾನಾಗಿ ಕಡು ಸೊಬಗಿನಿಂದ ವನಿತೆ ದಿವ್ಯಾಭರಣ

ಭೂಷಿತವನ್ನು ಇಟ್ಟೆ ಕಡುರಮ್ಯತರವಾದ ಕಂಕಣ

ಉರುಳು ಗೆಜ್ಜೆ ಕಾಲಲ್ಲಿ ಕಿರುಪಿಲ್ಲಿ ವೀರಮುದ್ರಿಕೆಯನ್ನು

ವಿನಯದಿಂದಿರಿಸಿ ವನಿತೆ ವಜ್ರಾಣಿ

ಸೀರೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪದಿಂದುಟ್ಟು ಸಣ್ಣ ನಡುವಿಗೆ ತಕ್ಕ

ಚಿನ್ನದೊಡ್ಯಾಣವನ್ನು ಚನ್ನೆ ತಾನಿಟ್ಟು ಕನ್ಯೆ ಕಾಮಿನೀ

ತನಗೆ ಎಣೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು ವನಿತೆ ಮಯೋವರಲ್ಲಿ ತಾ

ಕಲ್ಪವಲ್ಲಿಯೋ ಪಲ್ಲವಾಧರಿ ಪುಷ್ಪ ಮಾರ್ಗಣ

ದಂತೆ ಸುಂದರಿಯು ಪೃಥ್ವೀಪತಿ ಮರೆತ

ಖಡ್ಗವನ್ನು ಶಿಶುವಂತೆ ಮಾಯದಿಂ ಪೊರೆಯುತ

ತೊಟ್ಟಿಲು ಮಾಡಿ ವನಿತೆ ಬಾಣಂತಿ ವೇಷವನು

ಕಡು ದುಃಖದಿಂದ ಪೊಡವಿ ಪತಿಯನ್ನು

ಹುಡುಕುತ್ತ ತಡಕುತ್ತ ಬಂದಳಗ್ರಜಪುರಿ
ಫಣಿಮಾಲನಾಜ್ಞೆಯಿಂದ ಸುಂದರಿಯು ||

ದರುವು

ಎಲ್ಲಿ ಪೋದನಮ್ಮ ನಲ್ಲಾ ಪಲ್ಲಾವಾಧರಿ ತೋರೆ ||
ನಿಲ್ಲದೆನ್ನ ಮನಸು ಪುಲ್ಲಾಲೋಚನೆ ಕೇಳೇ ||

ಕರಿರಾಜ : ಇದು ಏನು ಆಶ್ಚರ್ಯ. ಹಳೆಯಬೀಡಿನ ಬಳ್ಳಾಲರಾಯನ ಪುತ್ರಿ ಧರಣಿ ಮೋಹಿನಿಯನ್ನು ಪರಿಣಯವಾಗಬೇಕೆಂದು ತಾಯಿ ಮಾತನ್ನು ಮೀರಿ ಬರುವ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ತೊಂಡನೂರಿಯ ಮಗಳಾದ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿಯು ನಾ ಒಲ್ಲೆನೆಂದರೆ ಬಿಡದೆ ಬಲವಂತದಿ ವರಿಸಿದ್ದಾಯಿತು. ಸಂಗತಿಗಳು ತಿಳಿದು ದುಷ್ಕದಾನವಿಯಾದ ತೊಂಡನೂರಿಯೆಂಬ ಭ್ರಷ್ಟ ರಕ್ತಸಿಯು ಇಲ್ಲದ ಮರುಳು ಮಾತುಗಳು ಹೇಳಿ ತರಳೆಯ ಮರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿದು, ದುರುಳಿಯು ಎನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಕಾಲಿಗೆ ಗುರುತು ಕಟ್ಟಿಸಿದಳು. ತರುಣಿ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ ಇದರ ಮರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿದು ರಕ್ತಸನಾದ ಬೊಮ್ಮನ ಕಾಲಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಮಲಗಲು ಚಂಡದಾನವಿಯು ಅರ್ಧರಾತ್ರಿಯೊಳೆದ್ದು ಗುರುತನ್ನು ನೋಡಿ ತನ್ನ ತಮ್ಮನೆಂದರಿಯದೆ ಬೊಮ್ಮನನ್ನು ಕೊಂದಳು. ಆ ಸಮಯದಿ ಮಾನಿನಿಯು ಎನ್ನನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿ ಈ ಪರಿ ಮಾಯವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಕೋಪದಿಂದಲಿ ರಕ್ತಸಿಯು ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವಳು ಪೋಗೆಂದು ನುಡಿಯಲು ಆ ಪುಂಡದಾನವಿಯನ್ನು ಆಗಲೇ ತುಂಡು ತುಂಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವೆನೆಂದರೆ ಖಂಡಿತದಿಂದ ಬೇಡವೆಂದು ಧರಣಿ ಮೋಹಿನಿಯನ್ನು ಪರಿಣಯವಾಗಿ ಬಾರೆಂದು ನುಡಿಯಲು ನಾ ಬಂದೆನು. ದಾನವಿಯು ಬೆಂಬತ್ತಿ ಆರ್ಭಟಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಮಧ್ಯೆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಾ ಬೆದರಿ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಂದದ್ದಾಯಿತು. ಈಗ ನೋಡಿದರೆ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಖಡ್ಗವೂ ಇಲ್ಲ ಪರಿವಾರವೂ ಇಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೆ ಶಿಶುಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಬಾಣಂತಿಯಾಗಿ ಬಂದಿರುವಳು. ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ಹೇಳಿದ ನೀತಿಗಳು ಸ್ವಪ್ನದ ಫಲಗಳು ನೋಡಿದರೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾಣಬರುತ್ತಾ ಇದೆ. ಇನ್ನೇನು ಗತಿ ಮಾಡಲಿ, ದೈವಗತಿ ಇದ್ದಂತೆ ಆಗಲಿ, ಧರಣಿ ಮೋಹಿನಿಯನ್ನು ಪರಿಣಯವಾಗಲು ಹಳೇಬೀಡಿಗೆ ಹೊರಡುವುದೇ ಉತ್ತಮ –

ಬಾಣಂತಿ ದರುವು

ಎಲ್ಲಿ ಪೋಗುವೆ ಅಗಲಿ ಬಾರೋ ರಮಣ
ನಿಲ್ಲೆಲವೂ ಸುಗುಣ ||

ಕನ್ಯಾ ಪ್ರಾಯದೊಳಗೆ ತನಗೆ ಕಂದರಾದರೆಂದು ಕಾಮ
ಕಲಿತನಾಗಿ ಮನಸಿನೊಳಗೆ ಚಪಲವ್ಯಾಕೊ ನಿಪುಣ ನಿಲ್ಲೋ

ತೊಂಡನೂರಿ : ಹೇ ನಲ್ಲಾ. ಸಾಗರ ಸುತನಾದ ಚಂದ್ರಂಗೆ ಪ್ರಿಯ ಜಾತೆ ರತಿಪತಿಯಾದ ಮನ್ಮಥನಂತೆ ಪ್ರಜ್ಞಲಿಪ ಪ್ರಾಣವಲ್ಲಭನಾದ ರಾಯನೆ ಕೇಳು – ಮೂಜಗದಿ ಕಂಗಳಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗಿ ಮದುವೆಯನ್ನಾದ ಕುಲಾಂಗನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪರಾಂಗನೆಯರ ಕಾಮಿತನಾಗಿ ಪೋಗುವುದೇನು ಚಪಲಚಿತ್ತವು ಏಕೋ ನಲ್ಲಾ ನಿನಗಿದು ಸಲ್ಲಾ-

ದರುವು

ಮೆಚ್ಚಿ ಚಪಲನೇತ್ರಿಯರ ಮೋಹ ನಿನಗೆ ತಲೆಯೇರಿ
ನೆಚ್ಚಿದವಳ ಕೂಡದೀಪರಿ ರಚ್ಚಿಗಿಕ್ಕುವ ರಮಣ ತರವೆ ||

ತೊಂಡನೂರಿ : ಅಯ್ಯ ರಾಜ. ಮತ್ಸ್ಯ ಕಂಠಿಯರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮೋಹ ಕಾತುರನಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಚಿತ್ತ ಚಂಚಲದಿಂದ ಚಿತ್ತಜನ
ಮಡದಿಗಿಮ್ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಇಚ್ಛೆ ಬಂದ ಸತಿಯನ್ನು ಕೂಡದೆ ಈ ಪರಿಯ ರಚ್ಚೆಗಿಕ್ಕುವರೇನೋ ರಮಣಾ ರತಿಗುಣಾಭರಣಾ-

ದರುವು

ಕರುಣವಿರಿಸೋ ಕಂದನ ಮ್ಯಾಲೆ ಮರುಗಲ್ಯಾಕೆ
ಬಳ್ಳಾಪುರದ ಉರಗ ಭೂಷಣ ನಿನ್ನ ಪೋಷಿಪ
ಸುಗುಣ ಸುಮ್ಮನೆ ಕಲಹವೇಕೆ ||

ತೊಂಡನೂರಿ : ಹೇ ನಲ್ಲಾ. ನಿಪುಣ ಗುಣನೀತಿ ಸಂಪನ್ನನೆಂದೆಣಿಪ ಹೇ ರಾಜಾ, ನಿನ್ನ
ಒಡಲಿನಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಿದಂಥ ಕಂದಯ್ಯನ ಕಣ್ಣತ್ತಿ ನೋಡದೆ ದುರುಳತನದಿಂದ ಪರರಂತೆ ನೋಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಿ. ಆದೆ ನಿನ್ನ ಕುಲ
ತರುಣಿಯಾದವಳನ್ನು ನೀನು ಕೂಡಿ ಕರುಣವಿಟ್ಟಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಈ ಪೊಡವಿಯನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುವೆ. ಉರಗ ಭೂಷಣನು ನಿನ್ನ
ಪೋಷಿಸುವನಯ್ಯ ಭೂಪ ಕೀರ್ತಿ ಕಲಾಪ -

ದರುವು

ಬಿಡು ಬಿಡು ಸೆರಗ ದುರುಳ ದನುಜೆ ನಿನ್ನ
ಶಿರವ ಕಡಿವೆ ನಡಿಯೆ ನೀ ನಡಿಯೆ
ಕುಟಿಲ ದನುಜೆ ನಿನ್ನ ಕಪಟವೆಲ್ಲವು ಬಲ್ಲೆ
ನಟಿಸಬ್ಯಾಡ ನಡಿಯೆ ನೀ ನಡಿಯೆ ||

ಕರಿರಾಜ : ದೂರನಿಲ್ಲವಂಥವಳಾಗೆ ದುರುಳ ರಕ್ಕಸಿ. ದುರುಳತನದಿಂದ ಈ ಪರಿಯ ಮರುಳು ವೇಷವ ತಾಳಿ ರಮಣಿಯಲ್ಲವೆ ನೀನು
ರಕ್ಕಸಿಯು. ತರುಣಿಯಾಕಾರದೊಳು ಬಂದು ಮನದಿ ಮತ್ಸರದಿಂದ ಎನ್ನ ಶರಗನ್ನು ಪಿಡಿದು ಬಾಧಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದೀಯೆ. ನೀನು ಬಂದ
ಮಾರ್ಗವು ಪಿಡಿದು ಪೋದರೆ ಸರಿ ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಎನ್ನ ಚರಣದುಂಗುಷ್ಠದಿಂದ ಒದ್ದು ನಿನ್ನ ಹರಣವನ್ನು ತೆಗೆಯುತ್ತೇನೆ ದೂರ ನಿಂತು
ಮಾತನಾಡುವಂಥವಳಾಗೆ ದುರುಳ ದನುಜೆ -

ದರುವು

ಕುಟಿಲತನದಿ ಸಂಘಟಿಸಿದ ಶಿಶುವ
ನಟಿಸಬೇಡ ನಲ್ಲೆ ನಾ ಬಲ್ಲೆ ||
ಕಪಟ ನಿನ್ನಯ ಚತುರೋಕ್ತಿಯ ಬಲ್ಲೆನೆ
ನಿಟಿಲಾಂಭಕನಾಣೆ.....

ಕರಿರಾಜ : ಹೇ ನಾರಿ. ಕಪಟ ಕೃತ್ಯಗಳಿಂದ ಶಿಶು ಕಲ್ಪನೆಯ ಮಾಡಿ ಕುಟಿಲತನದಿಂದ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಯುಕ್ತಿಗಳಿಂದ ನಟಿಸಿ ಎನ್ನೊಳು
ನೀನು ನುಡಿಯುವಂಥ ಕಪಟ ವಚನಕ್ಕೆ ನಾನು ಬೆರಗಾಗುವನಲ್ಲಾ. ಈ ಕ್ಷಣ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಎನ್ನ ಶರಗನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದರೆ ಸರಿ.
ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಈ ಧಾತ್ರಿಯೋಳ್ ನಿಟಿಲಾಕ್ಷನಾದ ಶಂಕರನಿಗೆ ನಿನ್ನ ಬಲಿ ಇಕ್ಕುವೆನು ಹೊರಟು ಹೋಗುವಂಥವಳಾಗೆ ಮೂಳ ರಕ್ಕಸಿ -

ಬಾಣಂತಿ ದರುವು

ಮನಸು ಬಾರದೆ ಮಾರಸುಂದರ ಪ್ರಿಯಾ

ಹ್ಯಾಂಗಿರಲಯ್ಯ ನಾ ಹ್ಯಾಂಗಿರಲಯ್ಯ ||

ಕೂಡಿದವಳ ಕೈಯ್ಯ ಪಿಡಿಯಾದೆ ಪೋದರೆ

ಆಡಿಹೊಂಬುವಯ್ಯ - ಲೋಕದಿ ನಲ್ಲಾ

ಹ್ಯಾಂಗಿರಲಯ್ಯಾ ||

ತೊಂಡನೂರಿ : ಮನ್ಮಥ ಸಮರೂಪನಾದ ಹೇ ರಾಜಾ. ಈ ಲೋಕದೊಳು ಪತಿವ್ರತಾ ಶಿರೋಮಣಿಯಾದ ಸತಿ ಎಂದೆನಿಸಿ ನಿನ್ನ ಕೈಪಿಡಿದಂಥ ಕಾಮಿನಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅಕ್ಕರವಿಲ್ಲದೆ ಎನ್ನ ಜರಿದು ಪೋಗುವದುಚಿತವಲ್ಲವೋ ನಲ್ಲಾ ನಿನಗಿದು ಸಲ್ಲಾ -

ದರುವು

ಸಿಕ್ಕ ಸೂಳೆಯರ ಬಾಳಿಗೆ ಸಂಸಾರದೋಳ್

ಅಕ್ಕರ ರಹಿತನಾಗುವರೇನೋ ನಲ್ಲಾ ಹ್ಯಾಂಗಿರಲಯ್ಯಾ ||

ತೊಂಡನೂರಿ : ಹೇ ನಲ್ಲ. ಸೊಕ್ಕು ಜವ್ವನೆಯಾದ ತನ್ನ ಸತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸಿಕ್ಕ ಸೂಳೆಯರ ಬಲೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ತನ್ನ ಸಂಸಾರದೋಳ್ ಅಕ್ಕರ ರಹಿತವಾಗಿ ಎನ್ನ ರಕ್ಕಸಿ ಎಂದು ಬಿಟ್ಟು ಪೋಗುವುದು ಹಿತವೇನೋ ನಲ್ಲ ನಿನಗಿದು ಸಲ್ಲಾ -

ದರುವು

ಎನ್ನ ಪಾಲಿಸುವರಿನ್ನಾರಯ್ಯಾ ಲೋಕದಿ

ಕನ್ನೆಯಾರಿಗೆ ಪತಿಯಲ್ಲದೇ ನಲ್ಲಾ

ಹ್ಯಾಂಗಿರಲಯ್ಯಾ - ನಾ ಹ್ಯಾಂಗಿರಲಯ್ಯಾ ||

ತೊಂಡನೂರಿ : ಹೇ ಕಾಂತ. ಚಿತ್ತಜ ತಾಪದಿ ನಿಮ್ಮ ಚಿತ್ತ ಚಂಚಲವಾಗಿ ಎನ್ನೊಡನೆ ಕಲಹವನ್ನು ಬೆಳಸಿ ಕರುಣವಿಲ್ಲದೆ ನಿನಗೆ ಉದಿಸಿದ ಕಂದನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪೋದರೆ ಕರುಣಾ ಸಾಗರನಾದ ಶಂಕರನು ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೂ ಮೆಚ್ಚನಯ್ಯ ರಾಜಾ ಮಾರ್ತಾಂಡತೇಜಾ ||

(ಗೌಡ ಪ್ರಭುಗಳು ಬರುವುದು)

ಅಟತಾಳ

ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಶಂಭೋ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಶಂಭೋ

ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಶಂಭೋ ಲಂಭೋದರ ಹರಾ ||

ಇಕ್ಷುಶರನಾ ಸುಟ್ಟ ದಕ್ಷ ಸಂಹಾರಿ ಶಂಭೋ

ರಕ್ಷಿಸೋ ಗರಳ ಭಕ್ಷಣ ಗೌರಿ ಶಂಭೋ ||

ಗೌಡಪ್ರಭು : ಅಯ್ಯ ಸೇವಕ, ಈಗ ಬಂದವರು ಧಾರೆಂದು ಕೇಳುವಂಥವನಾಗುತ್ತಾ ಇದ್ದಿ ಆದರೆ ಪೇಳುತ್ತೇನೆ ಚಿತ್ತವಿಟ್ಟು ಕೇಳಯ್ಯ ಸೇವಕ. ಈ ಧರಾಮಂಡಲ ಮಧ್ಯದೋಳ್ ಮಹಾ ಶ್ರೇಷ್ಠದಿಂದೊಪ್ಪಲ್ಪಟ್ಟು ಪಶ್ಚಿಮದೇಶದೋಳ್ ಸ್ವಚ್ಛತರಮಾದ ಮಹಿಷಾಸುರ ಪುರಕ್ಕೆ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿರುವ ಮಲ್ಲಿಗನೂರು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲಲಿತ ಸೌಂದರ್ಯ ಗುಣಸಂಪನ್ನರಾಗಿ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನಾದ ಶಂಕರನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಈ ಮಹಿಯೋಳ್ ಉದಿಸಿರುವ ಗೌಡ ಪ್ರಭುಗಳು ನಾವೇ ಅಲ್ಲವೇನಯ್ಯ ಸಾರಥಿ. ಅಯ್ಯ ಸೇವಕ ನಾವು ಯಾರು ಯಾರು ಬಂದು ಇದ್ದೀರಿ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತೀಯೆ. ಪೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಯ್ಯ ಸಾರಥಿ, ಚಿಕ್ಕಶಾಂತೇಗೌಡ, ದೊಡ್ಡ ಶಾಂತೇಗೌಡ, ಪುಟ್ಟಶಾಂತೇಗೌಡ, ಪುಟ್ಟ ವೀರೇಗೌಡ, ದೊಡ್ಡವೀರೇಗೌಡ, ಶಿಧ್ಧವೀರೇಗೌಡ, ಪುಟ್ಟಲಿಂಗೇಗೌಡರೆಂಬ ನಾವು ಏಳು ಮಂದಿ ಗೌಡರು ಬಂದು ಇದ್ದೇವಯ್ಯ ಸಾರಥಿ-

ಸಾರಥಿ : ಹಾಗಾದರೆ ಈ ಸಭಾಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಏನು ಕಾರಣ ಬಾಹೋಣವಾಯಿತಯ್ಯ ಗೌಡ ಪ್ರಭುಗಳಿರಾ-

ಗೌಡರ : ಅಯ್ಯ ಸೇವಕ ಇಲ್ಲಿ ಅಘೋರಮಾದ ತಾಳ ಮೃದಂಗಗಳ ಶಬ್ದಗಳು ಆಗುವಂಥದ್ದು ಕೇಳಿ ಬಂದು ಇದ್ದೇವಯ್ಯ ಸೇವಕ -

ಸಾರಥಿ : ಹಾಗಾದರೆ ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬಹುದಯ್ಯ ಗೌಡ ಪ್ರಭುಗಳಿರಾ -

ಸಿಧ್ಧವೀರೇಗೌಡ : ಎಲ್ಲ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುವ ಪುಲ್ಲ ಶಂಕರನಾದ ಮನ್ಮಥ ಪಿತನ ಪೋಷಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮಲ್ಲಿಗನೂರು ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಪ್ರಭುವಾದ ಸಲ್ಲಲಿತ ಸೌಂದರ್ಯರ ಗುಣ ಸಂಪನ್ನ ನಮ್ಮಿಲ್ಲರಿಗೂ ನಾಡ ಗೌಡರಾದ ಚಿಕ್ಕ ಶಾಂತೇಗೌಡರೆ ಕೇಳಿ. ಇಲ್ಲಿ ಶೃಂಗಾರವಾದ ಮಂಗಳಾಂಗಿಯಂತೊಪ್ಪುವ ಈ ಅಂಗನಾಮಣಿ ಯಾರೋ ಬಂಗಾರ ಛಾಯೆಯುಳ್ಳ ಈ ಕಂದನಾರೋ ಸಂಗೀತ ಸಲ್ಲಾಪಗಳಿಂದ ಈ ಅಂಗನೆಯು ದುಃಖಪಡುವ ಕಾರಣವೇನೋ ಗಂಗಾಧರನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾ ನಾವುಗಳು ಪೋಗಿ ವಿಚಾರಿಸೋಣ ಬನ್ನಿರಯ್ಯ ಗೌಡ ಪ್ರಭುಗಳಿರಾ-

ಗೌಡರು : ಅಮ್ಮಾ ತಾಯೆ. ನಾರಿಯರೋಳ್ ಶಿರೋರನ್ನೆಯಾದ ವಾರಿಜಾಕ್ಷಿಯಂತೊಪ್ಪುವ ಜಾಣೆಯ ಕೇಳ್, ನೀನ್ಯಾರು ನಿನ್ನ ಗ್ರಾಮವಾವುದು ನಿನ್ನ ತಾಯಿತಂದೆಗಳಾರು ಮತ್ತು ಈ ಕಂದನಾರು ನೀನು ಗೋಳಾಡುವ ಕಾರಣವೇನು? ನಮ್ಮೊಡನೆ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಪೇಳಬೇಕಮ್ಮಾ ತರುಣೀಮಣಿ-

ಬಾಣಂತಿ ದರುವು

ಧರ್ಮಗುಣಾಂಬುಧಿ ಧರ್ಮರಪಾಲರೆ ಕೇಳಿ

ಪ್ರಾಣವಲ್ಲಭ ಎನ್ನ ಬಿಟ್ಟು ಪೋಗುವನೇ ಕೇಳಿ ||

ಭೂ ತಳದಲ್ಲಿ ನೀವು ಸತ್ಯವಂತರು ಕೇಳಿ

ಮಾತು ಲಾಲಿಸಿ ಪ್ರಾಣನಾಥನ ಒಲಿಸಿ ||

ತೊಂಡನೂರಿ : ಧರ್ಮ ಗುಣಾಂಬುಧಿ ಪರಿಶೀಲರಾದ ಹೇ ಗೌಡ ಪ್ರಭುಗಳಿರಾ ಕೇಳಿ. ಎನ್ನ ಪ್ರಾಣವಲ್ಲಭನಾದ ಕಾಂತನು ಎನ್ನ ಮೇಲಗಲಿ ಚಿತ್ತ ಚಂಚಲನಾಗಿ ಪೋಗುತ್ತಾ ಇದ್ದಾನೆ. ನೀವಾದರೂ ನಿರ್ಮಲಮತಿಯನ್ನೂ ಪೇಳಿರಯ್ಯ ಗೌಡ ಪ್ರಭುಗಳಿರಾ -

ದರುವು

ಇನ್ನೇನು ಗತಿ ಮುಂದೆ ಈ ಧಾತ್ರಿಯೋಳ್ ನಾನು

ಇರಿಸಬಾರದು ಪ್ರಾಣ ಇದ್ದು ಫಲವೇನು ಕೇಳಿ

ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಪೆತ್ತ ಅಣ್ಣಗಳಿರಾ ಕೇಳಿ
ಸಮ್ಮತಿಯನು ಪೇಳಿ ಕೂಡಿಸಿರಯ್ಯ ಕೇಳಿ ||

ತೊಂಡನೂರಿ : ಅಯ್ಯ ಪ್ರಭುಗಳಿರಾ. ಈ ಧಾತ್ರಿಯೋಳ್ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಗಳಂತೆ ಪ್ರಜ್ಜಲಿಪ ಕರುಣಮತಿಗಳುಳ್ಳ ಧರ್ಮಾರತ್ಮಗಳಿರಾ ಕೇಳಿ.
ಸೊಕ್ಕು ಜವ್ವನೆಯಾದ ತನ್ನ ಸತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅಕ್ಕರದಿ ಕಂಗಳಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಅಂಬುಜಾಕ್ಷಿಯರನ್ನು ಕೂಡಿ ತನ್ನ ಸತಿಯ
ಹಂಬಲವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಚಿತ್ತ ಚಂಚಲದಿಂದ ಇರುವ ಭೂಪತಿಗೆ ಬಿತ್ತರಿಸಿ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಪೇಳಿರಯ್ಯ ಗೌಡ ಪ್ರಭುಗಳಿರಾ-

ದರುವು

ಈ ಕ್ಷಿತಿಯೋಳ್ ಬಳ್ಯಾಪುರದ ಸೋಮೇಶನು
ರಕ್ಷಿಸುವನು ಎನ್ನ ದಕ್ಷ ಸಂಹಾರಾ ಕೇಳಿ ||ಪ||

ತೊಂಡನೂರಿ : ಅಯ್ಯ ಗೌಡಗಳಿರಾ. ಈ ಕ್ಷಿತಿಯನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುವ ದಕ್ಷ ಸಂಹಾರಕನಾದ ಫಾಲಾಕ್ಷ ರಕ್ಷಿಸುವನಾದ ಕಾರಣ
ಇಷ್ಟವಿನಂತೆ ಪ್ರಜ್ಜಲಿಪ ಎನ್ನ ಪ್ರಾಣವಲ್ಲಭನಿಗೆ ಕರುಣ ಕಟಾಕ್ಷವಿಟ್ಟು ಕೂಡೆಂದು ಸುಕ್ಷೇಮದಿಂದ ಸುಗುಣಮತಿಯನ್ನು ಪೇಳಿರಯ್ಯ
ಸುಗುಣ ಪ್ರಭುಗಳಿರಾ -

ಗೌಡರು : ಅಯ್ಯ ರಾಜ ನೃಪಕುಲಶಿರೋಮಣಿ ಎಂದೆನಿಪ ಹೇ ರಾಜ ಶ್ರೇಷ್ಠನೆ ಕೇಳು. ನೀನು ಧಾರು ನಿನ್ನ ಪಟ್ಟಣ ಧಾವುದು ಮತ್ತು
ನಿನ್ನ ಪೆತ್ತ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳ ವೆಸರೇನು ನಿನ್ನ ದೇಶವನ್ನು ಅಗಲಿ ಏನು ನಿಮಿತ್ತಾರ್ಥವಾಗಿ ಬಂದು ಇದ್ದಿ ಮತ್ತು ಈ ವನಿತಾಮಣಿ
ಪರಿಪರಿ ವಿಧದಿಂದ ಫಲಬಗೆಯ ನೆನೆದು ಹಲುಬುತ್ತಾ ಈ ಕಂದನು ಗೋಳಾಡುವ ಕಾರಣವೇನು. ಈ ಕನ್ಯಾ ಕಾಮಿನಿ ನಿನಗೆ
ಮಾಡಿರುವ ಅಪರಾಧವೇನು ಸವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಪೇಳಬೇಕೆ ರಾಜಾ.

ಕರಿರಾಜ : ಅಯ್ಯ ಗೌಡ ಪ್ರಭುಗಳಿರಾ. ಈ ವಿಶ್ವದೋಳ್ ಅಶ್ವ ಮಸ್ತಕನೆಂದೆನಿಪ ಅಸ್ಥಿಮುಖಪಿತನಾದ ಹರನ ಕೃಪೆಯಿಂದ
ಧಾರಾಪುರವೆಂಬ ಪಟ್ಟಣವ ಪರಿಪಾಲಿಸುವ ಪರಾಕ್ರಮಿ ಮಾರ ಭೂಪತಿಗೆ ಮಾರಹರನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸಿದಂಥ ಹರಿಕರಿಸಿಂಹ
ರೂಪನೆಂದೆನಿಪ ಕರಿರಾಜನೆಂದು ಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ವಹಿಸಿ ಈ ವಸುಧೆಯನ್ನು ಆಳುತ್ತಿರಲು ಎನ್ನಯ ಘನ ಸೌಂದರ್ಯ ಪರಾಕ್ರಮಗಳನ್ನು
ಕೇಳಿ ಹಳೆಯಬೀಡಿನ ಬಳ್ಯಾಲರಾಯನ ಪುತ್ರಿ ಧಾತ್ರಿ ಮೋಹಿನಿ ಎಂಬ ಕಾಮಿನಿಯನ್ನು ಎನಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ತನ್ನ ಮಂತ್ರಿಯನ್ನು
ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾನಾದ ಕಾರಣ, ಪರಿಣಯಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಬರುವ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ತೊಂಡನೂರಿ ಎಂಬ ರಕ್ತಸಿಯ ಮಗಳಾದ
ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿಯು ಎನ್ನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಪೋಗಿ ಕಾಮ ಕಲಹದಲ್ಲಿ ನಾನು ಕೂಡಿರುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಅಸುರೆ ಪೆಣಗಳನ್ನು
ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಆರ್ಭಟಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಲು ಶಶಿಮುಖಿಯು ಎನ್ನನ್ನೂ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟಿರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಸುರೆ ಹೊಸ ಗಮುಲು
ಹೊಸವಾಸನೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬಿಸುಜಾಕ್ಷಿಯ ಮರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿದು ಯನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವೆನೆಂದು ಮೋಸದಿಂದ ತನ್ನ ತಮ್ಮನ
ಕೊಂದಳಾದ ಕಾರಣ, ದುಷ್ಟ ಅಸುರೆಯು ಮನದಿ ಮತ್ಸರದಿಂದ ಎನ್ನ ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ಅಸುರೆ ವೇಷವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪುಸಿಯಿಂದ
ಬಾಣಂತಿ ವೇಷವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಬೆಂಬತ್ತಿ ಬಂದು ಇದ್ದಾಳಯ್ಯ ಗೌಡ ಪ್ರಭುಗಳಿರಾ -

ದರುವು

ಭೂಪ ಲಾಲಿಸಿ ಕೇಳು ಕೋಪಿಸಾದೆ ಮಾತ
ರಾಜಚಂದ್ರ ||

ಭುವನ ವಿಖ್ಯಾತ ಸದ್ಗುಣ ಸಾರ್ವಭೌಮನೇ

ರಾಜಚಂದ್ರ ||

ಯುವತಿ ಮಣಿ ಎಂದು ಕರುಣಿಸಬೇಕಯ್ಯ

ರಾಜಚಂದ್ರ ||

ಅವಿವೇಕವನು ಬಿಟ್ಟು ಕಂದನ ನೋಡಯ್ಯ

ರಾಜಚಂದ್ರ ||

ಕರಿಬಂಟನ ಕಾಳಗ

ಗೌಡರು : ಅಯ್ಯ ರಾಜ, ಈ ಲೋಕದೊಳು ತಾನು ಮಹಾ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿ ಆದಾಗ್ಯೂ ಒಂದಾನೊಂದು ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಗಳಿಂದ ಕೋಪಕಾತುರನಾಗಿ ಸುಗುಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸಮಯೋಚಿತವನ್ನು ಅರಿತು ದಾರಾದರೂ ಬಂದು ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಪೇಳಿದರೆ, ಕೇಳಿ ಗ್ರಹಿಸುವರಾದ ಕಾರಣ ಈ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕನ್ನೆ ಕಂದನನ್ನು ನೋಡಿ ಕರುಣಿಸಯ್ಯ ರಾಜಾ ಮಾರ್ತಾಂಡ ತೇಜಾ-

ದರುವು

ಕೂಡಿದ ಸತಿಯ ನೀಡಾಡುವರೇನಯ್ಯ

ರಾಜಚಂದ್ರ ||

ರೂಢಿಯೊಳಗೆ ನಿನ್ನ ಆಡಿಕೊಂಬುವರಯ್ಯ

ರಾಜಚಂದ್ರ ||

ರಕ್ಕಸಿ ಎಂದು ನೀ ರಮಣಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು

ರಾಜಚಂದ್ರ ||

ಧಿಕ್ಕರಿಸುವರೇನೋ ಧೈರ್ಯಸಂಪನ್ನನೆ

ರಾಜಚಂದ್ರ ||

ಗೌಡರು : ಅಯ್ಯ ರಾಜ. ಮತ್ತೆ ಗಜಗಾಮಿನಿಯಾದ ತರುಣಿ ಇವಳು ನಿನ್ನ ಚಿತ್ತದೊಳು ಭಯವನ್ನು ಪಡದೆ ಈ ರಾತ್ರಿ ಈ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ನೀವು ದಂಪತಿಗಳು ಹಿತವಾಗಿದ್ದರೆ ಈ ಪೊಡವಿ ರಕ್ಷಕನಾದ ಶಂಕರನು ನಿನ್ನ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವನು. ಆದಕಾರಣ ಈ ಕನ್ನೆ ಈ ಕಂದನನ್ನು ನೋಡಿ ದಾನವಿ ಎಂದು ಎಣಿಸತಕ್ಕದ್ದು ನಿನಗೆ ಉಚಿತವಲ್ಲ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವಂತರ ಮಾತುಗಳು ಯಾವ ಮನುಷ್ಯರಾದರೂ ಕೇಳಬೇಕೆಂಬ ನೀತಿ ಉಂಟಾಗಿರುವುದಾದ ಕಾರಣ ನೀನು ನಮ್ಮಗಳ ಮಾತನ್ನು ಲಾಲಿಸಿ ಈ ಕನ್ನೆ ಕಾಮಿನಿಯ ಮನಸ್ಸು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿ ಸುಖದಿಂದ ಇರುವಂಥವನಾಗಯ್ಯ ರಾಜಾ ಮಾರ್ತಾಂಡ ತೇಜಾ ||

ದರುವು

ಖಳಸತಿ ಅಲ್ಲೆಂದು ಕಳವಳ ಪಡುವಳು

ಬಳಕುತ ಬಳಲುವಳು ರಾಜ ||

ಬಳಲಿರುವಳು ಬಂದಳಲಿಪುದುಚಿತವು

ಬಾಲೆಯ ಕೂಡಯ್ಯ ರಾಜ ||

ಗೌಡರು : ಅಯ್ಯ ರಾಜ. ರಕ್ಕಸರ ಕಾಮಿನಿ ನಾನಲ್ಲವೆಂದು ಅಕ್ಕರದಿಂದ ಪೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದಾಳೆ. ನೀನು ಅಕ್ಕರದಿಂದ ಕೂಡುವಂಥವನಾಗಯ್ಯ ರಾಜಾ ರವಿಸಮತೇಜಾ ||

ದರುವು

ಬಲ್ಲಿದನಹುದು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಮೇಲೆ

ಸಲ್ಲದು ದುರ್ನೀತಿ ರಾಜ

ನಲ್ಲೆಯನೊಂದಿರುಳಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದ ಕಡೆ

ಯಲ್ಲಿ ನೋಡುವೆವು ರಾಜ ||

ಗೌಡರು : ಅಯ್ಯ ರಾಜ. ನೀನು ಮಹಾ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾ ಇರುವುದೇನೋ ಸಹಜ ಮತ್ತು ಈ ರಾತ್ರಿ ಈ ಕಾಮಿನಿಯನ್ನು ಕೂಡುವಂಥವನಾಗಯ್ಯ ರಾಜಾ ರವಿಸಮತೇಜಾ.

ದೊರೆ ದರುವು

ವಕ್ಕಲಿಗರ ಪ್ರಭು ವಲ್ಲದೆಂಬುವ ನೀತಿ

ತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯವು ಸಹಜಾ ಕೇಳಿ

ರಕ್ಕಸಿ ಎನ್ನನು ಕೊಂದರೆ ನೀವೆಲ್ಲ

ಮಾತಿಗೆ ಸಿಕ್ಕುವಿರಿ ಕೇಳಿ ||

ಅಯ್ಯ ಗೌಡ ಪ್ರಭುಗಳಿರಾ

ಕರಿರಾಜ : ವಕ್ಕಲಿಗ ಪ್ರಭುವಲ್ಲ ಬೆಕ್ಕು ಹೆಬ್ಬುಲಿಯಲ್ಲ ಕಕ್ಕೇಯ ಕಾಯಿ ದುದಿಯಲ್ಲ ಇವ ಮೂರು ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಮಹಾಮಹಿಮನಾದ ಸರ್ವಜ್ಞ ಸಂಭೂತನಾದ ಮುನಿಪುಂಗವನು ಹೇಳಿರುತ್ತಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಎಷ್ಟು ವಿಧವಾಗಿ ಪೇಳಿದಾಗ್ಯೂ ನೀವು ಕೇಳದೆ ರಕ್ಕಸಿ ಅಲ್ಲವೆಂದು ಪೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೀರಿ. ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ನಿಮ್ಮಯ ವಚನವಾಕ್ಯವಂ ಕೇಳಿ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ. ಸೃಷ್ಟಿ ರಕ್ಷಕನಾದ ಹರನ ಕೃಪೆ ತಪ್ಪಿ ಈ ದುಷ್ಟ ರಕ್ಕಸಿಯು ಎನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ನಷ್ಟ ಮಾಡಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಈ ಸೃಷ್ಟಿಯೋಳ್ ಅಪಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಪಟ್ಟೀರಯ್ಯ ಗೌಡ ಪ್ರಭುಗಳಿರಾ -

ಗೌಡರು : ಅಯ್ಯ ರಾಜ. ನೀನು ಪೇಳಿದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಎಮ್ಮಯ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಂಶಯ ತೋರುತ್ತಾ ಇದೆ. ಆದರೆ ನಾವು ಪೇಳಿದ ವಚನವು ಸತ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದು ಈ ಮತ್ತೆ ಗಜಗಾಮಿನಿಯು ಮತ್ಸರದಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕೊಂದದ್ದೇ ಆದರೆ ಮತ್ತೆ ವೈಶ್ವಾನರಂಗೆ ತನುವನಿತ್ತು ಮಡಿಯುತ್ತೇವಯ್ಯ ರಾಜಾ -

ಕರಿರಾಜ : ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ನಿಮ್ಮಯ ಮಾತಿಗೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ. ಈ ಕಪಟದಾನವಿಯು ನನ್ನನ್ನು ಕೊಂದು ಪ್ರಾಣವನ್ನು ನಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಕೀರ್ತಿ ಅಪಕೀರ್ತಿಯು ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೂ ತಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲವಯ್ಯಿ ಗೌಡ ಪ್ರಭುಗಳಿರಾ-

ಗೌಡರು : ಅಯ್ಯಿ ರಾಜಾ. ಈ ರಮಣಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಂದದ್ದೇ ಆದರೆ ನಾವು ಏಳು ಮಂದಿ ಸಹಿತ ಅಗ್ನಿ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಆದ ಕಾರಣ ಈ ರಾತ್ರಿ ಈ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ನೀವು ದಂಪತಿಗಳು ಸಹಿತವಾಗಿ ಸುಖದಿಂದ ಇರುವಂಥವರಾಗಿರಯ್ಯಿ ರಾಜಾ ರವಿಸಮತೇಜಾ -

ಗೌಡರು : ಅಮ್ಮಾ ತಾಯೆ. ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನೊಳು ಬಹಳ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮೃಷ್ಟಾನ್ನ ಭೋಜನವಂಗೈದು ನಿನ್ನ ಮನೋ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವಿದ್ದಂತೆ ನಿನ್ನ ಗಂಡನನ್ನು ನಿನ್ನ ವಶಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಅತಿ ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ನಿನ್ನ ಪತಿಯೊಡನೆ ಕೂಡುವಂಥವಳಾಗಮ್ಮಾ ತರುಣಿ ಸದ್ಗುಣಾಭರಣಿ -

ತೊಂಡನೂರಿ : ಹೇ ನಲ್ಲ ಹೇ ಸುಗುಣ, ಹೇ ಕಾಂತ ಈ ಪರಿಯ ಕಾಮಕೂಟದೊಳು ಎನ್ನ ಕೂಡದೆ ಕಲಹದಿಂದಲಿ ಮುನಿದು ಮಾತನಾಡದೆ ಇರುವ ಮೌನವು ಏತಕ್ಕೋ ನಲ್ಲಾ ನಿನಗಿದು ಸಲ್ಲಾ-

ಬಾಣಂತಿ ದರುವು

ನೋಡಿದಳು ನೃಪತಿಯನು ಮಾಡಿದಳು ಮೋಹವನ್ನು

ಕೂಡು ಕೂಡೆಂದು ಕೈಯಾ ಪಿಡಿಯುವಳು ||

ಮಾಡಿದಳು ಕೋಪವನ್ನು ಕೂಡೆಂದು ಕುಚಗಳ

ಪಿಡಿದಾಳು ದೈತ್ಯೆ ನಿಜರೂಪವ ಧರಿಸಿ ||

ತ್ರಿವುಡೆ

ಕೇಳು ಪಾರ್ವತಿ ದನುಜೆ ರೌದ್ರವತಾಳಿ ಕೋಪದಿ

ಕರಿಯಭಂಟನ ಸೀಳಿದಳು ರವದಿಂದಲಾ ಬೇತಾಳನರಸಿ ||

ಕುಡಿಕುಡಿದು ರಕ್ತವನು ತೇಗುತ - ಪೊಡವಿಪತಿ

ಯನ್ನು ಕೊಂದಳಮ್ಮಲಿ ನಿಡಿದಳಾಕ್ಷಣ

ಪೂರ್ವದಲಿ ತಾ ಪಡೆದ ಫಲವ ||

ತೀರಿತೆನ್ನಯ ಶಾಪವಿಲ್ಲಿಗೆ ಹಾರಿಸುತ್ತಾ ಗುಡಿಯ

ಶಿಲೆಯನು ಸೇರಿದಳು ಸುಖದಿಂದ ಗಿರಿಜಾಪತಿಯ ಪುರವಾ ||

ತೊಂಡನೂರಿ : ಹೇ ಗಗನವಾಣಿಯೆ, ಕರಿರಾಜನ ರಕ್ತಪಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಕೂಡಲೆ ಶಾಪ ಪರಿಹಾರವಾಗುವುದೆಂದು ಎನ್ನೊಡನೆ

ಗಿರಿಜೆಯು ಪೇಳಿದ್ದಳು. ಅದೇ ರೀತಿ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಶಾಪ ಪರಿಹಾರವಾಯಿತು. ಈಗಲೇ ನಿಜಶರೀರವೆತ್ತಿ ಎನ್ನ ನಿಜಸ್ಥಾನವಾದ

ಪಾರ್ವತಿ ಸಮ್ಮುಖಕ್ಕೆ ಹೊರಡುತ್ತೇನೆ-

ಗೌಡರು : ಅಯ್ಯ ಗೌಡ ಪ್ರಭುಗಳಿರಾ. ಇಂದಿನ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಕರೀರಾಜನು ಪೇಳಿದ ಮಾತುಗಳು ಕೇಳದೆ ಕಪಟ ಕಾಮಿನಿಯ ಮಾತು ನಿಶ್ಚಯವೆಂದು ತಿಳಿದು ಭೂಪತಿಯ ಒಡಂಬಡಿಸಿ ಕಳುಹಿಸಲು ಕುಟಿಲೆ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕೊಂದು ಕೂಗಿ ಆರ್ಭಟಿಸಿ ಪೋದಳಾದ ಕಾರಣ ನಾವು ಈ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಂಥ ಭಾಷೆಯನ್ನೂ ತಪ್ಪದೆ ಅತಿ ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಕರೀರಾಜನ ಸಹಿತವಾಗಿ ಅಗ್ನಿ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅತಿ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಪೋಗೋಣ ನಡಿರಯ್ಯ ಗೌಡ ಪ್ರಭುಗಳಿರಾ –

ವಚನ-ರಾಗ-ಸಾವೇರಿ

ಇಂತು ಸತ್ಯವಂತರಾದ ಗೌಡರು ಶೋಕಿಸುತ್ತಾ ಇರಲು
ಅತ್ತಲಾ ನೃಪೋತ್ತಮನ ಸಚಿವರು ಮತ್ತೆ ಚಾರರಂ
ಕಳುಹಿಸಿ ಮಲ್ಲಿಗನೂರು ವರ್ತಮಾನವು ತಿಳಿದು
ಚಿತ್ತದೊಳತಿ ದುಗುಡವನುಪಟ್ಟು ಮತ್ತೆ ಆ ಪುರವಂ
ಪೊಕ್ಕು ಪೃಥ್ವೀಪತಿನಳಿದುದಂ ಬಿತ್ತರಿಸಿ
ಬನವಂತಾದೇವಿ ಪುತ್ರಶೋಕದಿಂ ಕೂಗಿಡುತ್ತಾ
ಮಲ್ಲಿಗನೂರು ಎತ್ತೆನುತ್ತಾ ನಡೆತಂದು ಮಡಿದಿದ್ದ
ಆತ್ಮಜನಂ ಕಂಡೆಬಿಡದೆ ಘೋರಶೋಕದಿ
ಮೂರ್ಛೆಯನ್ನಾಂತು ತನ್ನೊಡಲಂ ಬಡಿಯುತ್ತ
ಹಾ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ ಫಾಲಾಕ್ಷ ಶಂಕರ
ನಿನ್ನ ಕೃಪೆ ತಪ್ಪಿತೇ ಎಂದೆನುತ ಮರುಗಿ ದುಃಖಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು
ಪದ್ಮಾಯತಾಕ್ಷಿ –

ದರುವು

ಮಾತನಾಡಲೊ ಕಂದ ಏತಕ್ಕೆ ಮಲಗಿದ್ದಿ
ಕೋಪವೇತಕೊ ಎನ್ನೊಳು ||

ಪಾಪಿ ವಿಧಿಯು ಬಾಲ ಬೆಂಬಿಡದೆ ನಿನ್ನಾ
ಈ ಪರಿಯಾಯಿತೆ ಇಂದುಶೇಖರ ಕಾಯೋ
ಮಾತಾಡೋ ಕಂದ ||

ಸುತನೆಂಬೊ ಆಸೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಯಿತೆ ಇನ್ನು
ಮಕರಾಂಕನ ಪೋಲ್ವ ಮಗನೆ ||

ಅತಿಶಯಾ ಪರಿಣಯಕ್ಕಾಗಿ ನೀ ಬಂದು
ಪ್ರತಿಕೂಲ ಮಾಡಿತೆ ವಿಧಿಯು ನಿನ್ನನು ಈಗ
ಗತಿಸೀದೆ ಕಂದ ಇನ್ನಾಗೆ ನಾ ತಾಳಲಿ ಬಾಳಲಿ ||

ಬನವಂತಾದೇವಿ : ಅಪ್ಪಾ ಕಂದ. ಮಕರಧ್ವಜನಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ಹೇ ಕಂದಮ್ಮ. ಮುಖವೆತ್ತಿ ಎನ್ನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡದೆ ಮೌನದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿರುವ ಹಾಗೆ ನಿದ್ರೆಯು ಬಂದಂತೆ ಇರುವ ಕಾರಣವೇನು ಮತ್ತು ಎನ್ನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುವಂಥವನಾಗಪ್ಪ ಕಂದ –

ದರುವು

ಈ ಕ್ಷಿತಿಯೊಳು ಬಳ್ಯಾಪುರದಾ ಸೋಮೇಶನು

ಈ ಪರಿ ಮಾಡಿದನೆ ||

ಸಾರಿ ಸಾರೀ ನಾ ಪೇಳಿದ ಮಾತು ನಿಸ್ಸಾರ

ಮಾಡಿಯೂ ಬಂದು ತನುವ ನೀಗಿದೆ ಕಂದ

ಪೇಳಲಿನ್ನೇನು ಆರೊಳಗಿನ್ನು ಉಸುರಾಲಿನ್ನೇನು ||

ಬನವಂತಾದೇವಿ : ಅಪ್ಪಾ ಕಂದ. ಹಿಂದೆ ನಾನು ಎಷ್ಟು ವಿಧವಾಗಿ ಪೇಳಿದಾಗ್ಯೂ ನೀನು ಕೇಳದೆ ಮಂದಮತಿಯಿಂದ ಮುಂದಣದ ಅಂದವನ್ನೂ ಅರಿಯದೆ ಮಂದಿಮಾಬರಲವು ಸಂದಣಿಯು ಮುಂತಾದ ಅಂದವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನೀ ಬಂದುದಕ್ಕೆ ನಿನಗೆ ಕುಂದು ಸಂಭವಿಸಲೆಂದು ಕುಮುದಲೋದ್ಭವನಾದ ಬ್ರಹ್ಮನು ಲಿಖಿಸಿದನೋ ಏನೋ ಇದಕ್ಕೆ ಧಾರು ಮಾಡುವುದೇನು. ಆದರೆ ಈ ಕುಂಭಿಣಿಯ ರಕ್ಷಕನಾದ ಶಂಕರನು ನಿನ್ನನ್ನು ಎಂದಿಗೆ ಪಾಲಿಸುವನಪ್ಪಾ ಬಾಲಾ ಸತ್ಯಗುಣಶೀಲಾ-

ಗೌಡರು : ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೂ ಚಿಂತೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗದಮ್ಮ ತಾಯಿ. ಅಯ್ಯ ಚಿಕ್ಕ ಶಾಂತೇಗೌಡರೆ ಕೇಳಿ. ಅತಿ ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಸುಗಂಧ ಕಾಷ್ಠಗಳು, ಗಂಧ ಪರಿಮಳ ದ್ರವ್ಯಗಳು ಘೃತ ತೈಲಗಳು ಸಮೇತ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಮಲ್ಲಿಗನೂರು ಗ್ರಾಮದ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕರೆಸಿಕೊಂಡು ಸಭೆಯವರನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರ ಮುಂದೆ ನಮ್ಮ ಸತ್ಯ ವಾಕ್ಯದಂತೆ ನಾವು ಅಗ್ನಿ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾವಕಾಶವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗದಯ್ಯ ಗೌಡರುಗಳಿರಾ -

ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಅಗಬಹುದಯ್ಯ ಗೌಡರೆ -

ಅಮ್ಮಾ ತಾಯಿ ಕುಸುಮಶರನ ಸತಿ ರತಿಯಂತೆ ತೋರುವ ಹೇ ಜನನೀ. ಹಿಮಕರನ ಪ್ರಭೆಗೆ ಇಮ್ಮಿಗಿಲಾದ ನಿಮ್ಮ ಕುಮಾರನನ್ನು ಚಮತ್ಕಾರವಾದ ಬಾಣಂತಿಯ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಶ್ರಮಗೊಳಿಸಿ ನಾವು ಪ್ರಮಾಣ ಕೊಡಲು ನಮ್ಮ ಮಾತು ಸತ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದು ಕರಿರಾಜನು ಈ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಲು ರಕ್ತಸಿಯು ರಾಜನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ನಷ್ಟಗೊಳಿಸಿ ಕೂಗಿಕೊಂಡು ಹಾರಿ ಪೋದಳು. ಆದಕಾರಣ ನಮ್ಮ ಸತ್ಯ ವಾಕ್ಯದ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಅಗ್ನಿ ಪ್ರವೇಶವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ನಮ್ಮ ಸತ್ಯವೇ ಕಾಪಾಡಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ತಾವು ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರವಾಗಿರಬೇಕಮ್ಮ ತಾಯಿ -

ದ್ವಿಪದೆ

ಸಿರಿಗಂಧ ಕರ್ಪೂರವು

ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಕಾಷ್ಠಗಳ ತರಿಸಿ ಮಿಗೆ ವಹಿಲದಿಂ

ವೈಶ್ಯಾನರನಂ ಪುಟಗೊಳಿಸಿ ಗೌಡರು

ಪಾವಕನ ಸ್ತುತಿಸಿ ಬೀಳುವ

ಅನಿತರೊಳು ಒದಗಿದರು ವನಿತೆ

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ ಕಟಕಿಯು ಸಹಿತೆ

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಆಹಾ ಇದು ಏನು ಚೋದ್ಯ. ಈ ಕರಿರಾಜನು ಎಷ್ಟು ವಿಧವಾಗಿ ಪೇಳಿದರೂ ನಾನು ಕೇಳದೆ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು ಅಂಬಿಕಾ ದೇವಿ ಕೊಟ್ಟ ವರದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾಯಿತು. ಎನ್ನ ಕಾಂತನು ಹೇಳಿದ್ದೆ ನಿಜವಾಯಿತು. ಇನ್ನೇನು ಮಾಡಲಿ ಹೇ ಕಾಂತ, ಹೇ

ರಮಣ ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳದೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೂಡಿದ್ದಾಯಿತು. ಪನ್ನಗ ಭೂಷಣನು ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಿದನೆ ಹೇ ರಮಣ ಸದ್ವಿಲ್ಲದೆ ಮಲಗಿರುವೆಯಲ್ಲಾ ನಿನ್ನ ಮುದ್ದು ಮುಖವೆತ್ತಿ ಎನ್ನ ನೋಡಿ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಕೇಳಿಯೋಳ್ ಎನ್ನ ಕೂಡಬಾರದೆ. ಬೆಂಬಿಡದೆ ಬಂದು ರಕ್ತಸಿಯು ಕೊಂದಳೆ ಇನ್ನೆಲ್ಲಿ ಪೋಗಲೋ ಸುಂದರಾಂಗ -

ಸಾವೇರಿ

ಮತ್ತೆ ಬಳ್ಳಾಲ ಪುತ್ರಿ ಧಾತ್ರಿಮೋಹಿನಿ
ಎಂಬ ಕಾಮಿನಿಯು ಮಲ್ಲಿಗನೂರು
ವರ್ತಮಾನವು ತಿಳಿದು ಚಿತ್ತದೋಳ್
ಶೋಕಿಸುತ್ತಾ ಚಿತ್ರದಪಟವನ್ನು ನೋಡಿ
ಚಿಂತಿಸಿ ಮನದಿ ಮೃತ್ಯುವಾದನೆ ನಲ್ಲಾ
ಎಂದೆನುತ ನಡೆತಂದಳು ಅಂಬುಜಾಕ್ಷಿ

ದರುವು

ದುರುಳೆ ಕೈಯೊಳು ನೀನು ಧರೆಯೋಳ್
ಸೊಕ್ಕಿದೆಯಾ ಕರುಣವಿಟ್ಟೆನ್ನೊಳ್
ಸರಸವಾಡಯ್ಯೆ ||

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಹೇ ರಾಜ ಹೇ ಕಾಂತ. ಹೇ ರಮಣ. ಚೆನ್ನಿಗನಾದ ನೀನು ಕನ್ನೆಯಾದ ಎನ್ನೊಡನೆ ಮನ್ನಣೆ ಮಮತೆಯಿಂದ ಉನ್ನತವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡದೆ ಮಲಗಿರುವೆಯಲ್ಲಾ ದುಷ್ಟ ರಕ್ತಸಿಯು ನಿನ್ನನ್ನು ನಷ್ಟಗೊಳಿಸಿದಳೇ ಇನ್ನೇನು ಮಾಡಲೋ ಪ್ರಾಣವಲ್ಲಭ -

ದರುವು

ಪೊಡವಿ ಬಳ್ಳಾಲಪುರಿಯ ಮೃಢನು ಮಡಿದನೆ
ಬಿಡದೆ ನಿನ್ನನು ದುಡುಕಿ ನಡೆಸಿದನೆ ||

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಹೇ ರಾಜಾ. ಅಸಮ ಸಾಹಸವುಳ್ಳ ಶಶಿ ಸೋದರನ ಸುತ ಕುಸುಮ ಶರನಂತೆ ಪೋಲ್ವ ನಿನ್ನ ಮುಖವು ಕುಸಿದು ಪೋದ ಹಾಗೆ ಬಿಸುಜಾಕ್ಷಿಯಾದ ಎನಗೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿರುವುದಲ್ಲ ಮಾರಹರನು ಎನಗೆ ವ್ಯಸನಕ್ಕೆ ಗುರಿ ಮಾಡಿದನೆ ಇನ್ನೇನು ಮಾಡಲೋ ಪ್ರಾಣವಲ್ಲಭ-

ಧರಣಿ ಮೋಹಿನಿ : ಆಹಾ ಇದು ಏನು, ಗಗನವಾಣಿ ಹೇಳಿದ್ದೇ ನಿಜವಾಗಿದೆ. ಹೇ ಪ್ರಾಣವಲ್ಲಭ ನಿನ್ನ ಚಿತ್ರಪಟವನ್ನೂ ನೋಡಿ ಬಿಸುಜಾಕ್ಷಿಯ ಪತಿಸುತ ಕುಸುಮ ಶರ ಸಮರೂಪನಂತೆ ಕಾಣಲು ನಿನ್ನನ್ನು ಪರಿಣಯವಾಗಬೇಕೆಂದು ಮೆಚ್ಚಿ ಇಳೆಯ ಭೂಪತಿ ಬಳ್ಳಾಲರಾಯನ ಪುತ್ರಿ ಧರಣಿ ಮೋಹಿನಿಯಾದ ನನ್ನ ಚಿತ್ರದ ಪಟವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಲು ಆನಂದಭರಿತನಾಗಿ ಪರಿಣಯಕ್ಕಾಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದೆ. ನಾನು ಸಂಭ್ರಮಗೊಂಡು ಬರುತ್ತಾನೆಂದು ಇರುವಾಗ್ಯೆ ವಾಗ್ಗೇವಿ ಪತಿ ಚತುರ್ಮುಖನು ಈ ರೀತಿ ಬರೆದಿದ್ದನೇ ಹೇ ರಮಣ ಮತ್ಯಾರನ್ನು ಪರಿಣಯವಾಗಲಾರೆ, ಮುದ್ದುಮುಖನಾದ ನಿನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲೆ ಸಹಗಮನವಾಗುವೆನಯ್ಯೆ ಪ್ರಾಣಕಾಂತ -

ದರುವು

ಸರಿಯೇ ಮಲಗಿರುವ ಬಗೆಯು ಆಯಿತೆ ಎನಗೆ
ಹರಿಕರಿಸಿಂಹ ಪರಾಕ್ರಮನೆಂದೆಣಿಸಿ ಧರಣೀಶ
ಮಲಗಿರಬಹುದೆ ಶಿರವೆತ್ತಿ ನೋಡದೆ ||

ಧರಣಿಮೋಹಿನಿ : ಹೇ ರಾಜಾ ಕುಸುಮಶರ ಸಮರೂಪ ಶಶಿಬಿಂಬದಂತೆ ಎಸೆಯುವ ಕುಶಲನಾದ ಹೇ ದೊರೆ, ಹೇ ಧುರಧೀರ ಧರಣಿ
ಭೂಪಾಲ ಹರಿಕರಿಸಿಂಹ ಪರಾಕ್ರಮಗಳುಳ್ಳ ಶೌಯರ ಪ್ರತಾಪನೆ ಇಲ್ಲಿ ಮಲಗಿರುವೆಯಲ್ಲಾ ಉನ್ನತವಾದ ಎನ್ನ ಮುಖವನ್ನು
ಚೆನ್ನಿಗನಾದ ನೀನು ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ನೋಡಬಾರದೆ ಕಾಂತ ಕಾಮಿನಿ ವಸಂತ –

ದರುವು

ದೊರೆಯೆ ನಿನ್ನನು ನಾನು ಪರಿಣಯವಾಗಲು
ಸ್ಥಿರವೆಂದು ನಾ ನಂಬಿ ಇರುವೆ ಈ ಪರಿ
ಮಲಗಿರುವೆ ಆಹಾ ಸರಿಯೆ ||

ಧರಣಿಮೋಹಿನಿ : ಹೇ ರಾಜಾ. ಸಿಂಧುಜಾಪತಿಯಾದ ಮಂದರಗಿರಿಧರ ಇಂದಿನೇತ್ರನ ಸುತ ಕಂದರ್ಪನಂತೆಸೆಯುವ ನಿನ್ನ
ಉನ್ನತವಾದ ಚಿತ್ರದೋಳೆ ಮುಖ ಮಂಡಲವನ್ನು ನೋಡಿ ಪರಿಣಯವಾಗಬೇಕೆಂದು ಇದ್ದೆನು. ಈ ರೀತಿ ಬಿದ್ದಿರುವೆಯಲ್ಲಾ ಕಾಂತ
ಸದ್ಗುಣವಂತ –

ದರುವು

ಕ್ಷೋಣಿ ಬಳ್ಳಾಪುರಿ ಸೋಮೇಶನಾ ಸಖಾ
ವಾಣೀಶ ಈ ರೀತಿ ಬರೆದ ಪ್ರಾಣೇಶನು ಮಡಿದಾ
ಆಹಾ ಸರಿಯೆ ||

ಧರಣಿಮೋಹಿನಿ : ಹೇ ರಾಜಾ. ನಮ್ಮ ಪುರವರಾಧಿಪತಿ ಚೆನ್ನಿಗನ ಸಖ ಉರಗ ಭೂಷಣ ಉಮಾವಲ್ಲಭನು ತರುಣಿಯಳಾದ ಎನ್ನ
ಮೇಲೆ ಕರುಣವಿಲ್ಲದೆ ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಿದನೆ. ನಾನೆಷ್ಟು ಮೊರೆ ಇಟ್ಟರೂ ಕರುಣಾ ಬಾರದೆ ಆಹಾ ಕಾಂತನೆ ಚಿಂತೆಗೆ ಒಳ
ಮಾಡಿದೆಯಲ್ಲೋ ರಮಣ –

ಗೌಡರು : ಅಮ್ಮ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ ಧರಣಿ ಮೋಹಿನಿಗಳಿರಾ. ನಾವುಗಳು ಕರಿರಾಜನ ಸಹಿತ ಅಗ್ನಿ ಪ್ರವೇಶವಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತೆ. ಆದ್ದರಿಂದ
ನೀವುಗಳು ಚಿಂತಿಸದೆ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರವಾಗಿರಬೇಕಮ್ಮ ತಾಯಿಗಳಿರಾ

ದರುವು

ಪ್ರಭುಗಳು ಮೊದಲಾಗಿ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿಯು
ಪೃಥ್ವಿ ಮೋಹಿನಿಸಹಿತ ಬೀಳ್ಕನಿತರೊಳು ||

ಸಾವೇರಿ

ಶ್ರೀ ಗಂಗಾಧರ ಗೌರಿಮನೋಹರಾ ರಜತಾದ್ರಿ ಪುರವರ
ಶೇಷಭೂಷಣ ಶಿರಾ ಈಶ್ವರ ಪರಮೇಶ್ವರ ಈಶ
ಜಗದೀಶ ಭವನಾಶ ತ್ರಿಗುಣೇಶ ನಂದಿವಾಹನ
ಕಸ್ತೂರಿ ಚಂದನ ಲೇಪನ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಪಾಲನೆ
ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಪಾಲಾಕ್ಷ ಶರಣಾಗತ ಪಕ್ಷ
ದುರ್ಜನ ಶಿಕ್ಷ ಪಂಕಜಾಕ್ಷ ಭಕ್ತನಿದೋಷ
ಸಾರಂಗಧರಪೋಷ ಜ್ಞಾನಂದಗೋಷ ತತ್ತ್ವವೇತ್ರ
ಮನೋ ನಿಗರ್ವಿಧಾಮ ವನಮಾಲಿಕಾಲಿಲಾಮ
ಈ ರಾಜಂಗೇ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಮಾತು ಕೊಟ್ಟಂತೆ
ತನುಗಳಂ ಯಜ್ಞೇಶ್ವರಂಗೇ ಸಮರ್ಪಿಸುವೆವು
ಮಾಂರಕ್ಷ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷ ಪಾಲಿಸೆಮ್ಮನು ದೇವಾ
ನಮಸ್ತೆ, ನಮಸ್ತೆ ನಮಃ -

ಈಶ್ವರನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ

ದರುವು

ಸ್ತುತಿಸುವ ಭಕ್ತಿಗೆ ಶಂಕರ ನಡತಂದು
ಪೃಥ್ವಿಯೋಳ್ ಇದು ಯೇನು ಚೋದ್ಯ ||

ಈಶ್ವರ : ಅಯ್ಯ ಭಕ್ತಾದಿಗಳಿರಾ. ನೀವು ಮಹಾ ಪ್ರಲಾಪದಿಂದ ನನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಬೇಡುವ ಕಾರಣವೇನು ನಿಮ್ಮಯ
ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಬಂದು ಇದ್ದೇನೆ. ಈ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಈ ವನಿತೆಯರು ಸಹಿತವಾಗಿ ನೀವು ಏಳು ಮಂದಿಯೂ ಅಗ್ನಿ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು
ಮಾಡತಕ್ಕ ಕಾರಣವೇನು. ಸವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಪೇಳುವಂಥವರಾಗಿರಯ್ಯ ಭಕ್ತಾದಿಗಳಿರಾ -

ದರುವು

ಕುಸುಮ ಬಾಣನ ವೈರಿ ಉಸುರಾಲೇನತಿ ಚೋದ್ಯ
ವಸುಧಾಧಿಪನು ಈ ಕರಿರಾಜನಿಂದಾ ||

ಗೌಡರು : ಹೇ ದೇವಾ. ಈ ಧರೆಯೊಳು ಉತ್ತಮವಾದ ಧಾರಾಪುರಿ ಪಟ್ಟಣವ ಪರಿಪಾಲಿಸುವ ಕರಿರಾಜನೆಂಬುವನು ಧರಣಿ ಮೋಹಿನಿ
ಎಂಬ ಕಾಮಿನಿಯ ಪರಿಣಯಕ್ಕಾಗಿ ಬರುವ ದಾರಿಯೊಳು ತೊಂಡನೂರಿ ಎಂಬ ರಕ್ಕಸಿಯ ಮಗಳಾದ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿಯೆಂಬ
ಕಾಮಿನಿಯು ಮೋಹಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಕಾಲದೊಳು ಚಂಡದಾನವಿಯಾದ ರಕ್ಕಸಿಯು ಕಂಡು ತನ್ನ ಮಗಳ ಮರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿದು
ರಾಜನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ಮೋಸದಿಂದ ತನ್ನ ತಮ್ಮನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು, ಭೂಪತಿಯು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊರಟು ಬರಲು
ಚಂಡದಾನವಿಯು ಮನದಿ ಮತ್ಸರದಿಂದ ಈ ಮಂಡಲಾಧಿಪನನ್ನು ಬೆಂಬತ್ತಿ ಬಂದು ನನ್ನ ಗಂಡ ಅಗಲಿ ಬಂದನೆಂದು ಪುಂಡುತನದಿಂದ
ಪೇಳಿದಳಾದ ಕಾರಣ, ವನಿತೆಯ ಕುಟಿಲವನ್ನು ಅರಿಯದೆ ಒಡಂಬಡಿಸಿ ಈ ಗುಡಿಯೊಳಗೆ ನಾವು ಇರಿಸಲು, ಕುಟಿಲೆ ಭೂಪತಿಯು

ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕೊಂದು ಕೂಗಿ ಆರ್ಭಟಿಸಿ ಪೋದಳಾದ ಕಾರಣ ರಾಜನಿಗೆ ನಾವು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಭಾಷೆಗೆ ತಪ್ಪಬಾರದೆಂದು ಅಗ್ನಿ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ದೇವಾ ಮಹಾನುಭಾವ -

ದರುವು

ಸತ್ಯ ವಚನಕೆ ನಾನು ಮೆಚ್ಚಿದೆ ಕರಿನೃಪನಾ

ಇಚ್ಛೆಯಿಂದಲಿ ಪ್ರಾಣ ಕೊಡುವೇ ||

ಈಶ್ವರ : ಅಯ್ಯು ಭಕ್ತಾದಿಗಳಿರಾ. ನಿಮ್ಮ ಸತ್ಯ ಪ್ರಮಾಣ ವಚನಕ್ಕೆ ತಪ್ಪದೆ ಮೆಚ್ಚಿಯಿದ್ದೇನೆ. ಆದಕಾರಣ ಈ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಕರಿರಾಜನಿಗೆ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಇದ್ದೇನೆ. ಅತಿ ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಎಬ್ಬರಿಸುವಂಥವ ರಾಗಿರೈಯ್ಯು ಭಕ್ತಾದಿಗಳಿರಾ -

ದರುವು

ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಶಂಭುಲಿಂಗಾ ಬೇಡಿಕೊಂಬೆ ಶುಭಾಂಗ ||

ಸಾರಂಗಧರನಿಗೆ ಕರಚರಣವನ್ನಿತ್ತೆ - ತರಳ ಮಾರ್ಕಂ

ಡನಾ ವಲಿದು ರಕ್ಷಿಸಿದಂಥ ದೇವಾ ||

ಕರಿಬಂಟನ ಕಾಳಗ

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಅಮ್ಮಾ ತಾಯೆ. ಅಕ್ಷಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡರೂ ಪ್ರಮಾಣಿಸಿ ನೋಡಬೇಕೆಂಬವರು ಲೋಕದೊಳು ಈಕ್ಷಿಸದೆ ಈ ಪರಿಯ ಬರಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಿದರೆ ಈ ಜಗದೊಳಗೆ ಬಹಳ ಅಪಖ್ಯಾತಿಗೆ ಹೊಂದುವುದಮ್ಮಾ ಮಾತೆ ಲೋಕವಿಖ್ಯಾತೆ.

ದರುವು

ಮನುಜಾರ ತೋರಿಸೆಂದು ಬಾಧಿಸುವೆ ಕೇಳಿಂದು

ಯಾರ ತೋರಿಸಲಮ್ಮ ತಂದು ||

ಮನಸೀಗೆ ಬಂದಂತೆ ಮದ್ಯಾಪಾನವ ಮಾಡಿ

ಕನಸು ಕಂಡಂದಿ ಎಳೆಯ ಹಸುಳೆಯ ಕೂಡೆ ||

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಅಮ್ಮಾ ತಾಯೆ. ಈ ಸೃಷ್ಟಿಯೊಳ್ ದುಷ್ಕ-ನಷ್ಟಗಳ ಪಡೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಇಷ್ಟದಿಂ ಕುಳಿತ ಜೀವಿಗಳ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಪಡಿಸದೆ ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೂ ಬಿಡದಾದ ಕಾರಣ ದುಷ್ಕ ರಕ್ಕಸರು ಎಂಬ ಬೆದರಿಕೆಯು ಇಲ್ಲದೆ ನಿನ್ನರಮನೆಗೆ ಮನುಜ ಮಾನವನು ಬಂದು ಇದ್ದಾನೆಂದು ಎನ್ನ ಪರಿಪರಿ ವಿಧದಿಂದ ಬಾಧಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದಿ ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಮದ್ಯಾಪಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕನಸು ಕಂಡಂತೆ ಈ ಪರಿಯ ಮಾತುಗಳು ಆಡುವರೇನಮ್ಮ ತಾಯೆ ಕರುಣದಿಂ ಕಾಯೆ-

ದರುವು

ಕಾಡಬ್ಯಾಡವೆ ಎನ್ನ ಮಾತೆ ಬೇಡಿಕೊಂಬೆ ವಿಖ್ಯಾತೆ
ಸಾಕು ನುಡಿಯಲೇಕೆ ಮಾತೆ ||

ಕಪಟವ್ಯಾತಕೆ ಬಳ್ಯಾಪುರದ ಶ್ರೀಕಂಠನು
ಕುಟಿಲ ಕೃತ್ಯಗಳೆಂದು ಕ್ರೋಧಿಸುವನು ನಿನ್ನ ||

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಅಮ್ಮಾ ತಾಯೆ ನಿನ್ನರಮನೆಗೆ ಬಂದಿರುವ ಪುರುಷನನ್ನು ತಂದು ತೋರಿಸು ಎಂದು ಬಾಧಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದಿ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲದ
ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಎನ್ನ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟು ಗುಲ್ಲು ಮಾಡಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಈ ಕ್ಷಿತಿಯ ರಕ್ಷಕನಾದ ಗೌರೀವಲ್ಲಭನು ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೂ
ಮೆಚ್ಚಿನಮ್ಮಾ ಮಾತೆ ಲೋಕವಿಖ್ಯಾತೆ-

ದರುವು

ಒಂದು ಹಗಲಿಗೆ ನೂರು ಮಂದಿಯನು ಕೂಡುವೆನು
ಸಂಜೆಯಂ ಬೆಳತನಕ ಸಾವಿರ ಕೂಡೈನೆ ಕೇಳು ಮಗಳೆ ||

ತೊಂಡನೂರಿ : ಅಮ್ಮಾ ಮಗಳೆ. ಒಂದು ಹಗಲಿಗೆ ನೂರು ಮಂದಿ ವಿಟರನ್ನು ಕೂಡುವೆನು ಮತ್ತು ಕಾಕೂಟದೊಳು ಸಂಜೆಯಂ ಬೆಳಗಿನ
ತನಕ ಸಾವಿರ ಮಂದಿಯನ್ನು ಕೂಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮುರಿದ ಮಂಚಗಳ ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಹತ್ತು ಶಕಗಳ ಪರಿಯಂಥ
ಆಗುವುದಮ್ಮಾ ಕೂಸೆ ಕೇಳೆನ್ನ ಭಾಷೆ-

ದರುವು

ಗಂಡನಳಿದ ದುಃಖ ಮಿಂಡರಿಂದಲಿ ಮರೆತೆ
ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ ಕೇಳ್ ಪುಸಿಯಲ್ಲ ಈ ಮಾತು

ತೊಂಡನೂರಿ : ಅಮ್ಮಾ ಮಗಳೆ. ಚಂಡಪರಾಕ್ರಮನಾದ ನನ್ನ ಗಂಡನು ಅಳಿದ ದುಃಖವನ್ನು ನಾನು ಕೂಡಿರುವ ಮಿಂಡರಿಂದಲಿ
ಮರೆತೆನಾದ ಕಾರಣ ಈ ಧಾತ್ರಿಯೊಳ್ ಪೆತ್ತ ತಂದೆಯು ಒಡನೆ ಜನಿಸಿದವನನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬಿಟ್ಟು ಈ ಪೊಡವಿಯೊಳು ನಾನು ಕೂಡಿರುವ
ಪುರುಷರನ್ನು ಎಣಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಕಾರಣ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ ಸಂದೇಹವನ್ನು ಇಡದೆ ನಿನ್ನ ಮನೆಗೆ
ಬಂದಿತಕ್ಕಂಥ ಪುರುಷನನ್ನು ತಂದು ತೋರಿಸಬೇಕಮ್ಮ ಕನ್ನೆ ದನುಜಕುಲ ಚೆನ್ನೆ-

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಅಮ್ಮಾ ತಾಯೆ. ಗಡಬಡದಿ ಅರ್ಭಟಿಸಿ ಘರ್ಜಿಸುವ ಘರ್ಜನೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಎನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಭಯಪಟ್ಟು
ನಡನಡುಗಿ ಕೇಳುವೆನಾದ ಕಾರಣ ನಿನ್ನಣುಗಿಯೊಳು ಕ್ರೋಧಿಸಿ ಪೂರ್ಣ ಕರುಣವಿಟ್ಟು ಎನಗೆ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇ ಆದರೆ ನಮ್ಮ
ಆಲಯಕ್ಕೆ ಬಂದು ಇರತಕ್ಕಂಥ ಭೂ ಲಲಾಮನನ್ನು ತಂದು ತೋರಿಸುತ್ತೇನಮ್ಮ ಮಾತೆ ಲೋಕವಿಖ್ಯಾತೆ-

ತೊಂಡನೂರಿ : ಅಮ್ಮಾ ಮಗಳೆ. ನಿನ್ನ ಮಧುರತರವಾದ ಮೃದುನುಡಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಮೃದು ಹಣ್ಣು ಸಕ್ಕರೆಯು ಜೇನು ಸವಿದಂತೆ
ರುಚಿಯು ತೋರುತ್ತಾ ಇದೆ. ನಿನ್ನ ಪ್ರಜ್ಞಲಿಪ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿರುವ ಚನ್ನಿಗನನ್ನು ತಂದು ತೋರಿಸಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಎನ್ನ ಕಣ್ಣು
ಅರ್ತಿಗಳಿಂದ ನೋಡಿ ನಿನಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡುವೆನಾದ ಕಾರಣ ನಿನಗೆ ನಾನು ವಂಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇ ಆದರೆ ನಮ್ಮ ತಂದೆಯನ್ನು
ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಂದರೆ ಎಷ್ಟು ಪಾತಕವೋ ಅಷ್ಟು ಪಾತಕವು ನನಗೆ ಬರಲಿ. ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೂ ವಂಚನೆಯನ್ನು ಇಡದೆ
ನಿನ್ನರಮನೆಗೆ ಬಂದು ಇರತಕ್ಕಂಥ ಪುರುಷನನ್ನು ತಂದುತೋರಿಸುವಂಥವಳಾಗಮ್ಮ ನೀರೇ ಶರಧಿ ಗಂಭೀರೆ-

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಅಮ್ಮಾ ತಾಯಿ. ಈ ಧಾತ್ರಿಯೋಳ್ ಧಾರಾಪುರವೆಂಬ ಪಟ್ಟಣವ ಪರಿಪಾಲಿಸುವ ಮಾರಭೂಪಾಲ ರಾಯರಿಗೆ ಮಾರಹರನ ದಯದಿಂದ ಉದಿಸಿದ ಹರಿಕರಿಸಿಂಹನೆಂದೆನಿಪ

ಕರಿಯಾಯ ಭೂಪತಿ ಎಂಬುವನು ಎಳೆಯ ಪ್ರಾಯದೊಳ್ ಶೋಭಿಸುತ್ತಾ ಇರಲು ಜನಪತಿ ಬಲ್ಲಾಳರಾಯನ ಸುತೆಯ ಪರಿಣಯಕ್ಕಾಗಿ ಹಳೆಯಬೀಡಿನ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಪೋಗುವ ಉದ್ದಿಶ್ಯವಾಗಿ ಪೋಗುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ದಾರಿಮಾರ್ಗವ ತಪ್ಪಿ ನಮ್ಮ ಕಾನನಕ್ಕೆ ಬರಲು ಗೌರೀವಲ್ಲಭನು ಎನಗೆ ತಕ್ಕ ವಲ್ಲಭನನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಇದ್ದಾನೆ. ನೀನು ಅಕ್ಕರದಿಂದ ನೋಡಿ ಪರಿಣಯವು ಮಾಡಬೇಕಮ್ಮ ತಾಯಿ ಎನ್ನನ್ನು ಕಾಯೆ-

ದರುವು

ನೋಡೋ ನಿನ್ನಯ ಮಡದಿ ಕೂಡಿರುವ ವಿಟನನ್ನು
ಮೂಢಾನಂತೆ ನೀನು ಇರುವೆಯೇನೊ ತಮ್ಮಾ||

ತೊಂಡನೂರಿ : ಅಪ್ಪಾ ತಮ್ಮಾ, ಚಂಡಪರಾಕ್ರಮರಾದ ರಾಕ್ಷಸರೊಳಗೆ ಮಹಾ ಪ್ರಚಂಡದಾನವರೆಂದು ಎನಿಸಿಕೊಂಡು ಈ ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ದಂಡಧರನಂತೆ ನೀನಿರಲು ನಿನ್ನ ಮಡದಿಯಾದ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ಪುಂಡು ಮನುಷ್ಯನು ಬಂದು ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಇರುವುದು ನೋಡಿ ಮೂಢನಂದದಿ ಇರುವೆಯಲ್ಲೋ ತಮ್ಮ ಲಿಖಿಸಿದ ಬ್ರಹ್ಮ-

ದರುವು

ಅಗಜಾರಮಣನು ನಮಗೆ ಹಗೆಯಾ ತೋರಿದನಲ್ಲೊ
ಜಗದೊಳು ಅಪಕೀರ್ತಿ ಬಂತಲ್ಲೋ ತಮ್ಮಾ||

ತೊಂಡನೂರಿ : ಅಪ್ಪಾ ತಮ್ಮಾ, ಈ ಧಾತ್ರಿಯೋಳ್ ಅಗಜಾರಮಣನಾದ ಶಂಕರನು ನಮಗೆ ಈ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹಗೆಯನ್ನು ತೋರಿದನಾದ ಕಾರಣ ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕುಲದ್ರೋಹಿಯಾದ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ ಯನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡಿರುವ ವಿಟನನ್ನು ಕೊಲ್ಲದೆ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇ ಆದರೆ ದಿಕ್ಕು ದಿಕ್ಕಿನೊಳು ನಮಗೆ ಅಪಕೀರ್ತಿ ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೂ ತಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲವಪ್ಪ ತಮ್ಮಾ-

ಬೊಮ್ಮ : ಅಮ್ಮಾ ಅಕ್ಕಯ್ಯ, ನಮ್ಮ ಆಲಯದಲ್ಲಿ ಚೋರತನದಿಂದ ಬಂದು ಇರುವಂಥ ಪುಂಡು ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಕೊಂದು ಬರುತ್ತೇನೆ. ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸುವಂಥವಳಾಗಮ್ಮ ಅಗ್ರಜಳೆ-

ತೊಂಡನೂರಿ : ಅದೇ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಹೋಗಿ ಆ ಪುಂಡು ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಕೊಂದು ಬರುವಂಥವನಾಗಪ್ಪ ತಮ್ಮ-

ಬೊಮ್ಮ : ಕೇಳುತ್ತೀಯೇನೊ ಮಾನವ. ಚಂಡದಾನವರೆಂಬ ಬೆದರಿಕೆಯು ಇಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮ ದಾನವರ ತಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಲ್ವಿ ನನ್ನ ಮಡದಿಯಾದ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಇದ್ದೀಯಾ. ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಖಂಡಗಳನ್ನು ಕಡಿದು ಕೆಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟು ನಮ್ಮ ದಾನವ ತಂಡಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡಿಸುವೆನು ಎದ್ದು ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡುವಂಥವನಾಗೋ ಪುಂಡು ಮನುಷ್ಯನೆ-

ಕರಿರಾಜ : ಎಲಾ ರಾಕ್ಷಸ, ಲಕ್ಷ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಎನ್ನೊಳು ವೀಕ್ಷಿಸದೆ ಬೊಗಳುವೆಯೊ, ತಕ್ಷಣ ಎನ್ನೊಳು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ಇಕ್ಷುಶರವೈದಿ ದಕ್ಷನನ್ನು ಕಡಿದ ಹಾಗೆ ಈ ಕ್ಷಣ ನಿನ್ನನ್ನು ನಕ್ಷತ್ರದವರೆವಿಗೂ ಎತ್ತಿ ಬಿಸುಡುವೆನು ಮತ್ತು ಕಡಿಯುವೆನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬರುವುದಾಗಿದ್ದರೆ ಮಾನವರನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸುವೆನೆಂಬ ಗರ್ವವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬರುವಂಥವನಾಗೋ ಬೊಮ್ಮ ಮುರಿಯುವೆನು ನಿನ್ನ ಹಮ್ಮೆ-

ಬೊಮ್ಮ : ಎಲಾ ನರಹುಳುವೆ. ನಮ್ಮ ತಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಲ್ವಿ ಪುಂಡುತನವು ಮಾಡಿದನೆಂಬುದು ತಿಳಿಯದೆ ನಿರಾಕರಿಸುವೆಯಾ ಚಂಡ ಪ್ರಚಂಡರೊಳಗೆ ಉದ್ಧಂಡನಾದ ಬೊಮ್ಮನೆಂದು ತಿಳಿಯದೆ ಬೊಗಳುತ್ತಿದ್ದಿ ಖಂಡಗಳು ಕತ್ತರಿಸಿ ತಂಡ ತಂಡಗಳಲ್ಲಿರುವ ನಮ್ಮ ದಂಡಧರರಿಗೆಲ್ಲಾ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡುವೆನು. ಛೀ ತಡ ಮಾಡದೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬರುವಂಥವನಾಗೋ ಮನುಜಾ ಕಡಿಯುವೆನು ಈಗಲೇ ನಿನ್ನ ಭುಜ-

ದರುವು

ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವೆ ಎದ್ದು ಬಾರೋ ನಿನ್ನ ಮರ್ದಿ
ಸುವೆ ನಾನು ನೋಡೋ ||

ಮದ್ಯಪಾನವ ಮಾಡಿ ಮದಮಾಂಸಗಳ ತಿಂದು
ಕೊಬ್ಬಿದ ಭುಜಭಲಾ ಅಬ್ಬರಿಸುತ ನಿಮ್ಮ ಇಬ್ಬರ
ಕೊಲ್ಲುವೆ ಬಾರೋ-ಎದ್ದು ಬಾರೋ ||

ಕರೀರಾಜ : ಎಲೋ ದಾನವನೇ. ಈ ಭೂಮಂಡಲದಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ಸತ್ತ ಪೆಣಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಮದ್ಯಪಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕುಂಡಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಖಂಡಗರ್ವಗಳಿಂದ ಬೊಗಳುವೆಯ ಚಂಡದಾನವ ನಿಮ್ಮ ಅಕ್ಕನಾದ ತೊಂಡನೂರಿಯನ್ನು ನಿನ್ನನ್ನು ಸಹಾ ಖಂಡಗರ್ವವನ್ನು ಮುರಿದು ಚಂಡಿಕಾದೇವಿಗೆ ಈ ಕ್ಷಣ ಖಂಡಿತದಿ ಚಂಡಿಸಿ ಒಪ್ಪಿಸುವೆ ಎನ್ನೆದುರು ನಿಂತು ಮುಖಮಂಡಲವೆತ್ತಿ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡುವಂಥವನಾಗೋ ಲಂಡ ಖಂಡಿಸುವೆನು ನಿನ್ನ ಮುಂಡ-

ದರುವು

ಹುಲು ಮನುಜ ನಿಲ್ಲೋ ನಿಲ್ಲೋ
ನಿನ್ನ ಮಲ್ಲಯುದ್ಧದಿ ಕೊಲ್ವೆನಲ್ಲೋ ||

ಗುಲ್ಲು ಮಾಡದೆ ನವಗೋಪ್ಯದಿಂದಲಿ ನಿನ್ನ
ಹಲ್ಲು ಕೀಳುವೆ ನಿನ್ನ ವಲ್ಲಭೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಾರೋ
ನೀಚ ಬಾರೋ ||

ಬೊಮ್ಮ : ಕುಟಿಲ ಕುಂತಳೆಯಾದ ಚೋರನೆ ಕೇಳು. ಪಟುಪರಾಕ್ರಮನೆಂದು ಚಟುಲ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಬೊಗಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೀಯೆ. ಅಕಟಕಟಾ ನಿನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿದಾಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಚಿಟಿಲ ಚಿಂಚಿಟಿಲ ನಿಟಿಲಾಕ್ಷನಾದ ಎನ್ನಯ ರೋಮಗಳು ನೆಟ್ಟನೆ ನಿಲ್ಲುವುದಾದ ಕಾರಣ ಈ ಕ್ಷಣದಿ ಎನ್ನ ದಿಟ್ಟ ಕೋಮಲೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪೋದರೆ ಸಮ ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಕಠೋರತರವಾದ ಉದ್ರೇಕದಿಂದ ನಿನ್ನ ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ಬಿಸುಡಿ ನಿನ್ನ ರಕ್ತವನ್ನು ಘಟಘಟನೆ ಪಾನವನ್ನು ಮಾಡುವೆ ತ್ವರಿತದಿಂದಲಿ ಎದುರು ನಿಲ್ಲುವಂಥವನಾಗೋ ಜಾರ ಕೊಲ್ಲುವೆನು ನೋಡೋ ಚೋರಾ-

ದರುವು

ನಿಲ್ಲೆಲೋ ಓಡದೆ ಖುಲ್ಲುರಕ್ಕನ ಕೇಳೋ
ಕೊಳ್ಳು ಶರವ ಬಿಡುವೆ ನೀ ಮಡಿವೆ ||

ಕರಿರಾಜ : ನಿಶಾಚರನಾದ ದೈತ್ಯನೇ ಕೇಳು. ಬಹು ಪರಾಕ್ರಮನಂತೆ ಬಂದು ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದೀಯಾ ಆದರೆ ಇಕೋ ಈ ದಿವ್ಯ
ಮಾರ್ಗಣದಿಂದ ಈ ಭೂಮಿಗೆ ನಿನ್ನ ಬಲಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೋ ರಾಕ್ಷಸಾಧಮಾ-

ದರುವು

ನೋಡೆಲೋ ಈ ಗದಾದಂಡದಿ ನಿನ್ನಯ
ಗುಂಡಿಗೆ ಸೀಳುವೆನೊ ಕೇಳೋ ಮನುಜಾ||

ಬೊಮ್ಮ : ಎಲಾ ಪುಂಡು ಮಾನವನೇ ಕೇಳು. ಇಕೋ ಎನ್ನ ಗದಾ ದಂಡದಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ತುಂಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಗುಂಡಿಗೆಯನ್ನು ಎನ್ನ
ಕೋರ್ದವಡೆಗಳಿಂದ ಅಗಿದು ನುಂಗುವೆನು ನೋಡುವಂಥವನಾಗೊ ಮನುಜಾಧಮ-

ದರುವು

ಹೆಂಡಾ ಕುಡಿಕ ಎನ್ನ ಖಡ್ಗಾದಿಂದಲಿ ನಿನ್ನ
ಖಂಡಿಸುವೆನು ತಲೆಯ

ಕರಿರಾಜ : ನಿಶಾಚರನಾದ ದೈತ್ಯನೇ ಕೇಳು. ಖುಲ್ಲ ರಕ್ಕಸರಲ್ಲಿ ನೀನು ಶ್ರೇಷ್ಠನೆಂದು ಚೆಲುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡುವೆಯಾ ಗುಲ್ಲ
ಮಾಡದೆ ಎನ್ನೆದುರು ನಿಲ್ಲು, ಬಲ್ಲೆ ನಿನ್ನ ಶೌಯರ ಈ ಖಡ್ಗದ ಬಾಧೆ ತಡೆದುಕೊಳ್ಳುವಂಥವನಾಗೋ ರಾಕ್ಷಸಾಧಮಾ-

ತೊಂಡನೂರಿ : ಕೇಳುತ್ತೀ ಏನಪ್ಪಾ ತಮ್ಮಾ, ಪುಂಡು ಮನುಷ್ಯನಾದ ಮಾನವನು ಮಹಾಬಲಾಡ್ಯ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾ
ಇದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಇವನನ್ನು ನಮ್ಮ ಮರುಳು ಮಾಯಗಳಿಂದ ಹರಣವನ್ನು ತೆಗೆಯಬೇಕಲ್ಲದೆ ಇದರ ವಿನಃ ಆಗಲಾರದು. ಆದ ಕಾರಣ
ನೀನು ಅರಿಯದವನಂತೆ ಇರುವಂಥವನಾಗಪ್ಪಾ ತಮ್ಮಾ-

ದರುವು

ತರಳೆ ಕೇಳು ಮರುಗಲ್ಯಾಕೆ ಕರೆದುತಾರೆ ಅಳಿಯನ||
ಚೆಲುವೆ ನಿನಗೆ ತಕ್ಕ ಪುರುಷ ಸಿಕ್ಕಿದನು ಮದುವೆ ಮಾಳ್||

ತೊಂಡನೂರಿ : ಕುಲಶಿರೋಮಣಿಯಾದ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿಯೇ ಕೇಳು. ಈ ಲೋಕದೊಳು ಸರಸಿಜೋದ್ಭವನಾದ ಬ್ರಹ್ಮನು ನಿನ್ನ ಚೆಲ್ವಿಕೆಗೆ
ತಕ್ಕ ಕಾಮಕಂದರ್ಪನಂತೆಸೆಯುವ ಭುಜಬಲ ಪರಾಕ್ರಮಿಯಾದ ಕರಿರಾಜನು ಎಂಬ ಭೂಪತಿಯು ಸಿಕ್ಕಿದನಾದ ಕಾರಣ ಎನ್ನ ಮನೋ
ಅಕ್ಕರದಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡುವೆನು. ಆದ ಕಾರಣ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನೊಳು ಸಂತೋಷ ಹರುಷಿತಳಾಗಿ ಕರಿರಾಜನನ್ನು
ಎನ್ನ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಕರೆತರುವಂಥವಳಾಗಮ್ಮ ತರಳೆ ತಾವರೆ ಹರಳೆ-

ದರುವು

ಎಡದ ಭುಜವೆ ಅನುಜಬೊಮ್ಮ ಬಲದ
ಭುಜವೆ ಕರಿನೃಪ ಇರಲು ಪೊಡವಿಯೊಳಗೆ
ತನಗೆ ಎದುರು ನುಡಿವಳ್ಳಾರೆ ಮಗಳೆ
ಕರೆತಾರಮ್ಮ

ತೊಂಡನೂರಿ : ಅಮ್ಮಾ ಮಗಳೆ. ಈ ಭೂಮಂಡಲದೊಳು ಭುಜಬಲಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಯಾದ ಕರಿರಾಜನು ಎನಗೆ ಬಲಭುಜವಾಗಿಯೂ ಮತ್ತು ನಿಶಾಚರಾಗ್ರಣಿಯಾದ ಬೊಮ್ಮನು ಎನಗೆ ಎಡ ಭುಜವಾಗಿಯೂ ಇರುವುದರಿಂದ ಹರಿ ಹರಾದಿಗಳಾದಿಯಾಗಿ ಎನಗೆ ಬೆದರುವರಲ್ಲದೆ ಎನ್ನ ಎದುರಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ನೀನು ಅತಿ ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಎನ್ನ ಅಳಿಯನಾದ ಕರಿರಾಜನನ್ನು ಎನ್ನ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಈ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನೀವು ದಂಪತಿಗಳು ಹಿತವಾಗಿದ್ದರೆ ಎನಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಇರುವುದಾದ ಕಾರಣ ಅತಿ ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವಂಥವಳಾಗಮ್ಮಾ ಮಗಳೆ-

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಅದೇ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನಮ್ಮ ಮಾತೆ ಲೋಕವಿಖ್ಯಾತೆ-

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ನಿಟಲಾಕ್ಷನ ವರದಿಂದ ಪುಟ್ಟಿದ ಪಟುಭದ್ರನೆ ಕೇಳಿ ಎನ್ನ ಮಾತೆಯು ಕುಟಿಲಕಪಟವು ಇಲ್ಲದೆ ಎನ್ನೊಳು ಪಟುಪರಾಕ್ರಮಿಯಾದ ಕರಿರಾಜನೆಂಬ ಅಳಿಯನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡುವೆನೆಂದು ಕಡುಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಎನಗೆ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಇದ್ದಾಳಾದ ಕಾರಣ ನೀವು ಅತಿ ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ದಯಮಾಡಬೇಕೆ ರಾಜ ಹಿಮಕರತೇಜಾ-

ಕರಿರಾಜ : ಅದೇ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆ ಪೋಗೋಣ ನಡಿಯೇ ಬಾಲೆ ಸೌಂದ್ಯರ ಗುಣಶೀಲೆ-

ದರುವು

ಬೆಳಗಿದಾರೆ ಅಳಿಯನೀಗೆ ಪುರದ ಪಟ್ಟವ ಕಟ್ಟುವೆ
ಲಲನೆ ನಿನ್ನಯ ಪತಿಯ ಕಾಲಿಗೆ ಮುತ್ತಿನ ಪೆಂಡೆ
ಗುರುತು ಕಟ್ಟಿ ಬಾರಮ್ಮಾ||

ತೊಂಡನೂರಿ : ಅಮ್ಮಾ ಮಗಳೆ. ಬಹುಪರಾಕ್ರಮಿಯಾದ ಕರಿರಾಜನು ಎನಗೆ ಪ್ರೇಮದಳಿಯನಾಗಿ ಇರುವುದರಿಂದ ಮನದೊಳಗೆ ಹಲವು ಯೋಚನೆ ಎಂಬುದು ನನಗೆ ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೂ ಇಲ್ಲ. ನಾಳೆ ಸೂರ್ಯೋದಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಈ ಪುರದ ಆಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ಇಳಿಯಾಧಿಪತಿಗೆ ಕೊಡುವೆನು ಮತ್ತು ನಾನು ವೃದ್ಧಾಪ್ಯ ದೆಶೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ರಾತ್ರಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಈಚೆಗೆ ಬರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅಳಿಯನಿಗೆ ಎನ್ನ ಕಾಲು ತಗುಲಿತು. ಆದ ಕಾರಣ ಕರಿರಾಜನ ಕಾಲಿಗೆ ಈ ಮುತ್ತಿನ ಪೆಂಡೆಯನ್ನು ಗುರುತು ಕಟ್ಟುವಂಥವಳಾಗಮ್ಮಾ ಮಗಳೆ-

ವಚನ

ಕೇದಾರಗೌಳ

ಕೇಳಲಿಲ್ಲವೇನಯ್ಯ ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ
ತೊಂಡನೂರಿ ಎಂಬ ರಕ್ಕಸಿಯು ಕಪಟ
ಕೃತ್ಯಗಳಿಂದ ಕುಟಿಲವನು ಮನಸಿನೊಳ
ಗಿಟ್ಟು ತನ್ನ ಮಗಳಾದ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿಯ
ಕೂಡೆ ತನ್ನ ಅಳಿಯನಾದ ಕರಿರಾಜನ ಕಾಲಿಗೆ
ಮುತ್ತಿನ ಪೆಂಡೆಯನ್ನು ಗುರುತು ಕಟ್ಟೆಂದು ಹೇಳಲು
ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿಯು ಆ ಕರಿರಾಜನನ್ನು ಕೊಲ್ಲು

ವಳೆಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಚಿಂತಿಸಿ ಬಹು ಚಿಂತೆಯಿಂದ
ಕಟ್ಟಿದ ಗುರುತನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಬೊಮ್ಮ ರಕ್ಕಸನ
ಕಾಲಿಗೆ ಕಟ್ಟಿರಲು-

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಆಹಾ ಇದು ಏನು ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿರುವುದು. ಕಂಠುಶರಸಮರೂಪ ಶಾಂತವತ್ಸಲನಾದ ಕರಿರಾಜನ ಕಾಲಿಗೆ ಮುತ್ತಿನ ಪೆಂಡೆಯನ್ನು ಗುರುತು ಕಟ್ಟೆಂದು ಎನ್ನ ತಾಯಿಯು ಪೇಳಲು ಎನ್ನ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸಲು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಂಶಯವಾಗಿ ಕಾಣುವುದಲ್ಲ. ಆಹಾ ಮುಂದೇನು ಅಪಾಯಗಳು ನಡೆಯುವುದೋ ಕಾಣೆನಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಚಿಂತಿಸುವುದೇತಕ್ಕೆ. ತಕ್ಕ ಉಪಾಯದಿಂದ ಕರಿರಾಜನ ಕಾಲಿಗೆ ಕಟ್ಟಿರುವ ಮುತ್ತಿನ ಪೆಂಡೆಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಬೊಮ್ಮ ರಕ್ಕಸನ ಕಾಲಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದರೆ ಮುಂದೇನು ಪರಿಯಾಗುವುದೋ ನೋಡುವೆನು. ಆಹಾ ರಕ್ಕಸಿಯೂ ರಕ್ಕಸನೂ ನಿದ್ರೆಗೈಯುತ್ತಿರುವರು. ಇದೇ ಸಮಯವಾಗಿದೆ. ಕರಿರಾಜನ ಕಾಲಿಗೆ ಕಟ್ಟಿರುವ ಮುತ್ತಿನ ಪೆಂಡೆಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಬೊಮ್ಮ ರಕ್ಕಸನ ಕಾಲಿಗೆ ಈಗಲೇ ಕಟ್ಟಿ ನಾನು ಏನನ್ನೂ ಅರಿಯದವಳಂತೆ ಮಲಗಿ ನಿದ್ರಿಸುವೆನು.

ವಚನ

ಕೇದಾರ ಗೌಳ

ರಕ್ಕಸಿಯು ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯೊಳೆದ್ದು ಕಟ್ಟಿರುವ
ಗುರುತನ್ನು ನೋಡಿ ಬೊಮ್ಮ ರಕ್ಕಸನು ತನ್ನ
ತಮ್ಮನೆಂದರಿಯದೆ ಕರಿರಾಜನೆಂದು ತಿಳಿದು

ತೊಂಡನೂರಿ : ಭಲಾ ಭಲಾ ಇದು ಒಳ್ಳೆ ಸಮಯ. ನಮ್ಮ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಪುಂಡು ಮನುಜನನ್ನು ಈಗಲೇ ಚಂಡಿಸಿ ಗುಂಡಿಗೆಯನ್ನು ಸೀಳಿ ಮಂಡೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಚಂಡ ದಾನವರಿಗೆ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಅಂಡಪಿಂಡ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಎದುರು ಯಾರು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಗೋ ಈಗಲೇ ನಾನು ಕಟ್ಟಿಸಿರುವ ಗುರುತನ್ನು ನೋಡಿ ಹಿಡಿಹಿಡಿದು ಕಡಿ ಕಡಿದು ಪೊಡವಿಪನ ರಕ್ತವನ್ನು ಪಾನ ಮಾಡುವೆನು, ನಂತರ ತಮ್ಮನಾದ ಬೊಮ್ಮನಿಗೂ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿಗೂ ಪರಿಣಯವು ಮಾಡಬಹುದು. ಆಹಾ ಎಲ್ಲಿ ಇರುವೆಯೋ ಪುಂಡುಮಾನವ-

ವಚನ – ಕೇದಾರಗೌಳ

ಕಡುರೋಷದಿಂದ ಖಡ್ಗದಿಂದಲಿ ತಿವಿದು ಗರಗರನೆ
ಶಿರವನ್ನು ಹರಿದು ಸುರಿಸುರಿವ ರಕ್ತವನ್ನು ಬಿರಬಿರನೆ
ನೆಕ್ಕಿ ಓಹೋ ಈ ಜಗದೊಳಗೆ ಎನಗೆ ಹಗೆಯಿಲ್ಲ
ವೆಂದು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಎನ್ನ ತಮ್ಮನ ಮದುವೆಗೆ
ವಿಘ್ನಗಳಿಲ್ಲವೆಂದು ಮರೆತು ಮಲಗಿದಳು ಉರು
ಮಾರಿಯಂತೆ ದನುಜೆ –

ದರುವು

ಕಾಮಿನೀ ಪ್ರೇಮನೆ ನಿದ್ರೆಗೈವುದು ಸಾಕು
ಸೋಮಸುಂದರ ಏಳಯ್ಯೆ ||

ತಾಮಸವ್ಯಾತಕ್ಕೆ – ತಾಯಿ ಮಾಡಿರುವಂಥ

ಈ ಮಹಾ ಕೃತ್ಯವು ಬೇಗಾನೆ ನೀನೋಡೋ||

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಹೇ ರಾಜಾ. ಸಿಂಧುಜಾತೆಯಸುತ ಮನ್ಮಥನು ಇಂದುಸುತೆ ಮಂದಗಾಮಿನಿಯೊಳು ಕಂದರ್ಪ ಕೇಳಿಯೊಳು
ಲಲಿತವಾದಂತೆ ಸುಂದರಾಂಗನೆಯಾದ ಎನ್ನೊಳು ಚುಂಬಿಸುವ ಹೇ ಕಾಂತ ಮಂದಮತಿಯಂತೆ ನೀನು ನಿದ್ರೆಗೈಯ್ಯುವುದು ಏನು
ಇಂದೀಗ ಚಂಡ ದಾನವಿಯು ಮಾಡಿರುವ ಕೃತ್ಯಗಳ ಅಂದಗಳು ನೋಡಲು ಬೇಗನೆ ಏಳಯ್ಯ ರಮಣ ರತಿಗುಣಾಭರಣ –

ಕರಿರಾಜ : ಹೇ ರಮಣೀ ಉರಗ ಭೂಷಣ ಶಿರದ ಪುಷ್ಪದ ಹರಿಣಾಂಕನಸುತೆಯಂತೆ ಪ್ರಜ್ವಲಿಪ ಸರಸಿಜಾಕ್ಷಿಯೇ ಕೇಳು, ನಾನು ಸುರತ
ಸೌಖ್ಯಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ನಿದ್ರಿಸುವ ಕಾಲದೊಳು ಪರಿಪರಿ ವಿಧದಿಂದ ಎಚ್ಚರಿಸಿದ ಕಾರಣವೇನು ತ್ವರಿತದಿಂದಲಿ ಅರುಹಬೇಕೈ
ರಮಣಿ ರತಿಗುಣಾಭರಣಿ –

ದರುವು

ಕಾಂತಾ ಮಾತೆಯು ಈಗ ನಾಥ ನೀನೇ ಎಂದು

ಪ್ರೀತಿ ತಮ್ಮನ ಕೊಂದಳೈ ||ಪ ||

ಪಂಥದಿಂದಲಿ ನಿನ್ನ ಕೊಲ್ಲದೆ ಬಿಡಲೀಗ ಎಂದು

ಮಾಡಲಿ ನಾನು ಚಿಂತೆ ಸಂಭವಿಸೀತು ಏನಾ ಪೇ

ಳಲಿ ಕಾಂತನೆ ಮತ್ತಿನ್ನೇನ ಉಸುರಾಲಿ ||

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಹೇ ರಾಜಾ. ನೆನ್ನೆಯ ದಿನ ರಾತ್ರಿಯೋಳ್ ಮನ್ನಣೆ ಮಮತೆಯಿಂದಲಿ ಎನ್ನ ತಾಯಿಯು ಎನ್ನಳಿಯನ ಕಾಲಿಗೆ ಮುತ್ತಿನ
ಪೆಂಡೆಯನ್ನು ಗುರುತು ಕಟ್ಟೆಂದು ಉಸುರಲು ಚೆನ್ನಿಗನಾದ ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವಳೆಂದು ನಾ ತಿಳಿದು ಸನ್ನಾಹದಿಂದಲಿ ಬೊಮ್ಮನ
ಕಾಲಿಗೆ ಕಟ್ಟಲು ಅನ್ಯಕಾರಿಯಾದ ದನುಜೆ ತನ್ನ ತಮ್ಮನೆಂದರಿಯದೆ ಕೊಂದಿರುವಳು ಮುನ್ನ ತಾನೆದ್ದು ನೋಡಿ ಗುಣ ಸಂಪನ್ನನಾದ
ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವಳೆಂಬ ಚಿಂತೆಯು ಎನಗೆ ಸಂಭವಿಸಿತೈ ರಾಜಾ ಮಾತಾಂಡತೇಜಾ –

ದರುವು

ಚಿಟಿಲ ಚಿಟಿಲ ಪೆಟಿಲಧ್ವನಿಯು ಪಟುಕರಾರಿಯೋಳ್

ಕುಟಿಲೆಯನ್ನ ಕೊಂದುಬಿಡುವೆ ಒಂದು ಕ್ಷಣದೊಳು

ಭಳಿರೆ ಭಳಿರೆ ವ್ಯಸನವ್ಯಾಕೆ ನೋಡು ಶೌಯರವಾ

ಇಳೆಯ ಬಳ್ಯಾಪುರಿಯವಾಸ ಎಮ್ಮ ಪೊರೆಯುವಾ ||

ಕರಿರಾಜ : ಹೇ ನಾರಿ. ಚಿತ್ತಜನ ಸತಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತರಿಸುವ ಕಸ್ತೂರಿ ಮೃಗದಂತೆಸೆಯುವ ಪುತ್ಥಳಿಯ ಬೊಂಬೆಯೆ ಕೇಳು. ಕಡು
ರಭಸದಿ ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಗರ್ಜಿಸಿ ಪೊಡವಿ ಪರಸತ್ಯವನ್ನು ಬಿಡಬಿಡದೆ ಹಿಡಿ ಹಿಡಿದು ಕಡು ಸಡಗರದಿಂದ ಮೆರೆಯುವ ಎನ್ನೊಡನೆ ನೀನು
ವ್ಯಸನವನ್ನು ಪಡಲ್ಯಾಕೆ ಇಕ್ಕೋ ನೋಡು ಎನ್ನ ಕರದಿಡಿಯ ಕರಾರಿಯೋಳ್ ಕುಟಿಲ ದಾನವಿಯ ಹಿಡಿಹಿಡಿದು ನಡುನಡುಗಿಸಿ ಗರಗರನೆ
ತಿರುಗಿಸಿ ಕಡಿಹಿಡಿದು ಬಿಡುವೆನೆ ನಾರಿ ಸೌಂದ್ಯರಗುಣ ಪೋರಿ –

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಅಯ್ಯ ರಾಜಾ. ದುರುಳ ದನುಜೆಯನ್ನು ಮರಣ ಹೊಂದಿಸಿದರೆ ತಾಯಿ ಉದರದಲ್ಲಿ ತರಳೆ ಪುಟ್ಟಿ ಪರಪುರುಷನ ಕೂಡಿ
ಮರ್ಯಾದೆ ಇಲ್ಲದೆ ಹರಣವನ್ನು ತೆಗೆಸಿದಳೆಂದು ಪರರು ದೂರುವರಲ್ಲದೆ ಉರಗ ಭೂಷಣನಾದ ಶಂಕರನು ಮೆಚ್ಚನು ಕರುಣವಿಟ್ಟೆನ್ನ
ಮೇಲೆ ಧರಣಿ ಮೋಹಿನಿಯ ಪರಿಣಯವಾಗಿ ಬರುವವರೆಗೂ ತಮ್ಮ ನಿರೀಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಾದಿರುವೆನು. ಈ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ತಾವುಗಳು ಇಲ್ಲಿರದೆ
ತ್ವರಿತದಿಂದ ಪೋಗಿ ಬರುವಂಥವರಾಗ್ಯೆ ಕಾಂತ ಸದ್ಗುಣದಾತ ||

ದರುವು

ಪೋಗಲಾರೆನೆ ನಿನ್ನನು ಬಿಟ್ಟು ಹ್ಯಾಗೆ ಪೋಗುವೆನೆ ||

ನಾಗಾವೇಣಿಯೆ ನಿನ್ನ ಬಾಧೆಯಿಂದಲಿ ನಾನು
ಭೋಗಾಸುಖವಪಟ್ಟು ಹ್ಯಾಗೆ ಪೋಗುವೆನೆ|| 1 ||

ಮದನ ಮೋಹನಾಂಗಿ – ಸುದತಿರನ್ನಳೆ ಕೇಳೆ
ಮದನ ತಾಪವು ಈಗ – ಸದರಾದಿ ಬಿಡದಲ್ಲಾ||

ಕರಿಬಂಟನ ಕಾಳಗ

ಕವಿ : ತಿರುವೆಂಗಡ ಜೀಯರ್

ಪ್ರತಿಕಾರರು : ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆ ದೊಡ್ಡಬಳ್ಳಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ
ದೊಡ್ಡಬಳ್ಳಾಪುರ ಟೌನ್ ವೀರಭದ್ರಪ್ಪನ ಪೇಟೆಯ ಶ್ರೀ ಎನ್. ಚಿಕ್ಕವೆಂಕಟಪ್ಪನವರ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ದೊಡ್ಡಬಳ್ಳಾಪುರದ ಮೂಡಲಪಾಯ
ಯಕ್ಷಗಾನ ಭಾಗವತರಾದ
ಶ್ರೀ ಯದ್ಗಲ್ಲಿ ಪಾಪಣ್ಣನವರ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಮಂಜುನಾಥ್, ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರು
ಪ್ರತಿ ಮಾಡಿದ ದಿನಾಂಕ : 16.02.1984

ತ್ರಿಪುಡೆ

ಕೇಳಿರೈ ಕರಿರಾಜ ಚಂದ್ರನ ಕಥೆಯಾ ಪೇಳುವೆ
ಹರುಷದಿಂದಲಿ ಮುದದಿ ವರ್ಣಿಪೆ ಸುಜನರೆಲ್ಲರು
ಮುದದಿ ಕೇಳಿ ||

ಆ ಪುರಾಧೀಶ್ವರನು ಭೋಗದಿ ಅಮರಪತಿಗತಿ
ಶಯವು ಆಗಿರೆ ಭೂಪರಿಗೆ ಸ್ವವರಿಗೆ ತಾ
ಕಂಠೀರವನಾಗಿ ||

ಲೋಕದೊಳ್ ಕರಿರಾಜ ಚಂದ್ರನು ಏಕಚಕ್ರದಿ
ಆಳುತಿರ್ದನು ಶ್ರೀಧರನ ಕೃಪೆಯಿಂದ
ತಾನೀ ಮೇಧಿನಿಯನು ||

ಧಾರುಣಿಯೋಳ್ ಶೋಡಶಾಮಹ ದಾನಗಳನು
ನಡೆಸುತಾ ಪೊಡವಿಪತಿ ತಾನಾಳುತಿರ್ದನು
ಕಡುಪರಾಕ್ರಮದೀ ||

ಧರೆಯೊಳುತ್ತಮವಾದ ಖಗಗಿರಿ ನರಮೃಗೇಶನ
ಚರಣಕಮಲದಿ ಹರುಷದಿಂದಲಿ ಭಜಿಸಿದವರಿಗೆ
ಹರಿಯು ಪೊರೆಯುವನು ||

ಕರಿರಾಜ : ನಾವು ಧಾರಂದರೆ ಯೀ ಧರಾಮಂಡಲದೋಳ್ ಅತಿಸಂಭ್ರಮದಿಂದೊಪ್ಪುವ ಜಂಭಾರಿಯ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಯಿಮ್ಮಿಗಿಲಾದ
ಮರಕತ ಮಾಣಿಕ್ಯ ಮಣಿಖಚಿತ ಗೋಮೇಧಿಕ ಪುಷ್ಯರಾಗ ವಜ್ರ ವೈಡೂರ್ಯರ ಕನಕಮಯದಿಂದೆಸೆಯುವ ಈ ಧರಗೆ ದಕ್ಷಿಣಾಧಿ
ಕಾಶ್ಮೀರ ದೇಶಕ್ಕೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷಿತನಾಗಿ ಮಾರಸಮರೂಪ ಧುರಧೀರ ರಣಶೂರ ಮಾರಪತಿಯ ಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ವೊಪ್ಪುವ ಕನ್ನೆಯರೋಳ್
ಶಿರೋರತ್ನವೆಂದೆಣೆವ ಸುದತಿ ಬನವಂತಾ ದೇವಿಯ ಉದರಾಭಿಯೋಳ್ ವರ ಸುಧಾಂಶುವಿನಂತೆ ಮಾರಾರಿಯ ವರದಿಂದ ಪುಟ್ಟಿದ
ರಣರಂಗಭೀಮ ಮುಖನಿರ್ಜಿತಸೋಮ ನವಕವ್ಯಕಾಮ ಮನೋನಿಗರ್ವಿಧಾಮ ಹರಿಕರಿಸಿಂಹಪರಾಕ್ರಮಗಳುಳ್ಳ ಕರಿರಾಜನೆಂಬ
ನಾಮಾಂಕಿತವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿದೆಯೇನೋ ದೂತ ರಾಜಸಂಪ್ರೀತ -

ಭಲಾ ಸೇವಕ ಈ ಸಭಾಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಬಂದ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ಎನ್ನ ನಂಬಿಕೆಯುಳ್ಳ ಪ್ರಧಾನೋತ್ತಮನನ್ನು ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ
ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವಂಥವನಾಗೈ ಸಾರಥಿ.

ಪ್ರಧಾನಿ : ಅಯ್ಯ ಸೇವಕ ಎಮ್ಮ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತು ಯಮ್ಮನ್ನು ಧಾರಂದು ಕೇಳುವಂಥವನಾಗುತ್ತಾ ಇದ್ದಿ. ಆದರೆ ಯಮ್ಮ
ವಿದ್ಯಮಾನವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪೇಳುತ್ತೇನೆ. ಚಿತ್ತವಿಟ್ಟು ಕೇಳೈ ಸೇವಕ ಭಕ್ತಿಯೋಳ್ ಭಾವುಕ. ಅಯ್ಯ ಸಾರಥಿ ಈ ಸಪ್ತ ದ್ವೀಪಗಳೊಳಗೆ
ಅತಿಶ್ರೇಷ್ಠದಿಂದೊಪ್ಪಲ್ಪಟ್ಟ ಜಂಭೂದ್ವೀಪದ ಮಧ್ಯದೊಳ್ ದೇಶಂಗಳು ಯಾವ ಯಾವೆಂದರೆ ಮಾಳ ಮಳಿಯಾಳ ಚೋಳ ಬಂಗಾಳ
ಗುರ್ಜರ, ಟೆಂಕಣ, ಸಾಳ್ವ ನೇಪಾಳ ಸುರ ಸೇನಾಂದ್ರಾದಿ ದೇಶಗಳುಂಟು. ಆದರೆ ಆ ದೇಶಂಗಳೊಳಗೆ ಹರಿಹರಾದಿ
ಭಕ್ತಮಯದಿಂದೊಪ್ಪಲ್ಪಟ್ಟ ಕನಕಾಚಲಕ್ಕೆ ದಕ್ಷಿಣ ಕಾಶ್ಮೀರ ದೇಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣಕರ್ತರಾದ ಕರಿರಾಜಂಗೆ ಪಟುಭಟರಾದಿ ವೀರಭಟ
ಪರಾಕ್ರಮದೊಳ್ ವೀರಭಟನೆಂದೆಣಿಸಿ ಶೋಡಷ ಪ್ರಧಾನರೊಳಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠನೆಂದೆಣಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಚತುರ್ದಶಪೂರ್ಣಚಂದ್ರನಂತೆ
ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ಸುಗುಣ ಸುಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ಪ್ರಧಾನೋತ್ತಮನು ನಾನೇ ಅಲ್ಲವೇನಯ್ಯ ಸೇವಕ ಭಕ್ತಿಯೋಳ್ ಭಾವುಕ.

ಮಂತ್ರಿ : ಅಯ್ಯ ಸಾರಥಿ. ನಮ್ಮ ದೊರೆಯಾದಂತಾ ಕರಿರಾಜನ ಭೇಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಸುವಂತಾವನಾಗೊ ಸೇವಕ ಭಕ್ತಿಯೋಳ್
ಭಾವುಕ.

ಮಂತ್ರಿ : ನಮೋನ್ನಮೋ ಹೇ ರಾಜ ಮಾರ್ತಾಂಡತೇಜಾ

ಕರಿರಾಜ : ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯಮಸ್ತು ಬಾರೈ ಮಂತ್ರಿ ಮಮಕಾಯರ ಸ್ವತಂತ್ರಿ.

ದರುವು

ರಾಜ ರಾಜಾಧಿರಾಜ ರಾಜ ರವಿಸಮತೇಜಾ

ಸುಜನ ಸದ್ಗುಣಭೋಜ-ಕರಿರಾಜಭೂಪಾ

ಸುಜನಾ ಸದ್ಗುಣ ಭೋಜಾ ||

ಮಂತ್ರಿ : ಅಯ್ಯ ದೊರೆಯೆ ತಾವು ಕರೆಸಿದಂಥ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಅಪ್ಪಣೆಯಾದದ್ದೇ ಆದರೆ ತಮ್ಮ ಆಜ್ಞೆ ಪ್ರಕಾರ
ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನಯ್ಯ ರಾಜಾ ಅರ್ಕಸಮತೇಜಾ-

ದರುವು

ಯೇನು ಕಾರಣ ಯೀಗ-ಯನ್ನ ಕರೆಸಿದೆ ಬೇಗಾ

ತಿಳಿಸಬೇಕಯ್ಯ ಭೂಪ ಶೌಯರಪ್ರತಾಪ ತಿಳಿಸ

ಬೇಕಯ್ಯ ಭೂಪ ||

ಮಂತ್ರಿ : ಅಯ್ಯ ರಾಜ. ಯನ್ನನ್ನು ಏನು ಕಾರಣದಿಂದ ಇಷ್ಟು ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಕರೆಸಿ ಇದ್ದೀರೋ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ಯಾವ
ಆಲೋಚನೆ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ಎನ್ನೊಡನೆ ಬಿತ್ತರಿಸಬೇಕಯ್ಯ ಶೂರ ಶರಧಿಗಂಭೀರ.

ದರುವು

ಶೂರ ಬಾರಯ್ಯ-ಮಂತ್ರಿವೀರ ಕೇಳಯ್ಯ ||

ಧೀರನೆನಿಸಿ ಭೂಮಿಯೊಳಗೆ ಮಾರಹರನ ಕರುಣ

ದಿಂದ ಧಾರುಣಿಯನಾಳ್ ಸುಖದಿ ಧರ್ಮದಿಂದಲಿ

ಮಹಾಶೌಯರದಿಂದಲಿ ||

ಕರಿರಾಜ : ಅಯ್ಯ ಮಂತ್ರಿ. ಈ ಧರಿತ್ರಿಯೊಳ್ ವಾರಿಜಮಿತ್ರನಂತೆ ಒಪ್ಪುವ ಮಾರಾರಿಯ ಕರುಣ ದಿಂದ ವೀರಾಧಿವೀರರೊಳ್
ಮಹಾಶೂರನೆಂದೆಣಿಸಿಕೊಂಡು ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಆಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವಯ್ಯ ಮಂತ್ರಿ ಯನ್ನ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ನೀನೇ ಸ್ವತಂತ್ರಿ.

ದರುವು

ಅಷ್ಟದಿಕ್ಕಿನ ರಾಯರೊಳಗೆ ಅಧಿಪನೆನಿಸಿ ಭೂಮಿ

ಯೊಳಗೆ ದುಷ್ಕರಾಯರ ಶರೆಯ ಪಿಡಿದು

ಕಷ್ಟಪಡಿಸುವೆ ಮಹಾಶ್ರೇಷ್ಠನೆನಿಸುವೆ ಮಂತ್ರಿ ||1 ||

ಕರಿರಾಜ : ಅಯ್ಯ ಮಂತ್ರಿ ಈ ಅಷ್ಟದಿಕ್ಕು ಪರಿಪಾಲಿಸುವ ರಾಜಾಧಿರಾಜ ಮಹಾರಾಜರಲ್ಲಿ ಮಹಾಶ್ರೇಷ್ಠನೆಂದೆನಿಸಿ ಕೊಂಡು ಮತ್ತು ಈ
ಭೂಮಿಯೊಳ್ ದುಷ್ಕರಾಯರ ಗರ್ವವಂ ಮುರಿದು ಈ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಆಳುತ್ತೇವಯ್ಯ ಮಂತ್ರಿ ಎನ್ನಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ನೀನೇ ಸ್ವತಂತ್ರಿ-

ದರುವು

ಶುಭಗಳಿಂದ ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲ ಸುಖಗಳಿಂದ

ಬಾಳುತ್ತಿಹರು ಅಖಿಲದೊಳಗೆ ಬಳ್ಯಾಪುರಿಯ

ಹರಿಯು ಸಲಹುವ ನರಹರಿಯು ಪೊರೆಯುವ ಮಂತ್ರಿ ||1 ||

ಕರಿರಾಜ : ಅಯ್ಯ ಮಂತ್ರಿ ಈ ಕ್ಷಿತಿಯೋಳ್ ಪಕ್ಷಿವಾಹನನಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ ಕರುಣದಿ ಸುಕ್ಷೇಮದಿ ಬ್ರಹ್ಮ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ವೈಶ್ಯ, ಶೂದ್ರ ನಾನಾ ವರ್ಣಗಳ ಜನರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮತಾನುಸಾರವಾಗಿ ನಡೆಯುವ ನಿತ್ಯಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾ ಶುಭಕೃತಗಳಿಂದಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳು ಧನಕನಕ ವಸ್ತುವಾಹನಗಳಿಂದಲೂ ಮರಕತ ಮಾಣಿಕ್ಯ ಆಭರಣಾದಿಗಳಿಂದ ಭೂಷಿತರಾಗಿ ಸುರತಾದಿ ಭೋಗಗಳಿಂದ ಸುಖದಿಂದ ಬಾಳುವರೇನೈ ಪ್ರಧಾನಿ ವಾರುಧಿ ಸಮಾನಿ-

ಪ್ರಧಾನಿ : ಅಯ್ಯ ರಾಜ ಪುರಹೂತನ ಸುತ ಧುರಧೀರ ಪಾರ್ಥನ ಧೀರತ್ವಕ್ಕೆ ಸಮಾನರಾದ ಹರಿಕರಿಸಿಂಹ ಪರಾಕ್ರಮಗಳುಳ್ಳ ಹೇ ರಾಜಾ - ಈ ಧರಿತ್ರಿಯೋಳ್ ಇರುವ ಚಾತುರ್ವರ್ಣಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮರಕತ ಮಾಣಿಕ್ಯ ಕನಕಾಭರಣಭೂಷಿತ ಅಲಂಕಾರ ನಿತ್ಯಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನಗಳು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಸುಖದಿಂದ ಇದ್ದಾರಯ್ಯಾ ದೊರೆಯೆ ಕೇಳೆನ್ನ ಸಿರಿಯೆ-

ದರುವು

ಮಂತ್ರಿಶೇಖರ ಕೇಳೈ ತ್ಪರಿತದಿಂದಲಿ ನೀನು

ಮರ್ತ್ಯಾದೊಳೆನ್ನ ಶೌಯರ ಮರೆತಾರೇನಯ್ಯ

ಸುತ್ತಣದ ಅರಸುಗಳ ಮರ್ದಿಸಿ

ಪಿಡಿದು ಬಿತ್ತರಿಸಿ ಕಾಣಿಕೆಯ ತರಿಸಿಕೊಂಡಿಹನಾ ||

ಕರಿರಾಜ : ಅಯ್ಯ ಮಂತ್ರಿ ಈ ವಸುಮತಿಯೋಳ್ ಪಶುಪತಿಯ ಕರುಣದಿ ಅಸಮ ಸಾಹಸ ಪರಾಕ್ರಮಗಳುಳ್ಳ ಅರಸುಗಳೆಲ್ಲರನ್ನು ಜೈಸಿ ಕಲಶ ವಚನಗಳಿಂದ ಕಪ್ಪಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಮೊಸೆ ಮೊಸೆದು ಎಮ್ಮ ಆಜ್ಞೆಯೋಳ್ ಸರ್ವರೂ ಇದ್ದಾರೇನಯ್ಯಾ ಮಂತ್ರಿ-

ದರುವು

ಧರಣೀಶ ಕೇಳ್ ನಿಮ್ಮ ಶೌಯರಕ್ಕೆ ಎದುರಿಲ್ಲಾ

ದೊರೆಗಳೆಲ್ಲರು ನಿಮ್ಮ ಆಜ್ಞೆಯೋಳ್ ಇಹರೈ ||

ಮಂತ್ರಿ : ಅಯ್ಯ ರಾಜ ಈ ಪೊಡವಿಯೊಳಿರುವ ರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ಉಡುರಾಜನಂತೆ ತೋರ್ವ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರತಾಪಗಳಿಗೆ ನಡುಗುತ್ತಾ ನಿಮ್ಮ ಆಜ್ಞೆಯ ಪ್ರಕಾರ ನಡೆಯುವರಲ್ಲದೆ ಗಡಬಡಿಸಿ ಗರ್ಜಿಸುವ ಘರ್ಜನೆಯು ಕೇಳಿದಾಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಕಾಡುಗಳನ್ನು ಸೇರಿ ಅಡಗಿಕೊಳ್ಳುವರಯ್ಯ ರಾಜಾ ಮಾರ್ತಾಂಡತೇಜಾ-

ದರುವು

ದುರ್ಗಾಧಿಪತಿಗಳು ದುಷ್ಕರುರ್ಜನರೆಲ್ಲಾ

ಶರಣೆಂದು ಭಕ್ತಿಯೋಳ್ ಸೇವಿಸುತಿಹರೇ ||

ಕರಿರಾಜ : ಅಯ್ಯ ಮಂತ್ರಿ. ಕರಿಣತರವಾದ ಭಟ ಪರಾಕ್ರಮರೋಳ್‌ಪಟರೆಂದೆನಿಸಿಕೊಂಡು ಇರುವ ದುರ್ಗಾಧಿಪತಿಗಳಂ ಸರ್ವಸನ್ನಾಹದಿಂದ ಪಿಡಿದು ಮತ್ತು ರವಿರಶ್ಮಿಗಳಿಲ್ಲದ ಪೊದೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ದುಷ್ಕರುಜನರು ಮೊದಲಾಗಿ ಕಪ್ಪ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ತಂದು ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತಾ ಇರುವರೇನಯ್ಯ ಮಂತ್ರಿ-

ಪ್ರಧಾನಿ ದರುವು

ಪುನ್ನಾಗದೇಶದ ಚನ್ನಿಗರಾಯನು

ಇನ್ನೂ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಡಲಿಲ್ಲ ||

ಮಂತ್ರಿ : ಅಯ್ಯರಾಜ. ಈ ಐವತ್ತಾರು ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಅರಸುಗಳೆಲ್ಲರು ಕಪ್ಪ ಕಾಣಿಕೆಯತಂದು ನಿಮ್ಮ ಉತ್ತಮವಾದ ಭಂಡಾರಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದರು. ಪುನ್ನಾಗದೇಶದ ಅರಸನಾದ ಚನ್ನಿಗರಾಯನೆಂಬುವನು ತನ್ನಯ ಗರ್ವದಿಂದಲಿ ಇದುವರೆವಿಗೂ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ತಂದು ಒಪ್ಪಿಸಲಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಅಪ್ಪಣೆ ಆದದ್ದೇ ಆದರೆ ನನ್ನ ಶೌರ್ಯ ಪರಾಕ್ರಮಗಳಿಂದ ತರಿಸಿ ಭಂಡಾರಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸುವೆನಯ್ಯ ರಾಜಾ-

ದರುವು

ಬೆದರಿದರು ಭಯದಿಂದ ಎದುರಿಲ್ಲ ಎಮಗಿಂದು

ಮುದದಿಂದ ಕರಿಸಯ್ಯ ಭಟಕಾವಿಜನರಾ ||

ಕರಿರಾಜ : ಅಯ್ಯ ಮಂತ್ರಿ. ಈ ಭಪ್ಪನೈವತ್ತಾರು ದೇಶಗಳೊಳಗೆ ಇರುವ ರಾಜಾಧಿರಾಜ ಮಹಾರಾಜ ರಣಶೂರರು ನಮ್ಮಯ ಆಜ್ಞೆಯಾಗಿ ಮತ್ತು ದುರ್ಗಾಧಿಪತಿಗಳು ಮುಂತಾದವರು ನಮ್ಮ ಆಜ್ಞೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ಧರಿತ್ರಿಯೋಳ್‌ ಎಮಗೆ ವೈರಿಗಳಾದವರು ಯಾರನ್ನು ಕಾಣಲಿಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ಉರುಗಭೂಷಣನಾದ ಉಮಾವಲ್ಲಭನ ಕರುಣದಿಂದ ಈ ಪೃಥ್ವಿಯಾ ಸುಖದಿಂದ ಪಾಲಿಸಬೇಕಯ್ಯ ಮಂತ್ರಿ ಎನ್ನ ಕಾಯರಕ್ಕೆ ನೀನೇ ಸ್ವತಂತ್ರಿ-

(ಹಳೇಬೀಡಿನ ಪ್ರಧಾನಿಯು ಕರಿರಾಜನ ಸಭೆಗೆ ಆಗಮಿಸುವುದು)

ಯಲಾ ಸೇವಕ ಯಮ್ಮ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಬಂದುನಿಂದು ಯಮ್ಮನು ದಾವ ಸಮಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಕಾರಣಕರ್ತರೆಂದು ಕೇಳುವಂಥವನಾಗುತ್ತಾ ಇದ್ದಿ. ಆದರೆ ಯಮ್ಮಯ ವಿದ್ಯಮಾನವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪೇಳುತ್ತೇನೆ ಚಿತ್ತವಿಟ್ಟು ಕೇಳ್ಯ ದೂತ ರಾಜ ಸಂಪ್ರೀತ-ಅಯ್ಯ ಸೇವಕ ಯೀ ಪೂರ್ವಿಯೋಳ್‌ ಶಶಿಶೇಖರನಾದ ಶಂಕರನ ಕರುಣದಿ ಸಿರಿಸಂಪತ್ತುಳ್ಳ ವೈಭವದಿಂದೊಪ್ಪುವ ಮುತ್ತುಮಾಣಿಕ್ಯ ಪವಳಮಯವಾಗಿ ಒಪ್ಪುವ ಪಶ್ಚಿಮ ದೇಶದೋಳ್‌ ಸ್ವಚ್ಛತರವಾದ ಪಚ್ಚಿಗಳ ಮಯದಂತೆ ಅಚ್ಚುತನವುರಕ್ಕೆ ಸಮವೆಂದೆಣಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಹಳೆಯಬೀಡಿನ ಪುರಕ್ಕೆ ಕಾರಣಕರ್ತನಾದ ರಾಯನು ಹ್ಯಾಗೆ ವೊಪ್ಪಿರುವನು ಅಂದರೆ ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ದುಗರದಲ್ಲಿ ಪುಲ್ಲಶರನಾದ ಮನ್ನೂಥನು ಪರಿಪಾಲಿಸುವ ಹಾಗೆಯು ಮತ್ತು ದ್ರವ್ಯಾದಿಪತಿಯಾದ ಕುಬೇರನು ಅಲಕಾಪುರಿಯ ಪರಿಪಾಲಿಸುವ ರಾಯರಿಗೆ ಸಮವೆಂದೆಣಿಸಿ ಈ ಧರಣಿಯೋಳ್‌ ರಾಜಾಧಿರಾಜರಿಗೆ ರಾಯನೆಂದೆಣಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಬಲ್ಲಾಳಭೂಪತಿಯ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟ ಪ್ರಧಾನರೊಳಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠನೆಂದೆಣಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಸಭಾರತ್ನವೆಂದೆಣಿಸಿ ಪ್ರಧಾನೋತ್ತಮನು ನಾನೇ ಅಲ್ಲವೇನಯ್ಯ ಸೇವಕ ಭಕ್ತಿಯೋಳ್‌ ಭಾವುಕ-

ಪ್ರಧಾನಿ : ನಿಮ್ಮ ದೊರೆಯಾದಂಥ ಕರಿರಾಜರ ಭೇಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಸುವಂಥವನಾಗೋ ಚಾರ ಗುಣಗಂಭೀರ- ನಮೋನ್ನಮೋ ಹೇ ರಾಜ ಮಾರ್ತಾಂಡತೇಜ.

ಕರಿರಾಜ : ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯಮಸ್ತು-ಬನ್ನಿರಯ್ಯ ಆಸ್ಥಾನಾಧಿಪತಿಗಳಿರಾ.

ದರುವು

ಯಾವ ದೇಶದ ನೃಪರೋ ಯಾವ ಪಟ್ಟಣದವರೋ
ಏನೂ ಕಾರಣ ನೀವು ಬಂದಿರಿ ಪೇಳಿ ||

ಕರೀರಾಜ : ಅಯ್ಯ ನೃಪರೆ ನೀವು ಯಾವ ದೇಶಗಳು ಪಾಲಿಸುವ ನೃಪರೋ ಮತ್ತು ಧಾವ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣಕರ್ತರೂ-ಏನು
ನಿಮಿತ್ಯಾರ್ಥವಾಗಿ ಬಂದು ಇದ್ದೀರೋ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲಾ. ನೀವು ಬಂದ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಏನಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಪೇಳಬೇಕಯ್ಯ ನೃಪರೆ-

ದರುವು

ಮಂಡಾಲಪತಿ ಕೇಳೋ ಮಾರ್ತಾಂಡಸಮತೇಜ
ಮಂಡಾಲದೊಳು ಚಲುವೆ ಬಲ್ಲಾಳಪುತ್ರಿ ||

ಪ್ರಧಾನಿ : ಈ ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ತಾಂಡಗೆ ಸಮವೆಂದೆಣಿಸಿದ ಚಂಡಪರಾಕ್ರಮನಾದ ರಾಯನೆ ಕೇಳು. ಈ ನವಖಂಡದೊಳ್
ಅತಿಚೋದ್ಯಗಳಿಂದೊಪ್ಪುವ ಪುರಹೂತನ ಪುರದಂತೆ ಶೋಭಿಸುವ ಈ ಪೊಡವಿಯೋಳ್ ಅತಿಸಡಗರದಿಂ ಮೆರೆಯುವ ಹಳೆಯಬೀಡಿನ
ಪುರಕ್ಕೆ ಕಾರಣಕರ್ತರಾದ ಬಲ್ಲಾಳ ಭೂಪತಿಯ ಮೋಹದ ಪುತ್ರಿ ಅಂಗಜನರಗಿಣಿಯಂದದಿ ಶೃಂಗಾರದ ಸುಗುಣಿಯು ಬಂಗಾರದ
ಪ್ರತಿಮೆಗಿಮ್ಮಿಗಿಲಾದ ಈ ಧರಿತ್ರಿಯೋಳ್ ಧರಣಿ ಮೋಹಿನಿಯೆಂಬ ಕಾಮಿನಿಯು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಮೋಹಿಸಿ ಇದ್ದಾಳಯ್ಯ ರಾಜಾ
ಮಾರ್ತಾಂಡತೇಜ-

ದರುವು

ಪೃಥಿವೀಪಾಲರನೆಲ್ಲಾ ಮೆಚ್ಚಾದೆ ಮಾನುನಿಯು
ಪೃಥಿವೀ ಮೋಹಿನಿ ನಿಮ್ಮ ಮೆಚ್ಚಿದಳಯ್ಯ ||

ಪ್ರಧಾನಿ : ಅಯ್ಯ ರಾಜ. ಈ ಪೃಥ್ವಿಯ ಪರಿಪಾಲಿಸುವ ರಾಜಾಧಿರಾಜ ಮಹಾರಾಜ ಶ್ರೇಷ್ಠರೆಲ್ಲರನ್ನು ನೋಡಿ ಮೆಚ್ಚದೆ ಚಿತ್ತ ಸಮರೂಪ
ನಿಮ್ಮ ಚಿತ್ರ ಪಟವನ್ನು ನೋಡಿ ಮತ್ತಗಜಗಾಮಿನಿಯು ಚಿತ್ತದೋಳ್ ತತ್ತರಿಸಿ ಕಾತುರಕ್ಕೆ ತರಹರಿಸುತ್ತಿರಲು ಮತ್ತೆ ಆ ಮಾನಿನಿಯ
ಪಿತನಾದ ಭೂಪತಿಯು ಬಿತ್ತರಿಸಿ ಏನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಇದ್ದಾರಯ್ಯಾ ದೊರೆಯೆ ಲೋಕದೊಳು ಸಿರಿಯೆ-

ದರುವು

ಪಚ್ಚೇಯ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ ಹೆಚ್ಚೇನಾ ಕುದುರೆಯ
ಹೊಸದೀಗ ಭೂಷಣವು ಮುಂತಾಗಿ ಇನ್ನು ||

ಪ್ರಧಾನಿ : ಅಯ್ಯರಾಜ. ಶ್ರೇಷ್ಠತರವಾದ ಪಚ್ಚೆಗಳ ಮಯದ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯು ವಸ್ತು ವಾಹನವು ಮುಂತಾಗಿ ಛತ್ರಿ ಚಾಮರವು ಕಪ್ಪ
ಕಾಣಿಕೆಯು ಕಳುಹಿಸಿದಾರಯ್ಯ ದೊರೆಯೆ ಲೋಕದೊಳ್ ಸಿರಿಯೆ-

ದರುವು

ದಯಮಾಡಬೇಕಯ್ಯ ಹಳೆಯಬೀಡಿಗೆ ನೀವು
ವಡೆಯಾ ಬಳ್ಳಾಪುರಿ ವಾಸ ಸಲಹುವನು ||

ಪ್ರಧಾನಿ : ಅಯ್ಯ ರಾಜಧರ್ಮರಗುಣಾಂಬುಧಿ ಪರಿಶೀಲನಾದ ಬಲ್ಲಾಳರಾಯನು ನಿಮ್ಮ ಶೌಯರಪ್ರತಾಪಗಳಿಗೆ ವೀರನೆಂದು ತಿಳಿದು
ನಮ್ಮನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಇದ್ದರಾದ ಕಾರಣ ನೀವು ಪೊಡವಿಯನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುವ ಉರುಗ ಭೂಷಣನ ಸಖ ನರಮೃಗೇಶನನ್ನು ನಿಮ್ಮ
ಚಿತ್ತದೋಳ್ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾ ಅತಿ ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ದಯಮಾಡಬೇಕಯ್ಯ ಭೂಪ ಶೌಯರ ಪ್ರತಾಪ-

ಕರಿರಾಜ : ಅಯ್ಯ ಆಸ್ಥಾನಾಧಿಪತಿಗಳಿರಾ, ಯನ್ನ ಮಸ್ತಕದ ರೂಪುರೇಖೆ ಸೌಂದರ್ಯಗಳ ಬರೆದ ಚಿತ್ರ ಪಟವನ್ನು ನೋಡಿ ಆಸ್ತಿ ಹಯ
ವಸ್ತು ವಾಹನಗಳು ಕಳುಹಿಸಿದರು ಆದರೆ ಆ ಧರಣೇಶನ ಸುತೆಯಾದ ಧರಣಿ ಮೋಹಿನಿಯ ಪರಮ ವೈಭವದ ಚಿತ್ರ ಪಟವನ್ನು ನಾನು
ನೋಡಿ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟರೆ ತ್ವರಿತದಿಂದಲಿ ಬರುತ್ತೇನಾದ ಕಾರಣ ನಿಮ್ಮ ಧರಣಿ ಮೋಹಿನಿಯ ಚಿತ್ರ ಪಟವನ್ನು ಎನಗೆ
ತೋರಿಸಬೇಕಯ್ಯ ನೃಪೋತ್ತಮರೇ-

ದರುವು

ರಾಜ ಕೇಳಯ್ಯ ಚಿತ್ರಪಟವ ನೋಡಯ್ಯ ರಾಜ
ಧಾರುಣಿಯೊಳು ಧರುಣಿಮೋಹಿನಿ ಮಾರನ ಸತಿಯ
ರತಿಯಳಂತೆ ನಾರಿ ಇರುವಳಯ್ಯ ಭೂಪ ಮಾರ
ಸುಂದರಾ ಧುರಧೀರ ಚಂದಿರಾ ||

ಪ್ರಧಾನಿ : ದುರಧೀರ ಹಮ್ಮಿರ ರಣಶೂರನಾದ ಹೇ ದೊರೆಯೆ ಗಿರಿಜೆವಲ್ಲಭನ ಶಿರದೋಳ್ ಕುಮುದವಾಗಿರುವ ಶಶಿಸುತೆಯಂತೆ
ತೋರುತ್ತಿರುವ ಧರಣಿ ಮೋಹಿನಿಯ ಪರಮವೈಭವದ ಚಿತ್ರಪಟವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ನಿಮಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಇದ್ದೇನೆ ತ್ವರಿತದಿಂದಲಿ
ಚಿತ್ತಯಿಸಬೇಕಯ್ಯ ದೊರೆಯೇ ಕೇಳೆನ್ನ ಸಿರಿಯೆ-

ದರುವು

ಪೊಡವಿಯೊಳಗೆ ಬಳ್ಳಾಪುರದಾ ಮೃಡನು
ನಿಮ್ಮ ಪೋಷಿಸುವನು. ನಡಿರಿ ನಡಿರಿ
ಹಳೆಯಬೀಡಿಗೆ ಮಡದಿ ನೋಡಲು
ಪರಿಣಯವು ಆಗಲು ||

ಪ್ರಧಾನಿ : ಅಯ್ಯರಾಜ. ಈ ಕ್ಷಿತಿಯನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುವ ಲಕ್ಷ್ಮೀರಮಣನ ಸಖ ಪಾಲಾಕ್ಷ ನಿಮಗೆ ಅಕ್ಷಯವಾಗಲೆಂದು ಸುಕ್ಷೇಮವ
ಕುರಿತು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ ಇರುವನು. ತಕ್ಷಣ ಹಳೆಯಬೀಡಿಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿ ಧರಣಿ ಮೋಹಿನಿಯೆಂಬ ಕಾಮಿನಿಯನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಿ ಪರಿಣಯವು
ಆಗಲು ದಯಮಾಡಬೇಕಯ್ಯ ರಾಜಾ ಅರ್ಕಸಮತೇಜಾ-

ಕವಿರಾಜ : ಅಯ್ಯ ನೃಪರೆ. ತಾವು ಕೊಟ್ಟ ಚಿತ್ರಪಟವನ್ನು ನೋಡಲು ಮತ್ತಗಜಗಾಮಿನಿಯು ಕಸ್ತೂರಿಯ ಮೃಗ ಪುತ್ಥಳಿಯ
ಬೊಂಬೆಯಂತೆ ಎಸೆಯುವಳು ಮತ್ತೆ ಆ ಮಾನಿನಿಯನ್ನು ಪರಿಣಯವು ಆಗಲು ನಾಳೆ ಶತಪತ್ರ ಮಿತ್ರನು ಉದಯವಾಗುತ್ತಲೇ
ಹಳೆಯಬೀಡಿಗೆ ಹೊರಟುಬರುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ ನೀವು ಹೋಗಬಹುದಯ್ಯ ಆಸ್ಥಾನಾಧಿಪತಿಗಳಿರ-

ದೊರೆ : ಅಯ್ಯ ಸುಗುಣ ಸುಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ಮಂತ್ರಿಯೆ ಕೇಳು. ಈ ಧರುಣಿಯೋಳ್ ಹಳೆಯಬೀಡಿನ ದೊರೆಯಸುತೆ ಧರಣೀ ಮೋಹಿನಿಯೆಂಬ ತರುಣಿಯನ್ನು ಎನಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಪರಿಣಯವು ಮಾಡುವೆನೆಂದು ಪರಮಹರುಷದೊಳ್ ಆಕೆಯ ರೂಪುಲಾವಣ್ಯ ಚಿತ್ರ ಪಟವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದ ಕಾರಣ ನಾನು ಹೋಗುವುದು ಉಚಿತವಲ್ಲವೇನಯ್ಯ ಮಂತ್ರಿ ಎನ್ನ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ನೀನೇ ಸ್ವತಂತ್ರಿ.

ಮಂತ್ರಿ : ಅಯ್ಯ ರಾಜ. ತಾವು ಹಳೆಯಬೀಡಿಗೆ ಪರಿಣಯಕ್ಕಾಗಿ ಪೋಗುವುದು ಉಚಿತವೇ ಸರಿ. ಆದರೆ ಈ ಧರುಣಿಯೋಳ್ ಉತ್ತಮರಾದವರು ದಾವ ಕಾಯಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕಾದರೂ ತಮ್ಮಯ ಮಾತಾ ಪಿತ್ಯಗಳಿಂದ ಆಶೀರ್ವಾದವನ್ನು ಪಡೆದು ಹೋಗಬೇಕಾದ ನೀತಿ ಇರುವುದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಮಾತೆಯಾದ ಬನವಂತಾದೇವಿಯವರ ಅಪ್ಪಣೆ ಪ್ರಕಾರ ದಯಮಾಡಿಸಬಹುದಯ್ಯ ರಾಜ.

ದೊರೆ : ಅಯ್ಯ ಸುಗುಣ ಸುಬುದ್ಧಿಯಾದ ಪ್ರಧಾನೋತ್ತಮನೇ ಕೇಳು. ನೀನು ಪೇಳಿದ ವಾಕ್ಯವು ಸತ್ಯವಾದದ್ದೇ ಸರಿ. ನಮ್ಮ ಮಾತೆಯವರಾದ ಬನವಂತಾದೇವಿಯವರನ್ನು ಅತಿ ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಕರೆಸುವಂಥವನಾಗೋ ಪ್ರಧಾನಿ ಭಾರ್ಗವ ಸಮಾನಿ-

ಮಂತ್ರಿ : ಅದೇ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಕರೆಸುತ್ತೇನಯ್ಯ ರಾಜಾ ಮಾರ್ತಾಂಡ ತೇಜಾ.

ಬನವಂತಾದೇವಿಯ ದ್ವಿಪದೆ

ರಾಗ ಕಾಂಭೋದಿ

ಶ್ರೀ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷ ಅವನಿಸುರಕಕ್ಷ-ಶಬರಿರಕ್ಷಕನಾದ
ಶ್ರೀ ಹರಿಯ ಪಾದವನು ಚಿತ್ತದೋಳ್ ಧ್ಯಾನಿಸುತ ವನಿತೆ
ಬೇಗದಲಿ ಅರುಣೋದಯದೊಳೆದ್ದು ಅತಿಹರುಷದಿಂದ
ಮುಖಮಜ್ಜನವಮಾಡಿ ಮುದದಿಂದ ತಾನು
ಕಸ್ತೂರಿ ತಿಲಕವನು ಕಾಂತೆ ತಾನಿಟ್ಟು ಬಂಗಾರಮಯವಾದ
ಸೀರೆಯನುಟ್ಟು ಚಂದ್ರಗಾವಿಯ ಕುಪ್ಪನ ಚಲೈ ತಾ ತೊಟ್ಟು
ಚದುರೆ ಬೇಗದಲಿ ಕನಕಮಣಿಮಯವಾದ ಆಭರಣವಿಟ್ಟು ಕಡು ಹರುಷದಿಂದ
ಕಂಕಣ ಉರುಳಿ ಗೆಜ್ಜೆ ಕಾಲಲ್ಲಿ ಕಿರುಪಿಲ್ಲಿ ವೀರ ಮುದ್ರಿಕೆಯನ್ನು
ವಿನಯದಿಂ ಧರಿಸಿ ಕರ್ಪೂರತಾಂಬೂಲ ಕಾಮಿನಿಯು ಸವಿದು
ಭಳಿರೆ ಭಳಿರೆ ಭಳಿರೆಂದು ಬನವಂತಾದೇವಿ
ಧರೆಯೊಳಗೆ ಬಳ್ಳಾಪುರಿಯ ನೆನೆಯುತ್ತ
ಬಂದು ತೆರೆಯೊಳಗೆ ನಿಂದಳು ಇಂದುಮುಖಿ

ತೆರೆಬಿಡಿಸುವ ದರುವು

ರಾಗ-ಆದಿತಾಳ

ಪಾ್ವಾರತಿ ಪ್ರಾಣನಾಥ ಪಾಲಿಸಯ್ಯ

ಶಂಕರನೇ ||

ಪೊಸಳೆ ಮಾತಾಂಡಗೊಲಿದು

ಪಾಲಿಸಿದೆ-ಪಾಲನೇತ್ರಾ ||

ಬನವಂತಾದೇವಿ : ಅಯ್ಯ ಸೇವಕ ಎಮ್ಮ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂದು ಎಮ್ಮನ್ನು ಧಾರೆಂದು ಕೇಳುವಂಥವನಾಗುತ್ತಾ ಇದ್ದಿ. ಆದರೆ ಎಮ್ಮಯಿ ವಿದ್ಯಮಾನವನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಪೇಳುತ್ತೇನೆ ಚಿತ್ತವಿಟ್ಟು ಕೇಳಯ್ಯ ಸೇವಕ ಭಕ್ತಿಯೊಳ್ ಭಾವುಕ. ಅಯ್ಯ ಸಾರಥಿ. ಪರಮವೈಭವದಿಂದ ಈ ಮೇಧಿನಿಯನ್ನು ಪಾಲಿಸುವ ನೃಪ ಕುಲಶಿರೋಮಣಿಯಾದ ಮಾರಸಮರೂಪ ಧುರಧೀರ ಮಾರಭೂಪತಿಯ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪುವ ಕನ್ನೆಯೊಳ್ ಶಿರೋರತ್ನವೆಂದೆಣಿಪ ಈ ವಸುಧೆಯೊಳ್ ಬನವಂತಾದೇವಿ ಎಂಬ ನಾಮಾಂಕಿತವು ನಿನ್ನ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತಿರುವುದೋ ಭೃತ್ಯ ಶ್ರೇಷ್ಠಮಾದಿತ್ಯ. ಅಯ್ಯ ಸಾರಥಿ ಈ ಸಭಾ ಮಧ್ಯ ರಂಗಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ಎನ್ನ ಪುತ್ರ ಶಿರೋಮಣಿಯಾದ ಕರಿರಾಜನನ್ನು ನೋಡುವ ಉದ್ದಿಶ್ಯ ಬಂದು ಇದ್ದೇನೆ. ಸುಂದರನಾದ ಕಂದನಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾನೋ ತೋರಿಸಪ್ಪಾ ಸಾರಥಿ ಸದ್ಗುಣಪಾರಾವಾರುತಿ-

ಕರಿರಾಜ : ನಮೋನ್ನಮೋ ಹೇ ಜನನೀ ಭವಭಯಹಾರಿಣಿ-

ಬನವಂತಾದೇವಿ : ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯ ಶುಭಮಸ್ತು ಬಾರಪ್ಪ ಪುತ್ರ ಸುಂದರಗಾತ್ರ-

ದರುವು

ಬಂದಿಯೋ ಬಾಲ ಕಂದ ಬಂದ ಕಾರಣವೇನಯ್ಯ

ಕರಿರಾಯ ಬಾರೋ ಕಂದ ಬಂದ ಕಾರಣವೇನಯ್ಯ ||

ಬನವಂತಾದೇವಿ : ಕುಸುಮಶರಸಮರೂಪನಾದ ಹೇ ಕಂದ ಈವೊತ್ತಿನ ದಿನ ಏನು ಕಾರಣ ಬಂದು ಇದ್ದಿಯೋ ಪೇಳಬಹುದಪ್ಪಾ ಕಂದಾ ನೀ ಬಹು ಚಂದಾ-

ದರುವು

ಸೋಮ ಸುಮಶರ ಇಂತಾ ಸೊಬಗಿನೊಳು

ಭೋಗದೊಳು ಶೂರನಂತೆ ಸುಖದಿ ಬಾಳಯ್ಯ ||

ಬನವಂತಾದೇವಿ : ಕುಲ ಶಿರೋಮಣಿಯಾದ ಹೇ ಕೂಸೆ. ಈ ವಸುಧೆಯೊಳ್ ಚಂದ್ರ ಮನ್ಮಥರಂತೆ ಶಂಕರನ ಕರುಣದಿಂದಲಿ ಮೇಘ ವಾಹನನಂತೆ ಭೋಗದೊಳ್ ಮೇದಿನಿಯನ್ನು ಪಾಲಿಸಪ್ಪಾ ಬಾಲ ಭಾಗ್ಯ ಗುಣಶೀಲ.

ದರುವು

ತಂದೆ ಖಗಗಿರಿ ನರಹರಿ ಕರುಣದಲೀ

ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನಂತೆ ಸುಖದಿ ಬಾಳಯ್ಯ ||

ಬನವಂತಾದೇವಿ : ಹರಿಕರಿ ಸಿಂಹರೂಪನಾದ ಹೇ ಕಂದಾ ಈ ಧಾತ್ರಿಯೋಳ್ ಹಿರಿಯ ಬಳ್ಳಾಪುರಿಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀರಮಣನನ್ನು ನಿನ್ನ ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾ ಅತಿ ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ನೀ ಬಂದ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಎನ್ನೊಡನೆ ಪೇಳುವಂಥವನಾಗಪ್ಪ ಕೂಸೇ ಲಾಲಿಸಿ ಕೇಳೆನ್ನ ಭಾಷೆ-

ದರುವು

ಬೇಡಿಕೊಂಬೆನೆ ಮಾತೆ ಈ ಕ್ಷಣ
ಬೇಗ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟು ತಕ್ಷಣ||
ತಡೆಯದೇನೆ ಹಳೆಯ ಬೀಡಿಗೆ
ಪೋಗಿ ಮಡದಿ ತರುವೆ ಮಾತೆ ಬೇಡುವೆ ||

ಕರಿರಾಜ : ಪತಿವ್ರತಾಶಿರೋಮಣಿಯಾದ ಹೇ ತಾಯಿ. ಪೊಡವಿಪತಿ ಬಲ್ಲಾಳರಾಯನು ಎನ್ನಯ ಘನ ಸೌಂದರ್ಯರ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಕೇಳಿ ಘನ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದಲಿ ತನ್ನ ಮಗಳಾದ ಧರಣಿ ಮೋಹಿನಿಯೆಂಬ ಕಾಮಿನಿಯನ್ನು ಎನಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ತನ್ನ ಮಂತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾನಾದ್ದರಿಂದ ಪೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆ. ಅತಿ ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಪರಮಸಂತೋಷದೊಳ್ ಎನಗೆ ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಬೇಕಮ್ಮ ಮಾತೆ ಸದ್ಗುಣವಿನೀತೆ-

ದರುವು

ಕನಕಪಲ್ಲಕ್ಕಿ ಜಾತಿಹಯವು ಕನಕಭೂಷಣ
ಮುತ್ತು ಪವಳ ಕಳುಹಿಸಿದನು ಕರುಣದಿಂದ
ತಡವು ಮಾಡದೆ ಕಳುಹಿಸಮ್ಮ ಬೇಡುವೆ ||

ಕರಿರಾಜ : ಅಮ್ಮಾ ತಾಯಿ. ಬಂಗಾರಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯು ಧವಳ ತುರಂಗವು ಶೃಂಗಾರದ ಭೂಷಣವು ಮುಂತಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಿದರಾದ ಕಾರಣ ಅತಿ ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಮ್ಮಾ ಮಾತೆ ಲೋಕವಿಖ್ಯಾತೆ-

ದರುವು

ಮಂಗಳಾಂಗ ಬಳ್ಳಾಪುರಿ ನರಸಿಂಗನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತ
ಮಂಗಳಾಕಾರನಾಗಿ ಬಂದು ಶೃಂಗರಿಸೆನ್ನ ಕಳುಹಿಸಮ್ಮ ||

ಕರಿಬಂಟನ ಕಾಳಗ

ಕರಿರಾಜ : ಹೇ ನಾರಿ ಈ ಸೃಷ್ಟಿಯೋಳ್ ದುಷ್ಟ ನಿಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡಿ ದೃಷ್ಟಿ ಮೂರುಳ್ಳ ಶಂಕರನ ಮತಸ್ಥರು ನಾವಾಗಿ ದುಷ್ಟ ರಕ್ಕಸರಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದರೆ ಈ ದಿಕ್ಕುಗಳೊಳಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಹಾಗೆ ಮಾತುಗಳು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ಆಡುವರಾದ ಕಾರಣ ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೂ ಕೂಡುವದಿಲ್ಲವೇ ನಾರಿ-

ದರುವು

ತಡೆಯಲಾರೆ ತನುವ ತಾಪ ಬಿಡದೆ ಎನ್ನ ಕೈಯಪಿಡಿದು
ಪೊಡವಿವತಿಯೆ ಕೂಡೊಬೇಗ ಸಡಗರದಿ ಬೇಡಿಕೊಂಬೆ ||

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಅಯ್ಯ ರಾಜಾ ಕಂದರ್ಪನಟ್ಟುಳಿಯಶರಕ್ಕಾಗಿ ನಿನ್ನ ಚರಣ ಕಮಲವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬೇಡುವ ಕಾಮಿನಿಯಾದ ಎನ್ನ ಕೈಯ
ಪಿಡಿದು ಕಾಮಕೇಳಿಯೊಳೆನ್ನ ಕೂಡಬೇಕಯ್ಯ ರಮಣ ಅತಿಗುಣಾಭರಣ-

ದರುವು

ಬಲ್ಲೆ ಬಲ್ಲೆ ನಿನ್ನ ಬೆಲ್ಲದ ಮಾತು ನಾನೊಲ್ಲೆ ನಡಿಯೆ
ನಲ್ಲೆ ಮನಸಿಲ್ಲೆ
ಪುಲ್ಲಶರನ ಸುಟ್ಟ ಬಳ್ಳಾಪುರ ಮೃಡಹರನ
ಭಜಿಸುವೆನೆ||

ಕರಿರಾಜ : ಹೇ ನಾರಿ. ನಿನ್ನ ಖುಲ್ಲುರಕ್ಕಸರಲ್ಲಿ ಕುರಿಲ ಕಪಟಗಳಿಂದ ಗುಲ್ಲು ಮಾಡದೆ ಮನುಜರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ರಾಜಕಾರಣ ಬಲ್ಲೆ.
ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಶೂರ್ಪನಖಿ ಎಂಬ ರಕ್ಕಸಿಯು ಸಲ್ಲಿತ ಸೌಂದರ್ಯರ ಗುಣಸಂಪನ್ನೆಯ ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಜಾನಕೀವಲ್ಲಭನನ್ನು ರತಿಗೆ
ಬಾರೆಂದು ಬಾಧಿಸಲು ರಾಮನುಜನಾದ ಸೌಮಿತ್ರಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ರಮಣಿ ತಾ ಭಂಗಪಟ್ಟದ್ದು ನೀ ಕೇಳಿಲ್ಲವೇ ನಾರಿ ಮದನ ಕರಾರಿ-

ದರುವು

ಅಗಲಿ ಪೋಗುವರೇನೊ ಜಾಣಾ ಬೇಡುವೆನೊ ಸುಗುಣ ||
ಕಾಮಕೊದಗಿಬಂದ ಸತಿಯ ಕಾಮಿಸದೆ ಜರಿವರಲ್ಲಾ
ಸೋಮ ಹಿಂದೆ ತಾರೆಯೊಡನೆ ಕಾಮಿಸಿದ ಕತೆಯನರಿಯೆ||

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಅಯ್ಯ ರಾಜಾ. ಈ ಲೋಕದೊಳು ರಕ್ಕಸಕಾಮಿ ಎಂದು ಅಕ್ಕರವಿಲ್ಲದೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ಜರಿದು ಪೋಗುವುದು
ಉಚಿತವಲ್ಲಾ ಸೊಕ್ಕು ಜವ್ವನೆಯಾದ ಬೃಹಸ್ಪತಿ ಭಾಮಿನಿಯು ಕಾಮಕಕ್ಕಳಿತಳಾಗಿ ಹಿಮಕರನನ್ನು ಮೋಹಿಸಲು ಅಕ್ಕರದಿಂದ
ಕೂಡಿದನಾದ ಕಾರಣ ಎನ್ನನ್ನು ರಕ್ಕಸ ಕಾಮಿನಿ ಎಂದು ನೀನೆಣಿಸದೆ ಅಕ್ಕರದಿಂದ ಕೂಡಬೇಕೆ ರಮಣ-

ದರುವು

ಮಾರನಾಸ್ತ್ರಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಯಾ ಸೂರೆ ಹೋಯಿತು
ಸುಗುಣ ಸುಖಿಸೋ ಧೀರ ನಿಮಿಷಮಾತ್ರ ಎನ್ನ
ಸೇರಿ ರತಿಯ ಸೊಗಸು ತೋರದೆ ||

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಅಯ್ಯ ರಾಜಾ. ಕುಸುಮಶರನಾದ ಮನ್ಮಥನ ಶರಕ್ಕೆ ಎನ್ನ ಪ್ರಾಯ ಕುಸಿದು ಹೋಗುವುದಾದ ಕಾರಣ ನಿಮ್ಮ ಕುಸುಮ
ಕೋಮಲವಾದ ಬಾಹುಭುಜಬಲದಿಂದ ತಬ್ಬಿ ತಕ್ಕಯಿಸಿ ಸುಖಿಸೈ ರಾಜ ಮಾತಾಂಡತೇಜಾ-

ದರುವು

ಚಿಂತೆ ಯಾತಕೆ ಬಳ್ಯಾಪುರದ ಕಂತುಪಿತನ
ಕರುಣದಿಂದ ದಂತಿಗಮನೆ ಜಾಂಬವತಿಯ
ಸ್ವಂತನಾದ ಮದುವೆಯಾದ ||

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಹೇ ರಾಜ ದನುಜ ಕನ್ನೆಯರೊಡನೆ ಸಂಭಾಷಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಪೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದಿ. ಆದರೆ ಹಿಂದಕೆ ಕ್ಷೀರಾಭಿಶಯನನಾದ
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕರಡಿಯ ಮಗಳಾದ ಜಾಂಬವತಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯನ್ನಾಗಿ ಸುಖಿಸಲಿಲ್ಲವೇನಯ್ಯ ರಾಜಾ ಹಿಮಕರತೇಜಾ-

ದರುವು

ಕೂಡು ಕೂಡು ಎಂದು ಕಾಡುವುದ್ಯಾತಕೆ
ಕುಲವು ಕೆಡುವುದಲ್ಲೆ ನಾ ಬಲ್ಲೆ ||

ಕರಿರಾಜ : ಹೇ ನಾರಿ ನಾನು ಪರಿ ಪರಿ ವಿಧದಿಂದ ಪೇಳಿದಾಗ್ಯೂ ನೀನು ಕೇಳದೆ ಬಗೆ ಬಗೆಯಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಕೂಡೆಂದು ಬಂಧಿಸುತ್ತಾ
ಇದ್ದೀಯಿ. ಆದರೆ ಈ ಧಾತ್ರಿಯೋಳ್ ದುಷ್ಕ ದುರ್ಜನರಾದ ದಾನವರಿಗೂ ಮಾನವರಿಗೂ ಸಾಂಗತ್ಯ ಹೊಂದುವುದು ದುರ್ಲಭವಾಗಿ
ಕಾಣುವುದಾದ ಕಾರಣ ಈ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೂಡಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಎನ್ನ ವ್ರತ ನೇಮಾದಿಗಳು ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗುವುದಾದ ಕಾರಣ ನಿನ್ನನ್ನು
ನಾನು ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೂ ಕೂಡುವುದಿಲ್ಲವೇ ನಾರಿ ನವರಸ ಪೋರಿ-

ದರುವು

ಮಂಡಾಲಪತಿ ಕೇಳೋ ಹಿಂದೆ ಹಿಡಂಬೀಯಿ
ಕೂಡಲಿಲ್ಲವೆ ಭೀಮ ನಿಸ್ಸೀಮಾ ||

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಹೇ ರಾಜಾ ಈ ಲೋಕದೊಳು ಕುಸುಮಗಂಧಿಯರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಕುಸುಮಶರನಾದ ಮನ್ಮಥನ ಕೇಳಿಯೊಳು
ಕೂಡಬೇಕೆಂದು ಚೆಲುವರಾದ ಪುರುಷರನ್ನು ಕರೆದರೆ ಕುಶಲತನದಿಂದ ಕೂಡಿ ಸುಖಿಸುವರಲ್ಲದೆ ಕುಲಗೋತ್ರಗಳು ಕೇಳಿಬಿಟ್ಟವರು
ಯಾರೂ ಇಲ್ಲಾ. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕುಂತೀ ಕುಮಾರನಾದ ಭೀಮನು ದನುಜಕಾಮಿನಿಯಾದ ಹಿಡಂಬಿಯೆಂಬ ರಕ್ತಸಿಯನ್ನು
ಕೂಡಿ ತನುಜಾತನನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲವೇನೈ ರಾಜಾ ಮಾತಾರ್ತಾಂಡತೇಜಾ-

ದರುವು

ಹಿತವಲ್ಲ ದನುಜಾಧಿಪತಿಯ ಮಗಳ ಕೂಡಿ
ಕಾಮಸುತನು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟ ತಾ ಕೆಟ್ಟ

ಶ್ಲೋಕ

ಶರ್ಕರಾ ಮಧುರಾಯುಕ್ತಂ
ನಿಂಭ ಬೀಜ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಃ
ಕ್ಷೀರ ಕುಂಭ ಸಹಸ್ರಾಣಿ
ನಿಂಬಕಂ ಮಧುರಾಯತೆ ||

ಅಂದ ಹಾಗೆ ಹೇ ನಾರಿ ಸಕ್ಕರೆಯು ಜೇನುತುಪ್ಪದಲ್ಲಿ ಬೇವಿನ ಬೀಜವನ್ನಿಟ್ಟು ಅದರ ಮೇಲೆ ಸಹಸ್ರ ಕುಂಭ ಕ್ಷೀರವನ್ನೆರೆದರೆ ಬೇವಿನ ವೃಕ್ಷದ ವಿಷವು ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೂ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲವಾದ ಕಾರಣ ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬಾಣಾಸುರನ ಮಗಳಾದ ಪುಷ್ಪಾದೇವಿಯು ಪುಷ್ಪಬಾಣನ ಮಗನಾದ ಅನಿರುದ್ಧನನ್ನು ಕೂಡಲು ಆ ರಕ್ಕಸರ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ಕಷ್ಟ ಪಟ್ಟನಾದ ಕಾರಣ ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೂಡುವುದಿಲ್ಲವೆ ನಾರಿ ನವರಸಪೋರಿ-

ದರುವು

ನಘವೈರಿಸುತ ಹಿಂದೆ-ನಾಗಕನ್ನೆಯರನ್ನು
ಆಗಲಿಲ್ಲವೆ ಮದುವೆ-ನಾ ಬೇಡುವೆ ||

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಹೇ ರಾಜಾ. ಹಿಂದಕ್ಕೆ ವರಪರಾಶರಾದಿ ಮುನಿಯು ವನಿತೆ ಮತ್ಸ್ಯ ಗಂಧಿ ಎಂಬ ಕಾಮಿನಿಯನ್ನು ಕೂಡಿ ಸುಖಿಸಿದ ಮತ್ತು ಶ್ವೇತವಾಹನನಾದ ಅರ್ಜುನನು ಉರಗ ಕನ್ಯೆಯರಾದ ಉಲೂಪಿ ಚಿತ್ರಾಂಗದೆಯರನ್ನು ಕೂಡಿ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಬಭ್ರುವಾಹನನೆಂಬ ಸುತನನ್ನು ಪಡೆದನಾದ ಕಾರಣ ಈಗ ಎನ್ನ ದನುಜ ಕಾಮಿನಿ ಎಂದು ಜರಿದು ಪೋಗುವುದು ಹಿತವೇನೋ ನಲ್ಲಾ ನಿನಗಿದು ಸಲ್ಲಾ-

ದರುವು

ಬಲ್ಲೇ ದನುಜಾರ ಕಪಟ ಬಳ್ಳಾಪುರದ-ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ವಲ್ಲಭನಿಗೆ ಶಕ್ಯವಲ್ಲಾ ಶಿವ ಬಲ್ಲಾ ||

ಕರೀರಾಜ : ಹೇ ನಾರಿ ಈ ಧಾತ್ರಿಯೋಳ್ ದುಷ್ಟದಾನವರಾದ ರಾಕ್ಷಸರು ಕಳವು ಕಪಟಗಳಿಂದ ಮರುಳುಮಾಡಿ ಮನುಜರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವರಾದ ಕಾರಣ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಋಲ್ಲರಕ್ಕಸಿ ಎಂಬ ಪೂತನಿಯು ಗೊಲ್ಲ ಯುವತಿಯ ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಬಂದು ರುಕ್ಮಿಣಿ ವಲ್ಲಭನಿಗೆ ಗರಳ ಸ್ತನೈವನ್ನು ಕೂಡಲು ದಾನವಿಯ ಜವಸತ್ತರತ್ತ ಮಾಂಸಾದಿಗಳನ್ನು ಈಚೆರದನಾದ ಕಾರಣ ಆ ಕಪಟ ದಾನವಿಯು ದೇಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಳು. ಆದ ಕಾರಣ ನಿಮ್ಮ ದನುಜರನ್ನು ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೂ ನಂಬಲಾರೆನೇ ನಾರಿ-

ದರುವು

ಕಾಮಕಂದರ್ಪ ಸಮರೂಪ ಕೇಳಯ್ಯ ನಲ್ಲಾ
ಕಾಮಕೇಳಿಯೊಳನ್ನಾ ಕೂಡೋ ದಮ್ಮಯ್ಯ

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಹೇ ರಾಜಾ ಮುತ್ತು ನೀರಲಿ ಮೃಗದೊಳಗೆ ಪೊಸ ಕತ್ತರಿಯು ಕೆಸರಲ್ಲಿ ತಾವರೆಯು ಮೃತ್ತಿಕೆಗಳಿಂದ ಕನಕ ಪುಟ್ಟಿ ಜನಕೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದೆನಿಸುವ ಕಾರಣ ನಾನು ರಾಕ್ಷಸರಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಿದಾಗ್ಯೂ ಉತ್ತಮಸತಿ ದಾನವಿ ಎಂದೆಣಿಸದೆ ಕರುಣ ಕಟಾಕ್ಷವಿಟ್ಟು ಕಾಮಕೇಳಿಯೊಳನ್ನ ಸುಖಿಸೈ ಸುಗುಣ ಸುಮಶರಬಾಣಾ-

ದರುವು

ಕಾಡಬ್ಯಾಡವೆ ರಮಣಿ ಎನ್ನ ಕೂಡಲೊಲ್ಲೆನೆ ನಿನ್ನಾ
ರೂಢಿಯೊಳಗೆ ನಿನ್ನ ಕೂಡಲು ಕೇಡುತಪ್ಪದು ಕೇಳೆ ನಾರಿ
ಬ್ಯಾಡವೆ ||

ಕರಿರಾಜ : ಹೇ ನಾರಿ. ಮಕರಧ್ವಜನ ಪುಷ್ಪಮಾರ್ಗದಂತೆಸೆಯುವ ಸವಿ ಶಿರೋಮಣಿಯೆ ಕೇಳು. ಕುಸುಮಶರನಾದ ಮನ್ಮಥನ ಕೇಳಿಯೊಳು ಕೂಡಬೇಕೆಂದು ಎನ್ನನ್ನು ಆತುರದಿಂದ ಕರೆಯುತ್ತಾ ಇದ್ದೀಯೆ. ಆದರೆ ಎನ್ನ ಮತನೀತಿಗಳು ಬಿಟ್ಟು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ನಾನು ರತಿಗಳೆಂದೇ ಆದರೆ ನಿಮ್ಮ ಮಾತೆಯು ಎನ್ನನ್ನು ಕಂಡರೆ ಕ್ರೋಧಿಸುವಳಾದ ಕಾರಣ ನಿನ್ನ ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೂ ಕೂಡುವುದಿಲ್ಲವೇ ನಾರಿ ಮದನ ಕರಾರಿ-

ದರುವು

ಒದಗೀ ಬಂದವಳಾ ನೀ ಬೆದರಿಸುವಾರೆ ನಲ್ಲಾ
ಮಧುಹಣ್ಣು ಸವಿಯಾದೆ ಜರಿದು ಪೋಗುವರೇ ||

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಕ್ಷುದ್ಧಾದಕವಾದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕ್ಷೀರ, ಸಕ್ಕರೆ, ಮಧು, ಹಣ್ಣು ಮೊದಲಾದ ಫಲಗಳು ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಅಕ್ಕರದಿಂದ ಭಕ್ಷಿಸುವರಾದ ಕಾರಣ ಕಾಮಕಕ್ಕಳಿತಳಾಗಿ ಬಂದು ಸಿಕ್ಕಿದ ಕಾಮಿನಿಯನ್ನು ಕಾಮಿಸಬೇಕಲ್ಲದೆ ಜರಿದು ಪೋಗುವುದು ನಿಮ್ಮಂಥ ಯೌವನ ಪುರುಷರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲವಯ್ಯ ರಮಣ ರತಿಗುಣಾಭರಣ-

ದರುವು

ಕಪಟಗಳ ತೌರುಮನೆಯು ಕಳ್ಳ ರಕ್ಕಸರೊಳಗೆ
ಚಪಲೆ ನಿನ್ನ ಕೃತುಮೆ ಬೇರೆ ನಟಿಸಬ್ಯಾಡ ನಡಿಯೆ
ನಲ್ಲೆ ||

ಕರಿರಾಜ : ಹೇ ನಾರಿ. ಕುಟಿಲ ಕಪಟಗಳು ಮಟುಮಾಯ ತಟವಟಾದಿ ಕೃತುಮೆಗಳು ರಾಕ್ಷಸರಲ್ಲಿ ತೌರುಮನೆಗಳಾಗಿರುವ ಕಾರಣ ನಿನ್ನನ್ನು ಉತ್ತಮಸತಿ ಎಂದು ಚಿರಜ ತಾಪದಿ ಕೂಡಿದರೆ ನಿಮ್ಮ ದೈತ್ಯರಲ್ಲಿ ಮೃತ್ಯುವು ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೂ ತಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲವಾದ ಕಾರಣ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೂಡುವುದಿಲ್ಲವೇ ನಾರಿ ನವರಸ ಪೋರಿ-

ದರುವು

ಕುಂಭಿಣಿಯೊಳು ಬಳ್ಯಾಪುರವ ಪಾಲಿಸುವ ನಲ್ಲಾ
ಶಂಭುಶಂಕರನಾಣೆ ಬಿಡೆನೋ ಪ್ರಾಣೇಶ ||

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಹೇ ರಾಜಾ. ಈ ಲೋಕದೊಳಗೆ ಸರಸಿಜೋದ್ಭವನಾದ ಬ್ರಹ್ಮನು ಎನಗೆ ನೀನು ಪತಿಯಾಗಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಮಿಸಿದನಾದ ಕಾರಣ ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಎನಗೆ ವಂಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಪೋದರೆ ಪಂಚಮುಖನಾದ ಶಂಕರನು ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೂ ಮೆಚ್ಚನಯ್ಯ ರಾಜಾ ರವಿಸಮತೇಜಾ-

ದರುವು

ಪೃಥ್ವಿಯೊಳಗೆ ಬಳ್ಯಾಪುರದ ತ್ರಿಪುರಹರನೇ ಪಾಲಿಪ
ಹಿತದಿ ನಿನ್ನ ಕೂಡಿಕೊಂಡರೆ ಕಪಟ ದಾನವಿ ಬಿಡುವಳೆ ಬ್ಯಾಡಯ್ಯಾ ||

ಕರಿರಾಜ : ಹೇ ನಾರಿ. ಈ ಧಾತ್ರಿಯೊಳಗೆ ಉರಗಭೂಷಣನಾದ ಉಮಾವಲ್ಲಭನ ಕರುಣ ಕಟಾಕ್ಷವು ತಪ್ಪಿ ಈ ಅಡವಿಯೊಳು ನಾನು ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೂಡಬೇಕೆಂದು ಪರಿಪರಿ ವಿಧದಿಂದ ವೇಧಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದೀಯಾ. ನಿಮ್ಮ ದೈತ್ಯರಲ್ಲಿ ಬಂಧುತ್ವಗಳು ಭೂಪೋತ್ತಮರು ಮಾಡಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಮೃತ್ಯುವು ತಪ್ಪಲಾರದೆಂದು ಉತ್ತಮರಾದವರು ಪೇಳುವರಾದ ಕಾರಣ ನಿಮ್ಮ ದನುಜರಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹ ಬೆಳೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಭಯವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾ ಇದೆಯೇ ಕನ್ನೆ ದನುಜಕುಲ ಚನ್ನೆ-

ದರುವು

ಬಲ್ಲೆನೆಂಬುವರೇನೋ ಎಲೋ ರಾಜಾ ಸೈಸೈ
ಎಲೋ ಜಾಣಾ ಇಲ್ಲಾದಾಯಿತೆ ಕರುಣಾ ಕೇಳೋ ಜಾಣಾ||
ದುರುಳೆಯ ಮಗಳೆಂದು ದೂರಿ ಪೋಗುವರೇನೋ
ಸುರನಾರಿಯರಿಗೆ ಎಮ್ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಇರುವೆನು ನಾನು
ನೋಡೋ ದಯಮಾಡೋ ||

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಸುಗುಣ ಸುಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ಹೇ ರಾಜಾ ದುರುಳ ರಕ್ತಸಿಯ ಮಗಳೆಂದು ಎನ್ನ ಅಕ್ಕರವಿಲ್ಲದೆ ಜರಿದು ಪೋಗುವುದು ಉಚಿತವಲ್ಲ ಮತ್ತು ಈ ಧಾತ್ರಿಯೊಳಗೆ ಸುರಸಿದ್ಧಸಾಧ್ಯರ ಸತಿಯಿರಿಗಿಮ್ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಇದ್ದೇನಾದ ಕಾರಣ ನಿನ್ನ ಮಧುರತರವಾದ ಮೃದುನುಡಿಗಳಿಂದ ಎನ್ನ ಮಾತನಾಡಿಸಿ ಕೂಡಿ ಸುಖಿಸೈಯ್ಯು ಸುಗುಣ ಸುಮಶರಬಾಣ-

ದರುವು

ಇಂದೆ ಅಂಬಿಕದೇವಿ ಕರುಣಾದಿಂದಲಿ ಕಂಡೆ
ವಂದಿಸುವೆನು ಸುಂದರಾಂಗನೆ ವಂಚಿಸಿ ಪೋಪರೇನೊ
ನೀತಿಯೇನೊ ||

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಅಯ್ಯ ರಾಜಾ. ಈ ಪೊಡವಿರಕ್ಷಕಿಯಾದ ಅಂಬಿಕಾದೇವಿಯನ್ನು ಭಕ್ತಿಭಾವಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದ ಕಾರಣ ಆದಿಶಕ್ತಿಯು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಆಧರಿಸಿದಳು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗ ಭೇದವೆಣಿಸದೆ ಎನ್ನ ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ ತರ್ಕಯಿಸಿ ಉಪರತಿಯ ಸಮರತಿಗಳಿಂದ ಸುಖಿಸಬೇಕಯ್ಯ ದೊರೆಯೆ ಲೋಕದ ಸಿರಿಯೆ-

ದರುವು

ಸುಂದರಾಂಗನೆ ಎನ್ನ ಮಂದಿರಕೆ ನೀ ಬಂದು
ಸುರತಾ ಕ್ರೀಡೆಯೊಳೆನ್ನ ಸುಖಿಸಲು ಸೇರುವೆನು
ನಿನ್ನೊಳು ಸುಖಾದೋಳು ||

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಹೇ ರಾಜಾ. ಕಂದರ್ಪನಂತೆ ಎನ್ನ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ನೀ ಬಂದು ಎನ್ನ ಸುಂದರತರವಾದ ಮಣಿಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಗಂಧ ಪರಿಮಳಪುಷ್ಪಮಯವಾದ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಅಂದ ಚಂದಗಳಿಂದ ಎನ್ನ ಆಲಂಗಿಸಬೇಕಯ್ಯ ಭೂಪ ಕೀರ್ತಿಕಲಾಪ-

ದರುವು

ಸುರತಾ ಸೌಖ್ಯದೊಳೆನ್ನ ಸುಖಿಸದಿದ್ದರೆ ಮುನ್ನ
ಇರಿಸಬಾರದು ಎನ್ನ ಪ್ರಾಣವು ಇದ್ದು ಫಲವೇನು
ಜಾಣಾ ಪ್ರವೀಣ ||

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಹೇ ಕಾಂತ, ಹೇ ರಮಣ. ಆತುರಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದ ಕಾಮಿನಿಯನ್ನು ಕಾತುರದಿ ಸುಖಿಸುವರಲ್ಲದೆ ಚಾತುರ್ಯರತರವಾದ
ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿ ಜರಿದು ಪೋದರೆ ಈ ಭೂತಲದ ಮೇಲೆ ಎನ್ನ ಪ್ರಾಣ ಇರಿಸುವುದು ನೀತಿಯಿಲ್ಲವೋ ಭೂಪ ಕೀರ್ತಿಕಲಾಪ-

ದರುವು

ಭೂಪಾಲಪತಿ ಎನ್ನ ಮಾತು ಲಾಲಿಸೋ-ಬಳ್ಳಾ
ಪುರದಾ ಸೋಮೇಶ ರಕ್ಷಿಪ ನಿನ್ನ ಯೋಚಿಸ
ಬ್ಯಾಡ ಎನ್ನಾ ಕೂಡೋ ಮುನ್ನ ||

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಅಯ್ಯೋ. ರಾಜಹರನ ಉರಿನೇತ್ರಗಳಿಂದ ಉರಿದ ಸ್ಮರನ ತಾಪಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದ ಕಾಮಿನಿಯನ್ನು ಅರೆ ನಿಮಿಷವಾದರೂ
ಸುಖಿಸಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಸುಮಶರನುರಿಪಹರನು ನಿನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವನಯ್ಯ ರಾಜಾ ಮಾತಾಂಡತೇಜಾ-

ಕರಿರಾಜ : ಹೇ ನಾರಿ. ಇಕ್ಷುಶರಮಾವ ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಪತಿ ದಕ್ಷನ ಅಳಿಯ ಅಕ್ಷಿಗಳ ಮಿತ್ರ ಚಂದ್ರಸುತೆ ರತಿದೇವಿಯಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ಹೇ
ರಮಣಿ ಮನ್ನಣೆ ಮಮತೆಯಿಂದ ಕೂಡೆಂದು ಉನ್ನತವಾಗಿ ಪೇಳುತ್ತಿರುವೆ. ಕನ್ನೆಯೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೂಡಲು ಎನ್ನಯ ಮನಸ್ಸಿಗೆ
ಹಿಂಸೆಪಡುವ ಹಾಗೆ ಕಾಣುವುದೋ ಏನೋ ಹಂಸಗಾಮಿನಿಯಾದ ನಿನ್ನ ಅಹಿಂಸೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದರೆ ಕಂಸಾರಿ ಮೆಚ್ಚನು. ಆದ ಕಾರಣ
ನಿನ್ನನ್ನು ವರಿಸಲು ಎನ್ನನ್ನು ದುರುಳನೆನ್ನುವರು. ಸುಮ್ಮನೆ ತೆರಳುವಂಥವಳಾಗೆ ನಾರಿ ಮದನ ವಯ್ಯರಿ-

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಅಮ್ಮ ಸಖಿಯೆ. ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ವಾಹನದಂತೆ ಮೃದುನುಡಿಗಳನ್ನು ನುಡಿಯುವ ಪದ್ಮಲೋಚನೆಯಾದ ಸಖಿ
ಶಿರೋಮಣಿಯೇ ಕೇಳು. ಮದನ ಸಮರೂಪನಾದ ರಾಯಂಗೆ ನಾನು ಎಷ್ಟು ವಿಧವಾಗಿ ಪೇಳಿದಾಗ್ಯೂ ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ನೀನಾದರೂ ನಿನ್ನ
ಚಾರುತರವಾದ ಮೃದುನುಡಿಗಳಿಂದ ಹಿತವಾದ ಮಾತುಗಳ ಪೇಳಿ ನನ್ನ ವಶವಾಗುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ನನ್ನ ಕೊರಳಿನಲ್ಲಿರುವ
ಆಣಿಮುತ್ತಿನ ಹಾರವು ನಿನ್ನ ಕೊರಳಿಗೆ ಹಾಕುವೆನಮ್ಮಾ ಸಖಿಯೆ ವರಚಂದ್ರಮುಖಿಯೆ-

ಸಖಿ : ಅಮ್ಮ ತಾಯೆ. ಅದೇ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ನನ್ನ ಮಧುರತರವಾದ ಮೃದು ನುಡಿಗಳಿಂದ ಮದನರೂಪನಾದ ರಾಯಂಗೆ ಪೇಳಿ ನಿನ್ನ
ವಶವಾಗುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ಚಿಂತೆಯನ್ನು ಮಾಡದೆ ಇರುವಂಥವಳಾಗಮ್ಮ ತಾಯೆ ಕರುಣದಿಂ ಕಾಯೆ-

ದರುವು

ಭೂತಲಪತಿ ಎನ್ನ ಮಾತು ಲಾಲಿಸಿ ಕೇಳೋ
ನೀತಿಯೆ ನಿನಗಿದು ರಾಯ ||
ಅಸುರೆಯು ಎನ್ನನು ಹಾರಕೆ ತಂದರೆ
ಶಶಿಮುಖಿ ಕಾಯ್ತೆನ್ನಾ ಮುನ್ನ
ಅನ್ನ ಪಾಲ್ಟೆಣ್ಣೆಗಳಿಕ್ಕುತ್ತ ಎನ್ನನು
ಕನ್ನೆಯು ಸಲಹಿದಳಯ್ಯ ರಾಜಾ ||

ಸಖಿ : ಅಯ್ಯ ರಾಜಾ. ಮನ್ಮಥ ಕೋಟಿ ಸಮರೂಪನಾದ ರಾಜಶ್ರೇಷ್ಠನೆ ಕೇಳು. ಮತ್ತಗಜಗಾಮಿನಿ ಯಾದ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿಯ ಮಾತು ಕೇಳದೆ ಕೋಪಕಾತುರನಾಗಿ ಪೋಗುವುದು ಉಚಿತವಲ್ಲ. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತೊಂಡನೂರಿ ಎಂಬ ರಕ್ತಸಿಯು ಎನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿದು ತಿನ್ನುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಅನ್ನ ಪಾನಾದಿಗಳಿಂದ ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿ ಕನ್ಯಕಾಮಿನಿಯಾದ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ ಸಲಹಿದಳಯ್ಯ ರಾಜಾ ಮಾತಾಂಡತೇಜಾ-

ದರುವು

ಚೆನ್ನಿಗ ನೀನೀ ಕನ್ನೆಯ ಕೂಡದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಪೋಗುವರೆ ರಾಜಾ
ಸೋತಳು ನಿನ್ನಯ ಮಾತಿನ ಸವಿನುಡಿ ಯಾತಕೆ ಭಯಪಡುವೆ ||

ಸಖಿ : ಅಯ್ಯ ರಾಜ. ಚೆಲುವ ಚೆಲುವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಚೆಲುವ ಹಿಮಕರನಂತೆ ಪ್ರಜ್ಞಲಿಪ ನಿನ್ನ ಚೆಲ್ವಿಕೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಚದುರೆ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ ಧೀರ ಮನ್ಮಥನ ಶರಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಿ ಮನಸೋತು ಬಂದ ಮಾನಿನಿಯನ್ನು ನೀನು ಮಮತೆಯಿಂದಲಿ ಕೂಡಬೇಕಯ್ಯ ರಾಜಾ ಹಿಮಕರತೇಜಾ-

ದರುವು

ಸುರನರಸತಿಯಿರಿಗತಿಶಯವಾಗಿದೆ ಕಳರಂತಯ್ಯ ರಾಜಾ
ಕುಟಿಲವು ಎಣಿಸದೆ ಕೂಡು ಬಳ್ಯಾಪುರಿ ನಿಟಿಲಾಕ್ಷನ ದಯದಿ ಮನದಿ

ಸಖಿ : ಹೇ ರಾಜಾ. ಈ ಲೋಕದೊಳು ಪಾಕಶಾಸನನಾದ ಸುರಪತಿಯ ಪುರದ ಕಾಮಿನಿಯರಿಗೆ ಅತಿಶಯವಾಗಿ ಪ್ರಜ್ಞಲಿಪ ಸತಿ ಅಲ್ಲದೆ ದುಷ್ಟ ರಕ್ತಸಿಯೆಂದೆಣಿಸದೆ ಅಕ್ಕರದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಈ ಪೊಡವಿಯನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುವ ಮೃಡನು ಖಂಡೇಂದ್ರಮೌಳಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಪೋಷಿಸುವನಯ್ಯ ರಾಜಾ ಬಾ ಸುಮತೇಜಾ-

ಕರಿರಾಜ : ಹೇ ಸಖಿಯೆ ಶಶಿಬಿಂಬದಂತೆಸೆಯುವ ಕುಸುಮಗಂಧಿಯೆ ಕೇಳು ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಕುಶಲತರವಾದ ಮೃದು ನುಡಿಗಳಂ ಕೇಳಿ ನಿಮ್ಮ ಅಸುರೆಯ ಅರಮನೆಗೆ ಬಂದು ಆ ಲತಾಂಗಿಯನ್ನು ಕೂಡಲು ನಿಮ್ಮ ಮಾತೆಯಾದ ರಕ್ತಸಿಯು ನನ್ನನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ಬಿಡುವಳೇನೆ ಸಖಿಯೇ ವರ ಚಂದ್ರಮುಖಿಯೆ-

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಹೇ ನಲ್ಲ, ಹೇ ಸುಗುಣ ಅಸುರರ ಅರಮನೆಗೆ ನಾ ಬಾರೆನೆಂದು ಉಸುರುತ್ತಾ ಇದ್ದೀಯೆ. ಆದರೆ ಆ ದುಷ್ಟ ಅಸುರೆಯ ಗೃಹವು ಬೇರೆ ಇರುವುದು. ಆದ ಕಾರಣ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯಸನವನ್ನು ಪಡದೆ ಕುಶಲತನದಿಂದ ಎನ್ನ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಆನಂದದಿಂದ ದಯಮಾಡಬೇಕೈ ನಲ್ಲಾ ನಿನಗೇನು ಅಪಾಯವಿಲ್ಲ.

ಕರಿರಾಜ : ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಆಗಬಹುದೇ ರಮಣಿ-

ದರುವು

ಮಚ್ಚಕಂಗಳ ನಡಿಯೆ ಮೆಚ್ಚಿದೆ ನಿನ್ನ
ಇಚ್ಛೆಯಿಂದಲಿ ಕೂಡುವೆ||
ಮನಸಿನೊಳಗನುಮಾನವಿಲ್ಲದೆ ಮದನ ಕಲಹದಿ
ಕೂಡುವೆ ನಾನಾಳುವೆ||ಮಚ್ಚಕಂಗಳ ನಡಿಯೆ||

ಕಾಮಿನಿ ಕಾಮಿಸದೆ ಕಾಮನ ಪುಷ್ಪಶರಕೆ
ನಾ ಗುರಿಯಾದೆನೆ
ಕಾಮಕಲಹದಿ ನಿನ್ನ ಸೋಲಿಸಿ ಬೆರೆಯುವೆ
ಮೆರೆಯುವೆ ||

ಮರುಗಲ್ಯಾತಕೆ ಪೋಗುವೆ ಬಳ್ಯಾಪುರಿಯ ಉರಗ
ಭೂಷಣ ಕಾಯುವೆ ||
ಕರುಣಾಸಾಗರನಾದ ಶಂಕರಚರಣ ಕಮಲವ
ಭಜಿಸುವೆ ನಾ ಸ್ತುತಿಸುವೆ ||

ಕರಿರಾಜ : ಹೇ ನಾರಿ. ವಾರಿಜಾಕ್ಷಿಯರೊಳಗೆ ವನಿತೆ ಎಂದೆನಿಪ ಚೆಲುವ ಚಕೋರಾಕ್ಷಿಯಾದ ತರುಣಿಯೇ ಕೇಳು. ನಿನ್ನ
ಇಚ್ಛಾನುಸಾರವಾಗಿ ಎನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಸಂತ್ಯಾಪನಾಗಿ ನಿನ್ನರಮನೆಗೆ ಬಂದು ನಿನ್ನ ಮನೋ ಇಚ್ಛೆಯಾದ ಮದನತಾಪವನ್ನು
ಪರಿಹರಿಸಲು ಅನುಮಾನವಿಲ್ಲದೆ ಕಾಮಕೂಟದಲ್ಲಿ ಬೆರೆತು ಆನಂದಿಸುತ್ತೇನೆ. ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ತೆರಳೇ ತರಳಾಕ್ಷಿ ಚಲುವ ಚಕೋರಾಕ್ಷಿ-

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಕನ್ನೆಯರೊಳಗೆ ಪನ್ನಗವೇಣಿಯಂತೊಪ್ಪುವ ಉನ್ನತವಾದ ಕಟಕಿಯೇ ಕೇಳು. ಶತಪತ್ರನ ಸಖ ರಾಜಾಚಂದ್ರನಸುತ
ರತಿಪತಿಯಂತೆ ಹಿತಸೊಬಗಿನಿಂದೆಸೆಯುವ ಕುಶುಮ ಶರನಂತೆ ಪೋಲ್ವ ಮಾರಭೂಪಾಲನ ಸುತ ಕರಿರಾಜನನ್ನು ನನ್ನ ವಶವು
ಮಾಡುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಮುತ್ತಿನ ಹಾರವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಮಾತು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆ. ಆ ಪ್ರಕಾರ ಮುತ್ತುಮಾಣಿಕ್ಯ ಗೋಮೇಧಿಕ
ವಜ್ರವೈಷ್ಣೋಯರ ಕನಕಮಣಿಮಯವಾದ ಈ ಪದಕವನ್ನು ನಿನ್ನ ಕೊರಳಿಗೆ ಹಾಕುವೆನಮ್ಮ ಸಖಿಯೆ.

ಅಮ್ಮಾ ಸಖಿಯೆ. ಈ ಕ್ಷಿತಿಯೊಳಗೆ ಇಕ್ಷುಶರನಾದ ಮನ್ಮಥನ ವಾಹನದಂತೆ ಮೃದು ನುಡಿಗಳನ್ನು ನುಡಿಯುವ ಕುಟಿಲ ಕುಂತಳೆಯಾದ
ಕಟಕಿಯೇ ಕೇಳು, ನಿಟಿಲಧರನಾದ ಶಂಕರನು ಎನ್ನ ಚೆಲ್ವಿಕೆಗೆ ತಕ್ಕ ಪಟುಪರಾಕ್ರಮಿಯಾದ ಕರಿಯಭೂಪಾಲನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನಾದ
ಕಾರಣ ನಾನು ಸುರತಸೌಖ್ಯಗಳಿಂದ ಇರುವ ಪರಿಯಂತರವೂ ನಮ್ಮ ಮಂದಿರದ ದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ದ್ವಂದ್ವಗಳು ಬಾರದಂತೆ ಕಾದುಕೊಂಡು
ನಮ್ಮ ಮಾತೆಯು, ಬೊಮ್ಮನು ಬಂದರೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಲಿ ಪೇಳಬೇಕಮ್ಮಾ ಸಖಿಯೆ-ವರ ಚಂದ್ರಮುಖಿಯೆ-

ಸಖಿ : ಅದೇ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಪೇಳುತ್ತೇನಮ್ಮಾ ತಾಯೆ ಕರುಣದಿಂ ಕಾಯೆ

ಸಖಿ : ಆಹಾ ಇದೇನು ಆಶ್ಚರ್ಯ. ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿಯು ಕರಿರಾಜನು ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ಸುರತಸುಖವನ್ನು ಪಡುವ ಅನಿತರೊಳು ಈ
ನೀಚಳಾದ ರಕ್ತಸಿಯು ನಿಶಾಚರನಾದ ಬೊಮ್ಮನು ಆರ್ಭಟಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವರು. ಇವರು ಬಂದರೆ ಪೇಳೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಳು. ಈಗ
ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿಗೆ ಪೇಳುವುದೆ ಸರಿ. ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿಯೇ ಕೇಳು. ನಿಮ್ಮ ಮಾತೆಯು ಮತ್ತು ಬೊಮ್ಮನು ಪೆಣಗಳನ್ನೂ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು
ಆರ್ಭಟಿಸಿಕೊಂಡು ದೂರದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿರುವರು. ನೀವು ಪೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರ ನಿಮಗೆ ಅರುಹುವೆನಮ್ಮ ತಾಯೆ-

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಬಳಿತಾಯಿತಲ್ಲ. ಕಟಕಿಯು ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರ ನೀಚರಾಕ್ಷಸಿಯಾದ ತೊಂಡನೂರಿ, ನಿಶಾಚರನಾದ ಬೊಮ್ಮನು
ಗಡಬಡದಿ ಆರ್ಭಟಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವರು. ಮುಂದೇನು ಮಾಡಲಿ ಹೇ ರಾಜ ನಿನ್ನನ್ನು ಮರೆಮಾಚುವೆನು. ಎನ್ನಯ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ
ಇರುವಂಥವನಾಗ್ಯೆ ಭೂಪ ಕೀರ್ತಿಕಲಾಪ-

ಕರಿಬಂಟನ ಕಾಳಗ

ಪುರಹರನರ್ಧಶರೀರಿಣಿ ಪರಿಪರಿವಿಧದಿಂದ
ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನಮ್ಮಾ ದುರುಳರ ಸಂಗವಗೈಯದೆ
ಸ್ಮರನಂತೆ ತೋರ್ಪ ಚೆಲ್ವ ಪುರುಷಾನಕೊಟ್ಟು
ಸಲಹೆನ್ನ ಮಾತೆ ಬೇಡುವೆನು ನಿಮ್ಮ
ಲೋಕವಿಖ್ಯಾತೆ
ನಂಬಿದನಾತಳ ಬೆಂಬಿಡದೆ ಬೇಗ
ಸಂಭ್ರಮದಲಿ ಚೆಲ್ವ ಪುರುಷಾನ ಕೊಟ್ಟು
ಸಲಹೆನ್ನ ಮಾತೆ, ಬೇಡುವೆನಮ್ಮ
ಲೋಕವಿಖ್ಯಾತೆ

ಪುಂಡರಿಕಾಕ್ಷಿ : ಅಮ್ಮಾ ಶಂಕರಿ. ಪರಿಪರಿವಿಧದಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಪಾದ ಪದ್ಮವನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ. ದುರುಳ ರಕ್ತಸನಾದ ಬೊಮ್ಮನ
ವಶವು ಮಾಡದೆ ಚತುರ ಚನ್ನಿಗನಾದ ಕಾಂತನನ್ನು ತೋರಿಸಮ್ಮ ಮಾತೆ ಲೋಕವಿಖ್ಯಾತೆ-

ಕಂದ

ಪುಂಡರಿಕಾಕ್ಷಿಯೆ ಕೇಳು ಕುಂಡಲಮಿತ್ರನ ಪೋಲ್ವ
ಚೆಲುವನ ಕೊಡುವೆನು ಮಂಡಲವ ಪಾಲಿಪ ರಾಜನು
ತೊಂಡನೂರಿನ ಸುತೆಯೆ ಕೇಳು

ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಪುಂಡರಿಕಾಕ್ಷಿ ನೋಡು ಬಂದಿರುವ

ಧರೆಯಳುತ್ತಮದಿಂದ ನಗರವ ಪಾಲಿಸುವಂತಾ
ಮಾರ ಭೂಭುಜನ ಕುಮಾರ ಎಂಬುವ ಶೂರ
ಬಂದು ಇಲ್ಲಿರುವ ಬೇಗನೆ ಪೋಗಿ ಕರೆದಾರೆ ಬರುವಾ||

ಕುಂಭಿಣಿದೇವಿ : ಅಮ್ಮ ಬಾಲೆ. ನಿನ್ನಯ ಮನಸ್ಸಿನ ಕೋರಿಕೆ ಇದ್ದಂತೆ ನಡೆಸಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಆದ ಕಾರಣ ಈ ಪೊಡವಿಯೋಳ್
ಧಾರಾಪುರಿಯ ಪಟ್ಟಣವ ಪರಿಪಾಲಿಸುವ ಕರಿರಾಜನೆಂಬುವ ಅರಸು ಈ ಕಾನನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಇದ್ದಾನೆ. ನೀನು ಚಿಂತೆಯನ್ನು ಮಾಡದೆ-
ಪರಮಸಂತೋಷದಿಂದ ಪೋಗಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾರಮ್ಮ ಬಾಲೆ ಭವ್ಯ ಗುಣಶೀಲೆ-

ಪುಂಡರಿ ಕಾಕ್ಷಿ : ನಿತ್ಯಾನುಷ್ಠಗರಿಷ್ಠ ರಜಸತ್ವ ತಮೋತ್ರಿಗುಣ ಸುಗುಣ ಸಂಪನ್ನೆಯಾದ ಹೇ ತಾಯೆ. ನಮ್ಮ ಕಾನನದ ಚೆಲುವ ವೃಕ್ಷಗಳ
ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಮಾರಭೂಪಾಲನ ಸುತ ಕರಿರಾಜನೆಂಬ ದೊರೆಯು ಬಂದು ಕುಳಿತಿಡ್ಡಾನೆಂದು ಪೇಳಿದಿರಿ. ಆದರೆ ಯಾವ ವೃಕ್ಷದ
ತಡಿಯೊಳು ಇರುವನೊ ತಾವು ದಯವಿಟ್ಟು ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಮ್ಮಾ ತಾಯೇ ಕರುಣದಿಂದ ಕಾಯೆ-

ಕುಂಭಿಣಿದೇವಿ : ಫಳಫಳನೆ ಹೊಳೆಯುವ ಅಳಿಕುಲಮಿತ್ರ ಧಳಧಳ ಇಳೆಶೀತಲ ಮೆರೆಸುತೆ ರತಿಯಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ
ನಿಜಗುಣಸಂಪನ್ನೆಯಾದ ಹೇ ಬಾಲೆ ನಿಮ್ಮ ಸರೋವರದ ಬಳಿ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಕುಸುಮ ಪಾರಿಜಾತ ಸುರಹೊನ್ನೆ ಪರಿಮಳ ವೃಕ್ಷಗಳ
ಮಧ್ಯದೋಳ್ ಸಂಪಿಗೆಯ ಮರದ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಎಲೆ ಪಚ್ಚೆ ಚಿಗುರುಗಳೋಳ್ ಚೆಲುವ ಶಿಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹಾಸಿರುವ ಹಾಸಿಗೆಯೋಳ್
ಕುಳಿತಿರುವನು. ನೀನು ಪೋಗಿ ವಸಂತನಂತೆ ಪೋಲ್ವ ಮುಖವುಳ್ಳ ರಾಯನನ್ನು ನೋಡಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವಂಥವಳಾಗಮ್ಮ
ಮಗಳೆ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹರಳೆ.

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಅಮ್ಮ ತಾಯೆ ತಾವು ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರ ಸಂಪಿಗೆಯ ವೃಕ್ಷದ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಇಂಪಾಗಿ ಕುಳಿತಿರುವ ದೊರೆಯನ್ನು ಈಗಲೇ ಪೋಗಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವೆನಮ್ಮ ತಾಯೆ ಕರುಣದಿಂ ಕಾಯೆ-

ಕುಂಭಿಣಿದೇವಿ : ಅಮ್ಮಾ ಮಗಳೆ. ಪರಮಪಾವನ ಬಿರುದಾಂಕಿತ ಶತಪತ್ರಜಾತೆಯಪತಿಸುತ ಮಕರಧ್ವಜನ ಸತಿಯಂತೆಸೆಯುವ ಪುಂಡರಿಕಾಕ್ಷಿಯೆ ಕೇಳು. ಧರಾಧೀಶ ಮಾರಭೂಪತಿಯ ಸುತ ಈ ಕರಿರಾಯನನ್ನು ನೀನು ವರಿಸಲು ಮುಂದೆ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲದೆ ನಿಮ್ಮಯ ವಂಶಕ್ಕೆ ಕುಂದು ಸಂಭವಿಸದೆ ಎಂದಿಗೂ ತಪ್ಪಲಾರದು. ನಾನು ಬಂದು ಬಹಳ ಹೊತ್ತಾಯಿತು. ಅಂತರ್ಧಾನಳಾಗುತ್ತೇನಮ್ಮಾ ಮಗಳೆ ತಾವರೆ ಹರಳೆ-

ಮಂಗಳಾರತಿ ದರುವು : ಅಟತಾಳ

ಎತ್ತೀದಳಾರತಿಯ ಶಂಕಾರಿಗಿನ್ನು ಬೇಗ
ಬೆಳಗಿದಳಾರತಿಯ ||

ಶರಣು ಹೊಕ್ಕವರನ್ನು ಸಲಹಿ ರಕ್ಷಿಸುವಂಥ
ಕರುಣಸಾಗರನಾದ ಶಂಕರನರಸಿಗೆ ||

ಪುರಹರನರ್ಧಾಂಗಿ - ಪರಮ ಕಲ್ಯಾಣಿಗೆ,
ಚರಣಕಮಲಕೆ ದಿವ್ಯ ರತ್ನದ ಆರತಿ ||

ಕ್ಷಿತಿಯೊಳಗ್ರಜ ಬಳ್ಯಾಪುರದ ಸೋಮೇಶ್ವರನ
ಸತಿಶಿರೋಮಣಿ ಗುಣಮತಿಗೆ ಪಾವರತಿಗೆ ||

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಅಮ್ಮಾ ಸಖಿಯೆ. ಮನ್ಮಥನ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರೇಮದರಗಿಳಿಯಂತೆ ಮೃದುನುಡಿಗಳನ್ನು ಪತ್ತಿಯರ ಕುಲಕ್ಕೆ ತಾ ಶಿರೋರತ್ನವೆಂದೆಣಿಪ ಶತಪತ್ರಲೋಚನೆಯಾದ ಕಟಕಿಯೆ ಕೇಳು ನಿಟಲನೇತ್ರ ಹರಸಿ ಎನಗೆ ದಿಟ್ಟ ಗಟ್ಟಿತರವಾದ ಅಭಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಇದ್ದಾಳಾದ ಕಾರಣ ಹಿಮಕರ ಪ್ರಭೆಗೆ ಮಿಗಿಲಾದ ಮಕರಾಕ್ಷನಂತೆ ಎಸೆಯುವ ಭೂರಮಣನು ನಮ್ಮ ಕಾನನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಇದ್ದಾನಂತೆ. ನೀನು ಅತಿ ತ್ವರಿತದಿಂದಲಿ ಪೋಗಿ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬಾರಮ್ಮ ಸಖಿಯೆ ವರ ಚಂದ್ರಮುಖಿಯೆ-

ಕರಿರಾಜ : ಅಹಹಾ ಇದೇನು ಆಶ್ಚರ್ಯರ ಹುಲಿ ಕರಡಿ ಸಿಂಹ ಶಾರ್ದೂಲ ಚಮರಿ ಸಾರಂಗ ಮುಂತಾದ ಮೃಗಗಳು ಇರುವ ಕಾಡಿನೊಳೆ ಎನ್ನ ಪರಿವಾರ ಸಾಮಾಜಿಕರು ದಾರಿತಪ್ಪಿ ಎಲ್ಲಿ ಪೋದರೋ, ಕಾಣಲೇ ಇಲ್ಲವಲ್ಲಾ ಈ ಶೃಂಗಾರವಾದ ವನದಲ್ಲಿ ಪನಸ ದಾಳಿಂಭಿ ಮಾವು ಕಿತ್ತಳೆ ಸುರಹೊನ್ನೆದ್ರಾಕ್ಷಿಸಂಪಿಗೆಯ ವೃಕ್ಷಗಳು ಅತಿರಮಣೀಯವಾಗಿವೆ. ಪಚ್ಚವರ್ಣದ ಚಿಗುರುಗಳು ನೋಡಿದರೆ ಅಚ್ಯುತನ ವನದಂತೆ ಕಾಣುವುದು, ಇದು ಅಲ್ಲದೆ ನವಿಲುನಾಟ್ಯಗಳು ಚಕೋರಪಕ್ಷಿಗಳ ಧ್ವನಿಗಳು ಕೋಗಿಲೆಗಳ ರಾಗರಚನೆಗಳು ಗಿಳಿಯ ರಾಮನಾಮಗಳು ಕೇಳಿದರೆ ತುಂಬ ಕರ್ಣಾನಂದವಾಗಿದೆ. ಎನ್ನ ದೇಹದಾಯಾಸವನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಈ ಸಂಪಿಗೆಯ ವೃಕ್ಷದ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದುಚಿತವೆ ಸರಿ.

ದರುವು

ಚೆಲುವ ನೋಡಲು ಆನಂದವೀಗಲು||

ಈತನ ಸೊಬಗು ನೋಡಿದರೆ ಕ್ಷಿತಿಪತಿಯ

ಸುತನು ಪೋಲ್ವ-ಅತಿಶಯದಿ ಇರುವನೀತ

ಸತಿಗೆ ತಕ್ಕ ವರನು ಇವನು ||

ಕಟಕಿ : ಸುಗಂಧ ಪರಿಮಳವಾಸನೆಯುಳ್ಳ ಈ ಸಂಪಿಗೆಯ ನೆರಳಲ್ಲಿ ಅಸಮಸಾಹಸ ಪರಾಕ್ರಮಗಳುಳ್ಳವನಂತೆ ವ್ಯಸನವಿಲ್ಲದೆ ಕುಶಲದಿಂದಲಿ ಕುಸುಮಶರನಂತೆ ಕುಳಿತಿರುವ ಈತನ ಮುಖ ನೋಡಿದರೆ ಚಂದ್ರಬಿಂಬದಂತೆಯು, ನೇತ್ರಗಳು. ಕಮಲದಂತೆಯೂ ನಾಸಿಕವು ಅತಿರಮಣೀಯ ವಾಗಿಯೂ ಇರುವುದು. ಕಿರೀಟ ಕರ್ಣಕುಂಡಲಧರನಾಗಿಯೂ ಇರುವನು. ಈತನ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೂ ನಮ್ಮ ಪುಂಡರಿಕಾಕ್ಷಿಯ ಸೊಬಗಿಗೂ ತಕ್ಕ ಪುರುಷನೇ ಸರಿಯಾಗಿರುವನು. ಈಗಲೆ ಪೋಗಿ ನಮ್ಮ ಮಾತೆಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವೆನು-

ದರುವು

ತಡಬಡವಿಲ್ಲದೆ ಬಂದಳು ಒಡತಿಗೆ ಬಿಡದೆ

ಪೇಳುವೆನೆಂದೂ ಬಂದು ||

ಇಂದುಮುಖ ಕೇಳಿ ಚಂದಿರನಂದದಿ

ಬಂದು ಇರುವನಮ್ಮ ತಾಯೆ ||

ಸಖಿ : ಅಮ್ಮ ತಾಯೆ ನೀವು ಪೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರ ನಾನು ವನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನೋಡುವಲ್ಲಿ ಮಾರಸಮಾನ ನೃಪನು ಇದ್ದಾನಮ್ಮ ತಾಯೆ-

ದರುವು

ಇಂದಿರಾಪತಿಯೋ ಭಾರತೀಪುರ ಮನ್ಮಥನ ಪಿತನಾದ

ಪಾವರತಿಪತಿಯಂತೆ ತಾಯೆ ||

ಸರಸಿಜ ತಡಿಯೊಳ್ ಮರದ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ

ಕುಳಿತು ಇರುವನಮ್ಮ ತಾಯೆ ||

ಸಖಿ : ಅಮ್ಮ ತಾಯೆ ಮಂದಗಮನೆ ಸುಂದರಾಂಗನೆಯಾದ ಪುಂಡರಿಕಾಕ್ಷಿಯೇ ಕೇಳು. ಮನ್ಮಥನಂತೆ ದೃಷ್ಟಿ ಮೂರುಳ್ಳ ಶಂಕರನೋ ಚೈತ್ರನೋ ಸರಸಿಜೋದ್ಭವನಂತೆ ನಮ್ಮ ಕಾನನದಲ್ಲಿ ಸರೋವರದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಚಲುವ ವೃಕ್ಷಗಳ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಚೆಲುವ ಚಂದಿರನಂತೆ ಕುಳಿತು ಇರುವನಮ್ಮ ಕುಂಧರವದನೆ-

ದರುವು

ನೋಡಿ ಅವನನಾ ನುಡಿಸದೆ ಬೆದರಿ

ಪೋಡಿ ಬಂದೆನಮ್ಮ ತಾಯೆ ||

ಸಡಗರದಗ್ರಜ ಬಳ್ಳಾಪುರ ಮೃಡ

ನರಸಿಯ ದಯದಿಂದ ಕಾಯೆ ||

ಸಖಿ : ಅಮ್ಮತಾಯೆ ಚೆಲುವ ಚೆನ್ನಿಗನಾದ ರಾಯನನ್ನು ನೋಡಿ ಎನ್ನಯ ಮನಸ್ಸು ಸೈರಿಸದೆ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಕ್ಕ ಕಾಂತನೆಂದು ತಿಳಿದು ಪರಮಹರುಷದಿಂದಲಿ ಬಂದು ಇದ್ದೇನೆ. ಆದ ಕಾರಣ ಈ ಪೊಡವಿರಕ್ಷಕಿಯಾದ ಅಂಭಿಕಾದೇವಿ ಕೊಟ್ಟ ವರದಿಂದ ನಮ್ಮ ಸುಂದರ ಕಾನನದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಚಂದಿರನಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ಚೆಲುವನನ್ನು ಪರಮಸಂತೋಷದಿಂದಲಿ ಪೋಗಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವಂಥವಳಾಗಮ್ಮ ತಾಯೆ-

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಅದೇ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಪೋಗೋಣ ನಡಿಯಮ್ಮ ಬಾಲೆ ಸೌಂದ್ಯರ ಗುಣಶೀಲೆ-

ದರುವು

ಈತನ್ಯಾರಮ್ಮ ನೀರೇ ತೋರಮ್ಮ
ಕೃಷ್ಣನಾದರೆ ಕೈಯಲಿ ಶಂಖಚಕ್ರಗಳುಂಟು
ಕೃಷ್ಣನು ತಾನಲ್ಲ ಮುಕ್ಕಣ್ಣನಂತಿರುವನ್ಯಾರಮ್ಮ
ಭಲೆ ಪೇಳಮ್ಮ ||

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಅಮ್ಮ ಸಖಿಯೆ ಈ ಲೋಕದೊಳ್ ಮನ್ಮಥನ ಪಿತನಾದ ಯದುಕುಲಾಂಭುಡಿ ಚಂದ್ರ ಯಾದವನಂತೆ ತೋರುತ್ತಾ ಇದೆ. ಈತ ಮಾಧವನಾದದ್ದೇ ಆದರೆ ಕೈಲಿ ಶಂಖ ಚಕ್ರಗಳಿಲ್ಲ. ಈತ ತ್ರಿಪುರಾಸುರರ ಗರ್ವವಂ ಮುರಿದ ತ್ರಿಪುರಾಂತಕನಂತೆ ತೋರುತ್ತಾ ಇದೆಯಲ್ಲಮ್ಮ ಸಖಿಯೆ ವರ ಚಂದ್ರಮುಖಿಯೆ-

ದರುವು

ಮುಕ್ಕಣ್ಣನಾದರೆ ಮೂರು ನೇತ್ರಗಳುಂಟು
ಮುಕ್ಕಣ್ಣ ತಾನಲ್ಲ ಕಂದರ್ಪನಂತಿರುವ
ನ್ಯಾರಮ್ಮ ಸಖಿಯೆ ಪೇಳಮ್ಮ ||

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಅಮ್ಮ ಸಖಿಯೆ-ಚಂಚಲಾಕ್ಷಿಯರೊಳಗೆ ಮಿಂಚಿನಿಂದೊಪ್ಪುವ ಅಂಚೆಗಾಮಿನಿ ಯಾದ ಕಟಕಿಯೆ ಕೇಳು ಈತ ಪಂಚಬಾಣನನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಭಸ್ಮಿತವನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಫಾಲಲೋಚನನಂತೆ ತೋರುತ್ತಾ ಇದೆ. ಈತ ಫಾಲಾಕ್ಷನಾದದ್ದೇ ಆದರೆ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಮೂರು ನೇತ್ರಗಳಿಲ್ಲ ಈತ ಪಂಚಬಾಣನಂತೆ ತೋರುತ್ತಾನಮ್ಮ ಸಖಿಯೆ ವರ ಚಂದ್ರಮುಖಿಯೆ-

ದರುವು

ಕಂದರ್ಪನಾದರೆ ಕಬ್ಬು ಮಾಗರಣವುಂಟು
ಕಂದರ್ಪ ತಾನಲ್ಲ ಕಮಲಜನಂತಿರುವ
ನ್ಯಾರಮ್ಮ ಬಾಲೆ ಪೇಳಮ್ಮ ||

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಅಮ್ಮ ಸಖಿಯೆ ಈ ಭೂಮಿಯೊಳ್ ಚರಚೋರರಿಗೆಲ್ಲಾ ವೈರಿಯೆಂದೆನಿಸ ತಾರಾಧಿಪತಿ ಯಾದ ಚಂದ್ರಂಗೆ ಪ್ರಿಯಜಾತೇ ರತಿಗಧಿಪತಿಯಾದ ಮನ್ಮಥನಂತೆ ತೋರುತ್ತಾ ಇದೆ. ಈತ ಮನ್ಮಥನಾದದ್ದೇ ಆದರೆ ಕೈಲಿ ಕಬ್ಬು ಮಾಗರಣವು ಇಲ್ಲ . ಈತ ಕಮಲಜನಾದ ಬ್ರಹ್ಮನಂತೆ ತೋರುತ್ತಾನಮ್ಮ ಸಖಿ-

ದರುವು

ಲೋಕೇಶನಾದರೆ ನಾಲ್ಕು ಮುಖಗಳುಂಟು

ಲೋಕೇಶ ತಾನಲ್ಲ ಕರೀರಾಜನಂತಿರುವ

ನ್ಯಾರಮ್ಮ ಸಖಿಯೆ ತೋರಮ್ಮ ||

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಅಮ್ಮಾ ಸಖಿಯೆ. ಈ ಕ್ಷಿತಿಯೋಳ್ ಶಾರದೆಗೆ ಪತಿಯಾದ ವಾರಿಜಾಸನನಂತೆ ತೋರುತ್ತಾ ಇದೆ. ಈತ ವಾರಿಜಾಸನನಾದರೆ ಕಾಣುವುದೇ ಚತುರ್ಮುಖಗಳಿಲ್ಲ. ಈತ ಮುರಾರಿಯ ವರದಿಂದ ಪುಟ್ಟಿದ ಕರೀರಾಜನಂತೆ ಇರುವ ಹಾಗಿದೆಯಲ್ಲಮ್ಮಾ ಸಖಿಯೆ ವರ ಚಂದ್ರಮುಖಿಯೆ.

ಸಖಿ : ಸಹಜವಮ್ಮಾ ಮಾತೆ ಸದ್ಗುಣ ಸಂಪ್ರೀತೆ

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಅಮ್ಮಾ ಸಖಿಯೆ. ಕಂಗೊಳಿಪ ಮುಖಕಾಂತಿ ಕಮಲದಂತಹ ವದನ ಭೃಂಗ ಕುಂತಳೆಯಾದ ಕಟಕಿಯೆ ಕೇಳು ಪುರುಷನಿಲ್ಲದ ತರುಣಿ ಇಹಳೆಂದು ಮನ್ಮಥನು ಪುಷ್ಪ ಮಾಗರಣವಿಲ್ಲದೆ ಮನುಜನಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಎನಗೆ ವಿರಹವನ್ನು ಪುಟ್ಟಿಸಿದ ಚೋದ್ಯದಂತಿದೆ. ಈತ ಎಂತಹ ಮಹಾತ್ಮನು ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ನಾನು ಮಾತನಾಡಿಸಿದರೆ ಮಾಯವಾಗುವವನೇನೋ ತರಳೆ ತಾವರೆಯ ಹರಳೆ-

ಸಖಿ : ಅಮ್ಮಾ ತಾಯೆ. ತಾವರೆಯ ಮೊಗ್ಗಿಗೆ ಮಿಗಿಲಾದ ಗುರುಕುಚಗಳುಳ್ಳ ಕೋಗಿಲೆಯ ಸ್ವರದಂತೆ ರಾಗರಚನೆಗಳಿಂದ ಮೃದುನುಡಿಗಳನ್ನು ನುಡಿದ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿಯೆ ಕೇಳು. ವರದರಾತ್ಮಕಿಯಾದ ಅಂಬಿಕಾದೇವಿ ಕೊಟ್ಟ ವರದಿಂದ ಚಲುವ ಚಂದಿರನಂತೆ ಬಂದು ಇದ್ದಾನೆ. ನೀನು ಚಿಂತೆಯನ್ನು ಮಾಡದೆ ಪರಮಸಂತೋಷದಿಂದ ಪೋಗಿ ಆತನ ಪಾದಪದ್ಮಗಳನ್ನು ಪಿಡಿದಿದ್ದೇ ಆದರೆ ನಿನ್ನ ವಶನಾಗುವನಮ್ಮ ತಾಯೆ ಕರುಣದಿಂ ಕಾಯೆ-

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಕುಸುಮ ಸುಗಂಧಗಳುಳ್ಳ ಈ ವನ ಮಧ್ಯದೋಳ್ ಪಶುಪತಿಯಸುತ ಮಕರಾಂಕನಂತೆ ಮುಖವುಳ್ಳಂಥ ಕುಶಲದಿಂದಲಿ ವ್ಯಸನವಿಲ್ಲದೆ ಅಸಮಸಾಹಸ ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ಮೊಸ ಮೊಸೆವ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕುಳಿತಿರುವ ಕಾರಣವೇನು ಬಿಸುಜಾಕ್ಷಿಯಾದ ಎನ್ನ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಸುನಗುತ್ತ ಆಯಾಸವನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ದಯಮಾಡಬೇಕು ರಮಣೀಯೆ ಲೋಲ-

ದರುವು

ಮಾತನಾಡಯ್ಯೆ ಮದನ-ಕೋಟಿ ಸೂರ್ಯ ||

ಕುಶಾಲ ನಿಮ್ಮ ವಸುಧೆ ಯಾವುದೋ ರಾಯ

ಅಸಹಾಯ ಶೂರ ನಿಮ್ಮ ಪೆಸರೇನಯ್ಯೆ ರಾಜಾ || ||

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಇಕ್ಷು ಸಮರೂಪನಾದ ಹೇ ರಾಜಾ ಈ ಕ್ಷಿತಿಯೋಳ್ ಅತಿಶಯವಾಗಿ ನೀ ಪಾಲಿಸುವಂಥ ದಾವ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣಕರ್ತರೂ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಪೆತ್ತ ಜನನೀ ಜನಕರ ಪೆಸರೇನೋ ಅರುಹಬೇಕೆ ವೀರ ಶರಧಿ ಗಂಭೀರ-

ದರುವು

ತಿಳಿಯ ಪೇಳುವೆ ನಾನು ಕೇಳು ಸುಂದರನಾರಿ ||

ಕುಸುಮಗಂಧಿಯೆ ಕೇಳು ವಸುಧೇಗಾಧಿಪ ಧಾರಾ

ನಗರಾಧಿಪತಿಯ ಕುಮಾರನಾನು ನಾರಿ ||

ಕರಿರಾಜ : ಹೇ ನಾರಿ ಈ ವಸುಧೆಯೊಳಗೆ ಕುಸುಮಶರನರ್ಥಾಂಗಿಯಂದದಿ ಎಸೆಯುವ ಕುಸುಮಗಂಧಿಯೆ ಕೇಳು ಈ ವಸುಧೆಗುತ್ತರವಾದ ಧಾರಾಪುರ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣಕರ್ತನಾದ ಕಂದರ್ಪ ಸಮರೂಪ ಧರ್ಮಗುಣದೀಪನೆಂದೆನಿಸಿ ಮಾರಭೂಪತಿಯ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪುವ ಕನ್ಯೆಯರೋಳ್ ಶಿರೋರತ್ನವೆಂದೆನಿಸಿ ಬಲನವಂತಾ ದೇವಿಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮುರಾರಿಯ ವರದಿಂದ ವರ ಸುಧಾಂಶುವಿನಂತೆ ಜನಿಸಿದ ಹರಿಕರಿಸಿಂಹರೂಪನಾದ ಕರಿರಾಜನೆಂದು ಕರೆಯುವರೆ ನಾರಿ ಸೌಂದರ್ಯಗುಣ ಪೋರಿ-

ದರುವು

ಸುಂದರಾಂಗನೆ ನೀನು ಇಂದು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಪೋಪೆ
ಸಿಂಧು ಗಂಭೀರ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದದ್ಯಾಕಯ್ಯಾ ||

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ವಸಂತಋತು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶೃಂಗಾರವಾದ ವನಗಳಿಗೆ ಕಾರಣಕರ್ತನಂತೆ ಚೆಲುವ ಚೆನ್ನಿಗನಾದ ವಸಂತ ದೇವರಂದದಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ಹೇ ರಾಜ ನಮ್ಮ ಕಾನನದ ಚೆಲುವ ವೃಕ್ಷಗಳ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಚೆಲುವ ಚಂದಿರನಂತೆ ಬಂದು ಕುಳಿತಿರುವ ಕಾರಣವೇನು ಮತ್ತು ಧಾವ ಕಾಯರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಇದ್ದೀಯೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ ಪೇಳಬೇಕೆ ರಾಜಾ ಮಾತಾರ್ಥಾಂಡತೇಜಾ-

ದರುವು

ಹಳೆಯಬೀಡಿನ ಪುರಕೆ ತರುಣಿ ಪೋಪೆನು ನಾನು
ಇಳೆಯ ಮೋಹಿನಿಯೆಂಬ ತರುಣಿಗೋಸುಗ ನಾರಿ ||

ಕರಿರಾಜ : ಚಿತ್ತಜನ ಪೊಸಸಾನೆ ಕತ್ತಿಯಂ ಜಳುಪಿಸಲು ತತ್ತಳಿಪ ಕಾಂತೆಗಿಮ್ಮಿಗಿಲಾದ ಪುತ್ಥಳೀ ಬೊಂಬೆಯಂತೆ ಎಸೆಯುವ ಮತ್ತಗಜಗಾಮಿನಿಯಾದ ತರುಣಿಯೆ ಕೇಳು. ಈ ಧರಾಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಆ ಮಾರಾರಿಯ ಕರುಣದಿ ಹಳೆಯಬೀಡಿನ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣಕರ್ತನಾದ ಕಂದರ್ಪ ಸಮರೂಪ ಬಲ್ಲಾಳ ಭೂಪತಿಯ ಮೋಹದಪುತ್ರಿ ಧಾತ್ರಿ ಮೋಹಿನಿ ಎಂಬ ಕಾಮಿನಿಯು ಈ ಧರಿತ್ರಿಯಂ ಪರಿಪಾಲಿಸುವ ಕ್ಷತ್ರಿಯರಂ ಮೆಚ್ಚದೆ ಮತ್ತ ಗಜಗಾಮಿನಿಯು ಎನ್ನಯ ಚಿತ್ರ ಪಟವನ್ನು ನೋಡಿ ಬಿತ್ತರಿಸಿದಳಾದ ಕಾರಣ ಆಕೆಯ ಪರಿಣಯಕ್ಕಾಗಿ ಪೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆ ನಾರಿ ಗುಣ ಗಂಭೀರಿ-

ದರುವು

ನಾರಿ ನೀನಾರೆ ಮಧುರವಾದ ನೀನಾರೆ ||
ವಾರಿಜಾಕ್ಷಿ ಅಡವಿಯೊಳಗೆ ಕ್ರೂರಜಾತಿ ಮೃಗಗ
ಳೊಳಗೆ ಭಯವು ಇಲ್ಲದೆ ತಿರುಗುವಂಥ ಬಾಲೆ
ನೀನು ಯಾರು ಪೇಳೆ ||

ಕರಿರಾಜ : ಝೇಂಕರಿಪ ಈ ಕಾರಿಣ್ಯತರವಾದ ಘೋರ ಅಟವಿಯೋಳ್ ಹೂಂಕರಿಪ ಕರಿ, ಸಿಂಹ, ಶಾರ್ಧೂಲ, ವ್ಯಾಘ್ರ, ಗಂಡಭೇರುಂಡ ಮೃಗಜಾತಿಗಳ ತಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಪ ಕಡವೆ, ಕಾಡೆಮ್ಮೆ, ಸಾರಂಗ, ಕರಡಿ, ಹಂದಿ, ಹುಲ್ಲೆ ಮುಂತಾದ ದುಷ್ಟ ಮೃಗ ಜಾತಿಗಳು ಸಂಚರಿಪ ಈ ಅಟವಿಯೋಳ್ ಝಣ ಝಣತ್ಕಾರ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಸಂಚರಿಪ ನೀನ್ಯಾರೆ ನಾರಿ ಮದನ ಕರಾರಿ-

ದರುವು

ತಿಳಿಯಪೇಳುವೆ ರಾಜಾಚಂದ್ರ ಪೇಳುವೆನು ರಾಜೇಂದ್ರ ||
ಹರನಿಂದ ಜನಿಸಿದ ವಸುಧಾಧೀಶನು ನೀನು ಸುರಗಂಗೆ
ವರದಿ ನಾನುದಿಸಿದೆಯ್ಯು ||

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಅಯ್ಯು ರಾಜಾ. ಚಂದ್ರಶೇಖರನಾದ ಶಂಕರನ ವರದಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸಿದಂಥ ಚಲುವ ಚಂದಿರನಂತೆ ಎಸೆಯುವ
ಚದುರನೇ ಕೇಳು ಹರನ ಅರ್ಧ ಶರೀರಿಣಿಯಾದ ಸುರಗಂಗೆಯ ವರದಿಂದ ಉದಿಸಿದಂಥ ತರುಣಿ ನಾನೈ ರಾಜಾ ರವಿಸಮತೇಜ-

ದರುವು

ಎಳೆಯ ಪ್ರಾಯದ ಚೆಲುವೆಜಾಣೆ ಜವ್ವಾಜಿಯ ಚರಣೆ
ನಿನ್ನಂತಾ ಚದುರೆ ನಾ ಕಾಣೆ ||
ಕುಂಧಾರಧರೆ ನಿನ್ನ ಪಟ್ಟಾಣ ಯಾವುದೆ ತಂದೆ ತಾಯಿ
ಗಳಾರು ಕುಲದ ಕುರುಹು ಪೇಳೆ ||

ಕರಿರಾಜ : ಏ ನಾರಿ. ನೀನಾರು, ನಿನ್ನ ಪಟ್ಟಣ ಯಾವುದು ನಿನ್ನ ಪೆತ್ತೆ ಜನನೀ ಜನಕರ ಪೆಸರೇನೂ ನಿನ್ನ ಕುಲದ ಕುರುಹು ಏನು
ಪೇಳಬಹುದೆ ನಾರಿ ನವರಸ ಅಲಂಕಾರಿ-

ದರುವು

ಮಂಡಾಲಪತಿ ಧಾತ್ರಿಯೋಳ್-ಉತ್ತಮ ತೊಂಡನೂರು
ದೈತ್ಯೇಂದ್ರ ಸಲಹಿದ ಕೇಳು||
ಚಂಡ ದಾನವಿಗೆ ಭೇತಾಳನು ಪತಿಯಾಗಿ
ಕಂಡು ವಿಕ್ರಮನು-ಕೊಂಡೋದ ಸದ್ಗತಿಗಾಗಿ ||

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಅಯ್ಯು ರಾಜಾ. ಈ ಭೂಮಂಡಲದೋಳ್ ತಂಡಗನಪುರಿ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣಕರ್ತನಾದ ದೈತ್ಯೇಂದ್ರನು ಚಂಡ ದಾನವಿ
ಎಂಬ ರಕ್ತಸಿಯನ್ನು ಸಲಹಿದನು. ಅಂತೊಪ್ಪ ರಕ್ತಸಿಗೆ ಭೂತ ಪ್ರೇತ, ಪಿಶಾಚಾಧಿಗಳಿಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದೆನಿಪ ಭೇತಾಳನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು
ಮದುವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರಲು ಗಂಡುಗಲಿಯಾದ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯರಾಯನು ಕಳುವಿನಿಂದಲಿದ್ದು ತನ್ನ ಸೇವೆಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಇರಿಸಿಕೊಂಡು
ಕಡೆಗೆ ಸದ್ಗತಿಗಾಗಿ ಕೊಂಡುಪೋಗಲು ರಕ್ತಸಿಯು ಬಹಳ ದುಃಖದಿಂದ ಇದ್ದಾಳಯ್ಯಾ ರಾಜಾ ಮಾರ್ತಾಂಡತೇಜಾ-

ಕಂದಾರ್ಥ

ಪತಿ ಭೇತಾಳನ ವಿಕ್ರಮ ಹಿತದಿಂ ಕೊಂಡೋದ ಬಳಿಕ
ಪುತ್ರಿಯಂ ಪಡೆಯಲು ಕ್ಷಿತಿಗಂಗೆಯ ಸ್ನಾನಾದಿ ಬೇಡಲು
ಸುತೆ ಯನ್ನನು ಕೊಟ್ಟಳಯ್ಯು
ಧರುಣಿಪಾಲನೆ
ಕೇಳಲೋ ಜಾಣಾ
ಸುಮಶರ ಬಾಣಾ
ದುರುಳರಕ್ತಸನೀಗೆ ತರುಣಿ ಎನ್ನನು ಕೊಟ್ಟು

ಪರಿಣಯಮಾಡುವ ಪರಿಯಲೋಚಿಸಿದಳು

ಕೇಳಲೋ ಜಾಣಾ

ಸುಮಶರ ಬಾಣಾ

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಸ್ಮರನ ಸಮರೂಪನಾದ ಹೇ ರಾಜಾ ಗಂಡನಗಲಿ ಪೋದನೆಂದು ಚಂಡದಾನವಿಯಾದ ರಕ್ಕಸಿಯು ಈ ಧರೆಯ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಫಲದಿಂದ ಸುರಗಂಗೆಯ ವರದಿಂದ ಈ ದಾನವಿಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸ್ಮರನರಸಿಗೇನೆಯಾಗಿ ಉದಿಸಿ ವರ್ಧಿಸಿದೆ. ದುರುಳರೋರ್ವನು ಬೊಮ್ಮ ಖಳಸೋದರಂಗ ಎನ್ನನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದಳಾದ ಕಾರಣ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ದುಃಖಿಸುತ್ತಾ ಇಳೆಯ ರಕ್ಷಕಿಯಾದ ಅಂಬಿಕಾದೇವಿಯನ್ನು ಕುಶಲ ಭಕ್ತಿ ಭಾವಗಳಿಂದ ಬೇಡಲು ನಿಮ್ಮನ್ನು ತೋರಿಸಿದಳೈ ರಾಜಾ ಮಾತಾಂಡತೇಜಾ-

ಕಂದಾರ್ಥ

ಕುಂದರತನಯೇ ಕೇಳ್ ನೀ ಸಿಂಧುವಿನ ವರದಿಂದ

ಪುಟ್ಟಿರಬಹುದೆ ಸುಂದರಿ ಎನ್ನೋಳ್ ನಿನಗೀ

ಚಂದದ ಮಾತನು ಪೇಳೈ ಚಂದಿರವದನೇ

ರಕ್ಕಸಿ ಮಗಳೆ

ಬೇಗಾನೆ ತೆರಳೆ

ಶಿಶುಮತಿಯಾದ ಕಂಸನವೈರಿಯು ಹಿಂಸೆ

ಪಟ್ಟಿರುವಂಥ-ಅಂಶವು ನಾ ಬಲ್ಲೆ-ರಕ್ಕಾಸಿ ಮಗಳೆ

ಬೇಗಾನೆ ತೆರಳೆ

ರಕ್ಕಸಿ ಮಗಳೆ

ಕರಿರಾಜ : ಹೇ ನಾರಿ ಸರಸಿಜೋದ್ಭವನ ಸಖ ಸ್ಮರಹರನಾದ ಹರಸರಸಿ ಗಂಗೆಯ ವರದಿಂದ ಧರಾದೇವಿಯಾದ

ಕುಂಭಿಣಿದೇವಿಯನ್ನು ಪರಮಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಎನ್ನನ್ನು ತೋರಿಸಿದಳೆಂದು ನುಡಿಯುವೆ. ಆದರೆ ನೀನು ದುಷ್ಟದನುಜೆಯ

ಮಗಳಲ್ಲದೆ ಉತ್ತಮರಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಿದವಳಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಕೆಟ್ಟವರಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದರೆ ಕಷ್ಟವು ಎಂದಿಗೂ ತಪ್ಪಲಾರದು. ಈ ಸೃಷ್ಟಿಯೋಳ್

ದುಷ್ಟನಿಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡಿ ಶಿಷ್ಟರನ್ನು ಪಾಲಿಸುವ, ಇಷ್ಟಾರ್ಥ ಕೊಡುತಿರ್ದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಆ ಸುರೇಂದ್ರನ ಸುತೆ ಶಿಶುಮತಿಯಿಂದ

ಕಷ್ಟಪಟ್ಟವನಾದ ಕಾರಣ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ನಾನು ಸುಖಿಸಲು ಸಂಶಯವಾಗಿ ತೋರುವುದೇ ರಮಣೀ ಸದ್ಗುಣಾಭರಣೇ-

ದರುವು

ತಿಳಿಯಪೇಳಿದೆ ನೋಡೊ ರಮಣ ಇಳೆಯಾಧಿಪನೆ

ಕೂಡೋ ಜಾಣ

ವುಳುಕಲುಚಿತವೇನೋ ರಮಣ ತಾಳಲಾರೆ ಕೂಡೋ

ಸುಗುಣ||ಬಾಬಾ||

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಅಯ್ಯ ಮದನನತಾಪಕ್ಕಾಗಿ ಮೊರೆ ಹೊಕ್ಕು ಬಂದು ಇದ್ದೇನಾದ ಕಾರಣ ಅತಿ ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಸ್ಮರನ ಕೇಳಿಯೊಳೆನ್ನ
ಕೂಡಿ ಸುಖಿಸೈ ರಾಜಾ ಮಾತಾಂಡತೇಜ-

ದರುವು

ನಡಿನಡಿ ನಡಿನಡಿ ಹುಡುಗಿ ನನ್ನ ಮನಾವೊಡಗಿಕೂಡೆನು

ಬಿಡೆ ದಾರಿ ಕೇಳೆನಾರಿ-

ಧಡಿಗ ರಕ್ಕಸಿಯೋಳ್ ಪಡದ ಕುಮಾರಿಯೆ

ಬಂದದಾರಿ ಹಿಡಿಯೆ ನಡಿಯೆ

ಕರಿರಾಜ : ಹೇ ನಾರಿ. ನಿನ್ನ ಸಕ್ಕರೆಯ ಚೆಂದುಟಿಗೆ ಸಮನಾದ ಸವಿನುಡಿಗಳ ಕೇಳಿ ರಕ್ಕಸದ ಗುರುಕುಚಗಳುಳ್ಳ ಕಾಮಿನಿಯು
ಸಿಕ್ಕಿದಳೆಂದು ಅಕ್ಕರದಿಂದ ಕೂಡುವೆನೆಂದು ಇದ್ದೆ ನೀನು. ದುಷ್ಟ ರಕ್ಕಸಿಯ ಮಗಳಾದ ಕಾರಣ ನಾನು ಎಷ್ಟುಮಾತ್ರಕ್ಕೂ ಕೂಡುವುದಿಲ್ಲ.
ನೀ ಬಂದ ದಾರಿ ಹಿಡಿಯುವಂಥವಳಾಗೆ ನಾರಿ ನವರಸ ಪೋರಿ-

ದರುವು

ಚಿಕ್ಕ ಪ್ರಾಯದವಳ ನೋಡಿ ಯಾಕೆ ಸುಮ್ಮನಾದೆ ನಲ್ಲಾ||

ಅಕ್ಕರದಿಂದ ಮನದ ವಿರಹ ಸೊಕ್ಕಿಸು ವರ ರತಿಯು

ತೋರೋ ||

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ : ಹೇ ನಲ್ಲಾ ಎನ್ನ ಅಕ್ಕಸದ ಪ್ರಾಯವುಳ್ಳ ಕಾಮಿನಿಯಂ ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ನೋಡುವುದಂ ಬಿಟ್ಟು ಅಕ್ಕರದಿಂದ ಎನ್ನ ಸಕ್ಕರೆಯ
ಚೆಂದುಟಿಗೆ ಸಮವಾದ ರಕ್ಕಸದ ಗುರುಕುಚಗಳನ್ನು ಪಿಡಿದು ಅಕ್ಕರದಿಂದ ಕೂಡಬೇಕಯ್ಯ ನಲ್ಲಾ ಕೇಳೆನ್ನ ಸೊಲ್ಲಾ-

ದರುವು

ಅಸ್ತಿಗಮನೆ ಕೇಳ್ ಶಿವ ಮತಸ್ತರು ನಾವು

ಕುಸ್ತರಿಸಲು ಬೇಡೆ ನಾರಿ

ಅವಿವೇಕದಲಿ ನಿನ್ನನನುಭವಿಸಿದರೆನ್ನ- ಪವ

ನ ಕೆಡುವದಲ್ಲಿ ನಾ ಬಲ್ಲೆ

ಲವಕುಶರ ಕಾಳಗ

ತ್ರಿಪುಡೆ

ಅಂಜನಾಸುತನು ಸುರಕುಲಗಜ ಭಂಜಿತಾಗ್ರೇ

ಸರಿಯು ಬಂದನು ಕಂಜನಾಭನ ಧ್ಯಾನಿಸುತ

ಶ್ರೀ ಅಂಜನೇಯನೂ ||

ರಾಮ ಕಳುಹಿಸಿದ ನೀಲಮೇಘಶ್ಯಾಮ ಕರಸಿದ
ಕಾರ್ಯರಥನವನು ಪ್ರೇಮದೊಳು ಬೆನೆಗೊಂಬೆನುತಲಿ
ಭೀಮವಿಕ್ರಮನೋ ||
ಪೊಡವಿಪ್ರಕಟಣ ಪುರವರ ಶ್ರೀ ಮೃಢನ
ಸಖನಡಿಗೊಂಬೆನುತಲಿ ಸಡಗರದೊಳ್ಳೆ ಬಂದು
ಯರಗಿದ ಕಡಲ ಶಯನಂಗೆ ||

ಕಂದ

ವಂದನೆ ಮಂದರಗಿರಿಧರಾ ವಂದನೆ ಲೋಕೈಕ
ಶೂರಾ ದನುಜಕುರಾರಾ ವಂದನವೋ
ದುರಿತದೂರ ವಂದನೆ ತಮ್ಮ ಪಾದಕ್ಕೆ ಧೀರಾ
ಶ್ರೀ ರಘುವೀರಾ ||

ಆಂಜನೇಯ : ಇದೋ ಸಹಸ್ರ ವಂದನಗಳೆ ಸ್ವಾಮಿ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಮೂರುತಿಯೇ ||

ರಾಮ : ಚಿರಂಜೀವಿಯಾಗಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಬರುವಂಥವನಾಗಪ್ಪಾ ವಾಯುತನಯಾ ||

ಆಂಜನೇಯ : ಹೇ ಪರಮ ಪುರುಷಾ ಶರಧಿಶಯನನಾದ ಶ್ರೀಮನ್ ನಾರಾಯಣನೇ, ತಮ್ಮ ಚರಣ ಸೇವಕನನ್ನು ತ್ವರಿತದಿಂದ ಕರೆಸಿದ
ಕಾರ್ಯಾರ್ಥವೇನೋ ಕರುಣವಿಟ್ಟು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಬೇಕೆ ದೇವ ದೀನರ ಪೊರೆವಾ.

ಪದ

ಯೇನ ಪೇಳಲೋ ವಾಯುಜಾತಾ || ಆಹಾ ದೂತಾ ||
ಕಾನನದೊಳು ಮುನಿ ಸೂನುಗಳೊಳು
ಕಾಯ್ದು ತಾನು ಮಲಗಿದನೈಯ್ಯೆ ತಮ್ಮ ಲಕ್ಷ್ಮ
ಣನೂ || ಯೇನ ಪೇಳಲೋ ||

ರಾಮ : ಯಲೈ ವಾನರಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ವಾಯುಜಾತನೇ ಕೇಳು. ಯನ್ನ ಹೀನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಿನ್ನೊಡನೆ ಯೇನೆಂದು ಹೇಳಲಿ. ಕಾನನದಲ್ಲಿ
ಮುನಿಕುಮಾರಕರು ಕಟ್ಟಿರುವ ಕುದುರೆಯನ್ನು ತರುವೆನೆಂದು ಸೇನೆ ಸಹಿತ ಸಂಗರಕ್ಕೆ ಪೋದ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಶತ್ರುಘ್ನರೀವರು
ಮುನಿಸೂನುಗಳಿಂದ ಘಾಸಿಪಟ್ಟು ಕಾನನದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದರಪ್ಪಾ ಮಾರುತಿ ಮುಂದೇನು ಗತಿ.

ರೂಪಕ

ಶತ್ರುಘ್ನ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ ಈವರರು ಧುರದೊಳು
ನಿತ್ರಾಣವನು ಹೊಂದಿ ಧಾತ್ರಿಗುರುಳಿದರು ||

ರಾಮ : ಅಹೋ ಸೇವಕನಾದ ಮಾರುತಿ ಪುತ್ರನೇ ಕೇಳು. ಧಾತ್ರಿ ಬಾಲಕರಲ್ಲಿ ಪೌರುಷ ವೀಯರಹೋತ್ರರಾದ ಶತ್ರುಘ್ನ ಲಕ್ಷ್ಮಣರು ತ್ರುಣಮಾತ್ರರಾದ ಮುನಿಪುತ್ರರೊಡನೆ ಧಾತ್ರಿಯೋಳ್ ಸೆಣಿಸಿ ನಿತ್ರಾಣರಾಗಿ ಮಲಗಿದರಪ್ಪಾ ವಾಯುಜಾತನೆ ಮುಂದೇನು ಯೋಚನೆ.

ರೂಪಕ

ಸೃಷ್ಟಿಗೀಶನ ಕೃಪೆ ತಪ್ಪಿದಾ ಕಾರಣ
ಕಷ್ಟ ತೋರಿತೊ ಒಡಹುಟ್ಟಿದವರಿಗೆ ||

ರಾಮ : ಇಷ್ಟದೂತನಾದ ವಾಯುಜಾತನೇ ಕೇಳು. ಸಹೋದರನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹ್ಯಾಗೆ ಬಾಳಲಿ. ಈ ಕೆಟ್ಟ ಜನ್ಮವು ಸುಟ್ಟು ಹೋಗಲಿ. ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನಾದ ಅಷ್ಟಮೂರ್ತಿ ಗಂಗಾಧರೇಶನು ಈ ವ್ಯಾಳ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ಕೈ ಬಿಟ್ಟಿರುವನಪ್ಪಾ ಮಾರುತಿ ಮುಂದೇನು ಗತಿ.

ಕಂದ

ಮಾರುತಿಗೆ ಬೆವರು ಜನಿಸಲ್ ಧಾರುಣಿಯೊಳಗಾರು
ಬೀಸಿ ಬಿಬ್ಬರಿಪಡುವರು ನಾರಾಯಣನ ಮನಃಕ್ಷೇಶವ
ಮೀರುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಯನ್ನೊಳಿಹುದು ದೇವಾ ||

ಆಂಜನೇಯ : ಸ್ವಾಮಿ ಪರಮ ಪುರುಷ ಪರತರ ಪರಂಜ್ಯೋತಿ ಸ್ವರೂಪನಾದ ಶ್ರೀ ರಾಮಚಂದ್ರ ಮೂರುತಿಯೆ, ಮಾರುತಿಗೆ ಬೆವರು ಪುಟ್ಟಿದರೆ ಧಾರುಣಿಯೊಳಗೆ ಅಳವಟ್ಟಗಳಂ ಬಿಸಿ ಬಿಜ್ಜಳವಿಟ್ಟು ಸಂತೈಸುವರು ಧಾರು. ತತ್ಕಾರಣ ಭವದುರಿತ ಸಂಹಾರ ಭವದೂರ ತಾರಕಾರಣ್ಯ ಖರದೂಷಣಾಧಿಗಳ ಸಂಹಾರಕ ನಾರಾಯಣನಾದ ನಿಮ್ಮ ಮನದ ಕ್ಲೇಶವನ್ನು ನೀಗುವ ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ವಾನರಗೊಪ್ಪುವುದೆ. ದೇವಾ ತೇಜಮಿತ್ರ ತಲೆದೋರಿದರೆ ಗಾಡಾಂಧಕಾರ ಪರಿದೋಡುವಂತೆ ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ಕಾರುಣ್ಯವೆಂಬ ಶೂರತ್ವ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಯನ್ನಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಭರತ ಭೂಪಾಲಕರೊಡನೆ ತೆರಳಿ ಧರದಲ್ಲಿ ಅರಿಗಳ ಸೆರೆಪಿಡಿದು ಅರಿಸಹಿತವಾಗಿ ಮರೆವುಗೊಂಡಿರುವ ಶತ್ರುಘ್ನ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ದೇವರನ್ನು ಚರಣದೆಡೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವನೋ ದೇವ ಬಿಡು ಮನದ ನೋವ.

ರಾಮ : ಭಲಾ ಸಹೋದರನಾದ ಭರತ ಭೂಪಾಲಕನೇ ಕೇಳು. ಯಮ್ಮ ಪರಿವಾರದೊಳಗೆ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಧರಕ್ಕೆ ಅನುವಾಗಿ ತೆರಳಪ್ಪಾ ಅನುಜಾ ಇದು ತಿಳಿ ಸಹಜ.

ಭರತ : ಭಲೈ ಅಗ್ರಜನೇ, ತಮ್ಮ ಆಶೀರ್ವಾದ ಕಟಾಕ್ಷದಿಂದ ನಿಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನಪ್ಪಾ ಅಣ್ಣಯ್ಯ.

ಲವ : ಯಲೈ ಜಡಮತಿಯಾದ ಪೊಡವಿಪರ ಗಡಣಕ್ಕೆ ಗಂಡುಗಲಿಯಾದ ಕುಶಕುಮಾರನೇ ಕೇಳು. ನೀನು ಶೀಘ್ರದಿಂದೆದ್ದು ಬಿಲ್ಲು ಹುಡುಕುವಂಥವನಾಗು. ಪೊಡವಿಪನಾವನೋ ಕುದುರೆಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಗಡಬಡಿಸಿ ಕಿಡಿ ಕಿಡಿಯಾಗುತ್ತಾ ಕಿಡಿಗಣ್ಣ ರುದ್ರನಹಾಗೆ ಖಡ್ಗವಂ ಜಳಪಿಸುತ್ತಾ ಪಡೆ ಸಹಿತವಾಗಿ ಬಂದಿರುವನು. ಅವನ ತೊಡೆಗಳನ್ನೊಡೆದು ಕುಡಿಮೀಸೆಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಿ ಅವನಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ ನಿಂತು ಹುಡುಗರ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ತೋರಿಸೋಣ ಬಾರಪ್ಪಾ ಅಣ್ಣಾ ಹರಿಸುವೆ ಅವರ ಬಣ್ಣ.

ಕುಶ : ಭಲಾ ತುಂಗವಿಕ್ರಮನಾದ ಅನುಜನೇ ಕೇಳು. ಅಂಗವಿಕಾರಿಗಳಾದ ಮಂಗ ಕಪಿಗಳನ್ನು ಸಂಗಡ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಸಂಗರ ಸಿಂಗರಂತೆ ಸಿಂಗಾರವಾಗಿ ಬಂದು ಭಂಗಿಸುವ ರಾಜ ಅಧಮನಂ ಹಿಡಿದು ಭಂಗಪಡಿಸಿ ಅಂಗುಳದ ನಾಲಿಗೆಯ ಗಮಕದಿಂ ಕಿತ್ತು ಅಂಗಮಂ ಸಿಗಿದು ಸಂಗರದ ಅವನಿಯೋಳ್ ರಿಂಗಣವಾಡುತ್ತಿರುವ ಭೂತಂಗಳ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಅವುತಣವನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ. ಭಲಾ ನೀನು ತುರುಗದ ಬೆಂಗಾವಲಿಗೆ ನಿಲ್ಲು. ನಾನು ಸಂಗರಕ್ಕೆ ಸಿಂಗಾರವಾಗಿ ಪೋಗುತ್ತೇನೈ ಅನುಜಾ ಇದು ತಿಳಿ ಸಹಜಾ.

ಪದ

ಕಂದರೇ ನೀವ್ಯಾರೋ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ ತಾಯಿ
ಗಳು ಯಾರೋ ಒಂದೂ ತಿಳಿಯದೆ ನಿಮ್ಮ
ನೆಲೆಯ ಪೇಳಿ ||ಚಂದದಿ ಪೇಳಿ ||ನೀವು ಪೇಳಿ ||

ಭರತ : ಯಲಾ ಕಂದರ್ಪನ ಅಂದವನ್ನು ನಿಂದಿಪ ಅರಸು ಸುಂದರತ್ವವುಳ್ಳ ಕಂದರೇ, ನೀವು ಧಾರು ಇಂದು ಈ ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು
ಪೆತ್ತ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು ಯಾರು? ವಂದಿಷ್ಟೂ ಮರೆಮಾಜದೆ ಯನ್ನೊಂದಿಗೆ ವಿಶದಮಾಗಿ ಪೇಳಿರೈಯ್ಯ ಅಸಮಬಾಲಕರೇ.

ಪದ

ಕನ್ಯಕಾಮಣಿ ಸೀತೇ ಯಲವೋ ಮಾನ್ಯಳೇ
ನಿಜ ಮಾತೆ ಯನ್ನನು ಕುಶನೆಂಬುವರು
ಈ ಚಿಣ್ಣನೆ ಲವನು ||

ಕುಶ : ಯಲೈ ಮನ್ನಣೇಶ್ವರನೇ, ಇನ್ನು ನಾವೀರ್ವರು ಕನ್ನೆ ಶಿರೋರತ್ನೆಯಾದ ಸೀತಾದೇವಿಯ ಅನ್ವಯದಲ್ಲಿ ಜನನವಾದವರು. ಯನ್ನ
ನಾಮಾಂಕಿತವು ಕುಶಕುಮಾರನೆಂದು ಕರೆಯುವರು ಇನ್ನೋರ್ವನೇ ಚಿಣ್ಣನಾದ ಲವನು. ಲವ ಕುಮಾರಕನು ಯನಗೆ
ಅನುಜನಾಗಬೇಕೈಯ್ಯ ಮಾನವೇಶ್ವರ.

ಪದ

ತರಳರೇ ನಿಮಗಿನ್ನು ಇದು ತರವೆ ತುರು
ಗವನ್ನು ತ್ವರಿತದಿಂದಲಿ ಬಿಟ್ಟು ನೀವು ತೆರಳಿರೋ ||

ಭರತ : ಯಲೈ ಸ್ಮರಸುಂದರರಾದ ತರಳರೇ ಕೇಳಿ. ದುರುಳ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಮೆರೆಯುವದು ಸರ್ವಥಾ ತರವಲ್ಲ. ತುರಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು
ಸರಸಿಜಾಕ್ಷಿಯಾದ ನಿಮ್ಮ ಮಾತೆ ಇರುವ ಸ್ಥಳಕೆ ತೆರಳುವಂಥವರಾಗಿರೈ ಬಾಲಕರಿರಾ.

ಪದ

ತೊಟ್ಟಿನೋ ಶರ ನೂರ ಇಕ್ಕೊ ಬಿಟ್ಟೆ
ನೋಡೆಲೊ ಶೂರ ಸ್ರಿಷ್ಟಿಗೀಶನ ದಯವು
ನಿನಗೆ ನಷ್ಟವಾಯಿತು ವರಗೋ ಧರೆಗೆ ||

ಪದ

ಯಲೈ ದುಷ್ಕತರಮಾದ ನೂರು ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು
ವಂದೇ ಬಾರಿಗೆ ತೊಟ್ಟು ನೆಟ್ಟನೇ ಗುರಿ ಇಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ
ಸ್ರಿಷ್ಟಿಗೀಶನಾದ ಅಷ್ಟಮೂರ್ತಿ ಗಂಗಾಧರೇಶನ
ದಯದ್ರಿಷ್ಟಿ ನಿನಗೆ ನಷ್ಟವಾಗಿ ಇರುವುದಾದ ಕಾರಣ

ನಾವು ಬಿಟ್ಟ ದುಷ್ಟ ಶರಗಳು ತಟ್ಟನೇ ಮುಸಕಿ
ಹುಟ್ಟಡಗಿಸಿ ಬಿಟ್ಟವು ಇನ್ನೇನು ಮುಖಕೆಟ್ಟು ಹೋಗಿ
ತೊಟ್ಟಿರುವ ಅಸ್ತಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ
ಚಾಚಿಕೊಂಡು ಈ ಧಾರುಣಿಯ ಮೇಲೇ
ವರಗುವಂಥವನಾಗೋ ಭ್ರಷ್ಟ ಮನುಜನೇ ||

ಭರತ : ಅಯ್ಯೋ ಶ್ರೀ ರಾಮ ರಾಮ, ಈ ದುಷ್ಟ ಬಾಲಕರು ಬಿಟ್ಟ ದುಷ್ಟಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಪೆಟ್ಟು ತಿಂದು ಕೆಟ್ಟಿನಲ್ಲೋ ಶ್ರೀರಾಮ ರಾಮ.

(ಭರತನ ಮೂರ್ಛೆ)

ಪದ-ತ್ರಿಪುಡೆ

ಮಂದಮತಿ ಬಾಲಕರೇ ಭರತನ
ಕೊಂದುದ್ಯಾತಕೆ ಸಮರಕೀಗಲೇ
ಬಂದು ನಿಲ್ ತಂದಿಡುವೆನದ್ರಿಯಾನೊಂದ ಮೇಲೇ ||

ಆಂಜನೇಯ : ಯಲಾ ಮಂದಮತಿ ಬಾಲಕರೇ, ಇಂದಿರೇಶನಾದ ಗೋವಿಂದನ ತುರುಗವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಯೋಚಿಸಿ ನೋಡದೇ ಸುಂದರ
ಸುಗುಣ ಗೋವಿಂದ ವಿಶಾಲನಾದ ಭರತ ಭೂಪಾಲಕರನ್ನು ಕೊಂದುದ್ಯಾತಕೆ. ಕುಂದದೇ ವಂದು ಮಹಾದ್ರಿಯನ್ನು ತಂದು ಕವುಚಿ
ನಿಮ್ಮೀರ್ವರನ್ನು ಕೊಂದು ಹಾಕುವೆನಲಾ ಮಂದಮತಿಗಳಿರಾ.

ಪದ

ವೃದ್ಧ ಮರ್ಕಟ ಕೇಳು ಧುರದೊಳು
ಬಿದ್ದ ಕಪಿಗಳನೇಕ ನಿನಗೆಲೋ ಬುದ್ಧಿ
ಸಾಲದೆ ಬಂದೆ ಯಮೊಳು ಯುದ್ಧಕೀಗೆ ||

ಕುಶ : ಯಲಾ ಗದ್ದಗಸಕ ಗುದ್ಧರಗಣ್ಣು ವೃದ್ಧವಾದ ಬಾಲವುಳ್ಳ ವೃದ್ಧ ಮರ್ಕಟನೇ ಕೇಳು. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಯಮ್ಮನ್ನು ಗೆದ್ದು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ
ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಬಂದು ವೃದ್ಧಟ ಮಾತಿನ ಕಪಿಗಳನೇಕ ಮಡಿದು ಬಿದ್ದು, ಹದ್ದು ನಾಯಿಗಳ ಪಾಲಾಗಿ ಹೋದರು. ಬಿದ್ದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನೇ
ಬಿದ್ದಿರಲಾರದೆ ನಾನೇ ಮಹಾಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಯೆಂದು ಯೆದ್ದೆದ್ದು ಕುಣಿದು ಗದ್ದಲವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬುದ್ಧಿ ಶೂನ್ಯನಾದ ಕಪಿ
ನೀನೋರ್ವನು, ಯಮೊಡನೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಬಂದೆಯಾ. ಭಲಾ ವಳಿತಾಯಿತು ಬಾ. ಮುದ್ದು ಬಾಲಕನಾದ ಯನ್ನ
ಕೂರ್ಗಣೆಯಿಂದ ಸದ್ಧನ್ನ ಅಡಗಿಸಿ ಬಿಡುವೆನಲಾ ಶುದ್ಧ ಭ್ರಷ್ಟನೇ.

ಪದ

ಖುಲ್ಲ ಕಪಿ ನಾನಲ್ಲ ತಿಳಿಯಿರೋ ಕುಲ್ಲಗಿರಿ
ತಂದೀಗೆ ನಿಮ್ಮಯ ತಲೆಗಳ ನೆಗ್ಗೊತ್ತಿ
ಬಿಡುವೇ ಯಲಾ ಕುಮಾರಕರೇ ||

ಆಂಜನೇಯ : ಯಲೋ ದುರುಳರಾದ ಬಾಲಕರೇ, ಜಲನಿಧಿಯ ಮಧ್ಯದೋಳ್ ಆಲಯವ ರಚಿಸಿಕೊಂಡು ಜಲಜಭವ ಕುಲಶಾಯುಧಪಾಣಿ ಮುರಹರಾಧಿಗಳಾದ ಹಲವು ಕೆಲಸಗಳ ಕೈಗೊಂಡು, ಸುರಲಲನೆಯರನ್ನ ಛಲದಿಂದ ಸೆರೆಯ ಪಿಡಿದು ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾ ಭಲ ಭಲ ಕಂಠೀರವಮಾದ ದಶಕಂಠನ ಸುಲಭೋಪಾಯದಿಂದ ಗೆದ್ದ ಬಲಶಾಲಿಯನ್ನು, ಖುಲ್ಲ ಕಪಿಯೆಂದು ತಿಳಿಯಬ್ಯಾಡ. ಕುಲಗಿರಿಯನ್ನು ತಂದು ಕವಿಚಿ ನಿಮ್ಮ ತಲೆಗಳನ್ನು ಹೊಡೆದು ಹಾಕುವೆನೆಲಾ ಮೂಢಬಾಲಕರೇ.

ಪದ

ಚಿತ್ತಜಾರಿಯ ದಯದಿ ಮುನಿವರನಿತ್ತ
ವಜ್ರಾಸ್ತ್ರದೊಳು ಗಿರಿಯನು ಕತ್ತರಿಸಿ
ಕೆಡಹಿದೆವು ಧಾತ್ರಿಗೆ ಹತ್ತು ಭಾಗದಲೀ ||

ಕುಶ : ಯಲಾ ನೆತ್ತಿ ಬೋಳು ಕತ್ತರಗಿವಿ ಪತ್ತಿದ ಮೂಗು ಕುತ್ತಿಗೆ ನೀಳಮಾದ ಕತ್ತೆಯ ಮುಖದ ಕಪಿಯೇ ಕೇಳು, ನೀ ತಂದ ಖುಲ್ಲಗಿರಿಯನ್ನ ಒಂದೇ ಬಾಣದಿಂದ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೊಡೆದಿದ್ದೇನೆ. ಕುತ್ತಿಗೆಯೆತ್ತಿ ನೋಡುವಂಥವನಾಗೋ ಕಪಿಯೇ.

ಆಂಜನೇಯ : ಹಾ ಮಹದೇವ, ನಾನು ಹೊರಲಾರದಂತೆ ತಂದಿದ್ದ ಮಹಾದ್ರಿಯನ್ನು ಖಂಡಿಸಿದ ಬಾಹುಬಲಶೂರರಾದ ಈ ಹುಡುಗರ ಸಾಹಸವು ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ತೋರುವುದು. ದೇಹ ಛಾಯ ರೂಪು ಗುಣಾತಿಶಯಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಶ್ರೀಹರಿಯ ವೋಲಿಕೆಯಾಗಿ ಕಾಣುವದಲ್ಲಾ. ಈ ಬಾಲಕರ ಮೇಲೆ ಯನ್ನ ಸಾಹಸವು ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಹರಿಯು ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ನೆರವೇರದೇ ಹೋಯಿತು. ಸ್ವಾಮಿ ದ್ರೋಹಕ್ಕೆ ವಳಗಾದೆನಲ್ಲಾ ಶ್ರೀರಾಮ ರಾಮ.

ಭಾಗವತರ ಕಂದ (ಸಾವೇರಿ)

ಧಾರುಣಿಗೆ ಭರತನು ಬೀಳಲು ಮಾರುತಿ ಯೆದುರಾಂತು
ಕಾದು ಕೈಗುಂದಿರಲು ಅರಣ್ಯದೊಳಿರ್ದ
ಚಾರನೋರ್ವನು ಶ್ರೀ ರಘುಪತಿಯರೊಡನೆ ಬಿನ್ನೈಸಿದನು ||

ಪದ

ಸ್ವಾಮಿ ಪರಾಕು ಪ್ರೇಮಿ ಪರಾಕು
ಭೂಮಿ ಪಾಲಕ ರಘು ರಾಮ ಪರಾಕು ||

ಚಾರ : ಹೇ ಪೊಡವಿಪಾಲಕ, ಆ ಬಾಲಕರೀರ್ವರು ವಂದಾಗಿ ಈ ಪೊಡವಿಗತ್ಯಧಿಕವಾದ ಮೃಢಗಂಗಾಧರೇಶ್ವರನು ಸಹ ನಡುಗಿ ಕಂಪನಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಭಯಂಕರವಾದ ಅಸ್ತ್ರಗಳಂ ಪಿಡಿದು ಕಡುಗಲಿಗಳಾದ ಶತ್ರುಷ್ಣ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಭರತ ಭೂಪಾಲಕರಂ ಕೆಡಹಿದರೈಯ್ಯ ಶ್ರೀರಾಮ ರಾಮ.

ರಾಮ : ಯಲೈ ಚಾರ, ತಮ್ಮಂದಿರಂ ಜೈಸಿದಂಥ ಅರಿಗಳನ್ನ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಈ ದಿನ ರಣಾಗ್ರದಲ್ಲಿ ಸಹಜಾತರಂ ಕೊಂದಂಥ ಬಾಲಕರಂ ನೋಡಬೇಕು. ಮಂದಿಕುದುರೆ ವಂದು ವುಳಿಯದಂತೆ ಯನ್ನೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣವಾಗುವಂತೆ ಪುರದೊಳಗೆ ಡಂಗೂರವನ್ನು ವಡಿಸುವಂಥವನಾಗೋ ಚರನೇ ಚಾರರೋಳ್ ಬಹುಶೂರನೇ.

ಚಾರ : ಈ ದಿನ ಮಧ್ಯಾಹ್ನಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನಮ್ಮ ದೊರೆಯಾದ ಶ್ರೀರಾಮರೊಂದಿಗೆ ಮಂದಿ ಮಾರ್ಬಲವೆಲ್ಲ ವಂದುಗೂಡಿ ರಣರಂಗಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕು. ಮಂದಮತಿಗಳು ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಒಂದು ನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಜುಲ್ಮಾನೆ ಆರು ತಿಂಗಳು ಕಠಿಣ ಸಜ ವಿಧಿಸುತ್ತೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಿಲ್ಲಬೇಡಿ ನಿಲ್ಲಬೇಡಿ.

ಲವ : ಅಣ್ಣಾ ಕುಶಕುಮಾರಕನೇ ಕೇಳು. ಬಣಗುರಾಜ ಅಧಮರು ಗಣನೆ ಇಲ್ಲದೆ ಕಪಿಕಟಕರ ಸೇನೆಯನ್ನು ಅಣಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೊಬ್ಬಿನಿಂದ ಬರುತ್ತಿಹರು. ಕಣ್ಣೀಳ್ ಕವಿದು ತಿಣುಕುವಂತೆ ಹಣೆದು ಕೆಡಹಬೇಕಪ್ಪಾ ಅಗ್ರಜವೀರಾ.

ಕುಶ : ಭಳಿರೇ ತಮ್ಮಾ ಮಂಡಲ ಪ್ರಾಣತಲ್ಪ

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷ ಗೋವಿಂದ ಅಜದೇವರು ನಡೆದುಬಂದಾಗ್ಗು ಕುಶಕುಮಾರನ ಕೋದಂಡ ದರ್ಪವನ್ನು ತಿಳಿದರೆ ಮಂಡೆಗಳು ವುಳಿದರೆ ಸಾಕೆಂದು ಕಂಡಕಡೆಗೆ ಓಡಿ ಪೋವರು ಅಂಥ ಸಾಹಸಿಗಳಾರು ಬಂದಾರೂ ಬಂದವರ

ಮಂಡೆಯನ್ನು ಖಂಡಿಸದಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನ ಅಗ್ರಜನೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಡಪ್ಪಾ ಸಹೋದರಾ ||

ಪದ

ಕಂದಗಳಿರ ನಿಮ್ಮಾ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳ್ಯಾರು

ವಂದಿಷ್ಟು ಮರೆಮಾಜದೆ ಪೇಳಿ ನೀವು ಪೇಳೀ ||

ರಾಮ : ಯಲೈ ಕಂದರ್ಪ ಸುಂದರರಾದ ಮುದ್ದು ಬಾಲಕರೆ, ಬಂಧುರಶಾಲಿಗಳಾದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಪೆತ್ತ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳಾರು ಸುಂದರ ಸುಶೀಲರಾದ ನಿಮ್ಮ ನಾಮಾಂಕಿತವೇನು? ಅಂದದಿಂ ಪೇಳಿರೈಯ್ಯ ಬಾಲಕರಿರಾ.

ಪದ

ಭೂತಳಾಧಿಪ ಕೇಳು ಈ ತಾಪವನ

ದೊಳಗೆ ಸೀತೆ ಪಡೆದಳು ನಮ್ಮವಳಿಸುತರಾಗಿ ||

ಕುಶ : ಯಲೈ ಭೂತಳೇಶ್ವರನೇ ಕೇಳು. ನೀತಿ ಕೋವಿದೆಯಾದ ಯಮ್ಮ ಮಾತೆ ಸೀತಾದೇವಿಯು ಈ ತಪೋವನದಲ್ಲಿ ಅವಳಿಸುತರಾಗಿ ಖ್ಯಾತಿವಂತರಾದ ನಮ್ಮ ಈವರರನ್ನು ಪಡೆದಳೈಯ್ಯ ರಾಜ.

ಪದ

ಯಲವೋ ಬಾಲರೆ ನಿಮಗೆ

ಬಿಲ್ಲು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು

ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿದವನ್ಯಾವ ಗುರುವು ಪೇಳೆಮಗೆ

ರಾಮ : ಯಲೈ ಸುಪ್ರವೀಣರಾದ ಮುದ್ದು ಬಾಲಕರೇ ಕೇಳಿ. ಈ ನೆಲದೊಳು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿದ ವಿದ್ಯಾ ಗುರುಗಳ್ಯಾರೋ ಯನ್ನೊಂದಿಗೆ ಪೇಳಬೇಕೈಯ್ಯ ಬಾಲಕರಿರಾ.

ಪದ

ಅನುಜ ಈತನು ಯನಗೆ ಧನುರ್ವಿದ್ಯಾ
ಗಮಗಳನು ವಿನಯದಿಂ ಪೇಳ್ವಾ
ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮುನಿಯು ||

ಕುಶ : ಯಲೈ ರಾಜನೇ, ಘನಪರಾಕ್ರಮಿಯಾದ ಯನಗೆ ಲವಕುಮಾರಕನು ಅನುಜನಾಗಬೇಕು. ಜನನ ಕಾಲಾರಾಭ್ಯದಿಂದ
ಮುನಿವರರು ಯಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ ಧನುರ್ವಿದ್ಯೆ ಮೊದಲಾದ ವಿದ್ಯವನ್ನು ಉಪದೇಪಶಗೈದರೈಯ್ಯ ರಾಜ.

ಪದ

ಯಾರಿಂದ ಪಾಲಿಪುದು ಶೂರತನವು ನಿಮಗೆ
ಮಾರಹರನಾಣೆ ಪೇಳಿ ಯನಗೇ ||

ರಾಮ : ಯಲಾ ಮುದ್ದು ಬಾಲಕರೇ, ಅರಣ್ಯರುಷಿಪುತ್ರರಂತೆ ನೀವು ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿಕೊಂಡು ನಾರು ಬೇರುಗಳನ್ನು
ಭುಜಿಸಿಕೊಂಡಿರ್ಪ ಹಸುಬಾಲಕರು. ಮೀರಿದ ಶೂರತ್ವವು ನಿಮಗೆ ಯಾರಿಂದ ವುಂಟಾಯಿತು. ಮಾರಹರ ಗಂಗಾಧರೇಶ್ವರನ ಆಣೆಯು
ಮರೆಮಾಜದೆ ಕಾರುಣಿಕವನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಪೇಳುವಂಥವರಾಗಿರೈಯ್ಯ ಮುದ್ದು ಬಾಲಕರೇ.

ಪದ

ರಾಮಚರಿತಾಮೃತವಾ ಆ ಮುನಿವರ
ನರುಹಿದನು ಭೂಮಿ ಪ್ರಕಟನಪುರ
ಶ್ರೀ ಸೋಮೇಶನ ದಯದೀ ||ಕೇಳ್ ದಯದೀ ||

ಕುಶ : ಅಯ್ಯ ಭೂಮಿಪಾಲಕ. ಈ ಮಹಿಗತಿ ವಿಚಿತ್ರಮಾದ ಪ್ರಕಟನ ಪುರವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಪರಿಪಾಲಿಸುವ ಗಿರಿಜೇಶ
ಗಂಗಾಧರೇಶ್ವರನ ಕರುಣದಿಂದ, ರಾಮಾಯಣ ಆದ್ಯಂತಮಾಗಿ ಆ ಮುನಿಮಹಾತ್ಮರಾದ ವಾಲ್ಮೀಕರು ಅರುಹಿದರಾದ ಕಾರಣ,
ಸಾಮರ್ಥ್ಯಶಾಲಿಗಳಾದವೈಯ್ಯ ಭೂಮಿಪಾಲಕನೇ.

ಕಂದ

ಮಕ್ಕಳೋಳ್ ಭವರಗೈಯಲು ಅಕ್ಕರ
ವಿದಲೇಕೆ ಯನಗೀಗಂ ದಕ್ಕುವುದೇ
ಬಗೆಯದಿವರನು ಇಕ್ಕುವೆನು ಕೂರ್ಗಣೆಗಳಿಂದಂ ||

ಪದ

ಬಾರೋ ಬಾರೆಲೋ ಯೀಗ
ಕೇಳ್ ಬಿಡುವೆನೋ ಶರಜಾಲ ವೀರ
ಭಟರ ಕೊಂದು ಪೌರುಷ ತೋರೊ ಯ
ನ್ನೊಳು ಯುದ್ಧಕೆ ಸಾರಿ ಯುದ್ಧಕೇ ||

ರಾಮ : ಯಲೋ ಘೋರ ಬಾಲಕರೇ ಭೋರನೇ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ವದಗುವಂಥವರಾಗಿ. ಮೆರೆವ ಕ್ರೂರಾಸ್ತ್ರವೈದನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ಬಿಡುವೆನು.
ಬಂದ ಭಟರನ್ನು ಕೊಂದ ಪೌರುಷವನ್ನು ಯನ್ನ ಮುಂದೆ ತೋರಿಸಬ್ಯಾಡವೋ ಭಂಡಾ ಛೇ ಪುಂಡಾ.

ಪದ

ವುಬ್ಬಟ ನುಡಿಬ್ಯಾಡ ಯಲ ತಬ್ಬ
ಲಿಗನೇ ನೋಡೋ ಬೊಬ್ಬೆಗೊಳ್ಳುತ
ನಿಬ್ಬರದೊಳು ದೊಬ್ಬು ಕಣೆಗಳಿಂದ ಭಳಿರೇ ||

ಕುಶ : ಯಲಾ ತಬ್ಬಲಿ ಭ್ರಷ್ಟನೇ, ಗರ್ವದಿಂದ ವುಬ್ಬಟ ನುಡಿಗಳನ್ನ ಆಡಬ್ಯಾಡ. ಹೆಬ್ಬುಲಿಯಂತೆ ನಾವೀವರರು ವಂದಾಗಿ
ಬೊಬ್ಬೆಗೊಟ್ಟು ನಿಬ್ಬರದಿ ಕಣೆಗಳಿಂದ ಕವಿಸುವವೋ ರಾಜಾ ಮಾರ್ತಾಂಡತೇಜ.

ಪದ

ಆದ್ರಿ ಶರವೂಡಿ ನಿಮ್ಮ ಭೇದಿ
ಸುವೆನು ಜೋಡಿ ಕ್ಷುದ್ರ ಪ್ರಳಯ
ರುದ್ರನಂತೆ ಆದ್ರಿ ಬಾಣವೂಡಿ ಬಿಡುವೆ ||

ರಾಮ : ಯಲೈ ದಿಟ್ಟ ಬಾಲಕರೇ, ಈ ರಣಾಗ್ರದೋಳು ಪ್ರಳಯ ಕಾಲರುದ್ರನಂತೆ ಆದ್ರಿ
ಬಾಣವನ್ನು ಹೂಡಿದವನಾಗಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕ್ಷುದ್ರಿಸಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಭದ್ರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವಂಥವರಾಗಿರೋ ಮುದ್ದು ಬಾಲಕರೇ.

ಪದ

ದುರುಳ ಕೇಳೋ ನೀನು ಕರಶರಗ
ಳನ್ನು ನಾನು ದುರುಳ ನಿನ್ನ ಹರಿಹರಿ
ಯೆಂದು ಕುಶಲ ಶರದಿ ತರಿದುಬಿಡುವೆನು ||

ಕುಶ : ಯಲಾ ದುರುಳಾ, ತರತರವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟ ಗಿರಿ ಶರಗಳನ್ನು ಕುಶಲತನದಿಂದ ಹರಿಗರಿಸಿ ತರಿದು ಧರಣಿಯ ಮೇಲೆ ಉರುಳಿಸಿ
ಇದ್ದೇನೆ. ತ್ವರಿತದಿಂದ ತಲೆ ಎತ್ತಿ ನೋಡೋ ಧರಣಿ ಪಾಲಕನೇ.

ರಾಮ : ಶಿವ ಶಿವ ಕುಂಕುಮಪುರಿವಾಸ ಅಷ್ಟಮೂರ್ತಿ ಗಂಗಾಧರೇಶ, ಬಾಲಕರ ಮಹಾಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಯೆಷ್ಟು ಹೇಳಿದರು
ಅಶಕ್ಯವಾಗಿದೆ. ಶರಗಳ ಘಾತಿಗೆ ಕೆಟ್ಟು ಹೋದೆನೋ ದೇವ ಇದರ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ಪ್ರಭಾವ.

ಲವಕುಶರ ಕಾಳಗ

ಪದ

ಬಂದು ನಿಲ್ಲಲಿ ಜವನು ಸುರಬ್ಬಂದ
ನೆರೆದರೇನು ಇಂದವರನು ಅಂದ
ಗೆಡಿಸಿ ಬಂದ ಪಥವನೊಂದಿಸುವೆನೋ ಅಣ್ಣಾ ||

ಲಕ್ಷ್ಮಣ : ಭಳಿರೇ ಇಂದಿರಾ ರಮಣ ಮುಕುಂದ ಸದಾನಂದ ಗೋವಿಂದ, ದಯದಿಂದ ಲಾಲಿಸಬೇಕೋ ಮಂದರಾದ್ರೀಧಾರಕ ಹೇ
ಕಂದರ್ಪಜನಕಾ, ಇಂದಿನ ದಿನ ನಂದಿವಾಹನ ಅಜದೇವ ಗಜಗಮನ ಕಾಲರೊಂದಾಗಿ ಬಂದು ನಿಂದಾಗ್ಯು ಅಂದಗೆಡಿಸಿ ಬಂದ
ಪಥವಿದಿದು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡುವೆ ಮುಂದಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುವಂಥವನಾಗಪ್ಪಾ ಅಗ್ರಜಾ.

ಪದ

ಧರಣಿ ತುಮಕೀಪುರವ ಅನವರತ
ಪಾಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಪರಶಿವ ತರಳರ
ವಹಿಸಿ ಬರಲು ಧುರಧೀಶೆಯರ ತರುಬುವೆ ||

ಲಕ್ಷ್ಮಣ : ಅಣ್ಣಾ ಸಾರಸಾಕ್ಷ, ಈ ಧರಣಿಗಧಿಕವಾದ ತುಮಕಿಯ ಪುರವನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುವ ಗಿರಿಜಾತೆಯರನ ಗಂಗಾಧರೇಶನೇ ಆ
ತರಳರಿಗೆ ಸಹಾಯಭೂತನಾಗಿ ಬಂದಾಗ್ಗು ಬಿಡದೆ ಆ ಹುಡುಗರನ್ನು ಸೆರೆಪಿಡಿದು ನಿಮ್ಮ ಚರಣಾರವಿಂದದೆಡೆಗೆ ತರುವೆನೈ ಅಗ್ರಜ
ಭೂಪತೀ ನೃಪತಿ.

ರಾಮ : ಭಳಿರೇ ಕದನ ಕೋವಿದನಾದ ಚದುರ ಲಕ್ಷ್ಮಣನೇ ಕೇಳು. ಮದನಾಕಾರನಾದ ಶತ್ರುಘ್ನನನ್ನು ಕದನದೊಳ್ ಜೈಸಿದ
ಬಾಲಕರನ್ನು ಧಾವ ವಿಧದಿಂದಲಾದರು ವಧಿಸುವಂಥವನಾಗಪ್ಪಾ ಅನುಜಾ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ತನುಜ.

ಭಾಗವತರ ಕಂದ ಪದ್ಯ (ಗೌಳ)

ಮತಿಯ ತಿಳಿದೆದ್ದ ಲವನೆರಗುತ್ತ ಅಗ್ರಜನ
ಪಾದಕ್ಕೆ ಗುರು ಕರುಣಿಸಿದ ವರಮಂತ್ರಶಕ್ತಿಯಿಂ
ದಲಿ ತರಣಿಯ ಸ್ತುತಿಗೈದು ಪಡೆದ ಸನ್ಮೋಹನಾಸ್ತ್ರಮಂ ||

ಲವ : ಭಲೈ ಮೂರು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಮೀರಿದ ಪೋಂಕಾರಿಯಾದ ಮದಾಗ್ರಜನೇ ಲಾಲಿಸು. ಬಹಳ ದೂರದ ಪಥದಲ್ಲಿ ಭೇರಿ ಡಂಕ
ವಾದ್ಯಗಳಿಂದ ಅಹಹ ಭೋರಿಡುವ ಚತುರಂಗ ಆಯುಧಂಗಳ ಸಮೇತ ಸಂಗರಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಬರುವರು. ಭಲಾ ಅಗ್ರಜಾ, ಭೂರಿ
ಭುಜಬಲದಿಂದ ಪಿಡಿಯುವ ಕ್ರೂರಮಾದ ಯನ್ನ ಆಯುಧವು ನೆನ್ನೆಯ ಬವರದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿತು. ತತ್ ಕಾರಣ ಪರಮ ಮೂರ್ತಿಗಳಾದ
ಗುರುಗಳಿಂದ ಅನುಗ್ರಹಿಸಲ್ ಪಟ್ಟಿರುವ ಘನಮಂತ್ರೋಪಶಕ್ತಿಯಿಂದ ದಿನಪನಂ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದವನಾಗಿ ಘೋರತರಮಾದ
ಮೇಘಾಸ್ತ್ರಮಂ ಪಡೆದು ವೈರಿಗಳ ನಿರ್ನಾಮಪಡಿಸುವೆನೈ ಅಗ್ರಜ ವೀರಾ.

ಭಳಿರೇ ಅಗ್ರಜಾ, ಮುನಿವ್‌ಯರನುಪದೇಶ ಗೈದು ಘನ ಮಂತ್ರೋಪಶಕ್ತಿ ಇಂದ ದಿನಪನಂ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದವನಾಗಿ ಅನುಪಮ
ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರವಂ ಪಡೆದು ಇದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನು ಕದನಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿ ಪೋಗೋಣ ನಡಿಯೈ ಅಗ್ರಜ ಈ ಮಾತು ಸಹಜ.

ಕುಶ : ಹೇ ಅನುಜಾ, ಭುವನ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನ ಪಾಲಿಸುವ ವಿಜೇಂದ್ರನಾಗಲೀ ದೇವೇಂದ್ರನೇ ಬರಲಿ ಬೆದರದೇ ಅವನ ಕಿವಿ ಮೂಗುಗಳಂ
ತಂದು ಈ ರಣ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಡುಹದಿದ್ದರೆ ಕುಶನೆಂಬ ವೆಸರು ನನಗ್ಯಾಕೊ ಸಹೋದರಾ ಸಂಗರ ಸಾಹಸಕರ.

ಭಾಗವತರ ಕಂದ ಪದ್ಯ

ಅಗ್ರಜನ ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗಲೂ ||

ಶೀಘ್ರದಿ ಸೌಮಿತ್ರಿ ತೆರಳಿ ಬರುತ್ತಿರೆ

ರಣದೋಳ್ ವ್ಯಗ್ರದಿಂ ನೋಡುತ್ತಾ ಬಾಲರು

ಉಗ್ರತಮರಾಗಿ ಧನುವನೊದರುತ ನಿಂದರು ||ನಿಂದರು ||

ರೂಪಕಾ

ಮಾರ ಸನ್ನಿಭರೇ ನೀವ್ಯಾರ ಪುತ್ರರೇ

ಪೇಳಿ ಧಾರುಣಿಯೋಳ್ ಪಡೆದ ನಾರೀಮಣಿ

ಯಾರು ಪಿತನ್ಯಾರು ||

ಲಕ್ಷ್ಮಣ : ಯಲೈ ಮಾರಸನ್ನಿಭರಾದ ಬಾಲಕರೇ, ನೀವು ಧಾರು ಈ ಧಾರುಣಿಯೊಳಗೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಪೆತ್ತ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳ್ಯಾರು? ಜಾಗ್ರತೆ ಇಂದ ಪೇಳಿರೈಯ್ಯು ಬಾಲರೇ.

ಪದ

ಯಲವೋ ಬಾಲರೆ ನಿಮಗೀ ಬಿಲ್ಲು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ

ವನ್ನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿದ ಗುರುಗಳ್ಯಾರೋ

ಯನಗೆ ಪೇಳಿ ಬೇಗ ಪೇಳಿ ||

ಲಕ್ಷ್ಮಣ : ಯಲೈ ಮುದ್ದು ಬಾಲಕರೇ, ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಈ ವುದ್ಯಾನವನದಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಬಿಲ್ಲು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಗೈದು ಬುದ್ಧಿಯಂ ಪೇಳಿದ ವಿದ್ಯಾಗುರುಗಳ್ಯಾರು ಬದ್ಧವಾಗಿ ಪೇಳುವಂಥವರಾಗಿರೈಯ್ಯು ಬಾಲಕರಿರಾ.

ಪದ

ಧರಣೀ ಶ್ರೀ ಪ್ರಕಟನ ಪುರ ಗಂಗಾಧರನಾಣೆ

ಮರೆಯ ಮಾಚದೆ ನಿಮ್ಮ ಪರಿಯ ಪೇಳೆನಗೆ ||

ಲಕ್ಷ್ಮಣ : ಯಲೈ ತರಳರೇ, ಈ ಧರಣಿಗಧಿಕವಾದ ಪ್ರಕಟನಪುರವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವ ಗಂಗಾಧರೇಶನ ಚರಣಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿಯೂ ಮರೆಮಾಚದೆ ಪೇಳಿರೈಯ್ಯು ಮುದ್ದು ಬಾಲಕರೇ.

ಲವ : ಭಳಿರೇ, ದುರುಳ ವೈರಿಗಳೆಂಬ ವುರುಗ ಕುಲಕ್ಕೆ ಗರುಡನೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಅಗ್ರಜನೇ ಲಾಲಿಸು. ಕರಿತುರಗರಥಪದಾತಿಗಳ ಸಮೇತ ಭರಭರಾಟೆಯಿಂ ಮರೆಯುತ್ತಾ ಬಂದು ಧರಧರಾಯುಧಗಳಿರ್ದು ಧುರ ಧುರಾಗ್ರದೋಳ್ ನಿಂದು, ಸರಿಸರಿಯಾಗಿ ಕಾದುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ತನಗಿಲ್ಲದೆ ಪರಿಚಯ ಬಲ್ಲ ನೆಂಟನಂತೆ ಮೆಯಾರದೆ ಇಂದ ಯಮ್ಮ ಗುರುಗಳನ್ನು ಕೇಳುವದಕ್ಕೆ ಧುರ ಹೇಡಿ, ಇವನು ಧಾರೋ ಭಲಾ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲೀ ನಮ್ಮ ಪರಿಯನ್ನು ಪೇಳುವಂಥವನಾಗೈ ಅಗ್ರಜಾ.

ಕುಶ : ಯಲೈ ತಮ್ಮಾ ಅವರುಗಳು ದುರುಳರಾದಾಗ್ಯು ಮರಿಯಾದೆಗೆ ಬಂದ ಕೊರತೆಯೇನೋ ಈ ನರಪಾಲರೊಡನೇ ಯಮ್ಮ
ಪರಿಯನ್ನ ಸ್ವಲ್ಪ ವರೆದು ನೋಡೋಣಪ್ಪ ಅನುಜಾ ಇದು
ತಿಳಿ ಸಹಜಾ.

ಪದ-ತ್ರಿಪುಡೆ

ಯಮ್ಮಯ ಪರಿಯಾ ಧರಣೀಶ್ವರ
ಲಾಲಿಸಬೇಕಿಗಾ ಧರೆಯೊಳಮ್ಮನು
ಭರದಿ ಪೆತ್ತಳು ಸರೋಜಾಕ್ಷಿ ಸೀತೆ ||

ಕುಶ : ಯಲೈ ಧರಣೀಶ್ವರನೇ, ಯಮ್ಮ ಕಾರುಣಿಕವನ್ನು ಸವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಪೇಳುತ್ತೇವೆ ಲಾಲಿಸುವಂಥವನಾಗ್ಯು ದೊರೆಯೇ ಬಾಲಕರ
ಪರಿ ನೀನರಿಯೇ.

ಪದ

ತಡೆಯದೋವರನೂ ಕಡು ದುರಾತ್ಮಕಾ ಪೊಡವಿಜಾತೆಯನ್ನು
ತಾನು ಅಡವಿ ಮಧ್ಯದಲಿ ಬಿಡಲು
ಮುನಿವೊಯರನು ವಡಗೊಂಡು ಬಂದು ತಂದ ||

ಕುಶಲ : ಅಯ್ಯ ರಾಜ, ಪೊಡವಿಜಾತೆಯಾದ ಯಮ್ಮ ಮಾತೆ ಸೀತಾದೇವಿಯನ್ನು, ಕಡುಮೂರ್ಖನಾದ ಪೊಡವಿ ಪಾಲಿಪ
ಅಧಮನೋರ್ವ, ವಡಗೊಂಡು ಪೋಗಿ ಘೋರ ಅಡವಿಯೋಳ್ ಬಿಟ್ಟು ತೆರಳಲು, ಜಲಜಾಕ್ಷಿಯ ದುಖವನ್ನು ನೋಡಿ ತಡೆಯಲಾರದೇ
ಕಡು ಮಮತೆ ಇಂದೋವರ, ಯತಿಮಹಾತ್ಮನು ಕಂಡು ಬಿಡದೆ ತನ್ನ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಪೋಗಿ ವುಪಚರಿಸಿದ ನಂತರ
ಗಂಡುಗಲಿಗಳಾದ ನಾವೀವರರು ಪುಟ್ಟಿದವೈಯ್ಯು ಪೊಡವಿಪಾಲಕರೇ.

ಪದ

ಅಸಮ ಮುನಿವೊಯರ ಪೆಸರನಿಟ್ಟನು ಕು
ಶಲವರೆನುತ ಸತತ ವಸುಧೆ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನುಸುರಿ
ಶರಗಳಾವ ವಶವರ್ತಿಗೈದಾ ||ಕಾಯ್ ||

ಕುಶಲ : ಯಲೈ ವಸುಧಾಧಿಪನೇ, ಅಸಮಗುರುವಾದ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರುಷೀಶ್ವರನು ಕುಶಲವರೆಂಬ ನಾಮಾಭಿದಾನವಂ ರಚಿಸಿ,
ರಾಮಾಯಣ ಸಾಧ್ಯಂತಮಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ ಭೂರಿ ಭುಜಬಲ ಮಾಡಿ ಧನುರ್ ವಿದ್ಯೆಗಳಂ ತೋರಿ, ಇಕ್ಕೋ ಈ ಕಾಮ್ಯಕಾಸ್ತವಂ
ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಮೀರಿದ ಅರಿರಾಯರ ಹಸ್ತಮಸ್ತಕಮಂ ಛೇದಿಸಿ ಬಿಡುವ ದಿಟ್ಟ ಬಾಲಕರೆಂದು ಸತ್ಯವಾಗಿ ತಿಳಿಯಬೇಕೈಯ್ಯು ಭೂಪ.

ತ್ರಿಪುಡೆ

ತರಳಾ ಕೇಳಲೋ ಕುಶನೇ ಅರಿತು ನೀನು
ಘಳಿಲನೇ ತುರಗವನು ಬಿಟ್ಟು ರಾಮರ
ಚರಣಕೆರಗಿ ಬಾಳೋ ಕುಶನೇ ||

ಲಕ್ಷ್ಮಣ : ಯಲೈ ಅರಿಯದ ತರಳರಾದ ಕುಶಕುಮಾರಕನೇ ಕೇಳು ದುಡುಕು ಬುದ್ಧಿ ನಿಮಗೆ ತರವಲ್ಲ ಮರಿಯಾದೆ
ಇಂದ ತುರಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸಾರಸಾಕ್ಷನ ಚರಣಾರವಿಂದಗಳಿಗೆರಗಿ ಬದುಕುವುದು ಪರಿಣಾಮವಾಗಿರುವದೈಯ್ಯ ಕುಶನೇ ||

ತ್ರಿಪುಡೆ

ಬರಲಿ ಸಂಗರಕೆ ರಾಮನು ಚರದೊಳೀ
ಗೆ ತರಿವೆನು ಧರುಮಗೇಡಿಯೇ ಹೋ
ಗೋ ನಿನಗೆ ತುರಗದ ಆನೆ ಯಾತಕಿನ್ನು ||

ಕುಶ : ಅಹಹಾ ಯಂಥಾ ತಿರಸ್ಕಾರದ ಮಾತುಗಳನ್ನ ಆಡಿದೆ. ಯಲಾ ಅಧಮನೇ, ಅರಿಗಳಿಗೆ ಶರಣಾಗತನಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ನಾವು
ನಿನ್ನಂಥ ರಣ ಹೇಡಿಯಲ್ಲಾ. ಇದೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ ಗುರುಗಳ ಕಟಾಕ್ಷದಿಂದ ಅರಿತಮಟ್ಟಿಗೂ ಶಸ್ತ್ರಾಯುಧಗಳಿಂದ ಗುರುತನ್ನ
ಮಾಡಬಲ್ಲೆನು. ಭಲಾ ಧುರಕನುವಾಗಿ ರಾಮನೆಂಬ ಸಮಾಜವು ಬರಲೀ ಮಹಾ ಕಾರಿಣ್ಯನಂತೆ ನಿಂತು ಶರಮುಖದಿಂದ ಪರಿಭಂಗಿಸಿ
ಬಿಡುವೆವೋ ಭ್ರಷ್ಟಾ ಪರಮ ಪಾಪಿಷ್ಠ.

ಪದ

ಹೆಚ್ಚು ಮಾತು ಬಿಡೆಲೋ ಮುಚ್ಚು ಬಾಯಿ
ಸಾಕು ||ಯೆಚ್ಚರದಿಂದಲಿ ನಿನ್ನ ಶಿರವಾ ಕೊಚ್ಚಿ
ಬಿಡುವೆನಚ್ಚು ಶರವ ತರಳ ಕೇಳಲವೋ ||

ಲಕ್ಷ್ಮಣ : ಯಲಾ ಹುಚ್ಚು ವುಡುಗನೇ, ಹೆಚ್ಚು ಮಾತುಗಳನ್ನುಚ್ಚರಿಸದೆ ಯೆಚ್ಚರಗೊಂಡು ಕರಗಳಿಂದ ಬಾಯನ್ನ ಮುಚ್ಚುವಂಥವನಾಗು.
ಇಚ್ಛೆಗೆ ಬಂದಂತೆ ಉಚ್ಚರಿಸಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಇಕ್ಕೋ ನೋಡು ಹರಿವಿರಂಚಿಗಳು ಮೆಚ್ಚುವಂತೆ ಮುಚ್ಚುಮರೆ ಇಲ್ಲದೆ ನಿನ್ನ ಶಿರವನ್ನು
ಕೊಚ್ಚಿಬಿಡುವೆನೋ ಬಾಲಾ ದುರ್ಗುಣಶೀಲಾ.

ತ್ರಿಪುಡೆ

ಅಡಿಗಡಿ ಶರಗಳೈದನು ವಡನೆ ಚರಿ
ಸಿಬಿಡುವೆನು ಪೊಡವಿಗಧಿಕ ಪ್ರಕಟನ
ಪುರದೊಡೆಯ ಬಂದರೂ ಬಿಡೆನೋ ಇನ್ನೂ ||

ಕುಶ : ಯಲೋ ಪೊಡವಿಪ ಅಧಮನೇ ಕೇಳು. ಗಂಡುಗಲಿಯಾದ ಯನ್ನೊಡನೆ ಕಾಳಗವನ್ನು ಮಾಡಲಾರದೆ, ಹುಡುಗನ ಮೇಲೆ.
ಕಡುಮಮತೆಯುಳ್ಳವನಂತೆ ಬಡ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕಳ್ಳನೆಪವನ್ನು ತಾಳಿದ ಮಾತ್ರಕೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲಾ ಕಂಡೆಯಾ. ಇದೇ ಗಡಿಗಡಿಸಿ
ಬಿಡಿಬಿಡಿಸಿ ಇರುವ ಖಡ್ಗಾಯುಧ ತರಮಾದ ಕೂರ್ಗಣಗಳಿಂದ ಭೋರ್ಗರಿಸಿ ಬಿಡುವೆ. ಈ ಪೊಡವಿಗಧಿಕಮಾದ ಮೃಢ
ಗಂಗಾಧರೇಶನೇ ನಿನಗೆ ಸಹಾಯಭೂತನಾಗಿ ಬಂದರೂ ಜೈಸಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಕಾಮ್ಯಕಾಸ್ತ್ರವಂ ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತೇನೆ ತಡೆದುಕೊಳ್ಳು
ವಂಥವನಾಗೋ ಭ್ರಷ್ಟ ಪರಮ ಪಾಪಿಷ್ಠ.

ಲಕ್ಷ್ಮಣ : ಅಯ್ಯೋ ರಾಘವ ಈ ಪುಟ್ಟ ಬಾಲಕರು ಬಿಟ್ಟ ದುಷ್ಟ ಶಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ನಾನು ಕೆಟ್ಟೆನೋ ಕೆಟ್ಟೆ.

(ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಮೂರ್ಛೆ)

ಭಾಗವತರ ಕಂದ ಪದ್ಯ

ಈ ಪರಿ ಇಂದಲೀ ಶ್ರೀರಘು ಭೂಪತಿ ಸೌಮಿತ್ರಿಯರ
ಕಾಣದೆ ಬಹಳ ಆಲಾಪಿಸುತ್ತಿರ್ಪ ಸಮಯಕ್ಕೆ
ಆ ಪಥದಿಂದೋರ್ವ ಚಾರನು ಬಂದು ಅರುಹಿದನು ||

ಚಾರ : ಹೇ ದೇವ ಮಹಾನುಭಾವ, ದೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ಇಳಿದು ಕದನಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ತೆರಳಬೇಕೆ ದೇವಾ. ಪಟು ಪರಾಕ್ರಮಿಗಳಾದ ಬಾಲಕರು
ತಾವೀವರರೂ ಒಂದಾಗಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ದೇವರನ್ನು ಭವರದಲ್ಲಿ ಜೈಸಿದರಾದ ಕಾರಣ ಅವರ ವಿಚಾರವನ್ನು ಪೇಳಲು ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುವುದೆ
ದೇವಾ ಮಹಾನುಭಾವ.

ಕಂದ (ಮುಖಾರಿ)

ಆಹಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಮತಿವೀಕ್ಷಣಾ ಮೂರು ಲೋಕಕ್ಕೆ
ಶೂರನೆಂದೆನಿಸಿ ವನದೊಳಗೀಗ ಬಾಲಕರಂ
ಕೆಣಕಿ ನೊಂದೆಯಾ ಪಾಲಿಪ್ಪೆಯಾರರೈ ಯನ್ನಂ ಕೆಟ್ಟೆನೋ ತಮ್ಮಾ ||

(ರಾಮನ ಮೂರ್ಛೆ)

ಭರತ : ಹೇ ಸಾರಸಾಕ್ಷ, ಚಾರನ ನುಡಿ ಕೇಳಿದ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ನೀನು ಧರಣಿಯ ಮೇಲೆ ಮೂರ್ಛೆ ತಾಳಬಹುದೆ ಅಗ್ರಜಾ. ಹರಿಹರ
ವಿರಂಚಿ ಸುರ ದಿಕ್ಪಾಲಕರಾದಾಗ್ಯೂ ಪರಿಭಂಗಗೊಳಿಸಿ ಸೆರೆಗಳನ್ನು ಪಿಡಿದು ತರುವ ಧುರಪರಾಕ್ರಮಿಯಾದ ಭರತ ಭೂಪಾಲ
ನಾನಿದ್ದ ಬಳಿಕ ನೀನು ಮರುಗುವುದು ಯಾತಕ್ಕೆ? ಕರವೆರಡರಿಂದೆತ್ತಿ ವುಪಚರಿಸುತ್ತೇನೆ. ತ್ವರಿತದಿಂದ ಯೆದ್ದು ಮಾತನಾಡ್ಯಯ್ಯ
ಅಣ್ಣಯ್ಯ.

ರಾಮ : ಅಯ್ಯೋ ಅಕಟಕಟ, ಯಾಗ ಕಾಯರ ನಿರ್ವಾಹಕನಾದ ಸೌಮಿತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಹ್ಯಾಗೆ ಬಾಳಲಪ್ಪಾ ತಮ್ಮಾ
ಭರತಾ.

ಪದ

ವರ ಸೌಮಿತ್ರಾ ತರಳನೇ ನಿನ್ನ ಮರೆಯ
ಲಾರೆನೋ ಸುಗುಣ ಸಂಪನ್ನ ||ಪ ||
ಮೂರುಲೋಕದೋಳ್ ಶೂರನೆಂದೆನಿಸಿ ವೀರಾಗ್ರಣಿ
ಗಳೆನ್ನ ಕಾಯರ ಜೈಸಿ ವೋರ್ವ ಬಾಲಕ
ನೊಳು ಯುದ್ಧ ಬೆಳಸಿ ಧೀರ ಮಲಗಬಹುದೆ ||

ರಾಮ : ಅಯ್ಯೋ ಸೌಮಿತ್ರೀ, ಸುರಲೋಕ ನರಲೋಕ ವುರುಗ ಲೋಕವೆಂಬ ಎರಡರೊಂದು ಲೋಕಗಳೊಳಗಾಗಿ ನೀನೇ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಶಾಲಿಯೆಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ವಹಿಸಿದವನಾಗಿ, ಸರಿಸಾಟಿ ಇಲ್ಲದ ತರಳರಿಂದ ಈ ಧರಣಿಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಬಹುದೇನಪ್ಪಾ ತಮ್ಮಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ.

ಪದ

ಹಿಂದೆ ವನದೊಳು ಯನಗಾಗಿ ಬಹಳ
ನೊಂದು ಗೆಲಿದಿ ಸರ್ವಕಾರ್ಯರಗಳ ||

ವಂದು ಮರಿಯಲಾರೆನೋ ಸಾಹಸಗಳ
ಮುಂದೆ ನಡೆಸುವೆಯಾರರೀ ಯಜ್ಞಗಳ ||

ರಾಮ : ಅಯ್ಯೋ ಕಂದರ್ಪ ಸುಂದರನಾದ ಹೇ ತಮ್ಮಾ, ಹಿಂದೆ ಯನಗೋಸ್ಕರ ವನದೊಳಗೆ ಬಹಳವಾಗಿ ಬಳಲಿ, ಬಂದ ದುಷ್ಟಾಯರಗಳನ್ನ ಕಾಯ್ದು ಯಂನೊಂದಿಗೆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿದೆ. ನಿನ್ನ ಸಾಹಸವನ್ನ ವಂದಿಷ್ಟು ಮರೆಯಲಾರೆನು. ಮುಂದೆ ಈ ಯಜ್ಞವನ್ನು ನಿವಿರಘ್ನವಾಗಿ ನಡೆಸುವೆಯಾರರಪ್ಪಾ ತಮ್ಮಾ.

ಪದ

ನಿನ್ನ ಮುಖ ಕಮಲವನೆಂತು ತೊರೆವೆ
ಯನ್ನನು ಬಾ ಬಾರೆಂದು ಯಾರನ್ನು ಕರೆವೆ
ಇನ್ನು ಮರೆಯಲಾರೆನೋ ಕಲ್ಪತರುವೆ
ಪನ್ನಗಾಧರನೊಲುಮೆ ತಪ್ಪಿರುವೆ ||

ರಾಮ : ಆಹಾ ಸೌಮಿತ್ರೀ, ನಿನ್ನ ಮುಖ ಕಮಲವನ್ನು ತೊರೆದು ಹ್ಯಾಗೆ ಬಾಳಲಿ. ಯನ್ನ ಸಹೋದರನೇ ಬಾರೆಂದು ವರ್ಣಿಸಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಧಾರನ್ನು ಕರೆಯಲಿ. ಯನ್ನ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಯಾದ ಕಲ್ಪತರುವೆ ಕಾಮಧೇನುವೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಮರೆತು ಇನ್ಯಾರನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಬದುಕಲಿ. ಪನ್ನಗಾಧರನಾದ ಗಂಗಾಧರನ ವುನ್ನತ ಕರುಣವು ಈ ವ್ಯಾಳಿಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಮೇಲೇ ಇಲ್ಲದೇ ಹೋಯಿತೇನಪ್ಪಾ ತಮ್ಮಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ.

ಪದ

ಅಗ್ರಜಾ ರಾಘವ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡು ಕೊಡು
ನಿಗ್ರಹ ಯನಗೆನಗೆ ನನಗೆ ನಿಗ್ರಹದೊಳು
ಬಾಲಕಾಗ್ರಹ ಮುರಿದು ಶೀಘ್ರದಿಂದ ಪಿ
ಡಿದು ತರುವೆ ಬರುವೆ ||

ಭರತ : ಆಹಾ ಅಗ್ರಜನಾದ ರಾಘವ ಭೂಪತೀ ನೃಪತೀ, ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನೇಮವನ್ನು ಶೀಘ್ರದಿಂದ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಮಹೋಗ್ರತರ ವೇಗದಿಂದ ತೆರಳಿ ಅರ್ಭಕರ ಆಗ್ರಹವಂ ಮುರಿದು ಶೀಘ್ರದಿಂದ ಪಿಡಿದು ತರುವೆನಪ್ಪಾ ಅಗ್ರಜಾ.

ಪದ

ಧುರಹೇಡಿ ಚಾರಕನೊರೆದ ವಚನವ
ಕೇಳಿ ದೊರೆಯೇ ಮರುಗಬಹುದೆ ||
ಅಹುದೆ ಕರುಣಿಸು ನೇಮಾವ ತುರಗ
ಬಾಲರ ಸಹಿತ ಚರಣದೆಡೆಗೆ ತರುವೇ ||ಬರುವೆ ||

ಭರತ : ಅಣ್ಣಾ ಸಾರಸಾಕ್ಷ, ಧುರಹೇಡಿಯಾದ ಚಾರಕ ನುಡಿದ ಬರಡು ವಚನ ಕೇಳಿ, ದೊರೆಯೇ ನೀನು ಪರಿಪರಿಯ ವಿಧದಿಂದ
ಮರುಗಲ್ಯಾತಕೆ. ತ್ವರಿತದಿಂದ ಸಂಗರಕ್ಕೆ ನೇಮವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿದ್ದೇ ಆದರೆ, ತರಳರನ್ನ ಪಿಡಿದುಕೊಂಡು ತುರಗಸಮೇತ ನಿಮ್ಮ
ಚರಣಾರವಿಂದದೆಡೆಗೆ ತರುವೆನಪ್ಪಾ ಅಣ್ಣಯ್ಯ.

ಪದ

ಧರಣೀ ಶ್ರೀ ಪ್ರಕಟನಾ ಪುರನಿವಾಸನಾ
ಕೃಪೆ ಇರಲು ಗೆಲ್ಲುವೆ ||ಬರುವೇ ತ್ವರಿ
ತದಿ ಕಳುವೆನ್ನ ಪರಿವಾರ ಸಹಿತಲೀ
ತೆರಳುವೆ ನಾಂ ಧುರಕೆ ||

ಭರತ : ಹೇ ಧರಣಿಪಾಗ್ರಣಿಯೇ ಲಾಲಿಸು. ಈ ಧರಣಿಗಧಿಕವಾದ ಪ್ರಕಟನಪುರನಿವಾಸ ಈಶ ಗಂಗಾಧರೇಶನ ಕೃಪಾಕಟಾಕ್ಷವು
ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಯನ್ನ ಮೇಲೆ ಇದ್ದದ್ದೇ ಆದರೆ ತರಳರನ್ನು ಗೆದ್ದು ತುರಗವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ. ತ್ವರಿತದಿಂದ ಸಂಗರಕ್ಕೆ
ನೇಮವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸುವಂಥವನಾಗೈ ಅಣ್ಣಯ್ಯ.

ರಾಮ : ಹೇ ತಮ್ಮ ಭರತ, ಸುಮ್ಮನೇ ನೀನು ಪರಾಕ್ರಮದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಿದರೆ ನಾನು ಸಮ್ಮತಿಸಲಾರೆ. ಹೆಮ್ಮೆಯಾಡಿ ಪೋದ
ತಂಮಂದಿರಿಬ್ಬರು ನೆಮ್ಮದಿಯಾಗಿ ರಣಧಾತ್ರಿಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದರು. ಗಮ್ಮನೇ ನೀನು ಪೋಗಿ ಅವರಿಗೆ ಇಮ್ಮಡಿಯಾಗಿ ಮಲಗಿದರೆ
ನಾನು ಯೇನು ಮಾಡಲಿ. ನಿಮ್ಮಯ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಯಮ್ಮಯ ದೂತನಾದ ವಾಯುಜಾತನಂ ಕೊಡುವೆ. ನೀ ತವಕ ಪಡದೆ ಕ್ಷಣ ಮಾತ್ರ
ಸೈರಿಸಪ್ಪಾ ತಮ್ಮಾ ಭರತ.

ರಾಮ : ಯಲಾ ಸಾರಥಿ ಚಲೋ ಶೂರನಾದ ಪವನ ತನಯನನ್ನ ತವಕದಿಂದ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವಂಥವನಾಗೋ ದೂತ ರಾಜ
ಸಂಪ್ರೀತಾ.

ಲವಕುಶರ ಕಾಳಗ

ಪದ

ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಿರೋ ಹಯವ ತಕ್ಷಣಾ ಹರ
ನಾಣೆ ನಿಮಗೆ ಪೆಟ್ಟ ನೀಡದೆ ಪೋಪೆನೀ ಕ್ಷಣ ||

ಭಟರು : ಯಲಾ ಬಾಲಕರೇ, ಶ್ರೇಷ್ಠರ ಕುದುರೆಯನ್ನು ದಿಟ್ಟನೆ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇ ಆದರೆ, ಸೃಷ್ಟಿಗೀಶನಾದ ಅಷ್ಟಮೂರ್ತಿ
ಗಂಗಾಧರೇಶನಾಣೆಯಾಗಿಯು ನಿಮಗೆ ಪೆಟ್ಟುಗಳಿಡದೆ ಬಿಟ್ಟು ಪೋಗುತ್ತೇವೆ. ನಿಮ್ಮ ಇಷ್ಟವೇನು ಪೇಳಿರೋ ದುಷ್ಟ ಬಾಲಕರೇ.

ಕಂದಪದ್ಯ (ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ)

ಕಡುಗಲಿ ಸುಭಟರೇ ನಿಮ್ಮ ವಡೆಯನ
ಕುದುರೆಯನ್ನು ಪಿಡಿದು ಕಟ್ಟಿದವರು
ನಾವಲ್ಲವು ಪಿಡಿದು ಕಟ್ಟಿದವ ಈ ಲವನು
ಬಡ ಹಾರುವರನೇಕೆ ಬಡಿಯುವಿರಿ ಸುಮ್ಮನೇ ||

ಮುನಿಸುತರು : ಅಯ್ಯ ಕಡುಗಲಿಯಾದ ಭಟರೆ. ನಿಮ್ಮ ವಡೆಯನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಪಿಡಿದವರು ನಾವಲ್ಲ, ಮೃಢನಾಣೆ ಬ್ಯಾಡವೆಂದರು ಕೇಳದೇ ಶಿಡಿಲಿನಂತೆ ಯಮ್ಮನ್ನು ಗರ್ಜಿಸಿ ನುಡಿದು ಇಕ್ಕೋ ನೋಡು ದುಡುಕುತನದಿಂದ ಲವನೆಂಬ ಈ ವುಡುಗನು ಪಿಡಿದು ಕಟ್ಟಿಹನು. ನೀವು ನಡತೆ ರೀತಿಗಳು ತಿಳಿಯದೇ ಬಡ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಪುತ್ರರನ್ನು ಯಾತಕ್ಕೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತೀರೈಯ್ಯ ಭಟರೇ ಚಟುಲಾಭಟರೇ.

ಭಟರು : ಯಲೈ ರಾಜಭಟರುಗಳಿರಾ, ನಾವುಗಳು ಮೂಜಗವಂ ಜೈಸುವ ಶೂರರಾಗಿ ಕೊಳಕಾದ ಈ ವುಡುಗರೊಡನೆ ಕಾಳಗವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದರೆ ಬರುವ ಫಲವೇನು. ತವಕದಿಂದ ತೇಜಿಯನ್ನು ಕೊಂಡು ಅವನಿಪನೆಡೆಗೆ ಪೋಗೋಣ ಬಾರೈಯ್ಯ ಭಟಾಗ್ರಗಣ್ಯರೇ.

ಲವ : ಯಲೋ ತಾರತಮ್ಯಗಳು ತಿಳಿಯದ ಭಟರೆ ಕೇಳಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಹುಡುಗರನ್ನ ಬೆದರಿಸಿ ಚಾರುತರಮಾದ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲಿರೋ ಭಟರೇ ಯಲಾ ಕುಲಾಧಮರೋ.

ಭಟರು : ಯಲಾ ತುಡುಗು ಮುಂಡೇದೆ. ಹುಡುಗನೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಬಡಿಯದೇ ಬಿಟ್ಟರೆ ವಡೆಯನ ತುರಗವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಗಡಿತಕ್ಕೆ ಬಂದು ಬಡಿವಾರದ ನುಡಿಗಳನ್ನ ನುಡಿಸುತ್ತಿಯಾ. ಯಲಾ ಖುಲ್ಲಾ ಪಿಡಿದಿರುವ ಕೋದಂಡ ಚಕ್ರಗದೆಗಳಿಂದ ನಿನ್ನ ಶಿರವನ್ನು ಕಡಿದು ಪುಡಿ ಪುಡಿ ಮಾಡಿ ಬಿಡುವೋ ಮೂಢ ಇದು ತಿಳಿ ಗಾಢ.

(ಯುದ್ಧ ||ಭಟರು ಮೂರ್ಛೆ ಹೋಗುವುದು)

ಹೊಡಿರೋ ಭಟರೆ ಯುದ್ಧ ನಾ ಬಿಡೆನು ಹಯ
ವ ಬದ್ಧ ಫಡೆಫಡೆಲೋ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರಾ
ಕೊಡುವೆನಾಹುತಿಯನ್ನು ಪೊಡವಿ ದೇವಿಗೆ

(ಶತ್ರುಷ್ಣ ಬರುವಿಕೆ)

ಪದ

ತರಳ ನೀನು ಧಾರು ಪೇಳೆಲೋ ಕೆಡ
ಬೇಡವೆಮ್ಮ ತುರಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡೆಲೋ ||

ಚರರನ್ಯಾಕೆ ತರಿದು ಬಿಟ್ಟೆಲೋ

ಈ ಶರದಿ ನಿನ್ನ ಪರಿಹರಿಸುವೆ ನೀನೆದುರಾಗೊ ||

ಶತ್ರುಘ್ನ : ಯಲಾ ತರಳ, ನೀನು ಧಾರು ನಿನ್ನ ಪೆಸರೇನು? ಭಲಾ ನಮ್ಮ ಪರಿವಾರವೆಲ್ಲವನ್ನ ತರಿದು ಬಿಸುಟ ನಿನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಬೇಕಾಯಿತು. ದುರುಳ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಕೆಡದೆ ಮರಿಯಾದೆ ಇಂದ ತುರಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತೆರಳಲೋ ಬಾಲಾ ಸುಗುಣ ಶೀಲಾ.

ಪದ

ಭಂಡ ಮನುಜ ಬಿಡಬಿಡೆಲವೋ ಪುಂಡ

ಮಾತನು ಲಂಡ ನಿನ್ನ ಪುಲ್ಲಶಿರವ ಕಂಡ್ರಿಸುವೆ ||

ಲವ : ಯಲಾ ಕ್ರೂರ ಮನುಷ್ಯನೇ, ನಿನ್ನ ಮೋರೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಸಂಗರನ ಹೇಡಿಯ ಹಾಗೆ ಕಾಣುವದು. ಶೂರಜನ ಗಂಭೀರನಾದ ಯನ್ನ ಕಾರಣವನ್ನು ಕೇಳುವ ಪಾರುಪತ್ಯ ನಿನಗ್ಯಾಕೆ. ಯಾರಾದರೇನು ಈ ಚಾರುತರಮಾದ ಈ ತುರಗವನ್ನು ಬಿಡಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೋ ಭ್ರಷ್ಟ ಅತಿ ನತದೃಷ್ಟ.

ಪದ

ನೆಣೆಸಬ್ಯಾಡ ನಿನ್ನ ಕಣೆಯನು ಕೂರ್ಗಣೆ

ಗಳಿಂದ ತ್ರಿಣಯನಾಣೆ ಹೊಡೆದು ಬಿಡುವೆನು ||

ಶತ್ರುಘ್ನ : ಯಲಾ ಬಣಗು ಹುಡುಗ ರಣ ಪರಾಕ್ರಮಿಯಾದ ಯನ್ನ ಮುಂದೆ ಗರ್ವದಿಂದ ಅಣಕದ ಮಾತು ನೀ ಚೆಲ್ಲಿಸಬ್ಯಾಡ ತ್ರಿಣಯ ಗಂಗಾಧರೇಶನಾಣೆಯಾಗಿಯೂ ಕೂರ್ಗಣೆಗಳಿಂದ ಈ ಕ್ಷಣ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಪಣೆಯನ್ನ ಹೊಡೆದು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ ರಣಹೇಡಿ ||

ಪದ

ಕೆಟ್ಟೆನಹ ಹಳಿವನೆ ಬಾಣ ನೆಟ್ಟು ಪ

ಣೆಯೊಳು ತೊಟ್ಟಿಡುತಿದೆ ಶೋಣಿತಾ

ಯೆಷ್ಟು ತಡೆಯಲಿ ಮಹದೇವ ನಾನ್ಯಾಗೆ ತಡೆಯಾಲಿ ||

ಲವ : ಯಲಾ ಸೃಷ್ಟಿ ಅಧಮನೇ, ನೀನು ಬಿಟ್ಟ ದುಷ್ಟ ಶರವನ್ನು ತಟ್ಟನೇ ಕತ್ತರಿಸಿ ಕೆಡಹುವ ಅನಿತರೋಳ್ ಕೆಟ್ಟ ಶರದರೊಳಗರ್ಧ ಪುಟನೆಗೆದು ಹಾರಿ ತುಡಿ ಬಾಣವು ಯನ್ನ ಪಣೆಗೆ ನೆಟ್ಟು ಶೋಣಿತ ತೊಟ್ಟಿಡುತಲಿಹುದು. ಅಕಟಕಟಾ ಯಷ್ಟಂತ ನಾನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿ. ಅಹೋ ಅದೃಷ್ಟಮೂರ್ತಿ ಗಂಗಾಧರೇಶನೇ ನಿನ್ನ ದಯಾದೃಷ್ಟಿ ತಪ್ಪಿದ ಕಾರಣ ಹೀಗಾಯಿತಲ್ಲದೆ ಅಕಟಕಟ ನಾನು ಕೆಟ್ಟು ಹೋದೆನೋ ದೇವಾ ಕರುಣ ಪ್ರಭಾವ.

ಭಾಗವತರ ಕಂದ ಪದ್ಯ

ಕರ ಕದಳಿ ತರುವ ಗೀಸಿದ ತೆರದೋಳ್ ಶತ್ರುಘ್ನ

ಲವನ ಘಾತಿಸಿ ಕೆಡಹಿದ ಪರಿಯರಿತು

ಮುನಿ ಪುತ್ರರು ಮರುಗುತಲೈತಂದು
ಧರಣಿಜಾತೆಯೋಳ್ ಅರುಹಿದರು ||

ಪದ

ವನಜನೇತ್ರೈ ಕೇಳು ಪೇಳ್ವೆವು ನಾವೆಲ್ಲ
ಪೋಗಿ ವನದೊಳು ಆಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವು ||
ಜನಪತಿಗಳದೊಂದು ತುರಗ ಮುನಿವ
ನಕೆ ಬರಲು ಅದನು ಘನಪರಾಕ್ರಮ
ದೋಳ್ ನಿಮ್ಮ ತನಯ ಲವನು
ಬಂಧಿಸಿದನು ||ಪ ||ಜನಕಜಾತೆ ಕೇಳು ಪೇಳುವೆ ||

ಮುನಿಸುತರು : ಅಮ್ಮಾ ಜನಕಜಾತೆಯಾದ ಸೀತಾದೇವಿಯೇ ಕೇಳು. ಮುನಿಮಹಾತ್ಮರಾದ ವಾಲ್ಮೀಕಿರ ವುಪವನಕ್ಕೆ
ಭೂಪತಿಗಳದೊಂದು ಯಜ್ಞಾಶ್ವವೈತಂದು ಅನುವಾದ ಪುಷ್ಪವೃಕ್ಷದ ಕೊನೆಗಳನ್ನ ಮುರಿದು ಮನಬಂದಂತೆ ಚರಿಸುತ್ತಿರಲು, ನಿಮ್ಮ
ತನಯನಾದ ಲವ ಕುಮಾರ ಅದನ್ನ ನೋಡಿದವನಾಗಿ ಘನ ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ಕಟ್ಟಿದನಮ್ಮ ತಾಯೀ ಕರುಣವಿಟ್ಟೆನ್ನ ಕಾಯೆ.

ಪದ

ಬಂದು ಸೇನೆ ಕವಿದು ಕೋಪದಿಂದ ಭವರ
ಗೈದು ಲವನ ಘಾತಿಸಿ ಕುದುರೆಯನ್ನ
ಕೊಂಡು ವಂದುಗೂಡಿ ಪೋದರಮ್ಮಾ ||
ಜನಕಜಾತೆ ಕೇಳು ಪೇಳ್ವೆವು ||

ಮುನಿಸುತರು : ಅಮ್ಮಾ ಮಂದಗಮನೇ, ವಂದು ಯೋಜನ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಾದ ಸೇನೆ ಇಕ್ಕೋ ಯೆಂದು ಆರ್ಭಟಿಸಿ ಬಂದು ಕವಿದು
ಕುಂದದೇ ಬವರಮಂ ಗೈದು ಚಂದಿರಾನನೆಯೇ, ನಿಮ್ಮ ಕಂದನಾದ ಲವಕುಮಾರನ ಘಾತಿಸಿ ಬಂಧಿಸಿ ಕುದುರೆಯಂ ಕೊಂಡು
ಮಂದಿಸಂದಣೆಯಲ್ಲಾ ವಂದುಗೂಡಿ ಪೋದರಮ್ಮಾ ಸುಂದರಾಂಗಿ.

ಸೀತಾದೇವಿ : ಅಯ್ಯೋ ಶ್ರೀರಾಮ ರಾಮ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ವನವಾಸವಾಗಿದ್ದರು ಯನಗೆ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಂಲ್ಲ. ಅಯ್ಯೋ ಪುಟ್ಟ
ಬಾಲಕನೇ ಭ್ರಷ್ಟರು ನಿನ್ನನ್ನು ಕಷ್ಟಪಡಿಸಿದರೇನಪ್ಪಾ ಕುವರಾ ನಿನಗ್ಯಾಕೊ ಭವರ ||

ಪದ

ಪಗೆಯ ಕೈವಶವಾಗಿ ಮಗುವೆ ನೀ ಪೋದೆಯಾ
ಜಗದೊಳೆಂತು ನಾಂ ಮರೆಯಲೋ ನಿನ್ನ ||
ತೆಗೆದು ಮುನಿಯ ಸುತರುಗಳ ಮಾತನ್ನ
ವಿಗಡ ತೇಜಿಯನ್ನಾಕೆ ಕಟ್ಟಿದೆಯೋ ಮಗನೆ ||

ಸೀತಾದೇವಿ : ಅಯ್ಯೋ ವಿಗುಣವರ್ಜಿತನಾದ ಹೇ ಬಾಲಾ, ಅಗಣಿತಮಾದ ನಿನ್ನ ಸುಗುಣಾತಿಶಯಗಳನ್ನ ಜಗದೊಳಗೆ ಬಗೆಬಗೆಯಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿದರೂ ತೀರದು. ಹೇ ಮಗುವೇ, ನಿಗಮ ಪಂಡಿತರಾದ ಮುನಿಸುತರ ಮಾತನ್ನು ತೆಗೆದು ವಿಗಡವಾಜಿಯನ್ನ ಬಿಗಿದು ಜಗಳವಾಡಿ ಪಗೆಗಳ ಕೈಗೆ ವಶವಾಗಿ ಪೋದೆಯೇನಪ್ಪಾ ಕೂಸೇ ಬಂದಿತೆ ಗಾಸೇ.

ಪದ

ಧರಣಿಪಾಲರು ಬಹು ಕರುಣ ಹೀನರು
ತರಳನೆನ್ನದೆ ಯೆಂತು ಸರಳ ಸುರಿಸಿದರು ||

ಸೀತಾದೇವಿ : ಅಯ್ಯೋ ಯನ್ನ ಕೊರಳ ಪದಕವಾದ ರತ್ನವೇ, ಧರಣಿಪಾಲರು ಬಹಳ ಕರುಣಹೀನರಲ್ಲವೇ. ಹರಿಣನ ಮೇಲೆ ಕೇಸರಿ ಎಗರಿದಂತೆ, ಗಿರಿತರುಗಳಮೇಲೆ ಸುರಪನಾಯುಧವ ಗುರಿ ಇಟ್ಟಂತೆ, ಸರಿಸಾಟಿಯಿಲ್ಲದ ತರಳನ ಮೇಲೆ ಸರಳುಗಳನ್ನು ಸುರಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಪರಮ ದ್ರೋಹಿಗಳಿಗೆ ಕರವೆಂತು ಬಂತೋ ಬಾಲ ಸುಗುಣ ವಿಶಾಲ.

ಪದ

ಗಿರಿಜೆಯರಸನೇ ದೇವಾ ದುರಿತದೂರ
ನೇ ರಕ್ಷಿಸೋ ಯನ್ನ ತರಳ ಲವನನ್ನು ||

ಸೀತಾದೇವಿ : ಹೇ ಗಿರಿಜೇಶ ಪರಮೇಶ ದುರಿತ ವಿನಾಶನಾದ ಶ್ರೀಮದ್ ಗಂಗಾಧರೇಶನೇ, ನೀನು ಕರುಣವಿಟ್ಟು ಯನ್ನ ತರಳನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕಾಯಬೇಕೋ ಹರನೇ ತ್ರಿಪುರ ಸಂಹಾರನೆ.

ಭಾಗವತರ ಕಂದ ಪದ್ಯ (ಗೌಳ)

ಅಸಹಾಯ ಕುಶ ಕುಮಾರನು ಬಿಸಿಲೋಳ್
ಬಸವಳಿದು ಬಂದು ಕಂದನು ಮುಖದೋಳ್
ಮುಸುಕಿಟ್ಟು ಅಳುವ ಮಾತೆಯ
ವೆಸನವಿದೇನೆನುತ ಕೇಳ್ವ ದಯನುಡಿಯಿಂದ ||

ಪದ

ತಾಯೇ ನೀ ಯಾತಕೆ ಮರುಗುವೆಯೇ
ಈ ಯಾತನೆ ಸರಿಯೇ ||
ಆಯಾಸ ವ್ಯಾರಿಂದ ವದಗಿತು ನಿಮಗೆ
ಈ ಯತಿಗೃಹದೊಳಗೆ ತೋಯಜಾಕ್ಷಿಯೇ
ಪೇಳೆನ್ನೊಳಗೆ ತಾಯೇ ಕರುಣದಿ ಕಾಯೇ
ಸದ್ಗುಣ ಶ್ರೀಯೇ ನಿಮ್ಮನು ನೋಯಿಸಿದವರನು
ಸಾಯಲಿಕ್ಕಿ ಯಮರಾಯಗೊಪ್ಪಿಸುವೆನು ಹೇ ತಾಯೇ ||

ಕುಶ : ಹೇ ತಾಯೇ ಜನನಿ, ಈ ತರದಿ ಯಾತನೆಯಿಂದ ನೀನು ಘನವಾದ ದುಃಖವನ್ನು ಮಾಡುವಂಥ ಕಾರಣವೇನು? ಈ ಯತಿಗೃಹದೊಳಗೆ ಧಾವ ಮತಿಹೀನರಿಂದ ಆಯಾಸವುಂಟಾಯಿತು. ಹೇ ತೋಯಜಾಕ್ಷಿಯೇ, ನೀನನಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾದರೆ ಅಂಥ ನಾಯಿಗಳನ್ನ ಯಮಧರ್ಮರಾಯನಿಗೆ ವೊಪ್ಪಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ ಪೇಳುವಂಥವಳಾಗಮ್ಮ ಜನನಿ.

ಪದ

ತಮ್ಮ ಲವನೆಲ್ಲಿಗೆ ಪೋಗಿಹನಮ್ಮ ನಿಮ್ಮೆ
ಡೆಯೊಳಿಲ್ಲಮ್ಮ ಮರ್ಮವಿದೇನೋ ತಿಳಿಯ
ದಮ್ಮ ಅಮ್ಮಾ ಸಂಶಯವಮ್ಮ ಲವನೆಲ್ಲಮ್ಮ
ತಿಳಿಸೆನ್ನಮ್ಮ ಸುಲಲಿತೆ ಗಮ್ಮನೆ ನಿಮ್ಮಡಿಗಿರಗುವೆನಮ್ಮಾ ||

ಕುಶ : ಅಮ್ಮಾ ಜನನೀ, ಯನ್ನ ತಮ್ಮನಾದ ಲವಕುಮಾರಕನು ಧಾವಲ್ಲಿ ಪೋದನೋ ಧಾವೆಡೆಯೊಳಿಹನೋ? ನಿಮ್ಮ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವಾದ ಕಾರಣ ಅಮ್ಮಾ ಯನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಹಳ ಸಂಶಯವಾಗುವದಲ್ಲಮ್ಮ ಜನನೀ ಘಣಿರಾದ್ಯೇಣಿ.

ಪದ

ಭೂತಳಧಿ ಅಧಿಕವೆನಿಸಿ, ಮೆರೆವ ಶ್ರೀ
ತುಮಕೀಪುರವ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಪರಿಪಾಲಿಸುವ ||
ವಿಧಾತ ದುರಿ ವಿಹಾರ ಭಜಕಪ್ರೀತಾ ||
ಗಿರಿಜನಾಥನ ದಯವಿರೆ ಮಾತೆ ಮ
ರುಗುವದ್ಯಾತಕೆ ಬಿಡು ಬಿಡು

ಕುಶ : ಹೇ ತಾಯೇ, ಭೂತಳಧಿ ಅಧಿಕವೆನಿಸಿ ಮೆರೆಯುವ ಶ್ರೀ ತುಮಕೀಪುರಾಧಿಪ ಭೂತಳೇಶ ಖಂಡ ಪರಶು ಗಿರಿಜಾತೆ ಪ್ರಾಣನಾಥನಾದ ಗಂಗಾಧರೇಶ್ವರನ ಕೃಪಾಕಟಾಕ್ಷವು ಯಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಇರಲಿಕ್ಕೆ ಈ ತರದಿ ಯಾತನೆ ಪಡುವುದು ನೀತಿಯಿಲ್ಲ. ಭೀತಿವಿರಹಿತಳಾಗಿ ಪೇಳಬೇಕಮ್ಮ ಮಾತೇ ಲೋಕವಿಖ್ಯಾತೆ.

ದ್ವಿಪದ (ಮುಖಾರಿ)

ಯೇನ ಪೇಳಲೋ ಕುಶಲನೇ ಯನಗೀಗ ಬಂದ
ಹೀನಾಯಗಳನ್ನ ಕೇಳೆನ್ನ ಕಂದ ಭೂ
ನಾಥರದೊಂದು ಅಶ್ವವು ಮುನಿಸುತನ ವುದ್ಯಾ
ನವನವಂ ಪೊಕ್ಕು ನಾನಾತಿಶಯದ ಪೂನೆಲ್ಲ ||
ಇಳೆಗುದುರಿಸುತ್ತಾ ಬರಲೆನ್ನ ಸೂನು ಲವನು
ಹಯವ ಪಿಡಿದು ಬಂಧಿಸಲು ಸೇನೆ ಬಂದು
ಆರ್ಭಟಿಸಿ ಕವಿದು ಯೇನೊಂದು
ಅರಿಯದ ಹಸುಳೆಯ ತ್ರಾಣಗೆಡಿಸಿ ಜ್ಞಾನತಪ್ಪಿದ
ಸುತನ ರಥಕ್ಕೆ ತಂದಿಳುಹಿದರಂತೆ
ಹೀನಾಯ ವದಗಿತೋ ಕಂದಾ ಕುಶ

ಕುಮಾರಾ ನಾನು ಈ ಧಾತ್ರಿಯೋಳ್ ಪರದೇಸಿಯಾ
ದೆ ಯೇನು ಮಾಡಲಿ ಹರನೇ ಹೇ ಸಾಂಬಶಿವ
ದೀನರಕ್ಷಕ ತುಮಕೀಪುರನೆಲವಾಸ ನೀನೇ
ಪಾಲಿಸೋ ಲವನ ಗಂಗಾಧರೇಶಾ ||

ಕುಶ : ಭಳಿರೇ ಚಂದಿರವದನೆಯಾದ ಜನನಿಯೇ ಕೇಳು. ನಿನ್ನ ಕಂದನಾದ ಯನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ತಿಳಿಯದೇ ಕುಂದುವದ್ಯಾತಕ್ಕೆ
ತಾಳು. ಭಲ ಇಂದಿನದಿನ ಅರ್ಕಾಧಿಪತಿಯಾದ ದೇವೇಂದ್ರ ಇಂದುಧರ ಮುಕುಂದ ಅಜದೇವರೊಂದಾಗಿ ಬಂದು ನಿಂದಾಗ್ಯು
ಅಂದಗೆಡಿಸಿ ಬಂದ ಪಥವಿಡಿದು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಪೋಡುವಂತೆ ಮಾಡಿ ವಂದು ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಕಂದನನ್ನು ತಂದೊಪ್ಪಿಸದ ಮೇಲೇ
ಕುಶನೆಂಬ ಪೆಸರು ಯನಗ್ಯಾಕಮ್ಮ ಜನನಿ.

ಸೀತೆ : ಅಪ್ಪಾ ಕುಶಕುಮಾರ, ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಬಸವಳಿದು ಬಂದಿರುವೆಯಾದ ಕಾರಣ ಮಿಸುನಿಯ ಬಣ್ಣದಂತೊಪ್ಪುವ ರಸವತ್ತಾದ
ಹಣ್ಣುಗಳಂ ಕೊಡುವೆ. ಅಶನಗೈದು ಫಲವಸೇವಿಸಿ ಸಕಲ ಆಯುಧಗಳಂ ವಶವರ್ತಿಗೊಂಡು ನಸುನಗುತ್ತಾ ಪೋಗಿ
ಬರುವಂಥವನಾಗಪ್ಪಾ ಕಂದ ನೀ ಬಹುಚಂದ.

||ಕಂದ ||

ಅವನು ಯನ್ನನುಜಾತನ ಜೀವಕೆ ಮುನಿದವನು
ಧರಣಿಪಾಧಮನು ಧಾವ ಮಾರ್ಗದೋಳ್
ಪೋದನೋ ಹೇ ವರಮುನಿಸುತರೆ ತೋರಿಸಿ ಕೊಡಿ ಯನಗಂ ||

ಕುಶ : ಮುನಿ ಕುಮಾರರೇ, ಬಹುಶೂರನಾದ ಯನ್ನ ಸಹೋದರನ ಘಾಸಿಗೊಂಡೊಯ್ಯ ಮಹಿಪನು ಧಾವ ಮಾರ್ಗದಿ ಪೋದರೋ
ತೋರಿಸಿ ಕೊಡಿರೈಯ್ಯ ತಾಪಸೋತ್ತಮರೇ.

ಮುನಿಸುತರು : ಯಲೈ ಕುಶಕುಮಾರಕನೇ, ಅಸಮಬಲನಾದ ಲವನ ಬಸವಳಿಸಿದ ವಸುಮತೀಶ್ವರರು ಮಿಸುನಿಯ
ಬಂಣ್ಣದಂತೊಪ್ಪುವ ತೇಜಿಯನ್ನು ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ಹೊಸರಥವೇರಿ ಈ ಪಥವಿಡಿದು ಪೋದರೈಯ್ಯ ಪುಡ್ಡಿಜನ ತನಯ.

ಪದ

ವದಗೋ ಕದನಕೇ ಮದವಿದ್ಯಾತಕೇ
ಸದೆಯ ಬಡಿವೆ ಪೋಗದಿರೆಲವೋ ಅಧಮ
ಮುಂದಕೆ ||ಚದುರ ತಮ್ಮನಾ ಮದ
ರೂಪನ ಬೆದರಿಸೆಲ್ಲಿ ಗೊಯ್ಯ ನಿನ್ನ ವಧಿಸಿ ಬಿಡುವೆ ನಾಂ ||

ಕುಶ : ಯಲೋ ಮದನಾಕಾರನಾದ ಯನ್ನ ಸಹೋದರನನ್ನು ಬೆದರಿಸಿ, ಕುದುರೆಯ ಸಹಿತವಾಗಿ ಬಲುವದನದಿಂದ
ಬೆದುರುಬಿದ್ದವನಾಗಿ ಹೋಗುವೆ ಮದಾಂಧನೇ, ಕದಳಿತರುವನ್ನು ವಧಿಸಿದಂತೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಸದೆ ಬಡಿಯುತ್ತೇನೆ. ಕದನಕ್ಕೆ ವದಗಿ ಬಾರಲಾ
ಖೂಳಾ ಆಮೇಲೆ ನೋಡು ನಿನ್ನ ಗೋಳಾ.

ಪದ

ಆರಲೋ ಬಾಲಾ ನೀಂ ತೋರುವೆ ಪೌರುಷಾ
ಮೇರೆ ತಪ್ಪಿ ಬಂದು ನಿಂದು ||
ದಾರಿಯ ಬಿಡು ಬಿಡು ವಾರೆಯಾಗಲೋ ನೀಂ
ಘಾಸಿಗೊಳಲ್ಯಾಕೊ ಸಾಕು ||

ಶತ್ರುಘ್ನ : ಯಲಾ ಕ್ರೂರಬಾಲಕನೇ, ನೀ ಧಾರು ನಿನ್ನ ಪೆಸರೇನು? ನಿನ್ನ ಮೋರೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಮಾರಿಯಂತೆ ತೋರುತ್ತಾ ಇದ್ದೀ.
ಯಲೋ ಅಪರಬುದ್ಧಿ, ಚಾರು ವಾಕ್ಯದ ಪೌರುಷಗಳಂ ತೋರದೆ ದಾರಿಯನ್ನ ಬಿಟ್ಟು ವಾರೆಯಾಗಲಾ ಬಾಲಾ ದುರ್ಗುಣಶೀಲಾ.

ಪದ

ಮೃಢನ ನೆನೆಯಲೋ ದೃಢದಿ ನಿಲ್ಲಲೋ
ಬಿಡುವೆ ಶರಗಳ್ಯದನೀಗ ತಡೆದುಕೊಳ್ಳಲೋ ||

ಕುಶ : ಯಲೋ ಧರಣಿಪ ಅಧಮನೇ ಕೇಳು. ಧುರಕ್ಕೆ ಅನುವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಲಾರದೆ ಪರಮಾತ್ಮನಂತೆ ನೀ ಧಾರೆಂದು ಯಮ್ಮ ಗುರುತು
ಪೆಸರುಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದೀಯಲ್ಲಾ. ಅಹೋ ಖುಲ್ಲ. ಈ ತರಳನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ತಿಳಿಯಬಲ್ಲ ಶರಮುಖದಿಂದ
ತೋರಿಸುವೆನು ನೋಡೋ ಭಂಡ ನಾನೇ ನಿನಗೆ ಮಿಂಡ.

ಪದ

ಬಾಲನೆಸೆದ ಶರ ಜಾಲವೆನಗೆ
ತಾಕಿ ಸಾಲಿಡುತಿದೆ ರುಧಿರ ಪೋರ
ಮೇಲಕೇಳಲು ಶಕ್ತಿ ಸಾಲದು ಯನ
ಗೀಗ ಪಾಲಿಸೋ ಸ್ವೇರಶ ||

ಶತ್ರುಘ್ನ : ಅಯ್ಯೋ ಹರಹರಾ ತುಮಕೀಪುರಾಧೀಶ್ವರಾ ಮೃತ್ಯುಂಜಯ ಫಾಲಲೋಚನ ಪಾರ್ವತೀಪ್ರಿಯ, ಈ ಬಾಲಕನು ಬಿಟ್ಟ
ಶರಜಾಲಗಳು ಯನ್ನ ಶರೀರಕ್ಕೆ ತಾಕಿ ಕಾಲಾಗ್ನಿಯಂತೆ ದೇಹವನ್ನ ದಹಿಸುತ್ತಲಿರುವುವು. ಅಕಟಕಟ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಯೇಳುವೆನೆಂದರೆ ಶಕ್ತಿ
ಸಾಲದೆ ಕಾಲುಗಳು ಕುಸಿದು ಬೀಳುವುದು. ನೀನೇ ಪಾಲಿಸಬೇಕೋ ಈಶ ಗಂಗಾಧರೇಶ.

(ಶತ್ರುಘ್ನನ ಮೂರ್ಛೆ)

ಭಾಗವತರ ಕಂದ ಪದ್ಯ (ಗೌಳ)

ಬಂಧಿಸಿ ತುರಗವ ಸಮರಕ್ಕೆ ನಿಂದಿಹ
ಬಾಲಕರ ಬಾಹು ಬಲಮಂ ನಿಟ್ಟಿಸಿ ನೊಂದಿ
ಳಿದ ಕಾಲದೋಳ್ ಓವರನು ಬಂದನು
ರಾಘವನ ಬಳಿಗೆ ಚಚ್ಚರದೊಳಗೆ ||

ಚಾರ : ಸ್ವಾಮಿ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಮೂರ್ತಿಯೇ, ತಮ್ಮ ಚಾರನಾದ ಯನ್ನದೊಂದು ಬಿನ್ನಪವನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಲಾಲಿಸಬೇಕು. ಸ್ವಾಮಿಯವರು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದ ಯಜ್ಞಾಶ್ವವು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಾ ಸಂಚರಿಸಿಕೊಂಡು ಪರಿವಾರದೊಡನೆ ಬರುತ್ತಿರಲು ಕಾಮರೂಪನಾದ ಬಾಲಕನೋರ್ವನು ಬಂದು ಶಾಮಲ ರತಿಯರಸನಂತೆ ಮುಳಿದು ಶತ್ರುಘ್ನ ರಾಜನಂ ಕೆಡುಹಿ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಪಿಡಿದು ಕಟ್ಟಿದರು. ಈ ಮಹಾಯುಜ್ಞ ಹೋಮಾದಿಗಳನ್ನು ಈಗ್ಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಸಂಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ತೆರಳಬೇಕೆಂದು ಸ್ವಾಮಿ ಸೇವಕಜನ ಪ್ರೇಮಿ.

ಪದ

ಕೇಳಲೊ ಮರುಳೆ ಶತ್ರುಘ್ನನ ಜಯಿಸುವ
ಆಳುಗಳನು ಕಾಣೆ ಜಗದೊಳಗೆ ||
ಪಾಲಾಕ್ಷನಾದರು ಗೋಳಿಡಿಸುವ ತಮ್ಮಾ
ಪೇಳದಿರೆನ್ನೊಳು ಸಟಿಯಾ ಕುಟಿಲತೆಯಾ ||
ಕುಂಭಿಣಿ ಪ್ರಕಟಣ ಪುರವಾಸನಾಣೆ
ನಾಂ ನಂಬಲಾರೆನೋ ನಿನ್ನಾ ||ಕೇಳೊ ||

ರಾಮ : ಕೇಳಲೋ ದುರುಳ ಮುಂಡೇದೆ, ಪಾಲಾಕ್ಷನಾದಾಗ್ಯು ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ಗೋಳಿಡಿಸಿ ಬಿಡುವ ತೋಳುಗಳುಳ್ಳ ಶತ್ರುಘ್ನನೊಡನೆ ಕಾಳಗವನ್ನು ಮಾಡಿ ಜೈಸುವಂಥ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಗಳನ್ನು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಖೂಳನೇ ನೀನು ಪೇಳಿದ ವಚನಗಳ್ಯಾವತ್ತಿಗೂ ಕೇಳುವದಿಲ್ಲವೋ ಶುದ್ಧ ಭ್ರಷ್ಟನೇ.

ಚಾರ : ಆಳಿದೊಡೆಯನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಟಿಯ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಪೇಳಿದವನಾಗಿದ್ದರೆ ನೀಳಮಾದ ಯನ್ನ ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ಸೀಳಬಹುದೈಯ್ಯ ಮಹಾ ಪ್ರಭುವೆ.

ರಾಮ : ಆಹಾ ಸಹೋದರನಾದ ಸೌಮಿತ್ರಿಯೇ ಕೇಳು. ಬಹು ಶೂರನಾದ ಶತ್ರುಘ್ನನನ್ನ ನೋಯಿಸಿದ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಗಳ್ಯಾರೋ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ. ಇದಕ್ಕೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕಪ್ಪಾ ತಮ್ಮಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ.

ಪದ

ಪೊಡವಿಪಾಲಕ ರಾಮಾ ಕೊಡು ತಡವ
ಮಾಡದೆ ನೇಮಾ ದುಡುಕಿನಿಂದಲಿ
ಹಯವ ತಡೆದ ಹುಡುಗರೀರ್ವರ
ಪಿಡಿದು ತರುವೆ ||

ಲಕ್ಷ್ಮಣ : ಅಣ್ಣ ಪೊಡವಿಪತಿಯಾದ ರಾಘವ ಮೂರ್ತಿಯೇ ಲಾಲಿಸು. ತಡಮಾಡದೆ ಕಡುಸಡಗರದಿಂದ ನೇಮವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿದ್ದೇ ಆದರೆ ದುಡುಕು ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಹಯವನ್ನು ತಡೆದು ಕಟ್ಟಿರುವ ಹುಡುಗರನ್ನು ಗಡಣಿಸಿ ಪಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಂದು ತಡೆಯದೆ ನಿಮ್ಮ ಅಡಿದಾವರೆಗೆ ವಜ್ರಿಸುವೆನೋ ಅಣ್ಣಾ ತಿಳಿಸುವೆ ಹುಡುಗರ ಬಣ್ಣ.

ಲವಕುಶರ ಕಾಳಗ

ಕಂದ ||ಗೌಳ

ಧರಣಿಸುತೆ ಕೇಳ್ ಹರಿಹರ ಸರಸಿಬ
ವದನಗೆ ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ಫಲಂಗಳ್ ಮೀ
ರಲ್ ಬಲ್ಲರೇ ಮಿಕ್ಕ ಭೂರಿಯ
ನರಜನರ ಪಾಡದೆಂತೆಣೆ ನಾರಿ ||

ಲಕ್ಷ್ಮಣ : ಅಮ್ಮಾ ಧರಣಿಜಾತೆಯೇ, ಹರಿಯಾಗಲೀ ಹರನಾಗಲೀ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರಾದಾಗ್ಯೂ ಅವರವರ ಜನ್ಮಾಂತರ ಫಲಗಳನ್ನು
ಅನುಭವಿಸಿ ತೀರಬೇಕಲ್ಲದೆ ಮೀರಿ ಬಾಳಲಾರರಾದ ಕಾರಣ ಈ ಧರಣಿಯಲ್ಲಿ ಮಿಕ್ಕ ನಾಡ ಮಾನವರ ಪಾಡೇನಮ್ಮಾ ಮಾತೇ ಜನಕನ
ಸಂಜಾತೆ.

ಕಂದ || ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ

ಶ್ರೀಕರವಹ ಕುಂಕುಮಪುರ ಪ್ರಕಟ
ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾಥ ಭಜಕರ ಪ್ರೀತಾ ಈ ಕಾಲ
ದೊಳಗೆನಗೊದಗಿಹ ವ್ಯಾಕುಲ ಪರಿಹರಿಸಿ
ಕಾಯಬೇಕೋ ವರ ನರಸಿಂಹಾ ||

ಸೀತೆ : ಅಯ್ಯೋ ಕುಂಕುಮ ನಗರ ನಿವಾಸನಾದ ಪಂಕಜಾಕ್ಷ ಪದ್ಮನಾಭ ಮುಕುಂದನೇ ವೆಂಕಟರಮಣನೇ, ಯನ್ನ ಸಂಕಟವನ್ನ
ನೀನಾದರೂ ಪರಿಹರಿಸಬಾರದೇ ದೇವಾ ಭಕ್ತಸಂಜೀವಾ.

ಪದ

ಹ್ಯಾಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಪೋಗಲಿನ್ನು ನಾಗವೇಣಿಯಾ
ಸೋಗೆಗಣ್ಣಿನ ಬಾಲೆಯಾದ ಯೀ ಗುಣಾಡ್ಯಳಾ ||
ಧರುಣಿದೇವಿ ತಾಯೀ ಈ
ತರುಣಿ ಸೀತೆಯಾ ಪರಮ ನೀಲವೇಣೀ
ಪೊರೆಯೇ ನಿರುತ ಮಾತೆಯಾ ||
ಭಾನುಶಶಿಯೇ ಕಾಯುವದೀಗ ಮಾನವತಿಯನು
ಕಾನನದೊಳು ಅಳುತಲಿರ್ಪ ಜಾನಕಿಯನೂ ||
ಅಡವಿಯೊಳಗೆ ಅಳುತ ಬಾಯಿ
ಬಿಡುತಲಿರ್ಪಳೂ ಕಡೆ ಹಾ
ಯಿಸೋ ಮೃಡನೇ ಕೈಯ್ಯೆ ಬಿಡದೆ ಕೃಪೆಯೊಳು ||

ಲಕ್ಷ್ಮಣ : ಅಯ್ಯೋ ದಾನವಾಂತಕನೇ, ಯನ್ನ ಮಾತೆಯಾದ ಸೀತಾದೇವಿಯು ನಿರ್ಭಾಗ್ಯಳಲ್ಲವೇ. ಈ ಪನ್ನಗವೇಣಿಯನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ಬಿಟ್ಟು
ಪೋಗಲೀ. ಅಯ್ಯೋ ಭೂ ದೇವತೇ ಆಕಾಶವೇಣಿಯೇ ಚಂದ್ರ ಸೂರ್ಯರರೇ ಆದಿಯಾಗಿ ಅಷ್ಟ ದಿಕ್ಪಾಲಕರುಗಳಿರಾ, ಯನ್ನ
ಮಾತೆಯನ್ನ ರಕ್ಷಿಸಿ. ರಕ್ಷಿಸಿ ವನವೃಕ್ಷಗಳಿರಾ ಘನ ಮೃಗ ಕ್ರಿಮಿ ಕೀಟಕಾ ತ್ರುಣ ಮಹತ್ತಾದಿಯಾದ ಪಂಚ ಭೂತಗಳಿರಾ, ಯಲೈ
ಧರ್ಮದೇವತೆಯೇ ಜಗದ್ ಜನನಿಯಾದ ಯನ್ನ ಮಾತೆ ಸೀತಾದೇವಿ ಇಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಳೆ. ಕರುಣದಿಂದ ನೋಡಿ ಆರೈದು ಕೊಳ್ಳಿರಿ. ಹೇ
ಮೃಢ ಮೃತ್ಯುಂಜಯನೇ ಯನ್ನೊಡೆಯನ ಮಡದಿಯಾದ ಸೀತಾದೇವಿಯನ್ನು ಕಡೆ ಹಾಯಿಸೋ ಈಶಾ ಗಂಗಾಧರೇಶ.

ಪದ

ನಾಗವೇಣಿ ನಾನು ಪೋಗಿ ಬರುವೆನು ಈಗ
ಮನದೊಳು ಬಲು ಬ್ಯಾಗೆ ಪಡುವುದು ||
ಅಡಿಗಳೇಳವು ತೊಡೆಯು ನಡುಗು
ತಿರುವುದು ಬಿಡದೇ ಶೋಕವು ದುಕ್ಕ ತಡೆಯಲಾರೆನು ||

ಲಕ್ಷ್ಮಣ : ಅಮ್ಮಾ ಅತ್ತಿಗಮ್ಮನವರೇ, ನಾನು ಪೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆ. ತಾಯೇ ಕರುಣದಿಂದ ಯನ್ನ ಕಾಯೇ.

ಸೀತೆ : ಅಯ್ಯೋ ಪುಣ್ಯವೇ ಯನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಮರೆಯಾಗಿ ಪೋದೆಯೇನಪ್ಪಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ.

ದ್ವಿಪದ

ಹರಿಹರಿ ಶ್ರೀಕಾಂತ ಕಾಪಾಡೆಯಾ ದಯಾವಂತಾ ಮರೆಯಾಗಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಪೋದನವನತ್ತಾ ಕರುಣವುಳ್ಳವರನ್ನ ಧರಣಿಯೋಳ್
ಕಾಣನೆ ತೆರನೇನು ಗತಿ ಮುಂದೆ ಸಾರಸಾಕ್ಷನೊಂದೆ ತಾಟಕಾಂತಕನೇ ಕರುಣ ಸಾಗರನೇ ಕೌಸಲ್ಯಾತ್ಮಜನೇ ಶರಣಾಗತ
ತ್ರಾಣಿ ನಾ ನಿನ್ನ ರಾಣೀ ಮೊರೆ ಹೊಕ್ಕೊ ನಲ್ಲಾ ಕರುಣವ್ಯಾಕಿಲ್ಲಾ ಪರಮ ಪುರುಷನೇ ಘೋರ
ಕಾನನದೊಳಗೆ ತರಹರಿಸುವದೆಂತು ಯೆನಗೀ ವಿಧಿಯು ಬಂತು ತೊರೆದನ್ನ ತರುಬಿದೆಯಾ ದೊರೆಯೇ
ಪರದೇಸಿಯಾದೆನು ಪ್ರಾಣನಾಯಕನೇ ವಸುಧೀಶ ಜನಕ ಚಕ್ರೇಶನು ಧರೆಯೋಳ್ ಕುಶಲದಿಂದ ಅವತರಿಸಿ ಜಾನಕಿಯೆನಿಸಿ
ಪೆಸರೊಡೆದ ದಶರಥನ ಸುತಗೆ ಸತಿಯಾಗಿ ಬಿಸುಜಾಕ್ಷಿ ಕೌಸಲ್ಯೆಗೆ ಮುದ್ದು ಸೊಸೆಯೆನಿಸಿ ವಸುಧೆಗೆ ಪೊಸದಾದ ವರ
ಅಯೋಧ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ದೆಸೆದಸೆಯ ಪುರಗಳೊಳು ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಪೊಸರಿಸಿ ತುಸುಮಾತ್ರ ಯನ್ನೊಳಗೆ ಅಪರಾಧ ವರೆಯುವದೆನೆ ಅತಿ
ಚೋದ್ಯವಲ್ಲಾ ಬಸುರೀ ಯೆಂಬುವದೊಂದು ಯಸರು ವುಂಟಲ್ಲಾ ತುಸುವಾದರು ನಿನಗೆ ಕರುಣವ್ಯಾಕಿಲ್ಲಾ ರಾಮ
ರಘುವಂಶಾಭಿಷೋಮಾ ಸಲಹೆನ್ನ ಭೀಮ ವಿಕ್ರಮ ಪುಣ್ಯನಾಮ ಸಂಪನ್ನ ನಾ ಮುನ್ನ ಸೋತ ಫಲ ಕೈಗೂಡಿತಿಗ ಈ
ಮಹಾರಣ್ಯದೊಳಗೇನು ಗತಿ ಭೂಮಿ ಪ್ರಕಟನ ಪುರನಿವಾಸ ಸರ್ವೇಶ ಸೋಮೇಶಧರನೆ ಸಲಹೆನ್ನಾ ಗಂಗಾಧರೇಶ ||

ಕಂದ||ಗೌಳ

ಮುನಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ತನಯಾ ಘನಶಿಷ್ಯರೊಡಗೂಡಿ ದರ್ಭೆಸಮಿತ್ತು
ಸಮಿಧೆಯನೊರೆಯಲ್ ವನಕಾಗ ಆಗಮಿಸಲೊಂದೆಡೆ ಜನಕಜೆಯು
ಕುಳಿತಿರಲು ನೋಡಿ ವಿನಯದಿಂದ ನುಡಿದನು

ಪದ

ಆರಮ್ಮಾ ಜನನಿಯೇ ಘೋರಕಾನನ
ದೊಳು ವೋರ್ವಳ ಕುಳಿತಿರುವೇ ||

ಕಾರಣವೇನಿದು ಮೀರಿದ ದುಕ್ಕವು
ಕಾಂತೆಯೇ ಪೇಳೆನಗೇ ||ಆರಮ್ಮಾ ಜನನಿಯೇ ||

ವಾಲ್ಮೀಕಿ : ಅಮ್ಮ ಜನನೀ, ನೀನು ಯಾರು ನಿನ್ನ ನಾಮಾಂಕಿತವೇನು? ಈ ಘೋರಡವಿಯೋಳ್ ವೋರ್ವಳೇ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಈ ರೀತಿ ದುಃಖವನ್ನು ಮಾಡುವಂಥ ಕಾರಣವೇನಮ್ಮ ತಾಯೀ.

ಪದ

ನಾಥನು ಧಾರಮ್ಮಾ ಮಾತೆಯೇ ಯನ್ನೊಳು

ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಲೀ ಪೇಳು ||

ಭೀತಿಯ ಪಡದಿರು ಸೈರಿಸು ಸೈರಿಸು

ಯಾತಕೆ ಈ ಗೋಳು ||

ವಾಲ್ಮೀಕಿ : ಅಮ್ಮಾ ತಾಯೀ, ನಿನ್ನ ರೀತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಜಾತನಾಯಕನ ಪ್ರೀತಿಯಾಗೆ ತೋರುವುದು. ಖ್ಯಾತಿವಂತನಾದ ನಿನ್ನ ನಾಥನು ಧಾರು? ಭೀತಿಪಡದೇ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದನ್ನೊಡನೆ ವಿವರಿಸಿ ಪೇಳುವಂಥವಳಾಗಮ್ಮಾ ಮಾತೆ ಲೋಕಪ್ರಖ್ಯಾತೆ.

ಪದ

ದಿಟ್ಟೆಯೇ ನಿನ್ನನು ಬಿಟ್ಟವ್ವಯಾರರೀ

ಕಟ್ಟಾರಣ್ಯದೊಳಗೆ ಗುಟ್ಟಿನು ತಿಳುಹು

ಪಾರ್ಥನೆ ವರವನು ಕೊಟ್ಟವನಾಣೆ ಯನಗೇ ||

ವಾಲ್ಮೀಕಿ : ಅಮ್ಮಾ ದಿಟ್ಟೆಯಾದ ಬಟ್ಟ ಕಂಗಳೇ, ಈ ಕಟ್ಟಾರಣ್ಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಕರೆತಂದು ಬಿಟ್ಟವ್ವಯಾರರು. ಅಕಟಕಟಾ ಇಂತಾ ಕೆಟ್ಟ ಕಾಯರಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಹುದೇ. ನೀನು ಯೆಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೂ ಚಿಂತಿಸಬೇಡ. ಅಷ್ಟ ಮೂರ್ತಿ ಗಂಗಾಧರೇಶನಾಣೆಗೂ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ ಸಿಟ್ಟನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ತಿಳಿಸಬೇಕಮ್ಮಾ ಸೃಷ್ಟಿಜನ ಮಾತೆ.

ಕಂದ

ವಂದನೆ ವರಮುನಿರಾಯನೆ ಹಿಂದೋ

ವರ್ ಖೂಳ ಖಳನು ಈ ರೂಪಿನೋಳ್

ಬಂದು ಬಹು ಬಾಧೆಯಂ

ಪಡಿಸಿದನಾದ ಕಾರಣ ಅಂದಿನಪರಿ

ಯಿಂದಿತೆಂದು ಸಂದೇಹಿಪೆನ್ನೆ ಮುನಿಪಾ ||

ಸೀತೆ : ವಂದನೆಗೈದು ಬಿನ್ನೈಸುತ್ತೇನೆ ಸ್ವಾಮಿ ರುಷಿವ್ವಯರರೇ. ಹಿಂದೆ ಒಬ್ಬ ಖಳನು ಈ ರೂಪಿನಿಂದ ಬಂದು ಬಹಳ ತೊಂದರೆಪಡಿಸಿ ಬಳಲಿಸಿದನಾದ ಕಾರಣ, ಇಂದು ನಿಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಯನ್ನ ನೆಲೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಂದೇಹವಾಗುವದ್ಯೆ ಮುನಿಪಾ ಮಾಡುವೆನು ಬಿನ್ನಪಾ.

ವಾಲ್ಮೀಕಿ : ಅಮ್ಮಾ ಸುಂದರಾಂಗಿ, ಯನ್ನ ಪೆಸರು ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮುನಿವ್ವಯರನೆಂದು ಕರೆಯುವರು. ನಮ್ಮ ತಪೋ ನಿವಾಸವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಸಮೀಪವಾಗಿರುವುದು. ಯಾಗ ನಿಮಿತ್ಯವಾಗಿ ಗಂಧಚಂದನಾಧಿ ದರ್ಭೆ ಸಮಿತ್ತುಗಳನ್ನ ಕುಯ್ಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದು ಇದ್ದೇನೆ.

ಸಂದೇಹಿಸದೆ ನಿಮ್ಮ ನೆಲೆಯನ್ನು ಚಂದದಿಂದ ವಿಸ್ತರಿಸಬೇಕಮ್ಮಾ ಸುಂದರವದನೆ.

ಪದ

ಪರಮಗುರುವೆ ಕರುಣಿಸೆನ್ನ ಪರಿಯ
ನಿಮ್ಮೊಳು ವೊರೆವೆನೋ ಯನ್ನ ||
ಪುರವು ಅಯೋಧ್ಯಾ ಪಾಲನಾದ ಸ
ರಸಿಜಾಕ್ಷನ ಅರಸಿ ಅರಸನು ತೊರೆದ ||

ಸೀತಾ : ಹೇ ಪರಮ ಗುರುವೇ, ಕರುಣಿಸುವುದಾದರೆ ಯನ್ನ ಪರಿಯನ್ನ ವಿವರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಪುರ ಅಯೋಧ್ಯಾ ನಗರದ ಅರಸನಾದ ಸಾರಸಾಕ್ಷ ರಾಮಚಂದ್ರನ ಅರಸಿ ಸೀತಾದೇವಿಯಾದ ನಾನು ಪರಮಸೌಖ್ಯದಿಂದ ಅರಮನೆಯೊಳಗಿರಲೊಂದು ದಿವಸ, ತರಣಿಕುಲಜಾತನು ದುರುಳನುಡಿ ಕೇಳಿದವನಾಗಿ ಹೇ ಗುರುವೇ, ಯನ್ನ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ನರಸಂಚಾರವಿಲ್ಲದಿರುವ ಈ ಘೋರ ಅಡವಿಗೆ ತರುಬಿ ಪರದೇಸಿಯಳ ಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟನೈಯ್ಯ ಮುನಿಯೇ ಸರ್ವಜ್ಞ ಮತಿಯೇ.

ಪದ

ದುರುಳ ರಜಕಾನು ಜರಿದನು ಯೆಂದು
ಈ ತೆರನ ಮಾಡಿದನು ||ಪರದೇಶಿಯಾದೆ ||

ಸೀತಾ : ಹೇ ಕರುಣಾಕರನೇ ಗುರು ವಾಲ್ಮೀಕನೇ, ಕಿರಿದಾದ ಈ ತಾಳೆಯನ್ನು ವರೆದು ನೋಡದೆ ಸುರಚಿರಕ್ಕೆ ಸರಿಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಬೆಲೆಗೈದ ಮೂಢರಂತೆ ದುರುಳ ರಜಕನಾದಿದ ಮೂಢತನದ ವಚನವನ್ನು ಅರಿತವನಾಗಿ ಯನ್ನ ತೊರೆದುಬಿಟ್ಟನೈಯ್ಯ ಮುನಿಯೇ ಸರ್ವಜ್ಞಮತಿಯೇ.

ಪದ

ಧರಣಿ ತುಮಕೀಪುರವಾಸನಾದ
ಪರಶಿವ ಮುನಿಯನ್ನು ದೊರಕಿಸಿದನು ||

ಸೀತೆ : ಹೇ ಗುರುವೇ, ಈ ಧರಣಿಗಧಿಕವಾದ ತುಮಕೀಪುರವಾಸ ಗಂಗಾಧರೇಶನು ತರಳೆಯ ಮೇಲೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಂತಃಕರಣವಿಟ್ಟು ಪೊರೆಯಬೇಕೋ ಗುರು ಮಹಾತ್ಮ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಆತ್ಮ.

ವಾಲ್ಮೀಕಿ : ಅಂಬುಜೋಧರಿ ಕೇಳು ಕಂಬುಕಂದರೀ. ಕುಂಭಿಣೀಶನಾದ ಜನಕ ಚಕ್ರೇಶನೆಂಬ ಭೂಮಿಪಾಲಕನಿಗೆ ಸಾಂಬನಾಣೆಯಾಗಿಯೂ ಸಂಭ್ರಮದ ಗುರುಗಳ ಹಾಗೆ ಇಹವು. ಡಂಭದ ಮುನಿಯೆಂದು ತಿಳಿಯದೆ ನಂಬಿ ಗಂಭೀರವಾದ ನಮ್ಮ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದು ವಿನಯದಿಂದ ಇರಬಹುದಮ್ಮ ತಾಯೇ ರಘುರಾಮರ ಪ್ರಿಯೇ.

ಸೀತೆ : ಹೇ ಗುರುವೇ, ನಿಮ್ಮ ಚಿತ್ತಾನುಸಾರದಂತೆ ಪರಮ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ತೆರಳುವಂತಾ ಪಥವನ್ನು ತೋರಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಪೋದರೆ ಬರುವಂಥವಳಾಗುತ್ತೇನೈ ಸ್ವಾಮಿ ಭಕ್ತಜನ ಪ್ರೇಮಿ.

ವಾಲ್ಮೀಕಿ : ಅಮ್ಮಾ ಸೀತಾದೇವಿ, ಇದೇ ಪಥವಾಗಿ ಪೋಗೋಣ ಬಾರಮ್ಮಾ ಸೀತೆ ಪೃಥ್ವೀಜನ ಮಾತೆ.

ಕಂದ||ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ

ಯೇನೆಂಬೆ ಈ ಮಹಾಸ್ಥಳ ಮನ
ಕಾನಂದಮಾಗಿ ತೋರ್ಪುದು ಯೆನಗಂ ||ಪ ||
ಈ ಮೃಗಮಿಷ್ಣ ಶುಕಪಿಕ
ಗಾನವ ಪಾಡುತಲಿರ್ಪುದು ಮುನಿಪಾಲನಾಂ ||

ಭಾಗವತರ ಕಂದಪದ್ಯ (ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ)

ಕೇಳಿದರೇನೈಯ್ಯ ಸಭಾಜನರೇ ಈ ಪ್ರಕಾ
ರವಾಗಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಸೀತಾ ಅಮೃತ್ಯುನವ
ರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಹೊರಟವನಾಗಿ ಬಿಟ್ಟು ವೋಗು
ವುದಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದೆ ಯಮೃಲೆಯಂತೆ ಹಿಂ
ದಕ್ಕೆ ಹೋಹುತ್ತಾ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾ ಕಡೆಗೆ
ದೃಢಮನಸ್ಸಾಡಿ ಸಂಪೂರ್ಣಮಾದ
ದುಕ್ಕದಿಂದ ಹೊರಟುಹೋಗಲು ಸೀತೆಯು ಹಾ
ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಯೆಂದು ಬಿದ್ದು ಮೋರ್ಚಿತಳಾಗಿ ಇರು
ವಲ್ಲಿ ಆ ವನದ ಮೃಗಪಕ್ಷಿಗಳು ಬಂದು
ಸೀತೆಯ ಕಷ್ಟ ತಮ್ಮದೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಬಾಲದಿಂ
ದಲೂ ರೆಕ್ಕೆಯಿಂದಲೂ ನೀರುತಂದು ತಳಿ
ಯಲು ಸೀತೆಯು ಯೆಚ್ಚರಗೊಂಡು ಅಗಲಿ
ಹೋದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನೆಂದು ಅನಾಥದೈವರಕ್ಷಕಾ
ಯೆಂದು ಇಂತೆಂದಳು ||

ಪದ

ತಡೆಯಲಾರೇನಮ್ಮಾನಾನು ಮಡದಿ
ಮಣಿಗಳಿರಾ ಯನ್ನ ನಡುವು ಕಳು
ಕಳುವೆನುತ ಕಡುಬಾಡಿ ತೋರುತಲಿದೆ ||

ಸಾರಸಾಕ್ಷಿಯರು ಕೇಳಿ ಆರು ಮೂರು
ಮಾಸ ಈಗ ಪೂರೈಸಿತಿನ್ನ ತೋರುತಿದೆ
ಜನನ ಬಾಧೆ ||ಸಾರಸಾದಿ ಪಂಜರದಿ
ಕೂಕವು ತ್ವರಿತದಿಂ ಸಂಚರಿಸುವ ತೆರದಿ
ಯನ್ನ ಗರ್ಭಾಂಬುಧಿಯಲ್ಲಿ ತಿರುಗುತಿರ್ಪು
ದೀಶಿಶುವು ||ಭಾಸುರಾಂಗಿ ಯಾರು

ಇಲ್ಲ ಈ ವನದೊಳು ಯನ್ನ ಮಾಸಕೊಡದಿ
ರಕ್ಷಿಸಲು ಈಶ ಗಂಗಾಧರೇಶ ಪೊರೆವ ||

ದ್ವಿಪದ

ಮುನಿಸತಿಯರೆಲ್ಲಾರು ವಿನಯದಿಂ ಕೇಳಿ
ಜನನ ಬಾಧೆಯು ಕೇಳಿ ಯನಗೆ ಘನವಾಯಿ
ತೆಂದು ತನುವು ತರಹರಿಸುತ್ತಿದೆ ತಡೆಯ
ಲೆಂತಿರ್ಪುದು ಸರಸದಿಂ ಪ್ರಿಯನೋಳ್
ಸುರತ ಕ್ರೀಡೆಯೋಳ್ ಇರಲಾಗದಮ್ಮ
ತರಳಾಯತಾಕ್ಷಿಗಳಿರಾ ನೀವೆಲ್ಲ
ವಂದಾಗಿ ಕರುಣವಿಟ್ಟೆನ್ನನು ಕಾ
ಯಬೇಕೆಂದು ಧರಣಿಯೋಳ್ ಪ್ರಕ
ಟನಪುರ ನಿವಾಸನಾದ ಪರಶಿವ ನಿಮ್ಮನ್ನ
ರಕ್ಷಿಸುವನಮ್ಮಾ ||

ಭಾಗವತರ ಕಂದಪದ್ಯ (ಗೌಳ)

ಜನಿಸಿದ ಬಾಲಕರೀರ್ವರ ತನುಕಾಂ
ತಿಯ ನೋಡಿ ಹಿಗ್ಗುತಾಲಾಗ ದಿನದಿನದ
ಹೊತ್ತು ಕಳೆದ ಬಳಿಕಂ ಮುನಿವರ
ಪೆಸರಿಡಲವಂಗೆ ಕುಶಲವರೆನುತಂ ||

ಜೋಗುಳ ಪದ

ತೂಗಿರೆ ನಾರಿಯರೆಲ್ಲರು ಬಾಲರ ಜೋ
ಗುಳವನು ಪಾಡಿ ಬಾಡಿ ಬಳುಕುತಲಿ
ಬಟ್ಟ ಕುಚೆಯರು ಒಡಸ್ವರಗೂಡಿ ||
ದಶರಥನಂದನ ನಣುಗರೆ
ಜೋಜೋ ಕುಶಲವ ಕುಮಾರರೇ ಜೋಜೋ ||
ಶಶಿಮುಖಿ ಸೀತೆಯ ಬಸುರೊಳು
ಜನಿಸಿದ ಅಸಮಸಾಹಸರೇ ಜೋ ಜೋ
ರವಿಶಶಿಯಂದದಿ ಪೊಳೆವರೆ ಜೋ ಜೋ
ನವಪ್ರಜ್ವಲರೆ ಜೋ ಜೋ
ಭೂಮಿ ಪ್ರಕಟನಪುರ ಶಿವ ಸಖನಿಗೆ ನಿಜ
ಕುವರರೆ ಪಾಡುವೆ ಜೋ ಜೋ ||

ಭಾಗವತರ ಕಂದಪದ್ಯ (ಗೌಳ)

ದಿನಕೊಂದು ಪರಿ ಬೆಳೆಯುತೆ ಶಶಿ
ಯಂತೆಸೆವ ಬಾಲರಾಟವನು ನೋಡುತಾ
ಧನುರ್‌ವಿದ್ಯೆಗಮದ್ಯಾವ ವಿನಯದೊಳ್
ವುಪದೇಷ ಮುನಿಗೈದ ವಾಲ್ಮೀಕಿಯೂ ||

ಪದ||ರೂಪಕ

ಬನ್ನಿರೋ ಬಾಲರೆ ಮನ್ಮಥಕಾರರೇ
ಕನ್ಯಕಮಣಿ ಸೀತೆ ಜನ್ಮ ಸಂಭವರೆ ||

ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಾಗಮ ಸಾಧನೆಗಳ ಕ್ರಮಾ
ಬೋಧನೆಯನು ಪೇಳ್ವೆ

ವಾಲ್ಮೀಕಿ : ನವಮನ್ಮಥಕಾರರಾದ ಹೇ ಮುದ್ದು ಬಾಲಕರೇ ಬನ್ನಿ. ನಿಮ್ಮನ್ನ ವಿವಿಧೋಪಚಾರದಿಂದಾರೈದು ಅವಿರಗಣಮಂತ್ರ
ಶಕ್ತಿವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳನು ಅಸ್ತಶಸ್ತ್ರ ಸಾಧನೆಗಳ ಕ್ರಮವನ್ನು ಸವಿಸ್ತಾರದಿಂ ಬೋಧಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ. ತವಕದಿಂ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿರೈಯ್ಯ
ಸೀತಾಕುಮಾರರೆ.

ಪದ

ಹೇ ಮಗು ಕುಶಲವರೆ ಆ ಮಹಾಕಾ
ವ್ಯವಾ ಪ್ರೇಮದಿ ಪೇಳುವೆ ರಾಮಚರಿತವ ||
ಬನ್ನಿರೋ ಬಾಲರೆ ||

ವಾಲ್ಮೀಕಿ : ಯಲೈ ಕಾಮಸನ್ನಿಭರಾದ ಕುಶಲವ ಕುಮಾರಕರೇ, ಆ ಮಹಾ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಬಂಧಮಾದ ಶ್ರೀರಾಮಚರಿತ ವ್ರತವೆಂಬುದನ್ನು
ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪೇಳುತ್ತೇನೆ. ಪ್ರೇಮವಿಟ್ಟು ಕೇಳಿದರೆ ಬುದ್ಧಿ ಕುಶಲತೆಯುಂಟಾಗುವದೈಯ್ಯ ಮುದ್ದು ಬಾಲಕರೇ ಬಾಲ ಸೂಯರ
ಪ್ರಭಾಕರರೆ.

ಪದ

ತರಳರೇ ನಿಮಗಿನ್ನು ವರ ಧನುವಿದ್ಯೆಯಾ
ಹರನ ಕರುಣದೊಳು ಅರುಹುವೆ ಇನ್ನ ||

ವಾಲ್ಮೀಕಿ : ತರಣಿಕುಲ ಸಂಜಾತರಾದ ತರಳರೇ ಕೇಳಿ. ದೊರೆ ಮಕ್ಕಳಾಗಿ ಪುಟ್ಟಿದ ಬಳಿಕ ಅರಿರಾಯರನ್ನು ಜೈಸುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ
ಪರಿಪರಿಯ ಸನ್ನಾಹವನ್ನು ಅರಿತಿರಬೇಕು. ಆದ ಕಾರಣ ಈ ಧರಣಿಗಧಿಕವಾದ ಪ್ರಕಟನಪುರನಿವಾಸ ಈಶ ಗಂಗಾಧರೇಶನ ಭಾಸುರ
ಕರುಣನಿಂದ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿರೈಯ್ಯ ಸೀತಾ ಕುಮಾರಕರೇ.

ಕುಶಲವರು : ಗುರುಗಳ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರೆಗೆ ತಪ್ಪದೇ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೈ ಸ್ವಾಮಿ ಭಕ್ತಜನ ಪ್ರೇಮಿ.

ಲವಕುಶರ ಕಾಳಗ

(ಕರ್ಕಾಟಕಿ ಬರುವಿಕೆ)

ಪದ

ಬಂದಳಸುರೆ ಬೇಗದಿಂದಲೀ ವನಮಧ್ಯದ
ಲ್ಲಿ ನಿಂದು ಕೂಗಿ ಆರ್ಭಟಿಸುತ್ತಲಿ ||
ದುರುಳಧರಕೆ ಕರವ ಬಡಿಯುತ ಹೆ
ಮ್ಮಾರಿಯಂತೆ ತೆರೆದು ಕಣ್ಣ ಕಿಡಿಯ ಸುರಿಯುತಾ ||
ಮಾರ್ಗ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಚರಿಸುತಾ ||ಮಾನವರ
ಹಿಡಿದು ತನುವ ಸೀಳಿ ಕುಡಿವೆ ರುಧಿರವಾ ||
ಧರಣಿಗಧಿಕ ದ್ರೋಣಪುರವನು ಪಾಲಿಸುವ
ಗಂಗಾಧರನು ದೊರಕಿಸಿದನು ||ಪ ||ನರರನೀಗ

ಕರ್ಕಾಟಕಿ : ಯಲವೆಲವೊ ನರನೇ ವರಭಯ ಪೋರನೇ, ಸರಸದಿಂ ಈ ವರಸಭೆಗೆ ಬಂದ ಪರಮ ಸುಂದರಿ ಧಾರೆಂದು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಾ
ಇದ್ದೀ ನೀ ಧಾರು ನಿನ್ನ ಪೆಸರೇನು ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ವಿಸ್ತರಿಸೋ ನರನೇ ವರಭಯ ಪೋರನೆ.

ಯಲಾ ಸಾರಥಿ ಈ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠತರಮಾದ ಲಂಕಾ ಪಟ್ಟಣಾಧಿಪ ಅಷ್ಟದಕ್ಷ ಬಾಹುಬಲ ಗರ್ವಿಷ್ಠನಾದ ರಾವಣನ ಅಷ್ಟಮಂದಿ
ದಾನವಿಯರ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಶ್ರೇಷ್ಠಳಾದ ಕರ್ಕಾಟಕಿಯೆಂದು ತಿಳಿಯೋ ಚಾರ ವರಭಯ ಪೋರ.

ಯಲಾ ಚಾರಕಾ ಈ ವರಸಭೆಗೆ ಬಂದ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಪೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳೋ ನರನೆ ವರಭಯ ಪೋರನೇ.

ಪದ

ಭಳಿರೆ ಡಿಳಿರೆ ದಿಗ್ಬಳಿಗರನೊಬ್ಬನೇ
ಬಹು ನಿಬ್ಬರದೊಳು ತಬ್ಬುವೆ ನಿಬ್ಬಟೆಯು
ರಿ ದೆಬ್ಬುಲಿ ಪರಿ ಹುಬ್ಬರಿಸುವೆ ನೋಡಿ
ನೋಡಿವರ ಜೋಡಿಯು
ಸಿಗಿದಿಡುವೆ ಕೋರೆದಾಡೆಗಳಲಿ
ನಮ್ಮ ಎಡೆಯ ಮಾಡಿಸುವೆನು
ನೋಡ್ ತನವ ||ಭಳಿರೆ ||

ಕರ್ಕಾಟಕಿ : ಅಪ್ಪಾ ಸಾರಥಿ. ನಮ್ಮ ವನಾಂತರದಲ್ಲಿ ಬರುವ ನರ ಮಾನವರು ರಥಚೀತ್ಕಾರವು ತುರಗರವದ ಹೇಶಾರವ ಈ ಶಬ್ದಗಳು
ಕೇಳಿ ಅಹಹಾ ಯನ್ನ ಕರ್ಣ ಕರ್ತೋರವಾಗಿರುವುದು. ಬರುವ ಚಂಡರ ರುಂಡವಂ ಖಂಡಿಸಿ ತಿಳಿ ರುಧಿರಮಂ ಘಳಿಲನೆ ಕೂನವಂಗೈದು
ವಳಗಿರುವ ಮಾಂಸವನ್ನು ಸಂಶಯದೆ ತರಿದು ಮಸಾಲೆಯಿಟ್ಟು ಪಾಕವಂಗೈದು ಯನ್ನ ಬಂಧುಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಅವುತಣ ಮಾಡಲಿಕೆ
ಬಂದು ಇದ್ದೇನೋ ಸಾರಥಿ.

ಅಹೋ ಸಾರಥಿ, ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನರಮಾಂಸವನ್ನು ತೃಪ್ತಿಯಿಂದ ಭೋಜನಗೈದು ಅನೇಕ ದಿನಗಳಾಗುತ್ತಾ ಬಂತು. ಅಹಹಾ ಯನ್ನ ಅದೃಷ್ಟ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಇಂದಿನ ದಿನ ತೊಂದರೆಯಿಲ್ಲದೆ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಮುಂದೆ ಮಂದಮತಿ ನರರ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲದೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದು ಇದ್ದೇನೋ ದೂತ ನೋಡೆನ್ನ ಘಾತ.

ಪದ

ಯೀಶ ಮಹೇಶ ಯೀಶನು ಮ
ಹೇಶನು ಜಗದೀಶನು ಗಿರಿಜೇಶನ
ದಯ ವೋಸರಿಸದೆ ಸೂಸಿತು ನಾ ಮೀಸ
ಲಿರುವೆನೀ ಸಮಯದೀ ||ಭಳಿರೆ ||

ಕರ್ಕಾಟಕಿ : ಆಹಾ ಸಾರಥಿ, ಈ ಪೊಡವಿಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಡಗರದಿ ರಾಜಿಸುವ ತುಮಕೀ ಪಟ್ಟಣವ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂ ಪಾಲಿಸುವ ಈಶ ಗಂಗಾಧರೇಶನ ಭಾಸುರನ ಪಯೋದ್ರಷ್ಟಿಯಿದ ಯನ್ನ ನಾಸಿಕಕ್ಕೆ ಸೂಸಿದ ನರವಾಸನೆಯಂ ಕಂಡು ಆಸೆಪಟ್ಟು ಮೀಸಲಾಗಿ ಕಾದಿರುವೆನೋ ಸಾರಥಿ.

ಸೀತೆ : ಅಪ್ಪಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ, ಲಕ್ಷ ಪಣಗಳಾದರು ವಂದೇ ಬಾರಿ ಕುಕ್ಷಿಗಾಧಾರಗೊಂಬ ಈ ರಾಕ್ಷಸ ಮೂಳಿಯು ಯಮ್ಮನ್ನು ಹಿಡಿದು ಭಕ್ಷಿಸದೇ ಬಿಡುವಳಲ್ಲ. ಅಕ್ಷಯಾಸ್ತದಿಂದ ತಕ್ಷಣ ಪರಿಹರಿಸ ಬಾರದೇನಪ್ಪಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ ರಕ್ಷಿಸಲೈ ಲಕ್ಷ್ಮೀರಮಣಾ.

ಲಕ್ಷ್ಮಣ : ಅಮ್ಮಾ ಘಣಿನಿಭವೇಣೀ, ಬಣಗು ಮೂಳಿಯಾದ ರಕ್ಕಸಿಯನ್ನು ಕ್ಷಣ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಈ ಕಣೆಯಿಂದ ಹಣಿದು ಕೆಡಹಿ ರಣಭೂತಗಳ ಪಾಲು ಮಾಡುವೆನಮ್ಮಾ ಗುಣ ಪಯೋನಿಧಿಯೇ.

ಪದ

ಬಿಡು ಬಿಡು ಬಿಡು ದಾರಿಯ ಯೆಲೆ ಧಡಿಗ
ರಕ್ಕಸಿಯೇ ನೀನು ಕೆಟ್ಟೆಯಾ ಗುಡಿಗುಡಿಸುತ
ನಿನ್ನ ಕಡುಗರ್ವಗಳನ್ನು ಕಡೆಗಾಣಿಸುವೆನು
ದೃಢಕರತೆರದೊಳು ಬಿಡು ಬಿಡು ದಾರಿಯಾ
ಯೆಲೆ ಧಡಿಗ ರಕ್ಕಸಿಯೇ ||

ಲಕ್ಷ್ಮಣ : ಯೆಲೆ ಧಡಿಗ ರಕ್ಕಸಿಯೇ ಕೇಳು, ಮಡಿದ ಪೆಣಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಹಡಗಿನಂತೆ ವಡಲಂ ಬೆಳಸಿಕೊಂಡಿರುವ ರಕ್ಕಸಿಯೇ ಕೇಳು ಗದ್ದಲಿಸಿ ಯನ್ನನ್ನು ಪಿಡಿದು ಭಕ್ಷಿಪೆನೆಂದು ಕಡಗೋಲಿನಂತೆ ಪಲ್ಗಳಂ ಕಟಕಟನೆ ಕಡಿದು ಗುಡಿಗುಡಿಸಿ ನುಡಿದ ಮಾತ್ರವೇ ನಿನ್ನ ಪುಡಿಗರ್ಜನೆಗೆ ಭಯಪಡುವನಲ್ಲಾ, ನಿನಗೆ ತುದಿಗಾಲ ವದಗಿದೇ ರಂಡೆ. ಎಲೆ ಪಾತಕಿ ರಂಡೆ ಕಡು ತೀವ್ರದಿಂದ ಪಥವನ್ನು ಬಿಡದೆ ರಥವನ್ನು ತಡೆದಿದ್ದೆ ಆದರೆ ನಿನ್ನ ತೊಡೆ ಯೆಲುಬುಗಳನ್ನು ಪುಡಿ ಪುಡಿಯಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಿ ವಡಲೊಳಗಿರುವ ನಿನ್ನ ಕರುಳುಗಳನ್ನು ಕಡೆಗೆ ಸುರಿಯುವಂತೆ ಇಕ್ಕೋ ದ್ರುಢ ಶರಕರದೋಳ್ ಪಿಡಿದಿರುವ ಕೂಗರಣೆಯಿಂದ ಜಡಿದು ಕೆಡಹುವೆನೆ ತುಚ್ಛರಕ್ಕಸಿ.

ಪದ

ಬಿಡೆ ಬಿಡೆನೆಲೋ ಮನುಜಾ ನಿನ್ನ ಹಿಡಿದು
ಭಕ್ಷಿಪೆ ಸಹಜಾ ತಡೆಯದೆ ನಿನ್ನೊಡಲ ಬಗೆದು
ಬಿಡದೆ ರುಧಿರವ ಕುಡಿಯುವೆನೀಗ ||

ಕರ್ಕಾಟಕಿ : ಯಲೇ ತಡಕಿ ನೋಡಿದರು ವಡಲೊಳಗೆ ಹಿಡಿ ಮಾಂಸವಿಲ್ಲದೆ ತಡಿಕೆಯಂತೆ ಬಡಿದಾಡುವ ಬಡಮನುಜನೇ ಕೇಳು, ವಡಲ ತೃಷೆಯನ್ನ ತಡೆಯಲಾರದೇ ಕಡು ಕಳವಳವ ಪಡುತ್ತಾ ಮಡಿದ ಶವಗಳನ್ನು ತಡಕುತ್ತಲಿದ್ದ ಈ ಧಡಿಗ ರಕ್ತಸಿಯ ಬಾಯಿಗೆ ಕಡಲೇಗಿಡದಂತೆ ನಡುಗಿಡದಲ್ಲಿ ನೀನು ಸಿಕ್ಕಿದ ವೇಳೆ ಬಿಡುವಳಲ್ಲ. ಅಹೋ ಖುಲ್ಲ, ತಡೆಯದೆ ನಿನ್ನ ಗಡಣಿಸಿ ಪಿಡಿದು ವಡಲಿನಲ್ಲಿರುವ ರುಧಿರವನ್ನು ಕುಡಿದು ನಡು ತೊಡೆಗಳನ್ನು ಮುರಿದು ಪುಡಿ ಪುಡಿ ಮಾಡಿ ಬೇಯಿಸಿ ಸಡಗರದಿಂದ ನುಂಗಿ ನೀರ್ ಕುಡಿದು ಬಿಡುವೆನೆಲೋ ನರನೇ ತಿಳಿ ಪಾಮರನೇ.

ಪದ

ಹೆಚ್ಚು ವಚನ ಬಿಡು ಮೂಳಿಯೇ ಛೀ
ಮುಚ್ಚು ಬಾಯಿ ಕುಲಗೇಡಿಯೇ ಎ
ಚ್ಚು ಶರವ ನಾನೀಗಲೇ ನಿನ್ನಯಾ ಕೆ
ಚ್ಚು ಮುರಿಯುವೆ ಯಚ್ಚರದಿಂದಿರು ||
ಬಿಡು ಬಿಡು ದಾರಿಯಾ ||ಯಲೆ ಧಡಿಗೇ ||

ಲಕ್ಷ್ಮಣ : ಯಲೇ ತುಚ್ಛ ಮೂಳಿಯೇ, ಹೆಚ್ಚಿನ ರೋಷದಿಂದ ಬಿಚ್ಚಿದ ನೇತ್ರಗಳಂ ಮುಚ್ಚದೆ ಕಿಚ್ಚಿನಂತೆ ಕಿಡಿಗರೆದು ವುಚ್ಚುನಾಯಿಯಂತೆ ಬೊಗಲಿದ ಮಾತ್ರವೀ ನಿನ್ನ ಪುಡಿ ಘರ್ಜನೆಗೆ ನಾನು ಬೆಚ್ಚಿ ಬೆದರುವೆನೆ. ಹೇ ಕಚ್ಚುರುಕ ರಂಡೆ ಹುಚ್ಚು ಮುಂಡೆ, ಹೆಚ್ಚು ವಚನಗಳನ್ನು ವುಚ್ಚರಿಸದೆ ಯಚ್ಚರಗೊಂಡು ಬಚ್ಚಲು ರಚ್ಚೆಯಂತೇ ನಾರುವ ನಿನ್ನ ಬಾಯನ್ನು ಮುಚ್ಚುವಂಥವಳಾಗು. ಇಚ್ಛೆಗೆ ಬಂದಂತೆ ಹುಚ್ಚು ಮಾತುಗಳಂ ಬೊಗಲಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಈ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತೇನೆ ನೋಡುವಂಥವಳಾಗೆ ತುಚ್ಛ ರಕ್ತಸಿ.

ಪದ

ಯಲವೋ ಖೂಳನೇ ನಿನ್ನವರ ಬೊಲುಮೆ
ಪೇಳಿದರಿನ್ನ ಭಲಭಲರೆ ಭ್ರಷ್ಟಾ ನಿನ್ನನು
ಛಲಧಿ ನುಗ್ಗಿ ಜಲವ ಕುಡಿಯುವೆ ||

ಕರ್ಕಾಟಕಿ : ಯಲಾ ಖೂಳನಾದ ಮನುಜನೇ ಕೇಳು. ಈ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಯನ್ನ ಪೆಸರು ಕೇಳಿದ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಸುರೇಂದ್ರ ಮೊದಲಾದ ದೇವರ್ಕಗಳೆಲ್ಲರು ಆಳುವ ನಗರಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಗೋಳಿಡುತ್ತಾ ಪಲಾಯನಕ್ಕೊಳಗಾಗುವರು. ಜಾಳು ನರಮನುಜ ಬಾಳಿಕೆಯಿಲ್ಲದ ಬಲುಮೆಯನ್ನು ಧೂಳಿಪಟ ಮಾಳ್ವ ಈ ರಕ್ತಸಿಯ ಮುಂದೆ ಬಹಳವಾಗಿ ಪೇಳಿಕೊಂಡ ಮಾತ್ರವೇ ಕೇಳಿ ಭಯತಾಳಿ ಹೋಗುವಳಲ್ಲ. ಹೋ ಖುಲ್ಲಾ ನೀಳವಾದ ಯನ್ನ ತೋಳುಗಳಿಂದ ತಪ್ಪದೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಪಿಡಿದಪ್ಪಿ ತಪ್ಪನೆ ನೆಲಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಳಿಸಿ ತಿಂದು ತೇಗುಬಿಡುತ್ತೇನೋ ನರ ಮನುಜಾ.

ಪದ

ಧರೆಯೊಳು ದ್ರೋಣಪುರೀಶನ ಶ್ರೀ
ಚರಣದಾಣೆ ಸೆರದಿಂದ ನಾ ದುರುಳೆ ನಿನ್ನಯ
ಕಿವಿ ನಾಸಿಕ ಸ್ತನಗಳ ಗರಿಗರಿಯೆನುತಲೀ
ತರಿದು ಕೆಡಹುವೆನು ||ಬಿಡು ದಾರಿಯ ||

ಲಕ್ಷ್ಮಣ : ಯಲೆ ತುಚ್ಚರಕ್ಕಸಿ, ಸರಸರನೆ ನಾವು ಪೋಗುವ ದಾರಿಗೆ ಯೆದುರಾಗಿ ಬಿರಬಿರನೆ ಬಂದು ಹೆಮ್ಮಾರಿಯಂತೆ ನಿಂತು
ಧುರಧುರನೆ ನೋಡಿದರೆ ನಾನು ಭಯಪಡುವನಲ್ಲೆ ಪಾತಕಿ ರಂಡೆ ದುರಹಂಕಾರದ ಮುಂಡೆ. ಈ ಧರಣಿಗತಿಶಯಮಾದ ಪ್ರಕಟನಪುರ
ನಿವಾಸ ಈಶ ಗಂಗಾಧರೇಶನ ಚರಣ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಪರಮ ಪಾತಕಿಯೇ ನಿನ್ನ ಕರಚರಣ ಕರ್ಣನಾಸಿಕ ಕುಚಗಳನ್ನು ಭೇದಿಸಿರುತ್ತೇನೆ
ಭ್ರಷ್ಟ ರಕ್ಕಸೀ.

ಪದ

ವರ ಸೌಮಿತ್ರಿ ತರಳ ನಾವು ಇರುವ ವನದೊಳು
ಚರಿಸುತಿಹವು ಕರಿಯು ವರಾಹ ಕರಡಿ ಪುಲಿಗಳು ||
ಮುನಿಗಳಿರುವೊ ಸ್ಥಳ
ವಿದಲ್ಲಾ ಜನರು ಸುಳಿಯದ ವನಕೆ ತಂದು
ಭೀತಿಯನ್ನು ಮನಕೆ ಬಿತ್ತಿದಾ ||

ಸೀತೆ : ಅಪ್ಪಾ ಸೌಮಿತ್ರಿ, ತರಳನೇ ಕೇಳು. ಗುರು ಪತ್ನಿ ಪುತ್ರರಿರುವ ಪರಮ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಕರದೊಯ್ಯಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡರೆ
ದುಷ್ಟಕರಿವರಾಹ ಕರಡಿ ವ್ಯಾಘ್ರದಿಂ ದುರುಳ ಮೃಗಕುಲ ಚರಿಸುವ ನರ ಸಂಚಾರವಿಲ್ಲದ ಈ ಕಾನನಕ್ಕೆ ಯನ್ನನ್ನು ಕರೆತಂದು ಕೊರತೆಗೆ
ಈಡು ಮಾಡಿದೆಯೇನಪ್ಪಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ.

ಪದ

ಸಿದ್ಧ ಸಾಧ್ಯರಿಲ್ಲದಂತಾ ಅದ್ವಾನ
ವನವಿದು ಮುದ್ದು ಮುನಿಕುಮಾರರಿ
ರುವ ಸದ್ದು ಕಾಣದೋ ವರ ಸೌಮಿತ್ರಿ ||

ಸೀತೆ : ಅಪ್ಪಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣ, ನಿನ್ನ ನುಡಿ ಬದ್ಧವೆಂದು ನಿರ್ಧಾರವಾಗಿ ನಂಬಿದ್ದಕ್ಕೆ ಗದ್ದೆಗಿಕ್ಕಿದ ನೀರಿನಂತೆ ಬಯಲು ಮಾಡಿ ಇದ್ದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ
ಇರಗೊಡದೆ ವುದ್ಯಾನವನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಸಿದ್ಧಸಾಧ್ಯರು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವ ಮುದ್ದು ಮುನಿಪುತ್ರರೇ
ಮೊದಲಾದ ಸದ್ದು ಸುಳುವೇ ಇಲ್ಲದಿರುವ ಅದ್ವಾನ ಕಾನನಕ್ಕೆ ಯನ್ನನ್ನು ಕರೆತಂದು ಬಿಟ್ಟ ಕಾರಣವೇನಪ್ಪ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ.

ಪದ

ಸುಡುವಾ ಬಿಸಿಲು ತೊಡರಾಗಲು
ಗಿಡದಾ ಪೊದೆಯೋಳ್ ನಡೆಯಲಾರೇ
ಕಡೆಹಾಯಿಸೋ ಮೃಡನ ಕೃಪೆಯೊಳು ||ವರನ ಮಿತ್ರಾ ||

ಸೀತೆ : ಅಪ್ಪಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ ಈ ಘೋರಡವಿಯಲ್ಲಿ, ಸುಡುವ ಬಿಸಿಲು ತೊಡರಗಲ್ಲು ನಡೆವರೆ ಮುಳ್ಳು ಗಿಡದ ಪೊದೆಗಳೊಳಗೆ
ಅಡಿಯನಿಡಲಾರದೇ ತಡವರಿಸಿ ತೊಡೆಗಳೆರಡು ಗಡಗಡನೆ ನಡುಗುತ್ತಿರುವುದು. ಈ ಕಡು ಕಷ್ಟವನ್ನು ನೀನೆ ಕಡೆ ಹಾಯಿಸಬೇಕೋ
ಯೀಶಾ ಗಂಗಾಧರೇಶ.

ಲಕ್ಷ್ಮಣ : ಆಯುಃ ಪರಿಮಾಣವನ್ನು, ಗಳಿಸಿದ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು, ಕಲಿತ ಮಂತ್ರವನ್ನು, ಕೊಡುವ ಔಷಧವನ್ನು ನೀಡಿದ ದಾನವನ್ನು, ತನಗೆ
ಬಂದ ಮಾನ ಅಪಮಾನಗಳನ್ನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಬಾರದಾದ ಪ್ರಯುಕ್ತ ಹೇ ತಾಯೀ ನಾಯಿ ರಜಕನಿಂದ ಅಪನಿಂದ್ಯ ಅವತರಿಸಿತೆಂದು
ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಿಯನಾದ ಶ್ರೀ ಅರಸನು ಉಪಾಯದಿಂದ ದೇವಿಯವರನ್ನು ಬಿಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ವನದೊಳಗಿರಿಸಿ ಬಾರೆಂದು ಯನಗೆ
ನೇಮಿಸಿದರಾದ ಕಾರಣ ಈ ಅದ್ಭಾವದ ಕಾನನಕ್ಕೆ ವಡಗೊಂಡು ಬಂದೆನಮ್ಮಾ ತಾಯೀ, ಹೀಗಾಯಿತೆಂದು ವರಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ
ನೊಂದುಕೊಳ್ಳದೇ ನೀ ಗಮನಿಸಬೇಕಮ್ಮಾ ತಾಯೀ ರಾಘವನ ಪ್ರಿಯೇ.

ಸೀತೆ : ಅಯ್ಯೋ ಶ್ರೀ ರಾಮ ರಾಮ, ನಿರ್ಧರವಾಯಿತು ದುಶ್ಯಕುನ ಫಲವು, ನೀನೇ ಕಡೆ ಹಾಯಿಸಬೇಕೈ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ
ಮೂರುತಿಯೆ.

ಕಂದ ||ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ

ಕುಂಕಮ ನಗರ ನಿವಾಸನೇ ಪಂಕಜದಳ
ನಯನ ಪದ್ಮನಾಭ ಮುಕುಂದನೇ ವೆಂಕಟ
ರಮಣನೇ ಯನ್ನಯ ಸಂಕಟವನು
ಪರಿಹರಿಸಿ ಕಾಯೋ ಶ್ರೀವರ ನರಸಿಂಹಾ

ಸೀತೆ : ಅಯ್ಯೋ ಶಂಕರ ಮಿತ್ರ ಕುಂಕುಮ ಪುರನಗರಕರ್ತ ಪಂಕಜನೇತ್ರನಾದ ಶ್ರೀ ನರಸಿಂಹ ಮೂರ್ತಿಯೇ, ನಿನ್ನ ಪಾದ
ಕಿಂಕರಳಾದ ಯನ್ನ ಸಂಕಟವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಬಾರದೇ ದೇವಾ ಕರುಣಾ ಪ್ರಭಾವ.

||ಪದ ||

ಬಿಟ್ಟನೇ ಪ್ರಾಣೇಶನೋ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ದೇವ
ಕೆಟ್ಟಿನಲೈಯ್ಯ ನಾನು ಕೊಟ್ಟನೇ
ನೇಮವಾ ಕರುಣವಿಲ್ಲದೆ ವನಕೆ ಬಿಟ್ಟು
ಬಾರೆಂದೆನುತಾ ||

ಕೈಯ್ಯ ಖಡ್ಗದೊಳೆನ್ನಯಾ ಕೊರಳನು ತಾನು
ಕೊಯ್ಯಲಾರದೆ ಕಾಂತನು ಜೀಯೆಂಬೋ ವನದೊಳು
ಬಿಟ್ಟು ಬಾರೆಂದೆನುತಾ ಕೊಟ್ಟನೇ ನೇಮವನ್ನು ||

ಸೀತೆ : ಅಯ್ಯೋ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ, ಕಾಂತನು ತನ್ನ ಕೈಯ್ಯ ಖಡ್ಗದಿಂದ ಯನ್ನ ಕೊರಳನ್ನು ಕೊಯ್ಯಲಾರದೇ ಕಾಂತಾರದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಬಾರೆಂದು
ನಿನಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿದನಲ್ಲವೇ, ಅಯ್ಯ ಕರ್ಮವೇ ಅಕಟಕಟ ನಾನು ಕೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಪ್ಪಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ.

ಪದ

ಹರಬ್ರಹ್ಮ ಸುರಪರೆಲ್ಲಾ ದಿಕ್ ಪಾಲಕರು
ನೆರೆದು ಯೋಚಿಸಿದರಲ್ಲಾ ವುರಿಯೊಳು
ಪೋಗಿಸಿ ದಂದಿಯನೊಳು ದೋಷ
ತರಣಿ ವಂಶಜ ಕಂಡನೇ ||

ಸೀತೆ : ಅಪ್ಪಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ, ಆ ರಾಘವನು ಯನ್ನ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಬಿಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು? ಪುರದಲ್ಲಿ ವುರಿಯುವ ಅಗ್ನಿಯೋಳ್ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದ
ವ್ಯಾಳ್ಯದಲ್ಲಿ ಹರಸುರ ವಿರಿಂಚಾದಿ ದಿಕ್ಪಾಲಕರಾದಿಯಾಗಿ ನೆರೆದು ಪರಿಹರಿಸಿ ಪುಷ್ಪ ವೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಸುರಿಸಿದ್ದು ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಲ್ಲದೆ
ದೋಷಿಯೆಂದು ದೂಷಿಸಿ ಈ ಘೋರ ಅಡವಿಗೆ ಕಳುಹಿದರೇನಪ್ಪಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ ಮತಿವೀಚಕ್ಷಣಾ.

ಪದ

ಧರಣೀ ಪ್ರಕಟನ ಪುರವಾ ಪಾಲಿಪ
ಚಂದ್ರಧರನೇ ನಿಮ್ಮಯ ಪಾದವಾ
ನೆರೆನಂಬಿದನು ಈಗ ದೊರಕಿದ ಕಷ್ಟ
ವಾ ಪರಿಭವಗೊಳಿಸೋ ದೇವಾ ||

ಸೀತೆ : ಅಯ್ಯೋ ಹರಹರ, ತುಮಕೀಪುರಾಧೀಶ್ವರಾ ಪರಶಿವನಾದ ಗಂಗಾಧರೇಶ್ವರ, ಈಗಿನ ವ್ಯಾಳ್ಯದಲ್ಲಿ ದೊರಕಿರುವಾ ಕಷ್ಟ
ನಿಷ್ಕರವನ್ನು ನೀನೇ ಕರುಣವಿಟ್ಟು ಕಾಯಬೇಕೋ ದೇವಾ ಕರುಣ ಪ್ರಭಾವ.

ಪದ

ಪತಿಯು ತೊರೆದ ಬಳಿಕಾ ಯನಗೆ
ಗತಿ ಯಾರಕಟ ಧಾತ್ರಿಯೊಳಗೆ ||

ಕರದಾಯುಧದಿ ಅರಸನು ಯನ್ನಾ ಕೊರಳ
ಕಂಡ್ರಿಸದೇ ತರುಬಿದ ವನಕೆ ||

ವುರಿವಾಗ್ನಿಯೊಳು ರಮಣನು
ಯನ್ನ ಪರಿಕಿಸಿ ಕಂಡನೇ ಅಪರಾಧವನ್ನಾ ||
ಧರಣಿಗಧಿಕ ತುಮಕೀ ಪುರವ
ಪರಶಿವ ನಂಬಿದೇ ತಮ್ಮ ದಿವ್ಯಪಾದ ||

ಸೀತೆ : ಅಯ್ಯೋ ಶ್ರೀ ರಾಮರಾಮ, ಕೈಯ್ಯರೆ ಯನ್ನ ಕೊರಳನ್ನು ಕಂಡ್ರಿಸಲಾರದೇ ಜೀಯೆಂಭೋ ಕಾಂತಾರದಲ್ಲಿ ಇಂದು ಮೃಗಗಳ
ಪಾಲಾಗಿ ಪೋಗಲೆಂದು ಈ ಚಂಡ ಕಾನನಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿದೆಯ ನಲ್ಲಾ ಕರುಣವ್ಯಾಕೆ ನಿನಗಿಲ್ಲ.

(ಸೀತೆಯ ಮೂರ್ಛೆ)

ಪದ

ಏಳು ಭೂಜಾತೆ ಏಳಮ್ಮಾ ಸೀತೆ
ಗೋಳು ನೋಡಲಾರೇ ನಾನು ಜಗನ್
ಮಾತೆ ||ಮೇಲು ಹಾಸಿಗೆ ಲೇಸುದಿಂಬು
ಗಳು ಆಲಯದೊಳಿರ್ದು ಬರಿಯ
ಧಾತ್ರಿಯೊಳು ||ತೋಳು ತಲೆದಿಂಬು
ಮಡಿಸೀ ಈ ಧೂಳೊಳು ಮಲಗು
ವಂತಾಯಿತೇ ಚಿಂತೆಯೊಳು ||

ಲಕ್ಷ್ಮಣ : ಅಮ್ಮಾ ಪರಮಪತಿವ್ರತೆಯಾದ ಸೀತಾದೇವಿಯೇ ಕೇಳು. ನಮ್ಮ ಅರಮನೆಯೊಳಗೆ ಮಣಿಮಂಚ ಲೇಸುದಿಂಬು
ಸುಪ್ಪತ್ತಿಗೆಗಳಿದ್ದು ನಿಮ್ಮ ಕರವೆರಡನ್ನು ಗಮ್ಮನೇ ತಲೆದಿಂಬಿಟ್ಟು
ಸುಮ್ಮನೇ ಉಮ್ಮಳಿಸಿ ದುಕ್ಕಿಸುತ್ತಾ ಧರಣಿಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗುವಂತಾಯಿತೇನಮ್ಮಾ ತಾಯೇ ಪರಮ ಪಾವನೆಯೇ.

ಪದ

ಪದುಮ ವದನೆಯೇ ಸಿರಿಮುಡಿ
ಯಲ್ಲಾ ಚದುರೆ ನೆಲದೊಳು ಮಲಿ
ನವಾಯಿತಲ್ಲಾ ಮೃದುತರಮಾದ
ಶರೀರದೊಳೆಲ್ಲ ಬಿದುರು ಮುಳ್ಳು
ಕಲ್ಲುಗಳಾ ಗಾಯವೆಲ್ಲ ಯೇಳು ಭೂಜಾತೆ ||

ಲಕ್ಷ್ಮಣ : ಅಮ್ಮ ಪದುಮ ವದನೆಯೇ, ಮೃದುತರಮಾದ ನಿಮ್ಮಯ ಸಿರಿಮುಡಿಯಲ್ಲಾ ಚದುರಿ ಮಲಿನವಾಗಿ ವಿಧವಿಧಮಾದ
ಸುಗಂಧಲೇಪನಗೈಯುವ ತನುವಿಗೆ ಬಿದುರುಮುಳ್ಳು ಕಲ್ಲುಗಳು ತಾಕಿ ರುಧಿರ ಲೇಪನಕೊಂಬ ಕಾಲ ವದಗಿತೇನಮ್ಮಾ ತಾಯೇ
ಕರುಣವಿಟ್ಟೆನ್ನ ಕಾಯೇ.

ಪದ

ಧರಣೀ ಪ್ರಕಟನಪುರನಲೆವಾಸ ||
ದುರಿತದೂರ ಶ್ರೀ ಗಂಗಾಧರೇಶಾ ||
ಮರೆಹೊಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮನೂ ಜಗದೀಶಾ
ತರುಣಿ ಸೀತೆಯ ಕಾಯೋ ಸರ್ವೇಶಾ ||

ಲಕ್ಷ್ಮಣ : ಅಯ್ಯೋ ಹರಹರಾ ತುಮಕೀಪುರಾಧೀಶ್ವರಾ, ಶ್ರೀ ರಾಮಚಂದ್ರದೇವನ ಚರಣ ಸೇವೆಯನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದವನಾಗಿದ್ದರೆ ಈ
ಭೂಜಾತೆಯ ಮೂರ್ಛೆಯನ್ನು ತಿಳಿದೇಳಿಸೋ ಪಾರ್ವತೀಶಾ ಪ್ರಾಣದೊಲ್ಲಭ ಜಗದೀಶ.

ಪದ ರಾಗ ರೂಪಕ

ಯಾತಕೆ ಕರತಂದೆ ಕೀಕಾರಣ್ಯ ಮಧ್ಯ

ಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಮೃಗಗಳಿರುವ ಕೀಕಾರಣ್ಯ ಮಧ್ಯಕ್ಕೆ ||

ಸೀತೆ : ಅಪ್ಪಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ, ಕುಶಲದಿಂದ ಮುನಿಪತ್ತಿಯರ ತೋರುವೆನೆಂದು ಹುಸಿನುಡಿಗಳನ್ನಾಡಿ ಅಸಮಕಾನನಕ್ಕೆ ಯನ್ನನ್ನು ಕರೆತಂದು ಬಿಸಿಲಿನೊಳೆನ್ನ ಬಳಲಿಸಿ ಬಾಯಾರಿಸುವುದು ನಿನಗೆ ಕ್ಷೇಮವೇನಪ್ಪಾ ಸೌಮಿತ್ರಿ.

ಪದ ರಾಗ ರೂಪಕ

ಕಂಡ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಬೆ ನಾನು

ಗಂಡ ರಾಮನಲ್ಲಿಗೆ ನೀ ಖಂಡಿತಾದಿ ಪೋಗಿನ್ನು ||

ಸೀತೆ : ಅಪ್ಪಾ ಗಂಡುಗಲಿಯಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ, ನೆರೆ ಬಾಧಿಸುವ ಮೃಗಗಳೊಡನೆ ಸೇರಿ ನನ್ನ ಮನಕ್ಕೆ ಕಂಡದ್ದು ಕಾಂಬುವೆನು, ಗಂಡನಾದ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷನ ಬಳಿಗೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಪೋಗುವಂಥವನಾಗಪ್ಪ ಸೌಮಿತ್ರಿ.

ಪದ || ರಾಗ-ರೂಪಕ

ಶ್ರೀ ತುಮಕೀಪುರದಾತಾ ಗಂಗಾಧರನಾಥ

ತರಳೆಯನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ರಕ್ಷಿಸೋ ||

ಸೀತೆ : ಅಕಟಕಟಾ ಧರಣಿಗಧಿಕವಾದ ಪ್ರಕಟನಪುರವನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುವ ಪರಶಿವ ಮೂರ್ತಿಯಾದ ಶ್ರೀ ಗಂಗಾಧರೇಶನೇ, ನಿನ್ನ ಚರಣಗಳ ಮೇಲೆ ಮಮತೆ ಇಟ್ಟು ಮರೆಯದೆ ಪೊರೆಯಬೇಕೋ ಶಂಕರಾ ಚಂದ್ರಶೇಖರಾ.

ಲಕ್ಷ್ಮಣ : ಅಮ್ಮಾ ಸೃಷ್ಟಿ ಜಾತೆಯಾದ ಸೀತಾದೇವಿಯೇ ಕೇಳು. ನಿಮ್ಮ ಇಷ್ಟನಾಯಕನಾದ ರಾಮಭದ್ರನು ದುಷ್ಟ ರಜಕನ ಕೆಟ್ಟ ವಚನಗಳಿಗೆ ಮನಗೊಟ್ಟು ಕ್ಲೇಶಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಎಷ್ಟು ಪೇಳಿದಾಗ್ಯೂ ಕೇಳದೇ ಇಷ್ಟ ನಾಯಕಿಯಂ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುವೆನೆಂದು ಭಲವನ್ನು ತೊಟ್ಟವನಾಗಿ ಗುಟ್ಟಿನಿಂದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ದು ಕಟ್ಟಾರಣ್ಯದ ಮಧ್ಯದೊಳ್ ಬಿಟ್ಟು ಬಾರೆಂದು ಯನಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಕಾರಣದಿಂದ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಬಿಟ್ಟೆನು. ಹೇ ತಾಯೇ ನೀನು ನಿಟ್ಟುಸುರುಬಿಟ್ಟು ನೆಟಿಕೆಯ ಮುರಿದು ಕೆಟ್ಟೆನೆಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಗೋಳಿಟ್ಟರೆ ನಾನೇನು ಮಾಡಲಮ್ಮಾ ಮಾತೇ. ನೀನು ಯನ್ನನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಷ್ಕಾರ ಮಾಡಬೇಡ. ಯೆಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೂ ನಿನ್ನಿಂದ ಬಂದಿದ್ದಲ್ಲ. ದುಷ್ಟ ಮೃಗಗಳಿರುವ ಕಟ್ಟಾರಣ್ಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟಚಿತ್ತಳಾಗಿ ದುಖಿಸಲೇಕೆ ಮುಂದೆ ಯಾವುದಾದರೂ ವಂದು ಯೋಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಮ್ಮಾ ಮಾತೆ ಲೋಕ ಪ್ರಖ್ಯಾತೆ.

ಸೀತೆ : ಅಯ್ಯೋ ಹೀನ ಅದೃಷ್ಟವೇ ದಾನವಾಂತಕನಾದ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನು ಯೇನು ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಮಾಡಿದನಪ್ಪಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ ||

ಪದ

ಯಾರ ಬಳಿಯಾ ಸೇರಲೈಯ್ಯು ಧೀರ

ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಅಗಲಿದ

ರಾಮಚಂದ್ರ ಎನ್ನನು || ಸರಸಿಜಾ

ಕ್ಷನಾ ಕರವ ನಾನು ಪಿಡಿಯಲಿಲ್ಲವೇ ಪರ
ದೇಶಿಯಳ ಮಾಡಿ ಯನ್ನ ತೊರೆದನಲ್ಲದೆ ||

ಸೀತೆ : ಅಯ್ಯೋ ಲಕ್ಷ್ಮಣ, ಹರಸುರಾದಿ ದಿಕ್ ಪಾಲಕರಾಗಿ ಸರ್ವರು ಅರಿದಂತೆ ಸರಸಿಜಾಕ್ಷನಾದ
ಶ್ರೀ ರಾಮನ ಕರವನ್ನು ನಾನು ಪಿಡಿಯಲಿಲ್ಲವೆ. ಪತಿಪಾರಾಯಣಳಾದ ಸತಿಯನ್ನು ತೊರೆದು ಪರದೇಶಿಯಳ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಧಾರ
ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಲಪ್ಪಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ.

ಪದ

ಧರಣಿಯೊಳಗೆ ತರುಣಿಯರಾಗಿ
ಜನಿಸಬಾರದೂ ಪರಿಪರಿಯಾ
ಕಷ್ಟವಿನ್ನು ದೊರಕುವುದಿಹುದು ||

ಸೀತೆ : ಅಪ್ಪಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ, ಹರಿಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿಯೂ ಈ ಧರಣಿಯ ಮೇಲೆ ತರುಣಿಯಾಗಿ ಪುಟ್ಟಲೇ ಬಾರದು. ಪುಟ್ಟಿದ ಬಳಿಕ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ
ಕಷ್ಟಗಳು ಫಲಿಸುವುದಲ್ಲದೆ ಈ ಶರೀರವು ಇರುವ ತನಕ ಸೌಖ್ಯಗಳು ಬೇರೆ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲವಪ್ಪಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ.

ಪದ

ಪೋಗು ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ ಕಾಂತನಲ್ಲಿಗೇ ಬೇಗದಿಂ
ದಲೀ ಶ್ರೀ ಗಿರಿಜೆಯರಸನು ಈಗ ಸಲಹಲೀ ||

ಸೀತೆ : ಅಪ್ಪಾ ಸೌಮಿತ್ರಿ, ಈ ಘೋರಾರಣ್ಯದೊಳಗೆ ಬಿಸಿಲಿನ ಬೇಗೆಯಲ್ಲಿ ಯನಗಾಗಿ ನೀನು ಬಸವಳಿಯಲ್ಯಾತಕ್ಕೆ. ಅಸುರಾರಿಯ
ಬಳಿಗೆ ಪೋಗುವಂಥವನಾಗು. ಅಸಮಾಕ್ಷನಾದ ಬಿಸುಜಾಕ್ಷನ ಸಖನೇ ಯನ್ನ ಭಂಗವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಬೇಕಪ್ಪ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ ನೀ
ತೆರಳೀಕ್ಷಣಾ.

ಲವಕುಶರ ಕಾಳಗ

ಪದ

ಯೇನಿದೇನಣ್ಣ ಚಿಂತೆ ನಿನ್ನ ಮಾನಸದೊಳು
ಜ್ಞಾನ ಕೋವಿದನು ಅಗ್ನಿ ಧೀನಾತ
ನದೊಳು ||ಅಪರಾಧವದೇನುವುಂಟು
ಅನುಜರಿಂದಲೀ ಕಪಟವ್ಯಾತಕೆನ್ನೊಳು
ಸುರ ನೃಪತಿಯನ್ನಲೀ ||

ಭರತ : ಅಣ್ಣ ರಾಘವೇಂದ್ರ ಸದ್ಗುಣ ಕೀರ್ತಿ ಸಾಂದ್ರ ಭೋಗ ದೇವೇಂದ್ರನೇ ಲಾಲಿಸು. ಅರಿಯದ ಅಜ್ಞಾನಿಗೆ ಸುಜ್ಞಾನವನ್ನು
ವುಪದೇಶಗೈಯ್ಯುವ ಚೈತನ್ಯವುಳ್ಳ ಜ್ಞಾನಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ನಿನ್ನೊಳು ನೀನೇ ಚಿಂತಿಸುವುದು ನ್ಯಾಯವೇನಪ್ಪಾ ಅಗ್ರಜವೀರ.

ಪದ

ಭರತನೇ ಭೂ ಪುತ್ರಿ ದೆಸೆಯಿಂದಲೆಮಗೇ
ದೊರಕಿತು ಅಪಕೀರ್ತಿಯು ಮೂರು
ಲೋಕದೊಳಗೇ ||

ರಾಮ : ಅಪ್ಪಾ ತಮ್ಮಯ್ಯನಾದ ಭರತನೇ ಲಾಲಿಸು. ಸುಮ್ಮನೇ ಯನಗೆ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನ ಪೇಳುವೆಯಲ್ಲಾ ವುನ್ನತಮಾದ ನಿನ್ನಯ
ಮೃದು ವಚನವನ್ನು ಯೆಂದಿಗೂ ಮೀರುವನಲ್ಲಾ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ರವಿವಂಶದಲ್ಲಿ ಅಪಕೀರ್ತಿ ಪೊತ್ತು ಬಾಳಲಾರೆನಲ್ಲಾ. ಈ ಧರೆಯೊಳಗೆ
ಜನರಾಡುವ ನುಡಿಯನ್ನ ನಾ ಕೇಳಲಾರೆನಲ್ಲೊ ಭರತಾ.

ಪದ

ಯೇನೀದಾಶ್ಚಯರ ಲೋಕಾ ಮಾತೆ ಸೀ
ತೆಯಾ ಮಾನಸವನು ತಿಳಿದು ಇಂತು
ಹೀನಗೈಯುವೆಯಾ ||

ಭರತ : ಹೇ ಅಣ್ಣಾ ಶ್ರೀ ರಾಮಚಂದ್ರಾ, ಸಕಲ ಕಲಾನೈಪುಣ್ಯನಾದ ಅಗ್ರಜನೇ ಕೇಳು. ಜಾನಕೀ ದೇವಿಯವರ ಮನೋಭಾವವನ್ನು
ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದವರಾಗಿ ನೀವಿಂಥ ಮಾತನ್ನ ಆಡಲಾಗದು. ಖೂಳ ರಜಕನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ನಿಂದಿಸಿದ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಮಗಾದ
ಮಾನಭಂಗವೇನಪ್ಪಾ ಅಣ್ಣಯ್ಯ.

ಪದ

ಷಡು ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳ್ ವಡೆಯನೆಂದೆನೆ
ಮಡದಿಯಿಂದಪವಾದ ಪೊಡವಿಯೋಳ್ ವಹಿಸಿ ||

ರಾಮ : ಕಡುಗಲಿ ಶೂರನಾದ ಭರತನೇ ಕೇಳು, ಈ ಪೊಡವಿಯನ್ನು ಸಡಗರದಿಂದ ಪಾಲಿಸುವ ಮೃಢ ಹರೀಂದ್ರ ನಳಮಾಂಧಾತರೇ
ಮೊದಲಾದ ಷಡುರಥರಿಗೆಲ್ಲಾ ವಡೆಯನೆಂದೆನಿಸಿ ಕಡೆಗೆ ಮಡದಿಯ ದೆಸೆಯಿಂದ ಪೊಡವಿಯ ಮೇಲೆ ಅಪಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಒಡಲ
ಹೊರೆಯುವದ್ಯಾತಕ್ಕೆ ಉಡುರಾಜ ವದನೆಯನ್ನು ಅಡವಿಪಾಲು ಮಾಡುವೆನೋ ಅನುಜಾ ಈ ನುಡಿ ಸಹಜಾ.

ಪದ

ಜ್ಞಾನಿಯೆನಿಸಿ ಅರಿಯದ ಅಜ್ಞಾನಿಯಿಂದದೀ
ಜಾನಕಿಯನು ಬಿಡುವ ಭ್ರಾಂತಿಯಿದೇನು ಚಿತ್ತದೀ ||

ಭರತ : ಹೇ ಮಾನವಾಗ್ರಣ್ಯ ದೀನ ಶರಣ್ಯ, ಯೇನೂ ಅರಿಯದ ಅಜ್ಞಾನಿಗೆ ಭ್ರಾಂತಿಗೊಂಡು ಜಾನಕಿಯನ್ನು ಕಾನನಕ್ಕೆ
ಕಳುಹಿಸುವೆನೆಂಬ ಮಾತು ಮಾನನಿಧಿಯಾದ ನಿನಗೆ ಸರ್ವಥಾ ನ್ಯಾಯವಲ್ಲವೈ ಅಗ್ರಜಾ.

ಪದ

ಮೃಢ ಗಂಗಾಧರನಾಣೆ ಬಿಡುವೆ ಜಾನ

ಕಿಯಾ ಕೊಡದಿರುತ್ತರ ತಮ್ಮಾ ಕಡೆಗೆ ಸಾರೈಯ್ಯು ||

ರಾಮ : ಹೇ ತಮ್ಮಾ ಭರತಾ, ಈ ಪೊಡವಿಗೆ ಸಡಗರಮಾದ ಪ್ರಕಟನಪುರದೊಡೆಯ ಮೃಢ ಗಂಗಾಧರೇಶನಾಣೆಯಾಗಿಯು ಮಡದಿಯಳ ಬಿಡುವೆ. ಯನಗೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರಗಳನ್ನು ಕೊಡದೆ ಕಡೆಗೆ ಸಾರೈಯ್ಯು ಭರತಾ ತೆರಳಿಗ ತ್ವರಿತಾ.

ಭರತ : ಅಯ್ಯ ಮುರಹರೀ, ಜಗನ್ಮಾತೆಯಾದ ಜಾನಕಿದೇವಿಗೆ ಯೇನು ಕೊರತೆಯನ್ನ ತಂದೊಡ್ಡಿದೋ ಶ್ರೀಹರೀ.

ಪದ

ರಾಘವೇಂದ್ರ ಲಾಲಿಸಣ್ಣ ಈಗಲೆನ್ನ ಬಿನ್ನಪ

ನಾಗವೇಣಿಯನ್ನ ಬಿಟ್ಟು ಹ್ಯಾಗೆ ನೀನು ಜೀವಿಪೆ ||

ಕುಲಪತ್ತಿಯಳಾ ಮೇಲೆ ಛಲವ್ಯಾತಕಣೈಯ್ಯು ||

ಮಲೆಗೆ ಕಳುಹಿ ದರೇನು ||ಫಲ ಬರುವುದೈಯ್ಯು ||

ಲಕ್ಷ್ಮಣ : ಅಣ್ಣಯ್ಯ ರಾಘವೇಂದ್ರ ನಿನ್ನ ಭೋಗಭಾಗ್ಯಕ್ಕೆ ಕರ್ತೃಕಾದ ಸೀತಾಮಾತೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹ್ಯಾಗೆ ಜೀವಿಸುವೆಯಪ್ಪಾ. ಈ ವ್ಯಾಳ್ಯದಲ್ಲಿ ಕುಲಪತ್ತಿಯಳ ಮೇಲೆ ಛಲ ಗ್ರಹಿಸಿ ಕಾನನಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿದರೇ ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇ ಹೊರತು ಧರ್ಮ ಕೀರ್ತಿಯೆಂದಿಗು ಫಲಿತಾರ್ಥವಾಗಲಾರದಪ್ಪಾ ಅಣ್ಣಯ್ಯ.

ಪದ

ರಜಕ ತಾನು ಭೂಸುತೆಯಾ ನಿಜವನೇನು

ಬಲ್ಲನೈ ತ್ರಿಜಗದೊಳು ಪವಿತ್ರೆಯೈ

ತ್ಯಜಿಸಬೇಡ ಪಾಲಿಸೈ ||

ಲಕ್ಷ್ಮಣ : ಹೇ ವಿಜಯ ಸಖ ಭುಜಗಶಾಯಿಯೇ ಕೇಳು, ತ್ರಿಜಗವಂದಿತೆಯಾದ ಸೀತಾಮಾತೆಯ ಪತಿವೃತ್ತಾ ಭಾವವನ್ನು ಕುಜನನಾದ ರಜಕ ತಾ ಬಲ್ಲನೇ. ಹೇ ಸುಜನ ಪಾಲಕಾ ನೀನು ನಿಜವಿಷ್ಟುವೆನಿಸಿ ಅಜ ಸುರಾದಿಗಳಿಂದ ಭಜಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿ ನೋಡದೇ ಜಗದ್ ಜನನಿಯಾದ ಸೀತಾಮಾತೆಯನ್ನು ಬಿಡಬಹುದೇ ದೇವ ದೀನರನು ಪೊರೆವ.

ಪದ

ಭೂಮಿ ಪ್ರಕಟನ ಪುರ ಸೋಮನಾಥನಾಣೆಗು

ಕಾಮಿನಿಯಳ ಕಾಡಿಗೆ ರಾಮ

ಕಳುಹಲಾಗದೈ ರಾಘವೇಂದ್ರನೇ ||

ಲಕ್ಷ್ಮಣ : ಹೇ ಪರಮ ಪುರುಷ ಕಿರಿದಾದ ಹಿತ್ತಾಳೆಯನ್ನು ವರೆದು ನೋಡಿದರೆ ಸುರಚಿರವೆಂದು ಬೆಲೆಗೈದು ಮರುಳರಂತೆ ತಾರತಮ್ಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯದ ಮೂಢರ ಹಾಗೆ ಕರೆವ ಸುರಭಿಯನ್ನು ಜರಿದು ನಿಂದಿಸಿದರೆ ಈ ಧಾರುಣಿಯಲ್ಲಿ ಅರಿಯದ ಮೂಢರಾಡಿದ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಸೀತಾ ಮಾತೆಯನ್ನು ಕಳುಹಬಹುದೇ ಅಣ್ಣ ಶ್ರೀ ರಾಮಚಂದ್ರ.

ಪದ

ಯಾರೇ ಆಗಲೀ ನೆಲದೀ ನಾರಿಯ ವೃದ್ಧ
ಅರ್ಭಕರನೇ ಲಾಲಿಸದೇ ತಗುಳೇ ಘೋರ
ಪಾತಕವು ||

ಲಕ್ಷ್ಮಣ : ಹೇ ನೀರಜಾಕ್ಷನಾದ ನಾರಾಯಣನೇ ಕೇಳು, ನಾರಿಯರನ್ನು ವೃದ್ಧರನ್ನು ಬಾಲಕರನ್ನು ಆರೈಕೆ ಮಾಡಿ ಕಾಪಾಡದೆ
ನಿರಾಕರಿಸಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಅಂತಹವರಿಗೆ ನರಕವು ತಪ್ಪುವದಿಲ್ಲವೆ ಅಣ್ಣಯ್ಯ.

ಪದ-ರೂಪಕ

ಪೊಡವೀ ಪ್ರಕಟನ ಪುರದಾ ಮೃಢ ಗಂಗಾಧ
ರನಾಣೆ ಅಡವೀಗಟ್ಟದಿರಂಣಾ ಕಡು
ಪತಿವ್ರತೆಯಾ ||

ಲಕ್ಷ್ಮಣ : ಅಣ್ಣ ರಘುರಾಮಚಂದ್ರಮೂರ್ತಿ, ಈ ಪೊಡವಿಗೆ ಯೀಗ ಲೇಸೆನಿಸಿ ಸಡಗರದಿಂದ ವಿರಾಜಿಸುವ ಶ್ರೀಮದ್ ಗಂಗಾಧರೇಶನ
ಅಡಿದಾವರಂಗಳಾಣೆಯಾಗಿಯೂ ನಿಮ್ಮ ಮಡದಿಯನ್ನು ಅಡವಿಪಾಲು ಮಾಡಬೇಡವಣ್ಣಾ ರಾಮಾ ತಿಳಿ ನೀ ಸಾರ್ವಭೌಮ.

ಶತ್ರುಘ್ನ : ಅಣ್ಣ ಶ್ರೀ ರಾಮಚಂದ್ರ, ಚಿಕ್ಕವನಾದ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಪಾದಕ್ಕೆ ವಂದನೆಯಂ ಮಾಡಿ ಬಿನ್ನೈಸುತ್ತೇನೆ, ಅಕ್ಕರವಿಟ್ಟು
ಲಾಲಿಸಬೇಕೆ ಅಗ್ರಗಣ್ಯನೇ. ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಂದೆಯ ಆಜ್ಞೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಮೂವರೊಂದಾಗಿ ದುಕ್ಕಿಸುತ್ತಾ ಪಂಚವಟಿಯಲ್ಲಿ ಪಂಚವರ್ಣದ ಮೃಗದ
ನೆಪದಿಂದ ವಂಚಕ ಅಧಮನಾದ ರಕ್ಕಸನ ಕೈಗೆ ಅಕ್ಕರದ ಸತೀಮಣಿಯ ಸಿಕ್ಕಿಸಿ ಸೊಕ್ಕು ಜವ್ವನೆಯ ಕಾಣದೇ ಗಕ್ಕನೆ ವದರಿಕ್ಕೆ ದಿಗಿಲು
ತಾಕಿ ದಿಕ್ಕರಿಯದೇ ಬೆಕ್ಕನ ಬೆರಗಾಗಿ ಬಿಕ್ಕಳಿಸಿ ದುಕ್ಕಿಸುತ್ತಾ ಚಿಕ್ಕವನ ಸಮೇತ ನೀ ಕಾನನವಂ ಪೊಕ್ಕು ಸಿಕ್ಕಿದ ಗಿರಿಜರಿ ಬಿದಿರು
ಮುತ್ತುಗ ಕಕ್ಕೆ ಬಿಕ್ಕಿ ಅತ್ತಿ ಕಿತ್ತಳೆ ಆಲಬ್ಯಾಲ ಎಕ್ಕೇ ಬೇವು ಮೊದಲಾದ ಗಿಡಗಳ ಅಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ತಡಕಿ ನೋಡಿ ಧಾವಲ್ಲಿಯೂ ಸಿಕ್ಕದೆ
ವಡಲರಿಯಕ್ಕಿ ದಿಕ್ಕು ದೆಸೆಗೆ ಬಾಯಿ ಬಿಡುತ್ತಾ ಸೊಕ್ಕಿ ಸೊರಗಿ ಮುಕ್ಕಣ್ಣನೇ ಗತಿಯೆಂದು ಮುಂದಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದ ವೇಳೆ ಕಿಷ್ಟಿಂದೆಯಲ್ಲಿ
ಪಕ್ಷಿಯ ನೆಪದಿಂದ ಇಂದುಮುಖಿ ನೆಲೆ ಸಿಕ್ಕಿದಾಗ ತಕ್ಕ ಸಂನ್ಯಾಹದಿಂ ಪೋಗಿ ರಕ್ಕಸನಂ ಸಂಹರಿಸಿ ಸತಿಸಮೇತ ಕಕ್ಕರಪಾಟು ಬಿದ್ದು
ಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದ ದುಕ್ಕವದು ಸಾಲದೆಂದು ಯೆಂದು ಮೂರ್ಖತೆಯಿಂದ ಕಾಂತಾರಕ್ಕೆ ಮಾನಿನಿಯ ನೂಕಿದರೆ ಮುಂದಣ ದುಃಖಕ್ಕೆ ನೀವೇ
ಕಾರಣಕರ್ತರಾಗುವಿರಿ. ಚಿಕ್ಕವನ ಮಾತು ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲ ನಾನು ಪೇಳಲ್ಯಾತಕವ್ವಾ ಅಣ್ಣಯ್ಯ.

ರಾಮ : ಮಿತ್ರ ಜನ ಪಾಲಾ ಶತ್ರು ಜನ ಕಾಲನೆನಿಪ ಪೌರುಷ ವೀರಹೋತ್ರ, ಶತಪತ್ರ ದಳನೇತ್ರ ಕುಲ ಪವಿತ್ರನಾದ ಶತ್ರುಘ್ನನೇ
ಲಾಲಿಸು. ಸತ್ ಪ್ರೀತಿ ಇಂದೆನಗೊರೆದ ಸೂತ್ರವೆಲ್ಲ ಸ್ತೋತ್ರಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ವಂಶದೊಳ್ ನಾನು ಗಾತ್ರವೆತ್ತಿ
ಧಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಅಪಕೀರ್ತಿಗೆ ಪಾತ್ರನಾಗಲಾರೆನ್ನಾದ್ದರಿಂದ ಧಾತ್ರೀಪ ಜನಕರಾಯನ ಪುತ್ರಿಯನ್ನು ಅರಣ್ಯ ಯಾತ್ರಗೆ ಇಡದೆ ನೇತ್ರ
ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಿಡುವ ಸೂತ್ರಧಾರಿಯಲ್ಲ. ಯನ್ನೊಡನೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವಾಡದೇ ಅತ್ತತ್ತ ತೆರಳುವಂಥವನಾಗೈ ತಮ್ಮಾ ಶತ್ರುಘ್ನ.

ಶತ್ರುಘ್ನ : ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ತಪ್ಪದೇ ತೆರಳುತ್ತೇನೆ ಅಣ್ಣಯ್ಯ.

ರಾಮ : ಹೇ ತಮ್ಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣ, ಭೂ ತನುಜೆಯಾದ ಸೀತೆಯನ್ನ ನೀ ತೆರಳಿಸಿಕೊಂಡು ಪೋಗಿ ಭೂತಪ್ರೇತ ಪಿಶಾಚಿ ಪುಲಿಕರಡಿಗಳು
ಕಾತರಿಸದಿರುವ ಘೋರಡವಿಗೈದಿಸಿ ಬರುವಂಥವನಾಗು ಇಲ್ಲವಾಯಿತೆ ನೀ ತವಕದಿಂ ಖಡ್ಗವಂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಯನ್ನ ಶಿರ
ಛೇದಿಸುವಂಥವನಾಗವ್ವಾ ತಮ್ಮಾ.

ಕಂದ-ಮುಖಾರಿ

ಅಕಟಕಟ ಭೂಜಾತೆಯ ಘೋರಡವಿಗೆ ಕರೆ
ದೊಯ್ದು ಬಿಡಲು ದುರ್ಗತಿ ಯೆನಗಂ ಘಟಿಪುದು ಇದಕೇ
ನುಗೈಯ್ಯುವೆನು ತಾಟಕಾಂತಕನೇ ಮೀರಲಾರೆ
ತಮ್ಮ ನೇಮವನು ||

ಲಕ್ಷ್ಮಣ : ಅಣ್ಣಯ್ಯ ಶ್ರೀ ರಾಮಚಂದ್ರ ಮೂರ್ತಿಯೇ, ನಿಮ್ಮ ನೇಮವನ್ನು ಮೀರಿದವನಾದರೆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಯನಗೆ ಮಾತೃವಧೆ
ಗೈಯುವಷ್ಟು ದೋಷ ತಟ್ಟೀತು. ಜಗನ್ನಾತೆಯಾದ ಜಾನಕೀ ದೇವಿಯನ್ನು ಕಾನನದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಬರೆ ಹೀನವಾದ ದುರ್ಗತಿ ಯನಗೆ
ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆ ರಾಯ ಇದಕ್ಕೇನು ವುಪಾಯ.

ರಾಮ : ಹೇ ಸಹೋದರಾ, ನಾನಿರಲಿಕ್ಕಾಗಿ ದೋಷಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು. ಮಾನಸದಲ್ಲಿಯೇ ನೊಂದು ಯೋಚನೆಯ ಮಾಡದೇ
ಜಾನಕಿಯನ್ನು ಕಾನನಕ್ಕೆ ನೂಕಿ ಬಾರಪ್ಪಾ ತಮ್ಮಾ.

ಲಕ್ಷ್ಮಣ : ಅಯ್ಯೋ ಹರಿ ಹರಿ ದಾನವಾರಿ ಶೌರಿ, ಧರಣಿಜಾತೆಯಾದ ಸೀತಾಮಾತೆಯನ್ನು ಪರದೇಶಿಯ ಮಾಡಿದೆಯಾ ಮುರಹರಿ
ಮುಂದೇನು ದಾರಿ.

ಪದ

ಕರುಣಿಸಮ್ಮಾ ಧರಣಿಜಾತೆ ಪರಮ ಪಾವನಾಂಗಿ
ಸೀತೆ ವನಜಾಂಬಿಕೆಯೇ ಜನಪಾಲ ನಿಮ್ಮ
ಮನದ ಬಯಕೆ ಸಲಿಸೆಂದನಮ್ಮಾ ಕರುಣಿಸಮ್ಮಾ
ಧರಣಿ ಜಾತೆ ||

ಲಕ್ಷ್ಮಣ : ಅಮ್ಮಾ ಪನ್ನಗವೇಣಿ, ಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ಸಂಪನ್ನರಾದ ಅಗ್ರಜಶಿರೋರತ್ನನು ನಿನ್ನ ಮನೋಬಯಕೆಯನ್ನ ಸಲ್ಲಿಸಲೆಂದು
ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಯನಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾನಾದ ಕಾರಣ ಹೇ ಸನ್ನತಾಂಗಿಯೇ ಇನ್ನೇಕೆ ಅಲಸ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವೆ ತಾಯೀ
ಕರುಣವಿಟ್ಟೆನ್ನ ಕಾಯೀ.

ಪದ

ಮುನಿಪತ್ನಿಯರ ನೋಳ್ಳೆನೆನುವ ಮನವು
ಇರಲು ವನಕೆ ಬಾರಮ್ಮ ||

ಲಕ್ಷ್ಮಣ : ಘನ ಮಹಾತ್ಮರಾದ ಮುನಿಪತ್ನಿಯರನ್ನು ನೋಳ್ಳ ಮನ ನಿಮಗಿದ್ದರೆ ಹೇ ಜನನೀ, ಸಮ್ಮತದಿಂದ ಮನುಮಯವಾದ
ರಥವನ್ನೇರಿದರೆ ಜನಪನ ಅಪ್ಪಣಿ ಪ್ರಕಾರ ಕಾನನ ಪಥವಾಗಿ ರಥವನ್ನು ನಡೆಸುವೆನಮ್ಮಾ ಮಾತೆ ರಘುರಾಮರ ಪ್ರೀತೆ.

ಪದ

ಪೊಡವಿಗಧಿಕ ಮಹೀಪುರದ ಮೃಢ ಶ್ರೀಗಂಗಾ

ಧರನ ಭಜಿಸಿ ||ಕರುಣಿಸಮ್ಮಾ ಧರಣಿಜಾತೆ ||

ಲಕ್ಷ್ಮಣ : ಅಮ್ಮಾ ಮಂಗಳಾಂಗಿ, ಅಂಗಜಭವ ಭಸಿತಾಂಗ ದಕ್ಷ ಶಂಭುಲಿಂಗನೆಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ವಹಿಸಿರುವ ತುಮಕೀಪುರದ ಭಕ್ತ ಜನಸಂಗ ಹೃತ್ಪದ್ಮಲಿಂಗ ಭವಭಂಗನಾದ ಶ್ರೀ ಗಂಗಾಧರೇಶನ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ಪ್ರಣೀತೆಯಾಗಿ ಯನ್ನ ಸಂಗಡ ಕಾನನಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕಮ್ಮ ಮಾತೆ ಲೋಕ ಪ್ರಖ್ಯಾತೆ.

ಸೀತಾದೇವಿ : ಅಪ್ಪಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ, ಯನ್ನ ಮನದ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಸಲಿಸಿದ್ದು ಯನಗೆ ಅತಿಸಂತೋಷ ವಾಯಿತು. ವನಜಾಕ್ಷಿಯಾದ ಕೌಸಲ್ಯಾದೇವಿಯೊಡನೆ ಯನ್ನ ಮನದನುವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ವಿನಯ ಪೋಷಕದಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಘನತರದ ಆಶೀರ್ವಾದವಂ ಕೈಗೊಂಡು ಬರುವೆ. ಅನುವರದಿಂದ ರಥವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿರಬೇಕಪ್ಪಾ ಸೌಮಿತ್ರೀ ಚಾರುಚರಿತ್ರೀ.

ಲಕ್ಷ್ಮಣ : ಅದೇ ಮೇರೆಗೆ ರಥವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವೆನಮ್ಮಾ ವೃದ್ಧಿಜ ಮಾತೇ ಸೀತೇ.

(ಕೌಸಲ್ಯೆ ಬರುವಿಕೆ)

ಪದ

ಭಾಮಿನೀ ತೋರಿಸೆ ರಾಮನ ಪ್ರೀತಿಯಾ

ಕಾಮಿನೀ ಮಣಿ ಭೂಮಿಜಾತೆ ಸೀತೆಯಾ ||

ವನಕೆ ಪೋಗುವಳೆಂಬೋ ವಾರ್ತೆಯ ಕೇಳಿ

ಮನಕೆ ಯೋಚನೆ ಪುಟ್ಟಿ ಬಂದೆನಿಲ್ಲಿಗೆ ||

ತುಂಬಿದ ಬಸುರಿಯಾ ವನಕೆ ಕಳುಹಿಸು

ವದು ಅಂಬುಜಾಕ್ಷನಿಗಿದು ಸಂಭ್ರಮವೇನು ||

ಧರಣೀ ಪ್ರಕಟನಪುರಪರಿಪಾಲ ಶ್ರೀ

ಗಂಗಾಧರನು ಮೆಚ್ಚುವನೆ ತೋರೇ ಮುದ್ದು ಸೊಸೆಯ ||

ಕೌಸಲ್ಯೆ : ಯಲ್ಯೆ ಚಾರ ಪೇಳುವೆನು ಕೇಳು ನಮ್ಮ ವಿಚಾರ. ಈ ಧರಣಿಮಂಡಲ ಮಧ್ಯದೊಳಗೆ ಸುರಪನಮರಾವತಿಗೆ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಮೆರೆಯುವ ಪುರವ ಅಯೋಧ್ಯೆಯಂ ಆಳುವ ದಶರಥರಾಜೇಂದ್ರರಿಗೆ ವಶವರ್ತಿಯಾದ ಬಿಸುಜಾಕ್ಷಿ ಕೌಸಲ್ಯಾದೇವಿಯೆಂದು ತಿಳಿಯುವಂಥವನಾಗಪ್ಪಾ ಸಾರಥಿ. ಅಪ್ಪಾ ಸಾರಥಿ ಯೀ ಸಭೆಗೆ ಬಂದ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ಯನ್ನ ಮುದ್ದು ಸೊಸೆಯಾದ ಜಾನಕಿಯು ಕಾನನಕ್ಕೆ ತೆರಳುವಳೆಂಬ ವಾರ್ತೆಯ ಕೇಳಿ ಬುದ್ಧಿಯಂ ಪೇಳಲುದ್ದಿಶ್ಯ ಬಾಹೋಣವಾಯಿತು. ಧಾವಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಳೋ ತೋರಿಸಪ್ಪಾ ದೂತಾ ಲಾಲಿಸೆನ್ನ ಮಾತಾ.

ಸೀತೆ : ನಮೋ ನಮೋ ಅತ್ತೆಮ್ಮನವರೇ ಸತ್ಯಗುಣ ಪಯೋಧರೆ.

ಕೌಸಲ್ಯೆ : ಸೌಮಂಗಲ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿರಸ್ತು ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯಮಸ್ತು ಬಾರಮ್ಮಾ ನೀ ಧರಣಿಜಾತೆ.

ಪದ

ಚಿತ್ತವಿಪ್ಪುದು ತಾಯೇ ಅತ್ತೆ ಕೌಸಲ್ಯೆಯೇ
ಬಿತ್ತರಿಸುವೆ ನಾನೊಂದು ವೃತ್ತರವನ್ನು ಮುನಿ
ಸುತೆಯರನು ನೋಳ್ವ ಮನವು ಇರಲು ಇನ್ನ
ಜನಿಸಿತು ಪೋಪೆನು ವನಕೆ ನಾಂ ಬೇಗ ||
ಚಿತ್ತವಿಪ್ಪುದು ತಾಯೆ ||ಅತ್ತೆ ಕೌಸಲ್ಯಾ ||

ಸೀತೆ : ಅಮ್ಮಾ ತಾಮರಸದಾಕ್ಷಿಯಳಾದ ಕೌಸಲ್ಯಾ ದೇವಿಯೇ ಲಾಲಿಸಬೇಕು. ಭೂಮಿಜನವಿನುತರಾದ ಮುನಿಕಾಮಿನಿಯರನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಆ ಮಹಾರಣ್ಯ ಭೂಮಿಗೆ ತೆರಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿ ಕಾಮಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಹೇ ಸಾಮಜಯಾನೇ ನಿನ್ನ ಮದ್ದು ಸೊಸೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರೇಮವಿರಿಸಿ ತಾಮಸವಿಲ್ಲದೆ ನೇಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸಿದರೆ ಪೋಗಿ ಬರುವೆನಮ್ಮ ಅತ್ತೆಮ್ಮನವರೇ.

ಪದ

ತುಂಬಿದ ಬಸುರಿ ನೀ ಕಂಭು ಕಂದರಿಯೇ
ನಂಬಿ ಕಾಡಿಗೆ ಪೋಪೆನೆಂಬುದು ಸರಿಯೇ ||

ಕೌಸಲ್ಯಾ : ಅಮ್ಮಾ ಅಂಬುಜೋದರಿ ಕೇಳು ಕಂಬುಕಂದರೀ, ತುಂಬಿದ ಬಸುರಿನಲ್ಲಿ ಗಂಭೀರದಿಂದ ಆಲಯದೊಳಿರದೆ ಹಂಬಲಿಸಿ ಕಾನನಕ್ಕೆ ಪೋಗುವಳೆಂಬ ಮಾತು ತುಂಬೆ ಮರಿ ಸಂಪಿಗೆಯ ಮರಿಗಳನ್ನು ಬಯಸಿದಂತಾಯಿತು. ಶಂಭುರಾಣಿಸದ್ಯಶೆಯೇ ನೀನು ಪೋಗುವದೇನು, ಸಂಭ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅಂಬುಜಾಕ್ಷ ನಿನಗೆ ನೇಮವಿತ್ತನೆಂಬ ವಾರ್ತೆಯಂ ಕೇಳಿ ಗಾಡಾಂಧಕಾರ ಕವಿದಂತೆ ತುಂಬಾ ವ್ಯಸನ ಪುಟ್ಟಿರುವದಮ್ಮಾ ಸೀತೇ ಪೋಗುವದೇನು ರೀತೆ.

ಪದ

ಅಮ್ಮಾ ಅ ಮಹಾವಿಭು ರಘುರಾಮನ ದಯವು
ಭಾಮೆಯೊಳು ಇರಲೇನು ಭೂಮಿಯೊಳು ಭಯವು ||

ಸೀತೆ : ಅಮ್ಮಾ ಕಾಮಿನೀ ಕುಲ ಕಾಮಧೇನುವೆನಿಪ ಅತ್ತೆಮ್ಮನವರೇ ಕೇಳಿ, ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಜನರಿಗೆಲ್ಲಾ ಕಾಮಿತಾರ್ಥಗಳ ಕೊಡುವ ಸಕಲ ಚೈತನ್ಯ ಸ್ವರೂಪನಾದ ಶ್ರೀ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವೆನಿಪ ಆ ಮಹಾವಿಭವ ಶ್ರೀರಾಮನ ಅಂತಃಕರಣ, ಪ್ರೇಮದೊಲ್ಲಭೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಇರಲಿಕ್ಕೆ ನೀ ಮರುಗುವದ್ಯಾತಕಮ್ಮಾ ಭಾಮೆ ಸದ್ಗುಣ ಧಾಮೆ.

ಪದ

ಕಟ್ಟಾಣಿ ನೀ ಪೋಗಲಾಗದು ಕೇಳು ಬಟ್ಟ
ಮುಖವು ಬಾಡಿ ಬಳಲುವೆ ಕೇಳೇ ||ಕಟ್ಟಾಣಿ ನೀ ||

ಕೌಸಲ್ಯಾ : ಅಮ್ಮಾ ಕಟ್ಟಾಣಿ ಮಣಿಯೇ, ಯೆಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೂ ನೀನು ವನಾಂತರಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಟ್ಟು ಪೋಗಲ್ಯಾತಕ್ಕೆ? ಮತ್ತು ಷ್ಣವಾದ ಕಷ್ಟಗಳು ತೋರಿ ಮುಖ ಕಳೆಗೆಟ್ಟು ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಕಾರಣಳಾಗಿ ಬಳಲುವೆಯಲ್ಲಮ್ಮಾ ಇಳೆಯನಂದನೆಯೇ.

ಪದ

ಶ್ರೀ ತುಮಕೀಪುರ ದಾತನ ಸಖನು ಪ್ರೀತಿ
ಯಿಂದಲೀ ಕಾಯುವ ನಾ ತೆರಳುವೆನೂ
ಚಿತ್ತವಿಪುದು ತಾಯೀ ಅತ್ತೇ ||

ಸೀತೆ : ಅಮ್ಮಾ ನೀತಿಕೋವಿದೆಯಾದ ಅತ್ತಮ್ಮನವರೇ ಕೇಳಿ, ಭೂತಳಕಧಿಕಮಾದ ಶ್ರೀತುಮಕೀಪುರ ನಿವಾಸ ಭೂತೇಶ
ಗಂಗಾಧರೇಶನ ಸಖನಾದ ಪೀತಾಂಬರನು, ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಯನ್ನನ್ನು ಪೋಷಿಸುವನಾದ ಕಾರಣ ನೀ ತವಕದಿಂದ ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ
ಕಳಿಸಿಕೊಡಮ್ಮಾ ತಾಯೀ ಸದ್ಗುಣಸ್ತ್ರೀಯೇ.

ಕೌಸಲ್ಯ : ಅಮ್ಮಾ ವಾಸುಕಿವೇಣಿಯಾದ ಭೂಸುತೆಯೇ ಕೇಳು, ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಭಾಸುರ ಕುಂಕುಮಪುರವಾಸನಾದ ಶ್ರೀ
ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ ವಾಸುದೇವನೆಂಬ ನಾರಸಿಂಹನು ಲೇಸುದೋರಲೀ ನೀನು ಸುರಕ್ಷಿತದಿಂದ ಪೋಗಿಬಾರಮ್ಮಾ ಸೀತೆ ಲೋಕಮಾತೆ.

ಸೀತೆ : ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಪೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನಮ್ಮಾ ಮಾತೇ ಲೋಕವಿಖ್ಯಾತೆ ||ಅಪ್ಪಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ ಮುನಿಗಳಿರುವ ಕಾನನಕ್ಕೆ ರಥವನ್ನು
ನಡಿಸಬೇಕಪ್ಪಾ, ಲಕ್ಷ್ಮಣ ರಕ್ಷಿಸಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀರಮಣ.

ಪದ

ನಡೆಸಿದ ರಥವನು ಲಕ್ಷ್ಮಣದೇವ ಘೋರ
ಅಡವಿಯ ಪಥವಿಡಿದಾಕ್ಷಣ ವಡೆಯನ ಮಡ
ದಿಯ ವಡಗೊಂಡಾಕ್ಷಣ ||ತೋರಿತು
ಕಡುದುರ್ಲಕ್ಷಣ ತುರಗವ ಸನ್ನೆಯ ಮಾಡಿ
ಕಡುಭರದೊಳು ಮುಂಬರಿದೋಡಲು
ಗಿರಿಜಂಪರ ಪೊದೆ ಯಿರಿಗುಟ್ಟಿಗಳನು
ನೆರೆ ದಾಂಟುತಾ ಘನತರದ ಆರಣ್ಯಕೆ
ನಡೆತಂದಾ ||ಕ್ಷೋಣಿ ಮಧ್ಯದೊಳ್ ರಾಜಿಪ
ವರದ್ರೋಣಪುರವ ಪರಿಪಾಲಿಪ ಸ್ಥಾಣವಿನಡಿ
ಗಳು ಮಾಣಿರೆ ಭಜಿಸಿ ತತ್ರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣ
ಸತಿ ಜಾಣನು ಮುಂದಕೆ ||ನಡೆಸಿದಾ ||

ಪದ

ಧೀರಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ನೋಡೈ ದಾರಿಯೊಳ್ ವು
ತ್ಪಾತ ತೋರುತಲಿದೆ ಯನಗೆ ಸಾರುತ್ತಲಿದೆ
ಗೃಧ್ರ ಕಾಕಾಗ್ರ ಕಂಗಳು ಸೇರಿ ಆರ್ಭಟಿಸುತ್ತಲಿಹವು ||ಕ್ರೂರ ಪಕ್ಷಿಸಂಕುಲವು

ಸೀತಾ : ಅಪ್ಪಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣ, ನಾವು ಪೋಗುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ರೂರ ಸರ್ಪಾದಿ ಕಾಕಗೋಕಗೃಧ್ರಗಳು ಅನೇಕವಾಗಿ ಸೇರಿ
ಭೀಕರಧ್ವನಿಗಳಿಂದ ಆರ್ಭಟಿಸುತ್ತಾ ಯಡಪಾರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೇ ಮೀರಿದ ವುತ್ಪಾತಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿ ತೋರುವುದಪ್ಪಾ
ಸೌಮಿತ್ರಿ.

ಪದ

ಯದೆಯು ಅದರುತಲಿದೇ ಕುದುರೆ ಬೆದರು

ತಲಿದೇ ಯೆದಿರಿ ನೋಳ್ವುದೆ ||ವಿಧವಿಧವಾದ

ದುಶ್ಯಕುನ ತೋರುತಲಿದೆ ||ಇದು ಯೇನು

ಕಂಟಕ ಮುಂದೇನಾಗುವದೋ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ ||ಧೀರ ||

ಸೀತಾ : ಅಪ್ಪಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ, ಇದು ಯೇನು ಯಮ್ಮ ಯೆದುರಿನಲ್ಲಿ ಹದುಳ ತವಕದಿಂ ಪೋಗುವ ಈ ರಥ ಕುದುರೆಗಳು ಪಡದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಮೈವದರಿಸುತ್ತಾ ಇರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಯನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಅದುರು ಪುಟ್ಟಿ ಬೆದರಿ ಜರ್ಜರಿಸುವದು. ಮುಂದೆ ಇದು ಯೇನೋ ವಂದು ವಿಧಮಾದ ಕಂಟಕಮೆನಗೆ ತೋರುವದಪ್ಪಾ ಸೌಮಿತ್ರೀ ಚಾರುಚರಿತ್ರೀ.

ಪದ

ಧರಣೀ ಶ್ರೀ ಪ್ರಕಟನಾ ಪುರನಿವಾಸನಾ

ಚರಣವ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಲೀ ||ತೆರಳಿಸು

ರಥವನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸೌಮಿತ್ರೀ ಗುರುಪತ್ನಿ

ಯರ ನೋಡುವೆನು ||ಬ್ಯಾಸರ ಕಳೆಯುವೆನು ||

ಸೀತಾ : ಅಪ್ಪಾ ಸೌಮಿತ್ರೀ, ಈ ಧರಣಿಗತಿಶಯಮಾದ ಪ್ರಕಟನಪುರದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನೆಲಸಿರುವ ಪರಶಿವಮೂರ್ತಿ ಪಾರ್ವತೀಶನಾ ಶ್ರೀ ಗಂಗಾಧರೇಶನಾ ಚರಣಾರವಿಂದಂಗಳಂ ಸ್ಮರಿಸುವನಾಗಿ ಗುರುಪತ್ನಿಯಿರುವ ಕಾನನಕ್ಕೆ ರಥವನ್ನು ತೆರಳಿಸಪ್ಪಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಮತಿ ವಿಚಕ್ಷಣಾ.

ಕಂದ

ವಂದಿಪೆ ಜನನಿಯೆ ಕೇಳ್ ಮಂದಾಕಿನಿ

ಯನು ದಾಂಟಿಹುದು ದೋಣಿಯ ಸೇರು

ತಂ ಮುಂದಿದೆ ತಾಪಸರ ವನವು ಚಂದಿರವದನೆ ||

ಲಕ್ಷ್ಮಣ : ಅಮ್ಮಾ ಚಂದಿರವದನೇ, ಸುಂದರವಾದ ಈ ರಥವನ್ನು ಇಳಿದು ದೋಣಿಯನ್ನು ಏರಿ ಮುಂದೆಸೆವ ಮಂದಾಕಿನಿಯನ್ನು ದಾಂಟಿ ವೋದರೇ ಚಂದವಾದ ಮುನಿಪತ್ನಿಯಿರುವ ನಂದನ ವನವು ಗೋಚರಿಸುವದಮ್ಮಾ ತಾಯೇ ಕರುಣವಿಟ್ಟೆನ್ನ ಕಾಯೇ.

ಸೀತೆ : ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ದೋಣಿಯನ್ನೇರಿ ಮುಂದೆಸೆವ ಗಂಗೆಯಂ ದಾಂಟಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗಿ ಪೋಗೋಣ ಬಾರಪ್ಪಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ ||

ಲವಕುಶರ ಕಾಳಗ

(ವರುಣದೂತನ ಆಗಮನ)

ಕಂದಪದ್ಯ ||ಗೌಳ

ಗುರುವಯರನೆ ಬಿನ್ನಪವಿದೇ ವರುಣಾ
ಲಯದಲಿ ಯಾಗರ್ಕಾಯರ ನಿಮಿತ್ಯಂ ಬರ
ಬೇಕು ನೀವು ಯಮ್ಮಯ ಅರಸನು
ಲೇಖನವನಿತ್ತು ಕಳುಹಿಸಿದನೀಗಂ ||

ವರುಣದೂತ : ಹೇ ಗುರು ಕುಲಶಿಖಾಮಣಿಯೇ. ನಮ್ಮ ದೊರೆಯಾದ ವರುಣ ದೇವರು ಯಾಗ ನಿಮಿತ್ಯ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕರೆತರುವದೆಂದು
ಪೇಳಿ ಕರದಲ್ಲಿ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿ ಇದ್ದಾರೆ ಚರಣಕ್ಕೆ ವಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ತ್ವರಿತಮಾಗಿ ಬರಬೇಕೆ ಸ್ವಾಮಿ ಶರಣಾಗತ
ಪ್ರೇಮಿ.

ವಾಲ್ಮೀಕಿ : ಹೇ ಚಾರನೇ, ವರುಣದೇವರು ಕರೆಸಿದ ಬಳಿಕ ಇರುವುದುಂಟೆ. ಪರಮ ಸಂತೋಷವಾದ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು
ಬರೆಯಿಸಿದ್ದಾನಾದ ಕಾರಣ ತ್ವರಿತದಲ್ಲಿಯೇ ತೆರಳಿ ಬರುತ್ತೇವೆ. ವರತಾಂಬೂಲವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತೆರಳುವಂಥವನಾಗೋ
ಚಾರನೇ ಚಾರರೋಳ್ ಶೂರನೇ.

ವಾಲ್ಮೀಕಿ : ಯಲೈ ಸೀತಾ ಕುಮಾರಕರೇ, ಮಾತೆಯ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಮೀರದೇ ಜೊತೆಯ ಹುಡುಗರೊಡನೆ ಕ್ಯಾತೆ ಪೌರುಷಗಳಿಗೆ
ಹೋಗದೆ ನೀತಿ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಪರಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಇರುವಂಥವರಾಗಿರಿ. ಯಾಗ ನಿಮಿತ್ಯವಾಗಿ ನಾವು ವರುಣಲೋಕಕ್ಕೆ ಪೋಗಿ
ಬರುತ್ತೇವೆಯ್ಯ ಕುಶಲವ ಕುಮಾರರೇ.

ಕುಶಲ : ದಯಮಾಡಿಸಿ ಬರಬಹುದೆ ಸ್ವಾಮಿ ಗುರು ಕುಲಶಿಖಾಮಣಿಯೇ.

ಭಾಗವತರ ಕಂದ

ಅತ್ತಂ ಕುಶಲವರಿರುತಿರ ಲಿತ್ತಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣ
ಅಯೋಧ್ಯ ಪುರಕೈತಂದು ಅಣ್ಣಗೆ ಭೂ
ಪುತ್ರಿಯ ವೃತ್ತಾಂತವೆಲ್ಲವ ಪೇಳ್ಕಕಂ ||

ಕಂದ||ಗೌಳ

ವಂದನೈ ಅಗ್ರಜಾ ಭೂ ನಂದನೆಯನು
ಬಿಟ್ಟು ಬಂದೆನು ಘೋರಡವಿಯೊಳು ನಂದಿ
ತೇ ನಿಮ್ಮಯ ಪಂಥವೂ ಚಂದಿರಮುಖಿ ರಾಮ
ರಕ್ಷಿಸೆಂದು ಅಳುತಿಹಳು ||

ಲಕ್ಷ್ಮಣ : ನಮೋ ನಮೋ ಅಣ್ಣ ದಾನವಾಂತಕ, ನೀನು ಪೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರ ಜಾನಕೀದೇವಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಪೋಗಿ ಭಾನು
ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಕಾಣದಂತಿರುವ ಕಾನನ ಮಧ್ಯ ಪ್ರದೇಶದೊಳ್ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟು ಬಂದೆನು. ಆ ಮಾನವತಿಯಾದ ಮಾನಿನಿಯು
ಮಾನಸದಲ್ಲಿ ಆಲಾಪವಿಟ್ಟು ಶ್ರೀ ರಾಮ ರಕ್ಷಿಸೆಂದು ಆಲಾಪಿಸುತ್ತಿರುವಳಪ್ಪಾ ಅಣ್ಣ, ನಾನಾಗಿ ಅಡವಿಪಾಲು ಮಾಡಿದೆನಲ್ಲಪ್ಪಾ ಅಣ್ಣಯ್ಯ.

ಪದ

ಯೇನಾ ಪೇಳ್ಳಳು ವನದೀ ಲಕ್ಷ್ಮಣ
ನಿನ್ನೊಳ್ ಆ ನಾಗವೇಣಿ ಸೀತೇ ||
ಮಾನಸದೊಳು ಚಿಂತೆಗೈದಳೋ ಸುಯ್ದಳೋ
ತಾ ನೊಂದುಕೊಂಡಳೇನೋ ||
ಪಾಪಿ ರಜಕನಾಡಿದಾ ದುರ್ನುಡಿಗಳಿಗೆ
ಆ ಪತಿವ್ರತೆಯಳನ್ನ ತಾಪಾಪಡಿಸಿ ಬಂದೆ
ಜರಿದು ವನಕೆ ನೂಕಿ ನಾ ಪಾಪಕೆ ವಳಗಾದೆನೋ ||

ರಾಮ : ಅಪ್ಪಾ ತಮ್ಮಾ ಕಾನನದಲ್ಲಿ ಜಾನಕಿ ನಿನ್ನೊಡನೆ ಯೇನೆಂದು ಪೇಳಿದಳು. ಆ ಮಾನವತಿ ಯನ್ನೇನಾದರು ಹೀನಾಯ
ಮಾಡಿದಳೋ, ಪನ್ನಗವೇಣಿ ತನ್ನ ಮಾನಸದಲ್ಲಿ ತಾನೇನೆಂದುಕೊಂಡು ಚಿಂತೆಗೈದು ಸುಯ್ದುಕೊಂಡಳೋ, ಕಾಂತಾರದಲ್ಲಿ ಕಾಂತೆಯ
ಗತಿಯೇನು ಮಾಡಿ ಬಂದೆಯಪ್ಪಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ.

ಪದ

ಲೋಕಾಪವಾದಕಿನ್ನು ಆರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಆ ಕಮ
ಲಾಕ್ಷಿಯನ್ನ ನೂಕಬೇಕಾಯಿತು ಕೀಕಾ
ರಣ್ಯದೊಳೆಷ್ಟು ಶೋಕಾರ್ತಿಯಾಗಿಹಳೋ||

ರಾಮ : ಹೇ ತಮ್ಮಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣ, ಲೋಕದ ಅಪವಾದಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಲಾರದೇ ಆ ಕಮಲಾಕ್ಷಿಯನ್ನ ಜೀಯೆಂಬೊ ಮಲೆಗೆ ನೂಕಬೇಕಾಗಿ
ಬಂತು. ರಾಗಸುಧಾಕರ ಬಿಂಬವದನೆಯನ್ನು ನಾ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಅವಿವೇಕಿಯಾದೆನಲ್ಲಾ. ಕೀಕಾರಣ್ಯದೊಳಗೆ ಯೇನು ಗತಿಯಾದಳೊ
ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ನಾಗವೇಣಿಯ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಶ್ರೀಕಂಠನೇ ಬಲ್ಲಾ ಯನ್ನ ನೆನೆನೆಂದು ಎಷ್ಟು ಶೋಕಾರ್ತಿಯಾಗಿಹಳೋ ನಾ ಕಾಣೆನಪ್ಪಾ
ತಮ್ಮಾ ಇದು ನಮ್ಮ ಕರ್ಮ.

ಪದ

ಕಾಡಿನೊಳಿರಲಾರದೇ ರೋದಿಸಿದರೇ
ಕೂಡಲೇ ಕರತರದೇ ಮಾಡಿದೆ ಸತಿಯಳಾ
ಮೃಗಗಳ ಪಾಲನೂ ರೂಢೀಶ ಮೆಚ್ಚನೂ ||

ರಾಮ : ಅಯ್ಯ ಸೌಮಿತ್ರಿ, ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ವೋರ್ವಳೇ ಇರಲಾರದೆ ಬಾಡಿಬಳಲಿ ಬಾಯಾರಿ ನಿನ್ನ ಬೇಡಿಕೊಂಡರೆ ಕರಗೂಡಿ ಕೂಡಲೇ
ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾರದೆ ರೂಢಿಜಾತೆ ದುಃಖಿಸುವುದ ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡು ನಿಷ್ಕರುಣಿಯಾಗಿ ಕಾಡುಮೃಗಗಳ ಬಾಯಿಗೆ ಈಡು
ಮಾಡಿದೆಯೇನಪ್ಪಾ ತಮ್ಮಾ ರೂಢಿಗೀಶನಾದ ಗಂಗಾಧರೇಶನು ನಿನ್ನ ಕೇಡು ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಸರ್ವಥಾ ಮೆಚ್ಚಲಾರನಪ್ಪಾ
ಲಕ್ಷ್ಮಣ.

ಲಕ್ಷ್ಮಣ : ಅಣ್ಣ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ, ನೀನಾಗಿ ನೀನು ಮುಷ್ಕರವಿಡಿದು ಮಾಡಿದ ಕಾಯರಕ್ಕೆ ನಾನೇನು ಮಾಡಲಪ್ಪ ಅಗ್ರಜಾ ಸದ್ಗುಣ
ತೇಜ.

ದ್ವಿಪದ || ಮುಖಾರಿ

ಅಯ್ಯ ಜಾನಕಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಬಹು
 ವಿಧದಿ ಕೈಯ್ಯುರಾ ವನಕೀಗ ಕಳಹುವಂ
 ತಾಯಿತೇ ಅಯ್ಯೋ ಚಂಪಕಮಾಲೆ
 ಅತಿಗುಣಶೀಲೆ ಅಯ್ಯ ಸ್ಮರನರಗಿಣಿಯೇ
 ಅಯ್ಯೋ ಕುಲಸತಿಯೇ ಅಯ್ಯೋ ಸದ್ಗುಣವ
 ತಿಯೇ ಅಯ್ಯೋ ಪತಿವ್ರತೆಯೇ ಕಾಗೆ
 ಹಿಂಡಿನೋಳ್ ಕೋಗಿಲೆ ಸೇರಿದಂತೆ ನಾಗವೇ
 ಣಿಯೇ ವನದೊಳಗಿರುವೆಯ ರಮಣಿ
 ಹ್ಯಾಗೆ ಮರೆಯಲಿ ನಿನ್ನ ಹೇ ರಾಜವದನೇ ಹೀಗಾ
 ಯಿತೇ ನಿನ್ನ ಗತಿ ಭೂಜಾತೆ ||

ರಾಮ : ಅಪ್ಪಾ ತಮ್ಮಾ ನಾನು ದಾನವನಾದ ರಾವಣನಂ ವಧಿಸಲಾಗಿ ನ್ಯೂನವಿಲ್ಲದೆ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಪಾತಕವೆನಗೆ ಸಂಘಟಿಸಿ
 ಜಾನಕಿಯನ್ನು ಕಾನನಕ್ಕೆ ಪೊರಮಡಿಸಿದಂತಾಯಿತು. ನಾನು ಇದರ ವಿಮೋಚನಾರ್ಥವಾಗಿ ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಪ್ರಯುಕ್ತ
 ಯಮ್ಮ ಗುರುಗಳಾದ ವಸಿಷ್ಠರನ್ನು ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಕರೆಸುವಂಥವನಾಗಪ್ಪ ತಮ್ಮಾ.

ಲಕ್ಷ್ಮಣ : ಯಲೈ ಸಾರಥಿ ಜಾಗ್ರತೆ ಇಂದ ಪೋಗಿ ಯಮ್ಮ ಗುರುಗಳಾದ ವಸಿಷ್ಠರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವಂಥವನಾಗೆಲಾ ಸಾರಥಿ
 ||

ಪದ

ಮಂದರಗಿರಿಧರ ಹರಿಯೇ ಕೃಪೆಯಿಂದ
 ಪಾಲಿಸಬೇಕೋ ದೊರೆಯೇ || ಇಂದಿರಪತಿ
 ವಿಜಯಸಖ ಅರವಿಂದನಾಭ ಮುಕುಂದನೆ ||
 ನಂದನಂದನಾ ಕಂದಾ ಶ್ರೀ ಗೋವಿಂದ || ಸುರಕುಲ
 ಭೃತ್ಯವಂದನೇ ವಾರಿಜನಯನ ಮಾಧವನೆ
 ಕಾಯೋ ಕಾರುಣ್ಯನಿಧಿ ರಾಧಾಪ್ರಿಯನೇ
 ಕ್ಷೀರವಾರುಧಿಶಯನಾ ಶಾಂತಾಕಾರ ವಿವಿಧ
 ವಿಚಾರನೇ ಮಾರ ಮಿತ ಸುಗುಣ
 ಹಾರ ಸಾರಸಕಾರ ರಿಪು ಸಂಹಾರನೇ
 ಮಂದರಗಿರಿಧರ ಹರಿಯೇ ||
 ಮಂಗಳಾತ್ಮಕ ತ್ರಿಪುರಸಂಹಾರನೇ ||

ರಾಮ : ಇದೇ ಶಿರಸಾಷ್ಟಾಂಗ ಬಿನ್ನಹಂಗಳು ಸ್ವಾಮಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗುರು ವಸಿಷ್ಠರೆ ಯಿಷ್ಟ ಕಾಮ್ಯದಾತರೆ ||

ವಸಿಷ್ಠ : ಶ್ರೀರಸ್ತು ಶುಭಮಸ್ತು ಸಕಲೈಶ್ವರ್ಯರಮಸ್ತು ವಸ್ತು ವಾಹನ ಧನಕನಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಲೈ ರಾಮ ಘನಸಾರ್ವಭೌಮ ||

ವಸಿಷ್ಠ : ಅಯ್ಯ ಕಾಮಜನಕನಾದ ರಾಮಚಂದ್ರನೇ ಕೇಳು. ಯನ್ನಿಷ್ಟು ಜಾಗ್ರತೆ ಇಂದ ಕರೆಸಿದ ಕಾ'ಯಾರರ್ಥವೇನು ತೀವ್ರದಿಂದ ಪೇಳುವಂಥವನಾಗ್ಯೆ ರಾಜ ಮಾತಾಂಡತೇಜ ||

ಪದ

ಗುರುವರೇಣ್ಯ ಲಾಲಿಸೈಯ್ಯ ಪರಿಯ
ನೆಲ್ಲವಾ ವರೆಯುವೆ ಮರೆಮಾಜದಂತೆ
ಕರುಣಿಸೋ ದೇವಾ ||ರಾವಣನ ಕೊಲ್ಲಲು ಯನಗೆ
ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯವು ಆವರಿಸಿ ಕಾಡು
ತಿಹುದು ||ದೇವ ನಿತ್ಯವೊ ||

ರಾಮ : ಸ್ವಾಮಿ ಗುರುವರೇಣ್ಯರೇ, ಕರುಣವಿಟ್ಟು ಲಾಲಿಸುವಂಥವರಾಗಬೇಕು. ಹರಿಹರ ಸುರಾದಿಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಗಣನೆಗೆ ತಾರದೇ ಪರಿಭಂಗಿಸುತ್ತಾ ಯನಗೆ ಸರಿ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಮರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಲಂಕಾದ್ಯಕ್ಷನ ಸಂಹರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯ ಪಾತಕವೆನಗೆ ಸಂಘಟಿಸಿ ಕಾಡುತ್ತಿರುವದೈಯ್ಯ ಮುನಿಪತಿ ಮುಂದೇನುಗತಿ.

ಪದ

ಸುಮ್ಮನೀಗ ಪೋಗುತಿಹುದೆ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯವೂ
ಯಮಗಿಂಗದೈದ ಕಾ'ಯರ ನಿಮ್ಮ ಚಿತ್ತವೂ ||
ಸುಮ್ಮನೀಗ ಪೋಗುತಿಹುದೆ ||

ವಸಿಷ್ಠ : ಹೇ ಕಮ್ಮಗೋಲ ಪಿತನೇ ಹಮ್ಮ ಹೆಮ್ಮೆ ಪರಾಕ್ರಮಗಳಿಂದ ಮಾಡಿದಂಥ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯ ಪಾತಕವು ಸುಮ್ಮನೇ ಪೋಗುವದಿಲ್ಲ ಗಮ್ಮನೇ ಇದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೇ ವಿಮುಖವಾಗಿ ತೊಲಗುವದೈಯ್ಯ ರಾಮ ನೀ ತಿಳಿ ಸಾರ್ವಭೌಮ ||

ಪದ

ಕೃತ ಮಾಡಲೆಣಿಸಿ ಇಹನು ಯತಿವರೇ
ಣ್ಯನೆ ಮುದದಿಂದ ಪೂರ್ತಿಗೊಳಿಸೀಗ
ವ್ರತವ ದೇವನೆ ಗುರುವರೇಣ್ಯನೆ ||

ರಾಮ : ಸ್ವಾಮಿ ಯತಿ ಮಹಾತ್ಮರೇ, ಅತಿ ದುರಾತ್ಮಕನಾದ ರಾವಣನ ಗತಿಸಿದ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯ ಪಾತಕವು ಕ್ಷಿತಿಯೋಳ್ ಹರಿಹರಾರ್ತಕಮಾಗಿ ಕೃತವಂ ಮಾಡಲೆತ್ತಿಸಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಮತಿಯಲ್ಲಿ ತಂದು ವ್ರತವನ್ನು ಸಾಂಗಪಡಿಸಿ ತೆರಳಬೇಕೈ ಮುನಿಪ ಕರುಣ ಕಲಾಪ.

ಪದ

ನಡಿಸಲಾಗದೀಗ ಕೃತವ ಮಡದಿ ಇಲ್ಲದೇ ||
ಪಿಡಿಯಬ್ಯಾಡ ವ್ರತವ ರಾಮ ನಡತೆ ತಿಳಿ
ಯದೇ ||ಸುಮ್ಮನೀಗ ಪೋಗುತಿಹುದೆ ||

ವಸಿಷ್ಠ : ಅಯ್ಯ ಪೊಡವಿ ಪಾಲಕ, ಮಡದಿಯಿಲ್ಲದೆ ದೀಕ್ಷಿತನಾಗಿ ಯಜ್ಞಾದಿ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ನಡೆಸಬಾರದು. ಜಡಮತಿಯರ ಹಾಗೆ ನೀನು ನಡತೆ ತಿಳಿದವನೇನೈಯ್ಯ ರಾಮ ಬಿಡು ಯೀ ಪ್ರೇಮ.

ಪದ

ಹೇಮದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸುವೆನು ಭೂಮಿ
ಜಾತೆಯ ತಾಮಸಕ್ಕೆ ಪಾಲಿಸೆನಗೆ
ಸ್ವಾಮಿ ದೀಕ್ಷೆಯಾ ||ಗುರುವರೇಣ್ಯ ||

ರಾಮ : ಹೇ ಸ್ವಾಮಿ ರುಷಿವ್‌ಯರರೇ, ಹೇಮ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಭೂಮಿಜೆಯನ್ನು ವಾಮಭಾಗದೊಳ್ ಪರುಟವಿಸಿಕೊಂಡು ಈ ಮಹಾಯಜ್ಞವನ್ನು ಸಾಂಗವಾಗಿ ನಡೆಸುತ್ತೇನೆ. ತಾಮಸ ಯಿಲ್ಲದೆ ನೇಮವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಬೇಕೈ ಮುನಿಪ ಕರುಣ ಕಲಾಪ.

ಪದ

ಸುರಚಿರಾ ಸೀತೆ ಸಹಿತ ತುರಗಮೇ
ಧವಾ ಗಿರಿಜೆಯರಸನಾಣೆ ನಡೆಸು ನರ
ಹರಿ ಮಾಧವ ||ಸುಮ್ಮನೀಗ ||

ವಸಿಷ್ಠ : ಹೇ ನರಹರಿ ಮಾಧವಾ, ಸುರಚಿರ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಧರಣಿಜಾತೆಯನ್ನು ಪರುಟವಿಸಿಕೊಂಡು ಗಿರಿಜಾತೆ ಪ್ರಾಣನಾಥ ಗಂಗಾಧರೇಶನಾಣೆಯಾಗಿ ಕೃತವನ್ನು ಮಾಡಬಹುದೈಯ್ಯ ರಾಜ ಸಿತಕಲ್ಪ ಭೋಜ.

ರಾಮ : ಅಯ್ಯ ರುಷಿವರಾ, ತುರಗಶಾಲೆಯಂ ಪೊಕ್ಕು ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಕುದುರೆಯನ್ನೊದಗಿಸಿ ಅಷ್ಟವಿಧಾಚರಣೆಯಿಂದ ಷೋಡಶೋಪಚಾರದಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ ಅದರ ಪಣೆಗೆ ಯಜ್ಞಗಳಿತೆಯ ಬಿರುದನ್ನು ಧರಿಸುವಂಥವನಾಗೈಯ್ಯ ವರಗುರು ವಸಿಷ್ಠ ಪರಮರುಷಿ ಶೇಷ.

ವಸಿಷ್ಠ : ಅದೇ ರೀತಿ ನಡಿಸುತ್ತೇನೈಯ್ಯ ರಾಮ ಅರಿಕಟಕ ಭೀಮ.

ರಾಮ : ಯಲಾ ಸಾರಥಿ, ತುರಗಾಲಯಕ್ಕೆ ಪೋಗಿ ಗುರುಗಳು ನೇಮಿಸಿದ ಅಶ್ವವನ್ನು ತ್ವರಿತದಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರುವಂಥವನಾಗೋ ದೂತ ರಾಜಸಂಪ್ರೀತ.

ವಸಿಷ್ಠ : ಅಯ್ಯ ರಾಜತೇಜಿಯನ್ನಾದರೆ ಪೂಜಿಸಿದ್ದಾಯಿತು. ರಾಜಿಸುವ ಗಜತುರಗ ರಥ ಚತುರಂಗ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಮೇಳವಿಸಿ ರಾಜ್ಯದ ಮೇಲೆ ತೇಜಿಯನ್ನು ಬಿಡಬಹುದೈಯ್ಯ ರಾಮ ಸಹಸ್ರ ಕಾರ್ಯರಥಾಮ.

ರಾಮ : ಯಲಾ ಸಾರಥಿ. ಯನ್ನ ಅನುಜನಾದ ಶತ್ರುಷ್ಣನನ್ನು ಅತಿ ಜಾಗ್ರತೆ ಇಂದ ಕರೆಸುವಂಥವ ನಾಗೆಲಾ ಸಾರಥಿ

ರಾಮ : ಯಲೈ ಶೂರನಾದ ಶತ್ರುಘ್ನನೇ ಕೇಳು. ಚಾರುತರಮಾದ ಯಜ್ಞಾಶ್ವದೊಡನೆ ಶೂರರಾದ ಮೂರು ಕೋಟಿ ಕ್ಷೋಣಿ ಬಲಸಮೇತನಾಗಿ ತೆರಳಿ ಸಕಲ ಧರಣೀಶ್ವರಕ್ಕೆ ಕಪ್ಪ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು ಬರುವಂಥವನಾಗಪ್ಪಾ ಅನುಜಾ ದಿನಮಣಿ ತೇಜ.

ಶತ್ರುಘ್ನ : ಭಳಿರೇ ಇಳೆಯಾಧಿಪತಿ, ಗಳಿಲನೆ ದಳವೇರಿ ಪೊಳವಶ್ವದೊಡನೆ ತೆರಳಿ ಮಲಯಾಳ ಮಗಧ ನೇಪಾಳ ಮೊದಲಾದ ಇಳೆಯಣ್ಣರ ಕೈಯ್ಯು ಕಪ್ಪ ಕಾಣಿಕೆಯ ಕೈಗೊಂಡು ತಳುವುದೆ ಬರುವನೋ ನಳಿನದಳನಯನಾ ತಿಳಿಯದು ಈ ಕಾಯರದ ಹದನ.

ಭಾಗವತರ ಕಂದ (ಗೌಳ)

ಮುನಿವರನ ಶಿಕ್ಷೆಯಿಂದಲೀ ಘನತರ ಸಾಹಸಿ
ಗಳು ಕುಶಲವರೀವರು ವನದೊಳಗಿರಲೊಂದು ದಿನ
ಅನುಜನ ಕರೆದಂದನು ಕುಶ||

ಪದ

ಅನುಜನೇ ಲಾಲಿಸು ಕುಶಸಮಿತ್ತು
ಗಳನೂ ವಿನಯದಿಂ ತರುವುದಕ್ಕೆ
ವನಕೀಗಲೇ ನಾಂ ಪೋಗಿ ಬರುವೆನು
ಮುನಿಗೃಹದೊಳು ಜೋಕೆ ||

ಕುಶಲ : ಯಲೈ ಅನುಜನಾದ ಲವಕುಮಾರನೇ ಲಾಲಿಸು. ಕುಶಸಮಿತ್ತುಗಳನ್ನು ತರುವ ವುದ್ದಿಶ್ಯವಾಗಿ ನಾನು ವನಾಂತರಕ್ಕೆ ಪೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ಮುನಿಗೃಹದೊಳಗೆ ಬುದ್ಧಿವಂತನಾಗಿ ಜೋಕೆ ಇಂದ ಇರಬೇಕೈಯ್ಯು ಲವನೇ ನೀನರಿಯದವನೇ.

ಪದ

ವರಮುನಿಪುತ್ರರ ಜೊತೆಯೊಳಗಾಡೈ
ತಾರದೆ ಕಲಹವನು ಕೇಳಿನ್ನು ಅರಿತು ನಡೆ
ಯುವುದು ಪರರಾಧೀನದೊಳಿರುವೆವು
ನಾವಿನ್ನು ಕೇಳಿನ್ನು ||

ಕುಶ : ಹೇ ಸಹೋದರ, ನಾವು ಪರರ ಅಧೀನದೊಳಿರುವೆವು. ಈ ವ್ಯಾಳ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಿರಬಾಗಿ ನಡೆಯ ಬೇಕಲ್ಲದೆ ದುರುಳರ ಹಾಗೆ ಇಚ್ಛಾನುಸಾರ ಗುರುಪುತ್ರರೊಡನೆ ಕಲಹಕ್ಕೆ ಪೋಗದೆ, ನಾನು ಬರುವ ಪರಿಯಂತರಕ್ಕೂ ವರಮಾತೆಯ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವಂಥವನಾಗಪ್ಪ ಅನುಜಾ.

ಪದ

ಕಂದಮೂಲ ಫಲಹಾರವ ಜನನಿಗೆ ತಂದು
ಕೊಡೈ ನೀನು ||ಕೇಳಿನ್ನು ||ಸುಂದರ ಪ್ರಕಟನವುರ
ನೆಲೆವಾಸನು ಚಂದದಿಂ ಮೆಚ್ಚುವನು ||

ಕುಶ : ಹೇ ತಮ್ಮಾ, ಮಂದಗಮನೆಯಾದ ಜನನಿಗೆ ಯೇನೊಂದು ಕುಂದುಕೊರತೆಯನ್ನು ಕೊಡದೆ ಕಂದಮೂಲ ಫಲಗಳನ್ನು ತಂದಿತ್ತು
ಚಂದದಿಂದ ವುಪಚರಿಸಿದರೆ, ಇಂದು ಗಂಗಾಧರೇಶನು ಚಂದದಿಂ ಮೆಚ್ಚುವನಪ್ಪಾ ಅನುಜಾ ಕೇಳ್ ಸಹಜಾ.

ಲವ : ಅಣ್ಣ ಕುಶಲ ಕುಮಾರನೆ, ವುಣ್ಣಿಮೆ ಶಶಿಯಾದ ತಾಯಿಗೆ ಕಂಣ್ಣಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ವದಗಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ. ಸಣ್ಣವನ ಮಾತು
ಸಟೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸದೆ ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಪೋಗುವಂಥವನಾಗೈ
ಅಣ್ಣಯ್ಯ.

(ಅಶ್ವಮೇಧ ಕುದುರೆ ಬರುವಿಕೆ)

ಕಂದ ಗೌಳ

ಇಂತು ಭೂಪಾಲಕರ ಹಯವಂದು ಬರಲು
ಪೂ ತೋಟಮಂ ಪೊಕ್ಕು ವೃಕ್ಷ ತಲೆಗಳಾ
ಮುರಿದುನಕೆಗಳು ಚಳಪಳನುದುರೆ
ವೃಕ್ಷವ ಕೆದರೆ ಇದಂ ಕಂಡ ಲವ ಕುಮಾರ
ಸಂಗರ ಶೂರಾ ||

ಪದ

ತುರುಗಧಾರದೋ ಇದರ ಪರಿ ತಿಳಿಯ
ದೋ ಮರುಗ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಪುಷ್ಪಲತೆಯ
ಮುರಿಯುತಿರ್ಪುದೊ ||

ಲವ : ಯಲೈ ಮುನಿಕುಮಾರಕರೇ, ಗುರುಗಳ ತಪೋವನದಲ್ಲಿ ಇಚ್ಛಾನುಸಾರಮಾಗಿ ಚರಿಸುವ ಈ ತುರುಗ ಧಾರದೋ
ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ. ಮರುಗ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಸುರಗಿ ಸಾಮಂತಿಗೆ ಇರುವಂತಿ ಮೊದಲಾದ ಪುಷ್ಪಲತೆಗಳನ್ನು ಮುರಿ ಮುರಿದು
ಧರೆಗೀಡಾಡುವುದ ನೋಡಿದರೇನಯ್ಯ ಯತಿಕುಮಾರಕರೇ.

ಪದ

ಯತಿಯು ಬರುವನೋ ಖತಿಯುಗೊಳುವನೈ
ಇನ್ನೇನ ಗೈಯುವೆ ಮುನಿಸುತರೆ ಪೇಳಿರೈ ||

ಲವ : ಅಯ್ಯ ಮಿತ್ರರಾದ ಗುರುಕುಮಾರಕರೇ, ಯತಿವರೇಣ್ಯರು ಬಂದು ನೋಡಿದ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಯಮ್ಮನ್ನು ಖತಿಗೊಂಡು ಬಡಿಯುವರಾದ ಕಾರಣ ಮುಂದೇನು ಗತಿಯಯ್ಯ ಮುನಿಸುತರೇ.

ಪದ

ವಾಜಿಫಣೆಯೊಳು ರಾಜಲಿಪಿಗಳು
ಮಾಜದೊಪ್ಪುತಿಹುದೇನು ಸೂಜಿ ಇಳೆಯೊಳು ||

ಲವ : ಯಲೈ ತಾಪಸೋತ್ತಮರೇ ಈ ವಾಜಿಫಣೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾಜಿಸುವ ರಾಜಲಿಪಿಯುಳ್ಳ ಬಿರುದು ಮಾಜದೇ ಒಪ್ಪುತಿರುವುದು ಭಲಾ ತೇಜಿಯ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಸೇರಿ ನೋಡೋಣ ಬನ್ನಿರೈಯ್ಯ ರುಷಿಕುಮಾರಕರೇ ||

ಪದ

ತೆಗೆವೆ ಬಿರುದನು ಬಿಗಿವೆ ಹಯವನೂ
ಜಗಳಕ್ಕಾರು ಬರುವವರ ಪೊಗರು ಮುರಿವನೂ ||

ಲವ : ಯಲೈ ನೆಗುಮುಖದ ಕಕ್ಷಿಜಾತರೆ ಬಗಬಗೆಯ ವಕ್ಕರಣೆಗಳನ್ನು ಇಕ್ಕೆ ಜಗದೇಕವೀರನೆಂದು ಕಡು ಗರ್ವದಿಂದ ಬರೆದು ಕಟ್ಟಿರುವ ಬಿರುದನ್ನು ತೆಗೆದು ಆ ಗಂಡುವಾದಿಯನ್ನು ಸೊಗಡು ಕೆಡಿಸಿ ಬಿಗಿಯುತ್ತೇನೆ ಭಲಾ ಜಗಳಕ್ಕೆ ಬರುವವರ ಪೊಗರನ್ನು ಮುರಿದು ಹರಣಪಡಿಸಿ ನಗೆಗೀಡು ಮಾಡಿ ನಗರದ ಕಡೆಗೆ ವೋಡಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೈಯ್ಯ ತಾಪಸೋತ್ತಮರೇ

ಪದ

ಧರಣಿ ಪ್ರಕಟನಾ ಪುರನಿವಾಸನಾ ಕರು
ಣದಿಂದ ವಾಚಿಸುವೆನು ಬಿರುದನೀಗ ನಾಂ ||

ಲವ : ಪ್ರಕಟನಪುರದ ಗಂಗಾಧರೇಶನ ಕರುಣದಿಂದ ತುರಗದ ಮಸ್ತಕಾಗ್ರದೋಳ್ ಬರೆದು ಧರಿಸಿರುವ ಬಿರುದನ್ನು ವಾಚಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ ಲಾಲಿಸಿರೈಯ್ಯ ಮುನಿ ಕುಮಾರರೇ.

ಕಂದ || ಗೌಳ

ತರಣಿಕುಲ ಶಿಖಾಮಣಿಯೇ ವರಕೌ
ಸಲ್ಯಾ ಗರ್ಭಜಾತ ಶ್ರೀರಘುವೀರನ
ತುರಗವಿದೆನ್ನದು ಭೂಮಿಯೋಳ್ ||

ಲವ : ಕೇಳಿದಿರೇನೈಯ್ಯ ಮುನಿಕುಮಾರಕರೇ, ತರಣಿಕುಲದ ಅರಸರೊಳಗೆಲ್ಲಾ ತಾನೇ ಶಿಖಾಮಣಿ ಯಂತೆ. ವರ ಕೌಸಲ್ಯಾದೇವಿಯ ತರಳನಾದ ರಘುರಾಮನ ತುರಗವಂತೆ. ಧರಣಿಯ ಮೇಲೆ ಸಮರ್ಥಶಾಲಿಗಳಿದ್ದರೆ ಕಟ್ಟಬಹುದಂತೆ. ಆಹಾ ಅವನ ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ಮುರಿಯದಿದ್ದೊಡೆ ನಾನು ಸೀತಾ ಸಂಭವನಲ್ಲಯ್ಯ ಮುನಿಕುಮಾರಕರೇ.

ಕಂದ

ಭೂಪಾಲರ ಹಯವಿದು ಕೋಪದಿಂ
ಬಂಧಿಸಲು ಸೇನಾನಾಯಕರು ಗಿರಾಪು
ಮಾಡುವರು ನಿನ್ನನು ಶ್ರೀ ಪಾರ್ವತಿಯ
ಅರಸನಾಣೆ ತಡೆಯದಿರೈ ಅಶ್ವವಾ

ಮುನಿಸುತರು : ಯಲೈ ಲವಕುಮಾರಕನೇ, ಈ ತುರುಗದ ಗೊಡವೆ ನಿನಗ್ಯಾಕೆ. ಅನಿಪರು ಬಂದು ಕೊಂದರೆ ಯೇನು ಮಾಡಬಲ್ಲೆ.
ಹರಹರಾ ನೀನು ಅವಿವೇಕಿಯಲ್ಲವೆ, ಶಿವನಾಣೆ ಈ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟದಿರೈ ಲವನೇ ನೀನು ಅವಿವೇಕಿತನದವನೂ.

ಕಂದ ಪದ್ಯ

ಪಾರುವವನಿದನು ಬಿಡಲಿಕೆ ಧಾರು
ಮಾಣಿಸುತೆ ಅಣುಗನಲ್ಲವೋ ನಿಮ್ಮಂದದೋಳ್
ಪಾರುವರ ಪುತ್ರನಲ್ಲವೋ ಹೇ ರಣ
ಹೇಡಿಗಳೇ ಪೇಳಬೇಡಿರೋ ಯನಗೇ ||

ಲವ : ಯಲಾ ಧಾತು ಕೆಟ್ಟ ಹುಡುಗರೇ, ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ನೀವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾದ ಕಾರಣ ಭೀತಿಯಿಂದ ಮಾತನಾಡುತ್ತೀರ. ಈ ತುರುಗವನ್ನು
ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಪೋಗಲೈ ಬಂದವರ ಶಿರಗಳನ್ನ ನಾ ತವಕದಿಂ ಕಡಿದು ಭೂತಪ್ರೇತಾದಿಗಳ ಪಾಲು ಮಾಡದ ಮೇಲೆ, ಭೂತಳದಲ್ಲಿ
ನಾನು ಸೀತಾಪುತ್ರನಾಗಿ ಜನಿಸಿ ಫಲವೇನು. ಯಾತರ ಮಾತನ್ನಾಡುವಿರಿ ಬಡ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ.

ಪದ

ಬಿಡಿರೋ ಯಮ್ಮಯ ವಡೆಯನಶ್ವವಾ
ಹುಡುಗಿರಾ ನಿಮ್ಮಾ ಬಡಿದು ಹಿಡಿದು
ಕೊಂಡು ಪೋಪೆವು ||

ಭಟರು : ಯಲಾ ಕಡುಮೂರ್ಖರಾದ ಹುಡುಗರೆ ಕೇಳಿ, ಕಡುಗಲಿಯಾದ ಯಮ್ಮ ವಡೆಯನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ದುಡುಕಿನಿಂದ ಪಿಡಿದು
ಕಟ್ಟುವುದು ನಡತೆಯಲ್ಲ. ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ತಡೆಯುವ ಬಾಲಕರಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕೈ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದು
ತಡಮಾಡದೇ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಬಿಡುವಂಥವರಾಗಿರೋ ಬಾಲಕಿರಾ.

ಪದ

ಅವಿವೇಕಿಗಳಿರಾ ಬಿಡಿರೋ ಹಯವನೂ
ಆಲಸ್ಯವ್ಯಾಕೆ ಕಡಿದು ಬಿಡುವೆ ಈಗ ನಿಮ್ಮನು ||

ಭಟರು : ಯಲಾ ಅವಿವೇಕಿಗಳಾದ ಹುಡುಗರೇ, ಕಿವಿಗಳು ಕೇಳದವರಂತೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಇರುವುದು ಮರಿಯಾದೆಯಲ್ಲ. ತವಕದಿಂದ
ಹಯವನ್ನು ಬಿಡದೆ ಆಲಸ್ಯ ಮಾಡಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಇಕ್ಕೋ ಭವರದಲ್ಲಿ ಬಲವೆಲ್ಲ ಕವಿದು ಅಸ್ತಶಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ತಿವಿದು ಪ್ರಾಣಗೆಡಿಸಿ
ಜವನ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಕಾಣಿಸುವೆನೆಲಾ ಖೂಳ ಬಾಲಕರೆ.

ಲವಕುಶರ ಕಾಳಗ

ತಾರೀಖು 25-09-1949 ರ ಭಾನುವಾರದಂದು ದೊಡ್ಡಬಳ್ಳಾಪುರದ ಎಲೇಪೇಟೆ
ಶ್ರೀ ಆರ್. ತಮ್ಮಯ್ಯನವರು ಪ್ರತಿ ಮಾಡಿರುವುದು.

ಭಾಗವತರ ತ್ರಿಪುಡೆ

ಲಾಲಿಸೀ ಕಥೆ ಸುಜನರೆಲ್ಲರೂ
ಲವಕುಶಲರೊಡನೆ ಕದನವಾ
ಲೀಲೆಯಾಮೃತ ಪೇಳೆ ನಾವಿನ್ನು
ಲಾಲಿಪುದು ನೀವು ||

ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರೊಡನೆ ಕದನವ ವಿಭೂ
ಷಣ ಗೈದ ಪರಿಭವ ಜನಕ
ನಂದನೆ ಬಿಟ್ಟು ವನದೊಳ ||
ಪೇಳೆ ನಾವಿನ್ನು ||

ರಾಮ : ಅಯ್ಯ ಮನುಷ್ಯನೇ ಮತ್ತೂ ಹೀಗೆ ಬರುವಂಥವನಾಗು. ಯಲೈ ಮನುಷ್ಯನೇ ಮಾರ್ತಾಂಡ ತೇಜದಿಂದ ಸಭಾ ಪಾಂಡಿತ್ಯರ
ಮಂಡಲಕ್ಕೆ ದಿಂಡೀ ವಾಳಗದ ಪಟ್ಟಸ ಬಿಲ್ಲು ಬತ್ತಳಿಕೆ ಮೊದಲಾದ ಬತ್ತಿಸಾಯುಧಂಗಳಂ ಹಸ್ತದೊಳೆ ಶಿಸ್ತಿನಿಂದ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು
ಮಿತ್ರರಂ ಮನ್ನಿಸಿ ಶತ್ರುಗಳೆಂಬ ಮತ್ತೇಭಗಳ ಇಂಡಿಗಳ ಚಂಡ ಕಂಠೀರವನಂತೆ ನಿಂತಿರುವ ಯಮ್ಮ ಸಮ್ಮುಖದಿ ಬಂದು
ನಿಂತು ವಿಧವಿಧವಾಗಿ ವಿವರಿಸುವ ಚದುರ ನೀ ಧಾರೋ ಚಂದವಾದ ನಿನ್ನ ಅಭಿದಾನವೇನೊ ಅಂದದಿಂದ ವಿಸ್ತರಿಸೋ ದ್ವಾರಪಾಲಕ.

ಯಲೈ ಚಾರಕಾ ನಾಗ ಸುರನರ ಲೋಕ ಸಹಿತ ಭೀಕರಂಗೊಳಿಸಿ ಬೇಕಾದ ಸುರನಾರಿಯರ ಸಹಿತ ಸೆರೆಪಿಡಿದು ಶೋಕಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ
ಕಾಕಂದಸ ಕಂದರನಪುರ ಓಣಿಗೆ ತಾಳಲಾರದೆ ಆ ಕಮಲಭವ ಪಿತನಾದ ಪಾಕನಾಶನ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ದೇವಾಸುರರು ಯನ್ನಲ್ಲಿ
ಬಂದು ಯೇ ಕಮಲ ಲೋಚನಾ ನೀ ಕಾಯಬೇಕೆಂದು ಮೊರೆಯಿಟ್ಟರಾದ ಕಾರಣ ಭಲೈ ಸಾರಥಿ ಆ ಕಾಲದೊಳ್ ನಾನು ಅವರಿಗೆ
ಅಭಯವನ್ನಿತ್ತು ಈ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅಯೋಧ್ಯಪುರದರಸನಾದ ದಶರಥ ಮಹಾರಾಜನ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿ ಕುಶಲವರ್ತನೆ
ಲೋಕಪಾವನೆಯಾದ ಜಾನಕಿಯ ಕರಪಿಡಿದು ಪಿತ್ರವಾಕ್ಯ ಪರಿಪಾಲನಾರ್ಥವಾಗಿ ಕಾನನಕ್ಕೆ ತೆರಳಲು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಖಳನು
ಇಳಾಸುತೆಯನ್ನು ಲಂಕೆಗೆ ತೆರಳಿಸಿಕೊಂಡು ಪೋಗಲು ಪಂಕಜಾಬನಾದ ನಾನು ದನುಜನ ಬಿಂಕವಂ ಬೊಂಕಿಸಲ್ಪೆ ಶಂಕೆ ಇಲ್ಲದೆ
ಕಪಿಕಟಕರೊಡನೆ ಲಂಕೆಗೆ ತೆರಳಿ ಚಕ್ಕಿ ಚೆಂಡಾಡಿದ ಕೋದಂಡರಾಮ ಹರಿಕಟಕ ಭೀಮ ಮಾರ್ತಾಂಡಕುಲ ಸಾರ್ವಭೌಮನೆಂದು ಈ
ಸಭೆಯವರ ಮುಂದೆ ಕಿತಾಪ್ ಮಾಡಿಸುವಂಥವನಾಗೋ ಸಾರಥೀ.

ರಾಮ : ಆಹೋ ಸಾರಥೀ, ಯನ್ನನುಜನಾದ ಸೌಮಿತ್ರೀ ಧಾವಲ್ಲಿದ್ದಾನೋ ಕರೆತರುವಂಥವನಾಗೋ ಚಾರಾ ಚರರೊಳ್ ಶೂರ.

ಲಕ್ಷ್ಮಣ : ಯಲೋ ದ್ವಾರಪಾಲಕ ಹೀಗೆ ಬಾ. ಯಲೈ ಚಾರಕಾ ಮತ್ತೂ ಹೀಗೆ ಬರುವಂಥವನಾಗು. ಯಲೈ ಚಾರ ಹೀಗೆ ಬಂದವರು
ಧಾರೆಂದು ಕರಕಂಜಗಳ ಪುಟವೆತ್ತಿ ಪರಿಪರಿ ಕತಾಂಜಲಿ ಬದ್ಧನಾಗಿ ಮಾತು ಮಾತಿಗೂ ಭೀತಿಯಂಪಡದೆ ವಿಚಾರಿಸುವಾ ಮನುಷ್ಯ ನೀ
ಧಾರೋ ಯನ್ನೊಳ್ ಸಾರೋ.

ಯಲೈ ದ್ವಾರಪಾಲಕ ಸ್ವರ್ಗ ಮರ್ತ್ಯ ಪಾತಾಳವೆಂಬ ತ್ರಿಲೋಕದೊಳ್ ಬಂಧುರಮಾಗಿ ಚಂದದಿಂದೊಪ್ಪುವಾ ಅಂಗ ವಂಗ ಕಳಿಂಗ
ಕಾಶ್ಮೀರ ಕಾಂಬೋಜ ಕರಹಾಟ ವರಹಾಟ ದ್ರಾವಿಡ ಮಹರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ಸ್ಯ ಮಗಧ ಚೇದಿ ನೇಪಾಳ ಜರ್ಜರ ಬರ್ಬರ ಕೊಂಕಣ ಟೆಂಕಣ
ಕೇಕಯಾ ಪಾಂಡ್ಯ ಚೋಳ ವರಾಳ ಮೊದಲಾದ ಚಪ್ಪನ್ನ ದೇಶಗಳಿಗೆ ವುಪ್ಪರಿಗೆಯಂತೊಪ್ಪುವ ಇಪ್ಪತ್ತಾರು ಯೋಜನ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವುಳ್ಳ
ಅಯೋಧ್ಯಾ ನಗರವನ್ನು ಒಪ್ಪದಿಂದ ಪರಿಪಾಲಿಸುವಾ ತರಣಿಕುಲ ಸಾವರಭೌಮನಾದ ನರಹರಿ ನಾರಾಯಣ ಖರದೂಷಣಾರಿ
ಮುರಹರಿ ಮಾಧವ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪರಿಪೂರ್ಣನಾದ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ದೇವನಿಗೆ ಪ್ರೇಮದನುಜನಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಣದೇವನೆಂದು
ತಿಳಿಯುವಂಥವನಾಗೋ ಚಾರ ವರಫಣಿಹಾರ.

ಲಕ್ಷ್ಮಣ : ಭಳಿರೇ ಚಾರಕಾ, ಯನ್ನ ಆಜ್ಞಾಧಾರಕ ಸುರಪತಿಯ ಸಭೆಯ ತಿರಸ್ಕರಿಸುವ ಈ ವರ ಸಭೆಗೆ ತೆರಳಿದ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ
ಯಮ್ಪುಣ್ಯನಾದ ಶ್ರೀರಾಮಭದ್ರನೂ ಕರೆಸಿದ ಕಾರಣ ಬಾಹೋಣವಾಯಿತೊ ಸಾರಥಿ. ಯಮ್ಪುಣ್ಯನಾದ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರರನ್ನು
ತೋರಿಸುವಂಥವನಾಗೊ ಸಾರಥೀ ಸಂಧಾನವ ನಡೆಸುತೀ,

ಕಂದ

ಜಾನಕಿ ಅರಸನೆ ಬಿನ್ನಹಾ ದಾನವ ಕುಲ ಮರ್ದನ ಭೀಮಾ ||
ಶ್ರೀ ರಘುರಾಮಾ ನೀನೆನಗೆ ಆಶೀರ್ವಾದವಂ ಮಾನವಪಿತ
ಪಾಲಿಸೈಯ್ಯ ನಿಮಗೆ ನಮಿಸುವೆನೊ ಜೀಯಾ ||

ಲಕ್ಷ್ಮಣ : ಇದೇ ಶಿರ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ಬಿನ್ನಹಂಗಳೈಯ್ಯ ಅಗ್ರಜ ಭೂಪತೀ ನೃಪತಿ.

ರಾಮ : ಸಕಲೈಶ್ಯಯಾರಭಿವೃದ್ಧಿಸ್ತೂ ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯಮಸ್ತು.ಬಾರೈ ತಮ್ಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣ. ಈ ಪೀಠವನ್ನ ಲಂಕರಿಸುವಂಥವನಾಗಪ್ಪಾ.

ಲಕ್ಷ್ಮಣ : ತಪ್ಪದೇ ತಮ್ಮ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವೆನಪ್ಪಾ ಸಾರಸಾಕ್ಷ.

ರಾಮ : ಯೆಲಾ ಸಾರಥಿ, ಯನ್ನ ಮನೋಪ್ರೀತೆಯಾದ ಸೀತೆಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವಂಥವನಾಗೈ ದೂತಾ ರಾಜ ಸಂಪ್ರೀತ.

ದ್ವಿಪದಿ

ಶ್ರೀನೀವೇಣಿ ಭಾಸುರ ಕೀರವಾಣಿ ಮಾನಿನಿ ಗುಣಮಣಿ ಮಹಿತೆ ಕಲ್ಯಾಣಿ ವರ ಸರಸಿಜ ಪಾಣಿ ವನಿತೆ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಕರಿರಾಜಾಗಮನೇ
ಶ್ರೀ ಕರಚಂದ್ರವದನೆ ನಿರುಪಮ ಸುಚಾರಿತ್ರ ನಿರ್ಮಲಗಾತ್ರ ಪರಮಸೀತೆ ಭುವನ ವಿಖ್ಯಾತೆ ಸರಸದಿಂ
ಪನ್ನೀರು ಜಳಕಂಗಳಾಡಿ ಜರತಾರಿ ಸೀರೆಯನು ನಿರಿವಿಡಿಮುಟ್ಟು ವರಸ್ವರ್ಣಮಯವಾದ ಕಂಚುಕವ ತೊಟ್ಟು ಫಣಿಗೆ ಕಸ್ತೂರಿಬಟ್ಟ
ಪಣತಿ ತಾನಿಟ್ಟು ವಾಲೆ ಭಾಪುರಿಯಾ ಜಡೆಬಿಲ್ಲೆ ಯಾರಗಟಿಯು ಮೇಲಾದ ಹಸ್ತ ಕಡಗವನು ತಾ ಧರಿಸಿ ಯೆಳೆಯ ಸಿಂಗನ
ಪೋಲ್ವ ತಟಿನ ಮಧ್ಯದಲಿ ಧಳಧಳಿಪ ಒಡ್ಯಾಣವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಕಾಲುಸರಪಣಿ ಕಡಗ ಗೆಜ್ಜೆಯನಿಟ್ಟು ಬಾಲಪ್ರಾಯದ
ಚಲುವೆ ಗಲಿರುಗಲಿರೆನುತಾ ರಾಮನಂ ಕಾಣುತಾ ಪ್ರೇಮದಿಂ ಸೀತೆ ಭೂಮಿ ಪ್ರಕಟನ ಪುರ
ನಿವಾಸನೆಂಬೋ ತಾಮಸವಿಲ್ಲದೆ ಬಂದಳಾ ಸಭೆಗೇ ||

ದರುವು

ನೀರೆ ತೋರೆ ತೋರಿಸು ಬಾರೆ ವಾರಿಜಾ ಸಖ ಮುಖಾನ ||

ಸಖಮುಖನ ಯನ್ನ ಪ್ರಾಣಕಾಂತನ ನೀರೆ ತೋರೆ ||

ಸೀತೆ : ಅಹೋ ಚಾರ ಸರಸ ಗುಣವಿಚಾರ, ಪೇಳುವೆನು ಕೇಳೋ ಧೀರ. ಶ್ರೀ ಮಹೀಮಂಡಲದ ಮಧ್ಯದೊಳ್ ಸೋಮಾಧಿಕೃರ
ತೇಜದಿಂ ವಿರಾಜಿಸುವ ಸುಗುಣಾಕರ ಚಂದ್ರ ದಶರಥ ರಾಜೇಂದ್ರನಿಗೆ ಶಿಶುವಾಗಿ ಉದ್ಧರಿಸಿದ ದಿನಕರ ಕುಲೇಂದ್ರನಾದ ರಘುರಾಮ
ಚಂದ್ರರಿಗೆ ಪ್ರಾಣಪತ್ನಿಯಾದ ಸೀತಾದೇವಿ ಎಂದು ಕರೆಯುವರಪ್ಪಾ ಚಾರ ವರ ಘಣಿಹಾರ.

ಸೀತೆ : ಎಲೈ ಸಾರಥಿ, ಯೀ ಸಭೆಗೆ ಆಗಮಿಸಿದ ಉದ್ಯುಕ್ತವೇನೆಂದರೆ ಸಾಧುಗುಣ ದಯಾಪರಿಪಾಲಕ ಯನ್ನಿಷ್ಟ
ನಾಯಕನಾದ ರಘುಮಹೇಶನು ಇಷ್ಟವಿಟ್ಟು ಕರೆಸಿದರಾದ ಕಾರಣ ಬಾಹೋಣವಾಯಿತು. ಚರಣ ದರುಶನವನ್ನು ಮಾಡಿಸೋ ದೂತ
ಲಾಲಿಸು ಸಂಪ್ರೀತ.

ಕಂದ-ರೇಗುಪ್ಪಿ

ರಘುಪತಿ ವಂದನೆ ಮಾಡುವೇ ಅಘಹರ ಜಗದೇಕವೀರ
ಸುಗುಣಾಕರನೆ ಜಗಕಥಿಕವಾದ ಅಯೋಧ್ಯ ನಗರಾಧಿ
ಪತಿಯಾ ಪ್ರಿಯಾಂಗಿ ಬಿನ್ನಪ ರಾಯಾ ||

ಸೀತೆ : ಯಿದೇ ಶಿರಸಾಷಾಂಗ ಬಿನ್ನಪಂಗಳೈ ಸ್ವಾಮಿ ಪ್ರಾಣನಾಯಕ ಶ್ರಿತಬಿಷ್ಣದಾಯಕ.

ರಾಮ : ಕಲ್ಯಾಣಾಭಿವೃದ್ಧಿರಸ್ತು ಜಾನಕಿ ಪ್ರಾಣನಾಯಕಿ.

ಸೀತೆ : ಹೇ ಪ್ರಾಣೇಶ್ವರ ಪ್ರಭು ಕುಲೇಶ್ವರ, ಯನ್ನನ್ನಿಷ್ಟ ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಕರೆಸಿದ ಕಾರಣವೇನು. ವಿಸ್ತರಿಸಬೇಕೋ ಸ್ವಾಮಿ ಯನ್ನ
ಮನೋಪ್ರೇಮಿ ||

ರಾಮ : ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತೇನೆ ಕಾಂತೆ ಮತಿಗುಣವಂತೆ.

ದರುವು

ಜನಕಾ ಸಂಭವಸುತೆ ಕೇಳೆ ಬಾಲೆ ಕೇಳೆ
ಯನ್ನ ಮನಕೊಂದು ಚಿಂತೆ ಸಂಭವಿಸಿತೀ ವ್ಯಾಳೆ ||
ಸಂತಾನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲ್ಲಾ ಯಮಗಿಲ್ಲ ||

ಬಹು ಚಿಂತೆಗೀಡಾಗಿ ದುಃಖಿಸುತಿಹೆನಲ್ಲಾ
ಸಂತೋಷವನು ಕಾಣಲಿಲ್ಲಾ ಕಾಣಲಿಲ್ಲಾ
ಭಾಗ್ಯವಂತರಾಗಿದ್ದೆವೊ ಸುತರೆಮಗಿಲ್ಲ ||

ರಾಮ : ಅಹೋ ಜನಕ ನಂದನೆಯಾದ ಜಾನಕಿಯೇ ಕೇಳು, ದಿನಕರನ ಕುಲಾನ್ಮಯನಾದ ನಾನು ಮನ ಮುನಿಗಳಿಂದ
ನುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನಾಗಿ ಘನಪರಾಕ್ರಮಿಯಂದೆನಿಸಿ ವಂಬತ್ತು ಸಾವಿರ ವರುಷ ಈ ಕುಂಭಿಣಿಯನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸಿದಾಗ್ಯೂ ಈ ದೊರೆತನಕ್ಕೆ
ಪುತ್ರ ಸಂತಾನವಿಲ್ಲದಿರುವ ಕಾರಣ ಯನ್ನ ಬಾಳು ವ್ಯರ್ಥವಾಯಿತೇ ಕಾಂತೆ ಮತಿಗುಣವಂತೆ.

ದರುವು

ಕಾಂತ ನಾನೇನ ಪೇಳ್ವೆ ಸುಕ್ರುತ ಫಲವೆಂತಿರುವದು ಕಾಣೆನು ||
ಸಂತತಿಯನು ಪಡೆದಂಥ ನಾರಿಯು ಜಗಕೆ ಯಂತ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮಕಿಯೊ ||
ನಾ ಪೂರ್ವರ ಭವದೊಳಗೆ ಮಾಡಿದಾ ಪಾಪಲೇಪಕವಾಗಿ ಯನಗೆ ||
ರೂಪುಳ್ಳ ತನಯರ ಪಡೆದು ಮುದ್ದಿಸುವಂಥ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಯಾಕೊ ಯನಗೆ ||

ಸೀತೆ : ಹೇ ಕಾಂತ, ಸಂತಾನ ಸಿದ್ಧಿಯಿಲ್ಲವೆಂದು ಅತ್ಯಂತ ವ್ಯಾಕುಲಚಿತ್ತರಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಿದರೆ ಕಂತುವೈರಿಯ ಕರುಣವಿಲ್ಲದ್ದಕ್ಕೆ ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ. ಈ ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿ ವಾರಿಗೆ ಯುವತಿಯರೆಲ್ಲರು ಪುತ್ರವತಿಯ ರಾಗಿಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲದೇ ನಾನು ಪೂರ್ವರ ಜನುಮದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪಾಪ ವೆಗಳಾಗಿ ಕಾಡುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಪಾಪಿಯಾದ ನಾನು ರೂಪವುಳ್ಳ ಕುಮಾರರಂ ಪಡೆದು ಕರವೆರಡರಿಂದೆತ್ತಿ ಮುದ್ದಿಸಿ ಮಾಡುವೆನೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದರೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಲಭಿಸುವದೋ ರಮಣಾ ಕರುಣಾಭರಣ.

ದರುವು

ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದೆ ಬಾಳ್ವ ನಾನು ಕೇಳೆ ನೀನು
ಬಲು ವೆಕ್ಕಸದ ದುಃಖವ ಮಾಡುತಿಹನೇ ||
ಕಕ್ಕಸಕುಚೆ ಕೇಳೆ ನೀನು ಕೇಳೇ ನೀನೂ ||
ನಮ್ಮ ಅರ್ಕವಂಶಕೆ ಮುಂದೆ ದಿಕ್ಕಾರೆ ರಮಣಿ ||
ಕಕ್ಕಸಕುಚೆ ಕೇಳೆ ನೀನೂ ಕೇಳೆ ನೀನು ||

ರಾಮ : ಅಹೋ ಯನ್ನ ಮೊಗಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಕಕ್ಕಸ ಕುಚೆಯಾದ ಸಖಿಮಣಿಯೇ ಕೇಳು, ಈ ಚಿಕ್ಕ ಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಯಮಗೆ ಮಕ್ಕಳ ಫಲವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಲಿಲ್ಲವಾದ ಕಾರಣ ಮುಂದೆ ನಮ್ಮ ಅರ್ಕವಂಶಕ್ಕೆ ದಿಕ್ಕಾರೇ ಕಾಂತ ಮತಿಗುಣವಂತೆ.

ದರುವು

ಕಂದಾರಾಡುವ ಲೀಲೆಯಾ ನೋಡುವ
ಪುಣ್ಯಯಂದಿಗಾಗುವದೋ ರಮಣಾ ||
ಅಂದದಿಂದೆರಡು ಕರದೊಳೆತ್ತಿ ಪ್ರೀತಿಯೊಳ್
ಯಂದುಣಿಸುವೆ ಮೊಲೆಯಾ ಕಾಂತಾ ಕೇಳೊ || ||

ಸೀತೆ : ಹೇ ರಮಣಾ, ಮಂದಭಾಗ್ಯಳಾದ ನಾನು ಕಂದರಂ ಪಡೆದು ಅಂದವಾದ ಯನ್ನ ಕರವೆರಡರಿಂದೆತ್ತಿ ಸ್ತನ್ಯಪಾನವನಿತ್ತು ವೊಂದಾರು ಭುಜಮಾಗಿ ಹಿಗ್ಗುವಂತಾ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಯಿನ್ನೆಂದಿಗೆ ಕಾಂಬೆನೊ ಪ್ರಿಯಾ ಕೀರ್ತಿ ಸಹಾಯ.

ದರುವು

ಸುತಹೀನನಾದ ಮಾನವಗೇ ಮಾನವಗೇ
ಲೇಶಗತಿಯಿಲ್ಲವೆಲೆ ಬಾಲೆ ಇಹಪರದೊಳಗೆ
ನುತಿಸಾವು ಸ್ತುತಿಗತಿ ಹೀಗೆ ಕೇಳೇ ಹೀಗೇ
ಭೂತಪತಿ ಶ್ರೀಕಂಠನ ಕೃಪೆಯಿಲ್ಲವೆಮಗೇ ||

ರಾಮ : ಪುತ್ರಸಂತಾನವಿಲ್ಲದವರಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗಮೋಕ್ಷಾದಿಗಳು ಯಿಲ್ಲದೇ ದುರ್ಗತಿಗಳೆಯುವರೆಂದು ಶೃತಿಶಾಸ್ತ್ರಾಗಮಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದಾದ ಕಾರಣ ಶ್ರೀಕಂಠನಾದ ಗಂಗಾಧರೇಶನ ಕೃಪಾಕಟಾಕ್ಷವು ಯಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಫಲಿಸಲಿಲ್ಲವಾದ ಕಾರಣ ಮುಂದೆ ಗತಿಯೇನೇ ಸೀತೆ ಭುವನವಿಖ್ಯಾತೆ.

ದರುವು

ಧರಣಿಗತ್ಯಧಿಕಮಾದ ಪ್ರಕಟಣ ಪುರವರ ಪರಿಪಾಲನಾದ
ದುರಿತಾರಿ ಶ್ರೀ ಗಂಗಾಧರನ ಕಾರುಣ್ಯವು
ಯಂತಿರುವುದೋ ಕಾಣೆನೋ ಕಾಂತಾ ಕೇಳೋ ||

ಸೀತೆ : ಹೇ ರಾಜ, ಈ ಧರಣಿಗದಿಕಮಾದ ಪ್ರಕಟಣ ಪುರ ಪರಿಪಾಲನಾದ ಶ್ರೀ ಗಂಗಾಧರೇಶನ ಕಾರುಣ್ಯವು ಯಂತಿರುವುದೋ ಅಂತಾಗುವುದೈ ದೊರೆಯೇ ನೀ ಚಿಂತಿಪ ಪರಿ ಸರಿಯೆ.

ಕಂದ

ಸತಿಪತಿಯೀವರರೂ ಮನದೊಳ್ ಸುತರೆಮಗಿಲ್ಲವೆಂದು
ಚಿಂತಿಸುತಿರ್ಪ ಸಮಯದೊಳ್
ಯತಿವರ ವಸಿಷ್ಟ ಮುನಿಗಳ್ ನುತಿಸುತಿಹಲ್
ಅರಿರಾಯನಿದಿರೋಳ್ ಸುಳಿಯಲ್ ||

ಪದ

ಹರಿಹರಿ ಶ್ರೀಪತಿ ಮುರಹರ ಕಾಂತಕ ಪರಮ ಪುರುಷ ಕಾಯೋ ||
ಸಾರಿಸುವೆ ನಾ ನಿನ್ನ ಚರಣ ಕಮಲವನ್ನು ಸುರುಚಿರ ಪದವಿಯು ||

ನಿಂದು ಮತನ ಗೋವಿಂದ ಸಕಲ ಸುರಬೃಂದವ ಸಲಹಿದನೆ ||
ಕೊಂದು ಹಿರಣ್ಯನ ಶಿಶು ಪ್ರಹ್ಲಾದನ ಬಂಧನ ಬಿಡಿಸಿದವನೆ ||

ಖಳ ದುಶ್ಯಾಸನನು ಸಭೆಯೊಳು ದೃಪದಿಯ ಹೆರಳನು ಪಿಡಿತಂದು ||
ಸೆಳೆಯಲು ಸೀರೆಯ ಆ ಬಾಲೆಗಿತ್ತು ಮಾನವನುಳುಹಿದವನೆ ||

ಅಂಗಜಪಿತ ಭವಭಂಗ ಚಿತ್ತಜ ಸಂಗ ದಯಾತಪನೇ ||
ಹಿಂಗದೆ ಪಾಲಿಸೋ ಶ್ರೀ ತುಮಕೀಪುರ ಗಂಗಾಧರಸುತನೆ ||

ವಸಿಷ್ಟ : ಅಣ್ಣಾ ಸಾರಥಿ, ದುಷ್ಪಾನಿಗ್ರಹ ಶಿಷ್ಯ ಪರಿಪಾಲನಾಶೀಲ ಜಗದುತ್ಕೃಷ್ಟ ಅಷ್ಟಮೂರ್ತಿ ಪಟ್ಟಭದ್ರ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರರ ಅನುಜ್ಞೆಯಿಂದ ಪರಿಪಾಲಿಸುವ ಅಯೋಧ್ಯಾ ಪಟ್ಟಣದಿ ಆಶ್ರಮ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಜಪತಪ ಕೃತ್ಯಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ನಿತ್ಯ ಕ್ಷಮರಂಗಳಂ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ವಾಸವಾಗಿರುವ ಶ್ರೇಷ್ಠ ರುಷಿ ವಸಿಷ್ಟರೆಂದು ತಿಳಿಯೊ ದೂತ ಕೇಳೆನ್ನ ಮಾತ. ಯಲಾ ಸಾರಥಿ ಯೀ ಸಭೆಗೆ ಬಂದ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ವಾರುಧಿಶಯನ ನೀರಜನನ್ನು ಕಾಣುವ ಉದ್ದಿಶ್ಯ ಬಾಹೋಣವಾಯಿತು. ರಾಜರ ಭೇಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಸೊ ಸಾರಥಿ.

ಕಂದ

ಗುರುವರರ ಸಂದರುಶನ ದೊರಕಿತು ನಾಂ
ಧನ್ಯನಾದೆ ಯನ್ನಯ ಮಾನಸಕೀಗಂ ಹರುಷಮ
ದಾಯ್ತು ತಮ್ಮ ಪಾದಕ್ಕೆರಗುವೆ ಸಾಷಾಂಗ
ಬಿನ್ನ ಪಂಗಳೈ ಮುನಿಪಾ ||

ರಾಮ : ಇದೇ ಶಿರಸಾಷಾಂಗ ಬಿನ್ನಪಂಗಳೈ ಮುನಿಪ ಮಾಡುವೆನು ಬಿನ್ನಪ.

ವಸಿಷ್ಠ : ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯಮಸ್ತು ಐಶ್ವರ್ಯರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಲೈಯ್ಯು ರಾಮ ಘನಸಾಹವರಭೌಮ.

ಪದ

ರಾಜ ಮಾರಾಜನೈ ಬಹುಸು ಯಾಗೈ
ಮಹೀ ಪರಿಪಾಲನೆ ಮಾಡುವನಾಗೈ
ಪ್ರಜೆಗಳ ನೇಮವೇ ವಿಜಯದಿ ನೇಮ
ಮಹಿಪರಿಪಾಲನೆ ಮಾಡುವನಾಗೈ ||

ರಾಮ

ಯೇನ ಪೇಳಲೊ ಗುರುವರ ||ಗುರುವರ ||
ಸುತಹೀನನಾಗಿರುವೆ ಕ್ಷೋಣೀಶನಾದುದ
ಯೇನ ಪೇಳಲೋ ಗುರುವರಾ ||ಯೇನ ||

ರಾಮ : ಸ್ವಾಮಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ರುಷಿ ವಶಿಷ್ಠರೇ, ತಮ್ಮ ಆಶೀರ್ವಾದ ಕರುಣಕಟಾಕ್ಷದಿಂದ ಸಕಲ ವೈಭವಗಳು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವದಲ್ಲದೆ
ಪುತ್ರಸಂತಾನವಿಲ್ಲದಿರುವದೊಂದು ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಚಿಂತೆಗೊಂಡಿರುವದೈ ಮುನಿಪ ಮಾಡುವೆನು ಬಿನ್ನಪ.

ಪದ

ಕಂತು ಜನಕನೇ ಮನದೀ ಚಿಂತೆಯಾ
ತಕೆ ನಿನಗೇ ಕಾಂತೆಗೆ ಸಂತಾನವಿಹುದೋ ||

ವಸಿಷ್ಠ : ಅಯ್ಯು ಕಂತು ಜನಕನಾದ ರಾಘವ, ದಂತಿಗಮನೆಗೆ ಸಂತಾನ ಸಿದ್ಧಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದೀತು. ನಿನ್ನ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ
ಚಿಂತಿಸಲಾಗದೈಯ್ಯು ರಾಮ ಹರಿಕಟ ಭೀಮ.

ಪದ

ಪರಮಾ ಮುನಿವರ ಮುಂದೆ ತರಳರಾಗುವ
ತೆರನ ವರೆಯಾ ಬೇಕೆನಗತಿ ಭರಧೀ ||

ರಾಮ : ಅಯ್ಯ ವಸಿಷ್ಠರೇ, ಈ ಧರೆಯನ್ನು ನವ ಸಾವಿರ ವರುಷ ಪರಿಯಂತರ ಪರಿಪಾಲಿಸಿದಾಗ್ಯೂ ಈ ದೊರೆತನಕ್ಕೆ ಪುತ್ರ ಸಂತಾನವಿಲ್ಲದಿರುವ ವ್ಯಾಕುಲತೆ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ. ಸಾರಸಾಕ್ಷಿ ಸೀತೆಗೆ ಸುತರಾಗುವರೆಂದು ವರೆಯುವಿರಲ್ಲಾ ಗುರುವೇ ಆ ಪರಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅರುಹಬೇಕೆ ತಾಪಸ ತಂದೊಡ್ಡಿದೆ ಸಂತೋಷ.

ಪದ

ಜನಕ ನಂದನೆಗಿನ್ನು ತನಯರಾಗುವ ಮಂತ್ರ
ವಿನಯದಿಂದುಪದೇಶ ಮಾಳ್ವೇ

ವಸಿಷ್ಠ : ಅಯ್ಯ ಇನಕುಲ ಸಂಜಾತ ಶ್ರೀ ರಘುನಾಥ ನಾನಾಡುವ ಮಾತೇ ಯತಾರ್ಥ. ನೀನನುಮಾನಿಸದೇ ತಿಳಿಯಿದರ ಅರ್ಥ. ವನಜ ಲೋಚನೆಯಾದ ಜನಕನಂದನೆಗೆ ದಿನಕರನ ಧಿಕ್ಕರಿಪ ತನಯರು ಪುಟ್ಟುವ ಅರ್ಥ ಘನವಾದ ಮೂಲಮಂತ್ರವನ್ನು ವುಪದೇಶವಂಗೈದು ಇದ್ದೇನೆ. ಮನದನುತಾಪ ಯಾತಕಯ್ಯ ದೀನ ಜನಪಾಲ ದಾನವ ಕುಲಶೀಲಾ.

ಪದ

ಸತಿಗಾಗೋ ಸಂತಾನ ಸುತರೋ ಸುಂ
ದರಿಯರೋ ಯತಿರಾಯ ಪೇಳ
ಬೇಕೆನಗೇ ||

ರಾಮ : ಸ್ಯಾಮಿ ಯತಿಕುಲ ಚಕ್ರವರ್ತಿ, ಲಾಲಿಸಬೇಕು. ಮನಪೂರ್ತಿ ಪ್ರತಿಕರಿಸುವುದಾದರೆ ಮತಿಭ್ರಮಣೆಯಿಂದ ಬಿನ್ನಯಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸತಿಯಾದ ಸೀತೆಯ ಗರ್ಭದೋಳ್ ಜನಿಸುವರು ಸುತರೋ ಸುಂದರಿಯರೋ ಅತಿಯತದಿಂದ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಬೇಕೆ ಯತಿಕುಲೋತ್ತಮಾ ತಾಪಸರೋಳ್ ನೀನೇ ಅತ್ಯುತ್ತಮ.

ಪದ

ರಕ್ಕಸಾರಿಯೇ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳುಡಿಸುವರೈಯ್ಯ
ಮುಕ್ಕಣ್ಣನಾಣೆ ನಿಜವೈಯ್ಯ ನಿಜವೈಯ್ಯ ||

ವಸಿಷ್ಠ : ಅಯ್ಯ ರಕ್ಕಸ ಸಂಹಾರಿ ವುಕ್ಕಿತು ನಿನಗೆ ಸಿರಿ ಟಕ್ಕು ನುಡಿಗಳಲ್ಲವೈಯ್ಯ ಶೌರಿ. ಅಕ್ಕರದಿಂದ ತುಮಕೀಪುರದ ಚಿಕ್ಕಪೇಟೆ ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿರ್ಪ ಮುಕ್ಕಣ್ಣ ಪಾರ್ವತೀಶನಾದ ಶ್ರೀಮದ್‌ಗಂಗಾಧರೇಶನಾಣೆಯಾಗಿಯು ದೊರೆತನಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಈರ್ವರು ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳುಡಿಸಿ ಪಾಂಡಿತ್ಯರಾಗುವರು. ನಾವು ಬಂದು ಬಹಳ ಹೊತ್ತಾಯಿತು. ನಮ್ಮ ಬಡ ತಪೋ ನಿವಾಸಕ್ಕೆ ಪೋಗಿಬರುತ್ತೇನೈ ರಾಮ ಜಾನಕೀ ಪ್ರಿಯ.

ಪದ

ಮುನಿಪಾಲ ನಿನ್ನಾಗಮನದಿ ವನಜನಾಭ
ನಾಗುವ ಸುಗುಣ ಮುನಿಪಾಲ ನಿನ್ನಾಗಮ
ನದಿ ||ಯನ್ನಯ ಪೂರ್ವದ ಪುಣ್ಯ ದಯ
ದಿಂದ ಧನ್ಯನು ನಾನಾದೆನೈಯ್ಯ ||

ಪೊಡವಿಗಧಿಕ ತುಮಕೀಪುರದೊಳಿಹ ಮ್ಯ
ಢ ಗಂಗಾಧರನಾಣೆ ಧನ್ಯನಾದೆ ನಾಂ ||

ರಾಮ : ಹಾಗಾದರೆ ಪೋಗಿ ಬರುವದ್ಯಯ್ಯ ರುಷಿವ್‌ಯರರೇ ||

ಪದ

ವಾರೀಜಾಕ್ಷಿ ಸಖಿ ನೀ ಬಾರೇ ನಾರೀ
ನಾ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾರೇ ||ತೋರುತಿದೆ
ಬಯಕೆ ನೀರೇ ತೋರಿದೊಸ್ತುಗಳನ
ತಾರೇ ||ಅಂಗನೇ ಕೇಳು ನಾಲ್ಕು
ತಿಂಗಳಾಯಿತಿಲ್ಲಿಗೆ ಯನ್ನಂಗವೇನೋ
ಭಾರವಾಗೀ ಯಿಂಗದೇ ತೋರುತಲಿದೆ ||

ಸೀತಾದೇವಿ : ಅಮ್ಮಾ ವಾರೀಜಾಕ್ಷಿಯಾದ ಸಖಿಶಿರೋಮಣಿಯೇ ಕೇಳು. ಚಾರುತರ ಫಲಭರಿತಮಾದ ಧಾರುಣಿಗೆ ಕುಸಿದಂತೆ ಈ
ನಾಲ್ಕು ಮಾಸದ ಗರ್ಭವು ಅವತರಿಸಿ ಅಡಿಯಿಡಲು ತನುಭಾರಮಾಗಿ ಜಗ್ಗಿಸುವದಲ್ಲಮ್ಮಾ ಸಖಿಯೇ ವರಚಂದ್ರಮುಖಿಯೇ.

ಸಖಿ : ಅಮ್ಮಾ ಪುಟ್ಟ ಕಂಗಳೆಯಾದ ಸೀತೆಯೇ ಕೇಳು. ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಜನ್ಮವೆತ್ತಿ ಪುಟ್ಟಲೇ ಬಾರದು ಪುಟ್ಟಿದ ಕಾಲಕ್ಕಾದರು ಇಂಥ
ಕಷ್ಟಗಳೇ ಪ್ರಾಪ್ತಿಸುವುದಲ್ಲದೆ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕು ಸುಖ ಫಲಿಸಲಾರದಮ್ಮಾ ತಾಯೀ ರಘುರಾಮನ ಸ್ತ್ರೀಯೇ.

ಪದ

ಚದುರೆ ಕೇಳೆ ಹದುಳಾದಿಂದಾ ವದ
ಗೀತಾರು ತಿಂಗಳೆನಗೆ ಸುದತೀ ಮೌ
ಕ್ಷಿತಗಳನು ತಾರೆ ||

ಸೀತಾದೇವಿ : ಅಮ್ಮಾ ಚದುರೇ ಹದುಳ ತವಕದಿಂದ ಆರು ಮಾಸಂಗಳು ವದಗಿ ವಿಧವಿಧಮಾದ ಆಭರಣಗಳ ಬಯಕೆ
ಪುಟ್ಟಿರುವುದಾದ ಕಾರಣ ಸದನಕ್ಕೆ ತೆರಳಿ ಮುತ್ತಿನಹಾರ ಪದಕ ಕಂಠೀಸರಗಳನ್ನು ತಂದು ಯನ್ನ ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಧರಿಸುವಂಥವಳಾಗಮ್ಮ
ಸಖಿಯೇ ವರಚಂದ್ರ ಮುಖಿಯೇ.

ಲವಕುಶರ ಕಾಳಗ

ಪದ

ಸಾರಸಾಕ್ಷಿಯೆ ಕೇಳೀ ಪರಿಯಾ
ಸಾರಿ ಪೇಳುವೆನು ವೈಖರಿಯ ||

ಪದ

ತೋಯಾಜಾಕ್ಷಿ ಯೆಂಟು ತಿಂಗಳಾಯಿ
ತಿಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ತುಮಕೀಪುರದ ರಾಯ ಗಂ
ಗಾಧರನ ಕರುಣದಲಿ ಸಲಿಸಿತಮ್ಮ ||

ಸೀತಾದೇವಿ : ಅಮ್ಮಾ ತೋಯಜಾಕ್ಷಿ, ಪ್ರಿಯನಿಗೆ ಸರಸ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಆಯಾಸವೆಂಬುವುದು ನ್ಯಾಯವೇ. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟು
ಆಡಲ್ಯಾತಕ್ಕೆ ಅವನಿಗೆ ವೃತ್ತಮವಾದ ತುಮಕೀಪುರದೊಡೆಯ ಕಾಮದ ವೈರಿಯಾದ ಗಂಗಾಧರೇಶನ ಕರುಣದಿಂದ ಯೆಂಟು
ಮಾಸಗಳು ಕಳೆದು ಆಯಾಸ ಪುಟ್ಟಿರುವುದಾದ ಕಾರಣ ಪ್ರಿಯನೊಡನೆ ಯನ್ನ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನಮ್ಮ ಸಖಿಯೇ
ವರಚಂದ್ರ ಮುಖಿಯೇ.

ಪದ

ರೂಢಿಗೊಡೆಯ ಲಾಲಿಸೆನ್ನ ಬಿನ್ನಪ
ವನೋ ಬೇಡಿಕೊಂಬೆ ಕಾಂತ ಕೇಳೋ
ಬಯಕೆಯೊಂದನೂ ||ಪ ||ವನಕೀಗಲೆನ್ನ
ಕಳುಹು ಪೋಪೆ ಮನುಜಪಾಲ ನಾ ಮು
ನಿಪತ್ತಿ ಸುತರ ಕೂಡೆ ಯಿರುವೆ ವಿನಯದಿಂದ ನಾಂ ||

ಸೀತಾದೇವಿ : ಹೇ ಸ್ವಾಮಿ ಭೂಮಿ ಪಾಲ ಶಿರೋಮಣಿಯಾದ ಶ್ರೀರಾಮಭದ್ರನೆ ಲಾಲಿಸಬೇಕು, ಯನ್ನ ಬಿನ್ನಪದ ನುಡಿಯ,
ಮುನಿಪತ್ತಿಯ ಸತಿಯರೊಡನೇ ವನದೊಳಗೆ ವಿನೋದದಿಂದ ಇರಬೇಕೆಂದು ಯನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಯಕೆ ಬಯಸಿರುವುದಾದ ಕಾರಣ,
ವನಿತೆಯ ನುಡಿಯನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದು ವನಕೆ ಕಳಿಸುವಂಥವರಾಗಿರೈ ಕಾಂತ ಮತಿಗುಣವಂತಾ.

ಪದ

ಭೂಸುತೆಯೇ ಹಿಂದೆ ವನವಾಸ ಮಾಡಿದ
ಕ್ಷೇಶ ಸಾಲದೆಂತು ಮನದಾಸೆ ಬೇಡಿದೇ ||ಪ ||
ಮನದಾಸೆ ಬೇಡಿದೆ ||

ರಾಮ : ಹೇ ಭೂಸುತೆಯಾದ ಸೀತೆಯೇ ಕೇಳು. ಹಿಂದೆ ಈರೇಳು ವರುಷ ವನವಾಸ ಮಾಡಿ ದನುಜನ ಗಲ್ಲೆಣೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಘಾಸಿಪಟ್ಟ ಕ್ಷೇಶ
ಸಾಲದೆಂದು ಇಂದು ಮಂದಮತಿಯಿಂದ ವನಕ್ಕೆ ತೆರಳಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆ ಪುಟ್ಟಿರುವುದೇನೇ ಕಾಂತ ಮತಿ ಗುಣವಂತೆ.

ಪದ

ಕಳುಹೆನ್ನ ವಡನೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣನಾ ವನಕೆ
ತೆರಳುವೇ ನಳಿನಾಕ್ಷ ರಾಮಚಂದ್ರ ಯಾಕೆ
ಜಾಲ ಮಾಡುವೇ ||

ಸೀತಾದೇವಿ : ಹೇ ಸ್ವಾಮಿ ನಳಿನದಳ ನಯನಾ, ಹಿಂದೆ ವನದೊಳಗೆ ಖಳನು ರಮಣಿಯಳ ಬಳಲಿಸಿದನೆಂಬ ಕಳವಳವು ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಿಳಿಯುವುದಾದರೆ, ಖಳತರುಣಿಯಳ ಕಣನಾರ್ಪಕವಂ ಶೆಳೆದುರುಳಿಸಿದ ಲಕ್ಷ್ಮಣದೇವರನ್ನೇ ಯನ್ನೊಡನೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕೈ ಕಾಂತಾ ಸದ್ಗುಣವಂತಾ.

ಪದ

ಮತಿವಂತೆ ಕೇಳು ಪೇಳ್ವೆ ಯನ್ನ ಮನದ
ಯೋಚನೇ ಹಿತದಿಂದ ನಾಳೆ ಕಳುಹು
ವೆನೇ ರಾಜೀವ ಲೋಚನೇ ||

ರಾಮ : ಮತಿವಂತೆಯರೊಳಗೆ ಚಲುವೆಯಾದ ಸತಿ ಶಿರೋಮಣಿಯೇ ಕೇಳು, ಹಿತವಾದ ಯನ್ನ ಹಿತವಚನವನ್ನು ಮತಿಯಲ್ಲಿ ತಂದು ಇಂದಿನ ದಿನ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಚಂದದಿಂದಿರು. ನಾಳಿನ ಅರುಣೋದಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಯತಿಸತಿಸುತರಿಯವ ಮಂದಾಕಿನೀ ತೀರದ ಬಳಿಗೆ ಚಂದದಿಂದ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುವೆನೇ ರಾಜೀವಲೋಚನೇ ಬಿಡು ನಿನ್ನಯ ಮನದ ಯೋಚನೇ.

ಪದ

ಭೂಪೇಂದ್ರ ನಿಮ್ಮ ನುಡಿಗೆ ಪ್ರತಿ ನಿರೂಪಗೈವೆನೇ
ಕಪಾಲಿ ದಯದಿಂದ ವನಕೆ ನಾ ಪೋಪೆನಲ್ಲದೆ ||

ಸೀತಾದೇವಿ : ಆಹೋ ಯನ್ನ ಮನೋ ಶರಧಿ ಚಂದ್ರ ಭೂಪೇಂದ್ರ ರಘುರಾಮ ಚಂದ್ರ ಭೋಗದೇವೇಂದ್ರನೇ ಲಾಲಿಸು. ವುನ್ನತಮಾದ ನಿನ್ನ ನುಡಿಗೆ ಪ್ರತಿ ವಚನವಾಡಬಲ್ಲನೇ. ಹೇ ಚಿನ್ಮಯರೂಪ, ಮನ್ಮಥಾರಿಯಾದ ಕಾಪಾಲಿ ಭೂತಿಧರಶೂಲೀ ಶ್ರೀಮದ್‌ಗಂಗಾಧರೇಶನ ಅಂಗದಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಿಸಿ ನವಮೋಹನಾಂಗನ ಶೃಂಗಾರ ಮಂಟಪಕ್ಕೆ ತೆರಳೋಣ ಬಾರೈ ಕಾಂತ ಸದ್ಗುಣವಂತ.

ರಾಮ : ಯಲಾ ಸಾರಥಿ, ಯಮ್ಮ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿರುವ ಚಾರನನ್ನು ಕರೆಸುವಂಥವನಾಗೆಲಾ ಸಾರಥಿ.

(ಚಾರನ ಬರುವಿಕೆ)

ಚಾರ : ಇದೋ ತಮ್ಮ ಚರಣಾರವಿಂದಗಳಿಗೆ ಶಿರಬಾಗಿ ವಂದನೆಯಂ ಮಾಡುವೆನೈ ಸ್ವಾಮಿ ಭಕ್ತಜನ ಪ್ರೇಮಿ.

ರಾಮ : ಯಲಾ ಚಾರಕುಲ ಶಿಖಾಮಣಿಯೇ, ಈ ಪುರದೊಳಗೆ ಗಸ್ತು ತಿರುಗಿ ಯಾರಾದರು ಯಮ್ಮ ತರಣಿ ಕುಲದ ವಂಶಾವಳಿಯನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವರೋ, ಜರಿದು ನಿಂದಿಸುವರೋ, ಬೀದಿ ಬೀದಿಸಂದು ಗೊಂದುಗಳಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನಾಗಿ ಸಲಿಸೋ ಬೆಸಕೊಂಡು ಬಂದು ಯನ್ನೊಡನೆ ಪೇಳುವಂಥವನಾಗೆಲಾ ಚಾರಶಿಖಾಮಣಿಯೇ.

ಚಾರ : ಅದೇ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೈ ಸ್ವಾಮಿ ಭಕ್ತಜನ ಪ್ರೇಮಿ ||

(ರಜಕ ರಜಕಿ ಬರುವಿಕೆ)

ಪದ

ಬಂದನೂ ಮಡಿವಾಳಿ ಮಾರಯ್ಯ ವ
ಯ್ಯರದಿಂದ ||ಬಂದನೂ ಮಡಿವಾಳಿ ಮಾರಯ್ಯ ||ಪ ||

ಅಂದವೂರ ಮೈಲಿಗೆಯನ್ನು
ಚಂದದಿಂದ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೊತ್ತು ಆಯಿ
ತೆಂದು ಮಡಿಯ ಕತ್ತೆಯ ಮೇಲೆಯೇ
ರಿಕೊಂಡು ಬಂದನು

ಮತ್ತೆ ಯೆಗಲ ಮೇಲೆ ಬಾನಿಯ
ಮತ್ತೆ ಪುರದ ಮಾರ್ಗವ ಪಿಡಿದು ಬಂದನೀ ||ಪ ||

ಯಲ್ಲಿ ವೋದಳೋ ಚಲ್ವ ಮೂಳೀ
ಇಲ್ಲ ಮನೆಯ ವಳಿಗೆ ಯನ್ನುತ
ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆವರೆಯವರ ಕೇಳು
ತಾ ಗಲ್ಲಿ ಗಲ್ಲಿಗಳಲ್ಲಿ ಹುಡುಕುತಾ
ಬಂದನೂ ||ಪ ||

ಕಂಡನಗಸರ ಮಾರನು
ಯೆಂಡತಿಯ ಪುರಬೀದಿಯೊಳ
ಗೆ ಮಂಡೆ ಕುರುಳನು ಪಿಡಿದು ಸೆ
ಳೆದನು ರಂಡೆ ನಡಿನಡಿ ನೀರೆ ಯಾಕೆ
ನುತಲಿ ||ಬಂದನು ||ಪ ||

ಯಲ್ಲಿಗೆ ವೋಗಿದ್ದೆ ಹೊಲರಂಡೇ ನಿನ್ನ
ಚಲ್ಲು ಬುದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲವಲ್ಲೇ ||
ನೆರೆಹೊರೆಯವರೆಲ್ಲ ನಗುವರೇ
ಲೌಡಿ ಪುರಸೊಳೆಯಂದದಿ ತಿರುಗುವೆಯಾ ಗಾಡಿ ||

ರಜಕನ : ಯಲೇ ಹೊಲ ರಂಡೇ, ಮನೆಯನ್ನು ಸಾರಿಸದೆ ವಲೆಯನ್ನು ಹಚ್ಚದೇ ಇದುವರತನಕ ಯೆಲ್ಲಿಗೆ ವೋಗಿದ್ದೆಯೇ ಕುಲಗೇಡಿ
ಮೂಳೀ. ಇನ್ನೂ ನಿನ್ನ ಚಲ್ಲು ಬುದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ ಕಂಡೆಯಾ ಯದೆಯ ಮೇಲೆ ಸೆರಗನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ ಕಂಡೆಯಾ, ಯದೆಯ ಮೇಲೆ
ಸೆರಗನ್ನು ಹಾಕದೇ ವಲಪು ಮಾಡುತ್ತಾ ವೂರು ಸೊಳೆಯಂತೆ ಮನೆಮನೆಯನ್ನು ತಿರುಗುವುದು ನೋಡಿದರೇ ನೆರೆಹೊರೆಯವರೆಲ್ಲಾ
ನಗುವಿರಲ್ಲೇ ಲೌಡಿ ಅದಲ್ಲೇ ಗಾಡಿ.

ಪದ

ಬಾಳುವ ಗರತಿಯಾ ಸೂಳೆ ಯೆನ್ನಲಿ
ಬೇಡ ಮೂಳನೆ ಮೀಸೆಯ ಕೀಳುವೆ ಗಾಡಾ ||

ರಜಕಿ : ಯಲಾ ಮೂಳನಾದ ಖೂಳ ಗಂಡನೇ, ತಾಳಿ ಕಟ್ಟಿದಂದಿನಿಂದ ಗೋಳಿಟ್ಟು ಬೇಡಿಕೊಂಡರು ಯನ್ನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಇರುಳಾದರು
ಆಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ನಿನಗೆ ಯಿಲ್ಲದೆ ಕೀಣಯ ಬಿದ್ದವನಂತೆ ಗೋಳಾಡುತಾ ಇದ್ದಿ. ಬಾಳುವ ಗರತಿಯನ್ನು ಸೂಳೆಯೆಂದು ಆಡಿದರೆ
ಮೂಳನೇ ನಿನ್ನ ಮೀಸೆಗಳನ್ನು ಕೀಳುವೆನೋ ನಲ್ಲಾ ಕೇಳೆನ್ನ ಸೊಲ್ಲಾ.

ಪದ

ಮೀಸೆಯ ಮುಟ್ಟಿ ಗಾಸಿಯಾ ಪಟ್ಟು ನಾಸಿ
ಕವನು ಕೊಯ್ತೆ ಲೌಡಿ ನೀ ಕೆಟ್ಟೆ ||

ರಜಕಿ : ಯಲೇ ರೋಸಿದ ಮೂಳಿಯೇ, ಮಾಸಿದ ಮೈಲಿಗೆ ಯೆನ್ನದೆ ಯೆದ್ದ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ದೋಸೆ ಕಡುಬುಗಳನ್ನು ತಿಂದು ವಡಲು
ಪೋಷಿಸಿಕೊಂಡಿರುವೆನೆಂಬ ಕಡು ದುರಹಂಕಾರದಿಂದ ಮಾತುಗಳ್ ವಸರಿಸದೆ ನೀನು ಸರಸಕೆ ಬಂದು ಯನ್ನ ಮೀಸೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದ್ದೇ
ಆದರೆ ಈ ಸಭಾಜನರ ಮುಂದೆ ಗಾಸಿಪಟ್ಟಿಯ ಕಂಡೆಯೇ ಮೋಸಗಾತಿ. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಕರ್ಣನಾಸಿಕವಂ ಭೇದಿಸಿ ಕಾಸಿಗೆ
ನಿನ್ನ ಕಡೆ ಮಾಡಿ ದೇಶವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ವೋಡಿಸುವೆನೇ ಲೌಡಿ ಆದಲ್ಲೆ ಗಾಡೀ.

ಪದ

ಕೆಟ್ಟ ವಚನಗಳಾ ಕಟ್ಟಿಡೊ ಯನ್ನ ಭಟ್ಟಿ
ಗಳ್ಳನೇ ಮೂತಿಗೆಟ್ಟುವೆ ನಿನ್ನಾ ||

ರಜಕಿ : ಯಲೋ ದುಷ್ಟ ವಲ್ಲಭನೇ ದಟ್ಟದಾರಿದ್ರನೇ, ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಶುಕ್ರವಾರದ ಸಂಜೆಯಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಕೆಟ್ಟ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಬೇಡ.
ಸಿಟ್ಟು ಬಂದರೆ ನಾನು ಬಹಳ ಕೆಟ್ಟ ಮುಂಡೆ. ಕೆಟ್ಟ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಬೊಗಳಿದ್ದಾದರೇ ನಾ ಬಿಟ್ಟ ಮುಟ್ಟು ಬಟ್ಟಿಯನ್ನು ಮೂಟೆಯ ಕಟ್ಟಿ
ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಹೊರಿಸಿ ಈ ಪಟ್ಟಣದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವರ್ತಕರ ಮುಂದೆ ಹೊರಿಸೇನು ಕೆಟ್ಟೆ ಹೋಗೋ ಯನ್ನ ಭಟ್ಟಿಗಳ್ಳನೇ.

ಪದ

ಬಲು ಹೆಚ್ಚಬೇಡ ಹೊಲೆ ಮೂಳಿ ನೋಡೆ ಮೊಲೆ
ಮೂಗು ಕೊಯ್ತೆನು ಕುಲಗೇಡಿ ಮೂಳೀ ||

ರಜಕಿ : ಯಲೇ ಹೊಲೆರಂಡೆ, ಮೊಲೆಯ ಮೇಲೆ ಸೆರಗನ್ನು ಹಾಕದೇ ತಲೆಯನ್ನು ಕೆದರಿಕೊಂಡು ಬಲುತರದಿ ಹೆಚ್ಚಿ ಕಲಹಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ
ಮೊಲೆ ಮೂಗುಗಳನ್ನು ಕೊಯ್ತು ತಲೆಯನ್ನು ಬೋಳಿಸಿ ಕುಲಗೋತ್ರ ನೆಲಗೆಡುವಂತೆ ವಲಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ಹಲವು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ
ನೆಲಗೆಡಿಸುವೆನೇ ಹೊಲೆಮೂಳಿ ಕೊಡು ನಿನ್ನ ತಾಳಿ.

ಪದ

ಪತಿಯಲ್ಲ ನೀನು ಸತಿಯಲ್ಲ ನಾನು ಮತಿ
ಗೇಡಿ ಪೋಪೆನು ಪಿತನೂರಿಗಿನ್ನು ||

ರಜಕಿ : ಯಲಾ ಅತಿ ದುರಾತ್ಮಕಾ, ಯನಗೆ ನೀನು ಪತಿಯಲ್ಲಾ ನಿನಗೆ ನಾನು ಸತಿಯಲ್ಲಾ. ಮತಿಗೇಡಿ ಮನುಷ್ಯನೇ ನಿನ್ನ ಮಾಂಗಲ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೋ. ಯನ್ನ ಪಿತನೂರಿಗೆ ಪೋಪೆನೋ ನಲ್ಲಾ ಕೇಳೆನ್ನ ಸೊಲ್ಲಾ.

ರಜಕಿ ಪಿತ : ಹೇ ಮಗಳೇ, ಅಗಣಿತ ಸುಗುಣವುಳ್ಳವಳೇ ಅಳಿಯನ ಮಂದಿರವನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು ದುಗುಡದಿಂದ ವೋರ್ವಳೇ ಅಳುತ್ತಾ ಬಂದ ಕಾರಣವೇನು? ಜಗಳವಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಹಾಗೆ ತೋರುವದಮ್ಮಾ ಮಗಳೆ ಮಲ್ಲಿಗೇ ಹರಳೇ.

ರಜಕಿ : ಹೇ ಜನಕಾ, ನಾನೇನೆಂದು ಹೇಳಲಿ ಮನೆ ಬದುಕು ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗಲಿ. ಜನಕಂಟಕ ಯನ್ನ ಗಂಡನು ಮನಕೆ ಬಂದಂತೆ ದುರ್ಭಾಷೆಗಳಾಡಿ ಮುನಿಸಿಕೊಂಡು ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತೆರಳೆಂದು ವನಕೆಯಿಂದ ಬಡಿದನಾದ ಕಾರಣ ಮುನಿಸಿ ಬಂದೆನ್ನೆ ತಂದೆ ಗತಿಯೇನು ಮುಂದೆ.

ರಜಕಿ ಪಿತ : ಹೇ ಸುತೆಯೇ, ಮತಿಗೇಡಿ ಮನುಷ್ಯನು ಮಿತಿಗೊಂಡು ನಿನ್ನ ಬಡಿದರೆ ಪ್ರತಿವಚನವಾಡದೇ ಸೈರಿಸಿಕೊಂಡು ಪತಿಯನುಮತದಿಂದ ಇರುವುದು ನಿನಗೆ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲದೇ ಹೀಗೆ ಬರುವುದು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲಾ, ಆದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲಾ. ನಿನ್ನ ಪತಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಹೇಳಿ ಸಮ್ಮತಿಸಿ ಬಿಟ್ಟು ಬರುವೆ ಬಾರಮ್ಮಾ ಯನ್ನ ಕಟ್ಟಾಣಿಮಣಿಯೇ.

ಮಾವ : ಯಲ್ಲೆ ಅಳಿಯನೆ, ನಿಲಯದ ಮಾತು ವಳಗಿರಬೇಕಲ್ಲದೇ ಇಳಿಯಲ್ಲಾ ಬೆಳಗುವ ರೀತಿ ಮಾಡಿದೆಯಲ್ಲಾ ಆದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಸತಿಯಳನ್ನು ಜತನದಿಂದ ಕರೆದು ತಂದು ಇದ್ದೇನೆ ಖತಿಗೊಂಡು ಬಡಿದು ಘಾತಿಸದೆ ಹಿತದಿಂದ ಕೂಡಿ ಸಂರಕ್ಷಿಸಬೇಕೋ ಅಳಿಯಾ ನೀತಿಗಳ್ ನೀ ತಿಳಿಯಾ.

ಅಳಿಯ : ಹೇ ಮಾವ ತಿಳಿಯಿತು ನಿನ್ನ ಮಗಳ ಸ್ವಭಾವ. ರಾವಣಾಸುರನ ವಸತಿವರ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಸೀತಾದೇವಿಯನ್ನು ಕೂಡಿದ ರಾಮಚಂದ್ರನ ಹಾಗೆ ಅಗಲಿದ ಸತಿಯಳನ್ನು ಕೂಡಿ ಈ ಜಗದೊಳಗೆ ನಾನು ಅಪಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವನಲ್ಲಾ. ಸರ್ವಥಾ ಈ ನಲ್ಲೆಯನ್ನು ನಾನೊಲ್ಲೆನ್ನೆ ಮಾವಾ ಬಿಡು ಬಿಡು ಮನದ ಭಾವ.

ಮಾವ : ಹಾಗಾದರೆ ನಾನು ಪೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆನ್ನೆ ಅಳಿಯಾ.

ಅಳಿಯ : ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಮಗಳನ್ನು ಈಗಲೇ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಪೋಗಬಹುದೆನ್ನೆ ಮಾವ ತಿಳಿಯಿತು ನಿನ್ನ ಸ್ವಭಾವ.

ಪದ

ಸ್ವಾಮಿ ಪರಾಕು ಪ್ರೇಮಿ ಪರಾಕು ಭೂಮಿ
ಪಾಲಕ ರಘುರಾಮ ಪರಾಕು ||

ಹತ್ತವತಾರಾ ಯೆತ್ತಿದಾ ಧೀರಾ ಬೆತ್ತಲೆ
ನಿಂತಿದ್ದ ಬೌದ್ಧಾವತಾರ || ಆದಿಯೊಳೊಂ
ದು ವೇದವ ತಂದು ಮೇಧಿನಿಯನು ಕಾದೆಯ
ಹೇ ದಯಾ ಸಿಂಧು || ಕ್ಷೋಣಿಗಧೀಕ್ಷ ದ್ರೋ
ಣಪುರೀಷ ಪ್ರಾಣಸಖನೇ ಚಕ್ರಪ್ರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ ||

ಚಾರ : ಇದೋ ಚರಣಾರವಿಂದಗಳಿಗೆ ಶಿರಬಾಗಿ ವಂದನೆ ಮಾಡುವೆನು ಸ್ವಾಮಿ ಶ್ರೀ ರಾಮಚಂದ್ರ ಮೂರ್ತಿಯೇ.

ರಾಮ : ಯಲೈ ಚಾರಕುಲ ಶಿಖಾಮಣಿಯೇ, ಈ ಪುರದೊಳಗೆ ಧಾರಾದರು ಯನ್ನ ತರಣೀಕುಲದ. ವಂಶಾವಳಿಯನ್ನು ಜರಿದು ನಿಂದಿಸಿದ ಪರಿಗಳನ್ನು ಅರಿತವನಾಗಿದ್ದರೆ ಮಾಜದೆ ರಭಸದಿಂ ಪೇಳುವಂಥವನಾಗೈ ಚಾರನೇ ಚಾರರೋಳ್ ಮಹಾಶೂರನೇ.

ಚಾರ : ಹೇ ದೇವ ಮಹಾನುಭಾವ, ಭೂವಲಯವನ್ನು ತೀವಿ ಬೆಳಗುವ ದಿನೇಶಂಗೆ ಕಾವಳ ಕವಿದಂತೆ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳಾಡಿದ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಉಸುರಲಂಜುವೆನು ಮನ್ನಿಸಿ ಕಾಯಬೇಕೈ ಮಹಾಪ್ರಭು.

ರಾಮ : ಯಲೈ ಚಾರನೇ, ಸೂರ್ಯರನಿಗೆ ಕಾವಳ ಕವಿಯುವುದುಂಟೇ? ನಿನ್ನ ವಚನದಲ್ಲಿ ಯೇನೋ ಕಪಟವಿದೆ. ಅಂಜಬೇಡ ನಿನಗೆ ಅಭಯವನ್ನು ಕೊಡುವೆನು. ಅದರ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮರಮಾಚದೇ ವಿಸ್ತರಿಸೋ ಚಾರನೇ ಚಾರರೋಳ್ ಮಹಾಶೂರನೇ.

ಕಂದ

ಈರೇಳು ಭುವನಕ್ಕೆಲ್ಲಮಂ ನಾರಾಯಣ
ಮೂರ್ತಿ ನೀನು ಕರ್ತನು ಯನುತ ಸಾರುತಿ
ದೇ ಚಾರುವೇದವು ಧಾರುಣಿಯೋಳ್ ನಿಮ್ಮ
ಭಜಿಪ ನರರು ಕೃತಾರ್ಥರೂ ||

ಚಾರ : ಹೇ ದೇವ, ನೀವು ಈರೇಳು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಕಾರಣಕರ್ತರಾದ ಮಧುಸೂಧನನೆನ್ನುವ ತಮ್ಮ ನಾಮಾಂಕಿತವನ್ನು ಪೊಗಳುವ ಮನುಜರು ಧನ್ಯರಾಗುವರು. ಅರಿಯದ ಮೂಢರು ತಮ್ಮನ್ನೆ ದೂರು ಮಾಡುವರಾದ ಕಾರಣ ಹೇ ಸ್ವಾಮಿ, ಈ ಪುರದ ರಜಕನು ಕೋಪಗೊಂಡು ತನ್ನ ಮಡದಿಯನ್ನು ಹೊಡೆಯಲಾಗಿ ಮುನಿಸಿಕೊಂಡು ತೌರೂರಿಗೆ ಸೇರಲಾಗಿ ಪಿತನಾದವನು ಮಗಳಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಗಳಂ ಪೇಳಿ ಕರತಂದು ಅಳಿಯನಿಗೆ ತಿಳುಹಲಾಗಿ ಆ ದುರುಳ ರಜಕನು ಕೇಳದೇ ಮರುಳು ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ದಶಕಂಠನ ವಶವರ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಬಿಸುಜಾಕ್ಷಿ ಸೀತೆಯನ್ನು ಕೂಡಿದ ರಾಮಚಂದ್ರನ ಹಾಗೆ ಅಗಲಿದ ಸತಿಯನ್ನು ನಾನು ಕೂಡಿ ಈ ಜಗದೊಳಗೆ ಅಪಯಶಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆಯುವೆನಲ್ಲಾ. ಸರ್ವದಾ ಈ ನಲ್ಲೆಯಾ ನಾನೊಲ್ಲೆನೆಂದು ಖೂಳ ರಜಕನು ನುಡಿದನಾದ ಕಾರಣ ಆ ನುಡಿಗಳನ್ನು ದೇವರ ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಲಾಗದು. ಅಪ್ಪಣೆಯಾದರೆ ಪೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೈ ಮಹಾಪ್ರಭು.

ರಾಮ : ತೆರಳಬಹುದೈ ಚಾರನೇ ಚಾರರೋಳ್ ಮಹಾಶೂರನೇ ||

ಕಂದ

ಕೇಳಿದಿರೇನೈ ಸಭಾ ಜನರೇ ಈ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಗಿ
ರಾಮನು ದೂತನಾಡಿದ ಮಾತುಗಳಂ ಕೇಳಿ
ಬಂಧನಕೊಳಗಾದ ಮತ್ತೆಗಜದಂತೆ ನಿಜಶಿ
ರವನೊಲಿದು ಮೂಗಿನ ಮೇಲೆ ಬೆರಳಿಟ್ಟು
ಮೌನದಿಂ ನಿಂತು ಬೆರಗಾಗಿ ಚಿತ್ತದೋಳ್ ನೊಂದು
ವುತ್ತವ ಪೊಗುವ ಹಾವಿನಂತೆ ಅಂತಃಪು
ರವಂ ಸಾರ್ದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರಲೂ ಇತ್ತಾ ಭರತ
ಲಕ್ಷ್ಮಣಾದಿಗಳು ಈ ವಾರ್ತೆಯನ್ನರಿತು
ಅಣ್ಣನಂ ಕಾಣಲೋಸುಗ ಬಂದರಾಗಾ ||

ಪದ

ಕೇಳಾಲಾರೆ ಜನರಾ ನಿಂದೆಯನೂ ಬಾಳು
ವ್ಯರ್ಥವಾಯಿತು ಪೇಳಲೇನು ||

ಸ್ತ್ರೀ ವನಿತೆಯರ ರಮಣನೆಂದೆನಿಸೀ
ದೇವಾಸುರನರರೊಳು ಕೀರ್ತವಹಿಸೀ
ಕೋವಿದಸುರನಾ ಕುಲಸಂಹರಿಸೀ
ಭಾಮೆ ಸೀತೆಯ ಮನದಿಷ್ಟ ಸಲಿಸೀ ||

ರಾಮ : ಅಯ್ಯೋ ಶಿವ ಶಿವ, ಕಾಲವಿಜಯಶಾಲಿ ಪ್ರತ್ಯವಿಜಯಪಾಲ ಲೋಚನಾ ಪಾರ್ವತೀ ಪ್ರಿಯಾ ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣ ಸಖನಾದ ಯನಗೆ
ಯೇನು ಅಪಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ತಂದು ವೊಡ್ಡಿದೆಯೋ ಯೇಣಾಂಕಧರನೇ. ಅಯ್ಯೋ ವಿಧಿಯೇ, ದುಷ್ಟ ರಜಕನಿಂದ ಪೊಂದಬಾರದ
ಅಪನಿಂದ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕಾಯಿತೇ. ಮಂದಮತಿ ಜನರು ಮುಕುಂದನ ಬಾಳು ರಜಕನಿಗೆ ಇಂದಾಯಿತೆಂದು ಅಂದುಕೊಳ್ಳುವರಾದ
ಕಾರಣಾ ಯನ್ನ ಬಾಳು ವ್ಯರ್ಥವಾಯಿತೇ ಗೌರೀಪತೇ.

ಪದ

ಕೊಂದು ಅಸುರನಾ ಸೀತೆಯ ತರಲೂ ವಂ
ದು ಸಂಶಯಾ ಬೃಂದಾವಂದಿಸಲೋ ||ಸುಂದರಿ
ಯಳಗ್ನಿಯೊಳ್ ಪರೀಕ್ಷಿಸಲೋ ಬಂದು ಸು
ರಕುಲ ಬೃಂದಾವಂದಿಸಲೂ ||

ರಾಮ : ಅಯ್ಯೋ ಇಂಧುಧರ ಮಿತ್ರ, ಹಿಂದೆ ತಂದೆಯಾಜ್ಞೆಯಿಂದ ವನವಾಸ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿ ಕಿಷ್ಕಿಂಧೆಯಲ್ಲಿ ಅರವಿಂದ ಮಿತ್ರ ಸಂಭವಾದಿ
ಕಪಿಸೇನೆ ಬೃಂದದೊಡನೆ ಲೆಂಕೆಗೆ ತೆರಳಿ ಮಂದಮತಿ ದಾನವನ ಕೊಂದು ಭೂನಂದನೆಯನ್ನು ತಂದು ವಂದುಗೂಡುವುದಕ್ಕೆ
ಸಂದೇಹಚಿತ್ತನಾಗಿ ಸುಂದರಿಯನ್ನು ಕೂಡದೇ ಪಾವಕನ ಮುಖದಿಂದ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದ ವ್ಯಾಳೆಯಲ್ಲಿ ಭೃಂದಾದಕರು ಬಂದು
ಸಂದೇಹಿಸದಿರೆಂದು ವಂದಿಸಿ ಪೋಗಲು, ಅಂದಿನಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನ ಕಲಾಪವಂ ಬಿಟ್ಟು ವಂದುಗೂಡಿ ಚಂದದಿಂದಿದ್ದರು ಇಂದು ಈ ಪುರದ
ಖೂಳ ರಜಕನ ನಿಂದಿಸಿದ ನುಡಿಯನ್ನು ಕೇಳಬೇಕಾಯಿತೆ ದೇವಾ ಇದು ನಿನ್ನ ಪ್ರಭಾವ.

ಪದ

ಅಗಸ ನಿಂದ್ಯವಾ ಮಾಡಿದಾ ಯನಗೆ ಮು
ಸುಕಿತು ಅಪಕೀರ್ತಿ ಮೂಲೋಕದೊಳಗೇ ||
ಶಶಿಮುಖಿಯಳ ಕಳುಹುವೆ ದೊಡ್ಡ ಮಲೆಗೆ
ಭಸಿತಧರ ಚಿಂತೆ ಪರಿಹರಿಸಲೆನಗೆ ||

ರಾಮ : ಅಯ್ಯ ಶಶಿಧರಾ ನಸುಮಾಸಿದ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತೊಳೆದು ಜೀವಿಸುವ ಪಿಸುಣ ರಜಕನಿಂದ
ತ್ರಿಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಅಪಕೀರ್ತಿ ಮುಸುಕಿತಾದ ಕಾರಣ ನಿನ್ನ ಹೆಸರಿನ ಮೇಲೆ ವಸುಧಾ ಸುತೆಯಳನ್ನು ಅಸಮಕಾನನಕ್ಕೆ ವಶವರ್ತಿ
ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಕುಸುಮ ಗಂಧಿನಿಯನ್ನು ನೀನೇ ಕಾಯಬೇಕೋ ಶಶಿಧರ ಶಿವನೆ ಶುಭಕರನೇ ||

(ಭರತ ಶತ್ರುಘ್ನರು ಬರುವಿಕೆ)

ತ್ರಿಪುಡೆ

ತರಣಿ ಕುಲಘನ ಸಾರ್ವಭೌಮರು
ಭರತ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಶತ್ರುಘ್ನರುಗಳು ಮರುಗುತಿಹ
ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನಾ ಪರಿಯ ತಿಳಿದಾಗಾ ||
ಪೊಕ್ಕರಂತಃಪುರ ವಿಭವದೊಳು ಬಿಕ್ಕಿ
ಬಿರಿಬಿರಿದಳುತ ಮಲಗಿಹ ರಕ್ಕಸಾರಿಯ ಕಾ
ಣತಲೇ ಪಾದಕೇ ನಮಿಸಿ ||
ಪೊಡವಿ ಪ್ರಕಟನ ಪುರವ ಪಾಲಿಪ ಮೃಢನ ಸಖನೆ
ದುಗುಡದೊಳಿರೇ ನುಡಿಸಲಾರದೆ ನಮಿಸಿ
ನಿಂದರು ತೊಡೆದು ಕಣ್ಣೀರಾ ||

ಭರತ : ಇದೇ ಸಿರಿ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ಬಿನ್ನಪಂಗಳೈ ಅಣ್ಣ

ರಾಮ : ಧೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯಮಸ್ತು ಬಾರಪ್ಪ ತಮ್ಮಾ ಭರತ.

ಲಕ್ಷ್ಮಣ : ಸಿರಸಾಷ್ಟಾಂಗ ಬಿನ್ನಪ ಮಾಡುವೆನೈ ಅಗ್ರಜಾ.

ರಾಮ : ಚಿರಂಜೀವಿಯಾಗಿ ಬಾಳಪ್ಪ ತಮ್ಮಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ.

ಶತ್ರುಘ್ನ : ನಮೋ ನಮೋ ಅಣ್ಣಯ್ಯ ರಾಘವೇಂದ್ರ.

ರಾಮ : ಧೀರ್ಘಾಯಸ್ಸು ಐಶ್ವರ್ಯಾರಭಿವೃದ್ಧಿರಸ್ತು ಬಾರಪ್ಪಾ ಶತ್ರುಘ್ನ ||

ಲವಕುಶರ ಕಾಳಗ

(ಶ್ರೀರಾಮರ ಮೂರ್ಛೆ)

ಭಾಗವತರ ಕಂದ (ಸಾವೇರಿ)

ನಳನಳಿಸುವ ಸುಳಿ ಬಳಲುವವೋಲ್
ಕುಶನ ಶರದಿ ನಳಿನಾಕ್ಷ ಕಳೆಗುಂದಿ

ತಲ್ಲಣಿಸುತ್ತಾ ಗಳಿಲನೆ ಮೈಮರೆತು

ಮೆಲ್ಲನೊರಗಿದ ರಥಕೇ ||

ಲವ : ಭಳಿರೆ ಅಣ್ಣೆಯ್ಯು, ನಿನ್ನ ಕಣೆಗಳಿಂದ ಪಣೆವಡೆದು ಮೂರ್ಛಿತನಾಗಿ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಮಣಿರಥದೋಳ್ ಮಲಗಿರುವ, ರಣಹೇಡಿಯಾದ ಧರಣಿವನ ಮಣಿಕುಂಡಲ ಆರಾವಳಿಗಳನ್ನು ಮೂಟೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಈ ರಣಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಯಲ್ಲವನ್ನು ಶೋಧಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನಪ್ಪ ಅಗ್ರಜ.

ಆಂಜನೇಯ : ನೋಡಿದರೇನಯ್ಯ ಜಾಂಬವಂತರೇ, ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷ ಮೊದಲಾದ ಮಂಡಲೇಶ್ವರರನ್ನು ಖಂಡನವಂಗೈದ ಗಂಡುಗಲಿಗಳಾದ ಬಾಲಕರು ಯಮ್ಮನ್ನು ಕಂಡರೆ ಮಂಡೆಯನ್ನು ಪಿಡಿದು ಯೆಳೆಯುವರು. ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿಯ ಬಳಿಗೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಪೋದರೆ ಆ ಜಗನ್ಮಾತೆಯನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವೆನು. ತಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಶವಗಳನ್ನು ಮರೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕ್ಷಣಹೊತ್ತು ಮರದ ಹತ್ತಿರ ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಲವ : ಯಲೈ ಕೋತಿಗಳಿರಾ, ಧಾತುಗೆಟ್ಟು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಹೊಲಬನ್ನ ಕೇಳಿ ಬಂದು ಇದ್ದೇನೆ. ಯಾತಕ್ಕೆ ಭೀತಿಪಟ್ಟು ಮಲಗಿದ್ದೀರಿ. ಭೂತಳೇಶ್ವರನಾಣೆಗು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಘಾತಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಯೇಳಿ ನಾನು ತಂದಿರುವ ಭೂತಳೇಶ್ವರನ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳ ಮೂಟೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಮಾತೆಯ ಯಡೆಗೆ ಪೋಗೋಣ ಬನ್ನಿರೋ ಧಾತು ಕೆಟ್ಟ ಕಪಿಗಳಿರಾ.

ಆಂಜನೇಯ : ಅಪ್ಪಣೆ ಮೇರೆಗೆ ತಪ್ಪದೇ ಬರುತ್ತೇವೆ. ನಮ್ಮನ್ನು ವಡೆಯದೆ ಬಡಿಯದೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಪೋದರೆ ಬರುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೈ ಬುದ್ಧಿ ಲೋಕ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ.

ಲವ : ಅಣ್ಣಾ ಕುಶಕುಮಾರನೇ, ಅಸಮರೂಪಿನ ಕಪಿಗಳನು ನೋಡಿದೆಯಾ. ವುಸುರುಳಿದರೆ ಸಾಕೆಂದು ಅಸು ತೊರೆದ ಶವಗಳನ್ನು ಮರೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪಿಸಪಿಸನೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಹೊಲಬನ್ನು ತಿಳಿದು ತಂದು ಇದ್ದೇನೆ. ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳ ಮೂಟೆಯನ್ನು ಹೊರಿಸಿಕೊಂಡು ಮಾತೆಯೆಡೆಗೆ ಪೋಗೋಣ ಬಾರೈ ಕುಶನೇ ಅಸಹಾಯಶೂರನೇ.

ಕುಶ : ಭಲಾ ಅನುಜಾ, ಈ ಚಲುವ ಕಪಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ತಂದ ನಿನ್ನ ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಬೇಕಾಯಿತು. ನೆಲಪತಿಗಳ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳ ಮೂಟೆಯನ್ನು ಜನನಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೊರಿಸಿಕೊಂಡು ಪೋಗೋಣ ಬಾರಪ್ಪ ಅನುಜಾ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ತನುಜಾ.

ಕುಶ : ಇದೇ ಶಿರಸಾಷಾಂಗ ಬಿನ್ನಪಂಗಳಂಮಾ ತಾಯೇ. ಇಂದಿನ ದಿನದ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ರಾಮ ಭರತಲಕ್ಷ್ಮಣ ಶತ್ರುಘ್ನರೆಂಬುವರನ್ನು ಸಂಗರದಲ್ಲಿ ಕ್ರಮಗೆಡಿಸಿದವನಾಗಿ, ಅವರ ಕರ್ಣ ಕುಂಡಲಗಳೇ ಮುಂತಾದ ದಿವ್ಯ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳ ಮೂಟೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಈ ಕಪಿಕಟಕರ ಮೇಲೆ ಹೊರಿಸಿಕೊಂಡು ನಿಮ್ಮ ಪಾದದೆಡೆಗೆ ಬಂದು ಇದ್ದೇವಮ್ಮಾ ತಾಯೇ.

ಪದ

ಧರವೇ ತರಳಿರಾ ದುರುಳತೆ ಗೈದಿರಲ್ಲಾ ||

ಭರತ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ರಾಮ ಶತ್ರುಘ್ನ

ರನೆಲ್ಲಾ ಧುರದೊಳು ಬಳಲಿಸಬಹುದೆ

ಕೊರತೆಯೆ ತಾರಲು ಬಹುದೆ ||

ಸೀತಾದೇವಿ : ಅಯ್ಯ ತರಳರೇ, ಸಾರಸಾಕ್ಷ ಭರತ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಶತ್ರುಘ್ನರನ್ನ ಧುರದೊಳಗೆ ಶರಮುಖದಿಂದ ಬಳಲಿಸಬಹುದೇ. ಯಂಥಾ ಕೊರತೆಯನ್ನ ತಂದೊಡ್ಡಿದರಪ್ಪಾ ಕುಮಾರಕರೇ.

ಪದ

ಪಡೆದ ಪಿತನ ಮೇಲೆ ಇಡುವರೆ ಭಲವನ್ನು
ಬಿಡಲುಬಹುದೇ ಶರಗಳನು ದು
ಡಿಕಿದಿರೀ ಇನ್ನೇನು ||

ಸೀತಾದೇವಿ : ಅಯ್ಯ ಕಡು ಮೂರ್ಖಚಿತ್ತರೆ, ಪಡೆದ ಪಿತನ ಮೇಲೆ ಚಲವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ ಸಾಂದ್ರತರಮಾದ ಶರಗಳನ್ನು ಜೇಂಕರಿಸಿ ಬಿಡುವದು ನಿಮಗೆ, ಸರ್ವಥಾ ನ್ಯಾಯವಲ್ಲವಪ್ಪಾ ಕಂದ. ಈ ಪೊಡವಿಯೊಳಗೆ ತುಂಬಾ ಅಪಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ತಂದಿರೇನಪ್ಪಾ ಕಂದಗಳಿರಾ.

ಪದ

ಪೊಡವಿ ಪ್ರಕಟಣಪುರ ವಡೆಯನು ನಿಮ್ಮ
ನಡತೆ ಮೆಚ್ಚಲರಿಯನು ಮಾಡಿದಿರಿ ದುಷ್ಕಾರಯರವನು ||

ಸೀತಾದೇವಿ : ಅಪ್ಪಾ ಲವಕುಮಾರಕರೇ, ಈ ಪೊಡವಿಗೆ ಮಿಗಿಲೆನಿಸಿ ಮೆರೆಯುವ ಸಡಗರದಿಂದೊಪ್ಪುವ ಕರುಣಮಣಿಯಾದ ಪ್ರಕಟನಪುರದೊಡೆಯ ಗಂಗಾಧರೇಶ್ವರನು ಸರ್ವಥಾ ಮೆಚ್ಚಲಾರನಪ್ಪಾ ಬಾಲಾ ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಸುಶೀಲಾ.

ಭಾಗವತರ ಕಂದ (ಸಾವೇರಿ)

ಗುರುವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮುನೀಂದ್ರನು ವರುಣನಾ
ಲಯದಿಂದ ಬರುವ ಪಥದೊಳ್ ವರದ
ನಾರದ ಮುಖದಿಂ ತರಳರ ಚರಿತೆಯನು ಕೇಳ್ತು
ಬಂದ ತನ್ನಾಶ್ರಮದೆಡೆಗಂ ||

ಪದ

ಹರಿನಾರಾಯಣ ದುರಿತ ನಿವಾರಣ
ಕರಿಭಯಕರುಣ ಸರಸಿಜನೇತ್ರನೆ
ಹರಿನಾರಾಯಣ ||

ಕಂದ- ಸಾವೇರಿ

ಗುರುಗಳಿಗೆ ಶಿರಸಾಷಾಂಗವು ವರುಣನಾಲ
ಯದಿ ಬರುವತನಕ ಆಲಸ್ಯ ಮಾಡಿದ
ಕಾರಣವೇನೈ ಪೇಳಿ ಸ್ವಾಮಿ ||

ಕುಶ : ಮುನಿ ಮಹಾತ್ಮರೇ ಸಾಷಾಂಗವು. ತಾವುಗಳು ವರುಣಲೋಕದಿಂದ ಬರುವುದು ಆಲಸ್ಯವಾದ ಕಾರಣವೇನು. ಪರಮಹರುಷದಿಂದ ಲವಕುಮಾರನು ವನದೊಳಗಿರಲೊಂದು ದಿನ ರಾಮನೆಂಬೋ ಸಾಮಜ ತುರಗವು ಬಂದು ವನಭಂಗವಂ ಮಾಡುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಆ ತುರಗವನ್ನು ಲವನು ಬಂಧಿಸಲು ಕೂಡಲೇ ಬಂದ ಭಟರ ಸೈನ್ಯ ಕವಿದು, ಶತ್ರುಘ್ನನೆಂಬೋ ಧರಣಿಪಾಧಮನು ಅನುಜನಂ ಘಾತಿಸಿ ಕರೆದೊಯ್ಯಲು, ಆ ಮುನಿಪುತ್ರರಿತು ಅಮ್ಮನವರಿಗೆ ಬಂದು ಪೇಳಲು ಜಾಗರೂಕನಾಗಿ ಪೋಗಿ, ಧುರದಲ್ಲಿ ಅನುಗ್ರಹನಾಗಿ ನಾನು ಶಿಕ್ಷಿಸಿ ಬರುವ ಸಮಯದೊಳ್ ಆ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಭರತ ರಾಮ ಆಂಜನೇಯರೆಂಬ ಕಪಿಗಳನ್ನು ಕ್ರಮಗೆಡಿಸಿ ಮಾತೆಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಪೇಳಲಾಗಿ ಅಳುತ್ತಾ ತಮ್ಮನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದಳೈಯ್ಯ ಗುರುವರೇಣ್ಯರೇ.

ಕಂದ-ಸಾವೇರಿ

ಕೇಳಿದೆ ನಿಮ್ಮಯ ಚರಿತೆಯಾ ಕಾಳಗದೊಳ
ಗಾದ ಕಥನವನ್ನೆಲ್ಲಂ ನಾರದ ಮುಖದಿಂ ನಳಿ
ನಾಕ್ಷನೋಳ್ ಭವರಂಗೈಯ್ಯಲು ಬಹುದೇ ||

ವಾಲ್ಮೀಕಿ : ಅಯ್ಯ ಕುಶಕುಮಾರಕರೇ, ಛೀ ಇಂಥ ದುಷ್ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬಹುದೇ. ನಳಿನಾಕ್ಷನಾದ ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಭರತಶತ್ರುಘ್ನರೊಡನೆ ಭವರವಂ ಮಾಡಬಹುದೇ. ರಾಮನು ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯಲ್ಲವೇ ವುಳಿದ ಮೂರು ಮಂದಿಯರು ನಿಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನವರ ಕೂಡೆ ಸಂಗ್ರಾಮ ಬೆಳೆಸಬಹುದೇ ಬಾಲರೇ ಭಲಾ ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಶೂರರೇ.

ಕಂದ-ಸಾವೇರಿ

ಮುನಿಗಳಿಗೆ ವಂದನವೋ ಬಾಲಕರು ಮಾ
ಡಿದ ಕಾರ್ಯವನು ನೋಡಿ ಬೇಗ ನಳಿನಾಕ್ಷ
ನೊಡನೆ ಭವರವಂ ಮಾಡಿ ಅರಿಸಿನವ
ನಳಿಸಿದರೆನಗಂ ||

ಸೀತಾದೇವಿ : ಹೇ ಗುರು ವಾಲ್ಮೀಕರೇ, ಲಾಲಿಸಬೇಕೈ ಸ್ವಾಮಿ. ಸಾರಸಾಕ್ಷನಾದ ಶ್ರೀರಾಮರನ್ನು ಧುರದಲ್ಲಿ ಕೆಡಹಿ ಬಾಲಕರು ಮಾಡಿದ ಚತುರೋಪಾಯವನ್ನ ನೋಡಿದರೇ ಸೈ ಮುನಿಪ ಕರುಣ ಕಲಾಪ.

ವಾಲ್ಮೀಕಿ : ಅಮ್ಮಾ ತೋಯಜಾಕ್ಷಿ, ನಾನು ತಂದಿರುವ ಕಮಂಡಲಕದಿಂದ ಸರ್ವರನ್ನು ಯೆಚ್ಚರಗೊಳಿಸುತ್ತೇನೆ ಕ್ಷಣಮಾತ್ರ ಸೈರಿಸಮ್ಮಾ ಜನನೀ ಭವಭಯ ಹರಿಣಿ.

ವಾಲ್ಮೀಕಿ : ಯೇಳೈಯ್ಯ ಶ್ರೀರಾಮರಾಮ, ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಭರತ ಶತ್ರುಘ್ನ ಸರ್ವರಾದಿಯಾಗಿ ಎದ್ದು ನಿಮ್ಮ ಪುತ್ರರಿಗೆ ಮೋಕ್ಷ ಪದವಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೈಯ್ಯ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಮೂರುತಿಯೇ.

ಅಯ್ಯ ಕುಶಕುಮಾರಕರೇ ಸಾರಸಾಕ್ಷನು ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯಲ್ಲವೆ. ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಭರತ ಶತ್ರುಘ್ನರು ನಿಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನವರಲ್ಲವೆ. ಸರ್ವರು ನಿಮ್ಮ ಅಯೋಧ್ಯಾವಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೊರಡಬೇಕಯ್ಯ ಬಾಲಕರೇ.

ಕುಶ : ಗುರುಗಳ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೈ ಸ್ವಾಮಿ ಭಕ್ತ ಜನ ಪ್ರೇಮಿ.

ಸೀತೆ : ಮಹಾತ್ಮರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು. ಇನ್ನು ನನಗೆ ಅಯೋಧ್ಯ ಪಟ್ಟಣದ ಸುಖಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಬೇಡ. ನಿಮ್ಮ ತಪೋನಿವಾಸದಲ್ಲಿ ಸೇವೆಗೈದು ನಂಬಿರುತ್ತೇನೆ ಮುನಿಪ ಕರುಣಕಲಾಪ.

ವಾಲ್ಮೀಕಿ : ಅಮ್ಮಾ ಜನನೀ, ರಾಮರು ನಿಷ್ಕಾರಣದಿಂದ ಬಿಟ್ಟ ಕಾರಣ ನಾನು ಅಯೋಧ್ಯೆಗೆ ಬಂದು ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವಂ ರಚಿಸಿ ಬರುತ್ತೇನೆ. ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಹೊರಡಬೇಕಮ್ಮಾ ತಾಯೀ ಪರಮ ಪಾವನೆಯೇ.

ಸೀತಾದೇವಿ : ಗುರುಗಳ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಸರ್ವರೂ ಕೂಡಿ ಮಂಗಳವಂ ಮಾಡೋಣ ಬನ್ನಿರಿ.

ಮಂಗಳಂ

ಮಂಗಳಂ ಮಂಗಳಂ ರಂಗೈಯ್ಯನಿಗೆ ಮಂಗಳಂ ||

ವೇಣುಗೋಪಾಲಗೆ ಜಾಣು ಚನ್ನಿಗನಿಗೆ ಮಂ ||ಜಯ ಜಯ ಮಂಗಳಂ ಮಂಗಳಂ ||

ದುಷ್ಠ ರಜಕನಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಜಾತೆಯ ಕೈಯ್ಯ ಬಿಟ್ಟ ವನಕ ನೇಮ ಕೊಟ್ಟ ರಾಘವಮೂರ್ತಿ ||ಮಂಗಳಂ ಮಂಗಳಂ ||ಸೀತೆಯು

ವನದೊಳು ರೋಧಿಸುತ್ತಿರೆ ಮುನಿ ನಾಥನಾರೈಯಲು ಪ್ರೀತಿವಂದಿತ ರಾಮ ಮಂಗಳಂ ಮಂಗಳಂ

ಶ್ರೀಶ ಕುಂಕುಮ ಪುರವಾಸ ಮಂಗಳಂ ||

||ಸಂಪೂರ್ಣಂ ||

ಕಂಸವಧೆ

(ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಬರುವಿಕೆ)

ಬಾಲಕೃಷ್ಣ : ಯಲೈ ಮಾನವ, ಯೀ ಸಭಾಭದ್ರ ಮಣಿ ಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸದ್ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಾತನಾಡಿಸುವ ಮಾನವ ನೀನು ದಾರೈ ಭಟಕುಟಂಬಿ ||ಯಲೈ ಸಾರಥಿ ನಾವು ದಾರೆಂದರೆ ಯೀ ಚತುರ್ದಶ ಭುವನ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನು ಕುಕ್ಷಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ರಕ್ಷಿಸುವ ನಿಟಲಾಕ್ಷಿ ಪ್ರಿಯವೇದಗಳನ್ನು ಕದ್ದೊಯ್ದು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ರಕ್ತಸರನ್ನು ಕೊಂದು, ಆ ವೇದಗಳನ್ನು ತಂದು ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ಸ್ಯರೂಪವಂ ಧರಿಸೋಣವಾಯಿತು – ಕೂಮರನವತಾರವನ್ನೆತ್ತಿ ಭೂ ಭಾರವಂ ಪಡಿಯೋಣವಾಯಿತು. ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸುರಳ ಸುತ್ತಿರುವ ರಕ್ತಸರನ್ನು ಸೀಳುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ವರಾಹಾವತಾರವಂ ಧರಿಸೋಣವಾಯಿತು. ಶಿಶು ಪ್ರಹ್ಲಾದನ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೋಸ್ಕರ ನರಸಿಂಹಾವತಾರ ಧರಿಸೋಣವಾಯಿತು. ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿ ದೆಶೆಯಿಂದ ವಾಮನವತಾರವಂ ಧರಿಸೋಣವಾಯಿತು. ತಂದೆ ದೆಶೆಯಿಂದ ತಾಯಿಯ ಸಂಹರಿಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಪರಶುರಾಮರ ಅವತಾರವಂ ಧರಿಸೋಣವಾಯಿತು. ಭೂ ಭಾರದ ದಿಶೆಯಿಂದ ರಾವಣನನ್ನು ಸಂಹಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಶ್ರೀರಾಮರ ಅವತಾರವಂ ಧರಿಸೋಣವಾಯಿತು ಪಿತಮಾತೆಯರ ಸೆರೆಬಂಧನ ಪರಿಹಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಹಿಮಾಚಲಕ್ಕೆ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹರಿಯುವ ರಕ್ತವೆಂಬ ಪುಣ್ಯ ಭೂಮಿಯೋಳ್, ಗುರ್ಜರ ವಾಸವಾದ ಶೂರಸೇನ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಯಮುನಾ ನದಿಗೆ ಅತಿ ದೂರವೆನಿಸುವ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ಮಧುರಾ ನಗರದಲ್ಲಿ ವುಗ್ರಸೇನರಾಯನ ಮಗನಾದ ಭ್ರಷ್ಟ ಕಂಸನನ್ನು ನಷ್ಟ ಮಾಡುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ, ರೋಹಿಣಿ ದೇವಿ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಷ್ಣನ ಅವತಾರವಾಗಿ ಜನಿಸೋಣವಾಯಿತು. ಅದು ಹ್ಯಾಗೆಂದರೆ ಕಳೆದ ದ್ವಾಪರಾಂತರದಲ್ಲಿ ನೂರುತೊಂಬತ್ತೈದು ಕೋಟಿ ಯೈವತ್ತೆಂಟು ಲಕ್ಷದ ಯಂಭತ್ತು ಸಾವಿರದ ಯಂಟುನೂರ ಯಂಭತ್ತನಾಲ್ಕನೇ ವಿಜಯನಾಮ ಸಂವತ್ಸರದ ಶ್ರಾವಣಮಾಸದ ಕೃಷ್ಣ ಪಕ್ಷ ಅಷ್ಟಮೀ ಮಂಗಳವಾರ ಅರ್ಧರಾತ್ರಿ ರೋಹಿಣಿ ನಕ್ಷತ್ರಂ ಯೀ ರೀತಿ ಬಿರುದು ಹೊತ್ತಂಥ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯೆಂದು ತಿಳಿಯಲಾ ಸಾರಥಿ.

ಸಾರಥಿ : ಯೀ ಸಭಾಂತರಂಗ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಯೇನು ಕಾರಣ ಬರೋಣವಾಯಿತ್ಯೆ ಸ್ವಾಮಿ.

ಶ್ರೀಷ್ಠ : ಯಲೈ ಸಾರಥಿ, ಯೀ ಸಭಾ ಮಧ್ಯಂತರಂಗಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ನಾ ಆಗಮಿಸಿದ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ವೈಕುಂಠಕ್ಕೆ ದಿಗ್ವಿಜಯವಂ ಮಾಡುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ಬಿರುದು ಮರೆಯದೆ ದೇವಕಿ ವಸುದೇವರಾಯರನ್ನು ಕಂಸ ದೈತ್ಯನು ಸೆರೆಯಲ್ಲಿರಿಸಿರುವನಾದ ಕಾರಣ, ಆ ಸೆರೆ ಬಂಧನವಂ ಪರಿಹಾರ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಬಂದುದಾಯಿತೋ ಸಾರಥಿ ||

ದರುವೂ

ಬೇಡಿಕೊಂಬೆನು ತಾಯಿ ಈಗಾ ಯನ್ನ
ಗಾಡದಿಂ ಕಳುಹಿಸು ಬೇಗಾ - ಖೋಡಿ
ನಾರದ ಪೇಳ್ಳ ಕುಹಕ ಮಾತನು ಕೇಳಿ
ಗಾಡದಿಂದಲಿ ಯನ್ನ ಘಾತಿಸುವ ದುರ್ಗುಣಕೇ ||ಬೇಡಿಕೊಂಬೆನು ||

ಕೃಷ್ಣ : ಹೇ ಮಾತೆ. ಇಂದು ನಿಮ್ಮ ಚರಣಾರವಿಂದಗಳಿಗೆ ವಂದನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಇಂದು ನಾ ಬೇಡುವೆ. ಆದರೆ ನಾರದ ಪೇಳ್ಳ ಕುಹಕ ಮಾತನು ಕೇಳಿ ಖೂಳ ಕಂಸನು ನಿಮ್ಮ ಬಾಳುಗೆಡಿಸಿ ಹಾಳು ಮಾಡಿರುವನು. ಆ ಭ್ರಷ್ಟನಿಗೆ ಕಾಲ ವದಗಿತು - ಅವನಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮನು ಬರೆದ ಹಣೆಬರಹವು ಕಡಿಮೆ ಆಯಿತು. ಯಿನ್ನು ಯಿಂದೂ ಮುಂದು ತಿಳಿದು ಬಹು ಎಚ್ಚರವಾಗಿರಬೇಕಮ್ಮಾ ತಾಯೀ.

ದರುವೂ

ಆರು ಮಕ್ಕಳ ಹಿಂದೆ ನಾನು - ಬಹು ಕಾಡಿ
ನೊಳಗೆ ವುಟ್ಟಿದೆನೂ ||ಎಳು ಪಿಂಡಗಳೆಲ್ಲಾ
ಹೇಳಾದೆಲೆ ಕಳಕೊಂಡೆ ಕಾಲ
ವದಗೀತಮ್ಮಾ ಮದಲಿನ್ನು ಮಾವನಿಗೆ ||ಬೇಡಿ ||
ಅಸುರಮರ್ದನಮ್ಮಾ ನಾನು
ನಿನ್ನ ಬಸರಿನೊಳಗೆ ಹುಟ್ಟಿದೆನೂ ||
ಕಸಮೂಳ ಮಾವ ಚನ್ನೆಸರು
ಕಳಕೊಂಬುವದಕೆ ವಸುಧೆಯೋಳ್
ನೆಲಸಿಹ ಗುರುಲಿಂಗನಾಣೆನಮ್ಮಾ ||
ಬೇಡಿಕೊಂಬೆನು ತಾಯಿ ಯೀಗಾ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಹೇ ಜನನೀ, ನಿನ್ನ ಗರ್ಭಾಂಬುಡಿಯೋಳ್ ಹುಟ್ಟಿದೆನೆಂದು ತಾತ್ಸಾರ ಮಾಡಬ್ಯಾಡ ಕಂಡ್ಯಾ. ಧಾವ ಅಸುರರ ಪಡೆಯನ್ನು ಅಡಗಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ನಾನೇ ಗಂಟಲಿಗೆ ಗಾಣ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಶೂಲ. ಮದಗ್ವರದಿಂದ ಯಿರುವ ದುರುಳ ಕಂಸನ ಶಿರವನ್ನು ಗರಗರನೆ ಮುರಿದು ತುಂಡು ತುಂಡನ್ನು ಕೆಡಹಿ ಯೀ ಭೂ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಯಿರುವ ಹಿಂಡು ಭೂತ ಪಿಶಾಚಿಗಳಿಗೆ ತಂಡ ತಂಡದೀ ತೃಪ್ತಿಯಂಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ಯೀ ಮಾತು ಸುಳ್ಳೆಂದು ತಿಳಿಯಲಾಗದಮ್ಮ ಜನನೀ, ಯೀ ವಸುಧೆಯೋಳ್ ಗುರುಲಿಂಗೇಶನ ಪಾದದಾಣೆಯು ಯಿನ್ನು ಆಲಸ್ಯ ಮಾಡದೆ ಯನ್ನನ್ನು ಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ಕಳಿಸು. ಇಂದು ಯಶೋದೆ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ದುರ್ಗಿದೇವಿ ಜನಿಸಿ ಯಿರುವಳು. ಆ ದುರ್ಗಿ ದೇವತೆಯನ್ನು ಯಿಲ್ಲಿಗೆ ತಂದುಕೋ. ಯಿಲ್ಲಿಗೆ ತಂದ ತರುವಾಯ ನಾಲ್ಕಾರು ದಿನದ ಮ್ಯಾಲೆ ಬಂದು ಆ ಖುಲ್ಲ ಕಂಸನ ಸೊಲ್ಲಡಗಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ ಯನ್ನನ್ನು ಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಮ್ಮಾ ಮಾತೆ.

ದರುವೂ

ಆಗಾ ವಸುದೇವಾನು – ಬಕನಾ
ಕಂಡೂ ಬೇಗಾ ಬೀಗಾಮುದ್ರಿಯು
ಸಡಲೀ ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆದಾಗಾ ||ದುರ್ಗಿ
ಜನಿಸಿದ್ದಾ ಮನೆಯೊಳಗಿದ್ದಾ ಜನರೆಲ್ಲಾ
ನಿದ್ರೆಗೈಯ್ಯುತ್ತಿರಲು ರವುದ್ರಾ
ದಿಂದೆಲ್ಲಾ ಶಿಶುವೊ ಯಶೋದೆ ಹಾಸಿಗೆ
ಮ್ಯಾಲೆ ತಂದಿಡಲು ಯಶೋದೆ
ಹೆಣ್ಣು ಕೂಸನು ತಂದು ಶಶಿಮುಖಿಗೇ
ಕೊಡಲೂ ನಾ ಕೊಡಲೂ ||

ಚಾರರು : ಹೆಳ್ಳೇಕೋ ನಮ್ಮ ರಾಜರಿಗೆ ಹೆಳ್ಳೇಕೂ ||ಯೀ ಮಾತು ನಮ್ಮಾ ಕಂಸಾಗೆ ಹೆಳ್ಳೇಕು.

ದರುವೂ

ಬಾರೈಯ್ಯ ಕಂಸಾ ಬಾರೈಯ್ಯ ||
ನಿನ್ನ ತಂಗಿ ಹಡದಳೂ ಚಿನ್ನದಾ
ಬೊಂಬೆಯಂತಾ ಕೂಸೂ ||ಬಾರೈಯ್ಯ

ಚಾರರು : ಹೇ ರಾಜಾ ನೀವು ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರ ಯೀ ಅರಮನೆ ಸುತ್ತಲೂ ಗಸ್ತು ಮಾಡುವ ತತ್ಕಾಲದೋಳ್ ಅರಳಿಮರ ಅಲ್ಲಾಡಲು –
ಕುಕ್ಕುಟವೂ ಕೂಗಲೂ ಗಾರ್ಧಭ ದನಿಯಂ ಮಾಡಲು, ಈ ಮೂರು ವಾರ್ತೆಗಳಂ ಕೇಳಿ ನಿಮಗೆ ತಲ್ಪಿಸಿದ್ದೇವಯ್ಯಿ ರಾಜಾ –
ಸೂಯರಸಮತೇಜಾ.

ಕಂಸ : ಯಲಾ ಚಾರರೇ, ನಮ್ಮ ತಂಗಿಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶಿಶುವು ಹುಟ್ಟಿರುವದು – ನಿಜವೇನೋ ಚಾರರುಗಳಿರಾ.

ದರುವೂ

ಕೊಡು ತಂಗಿ ಕೂಸನ್ನಾ ಕಡುವೇಗದಲಿ
ಈಗಾ ಕಡಿದು ಬಿಡುವೇ ನೋಡೂ
ಈಗಾ ಬೇಗಾ ||

ದರುವೂ

ಧಾರು ಹೇಳಿದರಮ್ಮಾ ಕೂಸಿನ ಸುದ್ದೀ
ಧಾರು ಹೇಳಿದರಮ್ಮಾ ||ಧಾರು ಹೇಳಿದರಮ್ಮಾ
ಕ್ರೂರ ಕಂಸಗೇ ಸುದ್ದೀ

ಹೂಂಕರಿಸುತ್ತಾ ಮಾರಿಯಂತೆ ಬರುವಾ

ಧಾರು ಹೇಳಿದರಂಮಾ ಕ್ರೂರ ಕಂಸಗೆ ಸುದ್ಧಿ ||ಧಾರು ||

ದೇವಕಿ : ಅಮ್ಮಾ ಸಖಿಯಿರಿದಾ ಯಿಂಥಾ ಅಂದ ಚಂದವುಳ್ಳ ಕಂದನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆಂದು ಯಮ್ಮ ಅಣ್ಣನು ಧಾರನೇ ಭೋರ್ಗರೆದು ಭಾರಿಕೋಪವನ್ನು ತಾಳಿ ಬಹು ರವುದ್ರಾವತಾರನಾಗಿ ಕೊಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದರೇ, ಈ ಅಂದ ಚಂದವುಳ್ಳ ಕೂಸನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದಮ್ಮಾ ತಾಯಿಗಳಿರಾ. ಯೀ ಕೂಸಿನ ಸುದ್ಧಿ ಯಂಥಾ ಪಾಪಿಷ್ಟರು ಹೇಳಿದರಪ್ಪಾ ಸಾರಥಿ ||ಅಪ್ಪಾ ಸಾರಥಿ, ಆವತ್ತಿನ ದಿನ ಸತಿಪತಿಯಿವರರೂ ನಮ್ಮ ಅಣ್ಣನ ಖಡ್ಗಕ್ಕೆ ಆಹುತಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇವೆ ಯೆಂದು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆವೂ, ಯಿವತ್ತಿಗೇ ತಪ್ಪಲಿಕೆ ಬಾರದೂ. ಈ ಕೂಸನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ನಮ್ಮ ಅಣ್ಣನ ಖಡ್ಗಕ್ಕೆ ನಾನು ಕೊಟ್ಟರೆ ನನಗೆ ಪಾಪ-ನೀನು ಕೊಟ್ಟರೆ ನಿನಗೆ ಪಾಪ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹಾರಿಸುವಂಥವನಾಗೋ ಸಾರಥಿ.

ಕಂಸ : ಯಲ್ಲೆ ಸಾರಥಿ. ಇದು ಹೆಣ್ಣು ಕೂಸೋ ಗಂಡು ಕೂಸೋ ನಿನ್ನ ನೇತ್ರಗಳಿಂದ ದ್ರಿಷ್ಟಿ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ನೋಡೋ ಸಾರಥಿ.

ದರುವೂ

ಹಿಡಿ ಹಿಡೀ ಸಾರಥಿ ಈಗಾ ಕಡು ದುರುಳಾ

ಶಿಶುವಿನಾ ಕಡಿದು ಬಿಡುವೆ ನೋಡೋ

ಈಗಾ ಬೇಗಾ ಕಡುಬೇಗಾ ||

ದ್ವಿಪದೆ

ಯಲೋ ಯಲೋ ಭ್ರಷ್ಟ ಕಂಸನೆ ಕೇಳೋ

ಯಿಷ್ಟಾಕೆ ಯನ್ನಯ ಮ್ಯಾಲೆ ಕಡುಕೋಪ

ನಿನ್ನ ವೈರಿಯು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು

ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ದಿನಕೊಂದು ಛಾಯವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವನು

ಈ ಮಾತು ನಿನ್ನ ಸರಗಿಗೆ ಗಂಟೆಕ್ಕೆಂದು

ದುರ್ಗಿ ನುಡಿದು ಬೈಲಾದಳೂ ||

ದರುವೂ

ಹರನೇ ನಿನ್ನ ನಂಬಿದುದಕೇ ಪೊರೆ

ಯದೋದೆ ನಯನೇ - ಹರನೇ

ಪೊರೆವಂತೆ ಮಾಡಿದ ಮುರಹರನೇ

ಪಾರ್ವತೀಶ ಹರನೆ ||

ತಂಗಿ ದೇವಕಿಯಳನ್ನು ಹಿಂದೆ ಸೆರೆಮನೆ

ಯೊಳಗಿಟ್ಟೆ ಭಂಗವೂ ಬಂತಯ್ಯೋ

ಯನಗೆ ತುಂಗ ವಿಕ್ರಮ ನಿನ್ನಾಜ್ಞೆಗೊ ಡೆಯೆ ಹರನೆ ||

ಶ್ರೀಷ್ಠಿ ಪಾಲಕರೊಳಗೆ ನಾನು ಶ್ರೇಷ್ಠನೆನಿಸಿಕೊಂಡು
ಬಂದೆ ಕಷ್ಟವೂ ಬಂತಯ್ಯೋ
ಯನಗೆ ಶ್ರೀಷ್ಠಿಕರ್ತನೆ ಕಾಯೋ ಈಗಾ ||

ವುಗ್ರಸೇನ ಭೂಪತಿಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ
ಜನಿಸಿ ನಾನು ನಿರ್ಭಯದ
ಧೈರ್ಯರದಿಂದಾ - ತಬ್ಬಲಿ ಮಗನಾದೆನಯ್ಯೋ ||

ಯಾರಿಗೇಳಲಿ ನಾನು
ಯೆನ್ನ ಮೋರೆ ತೋಯಿದಂತೆ
ಆಯಿತೋ ಮುರಹರನೆ ಕಾಯೋ
ಈಗಾ ವುರುಗ ಭೂಷಣಾ ಪರಮ ಪೋಷಣಾ ||ಹರನೇ ||5 ||

ಕಂಸ : ಅಯ್ಯೋ ಹರಹರಾ ಶಿವಶಿವಾ, ಯೇನು ವಿಪತ್ತು ತಂದು ವೊಡ್ಡಿದೋ ಸಾಂಬಶಿವಾ, ನಾನು ಎಷ್ಟು ಮಾಡಿದರೂ ಯನ್ನ
ಕಾರ್ಯಗಳೆಲ್ಲಾ ಭ್ರಷ್ಟವಾಗಿ ಹೋಯಿತಲ್ಲೋ ಸಾರಥಿ ||ಯೀ ವ್ಯಾಳೆಯಲ್ಲಿ ಹ್ಯಾಗೆ ಮಾಡಲೋ ಸಾರಥಿ ||ಯಲಾ ಸಾರಥಿ ಬಂದಿದ್ದೆಲ್ಲಾ
ಬರಲಿ ಸಾಂಬಶಿವನ ದಯವೊಂದಿರಲೀ ಸಾಯುವವನಿಗೆ ಸಮುದ್ರ ಮೊಣಕಾಲುದ್ದವೆಂದು ಹೇಳಿರುವರು. ಈ ವ್ಯಾಳೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ತಂಗಿ
ಪೂತನಿ ಯಿರುವಳಲ್ಲಾ - ಆ ಪೂತನಿಯನ್ನು ಕರೆಸಿ ವೊಂದೊಂದು ಕುಚಕ್ಕೆ ಎಳೆಳು ಖಂಡುಗಾ ವಿಷವನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಆ
ಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಆನಂದ ಗೋಪಾಲಕನನ್ನು ಕೊಂದು ಬಾರೆಂದು ಹೇಳುವೆನು. ತೀವ್ರವಾಗಿ ಈ ಸಭಾಂತರಕ್ಕೆ ಬರಹೇಳೋ
ಸಾರಥಿ ||

(ಪೂತನಿ ಬರುವಿಕೆ)

ಸಾರಥಿ : ತಾವು ಬಂದು ನಿಂದಿರತಕ್ಕಂಥವರು ಧಾರಂಮೋಢ ಧಾರೂ ||

ಪೂತನಿ : ಯಲಾ ಮಾನವಾ ಯಮ್ಮನ್ನು ಧಾರೋ ಯೆಂದು ಭಯವಿಲ್ಲದೆ ಕೇಳುವದಕ್ಕೆ ನೀನು ಧಾರೋ ಸೇವಕಾ ||ಯಲಾ ಸಾರಥಿ
ನಾವು ಧಾರಂದರೆ ಖಂಡುಗ ಅಕ್ಕಿ ಅನ್ನವನ್ನೇ ವುಂಡು ಡೆರನೆ ತೇಗಿ ಬೆರನೆ ಹೂಸಿ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಗಿರಿಗಳನ್ನು ಅಪ್ಪಳಿಸಿ
ಕುಪ್ಪಿಗಳನ್ನಿಡುವ ಕಂಸ ರಾಜೇಂದ್ರನಿಗೆ ತಂಗಿಯಳಾದ ಪೂತನಿಯೆಂದು ತಿಳಿಯೋ ಸಾರಥಿ ||ಯಲಾ ಸಾರಥಿ, ಯೀ ರಂಗಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ನಾನು
ಬಂದ ಪರಿ ಹ್ಯಾಗಂದರೆ ನಮ್ಮ ಅಣ್ಣೈಯ್ಯನಾದ ಕಂಸ ರಾಜೇಂದ್ರನು ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿ ಯಿರುವನಂತೆ. ಅದು ತಿಳಿಯುವ ಕಾರಣಾ
ಬಂದು ಯಿರುತ್ತೇನೆ ಜಾಗ್ರತೆ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿಸೋ ಸಾರಥಿ.

ಪೂತನಿ : ನಮೋನ್ನಮೋ ಹೇ ಅಣ್ಣೈಯ್ಯ.

ದರುವೂ

ಅಣ್ಣಾ ಯಾತಕೆ ಮುಖ ಬಣ್ಣಾಗುಂದಿ
ರುವದೂ ಖಿನ್ನನಾಗಿರುವದೂ ಯೇನೋ
ಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಬಲವಾದ ದೊರೆತಾನ ನಮಿ
ಗುಂಡೂ - ಧರಿಸೋ ಧೈರ್ಯಾರವಾ ಈಗಾ ಬೇಗಾ ||

ಪೂತನಿ : ಹೇ ಅಣ್ಣಯ್ಯ, ನಿನ್ನ ಮುಖವು ಕಂದಿ ಕುಂದಿ ಕಪ್ಪಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಯೇನು ಕಾರಣ. ಧಾವ ಜಟ್ಟಿಗಳು ಬಂದು ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಮುಷ್ಟಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಂತಿರುವರೋ ಹ್ಯಾಗೆ, ಸವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳೋ ಅಣ್ಣಾ ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರವಂ ಬಲ್ಲ ಕಾರುಣ.

ಕಂಸ : ಹೇ ತಂಗಿಯಾದ ಪೂತನಿಯೇ ಕೇಳು ನಿನ್ನನ್ನು ಈ ಶೃಂಗಾರವಾದ ಸಭಾಂತರಕ್ಕೆ ಕರೆಸಿದ ಕಾಳಿಯರವೇನೆಂದರೆ ನಾನು ನೆನ್ನೆ ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕ ತಂಗಿಯಾದ, ದೇವಕಿದೇವಿಯನ್ನು ವಸುದೇವರಾಯನನ್ನು ಕರೆಸಿ ಪುಣ್ಯಾ ಪಡಿಯಬೇಕೆಂದು ಕನ್ಯಾದಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಲಗ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದೆನು. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ – ಅತಿ ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ಮೆರವಣಿಗೆ ಸಹ ಮಾಡಿಸಿದೆನು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಕಾಶವೇಣಿ ನುಡಿದಳು ಏನೆಂದರೆ, ಯೀ ದೇವಕಿ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಏಳನೆ ಗರ್ಭದ ಶಿಶುವು ವುದ್ಭವಿಸಿ ನಿನ್ನ ಸಂಹರಿಸುತ್ತಾನೆಂದು ನುಡಿಯಲಾಗಿ, ಯೀ ಏಳನೆಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಶಿಶುವನ್ನು ಸಂಹಾರ ಮಾಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ನಿನ್ನ ವೈರಿ ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ವುಟ್ಟಿರುವನು ಅವನೇ ಸಂಹಾರ ಮಾಡತಕ್ಕವನೆಂದು ನುಡಿದು ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಹೊರಟು ಹೋಯಿತು. ಆದ ಕಾರಣ ನೀನು ನಿನ್ನ ಸ್ತನಗಳಿಗೆ ವಿಷವನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಆ ವಿಷದ ಮೊಲೆಯನ್ನುಣಿಸಿ ಆ ವೈರಿಯನ್ನು ಕೊಂದು ಬರುವಂಥವಳಾಗಮ್ಮ ತಂಗಿ.

ಪೂತನಿ : ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಹೋಗಿ ಕೊಂದು ಬರುತ್ತೇನೋ ಅಗ್ರಜಾ ಯೀ ಮಾತು ಸಹಜಾ ||

ಕಂಸ : ಭಲಾ ಭಲಾ ಹೇ ತಂಗಿ, ಇನ್ನೂ ಆಲಸ್ಯ ಮಾಡಲೇನು ಕಾರಣಾ ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ಪೋಗಿ ಆನಂದ ಗೋಪಾಲನನ್ನು ಕೊಂದು ಬರುವಂಥವಳಾಗಮ್ಮಾ ತಂಗಿ ||

ದರುವು

ಜೋ ಜೋ ಜೋ ಯೆಂದು ಜೋಗುಳವ
ಪಾಡಿರೇ ಸೋಜಿಗವಾದ ರಂಗೈಯ್ಯಗೆ ||
ಬೇಗಾನೆ ಮಲಗಿಸಿರೆ ಬೆಣ್ಣೆವುಂಬೊ
ರಂಗೈಯ್ಯಗೆ ಯಣ್ಣೆಯು ಹಾಕೀರೆ
ತಣ್ಣಾನೆ ಕಾಡಿಗೈಯ ತೆಗೆದು – ಕಣ್ಣೀಗೆ
ತೀಡೀರೆ ಹಂಸತೂಲಿಕದ – ಹಾಸಿಗೆಯು
ಹಾಸೀರೆ ಅಚ್ಚುತಂಗಿ ಹಾಲ್ಕುಡಿಸಿ
ಚಪ್ಪಾನೆ ಮಲಗಿಸೀರೆ ||

ಪೂತನಿ : ನಮೋನ್ನಮೋ ಸಭಾಸ್ಥಾನವೆ.

ದರುವೂ

ಮಗುವೀನ ಕೊಡಿರಮ್ಮಾ ಮೊಲೆಹಾಲು ಕೊಡುವೇನು
ಮಗುವಿಲ್ಲದಿಂದೀಗೆ ||ಮೂರು ದಿನವಾಯಿತಮ್ಮಾ||

ಹಡದಾ ಅಣ್ಣಗಾನ ಬಿಟ್ಟು – ಅಡವಿ ಪಾಲಾ
ದೇನಮ್ಮಾ – ಅಯ್ಯಯ್ಯ – ಆಯಾಸವಾದ
ವಮ್ಮಾ ಕುಚಗಳೂ ಕೈಯ್ಯ ಮುಟ್ಟಲಿ
ಗೊಡವೂ ಕರಗೂತೀ ಹಾಲಮ್ಮಾ ಮಗುವೀನ ಕೊಡಿರಮ್ಮಾ || ||

ಪೂತನಿ : ಅಮ್ಮಾ ತಾಯಿಗಳಿರಾ, ಮಗುವಿಲ್ಲದಿಂದಿಗೆ ಮೂರು ದಿನಗಳಾಯಿತಮ್ಮಾ ತಾಯೇ ||ಯನ್ನ ಕುಚಗಳೋಳ್ ಹಾಲು
ಭೋರ್ಗರಿಸುವವೂ – ವಂದರಗಳಿಗೆ ಮಗುವನ್ನು ಕೊಡುವಂಥವ ರಾಗಿರಮ್ಮಾ ತಾಯಿಗಳಿರಾ.

ದರುವೂ

ವುಟ್ಟಿದೆ ಮಧುರೆಯೋಳ್ – ಬಿಟ್ಟೋಡಿದೆ
ಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ವಿಕಟ ಪೂತನಿಯ
ಕುಚವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಪೀರಿದೆ – ಕೋಲನ್ನ ಕೋಲೆ||
ಸತ್ತು ಹೋಗಲೆ ಮೂಳೆ
ಭಿ ಹೋಗಾಲೆ ಜೀವಾಳೆ – ಕತ್ತೆ ಕಾಲಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ
ಯಳೆಯೀರಿ ಇವಳನ್ನು ಕೋಲನ್ನ ಕೋಲೆ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಯಲಾ ಸಾರಥಿ, ಆ ಭ್ರಷ್ಟ ಕಂಸಾಸುರನ ತಂಗಿಯಾದ ಪೂತನಿಯೂ ಹಾಲು ಕುಡಿಸುವೆನೆಂದು ವಿಷದ ಮೊಲೆಯಂ ಕೊಟ್ಟು
ಯನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ತೆಗೆಸಿಕೊಂಡಳು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವಳ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಲಾಗದು. ಗಾರ್ಧಭದ ಕಾಲಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಆಚೆಗೆ
ಯಳೆಸುವಂಥವನಾಗೋ
ಸಾರಥಿ.

ಕಂಸ : ಯಲಾ ಸಾರಥಿ – ನಮ್ಮ ತಂಗಿಯಾದ ಪೂತನಿಯೂ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವೆನೆಂದು ಹೋದವಳು ಈವತ್ತಿಗೆ ಮೂರು
ದಿವಸವಾಯಿತು. ಇನ್ನೂ ಬರಲಿಲ್ಲವಲ್ಲೋ ಸಾರಥಿ ||ಯಲಾ ಸಾರಥಿ ನಮ್ಮ ತಂಗಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನು ಸತ್ತನೇನೋ ಸಾರಥಿ.

ಸಾರಥಿ : ಕೃಷ್ಣನ ಕೈಲಿ ನಿಮ್ಮ ತಂಗಿ ಸತ್ತಳೈಯ್ಯ ರಾಜಾ.

ಕಂಸ : ಹರಹರಾ ಶಿವಶಿವಾ, ಕೃಷ್ಣನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ತಂಗಿ ಸತ್ತು ಹೋದಳೇನೋ ಸಾರಥಿ ||ಹರಹರಾ ನಾನು ವೋವರನಾದೆನು –
ಇನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ಮಾಡಲೋ ಸಾರಥಿ.

ಗೊಲ್ಲಕಥೆ ||ಪ್ರಾರಂಭ

ದ್ವಿಪದೆ ||ಮಧ್ಯಮಾವತಿ ||ರಾಗ

ಶ್ರೀ ಗಜಮುಖನನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಬೇಗದಿ ಸರಸ್ವತಿಯ ಪಾದಕ್ಕೆ
ಕರಗಳಂ ಮುಗಿಯುತಾ ಬೇಗದಿ ಮತಿಯನು ಬೇಡುವೆ
ಸೂಗೂರು ಪ್ರಾಣೇಶನಿಂದು ಪಾಲಿಪುದು ದಯದಿ
ಶ್ರೀ ಗೊಲ್ಲ ಚರಿತ್ರೆಯ ಭಾಗವತನು ಸರಸದಿಂದಾ ||
ಬುಧಜನ ಮೆಚ್ಚಲ್ ಈ ಗೊಲ್ಲ ಕಥೆಯನು
ಸೂಗೂರು ಪ್ರಾಣೇಶನ ದಯದಿ ಸ್ವವರರು ಕೇಳಿ.

ದ್ವಿಪದೆ

ಶ್ರೀ ರಮ್ಯ ವೇದಾಂತ ಶಿದ್ಧಾಂತಮಹುದು
 ಸಾರವಾದ ಹರಿಕಥೆ ಸಾರದೊಳಗೊಂದು
 ಯೀ ಕಥೆಗೆ ಆಧಾರಕರ್ತ ಪ್ರಾಣೇಶನನು
 ಬೇಕೆಂದು ಪೇಳಿಸಿದುದಾಂ ಪೇಳ್ವ
 ಮುದದೀ ಗೊಲ್ಲ ಕುಲದವರ ಕಥೆಯನು
 ಯಲ್ಲರಿಗು ಗೋಚರವೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ವಿವರಿಪೆ ಬಲ್ಲವರು ಮೆಚ್ಚಲ್
 ಪ್ರಾತಃಕಾಲದೊಳೆದ್ದು ಪರಮಾತ್ಮನಾದ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣನಂ
 ಹೃದಯದೋಳ್ ಸ್ಮರಿಸಿ ಮುಖಮಜ್ಜನವನೆ ಮಾಡಿ
 ಮಡಿಯನೆ ಉಟ್ಟು ಬೇಗದಲಿ ಬಾಂಜಲದಲಿ ತೊಳದು
 ನೂತನ ದಧಿಯನು ನೆರೆ ಭಾಂಡದೊಳಗೆ ಹಾಕಿ
 ಕಡಗೋಲು ನೇಣಂ ಪಿಡಿದು ಬೇಕಾದವರ ತಾಳಮದ್ದಳೆ
 ಗತಿಯಲಿ ಕಾಲಂದಿಗೆ ಗೆಜ್ಜೆ ಗಲ್ಲುಗಲ್ಲೆನುತ
 ಶ್ರೀಲೋಲಚರಿತೆಯು ಶೀಘ್ರದಲಿ ಮನೆ ಮಾಡಿ
 ಮೇಲಾದ ನವನೀತ ಮೆಲ್ಲನೇ ತೆಗೆದು
 ಬಾಲೆ ಮಜ್ಜನಗೈದು ಬೇಗದಲಿ ನೂತನದ ||
 ನೀಲವರ್ಣದ ಸೀರೆ ಉಟ್ಟು ಬಿಳಿಯ ಕಂಚುಕವ ತೊಟ್ಟು
 ಮೇಲಾದ ಜರತಾರಿ ಶರಗು ನಿಂದೆಶೆಯೆಂದು
 ಲೋಲಕುಂತಳೆ ತನ್ನ ಬೈತಲೆಯ ಮುತ್ತುಗಳು
 ಸಾಲಿಂದ ಶೌರಿಯು ಹೊಳೆವ ಕೇದಿಗೆಯು ಹರಳು
 ಬಂಗಾರವೂ ಹಿತದಿಂದಲಿಟ್ಟು ರತ್ನಕೆತ್ತಿದ ವಾಲೆ
 ರಮಣೀಯವಾದ ಸ್ವರ್ಣಖಚಿತದ ಬುಗುಡಿ
 ಕರ್ಣಬಾವುಲಿಯು ಮುತ್ತಿನಾ ಮೂಗುತಿಯು
 ಮುದದಿಂದಲಿಟ್ಟು ರತ್ನಹಾರವು ರಮಣಿ ಚಿಂತಾಕುವಿಟ್ಟು
 ವಿಸ್ತಾರಸರಿಗೆಯಂ ಹೊಳೆವ ಕಟ್ಟಾಣಿ ಕೊರಳಲ್ಲಿ
 ಪರಿಪರಿಯ ಸರಗಳನೆ ಹಾಕಿ ಬೆರಳಿನಲಿ ವುಂಗುರವು
 ತೋಳ ಭಾಪುರಿಯು ಹರಡಿ ಕೈ ಕಂಕಣವು
 ಹಸ್ತಕಡಗಗಳು ಸರಿಯಾದ ವಸ್ತುಗಳು ಕರದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿ
 ಮೃಗರಾಜ ಮದ್ಯದಿಂತೊಪ್ಪುವ ನಡುವಿಂಗೆ
 ರುಗಿರುಗಿಪ ವಡ್ಯಾಣ ಚಲುವೆ ತಾನಿಟ್ಟು
 ಕಾಲಂದಿಗೆ ಗೆಜ್ಜೆ ಕಿರಿಪಿಲ್ಲಿ ಮೇಲಾದ
 ಸರಪಣಿಯಂ ಮುದದಿಂದಲಿಟ್ಟು ಪ್ರಿಯವಾದ ಸುರಹೊನ್ನೆ
 ಹಾರಸರಗಳನು ನುಣ್ಣನೆ ತುರುಬಿಗೆ ನೂತನದಲಿ ಕಟ್ಟಿ
 ಮೆರೆಸುವಾ ಪಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಸ್ತೂರಿಬಟ್ಟು ಶ್ರೀಗಂಧ
 ಶೀಘ್ರದಲಿ ಧರಿಸಿ ಕರ್ಪೂರ ತಾಂಬೂಲನೀಡಿ ರತ್ನ ಕೊಡದಲ್ಲಿ ರಮಣಿ
 ಷರಾದಧಿ ವಿಕ್ರಹಿತದಿಂದ ಹೊತ್ತು ಮತ್ತೆ ಗಜಗಾಮಿನಿಯು

ಮೆಲ್ಲನೇ ತನ್ನ ಚಿತ್ತದ ಸೂಗೂರು ಪ್ರಾಣೇಶನ ಸ್ಮರಿಸಿ
ಅರ್ತಿಯಿಂದಲಿ ಬಂದು ತೆರೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂದೂ ||

ದರುವೂ

ಗೊಲ್ಲರಮ್ಮ ನಾವೂ ಲೋಕಾದಲ್ಲಿ
ಕ್ಷೀರಾ ಮಾರುವಾರಮ್ಮ - ಫುಲ್ಲನಾಭ
ನಾದ ಕೃಷ್ಣಯ್ಯ ಯೆಲ್ಲಿ ಕಾಯ್ದುಕೊಂ
ದಿದ್ದನಮ್ಮ ಗೊಲ್ಲಾರೇನೇ ನಾವೂ ಲೋಕಾ ||
ಕರ್ಣಾಗೊಲ್ಲರಮ್ಮ ಪೂರ್ಣ
ಚಂದ್ರಾಮುಖಿ ನೀಲವರ್ಣ ದೈವವಮ್ಮ ನಾವು ಲೋಕಾ ||
ಪೂಜಾ ಗೊಲ್ಲರಮ್ಮ
ನಾವು ಮೂಜಗದೊಳಗಧಿಕಾರಮ್ಮ
ನಾವೂ ರಾಜುವಾನಾ ಭಾನು ತನ್ನ - ತೇಜದಿಂ
ಸಲಹುವಾನಮ್ಮ ಲೋಕನಾಥ
ಕೇಳೇ ಲೋಕದೊಳೂ ಸೂಗೂರುವಾಸಾನು
ಬೇಕಾದ ಭಕ್ತಿಹಾನಮ್ಮ ||
ಗೊಲ್ಲರೇನೇ - ನಾವೂ ||

ಕಂಸ : ಯಲಾ ಸಾರಥಿ || ಹರಹರಾ ಯೇನು ಮೋಸವಾಯಿತೋ ಸಾರಥಿ || ಧರ್ಮವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದದ್ದಕ್ಕೆ ಕರ್ಮವು ಯಿಂದಲೆ
ಸಂಭವಿಸಿತೋ ಸಾರಥಿ || ಯಲಾ ಸಾರಥಿ ಆಲಸ್ಯ ಮಾಡಲೇನು ಕಾರಣವಿಲ್ಲಾ. ಆ ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಯಿರುವ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣನನ್ನು
ನಿಮ್ಮ ಮಾವನಾದ ಬಲ್ಲಿದ ಕಂಸನು ಬಿಲ್ಲು ಹಬ್ಬ ಮಾಡುವನೆಂದು ಮೆಲ್ಲನೆ ಕರೆತಾರೈ ಸಾರಥಿ.

ಸಾರಥಿ : ಸ್ವಾಮಿ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ, ನಿಮ್ಮ ಮಾವನಾದ ಕಂಸಾಸುರನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವಂತೆ ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗಿದೆ ಸ್ವಾಮಿ.

ಕೃಷ್ಣ : ನಮೋನ್ನಮೋ ಮಾವೈಯ್ಯ, ನನ್ನನ್ನು ಯೀ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಕರೆಸಿದ ಕಾಯಿರವೇನೈ ದೊರೆಯೇ ನಿಮಗ್ಯಾರು ಸರಿಯೇ.

ಕಂಸ : ಯಲಾ ಸಾರಥಿ, ನಮ್ಮ ಅರಮನೆ ದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ದೀರ್ಘದಂಡ ನಮಸ್ಕಾರಗಳಂ ಮಾಡುವರು ಧಾರೋ ಸಾರಥಿ.

ಸಾರಥಿ : ತಮ್ಮ ಸೋದರಳಿಯನಾದ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಗಳು ಬಂದಿದ್ದಾರೈ ದೊರೆಯೇ ನಿನಗಿದು ಸರಿಯೇ.

ಕಂಸ : ಭಲಾ ಭಲಾ ಹಾಗಾದರೆ ಯಿವನೇನೋ ಕೃಷ್ಣನು. ಹಾಗಾದರೆ ಯಿವನ ಸಾಹಸವಂ ನೋಡುವೆನೋ ಸಾರಥಿ || ಯಲಾ ಸಾರಥಿ
ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ದನಗಳನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದ ಗೊಲ್ಲನಿವನೇನೋ, ಗೊಲ್ಲರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಲು ಮೊಸರು ಕದ್ದು ತಿನ್ನುವ ಗೊಲ್ಲನಿವನೇನೋ
|| ಯಲಾ ಕೃಷ್ಣ ಯಮ್ಮ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಿ ನಮಗೆ ಶತ್ರುವಾಗಿ ಬಂದು ನಿಂತಲ್ಲಾ, ಬಂದರೇನು ಅನುಮಾನವಿಲ್ಲಾ ಮುಷ್ಟಿ
ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲೋ ಕಳ್ಳ ಕೃಷ್ಣ.

ದರುವೂ

ನಡದು ಬಾರಲೊ ಕಡಲಶಯನಾ
ಅಡಿಗಳೆರಡು ಖಡ್ಗದಿಂದಾ ಕಡಿದು
ಬಿಡುವೆ ನೋಡೊ ಯೀಗ - ಹರುಷ
ದಿಂದಾಲಿ ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದಾಲಿ ||

ದರುವೂ

ಮಾವನೆಂದು ಬಂದರೆ ಪಂಥದ
ಮಾತಾಡುವರೇನೊ ಬಿಲ್ಲು ಹಬ್ಬವ ತೋರೊ
ಯೀಗ ಹರುಷದಿಂದಾಲಿ ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದಾಲಿ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಹೇ ಮಾವಾ, ಸೋದರಮಾವ ಕರೆಸಿದನೆಂದು ಸಂತೋಷಭರಿತನಾಗಿ ಬಂದರೆ ಯಿಂಥಾ ಪಂಥದ ಪೌರುಷದ ಮಾತು
ಆಡುವಿಯಿಲ್ಲಾ. ಆಡಿದರೇನು ಅನುಮಾನವಿಲ್ಲಾ. ಯೀಗ ಬಿಲ್ಲು ಹಬ್ಬವ ತೋರೊ ಮಾವಾ ದಿವ್ಯ ಪ್ರಭಾವಾ.

ದರುವೂ

ಯೆಲ್ಲಿ ಬಿಲ್ಲು ಹಬ್ಬ ಬಾರೊ - ಸೊಲ್ಲ
ಅಡಗುವಂತೆ ಹಬ್ಬ ಮೆಲ್ಲನೆ ಬಂತಲ್ಲೋ -
ನಿನಗೆ ಹುಲು ಮಾನವಾ - ನಿಲ್ಲು ನಿಲ್ಲೆಲೊ ಮಾಧವಾ ||

ಕಂಸ : ಯಲಾ ಕಳ್ಳ ಕೃಷ್ಣ, ಬಿಲ್ಲು ಹಬ್ಬವ ತೋರೆಂದು ಮೆಲ್ಲನೆ ಪೇಳುತ್ತೀಯಿಲ್ಲಾ ನಿನ್ನ ಕೊಲ್ಲುವದೇ ಸಹಜಾ ಮುಷ್ಟಿಯುದ್ದಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲೋ
ಗೊಲ್ಲಾ.

ಕೃಷ್ಣ : ಯಲಾ ಕಂಸಾ ನಿನ್ನ ಯೀಗಲೆ ಮಾಡುವೆನು ಧ್ವಂಸಾ ನಿನ್ನನ್ನು ಯೀ ರಣಭೂಮಿಗೆ ಬಲಿಯನ್ನು ಕೊಡುವದೇ ಸಹಜಾ
ನಿಲ್ಲುವಂಥವನಾಗೋ ಭ್ರಷ್ಟಾ.

//ಕಂಸವಧೆಯಿಲ್ಲಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ //

ಕರ್ಣಾರ್ಜುನರ ಕಾಳಗ

ಪದ ||ರಾಗ ||ಆದಿತಾಳ

ಬ್ಯಾಡವನಗೆ ದೊರೆತನ ಮುರಹರನೆ ಕೇಳು ಕಾಡೊಳಗಿರುವುದು ಘನ

ಪಾರ್ಥ ಜೈಸಿದಂತೆ ದೊರೆತನ ಅವರೇ ಆಳಲಿ ||

ಧರ್ಮಜ : ಮುರವೈರಿಯಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯೆ, ನಾನು ಯಿದುವರೆವಿಗು ದೊರೆತನ ಮಾಡಿದ್ದೆ ಸಾಕು, ಮುಂದೆ ನನಗೆ ಬ್ಯಾಡಿ. ಅರ್ಜುನ ಜೈಸಿದಂಥ ದೊರೆತನವನ್ನು ಭೀಮಾರ್ಜುನರೆ ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿ. ನಾನು ಕಾಡುಪಾಲಾಗಿ ತಮ್ಮ ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇರುತ್ತೇನೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡುವಂಥವರಾಗಿರಿ.

ಪದ

ನಾನು ಯಿರುವುದರಿಂದ ಯಿವರಿಗೀ ಪರಿಬವಣೆಯಾಯಿತು

ಪೇಳ್ತುದೇನೆಂದು ನೆನೆದು ನಿನ್ನಯ ಪಾದಪದ್ಮವ ಸ್ಮರಿಸುವೆ

ವನದೊಳಗಿರಲು ಯನಗೆ ನೀನೇ ಗತಿ ದೇವ ||

ಧರ್ಮಜ : ಭಾವಯ್ಯ, ನಾನು ಯಿದ್ದದ್ದರಿಂದ ಯೀ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಪರಿಬವಣೆ ಬಂದಿರುವುದೋ, ಯಿವನಿಗೆ ಯಾತಕ್ಕೆ ಯಿಷ್ಟು ಬ್ಯಾಸರವಾಗಿರಬೇಕು. ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಕಮಲ ಚರಣ ಅಧರಾಮೃತವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು ಯಿರುತ್ತೇನೆ. ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗಬೇಕು.

ಪದ

ಯನುತ ಹೊರಡೆ ಧರ್ಮನಂದನ ದ್ರೌಪದಿ ಬಂದು

ಜನಪನೊಡನೆ ತಾನು ಕೇಳಿದಳು ||

ದ್ರೌಪದಿ : ಪ್ರಿಯರೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುವೆ ನಿಮ್ಮ ಗಮನವೆಲ್ಲಿಗೆ ||

ಧರ್ಮಜ : ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ ದ್ರೌಪದಿ. ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡಿ ಕರ್ಣದಿಂದ ಕೇಳಿ ನಿಮ್ಮ ಗಮನವೆಲ್ಲಿ ಯೆಂದು ಕೇಳುವೆಯಲ್ಲಾ. ಅರ್ಜುನನು ಆಡುವ ಕರ್ಣಕಠೋರವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ನಾನು ಯಿರಬಹುದೆ ನೀನೇ ಯೋಚಿಸು ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

ಪದ ||ರಾಗ ||ಆದಿತಾಳ

ಪ್ರಿಯ ಬರುವೆ ರಾಯ ಕೇಳಿ ಕರೆದು ಪೋಗಿ ಕಾಡಿಗೆನ್ನ

ನಿಮ್ಮ ಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ ಹರಿಯ ಧ್ಯಾನದಿ ||

ದ್ರೌಪದಿ : ಆಯರರೆ, ಸತ್ಯಸಂಧರಾದ ನಿಮ್ಮನ್ನಗಲಿ ಅರಘಳಿಗೆಯು ಯಿಲ್ಲಿ ಯಿರತಕ್ಕವಳಲ್ಲ. ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧಳಾಗಿರುವೆ. ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವೆನು.

ಧರ್ಮಜ : ಪ್ರಿಯಳೆ ಯಿದರ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ಯಿಷ್ಟ ಹೊರಡಬಹುದು.

ಭಾಮಿನಿ

ಯಂದು ಧರ್ಮಜ ಹೊರಡಲು ಪಾರ್ಥನು ಬಂದು
ಬಿದ್ದನು ಹರಿಯ ಚರಣ ಗೋವಿಂದನೆ ಗತಿ
ಯಾರು ಯನಗೆಂದೆನುತ ಹಲುಬಿದನು ||

ಅರ್ಜುನ : ಭಾವಯ್ಯ ಶ್ರೀಹರಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಲೋಲನೆ, ಅಗ್ರಜರಾದ ಧರ್ಮರಾಯರು ದ್ರೌಪದಿ ಸಮೇತ ವನವಾಸಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇವೆಂದು
ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವರಲ್ಲಾ, ಹೇ ದೈತ್ಯಾಂತಕ ನನಗೆ ಮುಂದೇನು ಗತಿ ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗಲಿ.

ಕೃಷ್ಣ : ಅಯ್ಯ ಧನಂಜಯನೆ ಹಾಗಾದರೆ ಹೇಳುವೆ ಲಾಲಿಸು.

ಭಾಮಿನಿ

ನರನೆ ಶೀಘ್ರದಿ ಪೋಗಿ ಧರ್ಮಜಗೆರಗಿ ದುಃಖವ ಪರಿಹರಿಸಿ
ಭವನಕೆ ಕರೆದು ತಂದರೆ ನಿನ್ನ ಪುಣ್ಯಕೆ ಸರಿಯೆ ಹೋಗೆಂದಾ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಹೇ ನರನಾದ ಅರ್ಜುನನೆ, ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಪೋಗಿ ಧರ್ಮಜನಿಗೆರಗಿ ಪಾದಾಭಿವೊಂದನೆಯೆಂ ಮಾಡಿ ಆತನ ಮನ ಮರುಗುವಂತೆ
ಮಾತನಾಡಿಸಿ ಚಿತ್ತವನ್ನು ವುಲ್ಲಾಸಪಡಿಸಿ ದುಃಖವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿ ಅರಮನೆಗೆ ಕರೆದು ತಂದರೆ ನಿನ್ನ ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಿಲ್ಲ ಕಂಡಿಯೊ.
ಯೀ ಕ್ಷಣವೆ ಧರ್ಮಜನ ಪಾದಕ್ಕೆ ಯರಗಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವಂಥವನಾಗಯ್ಯ ಪಾರ್ಥ ನೀ ಮಾಡಿದ್ದು ನಿರರ್ಥ.

ಪದ

ಬಂದೆರಗಿದ ಅಗ್ರಜನ ಪಾದದೊಳು ನಿಂದು ಶೋಕಿಸಿದ ನರನು
ತಂದೆ ಪಾಲಿಸು ಯನ್ನ ಅಪರಾಧಗಳನಿಂದು ಎಂದೊರಳಿದ ಪಾದದಿ ||

ಅರ್ಜುನ : ಅಣ್ಣಯ್ಯ, ಮುಖವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮಾತನಾಡಲು ನನಗೆ ನಾಚಿಕೆಯಾಗಿರುವುದು. ಶತಾಪರಾಧಿಯಾದ ನನ್ನನ್ನೂ ಕಾಪಾಡಿ
ಅರಮನೆಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಬೇಕೊ ಅಣ್ಣಯ್ಯ.

ಧರ್ಮಜ : ಅಸಹಾಯಶೂರನಾದ ಅರ್ಜುನನೆ ನಿನಗೆ ನಾಚಿಕೆಯಿಲ್ಲ ನನಗೆ ಆಗಿರುವುದು. ಯೀ ನನ್ನ ಹಾಳು ಮೋರೆಯನ್ನು
ನೋಡಬೇಡ ನನ್ನ ಕರೆಯಲೂ ಬೇಡ. ನನ್ನ ದಾರಿ ನನಗಿರುವುದು ಹೋಗು ಹೋಗು ನಿಲ್ಲಬೇಡ.

ಅರ್ಜುನ : ಅಣ್ಣಯ್ಯ, ಹೀಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೊಡಬಹುದೆ. ಶತಾಪರಾಧಿಯಾದ ನನ್ನ ತಪ್ಪನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕೆಂದು ಮೊದಲೇ
ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿರುವೆನು.

ಪದ

ತಂದೆ ಸಂದಾರಭ್ಯ ನಮ್ಮನ್ನೂ ನೀವು ಯಿಂದಿನೊರೆಗು
ವೊರೆದು ಯಿಂದೆನ್ನ ಅಗಲಿ ||

ಅರ್ಜುನ : ಅಣ್ಣಯ್ಯ, ತಂದೆಯವರು ಪರಂಧಾಮವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾವುಗಳೆಲ್ಲ ಏಳೆ ಕೂಸುಗಳು. ಅಂದಿನಿಂದ ಕಾಪಾಡಿ ಯೀ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟು ಕಾಡಿದರೆ ನಾಡಿನವರು ಮೆಚ್ಚುವರೇ ಆಡಿಕೊಳ್ಳುವರೈ ಅಗ್ರಜ. ಮುಂದೆ ನಮಗೇನು ಗತಿ. ನನ್ನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ ಅರಮನೆಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿ.

ಧರ್ಮಜ : ಪರಾಕ್ರಮಿಯಾದ ಅರ್ಜುನ ಧೀರನೆ, ನನ್ನ ಹಂಗೇನು ಯಿರುವುದು. ಸ್ವತಂತ್ರನಾಗಿರುವೆ ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣನಾದ ಭೀಮನು ಬಲಾಢ್ಯನಾಗಿರುವನು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಪಾಮರನಾದ ನನ್ನಿಂದ ಆಗುವುದೇನು. ಒಂದನ್ನೂ ಅರಿಯದ ತಬ್ಬಲಿಗಳಾದ ನಕುಲ ಸಹದೇವರೆಂಬ ಬಾಲಕರನ್ನೂ ಮಾತ್ರ ಕಾಪಾಡುವೆಯೋ ಅದು ಯಿಲ್ಲವೋ. ನನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಗೆಡ್ಡೆಗಣಸು ತಿನ್ನಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲೇನಯ್ಯ ಅರ್ಜುನ.

ಅರ್ಜುನ : ಅಣ್ಣಯ್ಯ, ನಿರ್ದಯದಿಂದ ಯಿಂಥ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಬೇಡ. ನಿನ್ನ ಕರುಣಾರಸವೆಂಬ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಮುಳುಗಿಸಿ ಕಾಪಾಡಬೇಕೋ ಅಣ್ಣಯ್ಯ ಮುಂದೆ ಹೇಳುವೆ.

ಪದ

ನಿಮಗೆ ಕಂಟಕವಿತ್ತ ಯಿನ ಸುತನನು ನಾನು
ಘನ ಪೌರುಷದಿ ಕೊಂದು ನಿಮಗೆ ಮುಖವ
ತೋರ್ಪೆಯಿಂದಿನೊಳನುತಲಿ ಕಲಿಪಾರ್ಥನೆರಗಲಾಗೆ ||

ಅರ್ಜುನ : ಅಣ್ಣಯ್ಯ, ನಿಮಗೆ ಕಂಟಕವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ರಾಧಾಪುತ್ರನಾದ ಖೂಳ ಕರ್ಣನನ್ನು ಸಂಹಾರ ಮಾಡಿ ಅನಂತರ ಬಂದು ನಿಮಗೆ ಮುಖವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಪರಂತು ಯೀ ಮಧ್ಯ ತೋರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಮನೋಲ್ಲಾಸದಿಂದ ದೌಪದಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಅರಮನೆಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಬಹುದೋ ಅಣ್ಣಯ್ಯ.

ಧರ್ಮಜ : ಆಹಾ, ಯೀ ಅರ್ಜುನನು ಯೆಷ್ಟು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿದರು, ಯಿಂನ ಮನ ವಡಂಬಿಡುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲ ಯೀನು ಮಾಡಲಿ.

ಕೃಷ್ಣ : ಅಯ್ಯ ಧರ್ಮಜ ಭೂಪಾಲ, ಹಾಗೆ ಮನವನ್ನು ಕೊಡಬೇಡ ನನ್ನ ಮಾತು ಲಾಲಿಸು.

ಭಾಮಿನಿ

ನೋಡಿ ಮುರರಿಪು ನಗುತ ಧರ್ಮಜನೊಳಾಡಿದನು
ಮಧುರೋಕ್ತಿಯಲಿ ಆಡಿ ಫಲವೇನಿನ್ನು ಕರ್ಣನ ತರಿವೆ
ಯಿಂದಿನಲಿ ಮಾಡದಿರು ಪಯಣಕ್ಕೆ ಮನವನು
ನೋಡು ಮುಂದಣ ಕಾಯರವೆಂದೆನೆ ಬಾಡಿದ ವದನದಿಂದ
ಪೊಕ್ಕನು ಜನಪ ಪಾಳೆಯವ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಅಯ್ಯ ಧರ್ಮಜ, ಯಿದುವರೆವಿಗೂ ನುಡಿದ ಮಾತನ್ನೇ ನುಡಿದು ಫಲವೇನು. ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಗತಕ್ಕ ಗಮನವನ್ನು ಮರೆತು ಅರಮನೆಗೆ ನಡಿ. ನಿನ್ನ ವೈರಿಯಾದ ಖೂಳ ಕರ್ಣನನ್ನೂ ಕೊಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆ ಯಿಲ್ಲಿಂದಲೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ವೃತ್ತರೋತ್ತರ ಕಾಯರಮುಖೇನ ಗೊತ್ತಾದೀತು. ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ಮನವನ್ನು ಕೊಡದೆ ಪಾಳೆಯಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋಗುವಂಥವನಾಗಯ್ಯ ಧರ್ಮಜ.

ಧರ್ಮಜ : ಭಾವಯ್ಯ, ಪುನಹ ನಿಮ್ಮ ಮಾತಿಗೆ ಪ್ರತಿಕೂಲವಿಲ್ಲ. ಏನಾದರು ಆಗಲಿ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

ವಚನ : ಯೀ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರು ಧರ್ಮರಾಯನನ್ನು ಸಂತೈಸಿ ಪಾಳಯಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿ, ಇತ್ತಲಾ ಕುರುಬಲದಲ್ಲಿ ಕೌರವೇಶ್ವರನ ತಮ್ಮನಾದ ದುಶ್ಯಾಸನ ಮಹಾರಾಜನು ಯಾವ ರೀತಿ ವಡ್ಡೋಲಗಸ್ತನಾದನು ಯಂದರೆ.

(ದುಶ್ಯಾಸನನ ಒಡ್ಡೋಲಗ)

ಭಾಗವತ : ಭಳಿರೆ ರಾಜಾಧಿರಾಜ ರಾಜ ಕೀರ್ತಿ ಮನೋಹರ.

ದುಶ್ಯಾಸನ : ಬನ್ನಿರೈಯ್ಯ ಬನ್ನಿರಿ.

ಭಾಗವತ : ತಾವು ಧಾರು ತಮ್ಮ ಸ್ಥಳ ನಾಮಾಂಕಿತ ಧಾವುದು.

ದುಶ್ಯಾಸನ : ಹಸ್ತಿನಾವತಿಗೆ ಯಾರೆಂಬುದಾಗಿ ಕೇಳಿಬಲ್ಲಿರ.

ಭಾಗವತ : ರಾಷ್ಟ್ರಾಧಿಪತಿಯಾದ ಕೌರವೇಶ್ವರನೆಂದು ಕೇಳಿಬಲ್ಲೆವು.

ದುಶ್ಯಾಸನ : ಅಂತವು ರಾಷ್ಟ್ರಾಧಿಪತಿಯಾದ ಕೌರವೇಶ್ವರನ ತಮ್ಮನಾದ ದುಶ್ಯಾಸನ ಮಹಾರಾಜನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಭಾಗವತ : ಮಹಾರಾಜನೆ ತಿಳಿದ ಹಾಗಾಯಿತು. ಯೀ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಕಾರಣವೇನು.

ದುಶ್ಯಾಸನ : ಅಯ್ಯ ಭಾಗವತರೆ, ಯೀ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ವೈರಿಯಾದ ಭೀಮನು ಬಂದಿರುವನಂತೆ. ಅವನನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವೆನು. ಧಾವಲ್ಲಿರುವನೋ ಕಾಣೆನಲ್ಲಾ ಯೆಲ್ಲಿ ನೋಡಲಿ.

ಭಾಮಿನಿ

ಸಾರಿ ಹೇಳೋ ರಾಯ ಕುವರ ಮುರಾರಿ ದುಶ್ಯಾಸನ ಕಣಾ

ಫಡ ಭೀಮ ವೈರಿ ಧ್ವಜದ ಕುಂಭಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಪಂಚಮುಖ

ಭೂರಿ ವಿಕ್ರಮನಾಗ ಭೂಕ್ಷಣಹಾರದಿಂದೊಪ್ಪುವ

ಶರೀರನು ವೈರಿಸೇನೆಗೆ ಬರಲು ಕಂಡನು ಪವನ ಸುತನಾಗ ||

ಭೀಮ : ಅಯ್ಯ ಭಾಗವತರೆ, ಯೀ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಯಿವತ್ತಿನ ದಿವಸ ನನ್ನ ವೈರಿಯಾದ ದುಶ್ಯಾಸನನನ್ನು ಕಂಡ ಹಾಗಾಯಿತು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿರಿ.

ಪದ ||ರಾಗ||ಜಂಪೆ

ಯೇನಾ ಹೇಳಲಿ ಯನ್ನಾ ಪೂರ್ವಾದ ಪುಣ್ಯವನು

ತೋಳನೆದುರಿಗೆ ಕುರಿಯು ಬಂದಂತಾಯ್ತೆಂದ ||

ಭೀಮ : ಅಯ್ಯ ಭಾಗವತರೆ, ಯಿವತ್ತಿನ ದಿವಸ ನಾನು ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ನನ್ನ ವೈರಿಯಾದ ಯೀ ದುಶ್ಯಾಸನ ದೊರೆತದ್ದು ಹಸಿದಿರತಕ್ಕ ತೋಳನ ಯದುರಿಗೆ ಕುರಿ ಬಂದಂತಾಯ್ತು. ಶಹಬಾಸ್ ಯಲಾ ದುಶ್ಯಾಸನ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಪದ

ಬಾರಯ್ಯ ಕುರುಕುಲಾಗ್ರಣಿಯಾ ತಮ್ಮನೆ ನೀನು
ರಣದೊಳಗೇ ನಮ್ಮ ಕಾಂತೆ ದ್ರೌಪದಿಯ ಶೀರೆಯ ಸೆಳೆದ
ವಿಕ್ರಮ ತೋರು ನೋಡುವೆನೆಂದಾ ||

ಭೀಮ : ಯಲಾ ಕುರುಪತಿಯ ತಮ್ಮನಾದ ದುಶ್ಯಾಸನನೆ, ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕಾಂತೆ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ರಾಜಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಂಡು ಸೀರೆಯನ್ನು ಸೆಳೆದ ನಿನ್ನ ಭುಜಬಲ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇನೆ ತೋರಿಸಬಾರದೇನಯ್ಯ ದುಶ್ಯಾಸನ.

ಪದ

ಭುಜದ ವಿಕ್ರಮವ ತೋರಿ ನಮ್ಮನು ಗೆಲಿದು
ಗಜಪುರವನಾಳು ತೋಷದಲೀ ಮೊದಲೆ ನಿಮ್ಮಂಥ ವೀರರನು
ನಾ ಕಂಡಿಲ್ಲ ಅರ್ಜುನ ಶ್ರಿಷ್ಟಿಗಳೆಂದು ಕರೆದ ||

ಭೀಮ : ಯಲಾ ದುಶ್ಯಾಸನ, ಯಿವತ್ತಿನ ರಣಾಗ್ರದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಭುಜಬಲ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ನನ್ನನ್ನು ಗೆದ್ದು ಅನಂತರ ಗಜಪುರವನ್ನು ಆಳು. ಯೀ ಮಧ್ಯೆ ನಿನಗೆ ಪುರುಸತ್ತು ಕೊಡುವವನಲ್ಲ ಪರಾಕ್ರಮಿ ಯೆದುರಿಗೆ ನಿಲ್ಲು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ||

ಪದ||ರಾಗ||ಅಷ್ಟತಾಳ

ಬಾರೊ ಬಾರೆಲೊ ನೀನು ವೀರ ದುಶ್ಯಾಸನನೆ
ತೋರು ನಿನ್ನಯ ಶೌಯರ ತಾಳಿದೆ ರೋಷ ||

ಭೀಮ

ಯಲಾ ದುಶ್ಯಾಸನ ಯನ್ನೆದುರು ತಾಕು
ದಗಡಿ ನಿನ್ನ ಶೌಯರ ಯಾವತ್ತು ನನ್ನಲ್ಲಿ ತೋರಿ ಬದುಕುವಂಥವನಾಗು ||

ಪದ

ಭಾರಿ ಗದೆಯು ನಿನ್ನ ಚಾಲುವರಿಯುತಲಿದೆ
ಕಾರಿಸುವೆ ರಕ್ತವನು ಹೀರುವೆನೆನುತ ||

ಭೀಮ : ಯಲಾ ದುಶ್ಯಾಸನನೆ, ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ಗದಾದಂಡವು ನಿನ್ನ ಮಂಡೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಚಾಲುವರಿದು ಬೇಡುತ್ತಾ ಯಿರುವುದು. ರಕ್ತವನ್ನು ಕಾರಿಸಿ ಮಾರಿಯಂತೆ ಹೀರಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ ನೋಡುವಂಥವನಾಗು.

ದುಶ್ಯಾಸನ : ಯಲಾ ಭೀಮ, ನನ್ನ ರಕ್ತವನ್ನು ಹೀರಿ ಬಿಡುತ್ತೀಯೋ ಮೂದೇವಿ ಹಾಗಾದರೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಪದ

ಯಿಂದ ನುಡಿಯನು ಕೇಳಿ ಅಂಧಕಾತ್ಮಜನಾಗ
ಬಂದು ನೋಡೆನ್ನ ಶೌಯರದಂದವ ನೀನು ||

ದುಶ್ಯಾಸನ : ಯಲಾ ಭೀಮ, ಯೀ ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿರುವ ಹಿಂದು ಭೂತಗಳುಂಡು ಸಂತೋಷಪಡುವಂತೆ ನಿನ್ನನ್ನೀಗ ಹಿಡಿದು, ಯೀ ಪೊಡವಿಯ ಮೇಲೆ ಕೆಡಹಿ ನಿನ್ನ ವಡಲನ್ನು ಬಗೆದು ವಳಗಿರುವ ತಿಳಿರಕ್ತವನ್ನು ಮೊಗೆದು ತಡಮಾಡದೆ ಕುಡಿವೆನಾದ ಕಾರಣ ಕಡು ಶೀಘ್ರದಿಂದ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸನ್ನದ್ಧನಾಗೋ ಅಧಮ.

ಭೀಮ : ಯಲಾ ದಗಡಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು ||

ಪದ

ಯಿಂದ ನುಡಿಯ ಕೇಳಿ ಪವನ ನಂದನನು ಕೋಪದಿಂದ
ಬಂದು ಗದೆಯೊಳಪ್ಪಳಿಸಿದ ಅಂಧ ತನುಜನ ||

ಭೀಮ : ಯಲಾ ದುಶ್ಯಾಸನ, ಯೆಷ್ಟೊತ್ತು ನಿನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡುವುದು ಮೂದೇವಿ. ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ಗದೆಯಿಂದ ಹಾಗೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಅಪ್ಪಳಿಸಿರುತ್ತೇನೆ ತರಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂಥವನಾಗು.

ದುಶ್ಯಾಸನ : ಯಲಾ ಭೀಮ, ನನ್ನನ್ನು ನಿನ್ನ ಗದೆಯಿಂದ ಅಪ್ಪಳಿಸುವೆಯೋ ಹಾಗಾದರೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಪದ

ತಪ್ಪಿಸುತಲಿ ಗದೆಯ ಗಾಯಸತ್ವದಿಂದ ಗದೆಯೋಳ್ ಭೀಮ
ಮಸ್ತಕದ ಮೇಲೆ ಹೊಡೆಯೆ ಧಾತ್ರಿ ಕುಸಿದುದು ||

ದುಶ್ಯಾಸನ : ಯಲಾ ಭೀಮ, ನೀನು ಗದೆಯಿಂದ ಹೊಡೆದ ಪೆಟ್ಟುಗಳನ್ನು ತರಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಯಿಗೋ ನಿನ್ನ ಮಸ್ತಕಕ್ಕೆ ನನ್ನ ವಜ್ರಮುಷ್ಟಿಯಿಂದ ಯೀ ಧಾತ್ರಿ ಕುಸಿಯುವ ಹಾಗೆ ಹೊಡೆದಿರುತ್ತೇನೆ, ತರಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂಥವನಾಗು.

ಪದ

ತರಹರಿಸುತಲಾಗ ಭೀಮ ಮೊರೆದು ಪಲ್ಲಳನು
ಅವನ ಬಿಲ್ಲಳನ್ನು ಮುರಿದು ಧರಣಿಗಿಟ್ಟನು ||

ಭೀಮ : ಯಲಾ ದುಶ್ಯಾಸನ, ನೀನು ವಜ್ರಮುಷ್ಟಿಯಿಂದ ನನ್ನ ಮಸ್ತಕಕ್ಕೆ ಹೊಡೆದ ಪೆಟ್ಟುಗಳನ್ನು ತರಹರಿಸಿಕೊಂಡು, ನಿನ್ನ ಕರದಲ್ಲಿರುವ ಧನುರ್ಬಾಣಗಳನ್ನು ಯೀ ಧಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಮುರಿದು ಹಾಕಿದ್ದೇನೆ ನೋಡುವಂಥವನಾಗು.

ಪದ

ಕೋಪದಿಂದ ರಾಯನನುಜ ಭಾಪುರೆಯೆಂದೆನು ತಲಾ
ಗದಾತ್ರಿಕುಟಿಯೆರೆಯದು ಕರದಿ ಪಾರ್ಥನಂಥನ ||

ದುಶ್ಯಾಸನ : ಯಲಾ ಭೀಮ, ನಿನಗೆಷ್ಟು ಅಹಂಕಾರ ಬಂತೋ. ಯನ್ನ ಕರದಲ್ಲಿರುವ ಧನುರ್ಬಾಣವನ್ನೂ ಮುರಿದಿಯೋ, ಯಲಾ ಭೀಮ
ಯಿಗೋ ಯನ್ನ ಮುಷ್ಟಿಯಿಂದ ಧಾತ್ರಿ ಕುಸಿಯುವ ಹಾಗೆ ತಿವಿದಿರುತ್ತೇನೆ ತರಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂಥವನಾಗು.

ಪದ

ಧಾತುಗೆಟ್ಟು ಭೀಮ ರಕ್ತದೋಕುಳಿಯೊಳು ಹರನ
ನೆನೆದು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸ್ಮರಿಸೆ ರೌದ್ರರೂಪನಾದನು ||

ಭೀಮ : ಹೇ ಶಂಕರ ಯೀ ದಿನ ಭಕ್ತನ ಮೇಲೆ ವೊಂದುಕ್ಷಣಮಾತ್ರ ವಿಶ್ವರೂಪು ದಯಪಾಲಿಸುವನಾಗು. ಯಲಾ ದುಶ್ಯಾಸನ,
ಯಿದುವರೆವಿಗೂ ಅಬಲನೆಂದು ಕೈ ನಿಲಿಸಿದ್ದೆಯಾದರೆ ಯಿಷ್ಟು ಹತಾಹುತಿಯನ್ನೂ ಮಾಡಿದೆಯೋ. ಯೀ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಾಲಾಂತಕನಾದ
ಕಾಲರುದ್ರನ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಮಾಡಿ ರುದ್ರಾವತಾರವನ್ನು ತಾಳಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ತೋರುವಂಥವನಾಗು
ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಪದ

ಬಂದು ಕರದಿ ಪಿಡಿದು ಕೋಪದಿಂದ ರಾಯನನುಜ
ಹುದಿ ಹೋಗನುತ ಹೊಡೆದು ತಿವಿದನು ರಕ್ತ ಕಾರಲಾಗ ಖಳನ
ಮತ್ತೆ ಕಾಲಕೆಳಗೆ ಹಾಕಿ ಕತ್ತಕೊಯ್ದೆನೆನುತ ನುಡಿಯೆ ಕತ್ತರಿಸಿದನು ||

ಭೀಮ : ಅಯ್ಯು ಭಾಗವತರೆ, ಖೂಳನಾದ ದುಶ್ಯಾಸನನು ನನ್ನ ರುದ್ರಾವತಾರವನ್ನು ನೋಡಿ ಹೆದರಿ ರಕ್ತವನ್ನು ಕಾರಿದ್ದಾನೆ.
ಯಿನ್ನಾದರು ಯಿವನನ್ನು ನನ್ನ ಕಾಲಕೆಳಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಶಿರಚ್ಛೇದನ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ನೋಡಿರಿ.

ಭಾಮಿನಿ

ತೊತ್ತಿನಂದದಿ ದ್ರುಪದ ಸುತೆಯಳ ಧೂರ್ತ
ವಸ್ತ್ರವ ಸೆಳೆದೆ ಕಪಟ ಕೃತ್ಯದಲಿ ನೀನು ||

ಭೀಮ : ಯಲಾ ದುಶ್ಯಾಸನ, ನೀನು ಕ್ಷಾತ್ರವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ರಾಜಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ನಾರೀ ಶಿರೋಮಣಿಯಾದ ದ್ರೌಪದಿಯು ವುಟ್ಟಿದ್ದ
ಸೀರೆಯನ್ನು ಸೆಳೆದಂತವನಾದೆ. ಭೀ ಯಿಂಥಾ ಕಪಟ ವಿದ್ಯವನ್ನು ಯಾರ ಗರುಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ್ದ ಮೂದೇವಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ||

ಭಾಮಿನಿ

ತೆರಳಿಸಿದರೆಮ್ಮನು ಕಾನನಾಂತರಕೆ ಮತ್ತೆ ಕೇಳಲೊ ಮೂಢ
ಮಾರಿಗೆ ತುತ್ತು ಮಾಡಿಹೆನೀಗ ನಿಮ್ಮವರೆತ್ತ ವೋದರು
ಹೇಡಿಗಳು ಸೆರೆ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳಲೀಗ ||

ಭೀಮ : ಯಲಾ ದುಶ್ಯಾಸನ, ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಕಪಟದ್ಯೂತವನ್ನಾಡಿಸಿ ನಮ್ಮನ್ನೂ ದೂಡಿಸಿದಂಥವನಾದೆ. ಆದಕಾರಣ ನಿನ್ನ ದೇಹವನ್ನು
ಶೀಳಿ ಶಾಕಿನಿಡಾಕಿನಿ ಮಾಲಿನಿಯರೆಂಬ ಭೂತಗಳಿಗೆ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡಿರುತ್ತೇನೆ. ಯಲಾ ಅಧಮ ನಿನಗೆ ಬಾಹುಬಲವಾದ
ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದೆ ನೋಡುತ್ತಾ ಯಿದ್ದಾರೆ. ನಿನ್ನ ಸೆರೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಬಾರದೆ ಕರೆಯುವಂಥವನಾಗು.

ಭಾಮಿನಿ

ಯೆನುತ ಕರದೊಳು ಬಗೆದು ದುರುಳನ ವುದರ ರಕ್ತವ ತೆಗೆದು
ಕರುಳು ಧರಿಸಿಕೊಂಡುಬ್ಬುತಲಿ ಶ್ರೋಣಿತವನ್ನು ಸವಿಸವಿದು ||

ಭೀಮ : ಯಲಾ ದುಶ್ಯಾಸನ, ನಿನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ತಟ್ಟನೆ ಸೀಳಿ ಕರುಳನ್ನು ತೆಗೆದು ನನ್ನ ಕೊರಳಿಗೆ ನಳನಳಿಸುವಂತೆ
ವನಮಾಲೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಯಿರುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲದೆ ನಿನ್ನ ರಕ್ತವನ್ನು ಪಾನಮಾಡುತ್ತೇನೆ ನೋಡು.

ಭಾಮಿನಿ

ಅರತಿ ಪೇಳಲಸಾಧ್ಯವಿದಕೆಯು ಪರಿಪರಿಯ ಭಕ್ತ್ಯಗಳು
ಘೃತದಧಿ ಸರಿಯಬಾರದು ಯಿದಕೆನುತ ಚಪ್ಪರಿಸಿದನು ಕಲಿಭೀಮ ||

ಭೀಮ : ಅಯ್ಯ ಭಾಗವತರೆ, ಯೀ ದುಶ್ಯಾಸನನ ರಕ್ತಪಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೆಯಾದರೆ ಹಾಲು ಮೊಸರು ತುಪ್ಪ ಜೇನಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾದ
ರುಚಿಕರವಾಗಿದೆ. ಹರಹರ ಯೇನು ಆನಂದವೋ ಹೇಳುವೆನು.

ಭಾಮಿನಿ

ನೋಡಿದನು ಕುರುಬಲವನೆಂದನು ಹೇಡಿಗಳೆಲಾ ನಿಮ್ಮಾಳ್ತನಕೆ
ಕೇಡ ಕಾಣತ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಮೌನದೊಳಿಗಿರುವೆ ||

ಭೀಮ : ಯಲಾ ದುಶ್ಯಾಸನ, ನಿನ್ನ ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರೆಲ್ಲಾ ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣವಸನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಮೌನದಲ್ಲಿ ಯಿದ್ದಾರೆ. ಯೀ
ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿನ್ನ ಸೆರೆಯನ್ನೂ ಬಿಡಿಸಬಾರದೆ ಮೂದೇವಿ ||

ಭಾಮಿನಿ

ಮಾರಿಕೈಗಳ ಪಂಥವುಳ್ಳೊಡೇ ವೋಡಿಸುವೆ ಅಂತಕನಪುರಕೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿರೈ
ಮಧುಭಕ್ಷ ರುಚಿಗಿದು ಆತಲೇನೈ ಶ್ರೋಣಿತಕೆ ಸರಿಬರದು ಪೇಳೆಂದ ||

ಭೀಮ : ಯಲಾ ದುಶ್ಯಾಸನ, ನಿನಗೆ ಬಾಹುಬಲವಾಗಿರುವ ವೀರಾಧಿವೀರರು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೈ ತೋರಿಸಿದ್ದೇ ಆದರೆ, ಯೀ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಅಂತಕನಾಲಯಕ್ಕೆ ಅಟ್ಟುವೆನಲ್ಲದೆ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಸೀಳಿ ಒಳಗಿರುವ ತಿಳಿರಕ್ತವು ಹ್ಯಾಗಿದೆಯೆಂದರೆ ಭಕ್ತ್ಯ ಭೋಜ್ಯ ಪರಮಾನ್ನ ಮೊದಲಾದ ಷಡ್ರಸವು ಕೂಡ ಸಮ ಬರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಮೂದೇವಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ||

ಕರ್ಣಾರ್ಜುನರ ಕಾಳಗ

ಕೃಷ್ಣ : ಅಯ್ಯ ಧರ್ಮಜ ಸತ್ಯಸಂಧನೆ ಯುದಿಷ್ಟಿರ ಭೂಪಾಲ. ಆಹಾ ಯೀ ಧರ್ಮಜನು ಯೆಷ್ಟು ಮಾತನಾಡಿಸಿದರೂ ಪ್ರಜ್ಞೆ ತಪ್ಪಿ ನರಳುತ್ತಿರುವನಲ್ಲ. ಸರಳಿನಿಂದ ದುರುಳನು ಹೊಡೆದಿರುವ ಪೆಟ್ಟುಗಳನ್ನು ನೋಡಲಾರೆನಲ್ಲಾ ಶಿವ ಶಿವ ಶಂಕರ ಗೌರೀಪತಿ.

ಭಾಮಿನಿ

ಬಂದು ನೋಡುತ ಹರಿಯು ಕರುಣದಿಂದ ನಿನಗೀ
ಬವಣೆಯಾಯಿತು ಮಂದಮತಿ ತಾನಿಂತುಗೈದನೆ ಭಾಸ್ಕರನ ಸೂನು ||

ಕೃಷ್ಣ : ಹೇ ಧರ್ಮಜನೆ, ಮಂದಮತಿಯಾದ ಕರ್ಣನು ಅಂಧಕನ ಹುಡುಗನಿಗೋಸ್ಕರ ನಿನಗಿಷ್ಟು ಕುಂದಕವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಷ್ಟಪಡಿಸಿದನೆ ಯಿರಲಿ.

ಭಾಮಿನಿ

ಯಂದು ಕಂಬನಿದುಂಬಿ ಭೂಪನನಂದು ಮೈದಡಹುತಲಿ
ಮಂದಭಾಗ್ಯನು ತಾನು ತನ್ನವರ್ಗಾನಿಯಾಯ್ತೆಂದ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಅಯ್ಯ ಧರ್ಮಜ, ಮಂದಭಾಗ್ಯನಾದ ಯನ್ನನ್ನು ನಂಬಿಕೊಂಡು ಯಿದ್ದ ನಿನಗೆ ಯೀ ದುರವಸ್ಥೆಯು ದೊರೆಯುವುದಾಯಿತಲ್ಲ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು ಹೇಳುವೆನು ||

ಪದ

ನಿನಗೀ ಬವಣೆಯನ್ನು ತಂದ ಪಾಪಿಯನ್ನೂ ನಾನು ಕೊಂದಲ್ಲದೆ
ಬಿಡೆನು ಕೇಳೋ ಧರ್ಮಜ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಅಯ್ಯ ಧರ್ಮಜ ವ್ಯಸನವನ್ನು ಬಿಡು. ನಿನಗೆ ಯಿಷ್ಟು ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದ ಪರಮ ಪಾಪಿಯಾದ ಕರ್ಣನನ್ನು ಸದ್ಯದಲ್ಲಿಯೆ ಸಂಹರಿಸದೆ ಬಿಡಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಹೇಳುವೆನು.

ಪದ

ಅರಿಯದೋದೆ ಕೇಳೊ ನಿನಗೀ ಪರಿಯು ಬಹುದೆಂಬುದಾನು
ಕೊರತೆಯಾಯ್ತು ಯನ್ನ ಭಾಷೆಯ ವರಲಿ ಫಲವೇನು ||

ಕೃಷ್ಣ : ಅಯ್ಯ ಧರ್ಮಜ ಮೋಸವಾಯಿತು. ನಿನಗೀ ಕಷ್ಟ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುದೆಂದು ಮೊದಲಿಗೆ ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಪಾಂಡವ ಸ್ಥಾಪನಾಚಾರ್ಯನೆಂದು ಹೆಸರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡದ್ದಕ್ಕೆ ಕೊರತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ನಡೆದ ಮಾತು ನುಡಿದು ಫಲವಿಲ್ಲ ಹೇಳುವೆನು.

ಪದ

ತರಣಿ ಸುತನ ಕೊಲದೆ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ ಹರಿಯು ನುಡಿಯೆ

ಪಾರ್ಥ ಬಂದು ಅಂಣಗೆರಗಿದ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಅಯ್ಯ ಧರ್ಮಜ, ಸರಳಿನಿಂದ ನರಳಿಸಿದ ದುರುಳನಾದ ಕರ್ಣನ ಕೊಲ್ಲಿಸುವ ಪರಿಯಂತರವೂ ನನಗೊಂದು ಕೊರತೆಯುಂಟಾಯಿತು. ವ್ಯಸನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಡಯ್ಯ ಧರ್ಮಜ.

ಅರ್ಜುನ : ಅಗ್ರಜರ ಪಾದಕ್ಕೆ ಬಾಲಕನ ನಮಸ್ಕಾರ ಬರುವುದು. ಆಹಾ. ಅಣ್ಣಯ್ಯನವರು ಮಾತನಾಡುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲ. ಯಿನ್ನೆಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಷ್ಟ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಂಬುದಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಿ ಶಂಕರ ದಿಗಂಬರ.

ಪದ ||ರಾಗ ||ಅಷ್ಟತಾಳ

ಅಣ್ಣ ಯೀ ಪರಿಯಾಯ್ತೆ ನಿಮಗೆ ನಾವು ಪುಣ್ಯಹೀನರು ಆದೆವು

ಸಣ್ಣವರನು ಸಲಹಿ ಸಂತೈಸಿದುದಕೆ ಕಣ್ಣ ಹಬ್ಬವ ಕಂಡೆವೆ ||

ಅರ್ಜುನ : ಅಣ್ಣಯ್ಯ, ತಂದೆಯಾದ ಪಾಂಡು ಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ಪರಂಧಾಮಕ್ಕೆ ಹೋದಾರಭ್ಯದಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದ ಸಾಕಿ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದಿರಿ. ನಾವು ಪ್ರಬಲರಾಗಿ ನಿಮಗೀ ದುರವಸ್ಥೆಯು ಬಂದ ಬಳಿಕ ನಾವಿದ್ದು ಪ್ರಯೋಜನವೇನು ಹೇಳುವೆನು.

ಪದ

ಮೋಸ ಹೋದೆನು ನಿಮ್ಮ ಅಗಲಿ ಯಂದು ದೋಷಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾದೆನು

ಕೇಶವ ಪೇಳು ನೀನು ಯನಗೆ ಗತಿ ವಾಸುದೇವನೆ ಪಾಲಿಸು ||

ಅರ್ಜುನ : ಅಗ್ರಜ, ಕರ್ಣನ ಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೆ ಮೋಸವಾಗಿ ದೋಷಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾದೆನು. ಹೇ ಕೇಶವ ಹೇ ಮಾಧವ ಭಾವಯ್ಯ ಮುಂದೇನು ಗತಿ.

ಪದ

ಯೆಷ್ಟು ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಪೋಪುದು ಅಗ್ರಜಗಿಂತ ಘಾಶಿ ಮಾಡಿದ ಪಂಥವು

ದಾಶರಥಿಯ ಪೇಳ್ವುದು ಯೆನುತಲಿ ಭೂಮೀಶನಡಿಗೆ ವಂದಿಸಲು ||

ಅರ್ಜುನ : ಭಾವಯ್ಯ, ಅಗ್ರಜರನ್ನು ನಾವಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಿ ಕಷ್ಟಪಡಿಸಿರುವ ದೋಷವನ್ನು ಎಷ್ಟು ಜನ್ಮ ತೊಳಲಿದರೆ ಹೋದೀತು. ಆಹಾ ಕರ್ಣನು ಹೊಡೆದಿರುವ ಬಾಣದ ಪೆಟ್ಟುಗಳನ್ನೂ ನೋಡಲಾರೆನಲ್ಲ, ಯೆಷ್ಟು ಶ್ರಮವಾಗಿರಬಹುದು. ಮಾತನಾಡಬಾರದೆ ಅಗ್ರಜ.

ಭಾಮಿನಿ

ಯಂದು ಪಾರ್ಥನು ನುಡಿವ ಮಾತನು ಅಂದು ಕೇಳುತ ಧರ್ಮಪುತ್ರನು
ಮಂದಮತಿ ಕೇಳೆನುತ ಪೇಳ್ವನು ಅನುಜನೊಳು ತಾನು ||

ಧರ್ಮಜ : ಹೇ ತಮ್ಮ ಅರ್ಜುನ, ಮಂದಮತಿಯಾದ ನನಗೆ ಬಂದ ಕುಂದಕವನ್ನು ಯಾತಕ್ಕೆ ಕೇಳುತ್ತೀಯ ಹೇಳುವೆನು ||

ಪದ

ಬಂದೆಯಾ ಪಾರ್ಥ ನೀನು ಸಮಸಪ್ತಕರು ಹ್ಯಾಗೆ ಬಿಟ್ಟರು ನಿನ್ನನು
ಕೊಂದು ಬಂದೆಯೊ ಇಲ್ಲಾ ಕೊಲ್ಲದೆ ನನ್ನಂತೆ ಸತ್ಯಗುಂದಿ ಹಿಂದಿರುಗಿದೆಯೊ ||

ಧರ್ಮಜ : ತಮ್ಮ ಅರ್ಜುನ ಬಂದಂಥವನಾದಿಯಾ. ಸಮಸಪ್ತಕರೆಂಬ ರಾಕ್ಷಸರು ಬಹಳ ಶೂರರಲ್ಲದೆ ನನಗೆ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ದ್ವೇಷಿಗಳು.
ನಿನ್ನನ್ನು ಯಿಲ್ಲಿನವರೆವಿಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಬಿಟ್ಟಂಥವರಾದರು. ಅವರನ್ನು ಕೊಂದು ಬಂದೆಯೊ ಅವರಿಂದ ಪೆಟ್ಟುತಿಂದು ಬಂದೆಯೊ ಹ್ಯಾಗೆ,
ಯಿದರ ನಿಶ್ಚಯವನ್ನು ಹೇಳುವನಾಗು.

ಪದ್ಯ

ಕುರುಪತಿ ಧನ್ಯನಲಾ ಜಳ್ಳುಗಳಿವು ಸರಿಯೆ ಕರ್ಣನ
ಪೇಳೆಲಾ ಧುರದೊಳಗವನೊಳು ಕಾದುವವರ ಕಾಣೆ
ಕುರಿಗಳು ನೀವೆಲ್ಲ ವರಲಿ ಫಲವೇನು ||

ಧರ್ಮಜ : ತಮ್ಮ ಅರ್ಜುನ, ಕುರುಪತಿಯಾದ ಕೌರವ ಬಲಾಡ್ಯ. ಯಿವನಿಗೆ ಬಾಹುಬಲವಾಗಿರುವ ಕರ್ಣನ ಪ್ರತಾಪವನ್ನು ಯೆಷ್ಟು
ಹೇಳಿದರು ತೀರದು. ಯೀ ಕರ್ಣನ ಭಾಗಕ್ಕೆ ನೀವುಗಳೆಲ್ಲ ಕುರಿಗಳ ಸಮಾನ. ಅವನಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ
ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುವುದಯ್ಯ ಅರ್ಜುನ ||

ಅರ್ಜುನ : ಅಗ್ರಜ, ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುವ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಯೇನು
ಮಾಡಬೇಕು.

ಪದ

ಕರದೊಳಿರುವ ಧನುವ ನೀ ಕೊಡು ಬೇಗ
ನರಕ ವೈರಿಯು ಕಾಯ್ವನು ತುರಗವ ನಡೆಸು ಹರಿಗೆ
ಸಾರಥಿಯಾಗಿ ಪರಮ ಕೃಪಾನಿಧಿ ಪೊರೆಯುವ ನಮ್ಮನು ||

ಧರ್ಮಜ : ತಮ್ಮಾ ಅರ್ಜುನ, ಶ್ರೀ ಹರಿಗೆ ನೀನು ಸಾರಥಿಯಾಗಿ ಧನಂಜಯನಲ್ಲಿ ನೀನು ಪಡೆದ ನಿನ್ನ ಕಂಬದಲ್ಲಿರುವ ಶರವನ್ನು
ಭಾವಯ್ಯನವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ರಥವನ್ನೂ ನಡೆಸಿದ್ದೇ ಆದರೆ, ಪರಮಾತ್ಮನು ನಮ್ಮನ್ನು ವುದ್ದರಿಸುವನು. ಗಾಂಧೀವ ಬಾಣವನ್ನೂ ಶ್ರೀಹರಿಗೆ
ವೊಪ್ಪಿಸಿ ನೀನು ಶ್ರೀ ಹರಿಗೆ ಸಾರಥಿಯಾಗಿ ರಥವನ್ನೂ ನಡೆಸಯ್ಯ ನರನೆ.

ಅರ್ಜುನ : ಯಲಾ ಧರ್ಮಜ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಭಾಮಿನಿ

ನುಡಿಯ ಕೇಳತಲಾಗ ಕಲ್ಪದ ಕಡಲೊಡೆದ ತೆರನಂತೆ ಫಲುಗುಣ

ಪೊಡವಿಗುರುಳಿಪೆ ಯಿವನ ಶಿರವನು ಎನುತ ಪಲೊರೆದು ||

ಅರ್ಜುನ : ಯಲಾ ಧರ್ಮಜ, ನಿನ್ನ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಯೀ ಮಾತು ಹೊರಡಬಹುದೆ. ಮೂದೇವಿ ನನ್ನ ಕೈಲಿರತಕ್ಕ ಯಿದೇ ಗಾಂಧೀವ ಧನುಸ್ಸಿಗೆ ಬಲಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ನಿನ್ನ ಶಿರವನ್ನು ಯೀ ಧರೆಯಲ್ಲಿ ಕಡಿದು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ ನೋಡು.

ಭಾಮಿನಿ

ಖಡುಗವನು ತಾ ಕೊಂಡು ಶಿರವನು ಕಡಿದು ಬಿಸುಡುವೆನೆಂದು ಬರೆ

ಜಗ ನಡುಗಲಾಕ್ಷಣ ತಡೆದು ಪೇಳಿದನಾಗ ಮಾಧವನು ||

ಕೃಷ್ಣ : ಅಯ್ಯ ಅರ್ಜುನ, ಆತುರಪಡಬೇಡ ಕೈತಡಿ. ದುಡುಕುತನ ಕೆಡಿಸುವುದು. ನಿಧಾನ ಬಹು ದೊಡ್ಡದು. ಮೋಸವಾದೀತು ವಾರಿಗೆ ನಿಲ್ಲು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ||

ಪದ

ಚಂದವಾಯಿತಯ್ಯ ಪಾರ್ಥ ಯಿಂದು ನಿನ್ನ ಶೌಯರ

ವೃರ್ಥ ಮಂದಭಾಗ್ಯನೆ ಅಗ್ರಜನನ್ನೂ ಕೊಂಡು ಬಿಡಬಹುದೆ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಅಯ್ಯ ಪಾರ್ಥ ಬಹು ಚಂದವಾಯಿತು. ಯೀ ದಿವಸ ನಿನ್ನ ಶೌಯರ ವೃರ್ಥವಾಯಿತಲ್ಲ. ಹೇ ಮಂದಮತಿ, ಜ್ಯೇಷ್ಠನಾದ ನಿಮ್ಮ ಅಗ್ರಜನನ್ನು ಕೊಂಡುಬಿಡಬಹುದೆ.

ಪದ

ಕಂಡೆಯೇನೈ ಹರಿಯೆ ಜನಪನೆಂದ ನುಡಿಯನು

ಖಾಂಡವ ದಹನದೋಳ್ ಯಜ್ಞೇಶ ಯೆಂದ ಮಾತ ||

ಅರ್ಜುನ : ಭಾವಯ್ಯ, ಯೀ ಧರ್ಮಜನ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಯೀ ಮಾತು ಹೊರಡಬಹುದೆ. ಖಾಂಡವವನ ದಹನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪಾವಕನಿಗೂ ನನಗೂ ನಡೆದಿರುವ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯೇನು ಹೇಳುವೆನು.

ಪದ

ಧನುವನಾರು ಜರಿಯಲವನ ಶಿರವನಿಳುಹು ಯೆಂದು

ಅರುಹಿದನು ಭಾಷೆಗಾಗಿ ತರಿವೆ ಅಣ್ಣನ ||

ಅರ್ಜುನ : ಭಾವಯ್ಯ, ಧನಂಜಯನಿಂದ ಯೀ ಧನುಸ್ಸು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವಾಗ್ಗೆ ಯೀ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಯಾರು ಜರಿಯುತ್ತಾರೋ ಅವರನ್ನು ಆಗಲೇ ದಹನ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಾಮಕವಿರುವುದು ಕಂಡಿರೋ. ಆದ್ದರಿಂದ ಯೀ ಧರ್ಮಜನನ್ನು ಯಿದೇ ಬಾಣದಿಂದ ಹೊಡೆದು ದಹನ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ನೋಡಿರಿ.

ಕೃಷ್ಣ : ಅಯ್ಯ ಧನಂಜಯ, ಆ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಂತೆ ಹೋದರೆ ನಿನಗೆ ಸಂಭವಿಸುವ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಹೇಳುವೆನು.

ಪದ

ಮರುಳ ಕೇಳೊ ಹಿರಿಯನನ್ನು ತರಿದ ಮಾನವನಿಗೆ ನರಕವೆಂದು
ಪೇಳ್ತುದು ಶ್ರುತಿಯು ಅರಿಯದೋದೆಯೆ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಹೇ ಮರುಳೆ, ಪ್ರಪಂಚದೊಳು ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನಾದರು ಹಿರಿಯರನ್ನು ಕೊಂದರೆ ಅಧೋಗತಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿ ರವರವ ನರಕವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವನೆಂಬ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ತಿಳಿದೂ ಕೂಡ, ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿ ಹೀಗಾದ ಮೇಲೆ ಓದಿ ಕೆಟ್ಟ ಕೂಚು ಭಟ್ಟ ಎಂಬ ಗಾದೆಗೆ ಅನುಸಾರವಾಯಿತು. ಅರ್ಜುನ ಅನುಭವಿಸಬಹುದು.

ಅರ್ಜುನ : ಭಾವಯ್ಯ, ಹಾಗಾದರೆ ಅಗ್ರಜರಾದ ಧರ್ಮರಾಯರಿಗೆ ನನ್ನಿಂದ ಮರಣ ಸಂಭವಿಸದಂತೆಯೂ ಯಜ್ಞೇಶ್ವರನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗೆ ಕುಂದಕವಿಲ್ಲದಂತೆಯೂ ಆಗುವ ರೀತಿಯೇನು ಮಾಡಬೇಕು ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗಲಿ.

ಕೃಷ್ಣ : ಅಯ್ಯ ಸವ್ಯಸಾಚಿ ಸತ್ಯಸಂಧನಾದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಬಹು ಮಾನಿಷ್ಯನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ನೀನು ಅವಮಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಜರಿದು ಹೀಯಾಳಿಸಿ ಮಾನಭಂಗವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ, ನೀನು ಸಂಹಾರ ಮಾಡಿದಂತಾಗುವುದು ಧರ್ಮಜನನ್ನು ನಿಂದಿಸು.

ಭಾಮಿನಿ

ಯಂದು ಹರಿ ನುಡಿಯಲೈ ಫಲಗುಣನಿಂದು ಕೋಪಾನಲನ
ತೆರದೊಳು ನಿಂದಿಸಿದ ನಾನಾ ತೆರದಿ ಅಗ್ರಜನ ||

ಅರ್ಜುನ : ಯಲಾ ಧರ್ಮಜ, ನಾರಿಯಂತೆ ಮೋರೆಯನ್ನು ವಾರೆ ಮಾಡಬೇಡ ಮೂದೇವಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಭಾಮಿನಿ

ಮಂದಮತಿ ನೀನ್ಯಾಕೆ ಧರೆಯೊಳು ಬಂದೆ ಕ್ಷಿತಿಯಳು ಧುರದಲಿ
ನೀನು ಹಂದಿ ಹುಟ್ಟಿದಕಿಂತ ಕಡೆ ಹೋಗೆಂದನಾ ಪಾರ್ಥ ||

ಅರ್ಜುನ : ಯಲಾ ಮಂದಮತಿಯಾದ ಧರ್ಮಜನೆ, ಯೀ ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ಷಾತ್ರವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಬಹುದೇ, ನೀನು ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಗ್ರಾಮ ಶೂರನಿಗಿಂತ ಕಡೆಯಾಯಿತೋ ಮೂದೇವಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ||

ಪದ||ರಾಗ ||ಆದಿತಾಳ

ಮೂಢ ನೀನು ವುದಿಸಲಾಗಿ ಆಡಿ ಕಪಟ ದ್ಯೂತ ಹಗೆಗೆ
ನಾಡ ನೋಡು ನಂಬಿದವಳ ಕೋಡಿಗಳೆಲಾ ||

ಅರ್ಜುನ : ಯಲಾ ಧರ್ಮಜ, ನಮಗೆಲ್ಲಾ ಜೇಷ್ಠನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಕೌರವನಲ್ಲಿ ಕಪಟ ದ್ಯೂತವನ್ನಾಡಿ ಕೂಡಿದ ಮಡದಿಯನ್ನು ಸೋತು,
ರಾಜಸ್ತೋಮದಲ್ಲಿ ಶೀರೆಯನ್ನು ಸೆಳೆಸಿ ಮಾನಭಂಗವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದೆ ಮೂದೇವಿ ನಿನ್ನ ಜನ್ಮವನ್ನು ಸುಡಬಾರದೆ.

ಪದ

ಧರೆಯ ಸೋತು ಹಗೆಗೆ ನಮ್ಮ ಮರಡಿ ಕಲ್ಲು ಕಾನನದೊಳು
ತಿರುಗಿಸಿನ್ನು ಬಳಲಿಸಿದೆಯೊ ಪರಮಪಾಪಿಯೆ ||

ಅರ್ಜುನ : ಯಲಾ ಧರ್ಮಜ, ಯೀ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ದಾಯಾದಿಯಾದ ಕೌರವನಿಗೆ ದ್ಯೂತ ಮುಖದಿಂ ಸೋತು ಮಹಾಗ್ರೇಸರರಾದ
ನಮ್ಮನ್ನು, ವನವಾಸದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲು ಮುಳ್ಳು ಮರಗಳನ್ನೂ ತುಳಿಸಿ ಬಹಳ ಶ್ರಮಪಡಿಸಿದಂಥವನಾದೆ ಪಾಪಿ. ಹೇ ನಿಷ್ಕರುಣೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಪದ

ಕುರುಪತಿಯನು ಯಿಂದ್ರಸೇನ ತರಿದು ವೊಯ್ತು ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ
ಕರೆಸಿಕೊಂಡೆ ನಮ್ಮನೆಲ್ಲ ಕರಿಯಲೆನುತಲಿ ||

ಅರ್ಜುನ : ಯಲಾ ಧರ್ಮರಾಜ, ಚಿತ್ರಸೇನನೆಂಬ ಗಾಂಧರ್ವನು ಪಾಪಿಯಾದ ಕೌರವನನ್ನು ಯಡಕಟ್ಟಿನಿಂದ ಕಟ್ಟಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು
ಹೋಗುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಮೊರೆ ಇಡಲು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಬುವ ಗಂಡಸುತನ ನಿನಗಿಲ್ಲದೆ ನಾನು ಆ ಕೌರವನ ಕರೆಯನ್ನು
ಬಿಡಿಸಿದಂಥವನಾದೆ. ಹೇ ಭಿಕಾರಿ ಹೇಳುವೆನು.

ಪದ

ಹರನ ಕುರಿತು ಹಲವು ಕಾಲಕೆ ತೊರೆದೆ ಅನ್ನ ಪಾನಗಳನು
ಕರುಣವುಂಟೆ ಪಾಪಿ ಪಾಮರನು ನೀನೇ ||

ಅರ್ಜುನ : ಯಲಾ ಧರ್ಮಜ, ಯಿಂದ್ರಕೀಲದಲ್ಲಿ ಹಲಕಾಲ ನಿರಂತರ ವ್ರತದಿಂದ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಪರಶಿವಮೂರ್ತಿಯಾದ ಶಂಕರನನ್ನು
ಮೆಚ್ಚಿಸಿ ಪಾಶುಪತವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡೆನು. ಯಿಂಥಾ ಸಾಹಸವು ನಿನಗುಂಟೆ. ಛೇ ಹೇಡಿ ಹೇಳು.

ಪದ

ಗುರುವು ಭೀಷ್ಮರನ್ನು ಗೆಲಿದೆ ತರಿದು ದೈತ್ಯರನ್ನೂ
ತಾನು ಕುರುಬಲವ ಕೊಂಡೆ ಕೇಳೊ ಹರಿಯ ಕರುಣದಿ

ಅರ್ಜುನ : ಯಲಾ ಧರ್ಮಜ, ಕುರುಬಲದ ಯೋಧಾಗ್ರೇಸರರಾದ ದ್ರೋಣ, ಮುತ್ತುಯ್ಯನಾದ ಭೀಷ್ಮ ಮತ್ತು ಶೂರರಾದ
ಸಮಸಪ್ತಕರನ್ನು ಸಹ ರಣಭೂಮಿಗೆ ದಿಗ್ಭಲಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕೊಂದು ಬಂದಿರುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ಸಾಹಸವಿಷ್ಟು. ನೀನು
ಮಾಡಿರುವ ಸಾಹಸ ಯಾವುದೊ ಧರ್ಮಜ. ಛೇ ನಿನ್ನ ಜನ್ಮವನ್ನು ಸುಡಬಾರದೆ.

ಪದ

ಯಂದು ಪಾರ್ಥ ನಾನಾ ಪರಿಯ ನಿಂದೆಗಳನು ನುಡಿಯೆ

ಯಮಜ ಹೊಂದಿ ಮೂರ್ಛೆಯೊಳಗೆ ಹರಿಯ ಮುಂದೆ ಕೆಡೆದನು ||

ಧರ್ಮಜ : ಅಯ್ಯೋ ವಿಧಿಯೆ, ಭಾವಯ್ಯ ಅರ್ಜುನ ಆಡುವ ಕರ್ಣಕಲೋರವಾದ ಮಾತು ಕೇಳುವುದಕ್ಕಿಂತ ತಮ್ಮ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿಯೆ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ವೃತ್ತಮವಾಗಿರುವುದು. ಹೇ ಶ್ರೀಹರಿ ಅನಾಥ ರಕ್ಷಕ ಆಪದ್ಭಾಂಡವ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಲೋಲನೆ.

ಭಾಮಿನಿ

ನೋಡಿದನು ಕಲಿಪಾರ್ಥ ಹರಹರ ಕೋಡಿಗಳೆದನು ಕೃಷ್ಣ

ಅಣ್ಣ ದೇವರ ನಾಡಿನೊಳಗಿನ್ನೆಂತ ಅಧಮರು ದಾರು ಹೇಳೆಂದ ||

ಅರ್ಜುನ : ಅಯ್ಯೋ ಹರಹರ, ಅಗ್ರಜನಾದ ಧರ್ಮರಾಯರನ್ನು ಬಹುತರವಾಗಿ ಮೂದಲಿಸಿ ಮಾನವನ್ನು ಕಳೆದಂತವನಾದೆ. ಯನ್ನಂಥ ಅಧಮರು ಯೀ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರು ವುಂಟೆ. ಭಾವಯ್ಯ ರಾಧಾರಮಣ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಭಾಮಿನಿ

ಆಡಲಾರದೆ ಹರಿಯೊಳುತ್ತರ ಆಡಿದಗೆ ಯಂತರಿವುದೆನುತಲಿ ಬಾಗಿ

ವಿಜಯನಿಗೆ ಪೇಳನು ಮಾಧವಗೆ ನರನು ||

ಅರ್ಜುನ : ಭಾವಯ್ಯ ಶ್ರೀಹರಿ, ನಿಮ್ಮ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಅಗ್ರಜನನ್ನು ನಿಂದಿಸಿ ದೋಷಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಿರುವೆನು. ನಿವೃತ್ತಿಯಾಗುವುದನ್ನು ಹೇಳುವರಾಗಿರಿ ಭಾವಯ್ಯ.

ಭಾಮಿನಿ

ನಾಡೊಳಗೆ ತಾ ಮಾಡಿದ ಪೌರುಷ ಆಡಿಕೊಂಡರೆ ತಾವು ಮರಣವು

ಮಾಡಿದಂತಪುದದಕೆ ಕಾರಣವಿವೆ ಕೇಳೆಂದ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಅಯ್ಯೋ ಅರ್ಜುನ, ಯೀ ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪುರುಷನು ತಾನು ಮಾಡಿದ ಸಾಹಸವನ್ನೂ ಬಾಯಿಂದ ಹೊಗಳಿಕೊಂಡರೆ ಅಂಥವನು ಜೀವದೊಂದಿಗೆ ಯಿದ್ದರೂ ಮರಣವಾದವನ ಹಾಗೆ ಭಾವಿಸಬೇಕು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಜನ ನಿಂದಿಸಿದ ದೋಷವು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಭಾಮಿನಿ

ಮಾಡು ಬೇಗದಿ ಆತ್ಮಸ್ತುತಿಯನು ವೋಡಿ ಪೋವುದು ಅಥವು

ಯೆನೆ ತಾನಾಡಿಕೊಂಡನು ತನ್ನ ಪೌರುಷವನ್ನೂ ಕಲಿಪಾರ್ಥ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಅಯ್ಯ ಅರ್ಜುನ, ಹಿಂದೆ ನೀನು ಮಾಡಿರುವ ಸಾಹಸಗಳನ್ನು ನೀನೇ ಹೊಗಳಿಕೊಂಡು ನಿನ್ನ ಆತ್ಮಸ್ತುತಿಯನ್ನೂ ಯೀ ಕ್ಷಣವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂಥವನಾಗು.

ಪದ

ವೀರ ಮಾತೆಗಾಗಿ ದೇವಪುರಕೆ ದಾರಿಕಟ್ಟಿ
ವಾರಣ ವಸ್ತುವ ಸಹಿತ ಭೂಮಿಗಳಿಸಿದೆ ||

ಅರ್ಜುನ : ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಮಾತೋಶ್ರೀಯವರ ಮಾತಿಗಾಗಿ ದೇವಲೋಕಕ್ಕೆ ಶರಪಂಜರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಕಾಮಧೇನು ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ ರಂಬಾ ಪೂರ್ವಶಿ ಮೊದಲಾದ ಅಪ್ಸರ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಶ್ವೇತಗಜವು ಸಹ ಯೀ ಭೂಮಿಗೆ ಯಿಳುಹಿ, ಅಮೃತ್ಯುನವರ ಮನಸ್ಸು ಆನಂದಪಡಿಸಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಪಡೆದೆ. ಇಂತಾ ಸಾಹಸವು ಯೀ ಧರ್ಮಜನಿಗುಂಟೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಪದ

ಯಿಂದ್ರವನ ಅಗ್ನಿಗಿತ್ತೆ ಗುರುವು ಪೇಳಲಿಕೆ ದೃಪದನಂ ತಂದು
ಚರಣಕೊಪ್ಪಿಸಿದೆನು ಹಿಂದೆ ಭೂಪನ ||

ಅರ್ಜುನ : ಅಯ್ಯ ಭಾಗವತರೆ, ದೇವೇಂದ್ರನ ವನವನ್ನು ಯಜ್ಞೇಶ್ವರನಿಗಿತ್ತು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿದೆನು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾಗುರುಗಳಾದ ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರ ಪಂಥವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪಾಂಚಾಲ ದೇಶದ ಅರಸನಾದ ದೃಪದನನ್ನು ಹೆಡೆಮುರಿ ಕಟ್ಟಿ, ಗುರುಗಳ ಪಾದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡ ಕೆಡಹಿ ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಂಥವನಾದ ನನ್ನ ಸಾಹಸವು ಹ್ಯಾಗಿರುವುದು ನೋಡಿರಿ.

ಪದ

ಹರನೋಳ್ಕಾದಿ ಶರವ ತಂದೆ ಕುರುಪತಿಯನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಡೆ
ಗಯನ ಸಲಹಿ ನಾನು ಹರಿಯೋಳ್ಕಾದಿದೆ ||

ಅರ್ಜುನ : ಅಯ್ಯ ಭಾಗವತರೆ, ಕೈಲಾಸವಾಸಿಯಾದ ಪರಶಿವಮೂರ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಖಾಡಾಖಾಡಿ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿ ಅಮೋಘವಾದ ಪಾಶುಪತವೆ ಮೊದಲಾದ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿರುವೆನು ಮತ್ತು ಗಂಧರ್ವನಾದ ಚಿತ್ರಸೇನನನ್ನು ಯುದ್ಧರಂಗದಲ್ಲಿ ಜಯಿಸಿ ಕುನ್ನಿಯಾದ ಕೌರವನನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಮಂದಮತಿಯಾದ ಧರ್ಮಜನಿಗೆ ವಪ್ಪಿಸಿರುವೆನು ಮತ್ತು ಧನಾಧಿಪನಾದ ಕುಬೇರನ ಮಗ ಗಯನಿಗೋಸ್ಕರ ಕೊಟ್ಟ ವಾಗ್ಧಾನಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀ ಹರಿಯಲ್ಲಿ ಧುರದಲ್ಲಿ ಜಯವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಗಯನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ವುಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುವೆನು. ನನ್ನ ಸಾಹಸಗಳು ಯೀ ಧರ್ಮಜನಿಗೆ ಬಂದೀತೆ. ಯಲಾ ಧರ್ಮಜ ಗ್ರಾಮ ಶೂರ ಛೇ ನಿನ್ನ ಜನ್ಮವನ್ನು ಸುಡಬಾರದೆ ||

ಭಾಮಿನಿ

ಯಿಂದ ಪಾರ್ಥನ ನುಡಿಯ ಕೇಳುತ ಅಂದು ಧರ್ಮಜ
ಹರಿಗೆ ವೊಂದಿಸಿ ಮಂದಭಾಗ್ಯನು ತಾನಿರಲು
ಯಿವರ್ಗೀ ಬವರವಾಯ್ತೆಂದ ತಂದು ಕಣ್ಣಲಿ ಜಲವ

ಗೋವಿಂದನೆ ಸಲಹೆಂದ ಧರ್ಮಜನಿಂದು

ಬಿನ್ನವಿಸಿದನು ಮಾಧವನೊಡನೆ ದುಃಖದಲಿ

ಧರ್ಮಜ : ಭಾವಯ್ಯ, ಪಾಪಿಯಾದ ನನ್ನ ಅದೃಷ್ಟವು ಯಿನ್ನೆಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಯಿರಬಹುದು. ಕರ್ಣನಿಂದ ಅವಮಾನವನ್ನೊಂದಿ ಬಂದಿರುವುದೇ ಸಾಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಯಿಂತಾಧರಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನಿಂದಲೂ ಅವಮಾನವನ್ನೊಂದಿ ಮುಖವನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ತೋರುವುದು. ನಿರ್ಭಾಗ್ಯನಾದ ನಾನು ಯಿದ್ದದ್ದರಿಂದ ತಾನೆ ಯಿಷ್ಟಾದದ್ದು. ಭಾವಯ್ಯ, ಶ್ರೀ ಹರಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಕಾಂತ ಬಿನ್ನವಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಕರ್ಣಾರ್ಜುನರ ಕಾಳಗ

(ಧರ್ಮರಾಯನ ಮೂರ್ಛೆ)

ಕರ್ಣ : ಯಲಾ ಅಧಮ, ಕೈಗುಂದಿದೆಯಲ್ಲ ಕುನ್ನಿ. ಎಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡೋಣ ಯಿದೇ ಯೀಗ ಬಿಟ್ಟರೆ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಹಸ್ತಗತವಾದ ಯೀ ಖಡ್ಗದಿಂದ ಯೀ ತರಳನ ಕಂಠವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುತ್ತೇನೆ ನೋಡು.

ಶಲ್ಯ : ಅಯ್ಯ ಕರ್ಣ ಕೈ ತಡೆಯುವಂಥವನಾಗು. ಆತುರಪಡಬೇಡ. ಆಜ್ಞಾದಾರಕನಾದ ನನ್ನ ವಿಜ್ಞಾಪನೆ ಒಂದಿರುವುದು. ನಡೆಸಿ ಕೊಡುವುದಾದರೆ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ ||

ಕರ್ಣ : ಅಯ್ಯ ಸಾರಥಿಯಾದ ಶಲ್ಯ ಭೂಪತಿಯೆ, ಸಂದೇಹಪಡಬೇಡ ನಡೆಸಿ ಕೊಡುವುದಾದರೆ ನಡೆಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಹೇಳುವನಾಗು.

ಪದ || ರಾಗ || ತ್ರಿಪುಡೆ

ವೀರ ಮದಗಜ ಸಿಂಹ ಭಾಪುರೆ ಆರು

ನಿನಗಿದಿರಿಲ್ಲ ರಣದೊಳು ಪೌರುಷವ ಕಂಡರಿವೆ

ನಿನ್ನಂಥ ತರುಣ ಶೂರರನ್ನೂ ||

ಶಲ್ಯ : ವೈರಿಗಳೆಂಬ ಮದಗಜ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ವೀರಕಂಠೀರವನಂತೊಪ್ಪುವ ಕರ್ಣನೆ ಕೇಳು, ಭಳಿರೇ ಕರ್ಣ ಭಾಪುರೆ ಕರ್ಣ, ಯೀ ದಿವಸ ರಣಾಗ್ರದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಪೌರುಷವನ್ನು ಕಂಡ ಹಾಗಾಯಿತು. ನಿನ್ನಂಥ ರಣಶೂರರನ್ನು ಯಿದುವರೆವಿಗೂ ನೋಡಿರಲಿಲ್ಲ ಹೇಳುವೆನು.

ಪದ

ಧಾತುಗೆಡಿಸಿದ ಧರ್ಮಪುತ್ರನೆ ನಿನ್ನ ಶೌಯರಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿದೆ

ಮಾತನೊಂದನು ಪೇಳ್ವೆ ಲಾಲಿಸು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ||

ಶಲ್ಯ : ಅಯ್ಯ ಕರ್ಣ, ಯೀ ಧರ್ಮರಾಯನು ಬಹಳ ಸತ್ಯವಂತನು. ನಿನ್ನಿಂದ ಸಂಕಟ ಹೊಂದಿ ಬಾಯಿ ಬಿಡುತ್ತಿರುವನು. ಯಿದನ್ನು ನೋಡಲಾರೆನು. ಆದರೆ ನನ್ನ ಮನೋಗತವೊಂದಿರುವುದು ನಡೆಸಿ ಕೊಡಬೇಕಯ್ಯ ಕರ್ಣ.

ಪದ

ಪರಮ ಪುರುಷನು ಧರ್ಮಪುತ್ರನ ಕೊರಳನರಿಯಲು ಬೇಡ
ಯಿಂದಿಗೆ ಬರಲಿ ಯೀತನ ಅನುಜರನೆಲ್ಲ ತರಿದು ಬಿಸುಡೈ ||

ಶಲ್ಯ : ಅಯ್ಯ ಕರ್ಣ, ಯೀ ಧರ್ಮರಾಜನು ನನಗೆ ಪರಮ ಮಿತ್ರನಲ್ಲದೆ ಬಾಂಧವನಾಗಬೇಕು. ಯಿವನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಡ.
ಯಿಲ್ಲಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡು. ಯಿವನ ತಮ್ಮಂದಿರು ಭೀಮಾರ್ಜುನ ನಕುಲ ಸಹದೇವರು ಯಿವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬಹುದು.

ಕರ್ಣ : ಅಯ್ಯ ಶಲ್ಯ ಭೂಪತಿ, ನೀನಿಷ್ಟು ಹೇಳುವಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಯತ್ನವೇನು ಯಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಯೀ ಅಧಮನ ವದನವನ್ನೂ ನೋಡದೆ
ಮೂದಲಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ, ಪ್ರಾಣದಿಂದ ಬದುಕಿಕೊಳ್ಳಲಿ ||

ಪದ

ಮಂದಮತಿ ನಾರಿಯೊಳು ಕರ್ಣನ ಕೊಂದು ಬಿಸುಡುವೆನೆಂದು ಬಂದೆಯಾ
ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ತೋರುವೆ ಯಂತು ಮೋರೆಯನು ||

ಕರ್ಣ : ಯಲಾ ಮಂದಮತಿಯಾದ ಧರ್ಮಜನೆ, ನೀನು ರಣಾಗ್ರಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಬರುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಸತಿಯಾದ ದ್ರೌಪದಿಗೆ ಕರ್ಣನ
ಕೊಂದು ಬರುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿ ಬಂದಿರಬಹುದು. ಪುನಹ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನಾರಿಗೆ ಮೋರೆಯನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ತೋರುವೆಯೊ ಮೂದೇವಿ ||

ಭಾಮಿನಿ

ಹರಿದು ಬಿಸುಡುವೆ ತಲೆಯನೆಂದಡೆ ಪರಮ ಪತಿವ್ರತೆ ಮಾತೆಗಿತ್ತೆನು
ಪರಮ ಭಾಷೆಯನದಕೆ ಅಂಜುವೆ ಮೂಢ ಹೋಗಿಂದ ||

ಕರ್ಣ : ಯಲಾ ಧರ್ಮಜ, ನಿನ್ನನ್ನು ಯೀಗಲೆ ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾಯಿದ್ದೆ. ಯೀನು ಮಾಡಲಿ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಪತಿವ್ರತೆಯಳಾದ
ಮಾತೋಶ್ರೀಯವರಿಗೆ ನಾನು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ವಾಗ್ಧಾನದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ನನಗೆ ಸಾರಥಿಯಾಗಿರುವ ಶಲ್ಯ ನೃಪಾಲನ ಹೇಳಿಕೆಯಿಂದಲೂ
ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ.

ಭಾಮಿನಿ

ಯಲೆಲೋ ಬಾಹಿರ ನಿನ್ನ ಬಲುಹನು ಯಿನಿತು ತಿಳಿದು
ಪೊರೆವೆ ಮರಳಿ ಶರವನು ಬಿಡದೆ ಹಿಂದಕೆ ತೆಗೆಯುವೆನು
ಪೊಲೆಯ ಹೋಗಿಂದಾಗ ವಧನು ಜನಪನನು ಕಲಿ ಕರ್ಣ ||

ಕರ್ಣ : ಯಲಾ ಮಂದಮತಿಯಾದ ಧರ್ಮಜನೆ, ನಿನ್ನ ಕಂಠಕ್ಕೆ ಚಾಚಿರುವ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಯಡಗಾಲಿನಿಂದ
ವದ್ದೂ ಯಿರುತ್ತೇನೆ. ಹೊರಟು ಹೋಗು. ಅಯ್ಯ ಶಲ್ಯ ಭೂಪತಿ ಯಿವತ್ತಿನ ಸಮರ ಜನಪ್ರದವಾಯಿತು. ವೇಳೆಯು ಬಹಳವಾದ ಕಾರಣ
ಆಹ್ಲೀಕಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಂಡು ಬರೋಣ ನಡಿ.

ಧರ್ಮಜ : ಅಯ್ಯ ಚಾರಕ, ಯೀ ದಿವಸ ಧುರದಲ್ಲಿ ಅಪಜಯ ಬಂದ ಹಾಗಾಯಿತು.

ಸಾರಥಿ : ಅಪಜಯ ಬಂದ ಹಾಗಾಯಿತು ನೀನೇ ನೋಡಪ್ಪ. ಅಮ್ಮಯ್ಯನವರು ಬರುವಾಗಲೆ ಹೇಳಲಿಲ್ಲವೆ ಹೋಗಬೇಡಿ ಯಂದು. ಕಾಲಕೆರೆದುಕೊಂಡು ಕರ್ಣನ ಕೊಚ್ಚುತ್ತೇನೆ ಕಡಿಯುತ್ತೇನೆ ಯಂದು ವದರಿಕೊಂಡು ಬಂದೆಯಲ್ಲಪ್ಪ, ಕರ್ಣಪ್ಪನ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಹ್ಯಾಗಿದೆ ನೋಡಪ್ಪಾ.

ಧರ್ಮಜ : ಸಾರಥಿ ಹೀಗೆಯೇ ಆಗುತ್ತೆಂದು ಹ್ಯಾಗೆ ತಿಳಿಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

ಸಾರಥಿ : ಅಹುದಹುದು, ನನಗೇನು ಯೇಟು ತಿಂದವರು ನೀವು. ತಿಂದಿರಿ ಹೋಗಲಿ ಬಿಡಿರಪ್ಪಾ ಯಲ್ಲಪ್ಪ ಯಿವತ್ತಿಗೆ ತಿಂಗಳು ತುಂಬಿತು ನನ್ನ ಸಂಬಳ ಕೊಟ್ಟು ಬಿಡಿ.

ಧರ್ಮಜ : ಯಲಾ ಹನುಮನಾಯ್ಕ. ಗುರುತು ಪರಿಚಯವಿಲ್ಲದೆ ಯಿದ್ದರೆ ನನಗೆ ಆಗೋದಿಲ್ಲ ಅರಮನೆಗೆ ಹೋಗೋಣ ನಡಿಯಪ್ಪ.

ಸಾರಥಿ : ಅಪ್ಪೋ ಧರ್ಮಜಪ್ಪ ಬಿಡಪ್ಪ ಹಾಗಾದರೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿರಿ ರಥವನ್ನು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ.

ಭಾಮಿನಿ

ಅತ್ತ ಕರ್ಣನು ಧರ್ಮಜನ ಮೂದಲಿಸಿ ಮಾನವ ಕಳೆದು ಪೋಗಲು
ಯಿತ್ತ ಸಾರಥಿ ಜನಪನಿರವನು ನೋಡಿ ತಿರುಗಿಸಿದ ಪಾಳೆಯಕೆ
ರಥವಾಗ ಬೇಗದಲಿ ಪೃಥ್ವೀಪತಿ ಕೇಳತ್ತ ಸಮಸಪ್ತಕರು
ಕಂಡಾಗ ಸವ್ಯಸಾಚಿಯ ರಥವ ನಡೆಸಿದರೆ ಪಾರ್ಥನೊಳಂದರದಟಿನಲಿ ||

ದೈತ್ಯರು : ಅಯ್ಯ ಭಾಗವತರೆ, ಯೀ ರಣಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಕಂಡ ಹಾಗಾಯಿತಲ್ಲಾ ಯಿವನ ರಥವನ್ನು ಅಡ್ಡೆಸಿ ಸಂಹಾರ ಮಾಡಿ ಕೌರವನ ಕೊರತೆಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುತ್ತೇನೆ ನೋಡಿರಿ. ಯಲಾ ಅರ್ಜುನ ಅಲ್ಲೇ ನಿಲ್ಲಿಸು. ನಿನ್ನ ರಥವನ್ನೂ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬಿಡಬೇಡ ಹುಷಾರ್ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಪದ

ಪೋಗುವೆ ಯಲ್ಲಿಗೆ ನರನೆ ನೀನೀಗ ಪೇಳೋ ಪಾಮರನೆ
ಕಾಗೆಗಂಚುವೆ ನಿನ್ನೊಡಲು ಯನುತಾಗ ಶರಮಳೆಯನು ಬಿಡಲು ||

ರಾಕ್ಷಸರು : ಯಲಾ ಪಾಮರನಾದ ಅರ್ಜುನನೆ, ಮುಂದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೀಯೆ. ಅಲ್ಲೇ ನಿಂತು ಮಾತನಾಡು. ಯೀ ದಿವಸ ನಿನ್ನ ವುದರವನ್ನು ಬಗೆದು ಹದ್ದು ಕಾಗೆಗಳ ಪಾಲು ಮಾಡುವೆ. ದುರುಳನೆ ಶರಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರುವೆ ತರಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂಥವನಾಗು.

ಪದ

ಸುರೆಗುಡಿಕರಿರ ಮಾತಾಡಿ ನಿಮ್ಮ ಶಿರಗಳನೀಗ ಕೊಚ್ಚಾಡಿ
ತರಹರಿಸಿರಿ ಯಿದನೆನುತ ಪಾರ್ಥ ನಸುನಗುತ

ಅರ್ಜುನ : ಯಲವೊ ಸುರಗುಡಿಕರಾದ ಸಮಸಪ್ತಕರೆ, ನಿಮ್ಮ ಶೌಯರವನ್ನು ಮೀರಿ ನನ್ನಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿ ಶಿರಗಳನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬ್ಯಾಡಿರಿ. ಅನೇಕ ಶರಗಳನ್ನು ಕರೆದಿರುತ್ತೇನೆ ತರಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂಥವರಾಗಿ.

ಪದ

ನಂದಗೋಪನ ಮಗನಿಹನೊ ಯೆಂದೆಂಬುವ ಗರ್ವದಿ ನೀನು
ಬಂದಿದಿರಾದೆಯೊ ಖೂಳ ಯೆನುತೆಸೆದರು ಶರಗಳ ಬಹಳ ||

ದೈತ್ಯರು : ಯಲಾ ರಣಹೇಡಿಯಾದ ನರನೆ, ನಂದಗೋಪಾಲನ ಮಗನಾದ ಯೀ ದನಾ ಕಾಯುವ ಗೊಲ್ಲ ಕಳ್ಳ ಕೃಷ್ಣನು, ಬೆಂಬಲವಾಗಿ
ಯಿರುತ್ತಾನೆಂಬ ಗರ್ವದಿಂದ ನಿನಗೆ ಹೆಮ್ಮೆಯಿರುವುದು ಕಂಡಿಯೋ ಮೂದೇವಿ. ನಿನ್ನ ಪಾಡು ಕಾಡು ಪಾಲಾಗುವುದು ಖಂಡಿತ. ನಿಮ್ಮ
ಯಿಬ್ಬರ ಮೇಲೆ ಅನೇಕ ಶರಗಳನ್ನು ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟು ಯಿರುತ್ತೇನೆ ಸೈರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂಥವನಾಗು ||

ಪದ

ಕಿಡಿಗೆದರುತ ಕಲಿ ಪಾರ್ಥನು ಧನು ಜಡಿದು ಬಿಟ್ಟ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರವನು
ಕಡಿದು ದೈತ್ಯನ ಸಿರವ ಬಹುಪಡೆಯ ಕೊಂದ ಸಾವಿರವ ||

ಅರ್ಜುನ : ಯಲಾ ದೈತ್ಯ ನೀನು ಬಿಟ್ಟಂಥ ಶರಗಳನ್ನೂ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಂಡು ನಿಮ್ಮ ಶಿರಗಳನ್ನು ಹಾರಿಸುವ ಪ್ರತಿ ಶರಗಳನ್ನೂ
ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಯಿರುತ್ತೇನೆ. ರಣಾಗ್ರಕ್ಕೆ ಯದುರಾಗು ಮೂದೇವಿ.

(ಸಮಸಪ್ತಕರು ಬೀಳುವರು)

ಅರ್ಜುನ : ಯಲಾ ದೈತ್ಯ ಯೀ ಅರ್ಜುನನ ಸಾಹಸವು ಹ್ಯಾಗಿದೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತೊ ದಗಡಿ. ನಿನ್ನ ಪಾಡು ಕಾಡು ಪಾಲಾಗುವುದು ಖಂಡಿತ
||

ಪದ

ಧರಣಿಗುರುಳೆ ಆ ಖಳರು ಹರಿ ತಿರುಗಿಸಿದ ರಥವನ್ನು
ನರಗಾದುದು ವುರಿತಾಪ ಹರಿಚರಣಕೆರಗಿ ಪೇಳಿದನು ||

ಅರ್ಜುನ : ಭಾವಯ್ಯ ಶ್ರೀ ಹರಿಯೆ, ಯೀ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಯಾಕೋ ನನಗೆ ವುದರದಲ್ಲಿ ವುರಿತಾಪವುಂಟಾಗಿ ದಹಿಸುತ್ತಿರುವುದು.
ಲಕ್ಷ್ಮೀಲೋಲನೆ ಅನಾಥ ರಕ್ಷಕ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಪದ

ಕೇಳೋ ಮುರರಿವು ಕಮಲಲೋಚನ ತಾಳಲಾರೆನು ಪೇಳ್ವೆದುರಿಯನು
ವಡಲು ಸುಡುತಿದೆ ತಡೆಯಲಾರೆನು ಪೊಡವಿಪಾಲನ ವರ್ತಮಾನವ ||

ಅರ್ಜುನ : ಮುರವೈರಿಯಾದ ಕಮಲಲೋಚನನೆ, ನನ್ನ ಶರೀರ ಯಾವತ್ತು ಜಾಜ್ಜಲ್ಯಮಾನವಾಗಿ ಬೆಂದು ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದು.
ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಗ್ರಜರಾದ ಧರ್ಮರಾಯರು ಕರ್ಣನ ಮೇಲೆ ರಣಾಗ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಅವರ ಸಮಾಚಾರ
ಯಾವುದೂ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಲು ಕಾರಣವೇನು ಕರುಣಾಕರನೆ ಭಾವಯ್ಯ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಪದ

ಮಾಧವ ಅಣ್ಣನಿರವನು ಕಡುಪರಾಕ್ರಮಿ ಖೂಳ ರವಿಜನೂ
ಯೇನ ಗೈದನೂ ಮಾನವೇಂದ್ರನ ದೀನರಕ್ಷಕ ಪೇಳು ಶೀಘ್ರದಿ ||

ಅರ್ಜುನ : ಹೇ ಮಾಧವ ಭಾವಯ್ಯ, ಕಡು ಪರಾಕ್ರಮಿಯಾದ ಕರ್ಣನ ಮೇಲೆ ಅಗ್ರಜರಾದ ಧರ್ಮರಾಯರು ರಣಾಗ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದರಷ್ಟೆ.
ಧರ್ಮರಾಯರು ಅಬಲರು ಕರ್ಣನು ಬಲಾಢ್ಯನು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಜರಿಗೆ ಯೇನಾದರು ಅವನಿಂದ ಅಪಾಯ ಸಂಭವಿಸಿದೆಯೇ
ಹ್ಯಾಗೆ. ವಂಚನೆಯಿಲ್ಲದೆ ಹೇಳುವಂಥವರಾಗಿರಿ ಅರಿಕೆ ಮಾಡುವೆನು ||

ಪದ

ಹಿಂದೆ ತರಳನು ಮಡಿದ ದಿವಸದ ಅಂದವಾಗಿದೆ ಶರೀರ ತಾಪವು
ಯನುತಾಗ ಪಾರ್ಥನು ಬಂದು ಹೊರಳಿದ ಹರಿಯ ಚರಣದಿ ||

ಅರ್ಜುನ : ಭಾವಯ್ಯ, ಹಿಂದೆ ಚಕ್ರವೈಹದ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮಗುವಾದ ಅಭಿಮನ್ಯು ಮೃತಪಟ್ಟಾಗ ಯಾವ ರೀತಿ ಪರಿತಾಪ
ವೃದ್ಧವಿಸಿತ್ತೋ, ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ದಹಿಸುತ್ತಿರುವುದು. ಭಾವಯ್ಯ ಶ್ರೀಹರಿಯೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀಲೋಲನೆ ನನ್ನ ಕರುಳು ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ಕಷ್ಟ ವದಗದೆ
ಯಿದ್ದರೆ ನನಗೇ ಅವಸ್ಥೆ ವದಗಲು ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಕರುಣಾಕರನೆ ಇದರ ನಿಜಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮರೆಮಾಜದೆ ಹೇಳುವಂಥವರಾಗಿರಿ ಭಾವಯ್ಯ.

ಭಾಮಿನಿ

ಹರಿಯು ನೋಡಿದ ಕರುಣ ದೃಷ್ಟಿಯೋಳ್ ನರನ ಮಸ್ತಕವನ್ನು
ನೆಗಹುತ ಒರೆದ ಕರ್ಣನ ಶೌಯರವನು ಧರ್ಮಜನ ದುಕ್ಕವನು ||

ಕೃಷ್ಣ : ಅಯ್ಯ ಅರ್ಜುನ, ಯಾತಕ್ಕೆ ಚಿಂತೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೀಯೆ. ನಿಮ್ಮ ಅಗ್ರಜನಾದ ಧರ್ಮರಾಜನಿಗೆ ಸಂಭವಿಸಿದ ಕಷ್ಟವನ್ನು
ಪ್ರಮುಖನಾದ ಕರ್ಣನಿಗೆ ವದಗಿದ ಶೌಯರವನ್ನು ಸಾಂಗವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ||

ಭಾಮಿನಿ

ನರನೆ ಕೇಳೈ ಧರ್ಮತನಯನು ಬೆರಸಿ ತುಡುಕಿದ ಕರ್ಣನೊಳು
ಹರಣ ಮಾತ್ರದಿ ವುಳಿದನು ಕೇಳೆಂದನಸುರಾರಿ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಹೇ ನರನಾದ ಅರ್ಜುನನೆ ಕೇಳು. ಕರ್ಣನಲ್ಲಿ ಧರ್ಮರಾಯನು ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಿ ಜೀವ ಸಹಿತ ಬದುಕಿಕೊಂಡಿರುವುದೆ
ದುರ್ಲಭವಾಗಿರುವುದು. ನಡೆದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಸಾಂಗವಾಗಿ ಹೇಳುವೆನು ಕೇಳು.

ಪದ

ಕೇಳೈಯ್ಯ ಪಾರ್ಥ ನಾ ಪೇಳಲಂಜುವೆನೈಯ್ಯ
ಖೂಳ ರಾಧೇಯನೋಳ್ಕಾದಿ ಮೂರ್ಛಿಸಿದನು ||

ಕೃಷ್ಣ : ಅಯ್ಯ ಅರ್ಜುನ, ನಿಮ್ಮ ಅಗ್ರಜನಾದ ಧರ್ಮಜನಿಗೆ ಸಂಭವಿಸಿದ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲದೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ರಾಧೇಯನಾದ ಕರ್ಣನಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣನಾದ ಧರ್ಮರಾಯನು ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಮೀರಿ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿ ಕಡೆಗೆ ಸೋತು ಮೂರ್ಛೆ ಹೊಂದುವಂಥವನಾದ.

ಅರ್ಜುನ : ಭಾವಯ್ಯ, ಅಗ್ರಜರು ಮೂರ್ಛೆಯಾಗುವಂಥಾದ್ದು ಏನಾಯಿತು ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗಲಿ.

ಪದ

ಬಿಲ್ಲು ಕೊಪ್ಪಿನೊಳಾಗ ಯದೆಗಿರಿದನು ಕೇಳೊ ಸವ್ಯಸಾಚಿ
ಜಳ್ಳು ಭೀಮಾರ್ಜುನರೆಲ್ಲಿ ತೋರೆಂದನು ಸವ್ಯಸಾಚಿ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಅಯ್ಯ ಅರ್ಜುನ, ನಿಮ್ಮಗ್ರಜನು ಮೂರ್ಛೆಯಾಗೋಣ, ಕಡುಪರಾಕ್ರಮಿಯಾದ ಕರ್ಣನು ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧ ಬಿಲ್ಲಿನ ತುದಿಯಿಂದ ಯದೆಗೆ ಯಿರಿದಿರಿದು, ಜಳ್ಳುಗಳಾದ ನಿನ್ನ ತಮ್ಮದಿರು ಯೆಲ್ಲಿ ಯೆಂಬುದಾಗಿ ಮೂದಲಿಸಿ ಮಾನವನ್ನೂ ಕಳೆದಂಥವನಾದನೈಯ್ಯ ಅರ್ಜುನ.

ಅರ್ಜುನ : ಭಾವಯ್ಯ ಅನಂತರ ಯೇನಾಯ್ತು.

ಪದ

ಯಡಗಾಲ ತುದಿಯಿಂದ ಒದ್ದು ಮೂದಲಿಸಿದ ಸವ್ಯಸಾಚಿ
ಕಡುಪರಾಕ್ರಮಿ ಕೇಳೊ ಕರ್ಣನು ರಣದೊಳು ಸವ್ಯಸಾಚಿ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಅಯ್ಯ ಅರ್ಜುನ, ಕಡುಪರಾಕ್ರಮಿಯಾದ ಕರ್ಣನು ಧರ್ಮಜನನ್ನು, ಯಡಗಾಲಿನಿಂದ ವದ್ದು ಮೂದಲಿಸಿ ಬಹಳತರವಾಗಿ ಜರಿದು ಹೀಯಾಳಿಸಿದನೈಯ್ಯ ಅರ್ಜುನ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಪದ

ಅರಸನುದರದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಮೂದಲಿಸಿದ ಕಡುಪರಾಕ್ರಮಿ
ಕೇಳೋ ಕರ್ಣನು ರಣದೊಳು ಸವ್ಯಸಾಚಿ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಅಯ್ಯ ಅರ್ಜುನ, ಕರ್ಣನು ಧರ್ಮರಾಯನನ್ನು ಮೂದಲಿಸಿ ಯದೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಖಡ್ಗವನ್ನು ಚಾಚಿ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಪಡುವಂಥವನಾದನಯ್ಯ ಅರ್ಜುನ.

ಅರ್ಜುನ : ಭಾವಯ್ಯ, ಕರ್ಣನು ಅಗ್ರಜನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟಾಗ್ಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧವರು ಯಾರಾದರು ಬಿಡಿಸಲಿಲ್ಲವೆ ಭಾವಯ್ಯ.

ಪದ

ಒಡನಿಹ ಶಲ್ಯನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡನು ಕೇಳು
ಕಡು ಪರಾಕ್ರಮಿ ಕೇಳೋ ನೀನಿರಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ಸವ್ಯಸಾಚಿ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಅಯ್ಯ ಅರ್ಜುನ, ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮದ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ದೊರೆಯಾದ ಶಲ್ಯನೂ ಕನಿಕರಪಟ್ಟ. ಥವನಾಗಿ ಕರ್ಣನಿಗೆ ಬಹುತರವಾಗಿ ನೀತಿ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹೇಳಿ ಕಾಪಾಡಿ ಕಳುಹಿಸಿರುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಕರ್ಣನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಯೆಷ್ಟು ಹೇಳಿದರು ತೀರಲಿಲ್ಲಯ್ಯ ಅರ್ಜುನ.

ಭಾಮಿನಿ

ಹರಿಯ ನುಡಿಯನು ಕೇಳಿ ಫಲುಗುಣ ಮರುಗುತಲಿ ತಾ ನುಡಿದನಾಕ್ಷಣ

ಮರಳಿಸೈ ಮಾಧವನೆ ರಥವನು ಪಾಳೆಯಕೆ ಯಂದ ||

ಅರ್ಜುನ : ಭಾವಯ್ಯ, ಅಗ್ರಜರಿಗೆ ಸಂಭವಿಸಿದ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಕೇಳಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ವುದರದಲ್ಲಿ ವುರಿತಾಪ ಹೆಚ್ಚುವುದಾಯ್ತು. ಅಚ್ಯುತನೆ ಅರಘಳಿಗೆಯು ಯಿಲ್ಲಿ ಯಿರಕೂಡದು. ಅಣ್ಣಯ್ಯನವರನ್ನು ನೋಡುವವರೆಗೂ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಕೊರತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಪಾಳೆಯಕ್ಕೆ ಅಣ್ಣಯ್ಯನವರ ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ರಥವನ್ನು ಬಿಡುವಂಥವರಾಗಿರಿ.

ಭಾಮಿನಿ

ಬರುತ ಕುರುಬಲದೊಳಗೆ ಯಿರುವ ಮರುತಸುತನನು ಕಂಡು

ಫಲುಗುಣ ಯರಗುತಲಿ ಪಾದದಲಿ ಬಿದ್ದು ಹೊರಳಿದನು

ಅರ್ಜುನ : ಅಣ್ಣಯ್ಯ ಸಹಜಾತ, ನನ್ನಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಪಾದಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಬರುತ್ತದೆ.

ಭೀಮ : ಭಾವಯ್ಯ, ನೀನು ಅರ್ಜುನ ಇಬ್ಬರೂ ಸಮಸಪ್ತಕರ ಮೇಲೆ ಪಾತಾಳ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಿರಲ್ಲ. ಜಯವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಬಂದಿರೋ ಹೇಗೆ ಹೇಳುವಂತವರಾಗಿ.

ಅರ್ಜುನ : ಭಾವಯ್ಯನವರು ಸಹಾಯವಾಗಿರುವಾಗ್ಗೆ ಅಪಜಯವುಂಟೆ. ಜಯಶೀಲರಾಗಿ ಬಂದಿರುವೆವು. ಆದರೆ ನನ್ನದೊಂದು ವಿಜ್ಞಾಪನೆಯಿರುವುದು.

ಭೀಮ : ಅಯ್ಯ ಪಾರ್ಥ ಅದೇನು ಹೇಳುವನಾಗು.

ಪದ

ಅಣ್ಣ ಕೇಳಿ ಧರ್ಮಜನಲ್ಲಿಗೆ ನಡೆಬೇಗ ದಮ್ಮಯ್ಯ ಕೇಳೋ ನೀನು

ಸುಮ್ಮನಿರಿಸು ನಾನಾ ಬಗೆಯೊಳುಪಚರಿಸು ಮೌನದೊಳಿಹಮಾಪನ ||

ಅರ್ಜುನ : ಹೇ ಅಗ್ರಜನಾದ ಭೀಮಸೇನನೆ ಲಾಲಿಸು. ಅಗ್ರಜರಾದ ಧರ್ಮರಾಯರು ಕರ್ಣನ ಮೇಲೆ ರಣಾಗ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದರಷ್ಟೆ. ಕರ್ಣನಾಗಿರುವಂಥವನು ಅಗ್ರಜನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಅವಮಾನ ಮಾಡಿ ದೂಡಿ ಹೋಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಅಗ್ರಜನು ಕರ್ಣನಿಂದ ಪೆಟ್ಟುತಂದು ಪಾಳೆಯಕ್ಕೆ ಬಂದು ನರಳುತ್ತಿರುವರಂತೆ ವೋಡಿ ಹೋಗಿ ಕಾಪಾಡಬಾರದೆ ಅಗ್ರಜ.

ಭೀಮ : ಸಹಜಾತನಾದ ಅರ್ಜುನನೆ, ನಾನು ನನ್ನ ವೈರಿಯಾದ ದುಶ್ಯಾಸನನನ್ನೂ ಸಂಹಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಯೀ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅರಸುತ್ತಿರುವೆನು. ಅಗ್ರಜರನ್ನೂ ವುಪಚರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಹೇಗೆ ಹೋಗಲಿ. ನೀನು ಹೋಗಿ ಅಗ್ರಜನನ್ನು ಸಂತೈಸಿಕೊಳ್ಳುವಂಥವನಾಗು.

ಅರ್ಜುನ : ಅಗ್ರಜ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಪದ

ಕುರುಬಲವನು ನಾನು ತರಿದು ಕಾದುತಲಿಹೆ ಬರುವತನಕ ನೀನು
ಪರಮ ಕೃಪಾನಿಧಿ ಹೋಗಿಂದೆನಲು ಕೇಳಿ ವುರಿಯನುಗುಳಿದ ಭೀಮ ||

ಅರ್ಜುನ : ಅಗ್ರಜಾ ನಿಮಗೆ ಬದಲಾಗಿ ನಾನು ಯೀ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ, ನೀವು ಅಣ್ಣಯ್ಯನವರನ್ನು ಕಂಠಿನಿಂದ ಕಂಡು ಬರುವವರೆಗೂ
ಯುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತಾ ಯಿರುತ್ತೇನೆ. ಯೀ ಕ್ಷಣವೆ ಹೋಗಿ ವುಪಚರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವರಾಗಿರಿ.

ಭೀಮ : ಯಲಾ ಅರ್ಜುನ ಶಹಬಾಸ್. ನೀನು ಯಿಲ್ಲಿ ರಣಾಗ್ರವನ್ನು ಮಾಡು. ನಾನು ಮುಟ್ಟಾಳ ಅಗ್ರಜನನ್ನು ಸಂತೈಸುವುದಕ್ಕೆ
ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ದಗಡಿ, ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹಾಗೆ ಕಂಡೆನೆ ಹಾಗಾದರೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಪದ

ಸಾರಿ ಬಗುಳಲಿಬ್ಯಾಡ ನಿನ್ನನು ಮಹಾವೀರನೆನುತ ಪೆತ್ತಳೆ ನಾರಿ
ಯೆಂದೆನುತೆನ್ನಾ ಪಡೆದಳೆ ಜನನಿಯು ಚೋರನೆ ನಾನೆಂದ ||

ಭೀಮ : ಯಲಾ ಅರ್ಜುನ, ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯಾದ ಕುಂತಿದೇವಿಯು ನಿನ್ನನ್ನು ಗಂಡು ಯೆಂಬುದಾಗಿಯೂ, ನನ್ನನ್ನು ಹೆಣ್ಣು
ಯೆಂಬುದಾಗಿಯೂ ಹಡೆದಿರಬಹುದು. ಅದಕ್ಕಿಂಥ ಮಾತು ಬಗುಳುತ್ತಿಯೆ. ಹೇ ದಗಡಿ ಹೋಗು ಹೋಗು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ ||

ಅರ್ಜುನ : ಅಗ್ರಜ, ಯಿಹಪರವನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು. ಹೇ ನಿಷ್ಕರುಣಿಯೆ ಹಾಗಾದರೆ ಅಗ್ರಜರಾದ
ಧರ್ಮರಾಯರಲ್ಲಿ ನಿನಗೇನು ಪ್ರೇಮವಿಲ್ಲವೋ.

ಭೀಮ : ಯಲಾ ಅರ್ಜುನ ನಾನು ನಿಷ್ಕರುಣಿಯೆ ಹೇಳುವೆನು.

ಪದ

ಅಗ್ರಜನೊಳು ಪ್ರೇಮವಿದ್ದರೆ ನೀ ಪೋಗಿ ಶೀಘ್ರದಿ ಸಂತೈಸು
ನಿಗ್ರಹಿಸಿ ಬಹೆ ಕುರುಕುಲ ಬಲವನು ನಾನು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸುವೆ ||

ಭೀಮ : ಯಲಾ ಅರ್ಜುನ, ಅಗ್ರಜನಾದ ಧರ್ಮರಾಯರಲ್ಲಿ ನಿನಗಿಷ್ಟು ಪ್ರೇಮವಿದ್ದರೆ ಯೀ ಕ್ಷಣವೆ ಹೋಗಿ ಸಂತೈಸಬಹುದು. ನಾನು
ಕುರುಬಲದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ವೈರಿಯಾದ ದುಶ್ಯಾಸನನನ್ನು ಸಂಹಾರ ಮಾಡುವವರೆವಿಗು ಬರತಕ್ಕವನಲ್ಲ ಹೊರಟುಹೋಗು.

ಕೃಷ್ಣ : ಅಯ್ಯ ಅರ್ಜುನ, ಯೀ ಭೀಮಸೇನನ ಮರ್ಜಿಯನ್ನೂ ಕಂಡ ಹಾಗಾಯಿತು. ನಿನ್ನ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳ್ಯಾವುದೂ ಯಿವನಲ್ಲಿ
ನಡೆಯುವುದೆ. ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ ಯೀತನು ಯೀ ಕುರುಬಲದಲ್ಲಿಯೇ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲಿ. ನಾವು ಸತ್ಯಸಂಧನಾದ ಧರ್ಮರಾಯನ ಬಳಿಗೆ
ಹೋಗೋಣ ನಡಿ.

ಭಾಮಿನಿ

ಯಂದ ಮಾರುತಿಯ ನುಡಿಗೇಳುತ ಮುರಹರನಂದು ತೋಡಿಡಿದ
ನಾಗಸ್ಯಂದನ ತಿರುಹುತ ಬಂದು ಕಂಡನು ಯಮನಂದನನಿರವನಾಗ

ಕರ್ಣಾರ್ಜುನರ ಕಾಳಗ

ಧರ್ಮಜ : ಭಾವಯ್ಯನವರೆ ಮತ್ತೊಂದು ಕಂಟಕವೇನು ಪೇಳುವಂಥವರಾಗಿ.

ಕೃಷ್ಣ : ಅಯ್ಯ ಧರ್ಮಜ ಕೌರವನಿಗೆ ಬಾಹುಬಲವಾಗಿರುವ ಕಡು ಪರಾಕ್ರಮಿಯಾದ ರವಿಪುತ್ರನು ಸುಂದರಗಾತ್ರ ರಣಧೀರ
ಹಂಮೀರನಾದ ಕರ್ಣನೆದುರಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲತಕ್ಕವೆಯಾರರು. ಕರ್ಣನನ್ನು ಜಯಿಸುವದು ಬಹು ಕಠಿಣವಾಗಿರುವುದಯ್ಯ ಧರ್ಮಜ.

ಭಾಮಿನಿ

ಕಡು ಪರಾಕ್ರಮಿ ಕರ್ಣನೆದುರಲಿ ಮಿಡುಕುವರನೆಗುಂಟೆಯೆನೆ
ಪಲ್ಲಳ ಕಡಿಯುತಲಿ ಪವನಜನು ನುಡಿದನು ಮುರರಿಪುವಿಗಾಗ ||

ಭೀಮ : ಭಾವಯ್ಯ ಶ್ರೀಹರಿಯೇ, ಅಗ್ರಜನಾದ ಧರ್ಮಜನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರೆ ಅಲ್ಲೇನಾಗುವದು. ಯಿಗೋ ಇಲ್ಲಿ ನೋಡು. ಭೀಮನ
ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ ನೋಡಿ ಭಾವ ||

ರಾಗ || ಆದಿತಾಳ

ಪದ

ದಾನವಮರ್ದನ ನೀಯನ್ನದಟ ನಿರಾನಿಸುನೊಲವಿಂದವ
ನಾನುಸುರಿದೆ ನುಡಿನುಡಿ ಖೂಳರಿಗೆ ಸಮಾನವೇ ತಾನೆಂದ ||

ಮಾತು : ದಾನವಾರಿಯಾದ ಹೇ ಶ್ರೀ ಹರಿಯೆ, ಏನು ಮಾತು ಅಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದಿರಿ. ಬಿಡಿಬಿಡಿ, ಅಸಹಾಯಶೂರನಾದ ಯನ್ನ
ಖೂಳನಾದ ಕೌರವರಿಗೆ ಸಮಾನನೆಂದು ಜರಿಯಬಹುದೆ. ಹಾಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಇರುವಿರೋ ಹಾಗೆ ತಿಳಿಯಬ್ಯಾಡಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ||

ಪದ

ಹರಕಮಲಜರಜ ಬರಲಿಂದಿನ ಹದಕೆ
ತರುಣಿಯ ಮುಡಿಗಟ್ಟಿ ನೃಪಗೊಲಿಸುವೆ ಧರೆಯನು ಯೀ ಕ್ಷಣಕೆ

ಭೀಮ : ಭಾವ, ಯೀ ದಿವಸ ರಣಾಗ್ರದಲ್ಲಿ ಯನ್ನ ವೈರಿಯಾದ ದುಶ್ಯಾಸನನಿಗೆ ಪ್ರಳಯಾಂತಕನಾದ ಮಹಾರುದ್ರ ಚತುರ್ಮುಖನಾದ
ಬ್ರಹ್ಮನೆ ಆದಿಯಾಗಿ ಬೆಂಬಲವಾದರು, ಅವನ ಉದರವನ್ನು ಸೀಳಿ ಕರುಳನ್ನು ತೆಗೆದು ದ್ರೌಪದಿಯ ಮುಡಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಯೀ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು
ಅಗ್ರಜರಾದ ಧರ್ಮರಾಯರಿಗೆ ವಹಿಸುತ್ತೇನೋ ಇಲ್ಲವೋ ಯನ್ನ ಸಾಹಸವನ್ನು ನೋಡಬಹುದು ಮತ್ತೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು ||

ಪದ

ಸೂತಜ ಕೌರವ ಶಲ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಘಾತಿಸಿ ತಳವನು
ನೃಪಗೌಲಿಸುವೆ ಧರೆಯ ನೀಕ್ಷಿಸಿ ನಿಟಲಾಕ್ಷದೊಳಗೆ.

ಭೀಮ : ಭಾವಯ್ಯ, ಸೂತಜ ಅಂದರೆ ಹೀನಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಕರ್ಣ, ಕುರುಡನ ಹುಡುಗ ಕೌರವ ಶಲ್ಯ ಇವರುಗಳನ್ನು ನಾಳೆ ದಿವಸ
ಭೂಮಿಗೆ ದಿಗ್ವಿಲಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅಗ್ರಜರಾದ ಧರ್ಮರಾಯರಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡದೆ ಹೋದರೆ, ನಾನು ವಾಯುಪುತ್ರ
ಭೀಮನೆ ಮತ್ತು ನೀನೆನ್ನಾ ಭಾವಮೈದುನನೆ, ಯೀ ಪಂಥವನ್ನಾದರು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಬೌದು.

ಭಾಮಿನಿ

ಯನುತ ಪವನಜ ಕೋಪದಲಿ ಮುರಹರಗೆ ಪೇಳ್ವನಿತರೊಳ್
ಪಾರ್ಥನು ಘನ ಪರಾಕ್ರಮದೊಳಗೆ ತರಣಿಜನ ಕೊಲ್ಲುವೆನುತ ಪೇಳಲು
ಮಾಧವನು ಸಂತೈಸಿದನು ಮೈದುನನ ||

ಅರ್ಜುನ : ಭಾವಯ್ಯ, ಅಗ್ರಜನಾದ ಭೀಮಸೇನನ ಪರಾಕ್ರಮವು ಗೊತ್ತಾಯಿತಷ್ಟೆ. ಯಿಗೋ ಇಲ್ಲಿ ನೋಡು. ನಾನು ನಿನ್ನ ಸದ್ಭಕ್ತನಾದ
ಯೀ ಅರ್ಜುನನು ನಾಳೆ ರಣಾಗ್ರದಲ್ಲಿ ತರಣಿ ಸುಕುಮಾರನಾದ ಕರ್ಣನನ್ನು ಸಂಹಾರ ಮಾಡದೆ ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೂ ಬಿಡತಕ್ಕವನಲ್ಲ.
ಯಿನ್ನ ಸಾಹಸವನ್ನೂ ನಾಳೆಯೇ ನೋಡಬೌದು.

ಕೃಷ್ಣ : ಅಸಹಾಯಶೂರರಾದ ಭೀಮಾರ್ಜುನರೆ, ನಿಮ್ಮ ಉಭಯತ್ರ ಪರಾಕ್ರಮವು ವುತ್ತರೋತ್ತರ ವಿದಿತವಾಗುವುದು. ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ
ನೋಡುವೆನು. ಅಯ್ಯ ಧರ್ಮಜ, ನಾವು ಬಂದ ವೇಳೆಯು ಬಹಳ ಹೊತ್ತಾಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿತ್ಯ ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನು
ನೆರವೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸರ್ವರು ಅರಮನೆಗೆ ಹೋಗೋಣ ನಡೆಯಿರಿ.

(ಕೌರವನ ಸಭೆ)

ಭಾಗವತ : ಯೀ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಸರ್ವಾರಂತ್ಯಾರಮಿಯಾದ ಶ್ರೀ ಹರಿಯು ಪಾಂಡವರಿಗೆ ವೈರತ್ವವನ್ನೂ ಬೆಳೆಸಿ ಯಿಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥದಲ್ಲಿ
ಯಿರುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ, ಇತ್ತ ಹಸ್ತಿನಾವತಿಯಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟವಚನನಾದ ಕೌರವೇಶ್ವರನು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಒಡ್ಡೋಲಗಸ್ತನಾದನೆಂದರೆ ||

ಭಾಗವತ : ಭಳಿರೇ ರಾಜಾಧಿರಾಜ ಕೀರ್ತಿ ಮನೋಹರ ಬನ್ನಿರೈಯ್ಯಿ ಬನ್ನಿರಿ ||

ಭಾಗವತ : ತಾವು ಯಾರು ತಮ ಸ್ಥಳ ನಾಮಾಂಕಿತ ಯಾವುದು ಹೇಳಬೌದು ||

ಕೌರವ : ಹಸ್ತಿನಾವತಿಗೆ ಯಾರೆಂಬುದಾಗಿ ಕೇಳಿಬಲ್ಲಿರಿ.

ಭಾಗವತ : ರಾಷ್ಟ್ರಾಧಿಪನಾದ ಕೌರವೇಶ್ವರನೆಂದು ಕೇಳಿಬಲ್ಲೆವು.

ಕೌರವ : ಹಾಗೆಂದುಕೊಳ್ಳಬೌದು.

ಭಾಗವತ : ಬಂದ ಕಾರಣವೇನು ||

ಕೌರವ : ಬಹಳ ಬಹಳುಂಟು.

ಭಾಗವತ : ಮಹರಾಜನೆ ಅದೇನು ||

ಕೌರವ : ಅಯ್ಯ ಭಾಗವತರೆ, ನೆನ್ನೆಯ ದಿವಸ ರಣಾಗ್ರಕ್ಕೆ ದಯ ಮಾಡಿಸಿದ ಅಸಹಾಯಶೂರರಾದ ಕಳಶಜರು ಇದುವರೆವಿಗು ಬರಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಯೇನಾಯಿತೋ ಕಾಣೆನಲ್ಲಾ. ಶಿವಶಿವಾ ಏನು ಮಾಡುವಂಥವನಾಗಲಿ ಮನಸ್ಸು ವಡಂಬಡುವದಿಲ್ಲಾ, ವಿಕಲ್ಪವಾಗಿರುವದು. ಗುರುಗಳ ಸಂಗಡ ತೆರಳಿದ ಚಾರಕನು ಕೂಡ ಯಾವ ವರ್ತಮಾನಕ್ಕೂ ಬರಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ ಏನು ಮಾಡಲೋ ಶರಗುರು -

ಭಾಮಿನಿ

ಧರಣಿಪತಿ ಕೇಳಿತ್ತ ಕೌರವರರಸನೊಡ್ಡೋಲಗದಳೊಪ್ಪಿದ ಶರದ

ಗುರುವಿನ ರಥವ ಸಾರಥಿ ತಿರುಗಿಸಿದನು ಪುರಕೆ ||

ಸಾರಥಿ : ಅಗಡದೀನ್ ಸಲಾಮ್ ಬತ್ತೈತಿ ಬುದ್ಧಿ. ನಿನ್ನಾ ಮಗತ್ತೈನು ಗುಲಾಮಬುದ್ಧಿ

ಕೌರವ : ಏನಂದೆಯೊ ಚಾರಕ ||

ಸಾರಥಿ : ಅಲ್ಲ ಅಲ್ಲ, ನಾ ನಿಮ್ಮ ಗುಲಾಮ. ಚಕ್ರವ್ಯಹದ ಕೋಟಿಯಿಂದ ಬರೀ ರಥವನ್ನೂ ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುತ್ತೇನೆ ಪರಾಂಬರಿಸಬೇಕು ||

ಭಾಮಿನಿ

ಬರಿ ರಥವಾ ತಾ ಕಂಡು ಕೌರವ ಹರಹರ ಏನಾಯ್ತು

ಯೆನುತಲಿ ಕರೆದು ಸಾರಥಿಯನ್ನು ಕೇಳುತಲಿ ತವಕದೊಳು ||

ಕೌರವ : ಅಯ್ಯೋ ಹರಹರ, ಬರೀ ರಥವನ್ನು ನೋಡಿದ ಹಾಗಾಯಿತಲ್ಲ. ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರರು ಕಾಣುವರೆ, ಇಲ್ಲ ಏನು ಅಸಂಗತವಾಯಿತೋ ಕಾಣೆನಲ್ಲಾ. ಅಯ್ಯ ಚಾರಕ ಯಿತ್ತ ಬಾ. ನಿನ್ನ ರವಸನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇಯಾದರೆ ಗಾಬರಿಯಾದಂತೆ ತೋರುವುದು. ನಾನು ಕೇಳುವ ಮಾತಿಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡುವಂಥವನಾಗು ||

ರಾಗ ||ಆದಿತಾಳ

ಪದ

ಸೂತನೆ ಕೇಳು ರಥವನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿ ಯಾತಕೆ ತಂದೆ

ಭೀತಿಗಳೇನಿದು ಬಿಡು ವೃತ್ತಾಂತವ ನೀ ಪೇಳೆನ್ನ ಮುಂದೆ ||

ಕೌರವ : ಯಲ್ಲೆ ಚಾರಕ, ನಿನ್ನಾ ಮುಖಕಮಲವನ್ನು ನೋಡುವಲ್ಲಿ ಯೇನೋ ವಂದು ಅನಾಹುತ ವದಗಿದಂತೆ ಕಾಣುವದು. ಮತ್ತು ನೆನ್ನೆಯ ದಿವಸ ಚಕ್ರವ್ಯಹದ ಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರತಕ್ಕ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಚಂಚಲಪಡದೆ ವಂಚನೆಯಂ ಬಿಟ್ಟು ಯನ್ನ ಮುಂದೆ ಕೊಂಚ ಪೇಳುವಂಥವನಾಗು ಮತ್ತು ಪೇಳುತ್ತೇನೆ ಲಾಲಿಸುವಂಥವನಾಗು ||

ಪದ

ಗುರುವಿಲ್ಲದ ಬರಿ ರಥವನ್ನು ನೋಡಲು
ಕುಲಶೋಧ್ಯವನು ಹರಿಗಳ ಗೆಲಿದನೋ
ಅಳಿದನೆಲಾ ರಣದೊಳು ಅರುಹು ಯನಗೆಂದ ||

ಕೌರವ : ಯಲೈ ಚಾರಕ, ಗುರುಗಳಾದ ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರರು ಯಿಲ್ಲದ ಬರಿರಥವನ್ನು ನೋಡುವಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಂದೇಹವಾಗಿರುವುದು.
ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರರು ವೈರಿಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದರೋ ವೈರಿಗಳೇ ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರರನ್ನು ಗೆದ್ದರೋ ಅಲ್ಲಿ ನಡೆದ
ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಹೇಳುವಂಥವನಾಗು ||

ಪದ

ಯಿತ್ತ ಭಾಷೆಯೇನಾದುದೋ ದ್ರೋಣನು ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಗೆ
ಸರಿದಾ ವಿಸ್ತಾರದಿ ಪೇಳನುತಲಿ ಪೃಥ್ವೀಶನು ನುಡಿದ ||

ಕೌರವ : ಯಲೈ ಚಾರಕ ನನಗೆ ಮೃತ್ಯುವಾಗಿರುವ ಶತ್ರುಗಳಾದ ಪಾಂಡವರನ್ನು, ಜಯಪ್ರದವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡುವದಾಗಿ
ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರರು ಕೊಟ್ಟ ಭಾಷೆಯೇನಾಯಿತು. ದುಗುಡವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಪೇಳುವಂಥವನಾಗಯ್ಯೆ ಚಾರಕ.

ಸಾರಥಿ : ಅರೇ ಸ್ವಾಮಿ ಮಹಾರಾಜ್ ಸವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕು. ಹಾಗಾದರೆ ಹೇಳೋನಿ ಕೇಳಬೇಕು.

ಪದ

ದೊರೆಯೆ ಲಾಲಿಸಯ್ಯೆ ಪೇಳುವೆ ಜೀಯೆ
ದೊರೆಯೆ ಲಾಲಿಸಯ್ಯೆ, ಅರುಹುವರೆನಗೆ
ಅಂಜಿಕೆಯಪ್ಪುಹುದು ಮಹಾರಾಜ ಲಾಲಿಸೈ ||

ಸಾರಥಿ : ಮಹಾರಾಜ ನೆನ್ನೆ ದಿವಸ ನೋಡಿ, ರಣಾಗ್ರದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಂಗತಿಯನ್ನೂ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಲು ನನಗೆ ಭಯವಾಗುತ್ತೆ ಸುಳ್ಳು
ಹೇಳಲೋ ನಿಜ ಹೇಳಲೋ.

ಕೌರವ : ಯಲಾ ಅನು ನಾಯಕ. ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಬೇಡ ನಿಜವಾಗಿಯೆ ಹೇಳುವಂಥವನಾಗೊ.

ಸಾರಥಿ : ಹಾಗಾದರೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿ.

ಪದ

ಚಕ್ರವೈಹವ ಮಾಳ್ವರು ಮತ್ತದರಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಥಸುತನ ಕೊಂದರೂ

ಸಾರಥಿ : ಅರೇ ಸ್ವಾಮಿ ಮಹಾರಾಜ್, ಚಕ್ರವೈಹದ ಕೋಟೆವಳಗೆ ಅಭಿಮನ್ಯು ಅರ್ಜುನನ ಮಗ ಯಿವನನ್ನು ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರರು
ಸಂಹಾರ ಮಾಡಿದರು.

ಕೌರವ : ಯಲಾ ಚಾರಕ ಹಾಗಂದರೇನು ||

ಸಾರಥಿ : ಹಾಗಂದರೇನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಅಭಿಮನ್ಯು ಸತ್ತುಹೋದ.

ಕೌರವ : ಅನಂತರ ಏನಾಯಿತು.

ಪದ

ವೀರಪಾರ್ಥನು ಬಂದನು ಆಮೇಲೆ ಕೇಳು
ದ್ರೋಣನ ಗೋಣ ಮುರಿದನು ಮಹಾರಾಜ.

ಸಾರಥಿ : ಮಹಾರಾಜ, ಅಭಿಮನ್ಯು ಸತ್ತುಹೋದ ಮೇಲೆ ಯಿವರಪ್ಪ ನೋಡಿ ಅರ್ಜುನಪ್ಪ ಮೂರುಲೋಕಕ್ಕೆ ಗಂಡ ಅರ್ಜುನಪ್ಪ
ದ್ರೋಣಪ್ಪನಿಗೆ ಗೋಣ ಮುರಿದು ಜವರಪ್ಪನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟ.

ಕೌರವ : ಯಲಾ ಚಾರಕ ಹಾಗಂದರೇನು.

ಸಾರಥಿ : ಹಾಗಂದರೇನು ಹೀಗಂದರೇನು, ನಿಮ್ಮ ಗುರುಗಳಾದ ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರು ಯಮನ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು.

ಕೌರವ : ಯಲ ಹನುಮನಾಯಕ, ಹಾಗಾದರೆ ಗುರುಗಳಾದ ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರು ಪರಂಧಾಮವನ್ನು ಹೊಂದಿದರೇನೋ ಚಾರಕ.

ಸಾರಥಿ : ಅರೇ ಸಾಮಿ, ಅದು ನಮಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಸತ್ತೋದ ಕಾಣಯ್ಯ ಕೌರವಪ್ಪ

ಕೌರವ : ಶಿವಶಿವಶಂಭು ಹರಹರ ಗುರುಗಳಾದಂಥ ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರು ಮೃತಪಟ್ಟರಲ್ಲಾ, ದೈವವೇ ಯಿನ್ನಾದರು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ

ರಾಗ || ಅಷ್ಟತಾಳ

ಪದ

ಏನಾ ಮಾಡಲಿ ನಾನು ಪಾಂಡವರ ಸೋಲಿಪಡೆ
ದಾನವಾಂತಕನವರ್ಗ ಸಾರಥಿಯಾಗಿಹನೊ ||

ಕೌರವ : ಅಯ್ಯ ಹರಹರ ಅಯ್ಯ ಭಾಗವತರೆ, ನಾನಿನ್ನೇನು ಮಾಡಲಿ. ಭಂಡರಾದ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಯೀ ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ
ಯಿಡಕೂಡದೆಂದು ಯೆಷ್ಟೋ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟರು ಸಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸ್ವವರಂತ್ಯಾರಮಿಯಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯು ನರನಾದ
ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಸಾರಥಿಯಾಗಿರುವನಲ್ಲಾ, ಹರಹರ ಶಂಕರ ಪಾರ್ವತೀರಮಣ ಕಾಪಾಡು ಕಾಪಾಡು.

ಪದ

ನೋಡಿದರೆ ಪಾಂಡವರು ಕಡು ಪರಾಕ್ರಮಿಗಳು
ರೂಢಿಯೋಳ್ ಸಮನಾದ ಸುಭಟರಿಲ್ಲಾವರ್ಗ

ಕೌರವ : ಅಯ್ಯೋ ದೈವವೆ, ಭಂಡರಾದ ಪಾಂಡವರು ಯೀ ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಉದ್ಧಂಡ ಪರಾಕ್ರಮಿಗಳಾಗಿರುವರು. ಇವರನ್ನು ಜಯಪ್ರದ ಮಾಡುವಂಥ ಶೂರರು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಯಿಲ್ಲವಲ್ಲ ಏನು ಮಾಡುವಂಥವನಾಗಲಿ ಶಂಕರ ||

ಪದ

ಮೂರು ಲೋಕದೊಳೊಬ್ಬ ವೀರ ಅರ್ಜುನ
ಹೊರತು ಬೇರೆ ಭಟರಿನ್ನಿಲ್ಲಾ ಧಾರುಣಿ ವಳಗೆ ||

ಕೌರವ : ಅಯ್ಯೋ ದೈವವೆ, ಸ್ವರ್ಗ ಮರ್ತ್ಯ ಪಾತಾಳ ಯೀ ತ್ರಿಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ, ಅರ್ಜುನ ವಬ್ಬನೇ ಧೀರ ಹೊರತು ಅವನಂ ವೋಲ್ವ ವೀರರು ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ, ಶಿವ ಶಿವ ಏನು ಮಾಡುವಂಥವನಾಗಲಿ

ಪದ

ಬಲರಾಮನಿಹನೆಂದು ಬಹಳ ಧೈರ್ಯರದೊಳಿದ್ದೆ
ಯಿಳೆಯೋಳ್ ಭೂಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಆಯಿತು ಅವರ್ಗಿನ್ನೂ ||

ಕೌರವ : ಅಯ್ಯ ಹರಹರ, ಇದುವರೆವಿಗು ಬಲರಾಮದೇವರು ಇದ್ದರೆಂಬುದಾಗಿ ಪೂರಾ ಭರವಸೆ ಇತ್ತು. ಅದೃಷ್ಟಹೀನನಾದ ಕಾರಣ ಯಿದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗು ಕೂಡ ಭೂಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗು ವಂತದ್ದಾಯಿತು.

ಪದ

ಏನು ಮಾಡುವಂತವನಾಗಲಿ ಛಲದಂಕ ಭೀಷ್ಮಾ ಮಲಗಿದನು
ಮಂಚದಲಿ ಬಿಲ್ಲು ಮುರಿದು ವಿದುರಾನು ಮೊದಲೆ ಜಾರಿದನು ||

ಕೌರವ : ಅಯ್ಯ ಭಾಗವತರೆ, ಛಲದಂಕರಾದಂಥ ಭೀಷ್ಮಾಚಾರ್ಯರರು ಸರಳುಮಂಚದಲ್ಲಿ ಪವಡಿಸುವಂಥವರಾದರು. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಇದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ನಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನಾದ ವಿದುರನು ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಮುರಿದುಕೊಂಡು ಮೊದಲೆ ಜಾರಿಬಿದ್ದಂತವನಾದ. ಯಿಂತಾವರೆಲ್ಲ ಹೀಗಾದ ಬಳಿಕ ನಾನು ಪಾಪಿಷ್ಠನಲ್ಲವೆ ಶಂಕರ ಏನು ಮಾಡಲೊ ಪಾರ್ವತೀಶ.

ಪದ

ಗರುಡಿಯಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಧುರದೊಳಗೆ ಅಳಿವಾಯ್ತು
ಹರಕರುಣ ತಪ್ಪಿಹುದು ವರಲೀ ಫಲವೇನು ||

ಕೌರವ : ಅಯ್ಯ ಭಾಗವತರೆ, ಗರುಡಿಯಾಚಾರ್ಯರರಾದ ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರರು ಧುರದಲ್ಲಿ ಅಪಜಯವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಪರಂಧಾಮವನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ಶಂಕರ ನಾನಿಷ್ಟು ವ್ಯಥೆಪಟ್ಟು ಸಂಕಟಪಟ್ಟರೆ ಫಲವಿಲ್ಲಾ. ನಿನ್ನಾ ಕರುಣರಸವು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಯಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಸೇರಿದಳು. ನನ್ನಲ್ಲಿ ಅಪಜಯ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೇ ನೆಲೆಗೊಂಡಳು. ಆದಕಾರಣ ನನಗಿಷ್ಟು ಅನಾಹುತಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತಲ್ಲಾ ಮುಂದೇನು ಮಾಡುವಂಥವನಾಗಲಿ ಶಂಕರ ಗೌರೀಶ ||

ಭಾಗವತ : ಮಹಾರಾಜನೆ, ನೀನು ರಾಷ್ಟ್ರಾಧಿಪತಿಯಾಗಿ ಮುಂದೇನು ಮಾಡಲಿ ಯೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದರೆ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ.
ರಾಜಸನ್ನಾಹದಿಂದ ವೈರಿಗಳನ್ನು ಜಯಪ್ರದವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಯ್ಯ ಕೌರವೇಶ್ವರ

ಕೌರವ : ಅಯ್ಯ ಭಾಗವತರೆ, ಹಾಗಾದರೆ ನನ್ನ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಗುರುಪುತ್ರರಾದ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮರು ನನಗೆ ಬಾಹುಬಲವಾಗಿರುವರಾದ ಕರ್ಣ
ಯಿವರೀವರರನ್ನೂ ಯೀ ಕ್ಷಣವೇ ಬರಮಾಡಿ ||

ಭಾಗವತ : ಮಹಾರಾಜನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಯೀ ಕ್ಷಣವೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ ||

(ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ ಬರುವಿಕೆ)

ಪದ

ಹರಿ ನಾರಾಯಣ ವೇದಪರಾಯಣ
ಶ್ರೀಪತಿ ಕಮಲಾ ಕಾಂತಾಹರೆ ನಾರಾಯಣನೆಂಬೊ ನಾಮದ
ಬೀಜ ನಾರದ ಬಿತ್ತಿದ ಧರೆಯೊಳಗೆ ಹರಿ ನಾರಾಯಣ ||

ಸಾರಥಿ : ನಾರಾಯಣ ನಾರಾಯಣ ನರೋಹರಿ ಶೀರೇಹರಿ ಕುಪ್ಪಸಹರಿ ರವಿಕೆ ಹರಿ ಹೋಂ ಹೋಂ ||

ಭಾಗವತ : ನಮಗೊಂದು ಹತ್ತು ಇಷ್ಟತ್ತು ಹೋರಿ ||

ಸಾರಥಿ : ಯೇನಕ್ಕಯ್ಯ ಭಾಗವತರೇ ||

ಭಾಗವತ : ಹೋರಿ ಹೋರಿ

ಸಾರಥಿ : ಯೇನಿರಯ್ಯ ಹೋರಿಗಳು ಬೇಕಾದರೆ ಇತ್ತಲಾಗಿ ಮೂಡಲಾಗಿ ಹೋಗೋಣ, ಹೋರಿಗಳ ಕೊಳ್ಳೋಣ. ಅವುಗಳನ್ನು
ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಗಂಡಸಿ ಬಾರೆ ಸಂತೆಯಲ್ಲಿ ಲಾಭಕ್ಕೆ ಮಾರೋಣ ದುಡ್ಡು ತಕ್ಕೊಳ್ಳೋಣ.

ಭಾಗವತ : ಅದನ್ಯಾರು ಕೇಳಿದರು ||

ಸಾರಥಿ : ಮತ್ತಿನ್ನೇನು ಕೇಳಿದಿರಯ್ಯ ||

ಭಾಗವತ : ರಂಗಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದವರ ನಾಮಧೇಯವೇನು ||

ಸಾರಥಿ : ಆಹಾ, ಭಾಗವತರೆ ನಮ ನಾಮದೇಹವನ್ನು ಕೇಳಿದಿರಾ ಈ ದೇಹಕ್ಕೆ ಯಿದೇನಾಮ ಯೀ ನಾಮಕ್ಕೆ ಇದೇ ದೇಹ.

ಭಾಗವತ : ಅದನ್ಯಾರು ಕೇಳಿದರು ಸ್ವಾಮಿ.

ಸಾರಥಿ : ಮತ್ತಿನ್ನೇನು ಕೇಳಿದಿರಯ್ಯ.

ಭಾಗವತ : ಸ್ವಾಮಿ ತಮ ನಾಮಕರಣವನ್ನೂ ಕೇಳಿದಿರ. ಕಳೆದ ಕ್ಷಾಮದಲ್ಲಿ ಧಾತು ಸಂವತ್ಸರದೊಳಗೆ ಹಣಕ್ಕೆ ಸೇರು, ಗೋವು ಚಂದ್ರವಿತ್ತು. ಆವಾಗ್ಗೆ ನಮಗೆ ತರಬೇಕು ಯೆಂದರೆ ಕೈಲಿ ಕಾಸಿಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟೆವು. ಯಿದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ಯಿವರಂಥ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಸುಂಠದ ಗೋಡೆಗೆ ಮುಖವನ್ನು ಹಾಗೂ ಹೀಗೂ ಉಜ್ಜೋಣ ಅದೇನು ಆವಾಗ್ಗೆ ಕರಗಿತ್ತೋ ಬೆಳ್ಳಗಿತ್ತೋ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಗೊತ್ತು ನೋಡ್ರವು ಇಷ್ಟೇ.

ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ : ಅಯ್ಯ ಭಾಗವತರೆ, ಶಾಪಾದಪಿ ಶರಾದಪಿಗಳಾದ ಕಲಶಜರ ಮಕ್ಕಳು ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಾಚಾರ್ಯರರೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಲ್ಲಿದೆ ನೋಡಪ್ಪ.

ಭಾಗವತ : ಪೂಜ್ಯರೆ ಯೀ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಬೇಕಾದ ಕಾರಣವೇನೈ ದೇವಾ, ಕರುಣಪ್ರಭಾವ.

ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ : ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವು ರಾಷ್ಟ್ರಾಧಿಪತಿಯಾದ ಕೌರವೇಶ್ವರನ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕಾದ ಕಾರಣ, ನೋಡುವೆನು ಮಹರಾಜರು ಧಾವಲಿರುವರು ಕಾಣೆನಲ್ಲಾ.

ಭಾಗವತ : ಹಾಗಾದರೆ ಅವರು ದರ್ಬಾರದಲ್ಲಿ ವಡ್ಡೋಲಗಸ್ತರಾಗಿರುವರು.

ಕೌರವ : ಗುರುಪುತ್ರರ ಪಾದಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕಾರ.

ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ : ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಯ್ಯ ಸುಯೋಧನ ಭೂಪಾಲ.

ಕೌರವ : ಪೂಜ್ಯರೆ ಯೀ ಪೀಠವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಬೇಕು.

ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ : ಮಹಾರಾಜನೆ ಆಗಲಯ್ಯ ಸಂತೋಷ. ನಮ್ಮನ್ನೂ ಕರೆಸಿದ ಕಾರಣವೇನು ಹೇಳು.

ಕೌರವ : ಕರ್ಣನು ಬರಲಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ : ಮಹಾರಾಜನೆ ಹಾಗಾದರೆ ಕರ್ಣನನ್ನೂ ಕರೆಸುವವನಾಗಯ್ಯ ಕುರುಪತಿ

ಕೌರವ : ಪೂಜ್ಯರೆ ತಮ್ಮ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಕರೆಸುವೆ ಯಲಾ ಚಾರಕ, ನನಗೆ ಬಾಹುಬಲವಾಗಿರುವ ರಾಧಾಪುತ್ರನಾದ ಕರ್ಣಭೂಪತಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವಂಥವನಾಗು.

ಸಾರಥಿ : ಮಹಾರಾಜನೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಈ ಕ್ಷಣವೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವೆನು

(ಕರ್ಣನ ಬರುವಿಕೆ)

ಭಾಗವತ : ಭಳಿರೆ ರಾಜಾಧಿರಾಜ ರಾಜಕೀರ್ತಿ ಮನೋಹರ ಜನೋದ್ಧಾರ ವೀರ ಪರಿವಾರ ಬಹುಪರಾಕು.

ಕರ್ಣ : ಬನ್ನಿರಯ್ಯಿ ಬನ್ನಿರಿ

ಭಾಗವತ : ತಾವು ಯಾರು ತಮ್ಮ ಸ್ಥಳ ನಾಮಾಂಕಿತ ಯಾವುದು, ಹೇಳುವಂಥವರಾಗಿರಿ.

ಕರ್ಣ : ಅಯ್ಯ ಭಾಗವತರೆ ವಂಗದೇಶಕ್ಕೆ ಯಾರೆಂಬುದಾಗಿ ಕೇಳಬಲ್ಲೆರಿ.

ಭಾಗವತ : ರಾಧೇಯನಾದ ಕರ್ಣಭೂಪತಿಯೆಂದು ಕೇಳಿಬಲ್ಲೆವು.

ಕರ್ಣ : ಹಾಗೆಂದುಕೊಳ್ಳಬೌದು ||

ಭಾಗವತ : ಬಂದ ಕಾರಣವೇನು.

ಕರ್ಣ : ಬಹಳ ಬಹಳವುಂಟು.

ಕರ್ಣಾರ್ಜುನರ ಕಾಳಗ

ಕೌರವ : ಅಯ್ಯ ಕರ್ಣ, ನಿನಗೆ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಅತಿರಥ ಮಹಾರಥರು ಮುಂತಾಗಿ ಅನೇಕ ಜನ ಪ್ರಮುಖರನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲವೆ. ಹೀಗೆ ಯಿದ್ದರು ಕೂಡ ನಿನಗೆ ಸಂಭವಿಸಿದ ಅಪಾಯವೇನಯ್ಯ ಕರ್ಣ.

ಕರ್ಣ : ಹೇ ರಾಜೋತ್ತಮನೆ, ನನಗೆ ಸಂಭವಿಸಿದ ಅಪಾಯವನ್ನು ನನ್ನ ನಾಲಿಗೆಯಿಂದ ಹೇಳಲು ಅಂಜುತ್ತೇನೆ. ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲಾ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಲಾಲಿಸಬೇಕು ||

ಪದ

ರಾಯ ಕೇಳೈಯ್ಯ ರಿಪುರಾಜೀವ ಸರಿಯಂಬೆ
ಯನಗೆ ಅಹುದು ವೊಂದರೋಳ್ ಕೊರತೆ ||

ಕರ್ಣ : ಹೇ ರಾಜೋತ್ತಮನೆ, ವೈರಿಗಳೆಂಬ ಕಮಲ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಈ ವೀರ ಮದ್ದಾನೆಯಂತಿರುವ ಶೂರನಾದ ಯನಗೆ ಪಾಂಡವರ ಸಂಹಾರ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ದೊಡ್ಡದಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಹಾರಾಜನೆ, ನಳಿನವನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುವ ಕರಣಗೆ ನಾಗಯಂತ್ರ ಇಲ್ಲದಂತೆ, ವೊಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸಂಭವಿಸಿದ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಮತ್ತೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಪದ

ಬಾಯಿಂದ ಬಗುಳಿದರಪ್ಪನೆ ಸಾರಥಿಯುಪಾಯವ ಕಾಣದೆ ಪಿಸುಣ ನಾನಾದೆ ||

ಕರ್ಣ : ಮಹಾರಾಜನೆ ವಚನ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದೆಯಾದರೆ, ನನ್ನ ಭಾಗದ ಜಯಶೀಲೆಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಸಾರಥಿ ದೊರೆಯುವನೆ. ಹೇ ರಾಜನೆ ನನ್ನ ಕೈ ಚಮತ್ಕಾರಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಸಾರಥಿಯಿಲ್ಲದೆ ಹೋದ್ದರಿಂದ ಜೈನ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವನಾದೆನು. ಮುಂದೆ ಜಯಶೀಲನಾಗುವ ನಿನ್ನಾ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನಯ್ಯಾ ದೊರೆಯೆ.

ಕೌರವ : ಅಯ್ಯ ಕರ್ಣ, ಕೈ ಚಮತ್ಕಾರಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಸಾರಥಿಯಿಲ್ಲದೆ ಹೋದ್ದರಿಂದ ಜೈನದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದನೆಂದು ಹೇಳುವೆಯಲ್ಲಾ, ವಳ್ಳೇದು. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರು ಸಾರಥಿಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಜಯಶೀಲರಾಗಿದ್ದಾರೇನಯ್ಯಾ ಕರ್ಣ.

ಕರ್ಣ : ಮಹಾರಾಜನೆ ಹಾಗಾದರೆ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಪದ

ಹಿಂದೆ ಮಾತಲಿಯಿಂ ಕೊಂದ ದೈತ್ಯನ ರಾಮ
ಯಿಂಧುಧರ ಕಮಲಜನ ಸಾರಥಿಯ ಬಲದಿ
ಅಂದು ತ್ರಿಪುರವ ಗೆಲಿದುಕೊಂಡ ದೈತ್ಯರನೆಲ್ಲಾ
ಯಿಂದೆನಗೆ ಯಿಲ್ಲದಿರೆ ಹೊಂದಿತಪಜಯವು ||

ಕರ್ಣ : ಮಹಾರಾಜನೆ, ಪೂರ್ವಯುಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮದೇವರಿಗೆ ಮಾತಲಿಯು ಸಾರಥಿಯಾದ್ದರಿಂದ ರಾವಣ ಕುಂಭಕರ್ಣರೆಂಬ ದೈತ್ಯರನ್ನು ಗೆದ್ದಂಥವರಾದರು. ಅಲ್ಲದೆ ತ್ರಿಪುರ ದಹನದಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪರಶಿವನಿಗೆ ಕಮಲಜನಾದ ಬ್ರಹ್ಮನು ಸಾರಥಿಯಾದ್ದರಿಂದ ದಿಗ್ಗಂತಿಗಳಾದಂಥ ರಾಕ್ಷಸರು ಮರಣ ಹೊಂದಿದರು. ಸಾರಥಿ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಅಪಜಯ ಕಾರಣವಾಯಿತೈಯ್ಯ ದೊರೆಯೆ.

ಕೌರವ : ಅಯ್ಯ ಕರ್ಣ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ ಕೇಳು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಭಾಮಿನಿ

ಯಿನಸುತನ ದುಂಮಾನವನು ಕೇಳುತ ಕುರುಕುಲಾಗ್ರಣಂಗರುಹೆ
ಸಂತೈಸಿ ಕರ್ಣನ ಮಮತೆಯಲಿ ಯನಗಿರುವ ಯೇಕಾದಶಿ
ಅಕ್ಷೋಹಿಣಿಯ ಮಾರ್ಬಲದೊಳಗೆ ನಿನ್ನಯ ಮನಕೆ
ಬಂದಾತನಂ ಸಾರಥಿ ಕೊಡುವೆ ತಾನೆಂದ ||

ಕೌರವ : ತ್ಯಾಗದೋಳ್ ಪರಿಪೂರ್ಣನಾದ ಹೇ ಕರ್ಣನೇ ಕೇಳು, ಯನಗಿರತಕ್ಕ ಹನ್ನೊಂದು ಅಕ್ಷೋಹಿಣಿ ಮಾರ್ಬಲದಲ್ಲಿ, ನಿನಗೆ ಯಾರು ಬೇಕು ಹೇಳಿದ್ದೇಯಾದರೆ ಯೀಗಲೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ವೊಪ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ ಜಾಗ್ರತೆ ಹೇಳೈಯ್ಯ ಕರ್ಣ ||

ಕರ್ಣ : ಅಯ್ಯ ಕೌರವೇಶ್ವರ ಹಾಗಾದರೆ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ ಲಾಲಿಸಬೇಕು ||

ಪದ

ಯಂದ ಮಾತನು ಕೇಳಿ ರವಿಜಾತ ಮನದೊಳು
ಮಂದಹಾಸದಿ ನಗುತ ಅಂದು ರಾಯನಲಿ ಪೇಳಿದನು
ತನ್ನಯ ಮನಕೆ ಬಂದಂಥ ಸಾರಥಿಯ ||

ಕರ್ಣ : ಹೇ ರಾಜೇಂದ್ರನೆ, ಮದಗಜ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ವೀರ ಕಂಠೀರವನಾದ ಯನ್ನ ವಿಜ್ಞಾಪನೆಯನ್ನು ಲಾಲಿಸಿ, ತಮ್ಮ ವಚನಾಮೃತವನ್ನು ಕೇಳಿ ಆನಂದ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದೆನು. ಪರಂತು ನನ್ನಯ ಮನಸ್ಸಿನ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನೂ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಕರ್ಣ : ಸಮೀರನಂತೆಸೆವ ಮಹಾರಾಜನೆ ಕೇಳು. ಮಾದ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ದೊರೆಯಾದ ಶಲ್ಯ ಭೂಪತಿಯು ಸಾರಥಿತನದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಸಂಪೂರ್ಣನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರಯುಕ್ತ ಯೇನಾದರು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು ಆತನ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಸಾರಥಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನೇಮಿಸಿಕೊಟ್ಟರೆ, ನಿನ್ನ ವೈರಿಗಳಾದ ಪಾಂಡವರನ್ನೂ ಕ್ಷಣ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಜಯಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನಯ್ಯ ದೊರೆಯೆ.

ಕೌರವ : ಕರ್ಣ ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಜಯಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೀಯೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳುವಂಥವನಾಗು.

ಪದ

ಇದಕೆ ಯೋಚನೆ ಯಾಕೆ ಕರತಂದುಕೊಡುವೆನು
ಮುದದೊಳು ಮಾವನನು ಹಗೆಯ ಗೆಲ್ಲುವ ಭಾರ
ನಿನ್ನಾದೆಂದೆನುತಲಿ ಮದನಪುರುಷ ನಡೆದಾ ||

ಕೌರವ : ವೈರಿಗಳೆಂಬ ಮದಗಜ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ವೀರ ಕಂಠೀರವನಾದ ಹೇ ಕರ್ಣನೆ, ಇದಕ್ಕಾತಕ್ಕೆ ಚಿಂತೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೀಯೆ. ಶಲ್ಯ ಭೂಪತಿಯು ದೂರದವನಲ್ಲಾ. ಕೇವಲ ಪರಮಬಾಂಧವ ಯನಗೆ ಮಾವನಾಗಬೇಕು. ಆತನನ್ನೂ ಕರೆತಂದು ಸಾರಥಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ನನ್ನ ಕೆಲಸ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನನ್ನ ಶತ್ರುಗಳಾದ ಪಾಂಡವರನ್ನೂ ಮೃತ್ಯುವಿಗೆ ತುತ್ತು ಮಾಡಿಸುವುದು ನಿನ್ನಾ ಕೆಲಸ. ಹಾಗಾದರೆ ಮದ್ರ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬರುವೆನಯ್ಯ ಕರ್ಣ.

ಕೌರವ : ಯಲಾ ಚಾರಕ ಯೀ ಕ್ಷಣವೆ ಮದ್ರ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಕತ್ತಲೆಯಾಗಿರುವದು, ಕೈ ಲಾಂದ್ರಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೊರಡುವಂಥವನಾಗು ||

ಸಾರಥಿ : ಮಹಾರಾಜನೆ ಹುಕುಂ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವೆನು ನಡೆಯಿರಿ ಜಾಗ್ರತೆ ಹೋಗೋಣ ||

ಭಾಮಿನಿ

ಇತ್ತ ಕರ್ಣಗೆ ಪೇಳಿ ಕುರುಪತಿ ಬಂದ ಕೈದೀವಿಗೆಯ ಬೆಳಕಲಿ
ಸಂಧಿಸಿದ ನಿಶೆಯೊಳಗೆ ಬರುತ್ತಿದರ್ ಶಲ್ಯನೃಪಾಲನರಮನೆಗೆ ||

ವಚನ : ಯೀ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಕೌರವೇಶ್ವರನು ಕತ್ತಲೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಕೈ ಲಾಂದ್ರಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮಾದ್ರ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬರುವಲ್ಲಿ, ಆ ಮಾದ್ರ ದೇಶಕ್ಕೆ ದೊರೆಯಾದ ಶಲ್ಯನೃಪಾಲನು ಯಾವ ರೀತಿ ವಡ್ಡೋಲಗಸ್ಥನಾದನು ಯಂದರೆ

(ಶಲ್ಯ ಭೂಪತಿ ಬರುವಿಕೆ)

ಭಾಗವತ : ಭಳಿರೇ ರಾಜಾಧಿರಾಜ ರಾಜಕೀರ್ತಿ ಮನೋಹರ ||

ಶಲ್ಯ : ಬನ್ನಿರೈಯ ಬನ್ನಿರಿ ||

ಭಾಗವತ : ತಾವು ಯಾರು ತಮ್ಮ ಸ್ಥಳ ನಾಮಾಂಕಿತ ಯಾವುದು?

ಶಲ್ಯ : ಮದ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಯಾರೆಂಬುದಾಗಿ ಕೇಳಬಲ್ಲೆರಿ.

ಭಾಗವತ : ಶಲ್ಯ ಭೂಪತಿಯೆಂದು ಕೇಳಿಬಲ್ಲೆವು ||

ಶಲ್ಯ : ಹಾಗೆಂದುಕೊಳ್ಳಬೌದು.

ಭಾಗವತ : ಬಂದಂತೆ ಕಾರಣವೇನು?

ಶಲ್ಯ : ಬಹಳ ಬಹಳ ಉಂಟು.

ಭಾಗವತ : ಮತ್ತೇನಾಗಬೇಕು.

ಶಲ್ಯ : ನಮ್ಮ ಕಡೆ ಸಾರಥಿಯನ್ನು ಕರೆಸಿಕೊಡುವಂಥವರಾಗಿರಿ. ಮಹಾದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವನು.

ಕೌರವ : ಮಾವಯ್ಯನವರ ಪಾದಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕಾರ

ಶಲ್ಯ : ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಯ್ಯ ಮಹಾರಾಜನೆ. ಯೀ ನಿಶಿರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಯನ್ನಾ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದ ಕಾರಣವೇನು?

ಭಾಮಿನಿ

ತಂದು ಕಾಣಿಕೆಯಿತ್ತು ಚರಣಕೆ ವಂದಿಸುತ ದುಮಾನದಿಂದಿರೆ

ಬಂದುದೇನೈ ನೃಪತಿ ಎನುತಪ್ಪಿದನು ಮದ್ರೇಶಾ ||

ಕೌರವ : ಹೇ ಮಾವಯ್ಯ, ಮೆಯಾರದಾರ್ಥವಾಗಿ ಪಾದಕ್ಕೆ ನಾನು ತಂದು ವಪ್ಪಿಸಿರುವ, ಯೀ ಮುತ್ತು ರತ್ನ ವಜ್ರ ವೈಷ್ಣೋಯರ ಮುಂತಾದ ಕಪ್ಪ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನೂ ಸಮರ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ||

ಶಲ್ಯ : ಅಯ್ಯ ಕೌರವೇಶ್ವರಾ, ನೀನು ತಂದಂಥ ಕಪ್ಪ ಕಾಣಿಕೆಯು ಯನಗೆ ಸಮರ್ಪಕವಾಯಿತು ಪೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳುವಂಥವನಾಗು ||

ಪದ||ರಾಗ ||ಅಷ್ಟತಾಳ

ಏನಯ್ಯ ಕುರುಕುಲಾಗ್ರಣಿಯೆ ಬಹು ಬಳಲಿದೆ

ದುಮಾನವೇನು ಪೇಳು ಯೀಗಲು ಬಂದಿಹ

ಕೊರತೆಯ ಯನ್ನೊಳು ಪೇಳು ಯೆಂದನು ಶಲ್ಯನು

ಶಲ್ಯ : ಅಯ್ಯ ಕೌರವೇಶ್ವರ, ಯೀವತ್ತಿನ ದಿವಸ ನಿನ್ನಾ ಬರುವಿಕೆಯನ್ನು ನೋಡುವಲ್ಲಿ ಯನ್ನಿಂದ ಆಗಬೇಕಾದದ್ದೇನೋ ವಂದು ಕಾಯಿರಭಾಗವಿರುವಂತೆ ತೋರುವದು, ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಮುಖಕಮಲವು ಕಂದಿರುವದು. ನಿನಗೆ ಬಂದಿರತಕ್ಕ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಹೇಳುವಂಥವನಾಗಯ್ಯ ಕೌರವೇಶ್ವರ

ಕೌರವ : ಮಾವಯ್ಯ ಹಾಗಾದರೆ ಬಿನ್ನವಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ ಲಾಲಿಸಬೇಕೋ ಮಾವಯ್ಯನವರೆ.

ಪದ

ಮಾವ ಕೇಳಯ್ಯ ನಿಮ್ಮೊಡನೊಂದು ಕಾಯರವ
ಭಾವಿಸಿ ಬಂದೆ ನಾನು ನಿಮ್ಮನುಗ್ರಹ ಮಾಡಿದರೆ
ಪಾಂಡುಸುತರು ಯಾವ ದೊಡ್ಡೀತು ಭಾನುಸುತಗೆ

ಕೌರವ : ಹೇ ಮಾವಯ್ಯ, ತಾವು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದಂತೆ ನಿಮ್ಮಿಂದ ಆಗಬೇಕಾದ ವಂದು ಕಾಯರ ಭಾಗವಿರುವುದು. ಖರೆ, ಆದರೆ ನೀವು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪೂರ್ಣ ಕಟಾಕ್ಷವಿಟ್ಟರೆ, ಪಾಂಡವರು ಉಂಟಲ್ಲಾ ಯನ್ನಾ ವೈರಿಗಳು, ಯಿವರು ನನಗೆ ಬಾಹುಬಲವಾಗಿರುವ ಭಾನುಸುತನಾದ ಕರ್ಣನಿಗೆ ಯೀಡಾಗಲಾರರು.

ಶಲ್ಯ : ಅಯ್ಯ ಕೌರವೇಶ್ವರ ವಳ್ಳೇದು ನನ್ನಿಂದ ಯೇನಾಗಬೇಕು. ಹೇಳು ನೋಡುವ.

ಕೌರವ : ಮಾವಯ್ಯ ಹಾಗಾದರೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಪದ

ಕರ್ಣಗೆ ನೀವು ಸಾರಥಿಯಾಗಿ ರಣದಲ್ಲಿ ವಹಿಸಬೇಕು
ವಿಕ್ರಮವ ಯನ್ನಯ ಕೊರಳಿಗೆ ವೊಡ್ಡಿದ ಖಡ್ಗ
ತೆಗೆಸಿದರೆನ್ನುವ ಬಿರುದಾಗುವದು ಮಾವ ||

ಕೌರವ : ಮಾವಯ್ಯ ಕರ್ಣನಿಗೆ ಸಾರಥಿಯಾಗಿ ರಥವನ್ನೂ ನಡೆಸಿದರೆ ನನ್ನಾ ವೈರಿಗಳನ್ನು ಕರ್ಣನು ವಂದುಕಡೆಯಿಂದ ದಿಗ್ಬಲವನ್ನು ಕೊಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾನೆ. ಯೀಗ್ಯೆ ಆ ಪಾಂಡವರು ನನ್ನಾ ಕೊರಳಿಗೆ ವೊಡ್ಡಿದ ಖಡ್ಗದಂತಿರುವರು. ಯೀ ಖಡ್ಗವನ್ನು ನೀವು ತೆಗೆಸಿದರೆಂಬುದಾಗಿ ಭುವನದೊಳ್ ಬಿರುದಾಗುವದು. ಮಾವಯ್ಯ ಶಿರಸಾವಹಿಸಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತೇನೆ. ಕರ್ಣನಿಗೆ ಸಾರಥಿಯಾಗಬೇಕು. ಯಿಷ್ಟೇ ನನ್ನ ವಿಜ್ಞಾಪನೆ ಮಾವಯ್ಯನವರೆ.

ಭಾಮಿನಿ

ನುಡಿಯ ಕೇಳುತ ಶಲ್ಯ ಕಲ್ಪದ ಕಡಲೊಡೆದ ತೆರನಂತೆ
ರೋಷದಿ ಕುರುಪತಿಗಾಗ ಘುಡುಘುಡಿಸುದಿಂತೆಂದ ||

ಶಲ್ಯ : ಯಲಾ ಕೌರವ, ಯೇನು ಮಾತು ಬಗುಳಿದಂಥವನಾದೆ. ಧಗಡಿ ನಿನಗೆ ನಾಲಿಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಬಂತು. ಮೂದೇವಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳೋ ಪಾಮರ.

ಭಾಮಿನಿ

ನುಡಿ ನುಡಿಗೆ ಯಿನ್ನೊಮ್ಮೆ ಗಂಟಲ ಕಡಿದು ಕೊರಳಿಗೆ
ಅಹುತಣ ಮಾಡುವೆನುತ ಮದ್ರಾಧಿಪನು ಖತಿಗೊಂಡ ||

ಶಲ್ಯ : ಯಲಾ ಕೌರವ, ಮತ್ತೊಂದು ಸಾರಿ ಯೀ ಮಾತು ನಿನ್ನ ನಾಲಿಗೆಯಿದ ಹೊರಟರೆ ನಿನ್ನ ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ಹಿರಿದು, ಕೊಬ್ಬುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊರತಿಯೆಂಬ ಭೂತಪ್ರೇತಗಳಿಗೆ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡಿಸೇನು ಹುಶಾರ್.

ಪದ||ರಾಗ ||ತ್ರಿಪುಡೆ

ಯೀನ ಬೊಗಳಿದೊ ಯಲವೋ ಕೌರವ ಆಳುವಡಿದೆ
ಸೂತಗೆ ನಾನು ಪೇಳಿ ಫಲವೇನಿನ್ನ ನಿನ್ನ ಕೊಳತನವ ||

ಶಲ್ಯ : ಯಲಾ ಕೌರವ, ಸನ್ನಿ ಹಿಡಿದ ಕುನ್ನಿಯಂತೆ ಯಂಥಾ ಮಾತು ಬಗುಳಿದಂಥವನಾದೆ. ವೀರಾಧಿವೀರನಾದ ಯನ್ನನ್ನು, ಹೀನ ಕುಲದಲ್ಲಿ ವುಟ್ಟಿದಂತಾ ಕರ್ಣನಿಗೆ ಆಳು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದೆಯಾ. ನಿನ್ನಾ ಖೂಳ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನೂ ಏನ ಹೇಳಲೊ ಮೂಢ ಆಧಮ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು ||

ಪದ

ಆವ ದೇಶಾಧಿಪನೋ ರವಿಜನೋ ಹೀನಕುಲದಲಿ
ಉದಿಸಿದವನಿಗೆ ನಾನು ಸಾರಥಿಯಾಗೆ ನಿನಗೆ ಸುಮಾನವಹುದೇ

ಶಲ್ಯ : ಯಲಾ ಕೌರವ, ಆ ರವಿಜ ಅಂದರೆ ಕರ್ಣನು ಯಾವ ದೇಶದವನೋ ಯಾವ ಕುಲದವನೋ. ಹೀನ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದಂಥ ಕರ್ಣನಿಗೆ, ನಾನು ಸಾರಥಿಯಾದರೆ ನಿನಗೆ ಸಂತೋಷವೇನೋ ಪಾಪಿ ಪರಮ ಕುರುವೆ, ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು ಭ್ರಷ್ಟ ಪರಮ ಪಾಪಿಷ್ಟ.

ಪದ

ನೀನು ಮಾಡಲ್ಲದಡೆ ನಿನ್ನಯ ಸೂನುಗಳು ಸಹಜಾತರೂ
ಕಾಲಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತು ಸಾಧಿಸಿ ಭೂಮಿಯನ್ನೂ

ಶಲ್ಯ : ಯಲಾ ಕೌರವ, ಕರ್ಣನ ಕಾಲಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಚಾಕರಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಿನಗೆ ಕೊರತೆಗೆ ಕಾರಣವಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನಾ ತಮ್ಮಂದಿರುಂಟಲ್ಲ, ದುಶ್ಯಾಸನ ಮೊದಲೊಂದು ಯಿವರು ಮಾಡಲಿ. ಅಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ನಿನ್ನಾ ಮಕ್ಕಳು ಉಂಟಲ್ಲಾ ಲಕ್ಷಣಾದಿಗಳು ಯಿವರಿಂದ ಮಾಡಿಸು. ಯೀ ಧರಿತ್ರಿ ಮೇಲಣ ಆಸೆಯು ನಿನಗಿರತಕ್ಕ ಭಾಗದಲ್ಲಿ, ನೀನೇ ಅವನಲ್ಲಿ ಚಾಕರಿಯಂ ಮಾಡಿ ನವುಕರಿಯಲ್ಲಿರಬಹುದೋ ಪೋಕರಿ. ಹೇ ಭಿಕಾರಿ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಯೀ ಮಾತು ಹೇಳೀಯಾ ತುಚ್ಛನೆ ಯಚ್ಚರ ||

ಕೌರವ : ಮಾವಯ್ಯ ದೊಡ್ಡ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಬೇಕು. ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ ಕೋಪ ಮಾಡಲಾಗದು.

ಪದ||ರಾಗ ||ಅಷ್ಟತಾಳ

ಮಾವ ಕೋಪವ್ಯಾಕೈ ನಾ ಪೇಳ್ಳ ಮಾತುಗಳಿಂದೇನೈಯ್ಯ
ಪರರ ಆಪತ್ತಿಗಾಗಿ ಕಾಯಬೇಕೆಂದು ಚರಣದೊಳಗೆ ಯರಗಿ
ಅರುಹಲವನೂ ಕೇಳಿ ಮರುಗಿದ ಪಾಮರನು
ಎಂಬುವ ನುಡಿ ಅರಿಯದಲೆ ನೀವು ಮಾವ ಕೋಪವ್ಯಾಕೈ

ಕೌರವ : ಹೇ ಮಾವಯ್ಯ, ಕೋಪವ್ಯಾತಕ್ಕೆ ಮಾಡುತ್ತೀರ. ಶಾಂತರಾಗಿ. ನಾನು ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕುಂದಕವೇನು. ಅಲ್ಲದೆ, ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪರೋಪಕಾರ ದೊಡ್ಡದು, ಯಿದನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಾವು ತಿಳಿದವರೇ ಹೊರತು ಮೂಢರಲ್ಲಾ. ಮಾವಯ್ಯ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಯೋಚಿಸಬೇಕೋ ದೇವ ಪ್ರಾಣಸಂಜೀವ ||

ಶಲ್ಯ : ಅಯ್ಯ ಕೌರವೇಶ್ವರ, ವಳ್ಳೇದು ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರು ಸಾರಥಿ ಬಲದಿಂದ ದಿಗ್ವಿಜಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವರೇನೈಯ್ಯ ಕೌರವೇಶ್ವರ ಹೇಳು ನೋಡುವ.

ಕೌರವ : ಮಾವ ಹೀಗೆ ಕೇಳಿರಿ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೋ ಮಾವ ಪ್ರಾಣ ಸಂಜೀವ.

ಪದ

ಅಮರರ ಕಾಯಲೆಂದು ತಪಸಿದ್ಧ ಕಮಲ ಸಂಜಾತರಂದು
ವಲಿದು ಸಾರಥಿಯಾಗಿ ಗೆಲಿವರು ತ್ರಿಪುರವ ನರಗೆ ಸಾರಥಿಯಾದ
ಹರಿಯು ಕಂಡರೆ ಯೀಗ ಮಾವ ಕೋಪವು ಯಾತಕ್ಕಯ್ಯ ||

ಕೌರವ : ಮಾವಯ್ಯ, ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ತ್ರಿಪುರಗಳನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪರಶಿವನಿಗೆ ಚತುರ್ಮುಖನಾದ ಬ್ರಹ್ಮನು ಸಾರಥಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲವೆ, ಮತ್ತು ಲೋಕ ಕಂಟಕರಾಗಿದ್ದ ರಾವಣ ಕುಂಭಕರ್ಣರೆಂಬ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಲು ಶ್ರೀ ರಾಮಚಂದ್ರಮೂರ್ತಿಯವರಿಗೆ ಮಾತಲಿಯು ಸಾರಥಿಯಾಗಲಿಲ್ಲವೆ ಮಾವಯ್ಯ. ಯಿದು ಹೋಗಲಿ, ತಮ್ಮ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೆ ಹಾಲಿ ನರನಾದ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಮೂರುತಿಯೂ ಸಾರಥಿಯಾಗಲಿಲ್ಲವೆ ಮಾವಯ್ಯ. ಯಿದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಘನವಾದ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ತಂದು ಯೋಚನೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಿ ಕೃಪೆಯಿಟ್ಟು ಕಾಪಾಡಬೇಕೆ ಮಾವ.

ಶಲ್ಯ : ಅಯ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಾಧಿಪನೆ ವಳ್ಳೇದು. ಯೀ ಕರ್ಣನು ಯಾವ ದೇಶಕ್ಕಾದರೂ ದೊರೆಯೋ ಹ್ಯಾಗೆ ಮತ್ತು ಯುದ್ಧ ಸಂನಾಹದಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಶೂರನೇನಯ್ಯ ಕೌರವೇಶ್ವರ.

ಕೌರವ : ಮಾವಯ್ಯ ಹಾಗಾದರೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

ಪದ

ವಂಗ ದೇಶಾಧಿಪನು ರವಿಜನು ಮತ್ತೆ ಸಂಗರದೊಳು
ಶೂರನು ಭಂಗವೇನವನೊಳು ಪೇಳೋ
ಭಾವನೆ ಯಂದು ತುಂಗವಿಕ್ರಮನಾಗ
ನಮಿಸುತ್ತಲಿಂತೆಂದ ಮಾವ ಕೋಪವು ಯಾತಕ್ಕಯ್ಯ ||

ಕೌರವ : ಮಾವಯ್ಯ, ಯೀ ರವಿಜಾತನಾದ ಕರ್ಣನು ವಂಗದೇಶಕ್ಕೆ ದೊರೆಯಾಗಿರುವನಲ್ಲದೆ ಸಂಗರದಲ್ಲಿ ರಣಶೂರ. ತರಣಿ ಸುಕುಮಾರ ತ್ಯಾಗದೋಳ್ ಪರಿಪೂರ್ಣ ವೀರ, ಕರ್ಣನೆಂದು ವಿಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿರುವನಯ್ಯ ಮಾವ.

ಶಲ್ಯ : ಅಯ್ಯ ಕೌರವೇಶ್ವರ ಕರ್ಣನಿಗೆ ಸಾರಥಿಯಾಗುವ ಮಾತು ಹಾಗೆ ಯಿರಲಿ. ವೃತ್ತರೋತ್ತರ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳೋಣ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು

ಭಾಮಿನಿ

ತ್ರಿಪುರವ ಗೆಲಿದ ಮುರಹರಗಂತು ಸಾರಥಿಯಾದ ಬ್ರಹ್ಮನು
ನಿಂತು ಕಾದಿದನ್ಯಾರು ತ್ರಿಪುರವು ಯಿನ್ನೆಂತು ಪುಟ್ಟಿದುದು

ಶಲ್ಯ : ಅಯ್ಯ ಕೌರವೇಶ್ವರಾ, ಈಶ್ವರ ಮಹದೇವರಿಗೆ ಕಮಲಜನಾದ ಬ್ರಹ್ಮನು ಸಾರಥಿಯಾಗಿ ತ್ರಿಪುರವನ್ನು ನಾಶ
ಮಾಡಿದರೆಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳುವೆಯಲ್ಲಾ. ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಯಿದ್ದರೆ ಪುರಮಹೇಶ್ವರನಿಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಚತುರ್ಮುಖನಾದ
ಬ್ರಹ್ಮನು ಸಾರಥಿಯಾದ ತ್ರಿಪುರಾ ಪಟ್ಟಣವು ಹ್ಯಾಗೆ ಹುಟ್ಟಿತು. ಯಿದರ ಪೂರ್ವಾಪರವನ್ನೂ ಸಾಂಗವಾಗಿ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ
ಹೇಳುವಂಥವನಾಗು ||

ಭಾಮಿನಿ

ಯಿಂತೆದೆಲ್ಲವನರುಹಬೇಕೆನೆ ಸಂತಸದಿ ಕುರುರಾಯ
ಪೇಳಿದಂತೆ ಚರ್ಮಾಂಬರನು ಗೆಲುವನು ಮಾಧ್ಯ ಭೂಪತಿಗೆ

ಕೌರವ : ಮಾವಯ್ಯ, ಹಾಗಾದರೆ ತ್ರಿಪುರ ದಹನ ಸಂಗತಿಯನ್ನೂ ಸವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ

ಭಾಮಿನಿ

ಮಾವ ಕೇಳ್ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ತಾರಕಾಸುರನ ಸುತರಾದ
ತಾರಕಾಕ್ಷ ವೀರ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾಲಿ ಕಮಲಲೋಚನರೆಂಬುದಾಗಿ
ಮೂರುಜನ ದೈತ್ಯರುದಿಸಿದರಿಳೆಯೊಳು ||

ಕೌರವ : ಹೇ ಮಾವಯ್ಯ, ತತ್ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ತಾರಕಾಸುರನೆಂಬ ರಾಕ್ಷಸನಿಗೆ ತಾರಕಾಕ್ಷ, ವೀರ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾಲಿ
ಕಮಲಲೋಚನರೆಂಬುದಾಗಿ ಮೂರು ಜನ ರಾಕ್ಷಸರು ಲೋಕ ಕಂಟಕರಾಗಿ ವೃದ್ಧವಿಸುವಂಥವರಾದರು.

ಭಾಮಿನಿ

ಮೇಲು ತಪದಲಿ ಮಯನ ಮೆಚ್ಚಿಸಿ ಕೇಳು ರಜಕದಿ
ಕಬ್ಬಿಣದಿ ಲೋಹದಿ ಮೂರು ಪುರವನು ಅಂತರಿಕ್ಷದಲಿ ||

ಕೌರವ : ಹೇ ಮಾವಯ್ಯ, ಅಂತಪ್ಪ ರಾಕ್ಷಸರು ಮಯನ ಕುರಿತು ಘೋರ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿ, ಮಯನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸಿ ಆತನಿಂದ
ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ರಜತದಲ್ಲಿ ವೊಂದು, ಕಬ್ಬಿಣದಲ್ಲಿ ವೊಂದು, ಲೋಹದಲ್ಲಿ ವೊಂದು ಯೀ ಮೂರರಲ್ಲಿ ಶತಯೋಜನ ಪ್ರಾಕಾರವುಳ್ಳ
ಮೂರು ಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನೂ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡಂಥವ ರಾದರು ಮಾವಯ್ಯ.

ಭಾಮಿನಿ

ಆಳುತಲಿ ತಾವ್ ಕೊಟ್ಟರಂಜಿಕೆಗಳನು ಅಮರರಿಗೆ
ಅಮರರು ತಾಳಲಾರದೆ ಶಶಿಮೌಳಿಗರುಹಲು ಅಭಯವನು
ಕೊಡುತ ಕಾಲಹರನಸುರರ ಸಂಹರಿಸಲೆಂದು

ಕೌರವ : ಹೇ ಮಾವಯ್ಯ, ಅಂತಪ್ಪ ರಾಕ್ಷಸರು ಮಹಾಬಲಶಾಲಿಗಳಾಗಿ ಯಿಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಕೊಡಲು, ಯಿವರ
ವುಪಟಳವನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ ಯಿಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲ ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಬಂದು ಶಶಿಮೌಳಿಯಾದ ಯೀಶ್ವರ ಮಹದೇವರಲ್ಲಿ ದೂರನ್ನು
ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು, ಅಂತಪ್ಪ ಮಹದೇವನು ರಾಕ್ಷಸರ ವುಪಟಳವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಅಭಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಪುರದಹನಕ್ಕೆ
ಹ್ಯಾಗೆ ಬಂದರು ಯೆಂದರೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಭಾಮಿನಿ

ಧರಣಿಯೆ ರಥಗಾಲಿಗಳು ಹಿಮಕರನು ಭಾಸ್ಕರನು ಬ್ರಹ್ಮ ಸಾರಥಿ
ತುರಗಗಳೆ ವೇದಗಳು ಹಿಮಾಚಲವೆ ಧನುವಾಯ್ತು.

ಕೌರವ : ಮಾವಯ್ಯ, ಅಂತಪ್ಪ ಯೀಶ್ವರ ಮಹದೇವರಿಗೆ ಯೀ ಭೂಮಿಯೆ ರಥವಾಗಿ, ಸೂರ್ಯರ ಚಂದ್ರರ ಆ ರಥಕ್ಕೆ ಯೆರಡು
ಗಾಲಿಗಳಾಗಿ, ಬ್ರಹ್ಮ ಸಾರಥಿಯಾಗಿ, ಚತುರ್ವೇದಗಳು ಧನುಸ್ಸಾಗಿ ಮಾವಯ್ಯ ಯೀ ಮೇರೆ ಸನ್ನಾಹವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಮುಂದೆ
ಹೇಳುವೆನು ಕೇಳು.

ಭಾಮಿನಿ

ವುರಗಪತಿಯೆ ಸೂತ್ರ ಲಕ್ಷ್ಮೀವರನೆ ಬಾಣಗಳಾಗಿ
ಯೀ ಪರಿಯೊಳಗೆ ಸದೆಬಡಿದ ಹರನು ಅನಂತ ರಾಕ್ಷಸರ.

ಕರ್ಣಾರ್ಜುನರ ಕಾಳಗ

ಕರ್ಣ : ಅಯ್ಯ ಭಾಗವತರೆ ನಮ್ಮ ದೊರೆಯಾದ ಕೌರವೇಶ್ವರ ಧಾವಲ್ಲಿ ಯಿರುತ್ತಾರೆ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಡುವಂಥವರಾಗಿರಿ.

ಭಾಗವತ : ಒಡ್ಡೋಲಗಸ್ತರಾಗಿ ಇದ್ದಾರೆ.

ಕರ್ಣ : ಗುರುಪುತ್ರರಾದಂಥ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮರ ಪಾದಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕಾರ.

ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ : ನಿನಗೆ ಜಯವಾಗಲಯ್ಯ ರಾಧಾ ಪುತ್ರನೆ ||

ಕರ್ಣ : ರಾಷ್ಟ್ರಾಧಿಪತಿಯಾದ ಮಹಾರಾಜರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ.

ಕೌರವ : ಹೀಗೆ ಬಾರಯ್ಯ ಕರ್ಣ ರಿಪುಕುಲಜೀರ್ಣ ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ, ಮೇಲಕ್ಕೆಳಯ್ಯ ಕರ್ಣ.

ಕರ್ಣ : ಮಹಾರಾಜರೆ, ಗುರುಪುತ್ರರಾದ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮರು ಯನ್ನನ್ನು ಸಹ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡ ಕಾರಣವೇನು ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗಲಯ್ಯ
ದೊರೆಯೆ ||

ಕೌರವ : ಅಯ್ಯ ಕರ್ಣ ಹಾಗಾದರೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಲಾಲಿಸು.

ಭಾಮಿನಿ

ಯನುತ ಭೂಪಾಲಕನು ತಾ ಮರುಗಿ ಮನದೊಳಗೆ
ಗೆಲುವ ಕಾಣದೆ ಗುರುಸುತ ಯಿನಸುತಾದಿಗಳೆಲ್ಲ
ಮೌನದೊಳಿರಲು ತಾ ಕಂಡು ||

ಕೌರವ : ಸ್ವಾಮಿ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಾಚಾರ್ಯರೆ ಅಯ್ಯ ಕರ್ಣ, ನೀವುಗಳೆಲ್ಲ ಹೀಗೆ ಮೌನವನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಬಳಿಕ ನನ್ನ ಗತಿ ನನಗಾಯಿತು.
ಅಯ್ಯ ಕರ್ಣ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಲಾಲಿಸು ||

ರಾಗ ||ಜಂಪೆ

ಪದ

ಯಾತಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಮೌನ ಪಿಡಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಕೈಯ್ಯ
ಭೂತಳಾಧಿಪರೆಲ್ಲಾ ಧುರದಿ ಬಳಲಿದಿರೇ

ಕೌರವ : ಸ್ವಾಮಿ ಗುರುಪುತ್ರರೆ ಅಯ್ಯ ಕರ್ಣ, ಅದೃಷ್ಟಹೀನನಾದ ಯನಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ ನೀವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಮೌನವನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು
ತೊಳಲುವಿರಲ್ಲಾ. ಶಿವಶಿವ ವೃಥಾ ಧುರದೋಳ್ ಬಳಲುವಂಥವರಾದಿರಿ ಶಂಕರ ಮತ್ತೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ||

ಪದ

ನಾನು ಪುಣ್ಯವಿಹೀನನಾದ ಬಳಿಕೆಲ್ಲರು ಯೇನ
ಮಾಡುವಿರಯ್ಯ ಯಂಮೊಡನೆ ಭಟರು ||

ಕೌರವ : ಸ್ವಾಮಿ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮರೆ, ಅಯ್ಯ ಕರ್ಣ, ನನ್ನ ದುರ್ಭಾಗ್ಯಕ್ಕೆ ನೀವುಗಳೆಲ್ಲ ಏನು ಮಾಡುವಿರಿ. ನೀವಿಷ್ಟು ಶ್ರಮಪಟ್ಟರು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲಾ.
ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಾನು ಪುಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೀನ. ಆಯರೆ ಹಿಂದೆ ನಡೆದದ್ದು ಹೋಗಲಿ. ಮುಂದೆ ವೈರಿಗಳ ಸಂಹಾರ ಮಾಡಲು ತಕ್ಕ
ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೇನಿರಯ್ಯ ಗುರುಪುತ್ರರೆ ||

ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ : ಮಹಾರಾಜನೆ ಸುಯೋಧನ ಭೂಪಾಲ, ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಚಿನ್ನಾಗಿ ಲಾಲಿಸು.

ಪದ್ಯ

ಯನಲು ಕೇಳುತಲಾಗ ಗುರು ತನುಜ ಪೇಳಿದನು
ಯನಗೆ ಪಿತನಳಿದ ವಾರ್ತೆಯನೂ ಕೆಣಕದಿರೂ

ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ : ಮಹಾರಾಜನೆ, ಯೀ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕಷ್ಟವೆ ತನ್ನದು ಹೇಳುವುದು ವಾಸ್ತವ. ಯೀಗ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ತಂದೆಯವರು ಮೃತಪಟ್ಟ ದುಃಖವನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಸಾಕಾಗಿರುವುದು, ಹೀಗಿರಲು ಮತ್ತಷ್ಟು ಬೇಗೆಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ನಮ್ಮ ಉದರವನ್ನೂ ಉರಿಸಬೇಡವೆಂದೂ ದೊರೆಯೆ, ಮತ್ತು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

ಪದ

ಜನಪನೇ ಸಿರಿವಂತ ಕಡುಪಾಪಿಗಳು ನಾವ್
ನಿಮಗೆ ಯಂಮಿಂದಾಯ್ತು ಧುರದೋಳಪಜಯವು

ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ : ಅಯ್ಯ ಕೌರವೇಶ್ವರ, ನೀನೇನೋ ಭಾಗ್ಯವಂತ ಖರೆ. ನಾವುಗಳೇನೋ ಬಡಪಾಪಿಗಳು ನಂಮ ತಂದೆಯವರು ಮೃತಪಟ್ಟರು ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಗತಿ ನಮಗಾಯಿತು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಿನಗೆ ನಮ್ಮಿಂದ ಅಪಜಯ ಬರುವುದಾಯಿತಲ್ಲಯ್ಯ ಕೌರವೇಶ್ವರ ||

ಕೌರವ : ಸ್ವಾಮಿ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಾಚಾರ್ಯರರೆ, ತಾವಿಷ್ಟು ಬೇಸರಪಟ್ಟು ಮಾತನಾಡಬೇಡಿರಿ. ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಪದ

ಗುರುತನುಜನು ನೀವ್ಯಾಕೆ ಕೋಪಿಸುವಿರಿ ಧುರದೋಳ್
ಇಚ್ಛಾಮರಣಿಗಳು ತೆರಳಿದರು.

ಕೌರವ : ಸ್ವಾಮಿ ಗುರು ಬಾಲಕ, ಯಾತಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ತಾವಿಷ್ಟು ಕೋಪವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ. ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯವರಾದ ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರು ಸ್ವಯಿಚ್ಛೆಯಿಂದ ಮರಣವಾದರಂತೆ ಮತ್ತೆ ಬೇರೆಯಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ನಡೆದ ಮಾತು ನುಡಿದು ಫಲವೇನು. ಯಿಲ್ಲಿಗೆ ಮರೆತುಬಿಟ್ಟು ಮುಂದೆ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಜಯಿಸತಕ್ಕ ಹದನವನ್ನು ಹೇಳುವಂಥವರಾಗಿರಿ ||

ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ : ಮಹಾರಾಜನೆ, ಹಾಗಾದರೆ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಜಯಿಸತಕ್ಕ ಉಪಾಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳುವಂಥವನಾಗೋ ಕೌರವೇಶ್ವರ.

ರಾಗ ||ಆರಭಿ ||ತ್ರಿಪುಡೆ

ಪದ

ಮಂತ್ರಾಗಮದಿ ಪಂಕಜವದನೆಯರು ಶೋಭಾನದಿಂದಲಿ
ದಳಪತಿತ್ವಂ ತರಣಿ ಸುತನಿಗೆ ವಿರಚಿಸೆಂದ ||

ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ : ಮಹಾರಾಜ ಸುಯೋಧನ ಭೂಪಾಲ, ಈ ಕ್ಷಣವೆ ಹಸ್ತಿನಾವತಿಯನ್ನು ಮಕರತೋರಣದಿಂದ ಅಲಂಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ, ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತದಿಂದ ಮತ್ತು ಭೂಸುರೋತ್ತಮರಿಂದ ಮುಹೂರ್ತವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ, ನಿನಗೆ ಬಾಹುಬಲವಾಗಿರುವ ಯೀ ಕರ್ಣನಿಗೆ ದಳಪತಿಪಟ್ಟವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ನಿನ್ನಾ ವೈರಿಗಳಾದ ಪಾಂಡವರ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುವಂಥವ ನಾಗ್ಯೆ ಕೌರವೇಶ್ವರಾ.

ಕರ್ಣ : ಸ್ವಾಮಿ ಗುರುಪುತ್ರರೆ ಚಲೋ ಮಾತು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದಿರಿ. ಶಹಬಾಸ್ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಚಿಂತೆ ಇಲ್ಲಾ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ ಲಾಲಿಸಬೇಕು.

ಪದ

ಯೆನಲು ಕೇಳುತ ಅರ್ಕಸಂಭವ ಜನಪನೆದುರಿಗೆ ಪೇಳ್ಳನಾಕ್ಷಣ

ನಿನಗೆ ಯೋಗ್ಯವು ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯ ಕೆಲಸವೆಂದು ||

ಕರ್ಣ : ಸ್ವಾಮಿ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಾಚಾರ್ಯರರೆ ನನಗೆ ದಳಪತಿಪಟ್ಟವನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕೆಂಬುದಾಗಿ ಮಹಾರಾಜರಲ್ಲಿ ಹೇಳುವದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಯೀ ಮುಂಚೆ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯವರು ವಹಿಸಿಕೊಂಡ ದಳಪತಿಪಟ್ಟವನ್ನು ನೀವೇ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ವೈರಿಗಳ ಮೇಲೆ ತೆರಳಬೇಕಲ್ಲದೆ ನನಗೆ ಸಲ್ಲತಕ್ಕದಲ್ಲಾ. ಅವುದೋ ಅಲ್ಲವೋ ಯೋಚಿಸಬೇಕು

ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ : ಅಹುದಯ್ಯ ಕರ್ಣ, ನೀನು ಹೇಳತಕ್ಕ ಮಾತು ವೊಪ್ಪಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲೂ ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಗವಿರುವದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

ಪದ

ದ್ವಿಜರಿಯೋಗ್ಯವೆ ಕೇಳು ರಣದಭ್ಯುದಯಗಳು ಧಾವತ್ತೆ ಬಲ್ಲೆವು

ತ್ರಿಜಗದೊಳು ನಿನಗೆ ಮೆರೆ ಪೋಗು ರಣವಿಜಯಕೆಂದ ||

ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ : ಅಯ್ಯ ಕರ್ಣ ನಾವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು. ನಮಗೆ ರಣಾಗ್ರ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಯೋಗ್ಯವೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಿನ್ನಂಥ ವೀರಾಧಿವೀರನಿಗೆ ಸಲ್ಲತಕ್ಕಂತದ್ದು. ರಣಾಗ್ರದಲ್ಲಿ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ಹಿಡಿಯತಕ್ಕದ್ದು ಹೇಳಯ್ಯ ಕರ್ಣ.

ಕರ್ಣ : ಸ್ವಾಮಿ ಪೂಜ್ಯರೆ ಹೀಗೆ ಹಿಡಿಯಬೇಕು.

ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ : ಇಗೋ ಹಿಡಿಯತಕ್ಕದ್ದು ಹೀಗೆ.

ಕರ್ಣ : ಹಾಗಲ್ಲ ಸ್ವಾಮಿ ಹೀಗೆ ಹಿಡಿಯಬೇಕು.

ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ : ನಮಗೆ ಇದು ತಿಳಿಯದು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಮಾತಿಗೆ ಪ್ರತಿಕೂಲವಿಲ್ಲದಂತೆ ದಳಪತಿಪಟ್ಟ ವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಪಾಂಡವರ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ತೆರಳಿ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಯಶೋಲಾಭವನ್ನು ತರುವಂಥವನಾಗಯ್ಯ ಕರ್ಣ.

ಕರ್ಣ : ಸ್ವಾಮಿ ಹಾಗಾದರೆ ತಮ ಮಾತಿಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಉತ್ತರಿಸುವುದಿಲ್ಲಾ, ಆಗಲಿ ದಳಪತಿಪಟ್ಟವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಪಾಂಡವರ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸನ್ನದ್ಧನಾಗುತ್ತೇನೆ ದೇವ ಪ್ರಾಣಸಂಜೀವ.

ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ : ಅಯ್ಯ ಕೌರವೇಶ್ವರಾ, ಕರ್ಣನನ್ನು ವಡಂಬಡಿಸಿದ ಹಾಗಾಯಿತು. ಸಾವಕಾಶವೇಕೆ ಕರ್ಣನಿಗೆ ದಳಪತಿಪಟ್ಟವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಡಂಗೂರವನ್ನು ಹೊಡೆಸುವಂಥವನಾಗು.

ಕೌರವ : ಅಪ್ಪಣೆ ಹೊಡೆಸುತ್ತೇನೆ. ಯಲಾ ಚಾರಕ, ಯೀ ದಿವಸ ಕುರುಬಲದಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಗದೋಳ್ ಪರಿಪೂರ್ಣ ವೀರ ಕರ್ಣನಿಗೆ ದಳಪತಿ ಪಟ್ಟವಾಯಿತೆಂದು ಮುಂದಾಗಿ ಡಂಗೂರವನ್ನು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಹೊಡೆಯುವಂಥವನಾಗೋ ಚಾರಕ.

ಚಾರಕ : ಮಧ್ವೇಕಾರಣ ಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೇ ನನ್ನ ತಮಟೆಗತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಮದಲೆ ಹಾಕು. ಮತ್ತೇ ಸಾತೀರನಿ ತಮಟೆಗತ್ತು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಕುರುಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ಣಪ್ಪನಿಗೆ ದಳಪತಿ ಪಟ್ಟವಾಯಿತು.

ಭಾಮಿನಿ

ಧರಣಿಪತಿ ಕೇಳಿತ್ತ ನುಡಿಗಳ ಹರುಷವನು ತಾಳುತ್ತ ಮನದೊಳು
ಧುರಕೆ ದಳಪತಿ ಕರ್ಣನೆಂದೊಡೆಯಿಸಿದನು ಡಂಗುರವ
ತರಣಿ ತಲೆದೋರಿದನು ಮೂಡಣಗಿರಿಯ ಶಿಖರದಿ
ಆ ಕ್ಷಣಕೆ ಧರಣಿ ಬೆಳಗಿತ್ತುನುದಯ ಕಾಲವನು ||

ಕರ್ಣ : ಅಯ್ಯ ಭಾಗವತರೆ, ಯೀ ಮುಹೂರ್ತದೊಳ್ ಪೂರ್ವಾದ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ತಂದೆಯಾದ ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣನು ವೃದ್ಧವಿಸುವ ಸಮಯವಾಗಿರುವುದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿ.

ಪದ

ತಂದೆಯ ಭರವ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ ಕರ್ಣನು ಸ್ಥಾನಂಗ ವಿರಚಿಸುತ್ತ
ತಂದೆಗೆ ಅರ್ಪ್ಯವನಿತ್ತ ಕ್ಷಣದೊಳು ಬಂದೆರಗಿದ ರಥವ ||

ಕರ್ಣ : ಅಯ್ಯ ಭಾಗವತರೆ, ಪೂರ್ವಾಚಲದಲ್ಲಿ ಸಪ್ತಾಶ್ವರಥಾರೂಡನಾದ ಯನ್ನಾ ಜನಕನು ಜನಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಜಾಗ್ರತೆ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಮಡಿಯನ್ನುಟ್ಟು, ನಿತ್ಯಾಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು ತಂದೆಯವರಿಗೆ ಅರ್ಪ್ಯಪ್ರದಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಂಥವನಾದೆ. ಯಿನ್ನಾದರೂ ರಥಾರೋಹಣನಾಗುತ್ತೇನೆ ನೋಡಿರಿ. ಯಲಾ ಚಾರಕ, ರಥವನ್ನೂ ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ಬರುವಂಥವನಾಗು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳುವಂಥವನಾಗು.

ಕರ್ಣ : ಅಯ್ಯ ಭಾಗವತರೆ, ಶರ ಶಾಲೆಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿ ಯನಗೆ ಅಸ್ತ್ರಶಸ್ತ್ರ ಪ್ರಯೋಗೋಪ ಸಂಹಾರಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಿದಂಥ ಪರಶುರಾಮ ದೇವರಿಗೆ ಪಾದಾಭಿವಂದನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ. ಕರಂಗಳಲ್ಲಿ ಶರಗಳನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಂಥವನಾದೆ. ಯಿನ್ನಾದರೂ ಗುರುಪುತ್ರರಲ್ಲಿ ಶರಗಳನ್ನು ಹರಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಸ್ವಾಮಿ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮರೆ, ವೈರಿಗಳ ಸಂಹಾರ ಮಾಡಲು ಯೀ ಶರಗಳನ್ನೂ ಹರಸಿ ಆಶೀರ್ವಾದವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕರಕಮಲಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಿಸಬೇಕೈ ದೇವ ಪ್ರಾಣ ಸಂಜೀವ.

ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ : ಅಯ್ಯ ಕರ್ಣ, ಶರಗಳನ್ನು ಹರಸಿಕೊಡುವೆನು ಕೇಳು || ಜಯವಾಗಲಿ ಶರಗಳನ್ನೂ ಹರಸಿದ್ದೇನೆ ಕರಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಂಥವನಾಗೈ ಕರ್ಣ.

ಕರ್ಣ : ಪೂಜ್ಯರೆ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಬೇಕು.

ಪದ

ಕುರುಪತಿಗಾಕ್ಷಣ ಕರವನು ಮುಗಿಯುತ್ತ ಧುರಕಪ್ಪಣೆ ಕೇಳಿ
ತರಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಹೊಂಬಟ್ಟಲೋಳ್ ವೀಳ್ಯವ ತರಣಿಸುತ್ತನ ಕಳುವೆ ||

ಕರ್ಣ : ರಾಷ್ಟ್ರಾಧಿಪತಿಯಾದ ಕೌರವೇಶ್ವರನೇ ಇಗೋ ಕೈಮುಗಿಯುತ್ತೇನೆ. ಭಂಡರಾದ ಪಾಂಡವರ ಮಂಡೆಯನ್ನೂ ದಂಡಧರನಂತೆ ದಂಡಿಸಿ ಚಂಡಾಡಲು ಹೊರಟಿರುವೆನು. ವೀಳ್ಯವನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಡುವಂಥವನಾಗು.

ಕೌರವ : ಕರವನ್ನು ಒಡ್ಡಯ್ಯ ಕರ್ಣ, ತಗೋ ವೀಳ್ಯವನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಜಯಶೀಲನಾಗಿ ಯಶೋಲಾಭವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರುವಂಥವನಾಗೈಯ್ಯ ಕರ್ಣ ||

ಪದ

ಕರೆಯೊರ ಪಾಂಡುಕುಮಾರರನೀಗಲು ಬರಲಿಂದಿನ ಆಹವಕೆ
ಗುರುಗಳು ಭೀಷ್ಮರ ಗೆಲಿದಿಹ ಗರ್ವವ ಮುರಿವೆನು ಯೀ ಕ್ಷಣಕೇ ||

ಕರ್ಣ : ಯಲಾ ಚಾರಕ, ಯಿವತ್ತಿನ ರಣಾಗ್ರದಲ್ಲಿ ತಬ್ಬಲಿಗಳಾದ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಕರೆಯಿರಿ. ಪಾಮರರು ಯೀ ಮುಂಚೆ ಗುರುಗಳಾದ ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರರು ಕೃಪಾಚಾರ್ಯರರು ಮೊದಲಾದ ಅಂಡ ಮುಖಂಡರನ್ನು ಗೆದ್ದಂಥ ಗರ್ವವನ್ನೂ ಮುರಿಯುತ್ತೇನೆ. ಜಾಗ್ರತೆ ಯೀ ಷಂಡರನ್ನೂ ತೋರಬಾರದೇನು ಸೇವಕ ಭವತ್ಪುಣಪಾವಕ.

ಭಾಮಿನಿ

ಯಿಂತು ಕರ್ಣನು ದಳ ಸಹಿತಲವನಾಂತು ಪಾಂಡುಕುಮಾರರ
ಸೇನೆಗೆ ಅಂತಕನ ತೆರನಂತೆ ಕೋಪದಿ ಬಂದು ಹುಡುಕಿದನು ||

ಕರ್ಣ : ಅಯ್ಯೋ, ಯಿವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಪಾಂಡವರ ಸೇನೆಗೆ ಅಂತಕನ ತೆರನಂತೆ ನುಗ್ಗಿ ಎಷ್ಟೂ ಹುಡುಕಿದರು, ಆ ಕಳ್ಳರು ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ ವಳ್ಳೇದು ಯಿರಲಿ.

ಭಾಮಿನಿ

ಪಂಥವುಳ್ಳಡೆ ಬರಲಿ ಪಾರ್ಥನು ನಿಂತು ನೋಡಲಿ ಭೀಮಯೇರಲಿ
ಕಂತುಹರನನು ಮರೆಯಾ ಪಾರ್ಥನು ಬಿಡನು ತಾನೆಂದ ||

ಕರ್ಣ : ಹರಹರ ಅಂತಪ್ಪ ಅಧಮರಾದ ಭೀಮಾರ್ಜುನರಿಗೆ ಪಂಥವಿರತಕ್ಕ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಯನ್ನ ಯದುರು ತಾಕಿದ್ಧೇಯಾದರೆ ಯೀವತ್ತಿನ ದಿವಸ, ಯೀ ದಗಡಿಗಳು ತ್ರಿಪುರಾಂತಕನಾದ ಕಾಲರುದ್ರನ ಮರೆಬಿದ್ದರು ಯೀ ರಣಭೂಮಿಗೆ ದಿಗ್ಬಲಿಯನ್ನು ಕೊಡದೆ ಬಿಟ್ಟರೆ ನಾನು ಕರ್ಣನೆ ಮತ್ತು ಸೂರ್ಯರಸುತನೆ ಅಲ್ಲಾ.

ಪದ||ರಾಗ ||ತ್ರಿಪುಡೆ

ಧುರಕೆ ದಳಪತಿಯಾದ ಕರ್ಣನು ಯೆಂದೆಂಬ
ಬಿರುನುಡಿಯ ವಾಕ್ಯವ ಕೇಳಿ ಸರಿದುಹೋದರು ಕಳ್ಳ
ಭೀಮ ಪಾರ್ಥರನು ಹಿಡಿತರುವುದಿಲ್ಲಾ ಯೆಮ್ಮೊಳೆಂದ ||

ಕರ್ಣ : ಯಲಾ ಚಾರಕ, ಕುರುಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇನಾಧಿಪತ್ಯವು ಕರ್ಣನಿಗೆ ಆಯಿತೆಂಬ ವಾತರಮಾನವನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ಚೋರರಾದ ಭೀಮಾರ್ಜುನರು ಎಲ್ಲಿ ಕದ್ದು ಹೋಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರನ್ನೂ ಬೇಧಿಸಿ ಎಳೆತರುವಂಥವರು ಯಾರೂ ಯಿಲ್ಲವಲ್ಲ. ಏನು ಮಾಡುವಂಥವನಾಗಲೋ ಸಿವಸಿವಾ ||ಆಹಾ ಗೌರೀಶ

ಪದ

ಹಲ್ಲುಗಳುದುರಿದ ಭೀಷ್ಮಾ ಹಾರುವನು ಶರಗುರುವ
ಗೆಲಿದನೆಂಬುವ ಗರ್ವವನ್ನು ಇನ ನಂದನನ ಮುಂದೆ ತೋರಲಿ
ಕ್ಷಣದೊಳಗೆ ಬಣಗು ಪಾಂಡವರ ಬರ ಹೇಳು ||

ಕರ್ಣ : ಯಲಾ ಚಾರಕ. ದಂತಭಗ್ನರಾದ ಮುದಿಹಾರುವ ಭೀಷ್ಮ ದ್ರೋಣಾದಿಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದನೆಂಬಹಂಕಾರವು ಬಹುಶಃ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಯಿರಬೌದು, ಅದಂತಿರಲಿ. ಅಂಥ ಪರಾಕ್ರಮವೆ ಅರ್ಜುನನಿಗಿರುವ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸೂಯರ ಕುಮಾರನಾದ ಈ ವೀರಕರ್ಣನಲ್ಲಿ ತೋರಲಿ, ಈ ಕ್ಷಣವೆ ಬರಹೇಳುವಂಥವನಾಗೋ ಸಾರಥಿ ಸಂಧಾನ ಸಂಮತಿ.

ಪದ

ಅಂತು ಕಾದುವ ಧೈರ್ಯರವಿಲ್ಲದೆ ಧರ್ಮಜನು ಬಂದು
ಕುರುಪತಿಗೆರೆಗೆ ಯೆಂದಿಗು ಭಯವಿಲ್ಲದಂತೆ ಕಾಯುವೆನು
ಯೆಂದೆಂಬ ನುಡಿಯ ನರನು ಕೇಳನೂ ||

ಕರ್ಣ : ಯಲಾ ಚಾರಕ, ಯನ್ನೆದುರು ನಿಂತು ಕಾದುವ ಧೈರ್ಯರವು ಧರ್ಮರಾಯನಿಗೆ ಯಿಲ್ಲದೆಯಿದ್ದ ಬಳಿಕ ನಮ್ಮ ದೊರೆಯಾದ ಕೌರವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಕಪ್ಪಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ವಪ್ಪಿಸಿ ಶರಣಾಗತನಾದರೆ, ಆ ಪಾಂಡವರನ್ನೂ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಯಿದಕ್ಕೆ ಸಂಗತಿಯೊ ಹ್ಯಾಗೆ ತಿಳಿಯುವಂಥವನಾಗೋ ಚಾರ.

ಭಾಮಿನಿ

ನುಡಿಯ ಕೇಳುತ ಪಾರ್ಥ ಕಲ್ಪದ ಕಾಲಭೈರವನಂತೆ ಗರ್ಜಿಸಿ
ಕೋಲ ತೂಗುತ ಬಂದು ನಿಂತನು ಕರ್ಣನೆದುರಿನಲಿ

ಅರ್ಜುನ : ಯಲಾ ದುರ್ನೀತನಾದ ಕರ್ಣನೆ, ಹಿಂದೆ ಬಗುಳುವುದರಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಸಮಾನ ಯಾರು ಇಲ್ಲ ಕಂಡೆಯಾ ||ಯೀಗ ಯದುರು ನಿಂತಿದ್ದೇನೆ. ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳುವಂಥವನಾಗೋ ಭೀ ನತದೃಷ್ಟ ||

ಪದ||ರಾಗ ||ರೂಪಕತಾಳ

ಯಲವೋ ಸೂತ ತನಯ ನೀನು ಬಂದೆ ಸಮರಕೀಗ
ಯೇನ ಹೇಳಲೆನ್ನಾ ಪುಣ್ಯ ನೀನೆ ದೊರೆತೆಲಾ ||

ಅರ್ಜುನ : ಯಲವೋ ಸೂತಜನಾದಂಥ ಕರ್ಣನೆ, ಯೀವತ್ತಿನ ದಿವಸ ನೀನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸನ್ನದ್ಧನಾಗಿ ಬಂದದ್ದು ನನ್ನಾ ಪುಣ್ಯವೆ ಸರಿ. ನಾನೇ ಹುಡುಕಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಮೂದೇವಿ. ನಿನ್ನಾ ಪಾಡು ಕಾಡುಕಪಿಯಾಗುವದು. ಕರ್ಣ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವಂಥವನಾಗು.

ಕರ್ಣ : ಯಲಾ ಅರ್ಜುನ ಕಡೆಗೇನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವೆ ಶಹಬಾಸ್ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು ||

ಪದ

ಬಂದಡೇನೋ ಯಿಂದ್ರ ತನಯ ಕೊಂದ ದ್ರೋಣಭೀಷ್ಮರನ್ನೂ
ಯಂಬ ಗರ್ವವನ್ನೂ ಯನ್ನ ಮುಂದೆ ತೊರೆಯೊ

ಕರ್ಣ : ಯಲಾ ಪಾಪಿಯಾದ ಅರ್ಜುನನೇ ನಿನ್ನ ಗರ್ಜನೆಯನ್ನು ಬಲ್ಲೆ. ನೀನು ರಣಾಗ್ರಕ್ಕೆ ನಿಂತರೆ ಬೆದರುವೆನೆ. ಯಿದಂತಿರಲಿ ಯೀ
ಮುಂಚೆ ಭೀಷ್ಮ ದ್ರೋಣಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಜಯಪ್ರದವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಯನ್ನ ಮುಂದೆ ತೋರುವಂಥವನಾಗಲಾ ಭ್ರಷ್ಟ ಪರಮ
ಪಾಪಿಷ್ಠ ||

ಅರ್ಜುನ : ಯಲಾ ಕರ್ಣ, ಶುನಕವಂ ಕೊಲ್ಲುವದಕ್ಕೆ ಬಣ್ಣದ ಕಟಿಗೆ ಬೇಕೇನೊ ಮೂದೇವಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

ಪದ

ಬಲ್ಲೆ ನಿನ್ನಾ ಬಗೆಯ ಪಂಥವೆಲ್ಲ ತುರುವ ತಿರುಹುವಾಗ
ಯಲ್ಲಿ ಪೋಗಿ ಅಡಗಿದೆಲವೊ ಖುಲ್ಲ ಪೇಳು ||

ಅರ್ಜುನ : ಯಲಾ ಕರ್ಣ ನಿನ್ನ ಪಂಥವನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟನಗರಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ತುರುಗಳನ್ನೂ ತಿರುವಿಕೊಂಡು ಬರುವ
ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಯಲ್ಲಿ ಪೋಗಿ ಅಡಗಿಕೊಂಡು ಯಿದ್ದೆ. ಕಳ್ಳ ಆಗಿಲ್ಲದ ಉಲ್ಲಾಸವು ಈಗಲ್ಲಿ ಬಂತೋ ಛೇ ನತದೃಷ್ಟ ನಿನ್ನಾ ಜನ್ಮವನ್ನು
ಸುಡಬಾರದೇನೋ ಪಾಪಿ.

ಕರ್ಣ : ಯಲಾ ಅರ್ಜುನ, ನಿನ್ನ ಹುಚ್ಚಿನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ ಛೇ ಪಾಪಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳುವಂಥವನಾಗು.

ಪದ

ಬಗಳಬೇಡ ನರನೆ ಕೇಳು ಯಿಂದುವದನೆ ವೇಷವನ್ನು ತಾಳಿ
ಕದನಕೈದುವಂತಕ ಅಧಮ ಹೋಗಲಾ ||

ಕರ್ಣ : ಯಲಾ ಫಲುಗುಣ, ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಬಗಳುವುದಕ್ಕೆ ನಾಚಿಕೆಯಾಗುವದಿಲ್ಲವೆ. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟನಗರಿಯಲ್ಲಿರುವಾಗ್ಯೆ
ನಾರಿಯಂತೆ ಸೀರೆಯನುಟ್ಟುಕೊಂಡು ರಣಾಗ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದಂಥವನಾದೆ. ನೀನು ಚೋರತನದಿಂದ ಬಂದು ಜಯಶೀಲನಾದೆ ಹೊರತು
ನಿಜವಾಗಿ ಬಂದು ಸಮರಕ್ಕೆ ಸನ್ನದ್ಧನಾಗಲಿಲ್ಲ ಧಗಡಿ ಸಾಕು ಸಾಕು ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚು ||

ಅರ್ಜುನ : ಯಲಾ ಕರ್ಣ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲಾ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು ||

ಪದ

ಯನಲು ತೋವಿಸುತಲಿ ಪಾರ್ಥ ಕವಲು ಬಾಣವನ್ನೂ ಎಸೆಯೆ
ಯಿನಸುತನು ಮೂರ್ಚಿತಾಳ್ಳು ಮನದೋಳ್ ಭೀತಿಸಿ ||

ಅರ್ಜುನ : ಯಲಾ ಕರ್ಣ ನನ್ನ ಸಾಹಸವನ್ನೂ ಯಾತಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಿ. ಯರಡು ಕವಲು ಬಾಣಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ಇದನ್ನು ನೀನು ಅರಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಠಿಣವಾಗಿರುವುದು ಮೂದೇವಿ ರಣಾಗ್ರಕ್ಕೆ ಯೆದುರಾಗು ||

ಕರ್ಣನ ಮೂರ್ಛೆ

ಅರ್ಜುನ : ಯಲಾ ಕರ್ಣ ನನ್ನ ಸಾಹಸವು ಗೊತ್ತಾಯಿತೋ ವಳ್ಳೇದು. ಅಯ್ಯ ಭಾಗವತರೆ, ಈ ಕರ್ಣನಿಗೆ ಯೀ ಪೆಟ್ಟು ತಿಂದಿರುವದೇ ಸಾಕಾಗಿರುವುದು. ಚೇತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂಥವನಾಗಲಿ, ಕಡೆಗೆ ಯಿವನ ಸಾಹಸವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ಹಿಮ್ಮರಳುತ್ತೇನೆ.

ಭಾಮಿನಿ

ಯಿತ್ತ ಕರ್ಣನು ಮೂರ್ಚಿಸಲು ನರನೆತ್ತ ಸರಿದನು ಹೇಡಿ
ಎನುತಲಿ ಮತ್ತೆ ಕೌರವರಾಯ ಕಂಡನು ಯಿನಸುತನ ಹದನ ||

ಕೌರವ : ಅಯ್ಯೋ ದೈವವೆ, ಯೀವತ್ತಿನ ಧುರದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಬಾಹುಬಲವಾಗಿರುವ ಕರ್ಣನು ಹಾಗೆ ಯಾತಕ್ಕೂ ಬಳಲಿರುವನಲ್ಲ ವೊಳ್ಳೇದು. ಮಾತನಾಡಿಸುವೆನು. ಹೇ ಕರ್ಣ ಹೇ ರಾಧೇಯನೆ, ಆಹಾ ಮಾತನಾಡುವದಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ ಏನು ಮಾಡಲಿ.

ಪದ

ಯೇನಾಯ್ತಂದಿನ ದಿನದ ಮಾನನಿಧಿ ಕಲಿ ಕರ್ಣ
ಮಾನನಿಧಿಗಳ್ಯಾರೈ ಯೀ ಪರಿಯಾಯವು ||

ಕೌರವ : ಅಯ್ಯ ಕರ್ಣ, ಯೀ ಹೊತ್ತಿನ ಧುರದಲ್ಲಿ ಬಳಲಿ ಬೆಂಡಾಗಿರುವೆಯಲ್ಲಾ ಯಿದರ ಪರಿಯಾಯವೇನು.

ಪದ

ಅತಿರಥ ಮಹಾರಥರ ಜೊತೆಗೆ ನಾ ಕೊಟ್ಟಿರಲು
ಮರೆಸಾಧ್ಯತಕೆ ರಿಪು ಮನದೊಳಗರುಹು ||

ಕರ್ಣಾರ್ಜುನರ ಕಾಳಗ

ಕೌರವ : ಹೇ ಮಾವಯ್ಯ, ಅಂತಪ್ಪ ಮಹದೇವನ ಕರದಲ್ಲಿರುವ ಧನುಸ್ಸಿಗೆ ಆದಿಶೇಷನೆ ಶಿಂಜಿನಿಯಾದನು. ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯಾದ ಶ್ರೀಮನ್ ನಾರಾಯಣನು ಬಾಣವಾದನು. ಯಿಂತಾ ಘನಸಂನಾಹದಿಂದ ಗಮನ ಮಾಡಿ ತ್ರಿಪುರದಲ್ಲಿದ್ದ ಕಂಟಕರಾದ ತಾರಕಾಕ್ಷ ವೀರವಿದ್ಯುನ್ಮಾಲಿ ಕಮಲಲೋಚನರೆಂಬ ಮೂರು ಜನ ದೈತ್ಯರು ಅಲ್ಲದೆ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಅನೇಕ ಜನ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನೂ , ಧಾಮಧೂಮ ನಿರ್ಧೂಮವನ್ನು ಮಾಡುವಂಥವರಾದರು ಮಾವಯ್ಯ ಹೇಳುವೆನು.

ಭಾಮಿನಿ

ಪುರದೊಳಗೆ ಮಯನು ನಿರ್ಮಿಸಿಯಿರುವ ಪರಮ
ಶಿದ್ಧೋದಕದ ಕೂಪಕೆ ಕೊರೆದ ಜೀವಿಗಳನ್ನೂ ಹಾಕಲು
ಅಳಿದ ದಾನವ ಮರಳಿ ಬರುವುದ ಕಂಡು
ಶಂಕರನು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದನವನಿಯಲಿ ||

ಕೌರವ : ಹೇ ಮಾವಯ್ಯ, ಆ ತ್ರಿಪುರ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಮಯನಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದ ಸಿದ್ಧೋದಕದ ಕೊಳಕ್ಕೆ ಮೃತಪಟ್ಟ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನೆಲ್ಲ ಹಾಕಲು
ಪುನಹ ರಾಕ್ಷಸರು ಬದುಕಿ ರಣಾಗ್ರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಯಿದನ್ನು ಪರಶಿವನು ನೋಡಿ ಯಷ್ಟು ರಣಾಗ್ರವನ್ನು ಮಾಡಿದರು, ತದ್ಧತ್ ದೈತ್ಯರು
ಬದುಕುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತರಾಗಿ ಭೂಮಿ ಮೇಲೆ ಬಾಣವನ್ನೂ ಇರಿಸಿ ದುಂಡೆಗೆ ಕರವನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು
ದಿಕ್ಕುತೋಚದೆ ಮೌನವನ್ನು ಧರಿಸುವಂಥವರಾದರು ಮಾವಾ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಭಾಮಿನಿ

ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹರಿ ಪಶುವಾದ ಕಮಲೋದ್ಭವನು ಕರುವಾಗಿ
ಯೀ ಪರಿಯೊಳಗೆ ಪುರವಹೊಕ್ಕು ಹರುಷದಿಂದೀರಿದರು ಶಿದ್ಧಾರಸವನು
ಸರ್ವರು ಮರಳಿ ಶಂಕರನು ಸವರಿದನಖಿಳ ರಾಕ್ಷಸರ

ಕೌರವ : ಹೇ ಮಾವಯ್ಯ, ಗೌರೀಪತಿಯಾದ ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಚಿಂತಿಸುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವು ಪಶುವಾಗಿಯೂ
ಕಮಲೋದ್ಭವನು ಕರುವಾಗಿಯೂ ತ್ರಿಪುರವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು, ಆ ಕೊಳದಲ್ಲಿ ಯಿದ್ದ ಸಿದ್ಧರಸವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಯಿಲ್ಲದಂತೆ ಪಾನವನ್ನೂ
ಮಾಡಲು, ಯಿತ್ತ ಶಂಕರನು ರಾಕ್ಷಸರ ಪಡೆಯನ್ನೂ ಸಮೂಲಾಗ್ರವಾಗಿ ಸಂಹಾರವನ್ನು ಮಾಡುವಂಥವರಾದರು ಮಾವಯ್ಯ ಅರಿಕೆ
ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಭಾಮಿನಿ

ಪೇಳಿದನು ಯಲ್ಲವನು ಮಾವನೆ ತಾಳಲಾರೆನು
ವೈರಿಯುಪಟಳ ಸಾರಥಿಯಾಗಿ ಸಲಹೆನ್ನ

ಕೌರವ : ಹೇ ಮಾವಯ್ಯ, ತ್ರಿಪುರ ದಹನ ಸಂಗತಿಯನ್ನೂ ಸವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿರುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ವೈರಿಗಳಾದ ಪಾಂಡವರ
ವುಪಟಳವನ್ನು ತಾಳಲಾರೆನು. ನನ್ನನ್ನು ಖೂಳನೆಂಬುದಾಗಿ ಹೀಂಕಾರವನ್ನು ಮಾಡದೆ, ನನಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಕರ್ಣನಿಗೆ ಸಾರಥಿಯಾಗಿ
ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡುವಂಥವರಾಗಿ ಮಾವಯ್ಯ.

ಭಾಮಿನಿ

ಕೇಳುತಲಿ ಮದ್ರೇಶ ಭೂಪತಿ ತಾಳಿದನು ರೋಷಗಳ ಹರಹರ
ಖೂಳಕರ್ಣಗೆ ನಾನು ಸಾರಥಿಯಾಗುವುದಾಯ್ತೆ ವಿಧಿವಶದಿ -

ಶಲ್ಯ : ಅಯ್ಯ ಭಾಗವತರೆ, ನನ್ನ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಳು ವಿಧಿಯಾಗಿರುವಂಥದು ಖೂಳನಾದ ಕರ್ಣನಿಗೆ ಸಾರಥಿಯಾಗುವಂತೆ
ಬರೆಯಬಹುದೆ ಶಿವಶಿವ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೇನು.

ಭಾಮಿನಿ

ಆಡಿ ಫಲವೇನಿನ್ನು ಮುಂದಣ ಹಾಳು ತೊತ್ತಿನ ಮಗನ ಕೆಲಸ
ಪ್ರಾಣವ ಬಿಡಲು ಬಂದುದೆ ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತ ಫಲವೆಂದ

ಶಲ್ಯ : ಅಯ್ಯ ಭಾಗವತರೆ, ಆಡಿ ಫಲವೇನು ಹಾಳುತೊತ್ತಿನ ಮಗ ಕರಿಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ತಬ್ಬಲಿಗ ಕರ್ಣನ ಕಾಲಕೆಳಗೆ
ಕುಳಿತುಕೊಂಡು, ಚಾಕರಿ ಮಾಡುವುದು ನನ್ನ ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತದ ಫಲವಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೆ ಬೇರೆಯಿಲ್ಲ. ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿತು.
ವೊಳ್ಳೇದು ಅನುಭವಿಸುವೆನು. ಅಯ್ಯ ಕೌರವೇಶ್ವರ ಹೇಳುವೆನು ಲಾಲಿಸು.

ಪದ

ಕುರು ಕುಲಾಗ್ರಣಿ ಕೇಳು ಪರವುಪಕಾರಕ್ಕೆ ಕಿರಿ ಕೆಲಸವ ಗೈದಡೆ
ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲದರೊಳು ಸುಜನರಿಗೆಂಬುದನರಿತು ಪೇಳಿದೆ ಯನ್ನೊಳು

ಶಲ್ಯ : ಅಯ್ಯ ಸುಯೋಧನ ಭೂಪಾಲ, ಸತ್ಪುರುಷರಾದವರು ಪರೋಪಕಾರಕ್ಕೆ ಕಿರಿ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಮಾನಕ್ಕೆ
ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲವೆಂದು ಪೇಳಿರುವೆಯಲ್ಲಾ ವೊಳ್ಳೇದು ಹೇಳುವೆನು ಕೇಳು.

ಪದ

ಬರುವೆ ನಿನ್ನಾ ಕಾಯರಕ್ಕಾಗಿ ಕರ್ಣಗೆ ನಾನು ಸಾರಥಿಯಾಗುವೆನು
ಪೇಳಿದಂದದೊಳವನಾ ಸಾರಥಿಯಾಗಿರುವೆ ಕೇಳಿದೊಡೆ

ಶಲ್ಯ : ಅಯ್ಯ ಕೌರವೇಶ್ವರ, ನಿನ್ನ ಕಾಯರಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿ ನಾನು ಬಂದು ಕರ್ಣನಿಗೆ ಸಾರಥಿಯೇನೋ ಆಗುತ್ತೇನೆ. ಕರ್ಣನು ನನ್ನ
ಯಿಷ್ಟಾನುಸಾರವಾಗಿ ಯಿದ್ದರೆ ಸರಿ. ಯಿಲ್ಲವಾದರೆ ಅವನಲ್ಲಿ ಅರಘಳಿಗೆಯೂ ಯಿರತಕ್ಕವನಲ್ಲ ಹೊರಟು ಬರುವುದು ಸಹಜ. ಯಿಗೋ
ನಾನು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿರುತ್ತೇನೆ ಯಿದರ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನಾ ಯಿಷ್ಟ ||

ಕೌರವ : ಮಾವಯ್ಯ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿರಿ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಪದ

ನಿಮ್ಮ ನೇಮದೊಳು ಯಿರುವಂತೆ ರವಿಜಗೆ ಸಂಮತವನು
ಮಾಡುವೆ ತಮ್ಮ ಕೃಪೆಯೊಳು ರಿಪುಗಳ
ಗೆಲುವೆನು ದಮ್ಮಯ್ಯ ಬಹುದು ಯೆಂದ

ಕೌರವ : ಮಾವಯ್ಯ, ಕರ್ಣನು ತಮ್ಮ ಅಜ್ಞಾನುಸಾರವಾಗಿ ಯಿರುವಂತೆ ಸಮ್ಮತವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ನೀವೀವರರು ಸೇರಿ
ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೃಪೆಯಿಟ್ಟು ತುಂಟರಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಕಂಟಕವನ್ನು ತಂಟೆಯಿಲ್ಲದಂತೆ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಡುವಂಥವರಾಗಿರಿ.

ಶಲ್ಯ : ಅಯ್ಯ ಕೌರವೇಶ್ವರ, ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ ಕರ್ಣನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗೋಣ ನಡಿ ಯೆಲ್ಲಿಯಿದ್ದಾನೆ.

ಭಾಮಿನಿ

ಯಂದೊಡಂಬಡಿಸುತಲಿ ಕವುರವನಂದು ಮದ್ರೇಶನನು ಮನ್ನಿಸಿ

ಕರ್ಣನ ಮುಂದೆ ನಿಲಿಸಿ ವೊಂಬಟ್ಟಲಲಿ ವೀಳೆಯವ ||

ಕೌರವ : ಅಯ್ಯ ಕರ್ಣ, ನೀನು ಹೇಳಿದಂತೆ ನಮ್ಮ ಮಾವನಾದ ಶಲ್ಯ ಭೂಪತಿಯನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಸಾರಥಿಯ ಮಾಡಿ ರತ್ನದ ಬಟ್ಟಲಲ್ಲಿ ವೀಳೆಯವನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಂಥವನಾಗೈಯ್ಯ ಕರ್ಣ.

ಕರ್ಣ : ಮಹಾರಾಜನೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡೆನು, ಮುಂದೇನು ಅಪ್ಪಣೆ.

ಭಾಮಿನಿ

ಮುಂದೆ ನಿನ್ನಯ ಜಯವು ನಿನ್ನೊಳಗೆಂದು ಪೇಳುತ್ತಲಾಗ

ಕರ್ಣಗೆ ಅಂದು ಅಪ್ಪಣೆಯಿತ್ತಾಗ ಬೇಗದಿ ರಣವ ಜೈಸೆನುತ

ಕೌರವ : ಅಯ್ಯ ಕರ್ಣ, ಮುಂದೆ ಜಯಲಾಭವನ್ನು ಹೊಂದತಕ್ಕದ್ದು, ನಿನ್ನ ಕೆಲಸ ನನ್ನ ಕೆಲಸವೆರಡೂ ಪೂರೈಸಿತು ಹೇಳುವೆನು.

ಪದ

ವೈರಿಯ ಬಲವ ಸಂಹರಿಸಿ ಯನ್ನ ವೈರಾಗ್ಯವ ನೀವು ಗೆಲಿಸಿ

ಶೌರಿಯ ಸಾಹಸ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಘನ ಶೌಯರದಿ ನಾರಿಯ ವಲಿಸಿ ||

ಕೌರವ : ಅಯ್ಯ ಕರ್ಣ, ಹೇ ಮಾವಯ್ಯ. ನೀವು ಯೀವರು ವೈರಿಗಳ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ತೆರಳಿ, ಘನಶೌಯರದಿಂದ ಶೌರಿಯಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಸಾಹಸವನ್ನು ನಿಲಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿ ಯಿರುವ ಜಯಸಿರಿಯೆಂಬ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ವೋಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವಂತವರಾಗಿರಿ ||

ಕರ್ಣ : ಅಯ್ಯ ಕೌರವೇಶ್ವರ, ನನ್ನ ಕೈಚಿಮತ್ಕಾರಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಸಾರಥಿಯಾದ ಬಳಿಕ ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿ ಜಯಪ್ರದವನ್ನೂ ಹೊಂದತಕ್ಕ ಕೆಲಸ ನನ್ನದಾಗಿದೆ. ಮುಂದೆ ನನ್ನ ಶೌಯರವನ್ನೂ ನೋಡಬಹುದು. ಅಯ್ಯ ಸಾರಥಿಯಾದ ಶಲ್ಯ ಭೂಪತಿಯೆ, ತಾತ್ಪಾರವೇಕೆ ನನಗೆ ನೀನು ಸಾರಥಿಯಾದ್ದು ನನ್ನ ಪುಣ್ಯ ಪ್ರಭಾವವೆ ಸರಿ. ರಥಾರೋಹಣನಾಗುತ್ತೇನೆ ರಿಪುಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ರಥವನ್ನು ಹೊಡಿಯುವಂಥವನಾಗೈ.

ಶಲ್ಯ : ಅಯ್ಯ ಕರ್ಣ, ಆಗಲಯ್ಯ ಆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವುದಾಗಿದೆ ರಥವನ್ನು ನಡೆಸುವೆನು.

ಪದ||ರಾಗ ||ಜಂಪೆ

ಪದ್ಯ

ನಡೆದ ಕರ್ಣನು ಬಹಳ ಸಡಗರದಿ ರಥವಡರಿ

ಜಡಿಯುತ ಧನುವನು ತಾನು ವಡನಿಹ ಶಲ್ಯ ಭೂಪತಿ

ಸಹಿತ ಪಡೆಮೃಡನು ಬಂದರು ಗೆಲೈನೆನುತ ||

ಕರ್ಣ : ಅಯ್ಯ ಸಾರಥಿಯಾದ ಶಲ್ಯ ಭೂಪತಿಯೆ, ರಥವನ್ನು ಜಾಗರೂಕನಾಗಿ ನಡೆಸುತ್ತಾ ಬಹಳ ಹುಷಾರಿಯಿಂದ ಕೈ ಚಳಕವನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕು. ಯಿವತ್ತಿನ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸದ್ಯದೋಳ್ ಪಾಂಡವರ ಮಾತು ಯಿರಲಿ. ಪರಮೇಶ್ವರನೆ ಬಂದರು ಬಿಡತಕ್ಕವನಲ್ಲ ಪ್ರಚಂಡನಾಗಿರುವೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಪದ

ಪಾಕಶಾಸನ ಸುತನ ತರಿದು ರಕ್ತವ ತೆಗೆದು ಭೀಮನ

ಕಪಾಲದಲಿ ಮೊಗಮೊಗೆದು ಶಾಕಿನಿಯ ಬಳಗಕ್ಕೆ ತಾ ಬಲಿಯ ಕೊಡುವೆ ||

ಕರ್ಣ : ಅಯ್ಯ ಶಲ್ಯ, ಪಾಕಶಾಸನನ ಸುತನಾದ ಅರ್ಜುನನ ಶಿರಸ್ಸನ್ನು ಕಡಿದು ಆ ರಕ್ತವನ್ನೂ ಭೀಮನ ಕಪಾಲದಲ್ಲಿ ಮೊಗೆ ಮೊಗೆದು ಶಾಕಿನಿ ಡಾಕಿನಿಯೆಂಬ ಭೂತ ಪ್ರೇತಗಳ ಬಳಗಕ್ಕೆ ಬಲಿಯನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆಯಾದರೆ, ಕೌರವೇಶ್ವರನು ನನ್ನನ್ನೂ ಯಿದುವರೆವಿಗೂ ಸಾಕಿದ್ದಕ್ಕೆ ಸಫಲವಾಗುವುದಯ್ಯ ಶಲ್ಯ ಭೂಪತಿ ಭಲಂಬಲ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ||

ಪದ

ತೋರು ಸಾರಥಿ ನೀನು ಕಂಡೆಯಾದಡೆ ರಣದಿ

ಮೂರು ಲೋಕದ ಗಂಡನೆನ್ನುವ ಚೋರನನು

ತೋರಿದರೆ ಕೊಡುವೆ ಕೇಳುವೂರುಶೀಮೆಗಳ ||

ಕರ್ಣ : ಅಯ್ಯ ಶಲ್ಯ, ಯೀ ರಣ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಲೋಕದ ಗಂಡನೆಂದು ಹೆಸರು ಪಡೆದ ಚೋರನಾದ ಅರ್ಜುನನನ್ನೂ ತೋರಿಸಿದ್ದೆಯಾದರೆ ನಿನಗೆ ಹೆಚ್ಚಾದ ವಸ್ತ್ರ ಆಭರಣ ಹಾರ ಹೀರಾವಳಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮಗಳ ಜಹಗೀರು ಸಹಿತವಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಯಲ್ಲಿ ಯಿದ್ದಾನೆ ತೋರಿಸಯ್ಯ ಸಾರಥಿ.

ಶಲ್ಯ : ಅಯ್ಯ ಕರ್ಣ, ಅರ್ಜುನನನ್ನು ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ತೋರಿದರೆ, ಅನಾಥನಾದ ನನಗೆ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಜಹಗೀರು ಹಾಕಿಸಿಕೊಡುವುದು ನಿಶ್ಚಯವೊ ನಂಬಲೊ.

ಪದ

ಯಿದಕೆ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ ಕೊಡುವೆ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ

ಯನಲು ಮದ್ರೇಶನು ಪಿತ್ತವೇರಿಕೆಯಿಂದ

ಕರ್ಣ : ಅಯ್ಯ ಸಾರಥಿ, ನಾನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿರುವ ಮಾತಿಗೆ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ತ್ಯಾಗದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣ ಯೆಂಬುವಂಥ ನಾಮಾಂಕಿತವನ್ನೂ ನೀನು ಕೇಳಲಿಲ್ಲವೆ. ಅರ್ಜುನನನ್ನು ತೋರಿಸಿದರೆ ನೀನು ಬೇಡಿದ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನಯ್ಯ ಸಾರಥಿ.

ಭಾಮಿನಿ

ಯಲೆ ಮೋಗೇರನ ಮಗನೆ ಬಗುಳದಿರು ಕಲಿ ತಾ ನರನು

ತಾನೆತ್ತ ಬಲು ಗೋಣ ನೀನೆತ್ತ ಕ್ಷಣಕೆ ನಿನ್ನಯ ತಲೆಯ ಕೊಂಬುವ

ಪಾರ್ಥನನು ತೋರುವೆನು ನೋಡೆಂದನಾ ಶಲ್ಯ ||

ಶಲ್ಯ : ಯಲಾ ಅಂಬಿಗರ ಹುಡುಗನೆ, ತಬ್ಬಲಿಯಾದ ತಬ್ಬಲಿಗ. ಯಾತಕ್ಕೆ ಹೊಗಳಿಕೊಂಡು ಬಗುಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೆ. ನೀಯೆತ್ತ ಅರ್ಜುನನೆತ್ತ. ನಿನ್ನ ತಲೆಯನ್ನೂ ಕ್ಷಣ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಂಥ ಮೂರು ಲೋಕದ ಗಂಡನಾದ ಅರ್ಜುನನನ್ನೂ ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ, ಆತರಿಸಿ ಅಹಂಕಾರಪಡಬೇಡ ಅರಘಲಿಗೆ ಪುರುಸತ್ತು ಕೊಡುವಂಥವನಾಗೋ ಅಧಮ.

ಭಾಮಿನಿ

ಹೀಗೆನಲು ಯಿನಸುತನು ತಾ ಕೇಳಿ ಕಡುಕೋಪದಿಂದಾಕ್ಷಣದಿ
ಧನುವನೊದರಿ ಕೋಪದಿ ತುಡುಕಲು ಮರೆವುತಿಂತೆಂದ ||

ಕರ್ಣ : ಯಲಾ ಶಲ್ಯ, ಶಹಬಾಸ್ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಆಳುತನಕ್ಕೆ ಬಂದು ವೈರಿಯನ್ನು ಹೊಗಳುತ್ತೀಯೋ ಕುನ್ನಿ ಹೇಳುವೆನು ||

ಪದ || ಏಕತಾಳ

ಕೊಲುವೆನು ನಾ ಮೊದಲಿಲ್ಲಿ ಬಳಿಕುಳಿದ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಗೆಲುವೆನು ಅಲ್ಲಿ
ನಿನ್ನ ತಲೆ ಹೊಡೆಯುವೆನಿಲ್ಲಿ ಯಮಪುರಕೋಡಿಸುವೆನು ಅಲ್ಲಿ ||

ಕರ್ಣ : ಯಲಾ ಶಲ್ಯ, ಬಾಕಿ ಮಾತೇನು ಮೊದಲು ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಯೀ ರಥಕ್ಕೆ ದಿಗ್ಭಲಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಯಮಪುರಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿ
ಅನಂತರ ಅಧಮರಾದ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಸಂಹಾರ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನಿನ್ನ ಹಂಗೇನು ಮೊದಲು ನಿನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು
ವುಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂಥವನಾಗು.

ಪದ

ಕಾಲಕೆಳಗೆ ನೀ ಕುಳಿತು ಯನ್ನ ಸೇವೆಯೆ ಮಾಡ್ದುದು ಮರೆತು
ವೀರನೊಳಿಂತಾ ಮಾತು ತೋರಿ ಬದುಕುವೆಯಲಾ ಭ್ರಾಂತು ||

ಕರ್ಣ : ಯಲಾ ಶಲ್ಯ, ಕಾಲಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಆಳುತನದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದು ಮರೆತು ಅರಸುತನದ ಮಾತುಗಳಂ
ಬೊಗಳುತ್ತೀಯೆ ಮೂದೇವಿ. ವೀರಾಧಿವೀರನಾದ ನನ್ನಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಶೂರತನದ ಮಾತನ್ನೂ ಮೀರಿ ತೋರಿಸಿದರೆ ನಡೆಯುವ ಹಾಗೆಯಿಲ್ಲ.
ನೀನು ಬದುಕುವುದೂ ಯಿಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಯಿತೆ, ನಿನ್ನಾ ಕಣ್ಣುಕಿತ್ತು ಮಣ್ಣುಪಾಲು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ನೋಡು ||

ಶಲ್ಯ : ಯಲಾ ಅಧಮ ನೀನೇನ ಮಾಡಬಹುದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಪದ

ಕುರುಪತಿಗೋಸುಗ ನಾ ಬಂದೆ ಕಿರಿಕುಲದವ ಕೇಳ್ ನೀವು
ಮರೆ ಹೋಗುವ ಪುರಾಂತಕನನಿಂ ತರಿದು ಬಿಡುವೆನಂತಕನೆ

ಶಲ್ಯ : ಯಲಾ ಕಿರಿಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದಂತೆ ತಬ್ಬಲಿಗನಾದ ಕರ್ಣನೆ ಕೇಳು. ನಾನು ಕೌರವನಿಗೋಸ್ಕರ ಪರೋಪಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಿನಗೆ
ಸಾರಥಿಯಾದೆನೆ ಹೊರತು, ನಿನ್ನ ಜಂಭಕ್ಕೆ ಬಂದವನಲ್ಲ. ಯೀ ದಿವಸ ನೀನು ತ್ರಿಪುರಾಂತಕನಾದ ಯೀಶ್ವರನ ಮರೆಬಿದ್ದರು, ನಿನ್ನ
ಮಂಡೆಯನ್ನೂ ಚೆಂಡಾಡಿ ದಂಡಧರನಿಗೆ ಕೊಡದೆ ಬಿಡತಕ್ಕ ಪಿಂಡವಲ್ಲ ನೋಡುವನಾಗು.

ಪದ

ಯನಲಾರ್ಭಟಿಸುತ ರವಿಜನು ಶರಮಳೆಯನು ಕರೆಯಲು
ಯೀರ್ವರೋಳ್ ಕದನ ಕುರುರಾಯ ಕಂಡನು ಹದನ ||

ಕರ್ಣ : ಯಲಾ ಅಧಮ, ನಿನ್ನ ವದನವನ್ನೂ ಯಷ್ಟೋ ನೋಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಭೋರ್ಗರೆಯುವ ಶರಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತೇನೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ
ಸನ್ನದ್ಧನಾಗು ||

ಕೌರವ : ಅಯ್ಯ ಕರ್ಣ ಕೈ ತಡಿ. ಮಾವಯ್ಯ ನೀವು ಹೀಗೆ ಬನ್ನಿರಿ. ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತು ಸಾಕು ಸಾಕು ಹೇಳುವೆನು.

ಪದ

ಅಹಹ ಮೆಚ್ಚಿದೆನಿದಕೆ ನಿಮ್ಮ ಸಾಹಸಕೆ ಅರಿಗಳ ಗೆಲುವದು ಅಸದಳವೆನುತಲಿ
ದೊರಕಿಸಿ ಕೊಂಡಿರಿ ನಿಮ್ಮೊಳು ಕದನ ಅಹಹ ಮೆಚ್ಚಿದೆನಿದಕೆ ||

ಕೌರವ : ಹೇ ಮಾವಯ್ಯ ಹೇ ಕರ್ಣ, ನಿಮ್ಮಗಳ ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ನಾನು ಮೆಚ್ಚುವಂಥವನಾದೆ. ಬಿಡಿಬಿಡಿ ಮುಂದೆ ವೈರಿಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವುದು
ಅಸಾಧ್ಯವೆಂದು ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರಲ್ಲಿಯೇ ಕದನವನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡಿರೊ. ಯೀ ಕದನ ಪ್ರಥಮದಲ್ಲಿಯೆ ದಂತಭಗ್ನವಾದ ಹಾಗಾಯಿತು,
ಮುಂದೇನಾಗುವುದೊ ತಿಳಿಯದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಪದ

ಬಲವು ನಿಮ್ಮೊಳಗಿರುವ ವೈರಿಗಳ ಮುಂದೆ ತೋರಿ ನೀವು
ಕೊಳುಗುಳವನು ನೀವು ಪಾಳೆಯದಿ ಗೈದರೆ
ನಗುವರೈ ಅರಿಗಳೂ ಶಹಬಾಸೆಯೆಂದು

ಕೌರವ : ಮಾವಯ್ಯ, ನಿಮ್ಮ ಭುಜಬಲ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನೂ ವೈರಿಗಳಲ್ಲಿ ತೋರಿಸದೆ ವೊಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ನೀವೇ ಕಲಹ ಮಾಡಿಕೊಂಡು
ಪಾಳೆಯದಲ್ಲಿಯೆ ತುಳಿದಾಟವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ, ವೈರಿಗಳಾದ ಪಾಂಡವರು ನೋಡಿ ನಗುವುದಿಲ್ಲವೆ. ಮಾವಯ್ಯ ನಿಮಗೆ
ನಾಚಿಕೆಯಾಗಲಿಲ್ಲವೆ, ಕರ್ಣ ನಿನಗೆ ನಾಚಿಕೆಯಾಗಲಿಲ್ಲವೆ ಹೇಳುವೆನು ||

ಪದ

ಗೆಲುವ ತಂದಿರಿ ಯನಗೆ ಮಾವಯ್ಯ ನಾನು
ಬಲುಬಿನ್ನಹಗೈದ ಬಗೆ ಯಿನ ಸುತನೊಳು
ನೀವು ಕಲಹವ ಬಗೆವುದು ನೃಪರ ನೀತಿಗಳೇನೈಯ್ಯೆ ||

ಕೌರವ : ಮಾವಯ್ಯ, ನಾನು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಂದು ಚಾಲುವರಿದು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದುದಕ್ಕೆ ಗೆಲುವನ್ನು ತಂದಂಥವರಾದಿರಿ.
ಸಾರ್ಥಕವೇನು, ಕರ್ಣನ ಸಂಗಡ ಕಲಹವನ್ನೂ ಕಲಕದೆ ದುರುಳರನ್ನು ಸರಳಿನಿಂದ ನರಳಿಸಲು ಮರಳಿ ತೆರಳುವಂಥವರಾಗಿ. ಹೀಗೆ
ತಾವು ಮಾಡತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು ರಾಜನೀತಿಯಲ್ಲ ಯೋಚಿಸಬಹುದು.

ಶಲ್ಯ : ಅಯ್ಯ ಕೌರವ, ನಿನ್ನ ಮಾತಿಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಹೀನ ವೃತ್ತಿ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಮಾಡಿ ಮಾನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವಂಥದ್ದಾಯಿತು. ಆದರೂ ಆಗಲಪ್ಪ ಅನುಭವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಕರ್ಣನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವನ್ನೂ ಹೇಳು.

ಕೌರವ : ಅಯ್ಯ ಕರ್ಣ, ಮಾವಯ್ಯನವರಿಗೆ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕಲಹವನ್ನು ಮಾಡದಂತೆ ಹೇಳಿರುತ್ತೇನೆ. ಉಭಯತ್ರರು ಏಕ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ವೈರಿಗಳ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಮರಳಿ ತೆರಳುವಂಥವರಾಗಿರಿ.

ಕರ್ಣ : ಮಹಾರಾಜನೆ ವೊಳ್ಳೇದು ಅಪ್ಪಣೆ. ಅಯ್ಯ ಶಲ್ಯ ಭೂಪತಿ, ಪಾಳಯದಲ್ಲಿ ನಾವೇ ತುಳಿದಾಟವನ್ನೂ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕಲಹ ಬೆಳೆಸಿದರೆ ವೈರಿಗಳ ಅಪಹಾಸಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಲ್ಲದೆ ಕೌರವೇಶ್ವರನು ನಂಬಿರುವುದಕ್ಕೆ ಸಫಲವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಯಿಲ್ಲಿಗೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಹಿಂದಿರುವ ನಿಮ್ಮ ದ್ವೇಷವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಿ. ಯೇಕವಾಗಿ ಹೋಗೋಣ. ಯೀ ಕ್ಷಣವೇ ರಥವನ್ನೂ ವೈರಿಗಳ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಹೊಡೆಯುವಂಥವನಾಗು.

ಶಲ್ಯ : ಆಗಲೈಯ್ಯ ಕರ್ಣ, ಯೀ ಕ್ಷಣವೇ ರಥವನ್ನು ಹೊಡೆಯುವೆ ಕೂರುವನಾಗು.

ಕರ್ಣ : ಅಯ್ಯ ಶಲ್ಯ ಭೂಪತಿ, ರಣಭೂಮಿಗೆ ರಥ ಬಂದ ಹಾಗಾಯಿತು. ವೈರಿಯಾದ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಕರೆಸುತ್ತೇನೆ. ಯಲಾ ಚಾರಕ, ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಫಲುಗುಣನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ರಣಾಗ್ರಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವಂಥವನಾಗು.

ಸಾರಥಿ : ಅಪ್ಪಣೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ.

ಕೌರವ : ಅಯ್ಯ ಭಾಗವತರೆ, ಕಲಹವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಕರ್ಣ ಶಲ್ಯರನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿ ಕಾಳಗಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದ ಹಾಗಾಯಿತು. ನಾನು ಕಾ್ಯರಭಾಗಿಯಾಗಿರುವೆನು.

ಪದ ||ರಾಗ ||ಝಂಪೆ

ಹರಹರಾ ಯಿದಕೇನ ತೆರನ ಮಾಡಲಿ ನಾನು
ಹಗೆಯ ಕರವ ಪಿಡಿದಳೆ ಸಿರಿಯು ವರಲಿ ಫಲವೇನು ||

ಕೌರವ : ಅಯ್ಯೋ ಹರಹರ, ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯೆಂಬ ಸಿರಿಯು ಹಗೆಯಾದ ಧರ್ಮಜನಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವಳಲ್ಲ. ವರಲಿ ಫಲವೇನು ಮತ್ತೊಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿರುವುದು ಹೇಳುವೆನು.

ಪದ

ಆದರೊಂದುಂಟೆನಗೆ ಆದಿಯಲಿ ಸ್ನೇಹಿತರು
ಮೇದಿನಿ ಸ್ಥಳದೊಳಿಹ ವೀರದಾನವರೂ ||

ಕೌರವ : ಅಯ್ಯ ಭಾಗವತರೆ, ಪಾತಾಳಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಿವಾತ ಕವಚನ ಮಕ್ಕಳು ಸಮಸಪ್ತಕರೆಂಬ ರಾಕ್ಷಸರು ನನಗೆ ಸ್ನೇಹಿತರು. ಕಷ್ಟ ಬಂದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕರೆಸಿದರೆ ಬಂದು ಪರಿಹರಿಸುವುದಾಗಿ ಅಭಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಯಿದ್ದರು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಪದ

ಆತನ ಕರಸೀಗ ಪಾಂಡವರ ಸಂಹರಿಸಿ
ಭೂತಳವ ಪಾಲಿಪುವ ಬುದ್ಧಿ ತನಗಿನ್ನೂ ||

ಕೌರವ : ಅಯ್ಯ ಭಾಗವತರೆ, ಆ ಸಮಸಪ್ತಕರನ್ನೂ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ನನ್ನ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಅವರಲ್ಲಿ ಬಿನ್ನೈಸಿ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ
ವೃದ್ಧಂಡನಾಗಿ ದಂಡಧರನಂತೆ ಯೀ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನೂ ಪರಿಪಾಲಿಸುವೆನು. ಯಿನ್ನಾದರೂ ಅವರ ಧ್ಯಾನವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅಯ್ಯ
ಸಮಸಪ್ತಕರೆ ಬೇಗ ಬನ್ನಿ ||

ಪದ

ಯಿತ್ತ ಕವುರವ ಸ್ಮರಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಸಮಸಪ್ತಕರು
ದೈತ್ಯರಾಕ್ಷಣ ಬಂದು ಪೃಥ್ವೀಶಗೆಗೆ

ಸಮಸಪ್ತಕರು : ನಮೋನಮೋ ಕವುರವೇಶ್ವರ ಕ್ಷೇಮವಾಗಿದ್ದೀಯಿ.

ಕೌರವ : ನಮೋ ನಮೋ ಮಿತ್ರ ಶಿಖಾಮಣಿಗಳಾದ ಸಮಸಪ್ತಕರೆ ನೀವು ಕ್ಷೇಮವಾಗಿದ್ದೀರಾ.

ದೈತ್ಯರು : ಅಯ್ಯ ಕವುರವೇಶ್ವರ ನಾವು ಕ್ಷೇಮವಾಗಿದ್ದೇವೆ. ನಿನ್ನ ಮುಖ ಕಮಲವು ಯಾಕೂ ಖಿನ್ನವಾಗಿರುವುದು ಕಾರಣವೇನು ||

ಪದ

ಯೇನು ಕಾರಣ ನೆನೆದೆ ಮಾನವಾಧಿಪನವರ್ಗೆ
ನೀನುಸುರು ಶೀಘ್ರದಲಿ ದಾನವರ್ಗೆಂದ ||

ದೈತ್ಯರು : ಅಯ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಾಧಿಪತಿಯಾದ ಕವುರವೇಶ್ವರನೆ, ನಮ್ಮನ್ನು ಯಿಷ್ಟು ತ್ವರಿತದಿಂದ ಕರೆಸಿದ ಕಾರಣವೇನು
ಹೇಳುವಂಥವನಾಗು ||

ಪದ

ಯಿನಸುತನ ಪಡಿಬಲಕೆ ತೆರಳಿ ಪಾರ್ಥನ
ಶಿರವನಿಳುಹುವರೆಂದೆನುತ ಕರಸಿದೆನು ನಿಮ್ಮ ||

ಕೌರವ : ಅಯ್ಯ ಸಮಸಪ್ತಕರೆ, ಎನ್ನ ವೈರಿಗಳಾದ ಪಾಂಡವರ ಮೇಲೆ ಸೂಯರಸುತನಾದ ಕರ್ಣ ಶಲ್ಯ ಯಿವರೀರ್ವರು ಸಂಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ
ತೆರಳಿರುವರು. ನೀವು ಅವರಿಗೆ ಬೆಂಬಲವಾಗಿ ಹೋಗಿ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವವರಾಗಿರಿ.

ದೈತ್ಯರು : ಅಯ್ಯ ಕೌರವೇಶ್ವರ ವೊಳ್ಳೇದು. ನಿನಗೆ ಮೃತ್ಯುವಾಗಿರತಕ್ಕ ಆ ನರನಾದ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಸಂಹಾರ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತೇವೆ.
ಕರವನ್ನು ಹಿಡಿ ಅಭಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊ ಅರಮನೆಗೆ ತೆರಳು.

ಕರ್ಣಾರ್ಜುನರ ಕಾಳಗ

ಭಾಮಿನಿ

ವೀರ ಸಮಸಪ್ತಕರು ಸೇನಾ ವಾರುಧಿಯ ಪೊಕ್ಕಾಗ
ವೋರ್ವ ಚಾರಕನ ಕರೆದು ಪೇಳ್ವರು ಭೂರಿ ಹರುಷದಲಿ ||

ದೈತ್ಯರು : ಯಲಾ ಚಾರಕ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಾ ಹೇಳುವೆವು ಕೇಳು ||

ಪದ

ಭರದಿಂ ವೀಳ್ಯವ ಕೊಡುತ ಹೂಂಕರಿಸಿ ಪರಾಕ್ರಮವೆನುತ
ಚರರನು ಕರೆದುಸುರಿದರು ಭೂರಿ ಹರುಷದಿ ಸಮಸಪ್ತಕರು

ದೈತ್ಯರು : ಯಲೋ ದೂತ, ಜಾಗ್ರತೆ ಅರ್ಜುನನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ದನಕಾಯುವ ಸಲ್ಲದ ಗೊಲ್ಲ ಸಾರಧಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ ಬಲ್ಲೆಯಾ.
ಯೀವತ್ತಿನ ರಣಾಗ್ರಕ್ಕೆ ಅವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಶಶಿಮೌಳಿಯಾದ ಶಂಕರನನ್ನೂ ಬೆಂಬಲಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವನಾಗು ||

ಸಾರಥಿ : ಹುಕ್ಕೊ ಅಪ್ಪಣೆ. ನಿಮ್ಮ ಮಾತಿನಂತೆ ಹೋಗಿ ಕರೆಯುತ್ತೇನೆ. ಕರೆದುದಕ್ಕೆ ಬಂದರೇನೂ ಸರಿ ಬಾರದೆ ಹೋದರೆ ನಾನೇನು
ನೋಡಲಿಲ್ಲ ||

ಪದ

ಎಂದಾತನ ಮುಂದೆ ನುಡಿದು ನೀನ್ ಕುಂದದೆ ಶರಗನು ಪಿಡಿದು
ಬೇಗದೊಳಗೆ ಬಹುದೆಂದು ನೀ ಹೋಗಿ ಕರೆದು ತಾರೆಂದು ||

ದೈತ್ಯರು : ಯಲಾ ದೂತ, ಆ ಧಗಡಿಯಾದ ಅರ್ಜುನನನ್ನೂ ಭಲೋ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಕರೆದದ್ದಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ಸರಿ. ಬಾರದೆ ಹೋದರೆ ಅವನ
ಶರಗನ್ನೂ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಮುಖ ನೋಡದೆ ಧರಾಧರನೆ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಬರುವಂಥವನಾಗು.

ಸಾರಥಿ : ನಿನ್ನ ಮಾತಿನಂತೆ ಹೋಗಿ ಶರಗನ್ನು ಹಿಡಿದು ಯೆಳೆದರೆ ಗೋಣು ಮುರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ, ಆಗಲಿ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆ.

ಅರ್ಜುನ : ಯಲಾ ಚಾರಕ ನೀನು ದಾರು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಂಥವನಾದಿ ಧಾರ ಕಡೆಯವ?

ಸಾರಥಿ : ನಾನು ಸಮಸಪ್ತಕರ ಕಡೆ ಚಾರಕ. ಪಾತಾಳ ಲೋಕದಿಂದ ಬಂದುಯಿದ್ದೇನೆ ||

ಅರ್ಜುನ : ಯಲಾ ಚಾರಕ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ನನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಯಾತಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಕಳುಹಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಪದ

ಲಾಲಿಸಿ ಕೇಳಿಂಧ್ರಜಾತ ನಾ ಪೇಳುವೆನು ಮಾತ
ಕರೆದು ಬಾರೆಂದು ಕಳುಹಿದರು ನಿಮ್ಮನು ಧುರಕೆ

ಸಾರಥಿ : ನಮ್ಮ ದೊರೆಗಳು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಅವುಗಳೆಂದಾಗಬೇಕು.

ಅರ್ಜುನ : ಯಲಾ ಚಾರಕ, ರಣಾಗ್ರಕ್ಕೆ ವಿನಹ ಮತ್ತೇನಿರುವುದು ಹೇಳುವನಾಗು.

ಪದ

ನಂದಗೋಪನ ಬಿಟ್ಟೇಗ ನೀ ಕರೆಸಿಕೋ ಶಶಿಮೌಳಿಯ
ಬೆಂಬಲಕೀಗ ಯಿಂದಿನ ರಣದೊಳು ಬದುಕಿದೆಯಾದರೆ
ಯೆಂದೆಂದಿಗು ನೀ ಬದುಕಿರುವುದು ಸಹಜ ||

ಸಾರಥಿ : ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಯೀಶ್ವರ ಮಹದೇವರ್ಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರಬೇಕು. ಯಿವತ್ತಿನ ರಣಾಗ್ರದಲ್ಲಿ ನೀವು ಬದುಕಿದ್ದೆಯಾದರೆ
ನಿಮಗೆ ಯೆಂದೆಂದಿಗು ಭಯವಿಲ್ಲ.

ಅರ್ಜುನ : ಯಲಾ ಚಾರಕ ಶಹಬಾಶ್, ನೀನಿಷ್ಟು ಹೇಳುವಲ್ಲಿ ಆ ಸಮಸಪ್ತಕರು ಅಸಹಾಯ ಶೂರರೆ ಸರಿ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ ಹೇಳುವೆನು ||

ಭಾಮಿನಿ

ಚರರ ನುಡಿಯನು ಕೇಳಿ ನಗುತಲಿ ನರನು ಪೇಳಿದನೊಲವಿನಿಂದಲಿ
ಬರುವೆವೈ ಸಂಗರಕೇ ಬೇಕಾದವರನೊಡಗೊಂಡು ||

ಅರ್ಜುನ : ಯಲಾ ಚಾರಕ, ಯೀ ನಿನ್ನ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ನಿಮ್ಮ ದೊರೆಗಳಾದ ಸಮಸಪ್ತಕರಿಗೆ ಬೇಕಾದ
ಸನ್ನಾಹಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆಂದು ಹೇಳುವನಾಗು ನಡೀ ನಿಲ್ಲಬೇಡ ||

ಭಾಮಿನಿ

ತೆರಳು ಯನುತಲಿ ಕಳುಹಲಿತ್ತಲು ತರಣಿಜನ ಚಾರಕನು
ಬಂದು ನರನೊಳೆಂದನು ರಣ ಸಾಮಾನ್ಯವಲ್ಲೆಂದ ||

ಸಾರಥಿ : ಅಗಡದೀ ಬುದ್ಧಿ ಸಲಾಂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ ||

ಅರ್ಜುನ : ಯಲಾ ಚಾರಕ, ನೀನು ಧಾರು ನೀನು ಬಂದಿರುವ ಸಂಗತಿಯೇನು ಹೇಳುವನಾಗು.

ಸಾರಥಿ : ಅವೋ ಅರ್ಜುನವು ಕವುರವುನ ಕಡೆ ಕರ್ಣವುನಿಗೆ ಸಾರಥಿ. ಅವರಿಗೂ ನಿಮಗೂ ಕುಸ್ತಿ ನಡೆಯಬೇಕಂತೆ. ಸಬೂಬ್ ಹೇಳದೆ
ಜಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕಂತೆ ||

ಅರ್ಜುನ : ಯಲಾ ಚಾರಕ, ವೊಳ್ಳೇದು ಯಿದು ವೊಂದಿರಲಿ ಹತ್ತರೊಳಗೆ ಹನ್ನೊಂದು ಯಂಬ ಗಾದೆಗೆ ಬಂದಿತು. ಕರ್ಣನು ಯೀ ಮುಂಚೆ
ಹೊಡೆದ ಪೆಟ್ಟುಗಳನ್ನೂ ತರಹರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಅವನಿಗೂ ಬರುತ್ತಾರೆಂದು ನೀನೀಕ್ಷಣವೆ ಹೇಳುವನಾಗು ನಡಿ ನಿಲ್ಲಬೇಡ ||

ಭಾಮಿನಿ

ಬರುವೆ ನಡೆ ಯಂದವನ ಕಳುಹಿಸಿ ಹರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ
ಫಲಗುಣನು ಯಿತ್ತರ ದೂತರು ಯಿಲ್ಲ ದೇವರಭಿಮತವು ||

ಅರ್ಜುನ : ಹೇ ಭಾವಯ್ಯ ಶ್ರೀ ಹರಿಯೆ, ಯೇಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಣಾಗ್ರಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಪಾತಾಳಲೋಕದಿಂದ ಸಮಸಪ್ತಕರು ಚಾರಕನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದರು. ಯಿತ್ತ ಕುರು ಬಲದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನು ರಣಾಗ್ರಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಚಾರಕನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದನು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಭಾವಯ್ಯ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗಲಿ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಅರ್ಜುನ ಯಿದು ಸ್ವಲ್ಪ ಕೆಲಸ ತಾನೆ ಹೇಳುವೆನು.

ಭಾಮಿನಿ

ಯನಲು ಪೇಳಿದ ಹರಿಯು ಭೀಮ ಯಮಜರು
ತರಣಿಜರೊಳಗೆ ಕಾದಲಿ ದುರುಳರನು ಗೆಲುವುದಕ್ಕೆ ನಡಿ
ಯನುತಾ ರಥವ ತಾ ಹರಿಸಿದನು ಬೇಗದಲಿ

ಕೃಷ್ಣ : ಅರ್ಜುನ ಕುರುಬಲಕ್ಕೆ ಕರ್ಣನ ಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮ ಅಗ್ರಜರಾದ ಧರ್ಮರಾಯ ಭೀಮಸೇನ ಯಿವರೀವರ ತೆರಳಲಿ. ನಾವೀವರು ಪಾತಾಳ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಸಮಸಪ್ತಕರ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗೋಣ ರಥಾರೂಢನಾಗ್ಯಯ್ಯ ಅರ್ಜುನ.

ಪದ ||ರಾಗ ||ಝಂಪೆ

ಹೋಗಲಾ ನರಹರಿಯು ಆಗ ದೈತ್ಯರ
ವಧೆಗೆ ಸಾಗಿದನು ಕುರುಬಲಕೆ ಬೇಗ ಪವನಜನು ||

ಭೀಮ : ಆಹಾ ಭಾವಯ್ಯನವರು ಅರ್ಜುನ ಸಹ ಸಮಸಪ್ತಕರ ಸಂಹರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋದರು. ನಾನು ಕುರುಬಲದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ವೈರಿಯಾದ ದುಶ್ಯಾಸನನನ್ನು ಸಂಹಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

ಪದ

ವರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ತಾನು ತರಣಿಜನ ಗೆಲುವುದಕೆ
ತರಿಸಿದನು ದಿವ್ಯರಥ ತುರಗಗಳ ಹೂಡೆ ||

ಧರ್ಮಜ : ಯಲಾ ಚಾರಕ, ಕರ್ಣನ ಮೇಲೆ ಯೀಕ್ಷಣವೆ ರಣಾಗ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಭಾವಯ್ಯನವರ ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಹೊರಟಿರುತ್ತೇನೆ. ವಾಯುವೇಗ ಮನೋವೇಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗತಕ್ಕ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ತಂದು ರಥಕ್ಕೆ ಹೂಡುವಂಥವನಾಗು.

ಪದ

ಕರದೊಳಗೆ ಧನುವಾಂತು ಯಿರುವ ಭೂಪನ ಕಂಡು

ತರುಣೀಮಣಿ ದ್ರೌಪದಿಯು ಅರಸನನ್ನು ತಡೆಯೆ -

ದ್ರೌಪದಿ : ಪತಿಯ ಪಾದಕ್ಕೆ ವಂದಿಸುವೆನು.

ಧರ್ಮಜ : ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ ದ್ರೌಪದಿ ಪ್ರಯಾಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಕಾರಣವೇನು ||

ದ್ರೌಪದಿ : ಆಯರರೆ ಅರಿಕೆ ಮಾಡುವೆನು.

ಪದ

ಪೋಪುದೆಲ್ಲಿಗೆ ಕಾಂತ ಪೇಳು ವೃತ್ತಾಂತ ನೀ ಪೋಪುದೆಲ್ಲಿಗೆ

ಕಾಂತ ಕರದೊಳಗೆ ಖಡ್ಗ ಪಿಡಿದು ಝಳಪಿಸುವಿರಿ ನೀವು ||

ದ್ರೌಪದಿ : ಆಯರರೆ, ಯಿವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ಧಳಧಳಿಪ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಝಳಪಿಸುತ್ತಾ ಯಿಳೆಯೊಳಗೆ ಯಾರೂ ಯಿದಿರಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಾಳಗಕ್ಕೆ ತೆರಳುವುದು ಧಾವಲ್ಲಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗಲಿ.

ಪದ

ತರುಣಿ ರನ್ನಾಳೆ ಕೇಳು ತಡವುದುಚಿತವಲ್ಲ

ಕುರುಬಲದೊಳು ನಾನು ತರಣಿಜನ ಗೆಲುವೆ ||

ಧರ್ಮಜ : ತರುಣೀಮಣಿಯಾದ ದ್ರೌಪದಿಯೆ ಕೇಳು. ತರಣಿ ಸುಕುಮಾರನಾದ ಕರ್ಣನನ್ನೂ ಸಂಹಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕುರುಬಲಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿರುತ್ತೇನೆ. ಹೊರಟ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಡೆಯುವುದು ವುಚಿತವಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಸ್ವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ನಡಿ.

ಪದ

ಅರಸ ಕೇಳು ಕರ್ಣನೊಳು ಯುದ್ಧ ಸಾಧ್ಯವೆ

ನಿಮಗೆ ಸವ್ಯಸಾಚಿಯನ್ನು ಕಳುಹಬಾರದೆ ||

ದ್ರೌಪದಿ : ಆಯರರೆ, ಪರಾಕ್ರಮಿಯಾದ ಕರ್ಣನಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವುದು ನಿಮಗೆ ತಿಣ್ಣವಾಗಿರುವುದು. ನಿಮ್ಮ ಸಾಹಸವು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವುದು. ಅಸಮಾನ ಶೌಯರ ಧುರಂಧರರಾದ ಅರ್ಜುನ ದೇವರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ, ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೀವು ಆಹ್ನಿಕಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಯಿರಬಾರದೆ. ಯಿಷ್ಟೇ ನನ್ನ ವಿಜ್ಞಾಪನೆ.

ಭಾಮಿನಿ

ತರುಣಿ ಕೇಳು ಸಂಗರಕೆ ಮನ ತರಹರಿಪುದು ಜನಪನ ಜನ್ಮದರ್ಥವು

ಮುಖದಿರುವಿದರೆಂ ಬೀಳುವೆ ನರಕಕೆ ಸತ್ಯ ಕೇಳೆಂದ ||

ಧರ್ಮಜ : ಹೇ ಕಾಂತೆ, ಕ್ಷಾತ್ರವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ರಣಾಗ್ರಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹಿಂಜಗಿದರೆ ನರಕ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುದು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿಯಬಹುದೆ ದ್ರೌಪದಿ ಹೇಳುವೆನು.

ಭಾಮಿನಿ

ತರುಣಿ ಮುಂದಡಿಯಿಟ್ಟು ರಿಪುಗಳ ತರಿದು ಮರಣವ ಪಡೆದನಾದಡೆ
ಸುರರಿಗದಳವಾದ ವೀರ ಸ್ವರ್ಗವಹುದೆಂದ ||

ಧರ್ಮಜ : ಹೇ ಕಾಂತೆ, ರಣಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ವೊಂದು ವೇಳೆ ವೈರಿಗಳಿಂ ಈ ಪ್ರಾಣ ಹೋದಾಗ್ಯೂ ಸುರರಿಗೆ ಅಸದಳವಾದ ವೀರಸ್ವರ್ಗ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುದು ಕಂಡೆಯೊ. ಯಿದು ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಧರ್ಮವಾಗಿರುವಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಮಾತು ಕೇಳತಕ್ಕವನಲ್ಲ ಅರಮನೆಗೆ ಹೊರಡುವಳಾಗು ||

ದ್ರೌಪದಿ : ಪ್ರಿಯರೆ, ನೀವಿಷ್ಟು ಹೇಳುವಲ್ಲಿನನ್ನ ಮಾತೇನು ಸಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ಕರ್ಣನಲ್ಲಿ ಜಯಪ್ರದ ಹೊಂದಿ ಬರುವುದನ್ನು ನಾನು ಕಾಣುತ್ತೇನೆ. ವೊಳ್ಳೇದು ಅರಮನೆಗೆ ಹೊರಡುತ್ತೇನೆ ನಮಸ್ಕಾರ.

ಪದ ||ರಾಗ ||ಅಷ್ಟತಾಳ

ಯೆಂದೆನುತಲಿ ಸತಿಯಳನು ಸಂತೈಸುತ್ತ ಬಂದನಾಕ್ಷಣ ಧರ್ಮಜ
ಮನದಲ್ಲಿ ಗೋವಿಂದ ರಕ್ಷಿಪುದೆನುತಲಿ ಬಂದ ರಥಕೆ ||

ಧರ್ಮಜ : ಯಲಾ ಚಾರಕ, ಸತಿಯಾದ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಸಂತೈಸಿ ನಮ್ಮ ಭಾವಯ್ಯನವರಾದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣದೇವರ ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಕರಕಮಲಕ್ಕೆ ಶರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ರಥದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಯಿರುತ್ತೇನೆ. ಕುರುಸೇನೆಗೆ ರಥವನ್ನು ಬಿಡುವಂಥವನಾಗು.

ಪದ

ಕುರುಸೇನೆಗಾಗ ತಾತ ಹರಿಸಿದ ರಥವನು ಹರುಷವ ತಾಳತಲಿ ಜರಿದು
ರಿಪುಗಳ ಬರುವ ಧರ್ಮಜನನ್ನು ತರಣಿ ಸುತನು ಕಂಡನು ||

ಧರ್ಮಜ : ಯಲಾ ಚಾರಕ, ಕುರುಸೇನೆಗೆ ಬಂದು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸನ್ನದ್ಧನಾಗಿ ಭೋರ್ಗರೆಯುತ್ತಿರುವನೆಲ್ಲ. ಪರಾಕ್ರಮಿಗಳಾದವರು ಯೀಗ ಯನ್ನೆದುರಿಗೆ ಬರಬಾರದೆ.

ಪದ

ನೋಡಿದೇನಯ್ಯ ಶಲ್ಯ ರಣದ ಸಗಾಡಿಕೆಯ ಧರ್ಮಜನ
ದುಸ್ಥಿತಿಯ ಭರವಿದು ರೂಢಿ ಮೇಲಣ ಆಸೆಯೆಂತುಟೊ ಕ್ಷಾತ್ರವಂಶಜರಿಗೆ ||

ಕರ್ಣ : ಅಯ್ಯ ಶಲ್ಯ ಭೂಪತಿ, ಯೀ ದಿನದ ರಣದ ಸಘಾಡಿಕೆಯನ್ನು ನೋಡಿದೆಯೊ. ಧರ್ಮರಾಯನು ಪ್ರಾಣದಾಸೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಬಂದು ಇದ್ದಾನೆ. ಶಿವ ಶಿವ ಯೀ ಭೂಮಿ ಮೇಲಣ ಆಸೆಯೆಂಬ ಪಾಶವು, ಕ್ಷತ್ರಿಯರಾದವರಿಗೆ ಯಿನ್ನೆಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಯಿರಬಹುದೆಂದು ಯೋಚನೆ ಮಾಡು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಭಾಮಿನಿ

ಆಡಿ ಫಲವೇನಿನ್ನ ಶುನಕನ ವೋಡಿಸುವೆ ನೋಡು
ಕ್ಷಣಮಾತ್ರನುತ ಮೂದಲಿಸಿದನು ಧರ್ಮಜನ ||

ಕರ್ಣ : ಅಯ್ಯ ಶಲ್ಯ ಭೂಪತಿ, ಬಾಯಿಂದ ಯೀಗ ಯಾತಕ್ಕೆ ಹೇಳಲಿ. ಹೇಳಿದರೆ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣೆದುರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಯೀ ಶುನಕನಂತಿರುವ ಧರ್ಮಜನನ್ನು ಹಾರಿಸಿ ಹೊಡೆದು ಮುಖಭಂಗವನ್ನು ಮಾಡಿ ವದ್ದು ವೋಡಿಸುತ್ತೇನೆ ನೋಡು. ಯಲಾ ಧರ್ಮಜ ಯೀವತ್ತಿನ ರಣಾಗ್ರಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಬಂದೆಯಾ, ಅಯ್ಯ ಮೂದೇವಿ ಕಡೆಗಾಲ ಕೂಡಿತ್ತು ಹೇಳುವೆನು.

ರಾಗ || ಅಷ್ಟತಾಳ

ಸಿಕ್ಕಿದ ಯಲ ಧರ್ಮರಾಯ ಗಕ್ಕರವಾಯಿತು ಜೀಯ ರಕ್ಕಸಾರಿಯು
ಬಂದು ಪಂಜರದ ಗಿಳಿ ಫಕ್ಕನೆ ಬಂದೆನ್ನ ಕೈಯ್ಯಳು ನೀನು ||

ಕರ್ಣ : ಯಲಾ ಧರ್ಮರಾಯ ಪಂಜರದಲ್ಲಿರುವ ಅರಗಿಳಿಯು ಹಾರಿಬಂದು ಬೆಕ್ಕಿನ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದಂಥವನಾದೆ. ಬೆಂಬಲಕ್ಕೆ ಕೃಷ್ಣ ಯಿದ್ದೂ ಕೂಡ ನಿನ್ನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನೆ.

ಪದ

ಭೀಮ ಕಿರೀಟಿಯು ನಕುಲರು ಯಲ್ಲ ಸ್ವಾಮಿಗೆ ದ್ರೋಹಿಗಳೆ
ಯೀ ಮಹಾ ಮಡುವಿಗೆ ನೂಕಿದ ಬಳಿಕಿನ್ನು
ನೀನು ಮಹೇಶನ ಮರೆಹೊಕ್ಕೂ ಜೀವಿಸು ||

ಕರ್ಣ : ಯಲಾ ಧರ್ಮರಾಯ, ಅಸಹಾಯಶೂರರಾದ ನಿನ್ನ ತಮ್ಮಂದಿರು ಭೀಮಾರ್ಜುನ ನಕುಲ ಸಹದೇವರು ಕೃಷ್ಣ ಸಹ ಯಿದ್ದೂ, ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಯೀ ರಣ ಮಂಡಲವೆಂಬ ಮಡುವಿಗೆ ನಿನ್ನನ್ನು ದೂಡಿಬಿಟ್ಟರೆ. ಅಯ್ಯೋ ನನ್ನ ಕೈಗೆ ನೀನು ಸಿಕ್ಕಿದ ಮೇಲೆ ಬದುಕುವುದುಂಟೆ. ವೊಳ್ಳೇದು ಯೀಗಲು ನಮ್ಮ ವಡೆಯನಾದ ಕೌರವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಶರಣಾಗತನಾಗು, ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕಾಯುತ್ತೇನೆ.

ಪದ

ನದಿಯೊಳು ಸ್ನಾನವ ರಚಿಸಿ ಬಹುವಿಧದೊಳು ತಪಗಳಾಚರಿಸಿ
ಮುದಿಗೂಗೆಯ ತೆರದೊಳಗಿಹಗೆ ಯೋಗ್ಯವೆ ಕದನಗಳು

ಕರ್ಣ : ಯಲಾ ಧರ್ಮಜ, ನದಿಯಲ್ಲಿ ತಣ್ಣೀರು ಮುಳುಗಿ ಜಪತಪ ಹೋಮಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಯಿರುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುತ್ತೀಯೆ ದಗಡಿ. ನಿನ್ನ ನೋಡಿದರೆ ಮುದಿಗೂಗೆ ನೋಡಿದ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತೀಯೆ. ನೀನ್ಯಾರು ರಣಾಗ್ರವ್ಯಾರು. ನನ್ನಲ್ಲಿ ಸೆಣಸದೆ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಹೊರಟು ಹೋದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತೆ, ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಹೇಳುವನಾಗು.

ಧರ್ಮಜ : ಯಲಾ ಕರ್ಣ, ಕದನದಲ್ಲಿ ಹದನವನರಿಯದೆ ಹೆದರಿಸಬೇಡ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಪದ||ರಾಗ ||ರೂಪಕ

ಖೂಳ ರವಿಜ ಕೇಳೊ ನೀನು ತೋಳಬಲುಹ ತೋರದಿರು

ಕೀಳು ನುಡಿಯ ನುಡಿಯಬೇಡ ಕೋಲನೆಸೆಯಲಾ ||

ಧರ್ಮಜ : ಯಲಾ ಖೂಳನಾದ ಕರ್ಣನೆ ಕೇಳು. ನಿನ್ನ ಭುಜಬಲಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ. ಯಿಂಥ ಸಲ್ಲದ ನುಡಿಗಳನ್ನು ನುಡಿದರೆ ನಿನ್ನ ಹಲ್ಲ ಮುರಿಸುವೆ ಖುಲ್ಲಾ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

ಪದ

ಬಲ್ಲೆ ನಾನು ರಣದ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ಣ ಬಲನು

ಯೆಂದು ಯನ್ನ ಕಣ್ಣಮುಂದೆ ತೋರಲಾ ||

ಧರ್ಮಜ : ಯಲಾ ಕರ್ಣ ನಾನು ಬಲ್ಲೆ. ಸಣ್ಣ ಮಾತಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಸಮಾನ ಯಾರೂ ಯಿಲ್ಲ ಕಂಡಿಯೋ. ಕರ್ಣ ನಿನ್ನ ಬಣ್ಣಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ನನ್ನ ಕಣ್ಣ ಮುಂದೆ ತೋರಬೇಡ. ಶೂರನಾದರೆ ಶರಗಳನ್ನು ಬಿಡುವಂಥವನಾಗು.

ಕರ್ಣ : ಯಲಾ ಧರ್ಮಜ, ಅಬಲನೆಂದು ಕೈ ಚಳಕವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದೆಯಾದರೆ ಯಿಷ್ಟು ಶೂರತ್ವ ಬಂದಿತೇನೋ ಮೂದೇವಿ ಹೇಳುವೆನು.

ಪದ

ಯಂದ ನುಡಿಯ ಕೇಳಿ ದಿನಪ ನಂದನನು ಕೋಪದಿಂದ

ವೊಂದು ಶರವ ಬಿಡಲು ಅದನು ಕಂಡು ಧರ್ಮಜ ||

ಕರ್ಣ : ಧರಣಿಯೊಳಗೆ ಪಿಸುಣನಂತೊಪ್ಪುವ ಧರ್ಮಜನೆ ಕೇಳು. ಕದನದಲ್ಲಿ ಹದನವನರಿಯದೆ ಹೆದರಿಸಿ ಕಾಲಕೆರೆದುಕೊಂಡು ಕಾಳಗಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುತ್ತೀಯೆ ಖೂಳ. ನಿನ್ನ ಬಾಳುವೆ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ಯೀಗೈ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ, ವೊಂದು ಶರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ ತರಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನಾಗು ||

ಪದ

ಯಚ್ಚ ಶರವನಾಗ ಯಮಜ ನುಚ್ಚುನುರಿಯ ಮಾಡಿ ತಾನು

ವೊಚ್ಚ ಕೂರ್ಗಣೆಗಳನ್ನು ಯಚ್ಚಿನಾಕ್ಷಣ ||

ಧರ್ಮಜ : ಯಲಾ ಕರ್ಣ, ನೀನು ಬಿಟ್ಟು ಯಿರುವ ಶರವನ್ನು ಪುಡಿಪುಡಿಯಂ ಮಾಡಿ ಘನ ಗರ್ಜನೆಯಿಂದ ಹೊಸ ಕೂರ್ಗಣೆಗಳನ್ನು ಭೋಗರರೆದು ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತೇನೆ, ತರಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನಾಗು.

ಪದ

ಮೂಢ ಹೋಗು ಯನುತ ಕರ್ಣ ಗಾಢದಿಂದ ಪರ್ವತಾಸ್ತ್ರ

ಮೂಡಿಗೆಯೊಳು ತೆಗೆದು ಬಿಡಲು ನೋಡೆ ಯಮಜನು

ಕರ್ಣ : ಯಲಾ ಮೂಢ, ಗಾಢದೋಳ್ ಮೂಡಿಗೆಯೊಳಿದ್ದ ಪರ್ವತಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತೇನೆ,
ತರಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂಥವನಾಗು.

ಪದ

ವಜ್ರ ಶರದೊಳದನು ತಾನು ರೌದ್ರದಿಂದ ಪಲ್ಲಮರೆದು
ಮಾದ್ರಭೂಪತಿಯನೆಚ್ಚಿ ರಥವ ಭಿದ್ರಗೈದನು ||

ಧರ್ಮಜ : ಯಲಾ ಕರ್ಣ, ನೀನು ಬಿಟ್ಟ ಪರ್ವತಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ವಜ್ರಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಪುಡಿಪುಡಿಯಂ ಮಾಡಿರುವುದಲ್ಲದೆ, ನಿನ್ನ
ಸಾರಥಿಯಾದ ಶಲ್ಯ ನೀನು ನಿನ್ನ ರಥ ಯೇನಾಗಿದೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವನಾಗು.

ಪದ

ಹೊಸ ರಥವಡರ್ದು ಕರ್ಣ ಮಸದು ಪಲ್ಲಗಳನ್ನು ಕಡಿದು
ಯಸೆದನು ಅನೇಕ ಶರವಸುವೆನಾತಗೆ ||

ಕರ್ಣ : ಯಲಾ ಧರ್ಮಜ, ಭಲಾ ನೀನು ಗಟ್ಟಿಗನೇ ಸರಿ. ರಥ ಹೋದರು ಹೋಗಲಿ ಹೊಸ ರಥವನ್ನು ಏರಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಯಿದ್ದೇನೆ
ಅಧಮ. ಅನೇಕ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಯಿರುತ್ತೇನೆ, ತರಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂಥವನಾಗು.

ಪದ

ಸೈರಿಸುತಲೆ ಶರದೊಳಾಗ ಭಾನುಪುತ್ರನನ್ನು ಹೊಡೆಯಿ
ತಾನು ಮೂರ್ಛೆಗೈದು ಯಿದ್ದೂದೇನ ಹೇಳಲಿ ||

ಧರ್ಮಜ : ಯಲಾ ಅಧಮ, ನೀನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ಅನೇಕ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸಿ ಯಿರುತ್ತೇನೆ, ಕಾಳಗಕ್ಕೆ
ಕೈಗೂಡುವಂಥವನಾಗು.

(ಕರ್ಣನ ಮೂರ್ಛೆ)

ಧರ್ಮಜ : ಯಲಾ ತರಳನಾದ ದುರುಳನೆ, ಯೀ ಧರ್ಮಜನ ಪರಾಕ್ರಮವು ಗೊತ್ತಾಯಿತೊ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವನಾಗು.

ಪದ

ಯಲವೊ ಖೂಳ ಅಬಲನೆಂದು ಯಿನಿತು ಸೈರಿಸಿದೆನು ಕೇಳು
ಯನುತ ಘೋರ ಶರವ ಬಿಡಲು ಜನಪ ಮೂರ್ಚಿಸೆ ||

ಕರ್ಣ : ಯಲಾ ಖೂಳ, ಅಬಲನೆಂದು ತಿಳಿದು ನನ್ನ ಪೂರ್ಣಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಯಿದುವರೆವಿಗು ತೋರದೆ ಹೋದ್ದರಿಂದ ನನಗಿಷ್ಟು ಶ್ರಮವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದೆ ಮೂದೇವಿ. ನೀನು ಮೂರ್ಛೆ ಹೋಗುವಂಥ ಘೋರವಾದ ಶರಗಳನ್ನು ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತೇನೆ, ರಣಾಗ್ರಕ್ಕೆ ಯಿದುರಾಗು.

ಕರ್ಣಾರ್ಜುನರ ಕಾಳಗ

ಗಣೇಶ ಬರುವಿಕೆ

ಸಾರಥಿ : ಅಯ್ಯ ಭಾಗವತರೆ ಅಡ್ಡ ಅಡ್ಡದಂತೆ ಗುಡ್ಡ ಗುಡ್ಡದಂತೆ ಕಿತ್ತ ಕೆಂಮಣ್ಣು ಮಂಟಿಯ ಆನೆಯೊಂದು ಮುಸುಡಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ರಂಗಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತಿರುವರು ಯಿವರಾಚವಣಂ ಅಂಜಿ ಹೇಳ ಬೇಗನ

ಭಾಗವತ : ಯಲಾ ವರಸಿದ್ಧಿ ಗಣೇಶ ಕಾಣೋ

ಸಾರಥಿ : ಸಿದ್ಧಿ ಗಣೇಶ್ವರನೋ ಬೂದಿಗಣೇಶ್ವರನೋ ಯಾಕೆ ಬಂದಿದಾರಪ್ಪ ||

ಭಾಗವತ : ಯಲಾ ಸವಾರಿ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ ಕಾಣೋ

ಸಾರಥಿ : ಸ್ವಾಮಿ ಅಂದೆ ಅಂತಪ್ಪ ಸ್ವಾರೆಯಾದರೆ ನನಗೆ ಹತ್ತು ಯಿಪ್ಪತ್ತು ಕೊಡಿಸಬಾರದೇನಯ್

ಭಾಗವತ : ಯಲಾ ಅನುನಾಯ್ಕು ಸ್ವಾರೆ ಬೇಕಾದರೆ ಕುಂಬಾರರ ಮನೆಗೆ ಹೋದರೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತೆ

ಸಾರಥಿ : ಅಯ್ಯ ಭಾಗವತರೆ ಮತ್ಯಾಕೆ ಬಂದಿದ್ದಾರಪ್ಪ ಯಿವರು ||

ಭಾಗವತ : ಯಲಾ ಹನುಮ ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುವಂಥವರು ಬಂದಿರುತ್ತಾರೆ ||

ಸಾರಥಿ : ಸ್ವಾಮಿ ಅಂದೆ. ಹಿಟ್ಟು ಪದಾರ್ಥ ಕೊಡುವಳು ಮನೆಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ ಅದೂ ಅಲ್ಲವೋ ||

ಭಾಗವತ : ಯಲಾ ಅವಳು ಯಾರೋ

ಸಾರಥಿ : ಹೆಂಡರೇ ಅವ್ವಾ ಕಾಣಪ್ಪ

ಭಾಗವತ : ಯಲಾ ಹನುಮ ನಿನಗೆ ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಅವ್ವನೇನೋ

ಸಾರಥಿ : ಸ್ವಾಮಿ ಅಂದೆ ಹೆಂಡತೀಗೆ ಅವ್ವ ಇಲ್ಲದೇ ಉಂಟೇನೈ ||

ಭಾಗವತ : ಯಲಾ ಸಾರಥಿ ಹೆಂಡತಿ ಅವ್ವ ಅತ್ತೆಯಾಗಬೇಕು ಕಣಪ್ಪಾ

ಸಾರಥಿ : ಅವಳು ಅತ್ತಲೆ ನಾನು ಯಿತ್ತಲೆ ಕಾಣೈಯ್ಯ ||

ಭಾಗವತ : ಯಲಾ ಹನುಮ ನಾಯಕ ಗಣೇಶ್ವರದೇವರು ಬಂದು ಬಹಳ ಹೊತ್ತಾಯಿತು. ಪೂಜೆ ವಿಧಾನಗಳಂ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ಜೋಯಿಸರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವಂಥವನಾಗು ಹನುಮಾ ||

ಸಾರಥಿ : ಆಗಲಿ ಬುದ್ಧಿ ಹೋಗಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ.

ಜೋಯಿಸರು ಬರುವಿಕೆ

ಪದ್ಯ

ನಮ್ಮ ಗಣೇಶನ ಕುಂಬಾರಿ ಬಂದ ನಮ್ಮ
ವಿಘ್ನೇಶನ ಪೂಜಾರಿ ಬಂದ ಅಯ್ಯ
ವಾಡೋ ವಚ್ಚುಂಡಾಡೋ ಗೋದಾವರಿಗೆ ವಚ್ಚುಂಡಾಡೋ ಅಯ್ಯ

ಗಣಪತಿ ಮಂಗಳ

ಪದ

ಗಜಮುಖದವಗೆ ಗಣಪತಿಗೆ ಚಲ್ಪಕ್ತಿ ಭಾಗವಂದಿತಗೆ
ಆರತಿ ಎತ್ತೀರೆ ಗಜಕರದೊಳು ಪಾಶಂಕುಶ ಧರಿಸಿ ಮೆರೆವಗೆ
ಕರುಣಾದಿ ಭಕ್ತಾರ ಪೊರೆವನಿಗೆ, ಆವಾಗಮನದೊಳು
ನೆನೆದ ಇಷ್ಟಾರ್ಥ ವರಗಳ ಕೊಡುವ ಗಣಂ ಗಣಪನಿಗೆ ಗಜಮುಖ ||
ಪಾಶಂಕುಶನಿಗೆ ಮೂಷಕ ವಾಹನನಿಗೆ ದೇಶದೇಶದಿ ಪೂಜೆಗೊಂಬುವಗೆ ||
ಈಶ್ವರನಪುತ್ರ ಶ್ರೀ ಸುಂತೀಲ ಗಣಪಾಗೆ ಜೋತಿ ಮಾಣಿಕದ
ಆರತಿ ಎತ್ತೀರೆ ಗಜಮುಖದವಗೆ ಗಣಪಗೆ

ಭಾಮಿನಿ

ತಾರಕಾಸುರನ ಕೊಲಲೆಂದು ಶಿವನಕುಮಾರಕನಿಗರುಹಲು
ಪರ್ವತದಿ ನೆಲಸಿದ ಮೂಲೋಕದೊಡೆಯಾ ಕರುಣವಿತ್ತು ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ
ಸಲಹೆನ್ನ ಕುಂಡಲಮಣಿ ಮುಕುಟ ಹೇ ಸುಬ್ಬರಾಯ ಮಂಡಲನಾಯಕನೆ

ಷಣ್ಮುಖ : ಭಲೈ ಸಾರಥಿ ಹೀಗೆ ಬಾ ಮತ್ತೂ ಹೀಗೆ ಬಾ. ಭಲೈ ಸಾರಥಿ ಯೀಗೆ ಬಂದವರು ಧಾರುಧಾರೆಂದು ಪರಿಯಿಂದ ವಿಚಾರಮಾಡುವ ನೀ ಧಾರು ಹೀಗೆ ಬರುವಂಥವನಾಗೊ ಸಾರಥಿ.

ಸಾರಥಿ : ತಮ್ಮ ಅಟ್ಟದ ಮೇಲಾಡೋ ಪುಟ್ಟ ಸಾರಥಿಯೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ ಸ್ವಾಮಿ.

ಷಣ್ಮುಖ : ಭಲೈ ಸಾರಥಿ. ಯೀರೇಳು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಅಡಕವಾದ ಕೈಲಾಸ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ದಿಟ್ಟತನದಿಂದ ಪಾಲಿಸುವ ಈಶ್ವರನ ಕುಮಾರನಾದಂಥ ಷಣ್ಮುಖ ಸುಬ್ಬರಾಯನೆಂದು ಈ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ವಡ್ಡೋಲಗವನ್ನು ನಡೆಸುವಂಥವನಾಗೈ ಸಾರಥಿ ಸಂತಾನ ಸಮ್ಮತಿ ||ಮತ್ತೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಲಾಲಿಸುವಂಥವನಾಗು.

ಸಾರಥಿ : ಹೇ ದೇವತಾಮಯೀ ಸಭಾ ಮಧ್ಯರಂಗಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಿಂದವರು ತಾವು ಧಾರು ಮತ್ತು ಕಾರಣವೇನು ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗಲಿ ಸ್ವಾಮಿ ||

ಪದ

ಭಕ್ತರ ಪೊರೆಯುವೆವು ಯೀ ಭೂಮಿಯೋಳ್
ದುಷ್ಟಾರ ಶಿಕ್ಷಿಸುವೆ ಲೀಲೆಯೊಳಗೆ
ನಮ್ಮ ಧ್ಯಾನಿಪ ಭಕ್ತರ ಕ್ಷೇಮದಿ ಪಾಲಿಸುವೆ.

ಷಣ್ಮುಖ : ಭಲೈ ಸಾರಥಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಎಡೆಬಿಡದೆ ನಂಬಿರುವ ಭಕ್ತರನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸಿ, ದುಷ್ಟರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುವ ಷಣ್ಮುಖನೆಂದು ತಿಳಿಯುವಂಥವನಾಗು ಸಾರಥಿ ಸದ್ಗುಣ ಮೂರುತಿ ||

ಪದ

ಕೈಲಾಸಗಿರಿಯನ್ನು ಪೊರೆಯುವ ಯೀಶ
ವರಕುವರ ಷಣ್ಮುಖನೆಂದೆನ್ನ ಪೊಗಳುವರಲ್ಲಿ ಯನ್ನನು

ಷಣ್ಮುಖ : ಭಲೈ ಸಾರಥಿ. ಕೈಲಾಸಗಿರಿಯನ್ನು ಆಳುವ ಯೀಶ್ವರನ ಕುಮಾರನಾದ ಎನ್ನನ್ನು ತ್ರಿಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಭಜಿಸುತ್ತಿರುವರೈ ಸಾರಥಿ ಸಂಧಾನ ಸಮ್ಮತೀ ||

ಪದ

ನವಿಲು ವಾಹನವೇರಿ ನಲಿದಾಡುತ ಬಂದು
ದುಷ್ಟತಾರಕನ ಕೊಂದು ಈರೇಳು ಹದಿನಾಲ್ಕು
ಲೋಕವ ಪಾಲಿಪ ಧೀರ ಷಣ್ಮುಖನು ಕೇಳೈ ||

ಷಣ್ಮುಖ : ಭಲೈ ಸಾರಥಿ, ನವಿಲು ವಾಹನವನ್ನು ಏರಿಕೊಂಡು ಭಕ್ತರ ಸಂತೋಷಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದು ದುಷ್ಟನಾದ ತಾರಕಾಸುರನನ್ನು ಮರ್ದನ ಮಾಡಿದಂಥ ಷಣ್ಮುಖ ಸುಬ್ಬರಾಯನೆಂದು ತಿಳಿಯುವಂಥವನಾಗೈ ಸಾರಥಿ ಸದ್ಗುಣ ಮೂರುತಿ. ಭಲೈ ಸಾರಥಿ ನಾನು ಬಂದು ಬಹಳ ವೊತ್ತಾಯಿತು. ಆದ ಕಾರಣ ಕೈಲಾಸಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆ.

ಸಾರಥಿ : ಹಾಗಾದರೆ ಕೈಲಾಸ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ತೆರಳಬೌದು ಸ್ವಾಮಿ.

(ಕೃಷ್ಣದೇವರು ಬರುವಿಕೆ)

ಕೃಷ್ಣ : ಭಲೈ ಸಾರಥಿ ಹೀಗೆ ಬಾ ಮತ್ತೂ ಹೀಗೆ ಬಾ. ಭಲೈ ಸಾರಥಿ ಯೀರೇಳು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಅಧಿಕವಾದ ಚಾರುತರವಾದ
ಧೀರಚಂದ್ರಮನಂತೆ ವಾರಿಜಾಕ್ಷಿಯರ ಸುರತದಲ್ಲಿ ಮಾರನೆಂದೆನಿಸಿ, ಯೀ ಧಾರುಣಿಯ ಜನರನ್ನು ರಕ್ಷಿಪ ಕ್ಷೀರಾಭಿಶಯನನಾದ.
ನಾರಾಯಣ ಮೂರುತಿ ನಾನೇ ಅಲ್ಲವೇನೈ ಸಾರಥಿ ಸದ್ಗುಣ ಮೂರುತಿ. ಯಿನ್ನಾದರು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಈ ಶಂಕು ಚಕ್ರವನ್ನು ಕರದಲ್ಲಿ
ಧರಿಸಿ ಪಂಕಜನಾಭನೆಂಬ ಪರಮ ನಾಮಾಂಕಿತವುಳ್ಳ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಮೂರುತಿ ನಾನೇ ಅಲ್ಲವೇನೈ ಸಾರಥಿ ಸದ್ಗುಣಮೂರುತಿ.

ಪದ

ಭೂಮಿಯಾ ಜನರನ್ನೂ ಪ್ರೇಮದಿಂ ಪೊರೆಯುವ
ಕಾಮಿತ ಫಲಗಳ ಕೊಡುವಾ ಗೋಪಾಲ ಬಾಲ

ಕೃಷ್ಣ : ಭಲೈ ಸೇವಕ ಯೀ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವ ಭಕ್ತರನ್ನೂ ರಕ್ಷಿಪ. ಕ್ಷೀರಾಭಿಶಯನನಾದ ನಾರಾಯಣ ಮೂರುತಿ ನಾನೇ ಅಲ್ಲವೇನೈ
ಸಾರಥಿ ಸದ್ಗುಣ ಮೂರುತಿ.

ಪದ

ಶರಧಿಯ ಮಧ್ಯದೋಳ್ ಯಿರುವ ದ್ವಾರಾವತಿಯ ಹರುಷದಿಂದಾಳುವ
ಹರಿಯು ತಾನೆನುತಾ ಆನಂದ ಯಿಂದುವದನದೇವ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಭಲೈ ಸಾರಥಿ, ಸಿಂಧುವಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಂದವಾಗಿ ಚಂದದಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಮತ್ತು ಅಂದವಾದ ದ್ವಾರಾವತಿಯನ್ನು
ಆನಂದದಿಂದ ಪರಿಪಾಲಿಸುವ ಯಿಂದಿರೇಶಗೋವಿಂದ ಮೂರುತಿ ನಾನೇ ಅಲ್ಲವೇನೈ ಸೇವಕ ||ಯೀ ಲೋಕವನ್ನೂ ಉತ್ಪತ್ತಿ
ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಬ್ರಹ್ಮನೇ ಕರ್ತನು. ಆತನು ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡಿದ ಸಚರಾಚರ ಪ್ರಾಣಕೋಟಿಗಳನ್ನೂ ಪಾಲಿಸಲು ನಾನೇ ಕರ್ತನು.
ಪ್ರಳಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ ರುದ್ರನೇ ಕರ್ತನು. ಸಕಲ ವಿದ್ಯೆವೇದಂಗಳಿಗೆ ವಿನಾಯಕನೆ ಕರ್ತನು. ಭಲೈ ಸಾರಥಿ ಮತ್ತೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ
ಲಾಲಿಸು ||

ಪದ

ದೇವಕಿಯೊಳು ಜನಿಸಿ ಮಾವ ಕಂಸಾನ ಕೊಂದೆ
ಯೀ ಭೂಮಿಯೊಳು ನಾನು, ಕ್ರಿಷ್ಣನೆಂದೆನಿಸಿದೆ
ಅದೇನಂದೋ ಇಂದುವದನನು ದೇವ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಭಲೈ ಸಾರಥಿ, ನಾನು ದೇವಕೀ ದೇವಿಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ, ನಂಮ ಮಾವನಾದ, ಕಂಸಾಸುರ ಧೇನುಕಾಸುರರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ
ಗೋಕುಲವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದಂಥ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಮೂರುತಿ ನಾನೇ ಅಲ್ಲವೇನೈ ಸಾರಥಿ ಸದ್ಗುಣ ಮೂರುತಿ ||ಭಲೈ ಸಾರಥಿ ನಾವು ಬಂದು ಬಹಳ
ಹೊತ್ತಾಯಿತು. ಆದ ಕಾರಣ ಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೈ ಭಾಗವತರೆ ||

ಕಥಾರಂಭ

ರಾಗ-ನಾಟ್ಯವೃತ್ತ

ಶ್ರೀಮದ್‌ಗಿರೀಂದ್ರ ತನಯ ವದನಾಬ್ಜಮಿತ್ರಂ ಕಾಮಾಂತ ಕಂಭಜಿತ ರಮ್ಯ ಗಾತ್ರಂ
ಚಾಮೇಂದ್ರನಂ ಚಾರುನಿಟಲಾನೇತ್ರಂ ಸೋಮಾವತಂ ಸಮರಸ್ತುತಾಸಚ್ಚರಿತ್ರಂ ||

ಭಾಮಿನಿ

ಅರಸ ಕೇಳಿದಿನಲಿ ಕೌರವರರಸನೊಡ್ಡೋಲಗದೊಳೊಪ್ಪಿರೆ
ಸೇನೆಯೊಳಳಿದು ಪೋದನು ಶರದ ಗುರು
ಪಾಂಡವರು ಹರಿಸಹಿತ ತೆರಳಿದರು ಪಾಳಯಕೆ ||

ಭಾಗವತ : ಅಸಮಾನ ಶೌಯರ ಧುರಂಧುರರಾದ ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರು, ರಾಜಾಧಿರಾಜ ಮಾರ್ತಾಂಡ ವೃದ್ಧಂಜ ಭುಜ
ಬಲೋದಾಂಡ ಹಿಂಡುಗಲಿಗಳ ಮಿಂಡ ಮೂರುಲೋಕದ ಗಂಡನೆಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಯಂ ಪಡೆದಿರುವ ಅರ್ಜುನನ ಶರಸಂಧಾನದಲ್ಲಿ
ಮುಳುಗಿ, ಸುರಪುರವನ್ನೂ ಸಾರಲು ಅಲ್ಲಿಂದ ಪಾಂಡವರು ಜಯಶೀಲರಾಗಿ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಲೋಲನಾದ ಶ್ರೀ ಹರಿಸಹಿತ ಮರಳಿ ಪಾಳಯಕೆ
ಬಂದು ಯಿತ್ತ ಶಕ್ತ ಪ್ರಸ್ತಪುರಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿ ವಡ್ಡೋಲಗಸ್ತರಾದರು ಎಂದರೆ

(ಪಾಂಡವರ ಸಭೆ)

ಭಾಗವತ : ಭಳಿರೆ ರಾಜಾಧಿರಾಜ ರಾಜಕೀರ್ತಿ ಮನೋಹರ ನತಜನೋದ್ಧಾರ ವೀರ ಬಹುಪರಾಕು-

ಧರ್ಮಜ : ಬನ್ನಿರೈಯ್ಯಿ ಭಾಗವತರೆ ||

ಭಾಗವತ : ತಾವು ಯಾರು ತಮ್ಮಗಳ ನಾಮಾಂಕಿತವೇನು.

ಧರ್ಮಜ : ಯಿಂದ್ರಪ್ರಸ್ತ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಯಾರೆಂದು ಕೇಳಿಬಲ್ಲಿರಿ.

ಭಾಗವತ : ಸತ್ಯಸಂಧನಾದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಮಹಾರಾಜನೆಂದು ಕೇಳಿಬಲ್ಲೆ ||

ಧರ್ಮಜ : ಹಾಗೆಂದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಭಾಗವತ : ಬಂದಂಥ ಕಾರಣವೇನು?

ಧರ್ಮಜ : ಬಹಳ ಬಹಳವುಂಟು.

ಭಾಗವತ : ಯೀಗ ನಮಿಂದ ಆಗಬೇಕಾದ ಕಾರಣವೇನು.

ಧರ್ಮಜ : ಅಯ್ಯಿ ಭಾಗವತರೆ, ನಮ್ಮ ಭಾವೈಯ್ಯಿನವರಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರನ್ನು ಬರಮಾಡಿ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿಸಿಕೊಡಿ.

ಭಾಗವತ : ಮಹಾರಾಜನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಕರೆಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಯೋಗ್ಯಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ. ಚಾರಕ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ
ದೇವರನ್ನು ಬರಮಾಡುವನಾಗು ||

(ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರು ಬರುವಿಕೆ)

ಪದ

ಆಡುತಾಡುತಾ ಬಂದ ಹರಿಯು ಸಂತೋಷದಿ ಆಡುತಾಡುತ
ಬಂದ ಹರಿಯು ಆಡುತ ಪಾಡುತ ಕೂಡುತ ನಲಿಯುತ
ಸಂತೋಷದಿಂದ ಆಡುತಾಡುತಾ ಬಂದ ಹರಿಯು ||

ಭಾಗವತ : ಭಳಿರೇ ರಾಜಾಧಿರಾಜ ಕೀರ್ತಿ ಮನೋಹರ.

ಕೃಷ್ಣ : ಬನ್ನಿರೈಯ್ಯಿ ಭಾಗವತರೇ

ಭಾಗವತ : ತಾವು ಯಾರು, ತಮ್ಮ ಸ್ಥಳ ನಾಮಾಂಕಿತ ಯಾವುದು?

ಕೃಷ್ಣ : ಸಿಂಧುವಿನ ಮಧ್ಯದಲಿ ಚಂದದಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಅಂದವಾದ ದ್ವಾರಕಾವತಿಗೆ ಯಾರೆಂದು ಕೇಳಬಲ್ಲರಿ

ಭಾಗವತ : ಶಂಕುಚಕ್ರ ಗದಾಧಾರಿಯಾದ ಕೃಷ್ಣದೇವರೆಂದು ಕೇಳಿ ಬಲ್ಲೈವೈ ದೇವ ಭಕ್ತಸಂಜೀವ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಹಾಗೆಂದುಕೊಳ್ಳಬೌದು ||

ಭಾಗವತ : ದಯಮಾಡಿಸಿದ ಕಾರಣವೇನು ||

ಕೃಷ್ಣ : ಬಹಳ ಬಹಳವುಂಟು ||

ಭಾಗವತ : ಮತ್ತೇನಾಗಬೇಕು ||

ಕೃಷ್ಣ : ಯೀ ಯಿಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುವ ಸತ್ಯಸಂಧನಾದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಮಹರಾಜನು ಧಾವಲ್ಲಿರುವನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿಸಿಕೊಡಿರಿ.

ಭಾಗವತ : ರಾಜಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವಡೋಲಗಸ್ತರಾಗಿ ಕುಳಿತಿರುವರು.

ಧರ್ಮಜ : ಭಾವಯ್ಯನವರ ಪಾದಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕಾರ ದೇವ ಭಕ್ತ ಸಂಜೀವ ||

ಕೃಷ್ಣ : ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಯ್ಯಿ ಸತ್ಯಸಂಧನಾದ ಧರ್ಮಜನೆ. ಯನ್ನನ್ನು ಇಷ್ಟು ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಕರೆಸಿಕೊಂಡ ಕಾರಣವೇನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೇಳುವಂಥವನಾಗು.

ಧರ್ಮಜ : ಭಾವಯ್ಯ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ ಚಿತ್ತವಿಟ್ಟು ಲಾಲಿಸಬೇಕೋ ದೇವ ಭಕ್ತ ಸಂಜೀವ.

ಭಾಮಿನಿ

ಹರಿಯ ಚರಣಕೆ ನಮಿಸಿ ಧರ್ಮಜ ಪರಮಭಕ್ತಿಯೊಳಗೆ ದೇವರ

ಕರುಣವುಳ್ಳವರೇನು ಧನ್ಯರೋ ಧರಣಿಯೊಳಗೆಂದ ||

ಧರ್ಮಜ : ಭಾವಯ್ಯ, ತಮ್ಮ ಕರುಣಕಟಾಕ್ಷವೆಂಬ ದಯಾರಸವು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡ ಕಾರಣದಿಂದ ನಾವು ಧನ್ಯರಾದ
ಸುಕೃತವನ್ನು ಎಷ್ಟೆಂದು ಹೇಳಿದರು ತೀರದಲ್ಲೊ ಭಾವಯ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮಿಲೋಲ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಅಯ್ಯ ಧರ್ಮಜ. ಯೆಷ್ಟು ಹೇಳಿದರು ತೀರದೆಂದು ಪೇಳುವೆಯಲ್ಲಾ. ನಾನು ನಿಮಗೆ ಮಾಡಿದ ಸುಕೃತವೇನು. ಭಾವಯ್ಯ
ಹಾಗಾದರೆ ಬಿನ್ನವಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ

ಪದ ||ರಾಗ ||ಜಂಪೆ

ಜಲಜಾಕ್ಷ ತವಚರಣ ಸಲಿಲಜನ ಕೃಪೆಯಿರಲು

ಕಲಶಾಧಿ ಸುಭಟರನು ಗೆಲಿದೇ ನಾನಿಂದು ||

ಧರ್ಮಜ : ಜಲಜಾಕ್ಷನಾದಂಥ ಹೇ ಶ್ರೀಹರಿಯೇ, ಸ್ವರ್ಗಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ತಮ್ಮ ಚರಣಾರವಿಂದದ ಕೃಪಾಕಟಾಕ್ಷವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ
ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಯಿದ್ದದ್ದರಿಂದ ನೆನ್ನೆಯ ದಿವಸ ನಡೆದ ಯುದ್ಧಲ್ಲಿ ಕಲಶಜರಾದ ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರ ಆದಿಯಾಗಿ ಅನೇಕ ಜನ ಸುಭಟರನ್ನು
ಗೆದ್ದಂಥವರಾದವು ಭಾವಯ್ಯ ಯೆಷ್ಟು ಸಾಲದೆ.....

ಕೃಷ್ಣ : ಅಯ್ಯ ಧರ್ಮಜ ಕೊಂಚ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಲಾಲಿಸೊ ಧರ್ಮಜ ||

ಪದ

ನಿನ್ನ ಧರ್ಮಫಲ ಅನ್ಯರನು ಜೈಸಿದುದು ಯನ್ನಿಂದ ಅಹುದೇನು ಪೇಳು ನೀನೆಂದ

ಕೃಷ್ಣ : ಹೇ ಸತ್ಯಸಂಧನಾದ ಧರ್ಮಜನೆ, ವೃಥಾ ಯನ್ನನ್ನು ಯಾತಕ್ಕೆ ಹೊಗಳುವೆ. ನನ್ನಿಂದ ಆದದ್ದೇನು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನೀನು
ಮಾಡಿದ ದಾನಧರ್ಮದಿಂದ ನಿನ್ನ ಶತ್ರುಗಳು ಮೃತ್ಯುವಿಗೆ ತುತ್ತಾದರು. ಅಹುದೊ ಯಿಲ್ಲವೊ ನೀನೆ ಯೋಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡು

ಧರ್ಮಜ : ಭಾವಯ್ಯ ಶ್ರೀಹರಿಯೇ, ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೊಡು ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಪದ

ಕರುಣವಾರುಧಿ ನೀನು ಅರುಹುವದು ಸಹಜಗುಣ

ಧರೆಯೊಳಗೆ ಸುಜನರು ತಮ್ಮ ಪೊಗಳುವರೆ

ಧರ್ಮಜ : ಭಾವಯ್ಯ ಹೇ ಕರುಣಾ ವಾರುಧಿಯೆ ತಾವೇನೊ ಮೊದಲು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದ್ದು ಸಹಜ. ಆದರೆ ಯೀ ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿ
ಸತ್ತರುಷರಾದವರು ತಾವು ಮಾಡಿದ ಸಾಹಸವನ್ನು ತಾವೇ ತಮ್ಮ ಬಾಯಿಂದ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವರುಂಟೆ, ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲಾರರು ಹೇ
ತ್ರಿಜಗತ್ ಪಾವನ ಅನಾಥರಕ್ಷಕ ಭಾವಯ್ಯ ಮತ್ತೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಲಾಲಿಸಬೇಕು ||

ಪದ

ತವ ಚರಣಕೃಪೆಯಿರಲೂ ಅನುಜರು ಇನ್ನುಳಿದವರ

ಗೆಲಸಾಧ್ಯವು ಎಂದು ನಮಿಸಿದ ಧರ್ಮಜನು ||

ಧರ್ಮಜ : ಭಾವಯ್ಯ, ತಂಮ ಕೃಪಾಕಟಾಕ್ಷವೇನೋ ನಂಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವಲ್ಲಿ, ಮುಂದಿರತಕ್ಕ ಮಹಾಭಾರವನ್ನು ಅನುಜರಾದ ಭೀಮಾರ್ಜುನರಿಂದ ಸಂಹಾರವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ, ಯಶೋಲಾಭವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಂಥವರಾಗಿರಿ ಭಾವಯ್ಯನವರೇ ಶ್ರೀಹರಿ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಅಯ್ಯ ಧರ್ಮಜ, ಮುಂದೇ ಯಿರತಕ್ಕ ಮಹಾರಥರು ಅಂತಾ ಶೂರರೇನಯ್ಯ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನೇ||

ಧರ್ಮಜ : ಭಾವಯ್ಯ ಶೂರರಲ್ಲವೇ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಚನ್ನಾಗಿ ಆಲೈಸುವಂಥವರಾಗಿರಿ ||

ಪದ

ಅಳಿದ ಭಟರಬಲಾರು, ವುಳಿದ ವೀರರ ಗೆಲಿದು

ಬಳಿಕ ನಮಗುಪಕಾರ ವಿರಚಿಸೆಂದ||

ಧರ್ಮಜ : ಭಾವಯ್ಯ, ರಣದಲ್ಲಿ ವುಳಿದಿರತಕ್ಕ ಅಸಹಾಯಶೂರರಾದ ಕರ್ಣಾಧಿಪಗಳನ್ನೂ ಜಯವ್ರದವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ನಂಮ್ಮನ್ನೂ ವುದ್ದಾರ ಮಾಡಬೇಕು ಭಾವಯ್ಯ, ಯಿಷ್ಟೇ ನನ್ನ ವಿಜ್ಞಾಪನೆ ತಿಳಿಯಿತೋ ಯಿಲ್ಲವೋ ಹೇಳಿರಿ.

ಕೃಷ್ಣ : ಅಯ್ಯ ಧರ್ಮಜ, ನಿನ್ನ ವಿಜ್ಞಾಪನೆಯನ್ನು ಎಷ್ಟು ಹೇಳಿದರು ತೀರದು. ಪಾರಂಗತವೇ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೆ, ನಿಮ್ಮ ನಡತೆಗಳನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ನೋಡಿದ್ದೇಯಾದರೆ ನನಗೆ ನಾಚಿಕೆ ಬರುವದಲ್ಲಯ್ಯ ಧರ್ಮಜ.

ಧರ್ಮಜ : ಭಾವಯ್ಯ ಪರಮಾತ್ಮನೆ, ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನಾಚಿಕೆ ಬರುವಂತೆ ಆಗಿರುವದೇನು ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗಲಿ ಶ್ರೀಹರಿ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಹಾಗಾದರೆ ಬಾಯಿ ಬಿಡಲೊ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ||

ಭಾಮಿನಿ

ಎಲೆಲೆ ಧರ್ಮಜ ಸಾಕು ಸುಮ್ಮನೆ ಬರಿದೆ ವೊಗಳುವೆ ಯಾಕೆ

ನಿನ್ನಯ ಅನುಜರೊಳು ಕಡು ಅಧಮ ಭೀಮನು ನುಡಿದುದೇನರಿಯಾ

ಕೃಷ್ಣ : ಎಲೈ ಧರ್ಮಜ ಸಾಕು ಸಾಕು ಬಿಡು. ಸುಮ್ಮನೆ ಯಾತಕ್ಕೆ ಈ ರಾಜಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಗಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯು. ನಿನ್ನ ಅನುಜರ ಪೈಕಿ ಕಡು ಅಧಮನಾದ ಭೀಮನು ಈ ಮುಂಚೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರತಕ್ಕ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನೂ ಮರೆತೆಯಾ ಸಾಕು ಸಾಕು ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತು –

ಧರ್ಮ : ಭಾವಯ್ಯನವರೆ ಮರೆತು ಇರುವೆನು. ಜ್ಞಾಪಕ ಕೊಡಬೇಕು.

ಭಾಮಿನಿ

ಕಡು ಪರಾಕ್ರಮಿ ಕೌರವನುಜನ ಬಿಡದೆ ವುದರವ ಸೀಳಿ

ನಾರಿ ಮುಡಿಯ ಕಟ್ಟುವೆನೆಂಬ ಭಾಷೆಯ ಕೇಳಿ ನಾಚುವೆನೂ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಅಯ್ಯ ಧರ್ಮಜ, ಕುರುಬಲದಲ್ಲಿ ಕಡು ಪರಾಕ್ರಮಿಯಾದ ಕೌವರವನ ತಮ್ಮನಾದ ದುಶ್ಯಾಸನನು ಪೂರ್ವದೋಳ್ ರಾಜಸ್ತೋಮದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯಾದ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಂಡು ಶೀರೆಯನ್ನು ಶೆಳೆದು ಮಾನಭಂಗವನ್ನು ಮಾಡುವ ವೇಳೆ, ನಿನ್ನ ತಮ್ಮನಾದ ಭೀಮನು ದುಶ್ಯಾಸನನ ವುದರವನ್ನೂ ಸೀಳಿ-ಪೊಳಗಿರತಕ್ಕ ತಿಳಿರತ್ತವನ್ನೂ ತೆಗೆದು – ದ್ರೌಪದಿಯ ಕುರುಳು ನೆನೆಯುವಂತೆ ಹಚ್ಚಿ, ಅವನ ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ಮುಡಿಯನ್ನು ಬಾಚಿ ಕಟ್ಟುತ್ತೇನೆಂಬುದಾಗಿ ಪಂಥವನ್ನೂ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲವೆ – ಮರೆತು ಬಿಟ್ಟೆಯಾ. ಈ ಪಂಥವೂ ಪೂರೈಸಿತೋ. ಪೂರೈಸಲಿಲ್ಲಾ. ಅಂದಿನಿಂದ ಯನ್ನ ಸಹೋದರಿಯ ಸಂಕಟವನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರೆನು. ನಿಮ್ಮ ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ನಾಚಿಕೆಯಾಗು ವುದಿಲ್ಲವೆ ಸುಮ್ಮನಿರು.

ಧರ್ಮಜ : ಭಾವಯ್ಯನವರೆ ಯೀಗಲು ನಿಮ್ಮ ಕೃಪಾಕಟಾಕ್ಷವು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಯಿರಲು ದುಶ್ಯಾಸನನ ವಧೆಯನ್ನೂ ಮಾಡುವುದು ತಮ್ಮನಾದ ಭೀಮನಿಗೇನು ದೊಡ್ಡದಲ್ಲ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿರಿ...

ಕೃಷ್ಣ : ಅಯ್ಯ ಧರ್ಮಜ, ವಂದು ವೇಳೆ ಭೀಮನು ದುಶ್ಯಾಸನನ ವಧೆಯನ್ನೂ ಮಾಡ್ಯಾನು ಅನಂತರ ಮತ್ತೊಂದು ಕಂಟಕವಿರುವದಲ್ಲಯ್ಯ ಧರ್ಮಜನೆ ಹೇಳು ನೋಡುವ.

ಕರ್ಣಾರ್ಜುನರ ಕಾಳಗ

ಶಲ್ಯ : ಅಯ್ಯ ಕರ್ಣ, ದಯವಿಟ್ಟು ನಾನು ಹೇಳಿದಂತೆ ನೀನು ಕೇಳಿದರೆ ಯೀ ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಸಮಾನ ಯಾರೂ ಯಿಲ್ಲವೆಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವುದಲ್ಲದೆ ನಾನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಸಾರಥಿಯಾದ್ದಕ್ಕೂ ಸಾರ್ಥಕವಾಗುವುದಯ್ಯ ಕರ್ಣ.

ಕರ್ಣ : ವೊಳ್ಳೇದು ನೀನು ಹೇಳಿದಂತೆ ನಾನು ಕೇಳಿ ಮಾಡತಕ್ಕ ಕೆಲಸವೇನಯ್ಯ.

ಶಲ್ಯ : ಅಯ್ಯ ಕರ್ಣ ಹಾಗಾದರೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಪದ

ಕರವ ಮುಗಿವೆನು ಬೇಗ ಶರವ ತಿರುಗೂಡೆನಲು

ತರಣಿಜನು ಪೇಳಿದನು ವರ ಮದ್ರೇಶನಿಗೆ ||

ಶಲ್ಯ : ಅಯ್ಯ ಕರ್ಣ ಯಿಗೋ ಕರವನ್ನು ಮುಗಿದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ವೈರಿಯಾದ ನರನ ಶಿರಸ್ಸಿಗೆ ಯಿಟ್ಟಿರುವ ಗುರಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು ವುರಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುವಂಥವನಾಗು.

ಕರ್ಣ : ಅಯ್ಯ ಶಲ್ಯ ನಿನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಹೀಗಿರುವುದೋ ಹೇಳುವೆನು ಕೇಳು.

ಪದ

ಮರುಳೆ ಸಾರಥಿ ಕೇಳೊ ಧುರಕೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಪರಿಯ

ಕೇಳುವವ ರಿಪುವೆ ವೀರನೆ ಕರ್ಣ ||

ಕರ್ಣ : ಹೇ ಮರುಳೆ ಸಾರಥಿ, ಯೀ ಪರಾಕ್ರಮಿಯು ಧುರದಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು ವೊಬ್ಬ ಹೇಳಿದ ಮಾತು ಕೇಳಿ ನಡೆಸತಕ್ಕವನಲ್ಲ ಯೆಂಬ ಸಂಗತಿಯನ್ನು, ನೀನು ತಿಳಿದೂ ಕೂಡ ಯಾತಕ್ಕೆ ಹೇಳಿ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೆ. ಹೇ ಮಂದಮತಿ ವೊಂದು ಪಕ್ಷ ನಿನ್ನ ಮಾತಿನಂತೆ ನಡೆಸಲು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ನಾನು ಕೊಟ್ಟ ವಾಗ್ದಾನ ಹೋಗುವುದಯ್ಯೆ ಶಲ್ಯ.

ಶಲ್ಯ : ನೀನು ಕೊಟ್ಟ ವಾಗ್ದಾನ ಹೋಗುವುದು ಯಾವುದಯ್ಯೆ ಕರ್ಣ.

ಪದ

ಯಿತ್ತಿಗೆ ಪೂರ್ವದೊಳ್ಳಾಷೆಯ ಜನನಿಗೆ ಪುತ್ರರ ಕೊಲ್ತೆನು
ಯೆಂದು ತೊಟ್ಟ ಶರವ ನಾನು ಮರಳಿ ತೊಡುವುದಿಲ್ಲ
ಯೆಂದು ಸತ್ಯವಾಕ್ಯವ ಪೇಳಿದೆ ||

ಕರ್ಣ : ಅಯ್ಯೆ ಶಲ್ಯ ನೃಪಾಲನೆ, ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಮಾತೋಶ್ರೀಯವರಾದ ಕುಂತೀದೇವಿಯರಿಗೆ ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಯಿಟ್ಟ ಗುರಿ, ತೊಟ್ಟ ಬಾಣವನ್ನು ತೊಟ್ಟು ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಕೊಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಯಿರುವೆನು. ಯಿದಕ್ಕೆ ತಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಯೀಗೆ ಯಿಟ್ಟಿರುವ ಗುರಿಯನ್ನು ತೆಗೆಯುವುದಿಲ್ಲವೊ ಶಲ್ಯ.

ಪದ

ಮತ್ತೆ ನೀ ಪೇಳಿದಂದದಿ ರಣಗೈಯೆ ಸಾರಲೆನ್ನುತ ಕರ್ಣನು
ಬತ್ತಳಿಕೆಯೊಳು ಶರ ಸೆಳೆಯುತೆ ಪಾರ್ಥಗೆ ಮತ್ತೆ ಪೇಳಿದನಾಕ್ಷಣ ||

ಕರ್ಣ : ಅಯ್ಯೆ ಶಲ್ಯ, ನೀನು ಹೇಳಿದಂತೆ ನಾನು ಕೇಳತಕ್ಕವನಲ್ಲ. ಸುಮ್ಮನೆ ವೊಂದು ಕಡೆ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳುವನಾಗು. ಯಲಾ ಅರ್ಜುನ, ನನ್ನ ಬತ್ತಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಭೋಗರರೆಯುವ ಸರ್ಪಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿದೆಯೊ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

ಪದ

ನರನೆ ಕೇಳೊ ಸಮರವಿನ್ನು ಸರಸವಲ್ಲ ಮುಂದೆ ನಿನ್ನ
ಪೊರೆದ ಜನನಿ ಜನಕರನ್ನು ಸ್ಮರಿಸು ಮನದಲಿ ||

ಕರ್ಣ : ಯಲಾ ನರನೆ, ಯೀಗಿನ ಸಮರವು ಸರಸವಲ್ಲ. ಭೋಗರರೆಯುವ ಯೀ ಸರ್ಪಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ನಿನ್ನ ಶಿರಸ್ಸು ಬೀಳುವುದು. ಮೂದೇವಿ ನಿನ್ನ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದ ಜನನಿ ಜನಕರನ್ನು ಮನದಲಿ ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನಾಗು. ಯಿಗೋ ಸರ್ಪಾಸ್ತ್ರ ಹೊರಡುವುದು ನೋಡು.

ಕೃಷ್ಣ : ಅಯ್ಯೆ ಅರ್ಜುನ, ವೈರಿಯಾದ ಕರ್ಣನು ನಿನ್ನ ಶಿರಸ್ಸಿಗೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಸರ್ಪಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವನು. ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ಭೂಮಿಗೆ ತಗ್ಗಿಸುವನಾಗು.

ಅರ್ಜುನ : ಭಾವಯ್ಯ, ವೈರಿ ಯದುರಿಗೆ ಶಿರವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ತಗ್ಗಿಸುವನಲ್ಲ. ಯೀ ಶರದಿಂದಲೆ ಶಿರ ಹೋದರು ಹೋಗಲಿ. ನಾನು ಯೀ ಸಮರ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಶಿರವನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಿದರೆ ನನ್ನ ದಶನಾಮಕ್ಕೆ ಕುಂದಕವಲ್ಲವೆ ಭಾವಯ್ಯ ಯೀ ಮಾತು ಹೇಳಬೇಡಿರಿ.

ಕೃಷ್ಣ : ಯೇನ ಮಾಡಲಿ ವುಗುಳಿದರೆ ತುಪ್ಪ ಹೋಗುವುದು ನುಂಗಿದರೆ ಗಂಟಲು ಸುಡುವುದು. ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಯಿನ್ನೇನ ಹೇಳಲಿ. ನನ್ನ ಕೈ ಚಮತ್ಕಾರವನ್ನು ಯೀ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೋರದೆಯಿದ್ದರೆ ಯೀ ನರನ ಶಿರವು ವುಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ಕೈ ಚಮತ್ಕಾರವನ್ನು ತೋರುವೆನು. ಯಲಾ ಕರ್ಣ ಯಲಾ ಅಂಬಿಗ ಎಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಸರ್ಪಾಸ್ತ್ರ ಹೊರಡಲಿ.

ಪದ

ಯೆನುತ ಸರ್ಪಶರವ ರವಿಜ ಬಿಡಲು ನೋಡಿ ಹರಿಯು

ಧರಣಿಗೊತ್ತಿದನು ರಥವ ಚರಣಯುಗದಲಿ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಆಹಾ ನೋಡಿದಿರೊ, ಪಾತಾಳಕ್ಕೆ ರಥವನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ ನನ್ನ ಸದ್ಭಕ್ತನಾದ ಯೀ ಸವ್ಯಸಾಚಿಗೆ ಬಂದ ಪ್ರಾಣ ಸಂಕಟವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಯಿರುವೆನು. ಯೀ ನನ್ನ ಸಾಹಸವು ಹ್ಯಾಗಿದೆ ನೋಡಿದಿರೊ.

ಪದ

ವುರಿಯನುಗುಳುತಾಗ ಶರವು ನರನ ಮಕುಟವನ್ನು ಕೊಂಡು

ಧರಣಿಗಿಡಲು ನೋಡಿ ಯಲ್ಲ ಹರುಶತಾಳಿದರು

ತಕ್ಷಕ : ಆಹಾ ನನ್ನ ವೈರಿಯಾದ ನರನ ಶಿರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಬಹು ದಿವಸದಿಂದ ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡದ್ದು ವ್ಯರ್ಥವಾಯಿತು. ಅಯ್ಯೋ ಯೇನು ಮಾಡಲಿ. ಭಳಿರೆ ಕರ್ಣ ಭಾಪುರೆ ಕರ್ಣ ಹೇಳುವೆನು.

ಪದ

ತಿರುಗಿಬಂದು ಸರ್ಪಶರವು ಜರಿದೆ ಸಾರಥಿಯ ನುಡಿಯು

ತರಣಿಸುತನೆ ಹೂಡು ನರನ ಕೊರಳನರಿವೆನು ||

ತಕ್ಷಕ : ಅಯ್ಯ ಕರ್ಣ, ನಿನ್ನ ಸಾರಥಿಯಾದ ಶಲ್ಯ ನೃಪಾಲನ ಮಾತು ಕೇಳದೆ ಹೋದದ್ದು ಯಾಕೆ, ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ ಅರ್ಜುನನ ತಲೆಯನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಬಹು ದಿವಸದಿಂದ ನಿನ್ನ ಬತ್ತಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಯಿರುತ್ತೇನೆ. ಯೀ ಬಾರಿ ನನ್ನನ್ನು ಹೂಡು. ಅರ್ಜುನನ ತಲೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಕರ್ಣ : ಯಲಾ ತಕ್ಷಕ, ನಿನ್ನ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ವೈರಿಯನ್ನು ಗೆಲ್ಲಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಸಾಹಸವೇನೊ ನನಗಿರುವುದು. ಪುನಹಾ ನಿನ್ನನ್ನು ಹೂಡುವುದಿಲ್ಲ.

ತಕ್ಷಕ : ಕರ್ಣ ಕರವನ್ನು ಮುಗಿದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಯಿದೊಂದು ದಪಾ ನನ್ನನ್ನು ಹೂಡೈಯ್ಯ ಮಹಾರಾಜ.

ಕರ್ಣ : ಛೇ ಪಾಪಿ ಹೂಡುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾತಕ್ಕೆ ಹಲುಬಿ ಆತುವರೆಯುವೆ. ನಿನ್ನ ಸ್ವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋಗು.

ತಕ್ಷಕ : ನಾನು ಪಾಪಿಯಲ್ಲವೋ ನೀನು ಪಾಪಿ. ಛೇ ಶಿಖಂಡಿ. ನೀನು ಯಾವ ದೊಡ್ಡ ಪರಾಕ್ರಮಿ. ಹೊರಟು ಹೋಗುವೆನು, ಯಲಾ ಅರ್ಜುನ ಕರ್ಣನು ಕೈ ಬಿಟ್ಟ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಗೆದ್ದೆನೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವೆಯಾ. ನನ್ನ ಕೈಲಾದಷ್ಟು ಸಾಹಸ ತೋರಿ ವಿಷವನ್ನು ಕಾರಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಮುಸುಕಿಕೊಳ್ಳುವೆ.

ಪದ

ಹಿಂದೆ ತಿರುಗಿ ಬಂದು ಶರವು ಯಿಂದ್ರಸುತನನ್ನೂ ಮುಸುಕಲಾಗ
ವೊಂದು ಕ್ಷಣ ಧೂಳದನು ಕುಡಿದ ಪಾಂಡು ಪುತ್ರನು ||

ಅರ್ಜುನ : ಯಲಾ ತಕ್ಷಕ, ನಿನ್ನ ಜಾತಿ ಸ್ವಭಾವದಂತೆ ಹಿಂದೆ ಬಂದು ಮೋಸದಿಂದ ವಿಷವನ್ನು ಕಾರುವುದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬರಲು ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಯರಡು ತುಂಡಿಗೆ ಖಂಡಿಸಿ ಯಿರುತ್ತೇನೆ ನೋಡು ||

ತಕ್ಷಕ : ಯಲವೋ ಅರ್ಜುನ, ನನ್ನನ್ನು ಯರಡು ತುಂಡಿಗೆ ಖಂಡಿಸಿರುವೆ ವೊಳ್ಳೇದು. ನಿನ್ನ ಸೆರಗಿನಲ್ಲಿ ಮೂರುಗಂಟು ಹೂಡಿಕೊ. ಪಾಪಿಯಾದ ಕರ್ಣನು ಮೋಸ ಮಾಡಿದನು. ಯಿವತ್ತೇ ನಿನ್ನ ತಲೆವುಳಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಮುಂದೆ ನಿನ್ನ ವೀಯರದಿಂದ ವುಟ್ಟಿದ ಮಗನಿಂದ ಕೊಲ್ಲಿಸಿ ನನ್ನ ಪಂಥವನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಅದು ತಪ್ಪಿದರೆ ನನ್ನ ನಾಲಗೆಯನ್ನು ನಾನೇ ಕಡಿದುಕೊಂಡು ಪ್ರಾಣ ಬಿಡುವೆ. ಇದು ನಿನಗೆ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ. ಯೀಗ ನನ್ನ ಹಟವನ್ನಾದರು ಮುಂದೆ ನೋಡು. ಯಲೋ ಕರ್ಣ ಪಾಮರ ಶಿಖಂಡಿ, ಯೀ ದಿವಸ ನಿನ್ನ ತಲೆವುಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ನಂಬಿದ ಕೌರವ ಬದುಕಲಿಲ್ಲ. ಆ ಕುರುಡನ ಹುಡುಗ ಕೌರವನ ಗತಿ ಅವನಿಗಾಯಿತು. ಛೇ ಪಾಪಿ ನಿನ್ನ ಸಂಗಡ ಮಾತೇನು ಪಾತಾಳ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

ಪದ

ತರಣಿಸುತನ ಬೈದು ಶರವು ಧರಣಿಗಳಿಯಲಾಗ ಶಲ್ಯ
ಜರಿದು ನುಡಿದ ಯಿನಜನನ್ನ ವುರಿಯನುಗುಳತ ||

ಶಲ್ಯ : ಯಲಾ ಕರ್ಣ ಯಲಾ ಅಂಬಿಗ ರಾಜದ್ರೋಹಿ ವಿಷಪಾತಕ ಕುನ್ನಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

ಭಾಮಿನಿ

ನಂಬಿ ಹಿಡಿದರೆ ಹಗೆಯಮಗೆ ಹಗೆಯಂಬಿಗಿತ್ತನು ಕಾಯವನು
ಮಗನೆಂಬ ಮೋಹಕೆ ತನುವ ಬಿಸುಟನು ಗರುಡಿಯಾಚಾರ್ಯರ
ಅಂಬುಬೆಸನನು ಬೇಡಿದರೆ ಕೊಡೆನೆಂದು ನೀ ನೀತಿಗೊಳದೆ
ನಿಮ್ಮೂವರ ನಂಬಿ ಕೌರವ ಕೆಟ್ಟನಕಟಕಟೆಂದನಾ ಶಲ್ಯ ||

ಶಲ್ಯ : ಯಲಾ ಕರ್ಣ, ಭೀಷ್ಮಾಚಾರಿ ದ್ರೋಣಾಚಾರಿ ನಿಮ್ಮ ಮೂವರನ್ನೂ ಆಪತ್ಕಾಲಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತಾರೆಂದು ಬಹುತರವಾಗಿ ನಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಕೌರವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರಿ ಕೈವೊಂದನೆ. ಭೀಷ್ಮಾಚಾರಿಯು ಸರಳ ಮಂಚದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಬಿಟ್ಟ. ದ್ರೋಣಾಚಾರಿಯು ತನ್ನ ಮಗನ ನೆವದಿಂದ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು. ಕರ್ಣನಾದ ನೀನು ಯಿಟ್ಟ ಗುರಿಯಿಡುವುದಿಲ್ಲ ತೊಟ್ಟ ಬಾಣ ತೊಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ತಿರಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದೆ. ಯೀ ನಿಮ್ಮ ಮೂರು ಜನಗಳನ್ನೂ ನಂಬಿದ್ದಕ್ಕೆ ಯಿವತ್ತಿಗೆ ಕೌರವನು ಕೆಟ್ಟು ಹೋದನೊ ಕರ್ಣ.

ಪದ

ಯಲವೊ ಸೂತಜ ಕೇಳು ನಿನ್ನಯ ಶೌಯರವು ಘಳಿಲನೆ
ಪೋಪುದಿನ್ನು ಗೆಲುವ ಕಾಣೆನು ಸರ್ಪಶರ
ಹೋದ ಬಳಿಕಿನ್ನು ತಲೆಯು ಬೀಳ್ಕುದು ಭೂಮಿಯೊಳಗೆ ||

ಶಲ್ಯ : ಯಲವೊ ಸೂತಜನಾದ ಕರ್ಣನೆ ಕೇಳು. ನಿನ್ನ ಶೌಯರವು ಯೀಗೆ ಯರಡು ಗಳಿಗೆಗಿನ್ನಾ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೆ ಯಿತ್ತು.
ಸರ್ಪಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಯಾವಾಗ ಕಳೆದುಕೊಂಡೆಯೋ ಆಗಲೆ ನಿನ್ನ ಚೆಂಡು ಹೋಯಿತು. ಯೀ ದಿವಸ ರಣಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ತಲೆ ಬಿದ್ದು
ಹೋಗುವುದು ಸಹಜ ಸತ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

ಪದ

ನರನಸ್ತ್ರದೊಳು ರವಿಜನೆ ಕೇಳು ಮರಣ ಬಂದುದು ನಿನಗೆ
ಬರಿದೆ ಯನ್ನಯ ನುಡಿಕೇಳದೆ ಮೂರ್ಖನೆ ಕುರುಪತಿಯನು ಕಳೆದೆಯಲ್ಲಾ ||

ಶಲ್ಯ : ಯಲಾ ಕರ್ಣ, ರಣಾಗ್ರದಲ್ಲಿ ನರನಾದ ಅರ್ಜುನನಿಂದ ನಿನಗೆ ಮರಣ ಬರುವುದು ಖರೆ. ನನ್ನ ಮಾತು ಕೇಳದೆ ಕೌರವನನ್ನೂ
ನೀಗಿಬಿಟ್ಟೆಯಲ್ಲೊ ಕರ್ಣ ಮತ್ತೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ||

ಪದ

ಕಿರಿಕುಲದವನೊಳು ಯಿರಲಾರೆನೆಂದರೆ ಯರಗಿ ಪೇಳಿದರಾ
ಯಿರಲಾಗದಿನ್ನು ಯೆಂದೆನುತ ರಥವ ಬಿಟ್ಟು ತೆರಳಿದ ಮಾದ್ರಭೂಪ ||

ಶಲ್ಯ : ಯಲಾ ಕರ್ಣ, ಕಿರಿಕುಲದವನಾದ ನಿನಗೆ ಸಾರಥಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೌರವನಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಹೇಳಿದಾಗ್ಯೂ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಅವನು
ದೈನ್ಯ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಪೇಚಾಡಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸೇರಿದೆನು. ಸಫಲವೇನು. ಯಿಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮಾತು ಯಾವುದು ನಡೆಯದಿದ್ದರೆ
ಆಗಲೂ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಯಿರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೌರವನಿಗೆ ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿರುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನಲ್ಲಿ ದೋಷವೇನು ಇಲ್ಲ. ಹೇ ಕರ್ಣ, ಯಿಗೋ ನಿನ್ನ
ರಥವನ್ನೂ ನಿಲ್ಲಿಸಿರುತ್ತೇನೆ. ಯಿಗೋ ಕಂಬಿಯನ್ನು ಬಿಸಾಟು ಯಿರುತ್ತೇನೆ. ನಿನ್ನ ಗತಿ ನಿನಗಾಯಿತು ನನ್ನ ಗತಿ ನನಗಾಯಿತು. ನನ್ನ
ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ತೆರಳುತ್ತೇನೆ.

ಕರ್ಣ : ಯಲಾ ಶಲ್ಯ, ಅಸಹಾಯಶೂರನಿಗೆ ಪರರ ಹಂಗೇನು ಅಂದ ಹಾಗೆ ನಿನ್ನ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ನನಗೇನು ಸಹಾಯವಾಗಲಾರದು.
ನಿನ್ನ ಯಿಷ್ಟವಿದ್ದರೆ ಯಿರು ಯಿಲ್ಲವಾದರೆ ಹೋಗುವನಾಗು.

ಶಲ್ಯ : ಆಹಾ, ಪುನಹ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಯಿರಬೇಕಾದರೆ ಯಾತಕ್ಕೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲದ ಕನಿಷ್ಠನು ಯಿರಬೇಕು. ಭೀ ಹೋಗು ಭಿಕಾರಿ ನಾನು
ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

ಭಾಮಿನಿ

ಸರಿದ ಶಲ್ಯನ ನೋಡಿ ಕರ್ಣನು ಹರಹರ ಯಿಂತಾಯ್ತೆ
ಯೆನುತಲಿ ನರನ ಕೊಲ್ಲದೆ ಬಿಡೆನೆನುತ ತುರಗವನು ಸಂತೈಸಿ ||

ಕರ್ಣ : ಅಯ್ಯ ಭಾಗವತರೆ, ನನ್ನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದ ಸಾರಥಿಯಾದ ಶಲ್ಯನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಯಿರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೊರಟು ಹೋದನು. ನಾನು ವೋರ್ವನಾದೆ. ಆದರೂ ನಾನು ರಥವನ್ನು ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ರಣಾಗ್ರವನ್ನೂ ಮಾಡಿ ನನ್ನ ವೈರಿಯಾದ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆ.

ಭಾಮಿನಿ

ಕರದಿ ಧನುವಾಂತಾಗ ರಥವನು ಹರಿಸುತಲಿ ತವಕದೊಳು
ಆಕ್ಷಣ ಕರೆದ ಬಾಣದ ಮಳೆಯ ಶ್ವೇತವಾಹನನ ದೇಹದಲಿ ||

ಕರ್ಣ : ಯಲಾ ಅರ್ಜುನ, ಸಾರಥಿಯಾದ ಶಲ್ಯ ಹೋದರು ಯುದ್ಧವನ್ನು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ಮೂದೇವಿ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಬಾಣದ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿದಿರುತ್ತೇನೆ. ಹೇಳುವೆನು ಕೇಳು ||

ರಾಗ-ಸಾವೇರಿ-ರೂಪಕತಾಳ

ಯಲವೊ ಯಿಂದ್ರಸುತನೆ ಕೇಳು ಗೆಲಿದೆನೆಂದು ವುರಗ ಶರವ
ಮನದಿ ಸಂತೋಷವೇನೊ ಯೆನುತ ಹೊಡೆದನು ||

ಕರ್ಣ : ಯಲಾ ಅರ್ಜುನ, ನನ್ನಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಮೃತ್ಯುವಾಗಿರುವ ಸರ್ಪಾಸ್ತ್ರ ಹೋಯಿತೆಂಬುದಾಗಿ ಸಂತೋಷವಾಯಿತೋ. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮರ್ದಿಸದೆ ಬಿಡಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಮೂದೇವಿ ವೊಂದು ಬಾಣವನ್ನು ಹೊಡೆದಿರುತ್ತೇನೆ ತರಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನಾಗು.

ಅರ್ಜುನ : ಯಲಾ ಕರ್ಣ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಪದ

ತರಹರಿಸುತ ನರನು ಪೇಳ್ಳ ಮರುಳೆ ಯಿನ್ನು ಗೆಲುವಿನಾಶೆ
ತೊರೆದು ಕಳೆಯೊ ಯೆನುತ ಹೊಡೆದ ತರಣಿಜಾತನ ||

ಅರ್ಜುನ : ಯಲಾ ಕರ್ಣ, ಯೆಷ್ಟೊತ್ತು ನಿನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡುವುದು. ಯಿನ್ನು ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಬಿಡುವಂಥ ಬಾಣ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತೇನೆ ತರಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನಾಗು.

ಭಾಮಿನಿ

ಧರಣಿಯೋಳ್ ರಥವಾಗ ಶಿಲ್ಕಿತು ವರಶ್ರೋಣಿತ
ಕೆಸರಿನೊಳಗೆಯು ನೋಡುತ ಮನದೊಳು ಮರುಗುತ
ಕೌರವ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯನಾದನೆಂದು ಕಡುಚಿಂತಿಸಿದ ||

ಕರ್ಣ : ಅಯ್ಯೋ ಹರಹರ, ಯೀ ನರನಾದ ಅರ್ಜುನನು ಹೊಡೆದ ಬಾಣದ ಘಾತಕ್ಕೆ ರಕ್ತಶ್ರೋಣಿತವು ಯೀ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸುರಿದಿರುವುದು. ಯೀ ರಕ್ತದ ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ರಥವು ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡು ಹೂತು ಹೋಗಿರುವುದು ಹಾ ಶಂಕರ ಹಾ ಗೌರೀಶ.

ಭಾಮಿನಿ

ವರಲಿ ಫಲವೇನೆಂದು ಕರ್ಣನು ಶರಗಳಳವಡಿಸುತಲಿ
ಧಾತ್ರಿಗೆ ಭರದಿ ರಕುತದಲಿ ಹೂಳಿದ ರಥವ ನೆಗಹುತಲಿ ||

ಕರ್ಣ : ಹಾ ಶಂಕರ, ಹಾ ಗೌರೀಶ, ಯೀ ದಿನ ಧುರದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕೈಚಮತ್ಕಾರವು ಕುಗ್ಗಿ ಹೋಗಿರುವುದರಿಂದ ಅಪಜಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ದುಃಖಿಸುವುದರಿಂದ ಫಲವಿಲ್ಲ. ರಕ್ತದಲ್ಲಿ ಹೂಳಿರತಕ್ಕ ರಥವನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಧುರಕ್ಕೆ ಸನ್ನದ್ಧನಾಗುತ್ತೇನೆ.

ಭಾಮಿನಿ

ತಿರುಗಿ ನೋಡಿದ ನರನ ರವಿಜನು ಅರಘಳಿಗೆಯು ಸೈರಿಸುತ
ಧರ್ಮದ ನೆಲೆಯ ನೀ ಬಲ್ಲೆ ವಿರತ ಅಗ್ರಹೀನರನು ಕಲಕಿದರೆ
ಕೇಳ್ ಭರದಿ ರಣದಲಿ ಕೊಂದರಾತಗೆ
ನರಕ ತಪ್ಪದು ನೆಗಹಿ ಕೊಡುವೆನು ಮತ್ತೆ ಕಾಳಗವ ||

ಕರ್ಣ : ಪಾರ್ಥ, ಯೀ ದಿನ ಧುರದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕೈ ಚಮತ್ಕಾರವು ತಪ್ಪಿ ಹೋಗಿ ಅಬಲಸ್ಥನಾಗಿರುವೆನು. ಧರ್ಮದ ನೆಲೆಯ ಬಲ್ಲ ನೀನು ಅರಘಳಿಗೆ ಪುರುಸತ್ತು ಕೊಟ್ಟರೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸನ್ನದ್ಧನಾಗುತ್ತೇನೆ. ಅಗ್ರಹೀನರನ್ನು ರಥಹೀನರನ್ನು ರಣದಲ್ಲಿ ಕೊಂದದ್ದೇಯಾದರೆ ರವರವ ನರಕವು ತಪ್ಪದು. ಆದಕಾರಣ ಅರಘಳಿಗೆ ಸೈರಿಸುವನಾಗೊ ಪಾರ್ಥ ||

ಭಾಮಿನಿ

ಯೆಂಬ ನುಡಿಯನು ಕೇಳಿ ಪಾರ್ಥನು ಸಂದೇಹದಲಿ ಪುರಿತಾಪ
ಹೆಚ್ಚಿತು ಕಂಗಳೊಳು ವುದುರಿದವು ಭಾಷ್ಯವು ಧನುವನಿರಿಸಿದನು ||

ಅರ್ಜುನ : ಆಹಾ ಭಾವಯ್ಯ, ಯೀ ದಿನ ಧುರದಲ್ಲಿ ವೈರಿಯಾಗಿ ಬಂದ ಕರ್ಣನು ಧುರದಲ್ಲಿ ಅಪಜಯವನ್ನು ಹೊಂದಿ ದೀನತ್ವದಿಂದ ದಯೆಯನ್ನೂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವನಲ್ಲ. ಯಿದಕ್ಕೆ ಹದನವೇನು ಹೇಳುವರಾಗಿ ಭಾವಯ್ಯ.

ಭಾಮಿನಿ

ರಣದೊಳಾಕ್ಷಣದಿ ಮಕುಟವನಂದು ಚಾಚುತಲಾಗ ನರನಿಗೆ
ಬಂದುದೀತಗೆ ಭ್ರಾಂತು ಮೋಹವು ಯೆಂದು ಹರಿ ತಿಳಿದು ||

ಕೃಷ್ಣ : ಆಹಾ ಯಿದೇನಾಶ್ಚಯರ. ಧುರದಲ್ಲಿ ಅಪಜಯವನ್ನು ಹೊಂದಿ ನರಳುತ್ತಿರುವ ಆ ಕರ್ಣನ ದೈನ್ಯಭಾವದ ಮಾತುಗಳನ್ನೂ ಕೇಳಿ ಅರ್ಜುನನು ಕರದಲ್ಲಿರುವ ಧನುಸ್ಸನ್ನೂ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಯಿರಿಸಿ, ಮಂಡೆಗೆ ಕರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಭ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರುವೆನಲ್ಲ ಏನು ಮಾಡಲಿ.

ಪದ

ಹಾರವೇನಯ್ಯ ಪಾರ್ಥ ತೋರುತಿದೆ ಕಂಗಳಲಿ
ಆರ ಭಯ ರಣದೊಳಗೆ ವೀರ ಕೇಳೆಂದ

ಕೃಷ್ಣ : ಅಯ್ಯ ಪಾರ್ಥ, ಯೀ ದಿನ ರಣಾಗ್ರದಲ್ಲಿ ಜಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ನಿನಗೆ ಯಿಂಥ ಸಂಕಟವು ಯಾರಿಂದ ವುಂಟಾಯಿತು
ಮರೆಮಾಜದೆ ಹೇಳುವನಾಗು.

ಪದ

ಅಸ್ತ್ರರಥಹೀನರನು ಮತ್ತೆ ಕೊಲುವುದೆ ದೇವ
ಹರಿಯೆ ಚಿತ್ತೈಸಿರಿ ಹಗೆಯ ದುಸ್ಥಿತಿಯಿ ||

ಅರ್ಜುನ : ಭಾವಯ್ಯ ಮುರವೈರಿ, ಧುರದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸನ್ನದ್ಧನಾಗಿ ಬಂದು ರಣಾಗ್ರ ಮಾಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೈ ಚಮತ್ಕಾರವು ತಪ್ಪಿರುವ
ಅಸ್ತ್ರ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡುವರಾಗಿರಿ.

ಭಾಮಿನಿ

ಯಲ ಮರುಳೆ ಗಾಂಧೀವಿ ವೈರಿಗಳಿಗಾಪತ್ತೆಸಗಿದಾಗಲೆ
ಹಗೆಯ ಕೊಲುವುದು ವಸುಮತೀಶರಿಗರಸನಾದವನ
ನೀತಿಯು ಯೆಂದ ಮುರವೈರಿ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಹೇ ಮರುಳೆ ಪಾರ್ಥನೆ, ಯೇನು ನಿನಗೆ ಮಂದಬುದ್ಧಿ ದೊರಕುವದಾಯ್ತು. ಧುರದಲ್ಲಿ ರಣಾಗ್ರ ಮಾಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವೈರಿಗಳಿಗೆ
ವಿಪತ್ತು ಸಂಭವಿಸಿರುವಾಗಲೆ ಹಗೆಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದು ವುತ್ರಮವಾಗಿರುವುದು. ಯೀ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನೀನು ಕೈ ಚಮತ್ಕಾರವನ್ನು ತೋರಿ
ವೈರಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದು ಬಿಟ್ಟು ಬುದ್ಧಿಹೀನರಾದವರಂತೆ ಹೀಗೆ ಚಿಂತೆಪಡುವರೇನೈ ಪಾರ್ಥ.

ಪದ || ರಾಗ || ಅಷ್ಟತಾಳ

ಕೇಳೊ ಮಾಧವ ನಾನು ಪೇಳಲಂಜುವೆನಯ್ಯ ಕರ್ಣನಾರೈ
ತೋರುವುದುರಿಯ ಸೈರಿಸಲಾರೆ ತಾಪವ ಕರ್ಣನಾರೈ ||

ಅರ್ಜುನ : ಹೇ ಭಾವಯ್ಯ ಮುರವೈರಿಯೆ, ಧುರದಲ್ಲಿ ರಣಾಗ್ರವನ್ನು ಮಾಡದೆ ಸೋತು ನರಳುತ್ತಿರುವ ಯೀ ಕರ್ಣನು
ಯಾರಾಗಿರಬಹುದು ಹೇಳಬೇಕೊ ಭಾವಯ್ಯ.

ಪದ

ಧನುವನೆತ್ತಲಾರೆ ಕೂರ್ಗಣೆ ಕೊಡಲಾರೆನು ಕರ್ಣನಾರೈ
ಜನಪ ಯುಧಿಷ್ಟಿರನಂತೆ ಕಾಣತಲಿಹ ಕರ್ಣನಾರೈ ||

ಅರ್ಜುನ : ಭಾವಯ್ಯ ಮುರವೈರಿಯೆ, ಧುರದಲ್ಲಿ ಅಪಜಯವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಕಷ್ಟಪಡುವ ಕರ್ಣನನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೆಯಾದರೆ ಅಗ್ರಜರಾದ ಧರ್ಮರಾಯರಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿರುವನು, ಯಿವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ. ಯೀ ಕರ್ಣನು ಯಾರೆಂಬುದನ್ನು ನನ್ನ ಸಂಗಡ ಹೇಳಬೇಕೊ ಭಾವಯ್ಯೆ ||

ಪದ

ಧರೆಯನಾಳಲಿ ಕುರುಪತಿಯು ಸಂಗರ ಬೇಡ ಕರ್ಣನಾರೈ
ನಾವು ಐವರು ವನದಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವೆವು ಕರ್ಣನಾರೈ ||

ಅರ್ಜುನ : ಭಾವಯ್ಯೆ, ಕುರುಪತಿಯಾದ ಕೌರವೇಶ್ವರನೆ ಯೀ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಆಳಲಿ. ನಾವು ಐದು ಜನರು ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ನಿಮ್ಮ ಸ್ಮರಣೆಯಲ್ಲಿಯೆ ವಾಸ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಕರ್ಣನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲು ನನಗೆ ಮನಸ್ಸು ಬರುವುದಿಲ್ಲವೊ ಭಾವ.

ಪದ

ಗಂಗಾಸುತ ದ್ರೋಣರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ವೇಳೆ ದೇವ ಕೇಳೈ
ನಾನು ಹಿಂದೆ ಸರಿದನೆ ಹೇಸಿದನೆ ದೇವ ಕೇಳೈ ||

ಅರ್ಜುನ : ಹೇ ಮುರವೈರಿ, ಹಿಂದೆ ಗಂಗಾಸುತ ದ್ರೋಣರನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವಾಗೈ ಹಿಂದೆ ಸರಿದು ನಿಂತೆನೆ. ಯೀ ಕರ್ಣನು ಕರುಳು ಸಂಬಂಧದವನಂತೆ ಕಾಣುವನು. ಯಿವನನ್ನು ಯೆಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೂ ಕೊಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲವೊ ಭಾವಯ್ಯೆ.

ಪದ

ಯಿಂದಿರಾಪತಿ ನಿನ್ನ ಚರಣಕೊಂದಿಪೆನಯ್ಯೆ ದೇವ ಕೇಳೈ
ಯಿಂದಿವನನು ಕೊಲ್ಲಲಾರೆನು ಕೇಶವ ದೇವ ಕೇಳೈ ||

ಅರ್ಜುನ : ಹೇ ಯಿಂದಿರಾಪತಿಯಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯೆ, ನಿನ್ನ ಪಾದಕಮಲಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಯೀ ಕರ್ಣನನ್ನು ನಾನು ಯೆಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೂ ಸಂಹರಿಸಲಾರೆನೋ ದೇವ ||

ಕರ್ಣಾರ್ಜುನರ ಕಾಳಗ

ಭಾಮಿನಿ

ಕುರುಕುಲಾಗ್ರಣಿ ನೀನು ಬಿಡಿಸೈ ದುರುಳ ನಿನ್ನಾ ಅನುಜನಲ್ಲವೆ
ಮರಣವಾದರೆ ಸತ್ಯವೇ ದಾಯಾದ್ಯ ಮತ್ಸರವೆ ||

ಭೀಮ : ಯಲಾ ಕೌರವ, ಯೀ ದುರುಳನು ನಿನ್ನ ತಮ್ಮನಲ್ಲವೆ. ಹೇ ನಿಷ್ಕರುಣಿಯೆ ನೀನಾದರು ಬಂದು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದೆ, ದಾಯಾದಿ ಮತ್ಸರದಿಂದ ಯಿವನಿಗೆ ಬರತಕ್ಕ ರಾಜ್ಯಕೋಶಗಳ್ಯಾವತ್ತು ನನಿಗೆ ಆಯಿತೆಂದು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಯಿರುತ್ತೀಯೇನು ಶಿಖಂಡಿ ಬಂದು ಬಿಡಿಸಬಾರದೆ.

ಭಾಮಿನಿ

ಭಾನುಸುತನೇ ಬಂದು ಬಿಡಿಸೈ ಪಾಲಿಸಿದ ದೊರೆಯ
ಅನುಜನಲ್ಲವೆ ನೀನು ನೋಡುವೆ ಯಾಕೆ
ಸುಮ್ಮನೆ ಕೌರವನದನವ ಸುರಿತೆಂದೆ ||

ಭೀಮ : ಯಲಾ ಕರ್ಣ ನಿನ್ನ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದಂಥ ಕೌರವನ ತಮ್ಮನಲ್ಲವೆ. ಯೀ ದುರುಳನನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿ ಯಿಲ್ಲದೆ ಕಣ್ಣು ಕಣ್ಣು ಬಿಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿರುವೆಯಲ್ಲಾ ಮೂದೇವಿ. ಆದರೆ ಕೌರವನ ಭಂಡಾರದಲ್ಲಿ ಯಿರತಕ್ಕ ಅರ್ಥವನ್ನು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥ. ಆಪತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ನೋಟಕನಾಗಿ ಕುಳಿತಿರುವೆಯಲ್ಲೋ ಕರ್ಣ ಭೀ ನಿನ್ನ ಜನ್ಮವನ್ನು ಸುಡಬಾರದೆ.

ಭಾಮಿನಿ

ಬಾರೊ ಗುರುಸುತ ಕೃಪರು ಶಲ್ಯರು ವೀರಕೃತವರ್ಮಾನುಸಾರ್ವರು
ಸೇನಾವಾರುಧಿಯೊಳ್ಳಿದುಕುಳ್ಳ ವೀರರು ಬಿಡಿಸಿರೈ ಯಿವನ ||

ಭೀಮ : ಯಲಾ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ, ಕೃಪಾಚಾರ್ಯರ, ಕೃತವರ್ಮ ಮೊದಲಾದ ಪಟುಭಟರೆ, ನೀವುಗಳೆಲ್ಲ ಕೌರವನಿಗೆ ಅತಿಹಿತರಲ್ಲವೆ. ಅವನ ತಮ್ಮನಾದ ಈ ದುಶ್ಯಾಸನನ ಪ್ರಾಣಸಂರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡದೆ ಯಾತಕ್ಕೆ ಕುಳಿತಿರುವಿರಿ, ಭೀ ನಿಮ್ಮ ಜನ್ಮವನ್ನು ಸುಡಬಾರದೆ.

ಭಾಮಿನಿ

ಸಾರಿಸುವೆ ಯಿವನೊಡಲ ಬಿಡಿಸುವರಿಲ್ಲ
ಮಾರಿ ಕೈಗೊಪ್ಪಿಸಿದ ಅಧಮರು ಸಾಕಿವರ ಹಂಗೇಕೆ ||

ಭೀಮ : ಅಯ್ಯ ಭಾಗವತರೆ, ಯೀ ಕುರುಕುಲದಲ್ಲಿ ಇವನನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವರು ಯಾರೂ ಯಿಲ್ಲ. ಸಾರಿಸಾರಿ ಕೇಳಿದೆನು. ಆದರೆ ಮಾರಿ ಕೈಗೆ ವೊಪ್ಪಿಸಿದ ಕುರಿಯನ್ನೂ ಯಾರಾದರೂ ಬಿಡಿಸುವುದುಂಟೆ. ಯಾದವರ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಡಿಸತಕ್ಕವರು ಯಾರಾದರೂ ಯಿರಬಹುದೆ ನೋಡುವೆನು.

ಭಾಮಿನಿ

ಹಲಬರಲಿ ಫಲವೇನು ದಾನವ ಕುಲದ್ವಂಶಿ ಕುಲದಿಶಾಪಟ
ಕೃಷ್ಣ ಮುನಿದರೆ ಕಳೆದು ಕೌಮೋದಕಿಯನೆಂದೊದರಿದನು ಕಲಿಭೀಮ ||

ಭೀಮ : ಅಯ್ಯ ಭಾಗವತರೆ, ಯಾದವರ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರು ತಾನೆ ಯಿದ್ಧಾರೆ, ಹುಸಿನಾಮವನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ ಅಸುರಾರಿಯಾದ ಈ ಕೃಷ್ಣನು ಭಾರತ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸುದರ್ಶನಪಾಣಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಮೊದಲೇ ಶಪಥವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಯಿದ್ಧಾನೆ. ಯೀ ಗೊಲ್ಲನಲ್ಲೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಪಾಂಡವರ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಯಿರಬಹುದೆ ವಿಚಾರಿಸಿ ನೋಡುತ್ತೇನೆ ||

ಭಾಮಿನಿ

ಮೂರು ಲೋಕದ ಗಂಡನೆಂಬುವ ಭೇರಿಗರ್ವದೊಳಿರುವ
ಪಾರ್ಥನೆ ನೀನು ಬಿಡಿಸೈ ತಮ್ಮನಲ್ಲವೆ ದೋಷವೇನಿದಕೆ ||

ಭೀಮ : ಯಲಾ ಅರ್ಜುನ, ಮೂರು ಲೋಕದ ಗಂಡ ಅರ್ಜುನ ಧೀರನೆಂದು ದಶನಾಮವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವೆ. ಆದರೆ ಯೀ ಕೌರವನ
ತಮ್ಮನಾದ ದುಶ್ಯಾಸನ ನಿನಗೂ ತಮ್ಮನಲ್ಲವೆ. ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ ಆದರೆ ದೋಷಬರುವುದೇ ಅರ್ಜುನ ನೀನು ಬಂದು
ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದೆ ||

ಭಾಮಿನಿ

ವೀರಕ್ಷತ್ರಿಯರಾಗಿ ಪುಟ್ಟಿದವರಾದರು ಆಗಲಿ ರಣಕ್ಕೆ ಕರೆದರೆ
ಮೋರೆ ತಿರುಹುವರನೆ ಪಾತಕಿಯು ಯೆಂದ ||

ಭೀಮ : ಆಹಾ, ಕ್ಷತ್ರಿಯವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ರಣಾಗ್ರಕ್ಕೆ ಕರೆದರೆ ಮೋರೆಯನ್ನು ನಾರಿಯಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಯೀ ಪಾಂಡವರ
ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ತೂಕಡಿಸುತ್ತಿರುವರಲ್ಲಾ. ಯೀ ಶಿಖಂಡಿಯಾದ ಅರ್ಜುನನಲ್ಲಾ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲಾ, ಯಿನ್ನೂ ಯಿವನ ರಕ್ತವನ್ನು ಪಾನ
ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ನೋಡಿರಿ ||

ಭಾಮಿನಿ

ಆರು ಕಾಯುವರಿಲ್ಲಿವನ ಯನಿತುಬ್ಬೇರಿ ರಕ್ತವ ಮೊಗೆದು
ಮಾಂಸಾಹಾರವನು ಮಾಡುತ್ತಿರಲು ಯಿಂದ್ರಕುಮಾರ ಖತಿಗೊಂಡ ||

ಅರ್ಜುನ : ಆಹಾ, ಯೀ ಭಂಡನಾದ ಭೀಮನು ಯೀ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ದುಶ್ಯಾಸನನನ್ನು ಬಿಡಿಸತಕ್ಕವರು ಯಾರೂ ಯಿಲ್ಲವೆಂದು
ಮದಗರ್ವದಿಂದ ಮಾಂಸಾಹಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವನಲ್ಲಾ ವೊಳ್ಳೆಯದು ಇರಲಿ ನೋಡುವೆನು.

ಭಾಮಿನಿ

ಬಾಗಿದನು ಶರವಾಂತು ಕೋಪದಿ ಮಾರುತಿಯ
ಕೊಲಲೆನುತ ಹೊರಡಲು ವಾರಿಜಾಕ್ಷನು
ಕಂಡು ಭರವಿದು ಆರ ಮೇಲೆಂದ ||

ಅರ್ಜುನ : ಅಯ್ಯ ಭಾಗವತರೆ, ಯಿದೇ ಗಾಂಧೀವ ಬಾಣದಿಂದ ಭಂಡನಾದ ಭೀಮನನ್ನು ಕೊಂದು ಯೀ ಭೂಮಿಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ ದಿಗ್ಬಲಿಯನ್ನು
ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ನೋಡಿರಿ.

ಕೃಷ್ಣ : ಅಯ್ಯ ಅರ್ಜುನ ಕೈತಡಿ ನಿಧಾನ ಬಹು ದೊಡ್ಡದು. ತನ್ನ ದುಡುಕು ತನ್ನ ಕೆಡಿಸುವುದು. ನಮ್ಮಂತೆ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದವನು ಯಾತಕ್ಕೆ
ಯದ್ದಂತವನಾದೆ.

ಪದ

ಕೇಳೊ ಮಾಧವ ದಾನವಾಂತಕ ಪೇಳಿಕೊಂಬೆನು ಸತ್ಯವಾಕ್ಯವ
ಜನಪವಂಶದಿ ಜನಿಸಿದವನಿಗೆ ಅನುಜತಗ್ರಜ ಗುರುಗಳಾಗಲಿ ||

ಅರ್ಜುನ : ಹೇ ಮಾಧವ ದಾನವಾರಿಯೆ, ಕ್ಷತ್ರಿಯವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ತಂದೆಯಾಗಲಿ ತಮ್ಮನಾಗಲಿ ಅಣ್ಣನಾಗಲಿ
ಗುರುಗಳಾಗಲಿ ಅವರನ್ನು ಕೊಂದರೆ ದೋಷವಿಲ್ಲ ಯಂಬುದಾಗಿ ಶ್ರುತಿಯಿರುವುದು ಬಲ್ಲಿದೊ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಬಹುದು.

ಪದ

ರಣಕೆ ಕರೆದರೆ ಕೊಲುವದುಚಿತವು ಜರಿದ ತಂನನು
ಪವನಸಂಭವ ತರಿದು ಯಿವನನು ಕೊರಳ
ಕೊಟ್ಟೆನ್ನ ಕುರುಕುಲೇಂದ್ರನ ಅನುಜನಾ ಕಾಯ್ಕೆ ||

ಅರ್ಜುನ : ಭಾವಯ್ಯ, ನಾನು ಸುಮ್ಮನೆ ಮೌನದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಯೀ ಪವನಜನಾದ ಭೀಮನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕರೆಯುವನಲ್ಲ ನನ್ನಿಂದ ತಪ್ಪೇನು.
ಅವನಾಗಿ ಕರೆಯುವಾಗ್ಗೆ ಯಿವನ ಸಂಹರಿಸಿ ಕೌರವನ ತಮ್ಮನಾದ ಯೀ ದುಶ್ಯಾಸನನ ರಕ್ತಪಾನವನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ನಿಮ್ಮ
ಯದುರಿಗೆ ಕಾರಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ ನೋಡಿರಿ.

ಪದ

ಯೆನುತ ಹರಿಯೊಳು ಪೇಳೆ ಫಲಗುಣ
ಕರುಣವಾರುಧಿ ನುಡಿದ ಪಾರ್ಥಗೆ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಅಯ್ಯ ಅರ್ಜುನ ನಿನಗಷ್ಟು ಪರಾಕ್ರಮವೇಕೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

ಪದ

ಮರುಳಾದೆಯೇನೊ ಪಾರ್ಥ ನಿನ್ನೊಳು ಬುದ್ಧಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಲಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ
ಯೇನು ಮಾಡಲಿ ಯೀ ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿ ನೀನೊಬ್ಬನೆ ವೀರಾಧಿವೀರನು
ನಾವುಗಳೆಲ್ಲ ಶಿಖಂಡಿಗಳೇನೈ ಅರ್ಜುನ ||

ಕುರುಬಲವನು ಜರಿದುದಲ್ಲದೆ ಯನ್ನ ಕರದ ಚಕ್ರವ ಕರೆದ
ಧುರಕೊಲ್ಲದೆ ನಾವು ಮೌನದೊಳಿದ್ದೆವು ತರಿವೆಯ
ಮರುತಜನ ಮರುಳಾದೆಯೇನೊ ಪಾರ್ಥ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಅರ್ಜುನಾ, ಪವನ ಸಂಭವನಾದ ಭೀಮನು ಯೀ ಸಮರ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಒಬ್ಬನನ್ನೇ ಜರಿಯಲಿಲ್ಲ. ಕುರುಬಲವನ್ನು ಜರಿದು
ನನ್ನಾ ಶರವನ್ನು ಕೂಡ ಹೀಯಾಳಿಸಿದನು. ನನ್ನ ಕರದಲ್ಲಿ ಯಿರತಕ್ಕ ಯೀ ಚಕ್ರವನ್ನೇ ಜರಿದನು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಭೀಮನ ಮೇಲೆ
ಹುಂಮಳಿಸಿದರೆ ಬದುಕುವುದುಂಟೆ ಭೀಮನ ಮೇಲೆ ಕೈಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಕಾಲವಲ್ಲವೊ ಕಿರೀಟೆ.

ಅರ್ಜುನ : ಕಾಲವಲ್ಲದೆ ಯೇನಾಗಿರುವುದು ಯೀ ಭೀಮನು ಯಿನ್ನೆಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಯಿರಬಹುದು.

ಕೃಷ್ಣ : ಅಯ್ಯ ಅರ್ಜುನ, ನಿನ್ನ ಶೌಯರವನ್ನು ಬಿಡಲೇ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ಯಿಲ್ಲಿ ಬಾ ದಿವ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಯಿಲ್ಲಿಗೆ ನೋಡುವನಾಗು. ನಿಮ್ಮಣ್ಣನಾದ ಭೀಮನೊ ಪ್ರಳಯ ಕಾಲದ ಮಹಾರುದ್ರನೊ ನೋಡು.

ಅರ್ಜುನ : ಭಾವಯ್ಯ ಮಹಾರುದ್ರನೆ ಹೊರತು ಅಣ್ಣನಾದ ಭೀಮನಲ್ಲ.

ಕೃಷ್ಣ : ಅರ್ಜುನ ಹಾಗಾದರೆ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಹೋಗಬಹುದಲ್ಲ.

ಅರ್ಜುನ : ಭಾವಯ್ಯ ಹಾಗಾದರೆ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಭಾಮಿನಿ

ನೋಡಿ ಕಣ್ಣು ಸೀಯೆ ನರನಿಗೆ ಖೋಡಿಯೋದುದು

ಮನವು ಪಾಡ ಕಾಣದೆ ಅಳಿವುತಿರ್ದೆನು ನೀವು ಪೇಳದಿರೆ ||

ಅರ್ಜುನ : ಸ್ವಾಮಿ ಪರಮಾತ್ಮನೆ, ನಯನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುವಲ್ಲಿ ಮಹಾಜ್ವಾಲೆ ವ್ಯಾಪಿಸುತ್ತಿರುವುದು. ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಬದುಕುವುದುಂಟೆ. ತಾವು ಹೇಳದೆ ಯಿದ್ದರೆ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಾ ಯಿದ್ದೆ ಭಾವಯ್ಯ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಭಾಮಿನಿ

ನೋಡಲಿವನೆ ತ್ರಿಪುರಹರ ಮಾತಾಡಿ ಕೆಟ್ಟೆನು ಅಣ್ಣನಲ್ಲ

ಆಡಿ ಫಲವೇನುತ ಬಂದೊರಳಿದನು ಚರಣದೊಳು ||

ಅರ್ಜುನ : ಭಾವಯ್ಯ, ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಮಾತನಾಡಿ ಕೆಟ್ಟೆನು. ಅಣ್ಣನಾದ ಭೀಮನಲ್ಲ ಪ್ರಳಯ ಕಾಲದ ಮಹಾರುದ್ರನು ಮುಂದೇನು ಗತಿ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಅರ್ಜುನಾ ದೂರದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಮಾಡು.

ಭಾಮಿನಿ

ಜಯ ಕೃಪಾಕರ ಮೂರ್ತಿ ನೋಡದೆ ತನಯನಪರಾಧವನು ಕಾಯ್ಯ

ವನದೊಳಗೆ ಶರವಿತ್ತ ಅಭಯವನೆ ರಕ್ಷಿಸೆನ್ನನು ||

ಅರ್ಜುನ : ಹೇ ಶಂಭುಶಂಕರ ದಿಗಂಬರ ಮಹೇಶ್ವರ ಫಾಲಾಕ್ಷ, ಶತಾಪರಾಧಿಯಾದ ತನಯನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಯೆಣಿಸದೆ ಅಭಯವನ್ನಿತ್ತು ಹರಸಿ ರಕ್ಷಿಸುವಂಥವರಾಗಿರಿ.

ಭಾಮಿನಿ

ಯೆನುತ ಫಲುಗುಣನೆರಗಲಡಿಯೊಳು ಘನಕೃಪೆಯೊಳಾ

ಮೇರುರೂಪನು ಕುರುಬಲವ ಜೈಸೆಂದು ಯಿತ್ತನು ಅಭಯವನು ನರಗೆ ||

ಭೀಮ : ಅರ್ಜುನಾ, ಮುಂದಿನ ಧುರದಲ್ಲಿ ಕುರುಬಲದೋಳ್ ಜಯಶೀಲನಾಗೆಂದು ನನ್ನ ಪೂರ್ಣಾನಂದ ಆಶೀರ್ವಾದವನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು ಯಿರುವೆನು. ದಿಗ್ವಿಜಯವನ್ನು ಹೊಂದಯ್ಯು ವಿಜಯನೆ.

ಭೀಮ : ಯಲಾ ಚಾರಕ ಯಿಲ್ಲಿ ಬಾ.

ಸಾರಥಿ : ಅವೊ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಕರೆಯುತ್ತೀರ ಹ್ಯಾಂಗೆ ಬರಲಪ್ಪಾ ಹೆದರಿಕೆ ಆಗ್ತದೆ. ಅದೇನಿದು ಅಲ್ಲೆ ಹೇಳಪ್ಪ.

ಭೀಮ : ಯಲಾ ಚಾರಕ ಹೆದರಬೇಡ. ಅರಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅಂಗನೆಯಾದ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವಂಥವನಾಗು.

ಸಾರಥಿ : ದ್ರೌಪತಮ್ಮ ಅವ್ವ ವಳಗೆ ಯೇನ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ ಯೀಚೆಗೆ ಬಾರವ್ವಾ.

ದ್ರೌಪದಿ : ಯೇನಯ್ಯ ಸಾರಥಿ ಯಾತಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಕರೆದಂಥವನಾದೆ.

ಸಾರಥಿ : ಅವೊ ಅಪ್ಪಾರು ಯಾತಕ್ಕೋ ಕರಕೊಂಡು ಬರಹೇಳಿದರು.

ದ್ರೌಪದಿ : ಹಾಗಂದರೇನಪ್ಪ ಸಾರಥಿ.

ಸಾರಥಿ : ಅವ್ವಾ ಭೀಮಪ್ಪ ನಿಮ್ಮನ್ನ ಬಿರೀನ ಕರಕೊಂಡು ಬರಹೇಳಿದರು.

ದ್ರೌಪದಿ : ಯಾತಕ್ಕೆ ಕರೆದು ಬಾಯೆಂದರು.

ಸಾರಥಿ : ಸ್ವಾಮಿಯವರು ದೊಡ್ಡ ಬೀಳು ಕೆಡವಿದ್ದಾರೆ. ವುಪ್ಪುಕಂಡ ಮಾಡೋದಕ್ಕೆ ಕಾರ ಅರಿಯೋದಕ್ಕೆ.

ದ್ರೌಪದಿ : ಧಾವಲ್ಲಿ ಯಿರುವರು.

ಸಾರಥಿ : ಯಿಗೋ ಯಿಲ್ಲಿ ಬನ್ನಿ ನಾ ಬ್ಯಾರೆ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬರೋದಿಲ್ಲ. ಅಗೋ ನೋಡಿ ಬೀಳಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ ನೋಡಿ.

ದ್ರೌಪದಿ : ಸ್ವಾಮಿಯವರ ಪಾದಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕಾರ.

ಭೀಮ : ದ್ರೌಪದಿ ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ ವಾಮಾಂಕದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊ.

ದ್ರೌಪದಿ : ಸ್ವಾಮಿ, ತಾವು ಯಂದಿನ ಹಾಗೆ ಯಿಲ್ಲ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬರಲು ಅಂಜಿಕೆಯಾಗುವುದು.

ಭೀಮ : ದ್ರೌಪದಿ ಭಯಪಡಬೇಡ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಕೂರುವಳಾಗು.

ದ್ರೌಪದಿ : ಹೇ ಪ್ರಿಯರೆ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆಸಿದ ಕಾರಣವೇನು ಸ್ವಾಮಿ.

ಭೀಮ : ಹೇ ಪ್ರಿಯಳೆ, ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ದುಶ್ಯಾಸನನು ನಿನ್ನ ಸೀರೆಯನ್ನೂ ಸೆಳೆದು ಮಾನಭಂಗವನ್ನು ಮಾಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾನು ನಿನಗೆ ಯೇನು ಹೇಳಿದ್ದೆ ||

ದ್ರೌಪದಿ : ಕಾಂತಾ, ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದುಶ್ಯಾಸನನ ವುದರವನ್ನು ಸೀಳಿ ರಕ್ತವನ್ನು ತೆಗೆದು ನನ್ನ ಮಂಡೆಗೆ ಹಚ್ಚಿ ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ತಲೆಯನ್ನು ಬಾಚಿ ಕರುಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ಕುರುಳು ಕಟ್ಟುವುದಾಗಿ ವಾಗ್ದಾನವಾಗಿತ್ತು.

ಭೀಮ : ದ್ರೌಪದಿ ಅಹುದೂ ಮರೆತಿಲ್ಲವೋ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳುವಳಾಗು.

ಭಾಮಿನಿ

ಯಿತ್ತಲಾ ಘನಪರಾಕ್ರಮಿ ಭೀಮ ಕರೆಸಿ ನಿಜಸತಿಯ
ದುರುಳನ ವುದರ ರಕ್ತವ ತೆಗೆದು ನಾರಿಯ ತುರುಬ ನೆನೆಯಿಸಿ
ಕರುಳ ಪೂಮಾಲೆಗಳ ಮುಡಿಸುತ ತರುಣಿಗಿಂತೆಂದ ||

ಭೀಮ : ಹೇ ಕಾಂತೆ, ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಕೊಟ್ಟ ವಾಗ್ದಾನಕ್ಕಾಗಿ ಯೀ ದಿವಸ ಯೀ ದುರುಳನಾದ ದುಶ್ಯಾಸನನ ವುದರವನ್ನು ಬಗೆದು ರಕ್ತವನ್ನು ತೆಗೆದು ಕುರುಳು ನೆನೆಯುವಂತೆ ಮಂಡೆಗೆ ಹಚ್ಚಿ ಯಿವನ ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ತಲೆಯನ್ನು ಬಾಚಿ ಯಿಗೋ ಕರುಳನ್ನೂ ತೆಗೆದು ಮುಡಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಯಿರುತ್ತೇನೆ ಆನಂದವಾಯಿತೇನೆ ರಮಣಿ.

ದ್ರೌಪದಿ : ಪತಿಯವರೆ ಆನಂದವಾಯಿತು.

ಭಾಮಿನಿ

ದುರುಳ ದುಶ್ಯಾಸನನಹುದೂ ಭರದಿ ನೋಡಂಜದಿರು
ಸಭೆಯೊಳಗೊರೆದ ಭಾಷೆಯು ಸಂದುದು ನಡಿ ಪಾಳೆಯಕೆ ಯಿಂದ ||

ಭೀಮ : ದ್ರೌಪದಿ ನಿನ್ನ ಮಾನಭಂಗವನ್ನು ಮಾಡಿದಂಥ ದುರುಳನಾದ ದುಶ್ಯಾಸನ ಯಿವನೇ ಅಹುದೂ ಅಲ್ಲವೋ ಅಂಜಬೇಡ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡು.

ದ್ರೌಪದಿ : ಪ್ರಿಯರೆ, ನನ್ನ ಮಾನಭಂಗವನ್ನು ಮಾಡಿದಂತೆ ಮೂದೇವಿ ಯಿವನೇ ಅಹುದು ನೋಡಿದೆನು.

ಭೀಮ : ಅರ್ಥಾಂಗಿಯೆ ಹಾಗಾದರೆ ಪಂಥವು ಯೀಡೇರಿತು.

ದ್ರೌಪದಿ : ಕಾಂತಾ ಯೀಡೇರಿತು.

ಭೀಮ : ದ್ರೌಪದಿ ಯೀ ಮೂದೇವಿಯನ್ನೂ ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಜರಿಯುವಂಥವಳಾಗು.

ದ್ರೌಪದಿ : ಯಲಾ ದುರುಳ, ನಾನು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಬೇಡವೆಂದು ಸಾರಿ ಹೇಳಿದರು ಕೇಳದೆ ಸೀರೆಯನ್ನು ಸೆಳೆದುದಕ್ಕೆ ನಿನಗೆ ಯಿಗೋ ಕಡೆಗಾಲಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು, ಭೀ ಹೋಗು ಶುನಕ. ಪ್ರಿಯರೆ ಯೀ ಲಂಡನನ್ನು ಜರಿದೆನು ನನ್ನಿಂದ ಯಿನ್ನೇನು ಕೆಲಸ.

ಭೀಮ : ದ್ರೌಪದಿ, ಯಿನ್ನೇನು ನಿನ್ನಿಂದ ಕೆಲಸ ಅರಮನೆಗೆ ಹೊರಟು ಹೋಗು.

ದ್ರೌಪದಿ : ಪ್ರಿಯರೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಹೊರಟು ಹೋಗುವೆನು ನಮಸ್ಕಾರ.

ಭಾಮಿನಿ

ತರುಣಿ ಪೇಳಿದಳಾಗ ಕಾಂತನೋಳ್ ಪರಮ ಶೂರನು ಪಂಥದಲಿ
ಯೆಂದೊರೆದು ತೆರಳ್ಳಳು ಪಾಳಯಕೆ ಯಿತ್ತ ಪವನಜನು ||

ಭೀಮ : ಅಯ್ಯ ಭಾಗವತರೆ, ಯೀ ದುರುಳನಾದ ದುಶ್ಯಾಸನನ ವಧೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ಶರೀರವು ರಕ್ತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ
ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮುಂದಕ್ಕೆ ತೆರಳುತ್ತೇನೆ.

ಭಾಮಿನಿ

ದುರುಳನನ್ನು ಕೊಂದಾಗ ಶರೀರದೊಳಗಿರುವ ಶ್ರೋಣಿತವನ್ನು
ತೊಳೆದು ಉರವಣಿಸಿ ಬರುತ್ತಿರಲು ಕರ್ಣಕುಮಾರನಿದಿರಾದ ||

ವೃಷಸೇನ : ಯಲಾ ವಾಯುಪುತ್ರನಾದ ಭೀಮನೆ, ನಿನ್ನ ರಥವನ್ನೂ ಅಲ್ಲೇ ನಿಲ್ಲಿಸು. ಕರ್ಣಪುತ್ರನಾದ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಜಯಪ್ರದವನ್ನೂ ಹೊಂದಿ
ಮುಂದಕ್ಕೆ ತೆರಳುವನಾಗು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಪದ

ನಿಲ್ಲಿಲ್ಲಿಗೆ ಪೋಗುವೆ ಪವನಜ ಬಲ್ಲೆನು ಪೌರುಷವ
ಯಲ್ಲರೊಳಗೆ ನೀ ಬಗುಳಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನೊಳು ಪೇಳೆಂದ ||

ವೃಷಸೇನ : ಯಲಾ ಪವನಜನಾದ ಭೀಮನೆ ನಿಲ್ಲು ನಿಲ್ಲು. ನಿನ್ನ ಪೌರುಷವನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ. ರಾಷ್ಟ್ರಾಧಿಪನಾದ ಕೌರವನ ತಮ್ಮನಾದ
ದುಶ್ಯಾಸನನ ಮಹಾರಾಜನನ್ನು ಸಂಹಾರ ಮಾಡಿದನೆಂಬ ಅಹಂಕಾರ ಯಿರಬಹುದು. ಆ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಯೀಗ ನನ್ನಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿ
ಮುಂದಕ್ಕೆ ತೆರಳಬಹುದೋ ದುರುಳ.

ಭೀಮ : ಯಲಾ ಹುಡುಗನೆ ಶಹಬ್ಯಾಸ್ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

ಪದ

ಹಸುಮಗನಾಗಿ ನೋಡಲು ಮಮತೆಯು ಪಸರಿಸುವದು
ಮುನ್ನಾ ವಸುಧೆಯೊಳಗೆ ನೀ ನಾಯದಿರೆನುತಲಿ ಹೊಸ ಕಣೆಗಳ ಹೊಡೆಯೆ ||

ಭೀಮ : ಯಲಾ ಹುಡುಗನೆ, ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ಕರುಣ ಹುಟ್ಟಿ ಕೈ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸು ಬಾರದು. ಆದಾಗ್ಯೂ ಹೊಸ ಕೂರ್ಗಣಿಗಳನ್ನು
ಬಿಟ್ಟುಯಿರುತ್ತೇನೆ ತರಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂಥವನಾಗು.

ವೃಷಸೇನ : ಯಲಾ ಭೀಮ ಹಾಗಾದರೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಪದ

ವೃಷಸೇನನು ಅದ ಖಂಡಿಸಿ ಭೀಮನು ದೆಸೆಗೆಡುವಂದದಲಿ
ಅಶ್ವಿನಿ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಹೊಡೆಯಲು ಹಾರ್ಮದು ರವಿ ಶಶಿಗಳ ಬಳಿಗೆ ||

ವೃಷಸೇನ : ಯಲಾ ಭೀಮ, ನೀನು ಬಿಟ್ಟುಯಿರುವ ಕಣೆಗಳನ್ನೂ ಖಂಡಿಸಿ ನೀನು ದೆಸೆಗೆಡುವಂತೆ ಸೂರ್ಯರಮಂಡಲ
ಚಂದ್ರಮಂಡಲವನ್ನೂ ಮೀರಿ ಹಾರುವ ಅಶ್ವಿನಿ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟುಯಿರುತ್ತೇನೆ ತರಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂಥವನಾಗು.

ಭೀಮ : ಭಳಿರೆ ಕರ್ಣಕುಮಾರ ಹಾಗಾದರೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಪದ

ಭಳಿರೆ ಯನುತ ಕಲಿ ಪವನಜ ಬಾಣವ ಸವರುತ ಯಲ್ಲವನು
ಯಿನಸುತ ಪುತ್ರನ ಮೇಲ್ಕರೆದನು ಘನಕಣೆಗಳನು ||

ಭೀಮ : ಯಲಾ ಬಾಲಕನೆ, ನೀನು ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟ ಅಶ್ವಿನಿ ಬಾಣಗಳನ್ನೂ ಖಂಡಿಸಿ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಬಹಳ ಘನತರವಾದ
ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಯಿರುತ್ತೇನೆ ತರಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂಥವನಾಗು.

ವೃಷಸೇನ : ಯಲಾ ಭೀಮ ಹಾಗಾದರೆ ಹೇಳುವೆನು.

ಪದ

ಯಚ್ಚಂಬುಗಳನು ಸವರುತ ರವಿಜನು ಸತ್ಯದೊಳಾಕ್ಷಣದಿ ಚುಚ್ಚಿದ
ಘನತರ ಘೋರಶರವನಾಗ ಮೂರ್ಛಿಸಿದನು ಭೀಮ ||

ವೃಷಸೇನ : ಯಲಾ ಭೀಮ, ನೀನು ಬಿಟ್ಟ ಘನತರವಾದ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸಿ ನೀನು ಮೂರ್ಛೆ ಹೊಂದುವ ಘನತರವಾದ
ಶರಗಳನ್ನು ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತೇನೆ ರಣಾಗ್ರಕ್ಕೆ ಯದುರಾಗು.

(ಭೀಮನ ಮೂರ್ಛೆ)

ವೃಷಸೇನ : ಯಲಾ ಭೀಮ, ನಿನ್ನ ಪಾಡೇನಾಯ್ತು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವಂಥವನಾಗು, ಯೀ ಕರ್ಣಕುಮಾರನ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಗೊತ್ತಾಯ್ತೇನೊ
ದಗಡಿ ||

ಭಾಮಿನಿ

ಪೊಡವಿಯೋಳ್ ಮೂರ್ಛಿಸೆ ಅನಿಲಜ
ಖಡಿಖಡಿಯುಗುಳುತಲಿ ಪಾರ್ಥ ಬಂದಾಕ್ಷಣದೊಳು
ಹುಡುಗನೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ ತೆರಳದಿರು
ಪಡದಾಕಿಗೆ ಮರಣದ ವಾರ್ತೆಯನು ಕೊಡುವೆನೆಂದ ||

ಅರ್ಜುನ : ಯಲಾ ತರಳನೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ ತೆರಳೀಯ ಹುಷಾರ್. ನಿನ್ನ ಹೆತ್ತವ್ವನಿಗೆ ಮೊದಲು ಮರಣದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನನ್ನೊಡನೆ ಕಾಳಗಕ್ಕೆ ಕೈಗೊಡುವಂಥವನಾಗು ಕುನ್ನಿ.

ಕರ್ಣಾರ್ಜುನರ ಕಾಳಗ

ವೃಷಸೇನ : ಯಲಾ ಅರ್ಜುನ, ಯಿಂತಾ ಜಂಬದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ವುಸುರಬೇಡ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳುವನಾಗು.

ಪದ

ನರನೆ ಕೂಗಲ್ಯಾಕಿನ್ನು ತರಳನೆಂದು ಯಣಿಸಬೇಡ

ಕರದಲ್ಲಿರುವ ಧನು ಕರಗಳಿಗೆ ತರಳವೇನೆಲಾ ||

ವೃಷಸೇನ : ಯಲಾ ನರನಾದ ಅರ್ಜುನನೆ ಯಾತಕ್ಕೆ ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುವೆ. ನಿನ್ನ ಕೂಗು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ. ಮೂದೇವಿ ನಾನು ತರಳನಾದಾಗ್ಯು ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ಶರಗಳಿಗೆ ತರಳತ್ವವೆ. ದುರುಳನೆ ರಣಾಗ್ರಕ್ಕೆ ಯದುರಾಗು.

ಅರ್ಜುನ : ಯಲವೋ ಬಾಲಕನೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

ಪದ

ಯಲಾ ಸಣ್ಣ ಹುಡುಗ ಸಾಯಬೇಡ ಯನ್ನೊಳ್ಳಾದಿಸಿ

ನಿಮ್ಮಪ್ಪ ಕರ್ಣಬರಲಿ ಪೇಳೊ ರಣಕ್ಕೆ ಸಾಹಸಿ ||

ವೃಷಸೇನ : ಯಲಾ ನರನೆ, ನಾಯಿ ಹೊಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಬಣ್ಣದ ಕೋಲು ಬೇಕೆ. ಆಹಾ ನಿನ್ನ ಜಂಬವನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆನು. ಹೆದರಿಸಬೇಡ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

ಪದ

ಕೊಳನೀರ ದಾಂಡದವ ಹೊಳೆಯ ಬಯಸುವೆ

ಯನ್ನಾ ಗೆಲಿದ ಮೇಲೆ ಬರುವ ತಂದೆ ಕರ್ಣನು ||

ವೃಷಸೇನ : ಯಲಾ ಅರ್ಜುನ, ಸಣ್ಣ ಕಾಲುವೆಯನ್ನು ದಾಟಲಾರದವನು ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಲಂಘಿಸುವೆನೆಂದು ಯಾತಕ್ಕೆ ಜಂಬವನ್ನು ವದರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೆ. ನಿನ್ನ ವದನವನ್ನೂ ನಾನು ಬಲ್ಲೆನು. ನಾನು ನಿನ್ನ ವಂಶೀಭೂತನು. ಜಗತ್ತಕ್ಕೆ ಪಿಂಡವಲ್ಲ. ನನ್ನನ್ನು ಗೆದ್ದ ನಂತರ ನಮ್ಮ ತಂದೆಯಾದ ಕರ್ಣನು ಬರುವನು. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧವನ್ನೂ ಮಾಡಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನೂ ಹೊಂದಬಹುದೋ ಪಾರ್ಥ.

ಅರ್ಜುನ : ಯಲಾ ಹುಡುಗನೆ ಶಹಬಾಸ್, ಹಾಗಾದರೆ ನನಗೇನು ದೋಷವಲ್ಲ ಕೈಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ತೋರಲೊ.

ವೃಷಸೇನ : ತೋರಿಸಬಹುದು.

ಅರ್ಜುನ : ಹಾಗಾದರೆ ತೋರಿಸುವೆನು ನೋಡು.

ಪದ

ಹುಡುಗನೆಂದು ತಡೆದರೆ ನಿನ್ನ ಕಡುಹು ಹೆಚ್ಚಿತನುತ ನರನು
ಹೊಡೆಯಲಾಗ ಶಿರವು ನಭಕೆ ಸಿಡಿದು ಬಿದ್ದುದು ||

ಅರ್ಜುನ : ಯಲಾ ವೃಷಸೇನ, ಕಂದನ ಕೊಂದರೆ ಕುಂದಕ ಬರಬಹುದೆಂದು ಕೈ ನಿಲಿಸಿದ್ದೆ. ಯೀ ಶರದಿಂದಲೇ ನಿನ್ನ ಶಿರವು ಹಾರಿ ಭೂ
ಪತನವಾಗುವುದು ಕುನ್ನಿ ರಣಾಗ್ರಕ್ಕೆ ಯದುರಾಗು.

ವೃಷಸೇನ : ಯಲಾ ಅರ್ಜುನ, ಯೀ ನಿನ್ನ ಶರದಿಂದ ನನ್ನಾ ಶಿರ ಹೋದರು ಹೋಗಲಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವಂಥವನಾಗು.

(ವೃಷಸೇನನ ಮರಣ)

ಪದ

ತರಳನ ಶಿರವು ಧರೆಗೆ ಬೀಳೆ ಹರಿಯು ಸಹಿತಪೋದ ಪಾರ್ಥ
ದುರುಳ ಕರ್ಣನನ್ನು ಕೊಲುವ ಭರದೊಳಾಕ್ಷಣ ||

ಅರ್ಜುನ : ಭಾವಯ್ಯ, ಯೀ ತರಳನ ಶಿರವು ಧರೆಗೆ ಬೀಳುವಂಥದ್ದಾಯಿತು. ಕಾಲವನ್ನು ಯಾತಕ್ಕೆ ಕಳೆಯೋಣ. ಮುಂದಕ್ಕೆ
ದುರುಳನಾದ ಕರ್ಣನ ಸಂಹಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕುರುಬಲಕ್ಕೆ ರಥವನ್ನು ಬಿಡುವಂಥವನಾಗು.

ಭಾಮಿನಿ

ಧರೆಗೊರಗಲು ಕರ್ಣಸಂಭವ ಕುರುರಾಯ ನೋಡೀ ಮನದಿ
ದುಃಖದೊಳು ತರಣಿಸುತನೇನ ಹೇಳಲಿ ಅರುಹು
ಸುಕುಮಾರ ಯನುತ ಹಲುಬಿದನು ರಾಯ ||

ಕೌರವ : ಅಯ್ಯೋ ಹರಹರ, ನನಗೆ ಬಾಹುಬಲವಾಗಿರುವ ಕರ್ಣನಮಗ ಯೀ ವೃಷಸೇನನು ನರನ ಶರಕ್ಕೆ ಶಿರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಧರೆಗೆ
ವರಗಿರುವನಲ್ಲಾ. ತರಣಿ ಸುತನಾದ ಕರ್ಣನು ಬಂದು ಕೇಳಿದರೆ ಯೇನ ಹೇಳಲಯ್ಯ ಮಗುವೆ ಹಾ ಸುಕುಮಾರ ಧೀರ.

ಪದ

ಕರ್ಣಜಾತ ಕಾಮರೂಪ ವರ್ಣ ನಾಲ್ಕರಲ್ಲಿ
ನಿನ್ನ ಪೋಲ್ವ ಪುತ್ರರುಂಟೆ ಕಂದ ಕಂದ ||

ಕೌರವ : ಹೇ ಮಗುವೆ, ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣದಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಿದಾಗ್ಯು ನಿನ್ನ ರೂಪಿಗೆ ತಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲವಲ್ಲ. ಹೇ ಕಂದ ಮನ್ಮಥನಂತೆ ಮೃತಪಟ್ಟನಲ್ಲ
ಕಂದ ಯೆದ್ದು ಮಾತನಾಡಬಾರದೆ ಕಂದ.

ಪದ

ತರಣಿಸುತನು ತರಳನೆಲ್ಲಿ ಯೆಂದು ಕೇಳೆ
ಅರುಹಲೇನ ಕೊಂದೆನೆಂದು ಯಲ ಕಂದ ||

ಕೌರವ : ಹೇ ಕಂದ ಹೇ ಬಾಲ, ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯಾದ ಕರ್ಣನು ಬಂದು ನನ್ನ ಮಗನಾದ ವೃಷಸೇನನು ಎಲ್ಲಿ ಯೆಂದು ಕೇಳಿದರೆ
ಮಂದಮತಿಯಾದ ನಾನು ಕೊಂದೆನೆಂದು ಹೇಳಲೇನಪ್ಪಾ ಕಂದ. ಹೇ ಮಗುವೆ ಯೆದ್ದು ವೊಂದು ಮಾತನಾಡಬಾರದೆ ||

ಪದ

ಧರೆಯ ಆಸೆಗಾಗಿ ಕರ್ಣನ ಕಂದನನ್ನೂ ಕೊಲ್ಲಿಸಿದೆನು
ಯೆಂದು ನಿಂದೆ ಬಂತು ಜಗದಿ ಕೇಳೊ ಕಂದ ||

ಕೌರವ : ಹೇ ಮಗುವೆ, ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯಾದ ಕರ್ಣನನ್ನೂ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಪರಾಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಸೇರಿ ತನ್ನ ಮಗುವಾದ ವೃಷಸೇನನನ್ನು
ಕಳೆದುಕೊಂಡನೆಂದು ಜನರು ನಿಂದಿಸುವರಲ್ಲಾ. ಹೇ ಕಂದ ಎದ್ದು ವೊಂದು ಮಾತನಾಡಬಾರದೆ ಕಂದ.

ಪದ

ಸುಡಲಿ ರಾಜ್ಯದಾಸೆ ಯೆನಗೆ ಕಂದ ನಾನು ನಿನ್ನ
ಕೊಲಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಮುಖವ ತೋರಲೆಂತು ಕಂದ ||

ಕೌರವ : ಹೇ ಕಂದ, ಧರಿತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಆಸೆಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ ನನ್ನ ಸೇರಿದ ನಿಮ್ಮಗಳಿಗೆ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನಾನೇ ನನ್ನ
ಕೈಯ್ಯರ ಸಂಹಾರ ಮಾಡಿದ ಹಾಗಾಯಿತಲ್ಲಾ. ಅಯ್ಯೋ ನನ್ನ ದುರ್ಭಾಗ್ಯವೆ ಬಾಲಾ ಯೆದ್ದು ವೊಂದು ಮಾತನಾಡಬಾರದೆ.

ಭಾಮಿನಿ

ಯೇನು ಕುರುಪತಿ ದುಗುಡ ಮನದೊಳು ಪೇಳು ಶೀಘ್ರದೊಳೆನಲು
ಕುರುಕುಲ ಮೌಳಿ ನುಡಿದನು ಬಾಷ್ಪನಯನದಿ ದಿನವನಂದನಗೆ ||

ಕರ್ಣ : ಅಯ್ಯ ಕೌರವೇಶ್ವರ, ಯಿದೇನು ಆಶ್ಚರ್ಯರ ಸತ್ತ ಶವವನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ದುಃಖಪಡುತ್ತೀಯೆ, ಯೀ ಶವ ಯಾವುದು
ಯಿಷ್ಟು ಅನಾಹುತಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗಲಿ.

ಪದ

ಕೇಳು ನೀ ಯಲೆ ಕರ್ಣ ಕಾಳಗದ ದುಸ್ಥಿತಿಯ
ಪೇಳಲಂಜುವೆ ನಿನಗೆ ಬಾಳುವೆಯು ಸುಡಲಿ ||

ಕೌರವ : ಅಯ್ಯ ಕರ್ಣ, ಯೀ ದಿವಸ ರಣಾಗ್ರದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಅಪಜಯವನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಅಂಜಿಕೆಯಾಗುವುದಲ್ಲಾ. ಅಯ್ಯೋ ನನ್ನ
ಬಾಳುವೆಯನ್ನು ಸುಡಲಿ ಅಯ್ಯ ಕರ್ಣ ಹ್ಯಾಗೆ ಹೇಳಲಿ.

ಕರ್ಣ : ಮಹಾರಾಜನೆ ಸಂದೇಹವ್ಯಾಕೆ ಅನುಮಾನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೇಳಬಹುದಲ್ಲಾ.

ಕೌರವ : ಅಯ್ಯ ಕರ್ಣ, ಪವನಜನಾದ ಭೀಮನು ಅನುಜನಾದ ದುಶ್ಯಾಸನನನ್ನು ರಣಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಗರ್ವದಲ್ಲಿ ಯಿರುವಾಗ್ಯೆ ಬಂದ ಅತಿಶಯವನ್ನು ಯೇನ ಹೇಳಲಿ.

ಕರ್ಣ : ಮಹಾರಾಜನೆ ಅಂಥಾ ಅತಿಶಯವೇನು ಹೇಳುವಂಥವನಾಗು.

ಕೌರವ : ಅಯ್ಯ ಕರ್ಣ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

ಪದ

ಕೇಳೋ ನಿನ್ನಯ ಕುವರ ಖೂಳ ಭೀಮನ ಗೆಲಿದ

ಕಾಳಗದೊಳರ್ಜುನನು ಒಯ್ಯ ಯಮಪುರಕೆ ||

ಕೌರವ : ಅಯ್ಯ ಕರ್ಣ, ನಿನ್ನ ಮಗನಾದ ವೃಷಕೇತನು ಮದ್ದಾನೆಯಂತಿದ್ದ ಭೀಮನನ್ನು ಮೂರ್ಛೆ ಮಾಡೋಣ ಮುಂದಿನ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ನಿನ್ನೊಡನೆ ಹೇಳಲಯ್ಯ ಕರ್ಣ. ನಿನ್ನ ಮಗುವಾದ ವೃಷಸೇನನು ನರನ ಶರಕ್ಕೆ ಶಿರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮರಣವಾಗಿರುವನು. ಯಿವನನ್ನು ಅರ್ಜುನನು ಸಂಹಾರ ಮಾಡಿದನಲ್ಲಯ್ಯ ಕರ್ಣ.

ಭಾಮಿನಿ

ನುಡಿಯ ಕೇಳುತ ಕರ್ಣ ಮೂರ್ಚಿಸಿಹ

ಹಡದೊಡಲು ಹಾಳಾಯ್ತೆ ಯನುತಲಿ

ಕಡಿದ ತನಯನ ನೋಡಿ ಹೊರಳಿದನು ತನುವಿನಲಿ ||

ಕರ್ಣ : ಹರಹರ, ನನ್ನ ಹಡದೊಡಲು ಯಿವತ್ತಿಗೆ ಹಾಳಾಯ್ತೆ. ಶಿವ ಶಿವ ಯೀ ಕೂಸನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಯೀ ಪ್ರಾಣವನ್ನೂ ಹ್ಯಾಗೆ ಯಿಡಲಿ ಅಯ್ಯೋ ಹರಹರ.

ಪದ

ಯತ್ತ ವೋದೆ ಯನ್ನ ಪ್ರಾಣರತ್ನವೆ ಕಂದ ಕಂದ

ವೃಥ್ವೀಶರ ಸೇವೆಯೊಳಿಹ ಜನ್ಮ ಕಂದ ಕಂದ ||

ಕರ್ಣ : ಯನ್ನ ಪ್ರಾಣರತ್ನದೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿದ್ದಂಥ ಸುಕುಮಾರನೆ ಹಾ ಕಂದ, ಯೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದಂಥವನಾದೆ. ಪರರ ಸೇವೆಗೆಬಂದು ಪುತ್ರನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ವೃಥವಾಗಿ ಬಲಿಗೊಡಿಸಿದೆನಲ್ಲಾ. ಅಯ್ಯೋ ಯನ್ನ ಜನ್ಮವು ಯಂತಾದ್ದೊ, ಶಂಕರ ಪಾರ್ವತಿ ಪ್ರಾಣದೊಲ್ಲಭ ಯನಗೆ ಯಿಂಥಾ ಸಂಕಟವನ್ನು ಕೊಡಬಹುದೆ.

ಪದ

ಎತ್ತಿ ಸಲಹಿದಂಥ ತೋಳು ವೃಥವಾಗಿ ಹೋಯಿತಲ್ಲಾ ಕಂದ

ಕಂದ ಬತ್ತಳಿಕೆ ಬೆನ್ನೊಳಾಂತು ಹೊತ್ತು ಮಲಗುವರೆ ಕಂದ ಕಂದ ||

ಕರ್ಣ : ಹೇ ಬಾಲ, ನಿನ್ನನ್ನು ಬಾಲ್ಯಾರಭ್ಯದಿಂದ ಯೆತ್ತಿ ಮುದ್ದಾಡಿದ ಯೀ ಬಾಹುಗಳೆರಡು ಭೂಮಿಗೆ ಬಿದ್ದವೆ. ಬೆನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುವ ಬತ್ತಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನು ಮಲಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿ ಹಾ ಸುಕುಮಾರ ಯದ್ಧು ವೊಂದು ಮಾತನಾಡಬಾರದೆ ಕಂದ.

ಭಾಮಿನಿ

ಸುತಗೆ ಮರಣವ ಗೈದ ಪಾರ್ಥನ ಸತಿಯ ವೋಲೆಯ ತೆಗೆವೆ
ನೋಡೆಂದರೆ ಮನೋಚಿಂತೆಯಲಿ ಹೊರಟನು ||

ಕರ್ಣ : ಅಯ್ಯ ಭಾಗವತರೆ, ಯೆಷ್ಟು ದುಃಖಪಟ್ಟರು ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಕಂದನ ಕೊಂದ ಮಂದಮತಿಯಾದ ಅರ್ಜುನನ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಸೌಭದ್ರೆಯ ಕರ್ಣದಲ್ಲಿರುವ ವೋಲೆ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ನಾಳೆಯ ದಿವಸ ನಾನು ತೆಗೆಸದೆ ಹೋದರೆ, ನಾನು ಕರ್ಣನೆ ಸೂಯರನ ಮಗನೆ. ವೊಳ್ಳೇದು ಮುಂದಿನ ರಣಾಗ್ರವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಭಾಮಿನಿ

ಯಿತ್ತ ಪಾರ್ಥನು ಹರಿಸಹಿತ ರಥವೆತ್ತಿ ಬಂದರು ಕುರುಬಲಕ್ಕೆ
ಮೊರೆವುತ್ತ ವಾದ್ಯಗಳಿಂದ ಕಂಡರು ಸೂತನಂದನನ ||

ಅರ್ಜುನ : ಭಾವಯ್ಯ, ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಯೀ ದಿನ ವೈರಿಯಾದ ಕರ್ಣನನ್ನು ಕಂಡ ಹಾಗಾಯಿತು. ಕಾಳಗಕ್ಕೆ ಕೈಗೊಡುತ್ತೇನೆ ನೋಡಿರಿ.
ಯಲಾ ಕರ್ಣ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು ||

ಪದ

ಕರದೊಳು ಧನುವಾಂತಾಕ್ಷಣ ನರ ತಾ ಕರೆದನು ತರಣಿಜನ
ಕೇಳೆಲೆ ಸೂತಜ ಮುರಿವನು ನಿನ್ನಯ ಗರ್ವ ನಾ ಬಲ್ಲೆ ||

ಅರ್ಜುನ : ಹೇ ತರಣಿಜನಾದ ಕರ್ಣನೆ ಹೇ ಮರುಳೆ ಸೂತಜ. ನಿನ್ನ ಗರ್ವವನ್ನು ಮುರಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಕರದಲ್ಲಿ ಶರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುತ್ತೇನೆ. ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸನ್ನದ್ಧನಾಗೊ. ದಗಡಿ.

ಕರ್ಣ : ಯಲಾ ಅರ್ಜುನ ಶಹಬ್ಬಾಷ್ ಮೂದೇವಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ||

ಪದ

ಬಲ್ಲೆನಲವೊ ಕಡು ಪಾತಕಿ ನಿನ್ನ ಹುಲ್ಲೆಯವ ತಾನು
ಎಲ್ಲಡಗಿದೆ ಧರ್ಮಜ ರಣಗಳ್ಳನೆ ನೀನೆಂದ ||

ಕರ್ಣ : ಯಲಾ ಕಡುಪಾತಕಿಯಾದ ಪಾರ್ಥನೆ ಕೇಳು. ನಿನ್ನ ಪರಾಕ್ರವನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ. ನಿನ್ನೆಯ ದಿವಸ ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣನಾದ ಧರ್ಮಜನನ್ನು ನನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ರಣಗಳ್ಳನೆ ಯೆಲ್ಲಿಗೆ ಕದ್ದು ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಯೀ ಕರ್ಣನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ ನೋಡು ||

ಅರ್ಜುನ : ಯಲಾ ಕರ್ಣ ನಾನು ರಣಗಳ್ಳನೊ ಮೂದೇವಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

ಪದ

ಕಿರಿಕುಲದವ ಕೇಳ್ ಯಿಂದಿದು ನೀನು ಧುರಕಿದಿರಾದುದು
ಕುರುವೆಳೆದರ್ಬೆಯನರಸಿದ ತೆರದೊಳು ಹರುಷಗಳಾಯ್ತೆಂದ ||

ಅರ್ಜುನ : ಹೀನಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಶ್ವಾನನಾದ ಕರ್ಣನೆ, ಯಿವತ್ತಿನ ಧುರದಲ್ಲಿ ನೀನು ದೊರೆತದ್ದು ಹ್ಯಾಗಾಯಿತೆಂದರೆ ಹಸಿದಿರತಕ್ಕ
ಗೋವಿಗೆ ಎಳೆಯ ಹುಲ್ಲು ಕಂಡರೆ ಹರ್ಷವಾಗುವುದು. ನಿನ್ನ ಪಾಡು ಕಾಡು ಪಾಲಾಗುವುದೋ ಕರ್ಣ.

ಕರ್ಣ : ಯಲಾ ಪಾಮರ, ಯೀ ದಿವಸ ನನ್ನ ಕಾಡುಪಾಲು ಮಾಡುವೆಯ ಯಿರಲಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಪದ

ಕಲಿಪಾರ್ಥನೆ ನೀ ದೊರೆತುದು ಯಿಂದಿನಲಿ ಪರಿತೋಷಗಳಾಯ್ತು
ಪಶು ದೊರೆತಂತಾಯಿತು ಹಸಿದಿಹ ವ್ಯಾಘ್ರನಿಗೆ ||

ಕರ್ಣ : ಯಲಾ ಅರ್ಜುನ, ನಾನು ನಿನಗೆ ದೊರಕಿದ್ದು ಹಸಿದಿರತಕ್ಕ ಗೋವಿಗೆ ಹುಲ್ಲು ಸಿಕ್ಕಿದಂತೆ ಆಯಿತೊ ವೊಳ್ಳೇದು. ಆದರೆ ನನ್ನ
ಕೈಗೆ ನೀನು ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು ಹಸಿದಿರತಕ್ಕ ವ್ಯಾಘ್ರನಿಗೆ ಗೋವು ಸಿಕ್ಕಿದಂತೆ ಹರುಷವಾಯಿತು. ಕಡೆಗೆ ನಿನ್ನ ಪಾಡು ಯೇನಾಗುವುದು
ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವಂಥವನಾಗು.

ಅರ್ಜುನ : ಯಲಾ ಕರ್ಣ ಯಲಾ ಕಳ್ಳ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ||

ಪದ

ರಣಚೋರನು ನೀನೆಂಬುದ ಬಲ್ಲೆನು ತರಳನ ಕೋಟೆಯಲಿ
ಧುರ ಕಾಣದೆ ಹಿಂ ಮುಖದೊಳು ನಿಂತು ಕರವನು ತರಿದುದನು ||

ಅರ್ಜುನ : ಯಲಾ ಕರ್ಣ, ಚಕ್ರವೈಹ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮಗುವಾದ ಅಭಿಮನ್ಯು ಖಾಡಾ ಖಾಡಾ ಯುಧವನ್ನು ಮಾಡುವಂಥ ಕಾಲದಲ್ಲಿ
ಮುಂದೆನಿಂತು ಕಾದಲಾರದೆ, ಹಿಂದೆ ನಿಂತು ನಾರಿಯಂತೆ ಶರಗಳನ್ನು ಹೂಡಿ ಕರಗಳನ್ನು ಹರಿಸಿದಂತವನಾದೆ. ಹೇ ರಣಗಳ್ಳು ನನ್ನ
ಮಗುವಿನ ಕೈ ಕತ್ತರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನಿನಗೆ ಮನಸ್ಸು ಹೇಗೆ ಬಂದಿತು ಮೂದೇವಿ.

ಕರ್ಣ : ಯಲಾ ಅರ್ಜುನ, ನಾನೇನೊ ಶಿಶುಹತ್ಯೆಗೆ ಅಂಜಿ ಕರಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದ್ದು ಖರೆ, ಯೀಗೆ ಯರಡು ಗಳಿಗೆಗಿನ್ನ ಮುಂಚೆ ನೀನು
ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ಕೆಲಸ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

ಪದ

ಯಳೆ ಕೂಸಂಬುದನರಿಯದೆ ರಣದೊಳು ತರಿದೆನ್ನೆಯ ಸುತನಾ
ಕುರಿ ನಿನ್ನನು ನಾ ಖಂಡ್ರಿಸದಿದ್ದರೆ ತರಣಿಜನಲ್ಲೆಂದ ||

ಕರ್ಣ : ಯಲಾ ಅರ್ಜುನ, ಹೇ ನಿಷ್ಕರುಣಿ. ನನ್ನ ಮಗುವಾದ ವೃಷಸೇನನನ್ನು ಸಣ್ಣ ಮಗುವೆಂದು ನೋಡದೆ ಶಿಶುಹತ್ಯಕ್ಕೆ ಅಂಜದೆ ಕೊಂದಂಥವನಾದೆ. ಹೇ ಮಂದಮತಿ ನರಕುರಿಯಂತಿರುವ ನಿನ್ನ ಶಿರವನ್ನು ಯೀ ದಿವಸ ಖಂಡಿಸದೆ ಹೋದರೆ ನಾನು ಕರ್ಣನೆ ಸೂರ್ಯರನ ಮಗನೆ, ನನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ನೋಡುವನಾಗು.

ಅರ್ಜುನ : ಯಲಾ ಕರ್ಣ ಯೀ ದಿವಸ ನನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ಖಂಡಿಸುವೆಯೊ ಕುನ್ನಿ. ಸನ್ನಿ ಹಿಡಿಯಿತೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳುವಂಥವನಾಗು.

ಪದ

ಯೆನುತಾರ್ಭಟಿಸುತ ಕಲಿಪಾರ್ಥನು ರಥವನು ಹರಿಸುತಲಾಕ್ಷಣದಿ

ಶರ ಮಳೆಯನು ಕರೆದನು ಕೋಪದಿ ತರಣಿಸುತನ ಮೇಲೆ ||

ಅರ್ಜುನ : ಯಲಾ ಕರ್ಣ, ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ನಿನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡುವುದು. ದುರುಳನೆ ನರಳುವಂತೆ ಶರಮಳೆಯನ್ನು ಕರೆದಿರುತ್ತೇನೆ, ತರಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂಥವನಾಗು.

ಕರ್ಣ : ಯಲಾ ಅರ್ಜುನ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಪದ

ಎಚ್ಚಂಬುಗಳನು ಖಂಡಿಸಿ ಕರ್ಣನು ಕೆಚ್ಚುಗೊಳುತ ಮುದದಿ

ಹೊಸ ಕೂರ್ಗಣೆಯನು ಯಸೆದನು ಅಚ್ಚುತನಿಗೆ ಸಹಿತ ||

ಕರ್ಣ : ಯಲಾ ಅರ್ಜುನ, ನೀನು ಬಿಟ್ಟ ಶರಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಭೋರ್ಗರೆಯುವ ಹೊಸ ಕೂರ್ಗಣೆಗಳನ್ನು ಅಚ್ಚುತನಿಗೂ ಸಹ ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತೇನೆ. ತರಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂಥವನಾಗು.

ಅರ್ಜುನ : ಯಲಾ ಕರ್ಣ, ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳುವಂಥವನಾಗು.

ಪದ

ಬರುವಾಸ್ತಗಳನ್ನು ತರಿವುತ ಪಾರ್ಥನು ಬರಸಿಡಿಲಂದದಲಿ

ಶರವ ಬಿಡೆ ಮೈಯ್ಯುಳು ನಾಂಟಿತು ರವಿಜಗೆ ತರಹರಿಸಿದನಾಗ ||

ಅರ್ಜುನ : ಯಲಾ ಕರ್ಣ, ನೀನು ಬಿಟ್ಟ ಕೂರ್ಗಣೆಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸಿ ಬರಸಿಡಿಲಿನೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಆರ್ಭಟಿಸುವ ಶ್ಯಾರ್ಜನಗಳನ್ನು ನಿನ್ನ ಶರೀರ ಮುಸುಕುವಂತೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಯಿರುತ್ತೇನೆ, ತರಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂಥವನಾಗು.

ಕರ್ಣ : ಯಲಾ ಅರ್ಜುನ, ನೀನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ಬರಸಿಡಿಲಿನಂತೆ ಆರ್ಭಟಿಸುವ ಶ್ಯಾರ್ಜನಗಳನ್ನೂ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಪಾರ್ಥ ನಿನ್ನ ಸಾಹಸ ಯಿಷ್ಟೆ ಅಹುದೋ ನನ್ನ ಸಾಹಸವನ್ನೂ ಯೀಗ ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ ನೋಡು.

ಪದ

ಹೂಡಿ ಧನುವಿಂಗೆ ಬರಸೆಳೆದು ಆರ್ಭಟಿಸುತಲಿ

ನರಶಿರಕೆ ಗುರಿಯನು ನೋಡಿ ಸರ್ಪಾಸ್ತ್ರ ಬಾಣವನು ಹೂಡುತ ತಾನು ||

ಕರ್ಣ : ಅಯ್ಯ ಶಲ್ಯ ನೃಪಾಲನೆ, ಆರ್ಭಟಿಯಿಂದ ಅಹಿತರೆದೆ ತಲ್ಲಣಿಸುವ ಯೀ ಸರ್ಪಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ವೈರಿಯಾದ ಸವ್ಯಸಾಚಿಯ ಶಿರಸ್ಸಿಗೆ ಶಿಸ್ತು ಯಿರಿಸಿದ್ದೇನೆ ನೋಡಯ್ಯ ಶಲ್ಯ ಭೂಪತಿ.

ಪದ

ನರನ ಶಿರವನು ತರಿದು ಬಿಡುವೆನು ನೋಡೆನುತ

ಯಮಜನಿಲಜರು ಸಹಿತ ಸೇವಿಪರು ವಿಷವನ್ನೂ

ತುರುಗಾಯ್ತು ಗೊಲ್ಲನ ಕೊಲ್ಲಬಹುದೈಯ್ಯ ||

ಕರ್ಣ : ಅಯ್ಯ ಶಲ್ಯ ನೃಪಾಲನೆ, ಯೀ ಶರದಿಂದಲೆ ನರನ ಶಿರವು ಹರಿದು ಹೋಗುವುದು. ಯಿವನ ತಲೆ ಹೋದ ಬಳಿಕ ಧರ್ಮರಾಯ ಭೀಮ ನಕುಲ ಸಹದೇವ ಯಿವರು ವಿಷವನ್ನು ಭುಂಜಿಸಿ ಅವರ ಸ್ವಯಿಚ್ಛೆಯಿಂದಲೆ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಬಿಡುವರು. ಅನಂತರ ದನಕಾಯುವ ಕೃಷ್ಣ ವಬ್ಬ ವುಳಿಯುವನು. ಅವನನ್ನು ಮರ್ಧಿಸುವುದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯಿಲ್ಲ. ಧರಣೀಪತಿಯಾದ ಕುರುಕುಲೇಂದ್ರನಿಗೆ ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯೆಂಬ ಸಿರಿಯು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುವಳಲ್ಲಯ್ಯ ಶಲ್ಯ ಭೂಪತಿ.

ಭಾಮಿನಿ

ಮೆಚ್ಚಿದೆನು ರವಿಸುತನೆ ಬಾಣವು ಯಿತ್ತವುದು ಧರಣಿಯನು

ರಾಯಗೆ ಕೀರ್ತಿ ಬರುವುದು ನಿನಗೆ ಆದರೆ ಕೊರತೆಯೊಂದುಂಟು ||

ಶಲ್ಯ : ಅಯ್ಯ ಕರ್ಣ ನಿನ್ನ ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿದಂಥವನಾದೆ. ನಿನಗಿಂತ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಯೀ ಸರ್ಪಾಸ್ತ್ರ ಬಾಣವು ರಾಷ್ಟ್ರಾಧಿಪನಿಗೆ ಜಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡಿರುವುದು. ಆದರೆ ನಿನಗೆ ವೊಂದು ಕೊರತೆವುಂಟಲ್ಲಯ್ಯ ಕರ್ಣ.

ಕರ್ಣ : ಅಯ್ಯ ಶಲ್ಯ ಭೂಪತಿ ಅಂಥಾ ಕೊರತೆಯೇನು ಹೇಳುವನಾಗು.

ಪದ

ವೀರನಾರಾಯಣನು ಸಾರಥಿಯು ನರನಿಗೆ

ಧಾರುಣಿಯನೊತ್ತುವನು ಪಾರ್ಥನುಳುವಿಂಗೆ ||

ಶಲ್ಯ : ಅಯ್ಯ ಕರ್ಣ, ನರನ ಶಿರಸ್ಸಿಗೆ ಯೀ ಶರವನ್ನೂ ಗುರಿಯಿಟ್ಟಿರುವೆ. ಆದರೆ ಪಾರ್ಥನ ಸಾರಥಿಯಾದ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನು ತನ್ನ ಸದ್ಭಕ್ತನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ವುಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ರಥವನ್ನು ಪಾತಾಳಕ್ಕೆ ತುಳಿಯುವನು. ವೈರಿಯ ಶಿರಕ್ಕೆಟ್ಟು ಗುರಿಯು ಮೀರಿ ಹಾರುವುದಲ್ಲಯ್ಯ ಕರ್ಣ ಆಮೇಲೆ ಯೇನು ಮಾಡುವೆ.

ಕರ್ಣ : ವೊಳ್ಳೇದು, ಯೀ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮತ್ತಿನ್ನಾವ ಸನ್ನಾಹವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಯ್ಯ ಶಲ್ಯ ಭೂಪತಿ.

ಪದ

ಕೊರಳಿಗೊಡ್ಡಿದ ಶರ ವುರಕೆ ಸೇರಿಸು ನರನ ಹರಿದು ಪೋಪುದು

ಕೊರಳು ಹರಿಗೆ ಅಸದಳವು ||

ಶಲ್ಯ : ಅಯ್ಯ ಕರ್ಣ, ನರನ ಶಿರಸ್ಸಿಗೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟಿರುವ ಯೀ ಶರವನ್ನೂ ತೆಗೆದು ವುರಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿ ಗುರಿಹಿಡಿದು ಹೊಡೆದರೆ ಶ್ರೀಹರಿಗೂ ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿ ವೈರಿಯ ಶಿರಸ್ಸು ಯೀ ಶರದಿಂದಲೆ ಧರೆಗೆ ಬಿದ್ದು ಹೋಗುವುದಯ್ಯ ಕರ್ಣ.

ಪದ

ಧರಣಿಯೊಳು ನಿನಗಿನ್ನೂ ಸಮರಿಲ್ಲೆನ್ನಿಸಿಕೊಂಬೆ

ಬರುವುದೆನಗೆಯು ಕೀರ್ತಿ ದೊರೆಯೇ ನೀನೆಂದ ||

ಕರ್ಣಾರ್ಜುನರ ಕಾಳಗ

ಪದ

ಕುರುಪತಿ ಮೊದಲಾದವರ ಮೇಲಿಲ್ಲದ ಹಗೆ ದೇವ ಕೇಳೈ

ಯೀ ತರಣಿಸುತನ ಮೇಲೆ ಯಾತಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು ದೇವ ಕೇಳೈ ||

ಅರ್ಜುನ : ಹೇ ಭಾವಯ್ಯ, ಕುರುಪತಿಯಾದ ಕೌರವೇಶ್ವರನೆ ಮೊದಲಾದ ನೂರೊಂದು ಜನ ಸಹೋದರರ ಮೇಲೆ ಯಿಲ್ಲದಂಥ ಹಗೆತನವು, ಯೀ ರವಿಸುತನಾದ ಕರ್ಣನ ಮೇಲೆ ಯಾತಕ್ಕೆ ಬಂದದ್ದಾಯಿತು. ಯಿದರ ವಿಸ್ತಾರವನ್ನು ಸಾಂಗವಾಗಿ ಹೇಳುವರಾಗಿರಿ ಭಾವಯ್ಯ.

ಭಾಮಿನಿ

ಯಂದ ಮಾತನು ಕೇಳಿ ಮುರಹರಿ ಸರಿದ ಪಾರ್ಥನು ಮೋಹಪಾಶಕೆ

ಯಿಂದಿದಕೆ ತೆರನೇನುತ ಪೇಳಿದ ಹರಿಯು ಪಾರ್ಥನೊಳು ||

ಕೃಷ್ಣ : ಆಹಾ ಯೇನು ಮಾಡಲಿ. ಯೀ ಅರ್ಜುನನು ಭ್ರಾಂತಿ ಮಾತಿಗೆ ವಳಗಾಗಿ ಧುರದಲ್ಲಿ ಅಪಜಯವನ್ನು ಹೊಂದಿ ನರಳುತ್ತ ಬಿದ್ದಿರುವ ಯೀ ಕರ್ಣನ ಪ್ರೀತಿ ಮಾತಿಗೆ ಮರುಳಾದನಲ್ಲಾ. ಯಿದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಹದನವನೂ ಮಾಡಲಿ ||

ಭಾಮಿನಿ

ಮಂದಮತಿ ನೀನ್ಯಾರು ಸೂತನಂದನ ಯಿವನ್ಯಾರು

ಸಿಂಹಕೆ ಸರಿಯಹುದೆ ಮೂಢ ಕೇಳೆಂದ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಹೇ ಮಂದಮತಿಯಾದ ಪಾರ್ಥನೆ, ನಿನಗೇನು ಮರುಳು ಹಿಡಿಯಿತು. ಸೂತಜನಾದ ಕರ್ಣನು ಯಾರೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರುವೆಯೆ. ಹಂದಿಯಂತೆ ಯಿರುವ ಕರ್ಣನು ಸಿಂಹಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ ನಿನ್ನಂತೆಯೆ ಭಾವಿಸುತ್ತಿರುವೆಯಲ್ಲಾ ಪಾರ್ಥ ನೀ ಬದುಕಿದ್ದು ವ್ಯರ್ಥ.

ಪದ

ನರನೆ ಕೇಳೊ ಧರ್ಮಜನ ಜರಿದು ಮೂದಲಿಸಿದ

ರಣಪರಾಕ್ರಮಿ ಕರ್ಣ ಪರಮ ಬಾಂಧವನೆ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಹೇ ಅರ್ಜುನ, ಹಿಂದೆ ನೀನು ಪಾತಾಳ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಸಮಸಪ್ತಕರ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣನಾದ ಧರ್ಮರಾಯನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿರಲಿಲ್ಲವೆ. ಯೀ ಕರ್ಣನು ಧರ್ಮಜನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಭೂಮಿಗೆ ಕೆಡವಿ ಕಾಲಿನಿಂದ ವದ್ದು ಮೂದಲಿಸಿ ಮಾನವನ್ನು ಕಳೆದಂಥ ಕರ್ಣನು, ನಿನಗೆ ಪರಮ ಬಾಂಧವನಾಗಬೇಕೆ ಪಾರ್ಥ ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿ ವ್ಯರ್ಥ.

ಪದ

ಪೋಗಲಿ ನಿನ್ನಯ ನಂದನನ ಹಿಂದೆ ಮೋಸದಿ ನಿಂತು ಕರವ ಕತ್ತರಿಸಿ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಹೇ ಮಂದಮತಿಯಾದ ಪಾರ್ಥನೆ, ಯಿದುವರೆವಿಗೂ ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳೆಲ್ಲ ಹಾಗಿರಲಿ. ಹಿಂದೆ ಕರ್ಣನು ಚಕ್ರವ್ಯಹದ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಮಗುವಾದ ಅಭಿಮನ್ಯುವನ್ನು ಹಿಂದೆ ನಿಂತು ಮೋಸದಿಂದ ಕರವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಲಿಲ್ಲವೆ, ಅಂಥಾ ಪಾತಕಿಯು ನಿನಗೆ ಪರಮಬಾಂಧವನಾಗಬೇಕೆ ಪಾರ್ಥ ನಿನ್ನ ಜನ್ಮ ವ್ಯರ್ಥ ||

ಭಾಮಿನಿ

ಅರೆ ಮೆಚ್ಚಿದೆ ಧರ್ಮ ನೀತಿಯ ನರನ ಮುಖದಲಿ ತಿಳಿದೆ

ಮೂಢರು ನಾವು ಕಲಿ ಧನಂಜಯನೆಂದ ಮುರವೈರಿ

ಕೃಷ್ಣ : ಹೇ ಅರ್ಜುನ, ಯಿದುವರೆವಿಗೂ ನೀನು ನನ್ನ ಸಂಗಡ ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಧರ್ಮನೀತಿ ಮಾತುಗಳೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವೆ. ನೀನೇ ಧರ್ಮನೀತಿಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲವನು. ನಾವು ಯೇನೂ ತಿಳಿಯದ ಮೂಢರು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

ಭಾಮಿನಿ

ಕೊಲುವೆಯೊ ಕರ್ಣನನು ನೀ ಕೊಲ್ಲದಿದ್ದರೆ

ಪವನಜಾತನ ತಂದು ಕೊಲಿಸುವೆ ಅವನು ಕೊಲ್ಲದಿರೆ

ನಾನೇ ಕೊಲುವೆನು ಚಕ್ರದೊಳಗೆಂದ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಯಲಾ ಅರ್ಜುನ, ನಿನ್ನ ಧರ್ಮದ ನೀತಿ ಮಾತುಗಳು ಹಾಗಿರಲಿ. ಯೀ ಖೂಳ ಕರ್ಣನನ್ನೂ ನೀನು ಸಂಹಾರ ಮಾಡುವೆಯೊ ಯಿಲ್ಲವೊ ಹಾಗೆ ನೀನು ಕೊಲ್ಲದೆ ಯಿದ್ದರೆ ಪವನಜನಾದ ಭೀಮನಿಂದ ಕೊಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅವನು ನಿನ್ನ ಹಾಗೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ನಾನೇ ನನ್ನ ಚಕ್ರದಿಂದ ಸಂಹರಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ ನೋಡು.

ಭಾಮಿನಿ

ಯೆನುತ ಹರಿ ಜರಿಯಲ್ಕೆ ಪಾರ್ಥನು ಹರಿಯ ಚರಣಕ್ಕೆ ನಮಿಸಿ
ಪಾಪಕೆ ಹೊರಗೆ ನಾನೆಲೆ ದೇವ ಯೆನುತ ತುಡುಕಿದನು ಧನುವ ||

ಅರ್ಜುನ : ಭಾವಯ್ಯ ಶ್ರೀಹರಿ ತಮ್ಮ ಪಾದಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುವೆನು. ಯೀ ನಿನ್ನ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ದುಗುಡವೆಲ್ಲವನ್ನು
ತಮ್ಮ ಪಾದಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಿರುತ್ತೇನೆ. ಯೀ ರವಿಜನಾದ ಕರ್ಣನ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸನ್ನದ್ಧನಾಗುತ್ತೇನೆ. ಕರ್ಣನಿಂದಂಟಾಗುವ ದೋಷ
ಹತ್ಯಕ್ಕೆ ನೀನೇ ಪಾತ್ರನಲ್ಲದೆ ನನ್ನದೇನೂ ಯಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಯಿಗೋ ಕರಕ್ಕೆ ಶರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಪದ

ಕಡುಪಾತಕಿ ಕೇಳಲವೊ ನಿನ್ನ ಪಡದಾಕೆಗೆ ಪೇಳಲವೊ
ಪೊಡವಿಗುರುಳಿಸುವೆನು ಶಿರವ ಯೆನುತೆಚ್ಚನು ತರಣಿಜನ ||

ಅರ್ಜುನ : ಹೇ ಪಾತಕಿಯಾದ ಕರ್ಣನೆ, ನಿನ್ನ ಹೆತ್ತವಳ ಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸನ್ನದ್ಧನಾಗು. ಯೀ ದಿನ ರಣದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ
ತಲೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಯಿಗೋ ಬಾಣವನ್ನು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ.

ಪದ

ಕಕುಲಾತಿಯು ದೊರಕಿದುದೆ ಕ್ಷಣ ಪುರುಸತ್ತು ಕೊಡದೆ ಸೈರಿಸದೆ
ಅಸ್ತವ ಕರೆದೆಯೊ ಪಿಸುಣ ಯೆನುತೆಚ್ಚನು ಶರವನು ಕರ್ಣ ||

ಕರ್ಣ : ಯಲಾ ಪಾಪಿಯಾದ ಅರ್ಜುನನೆ, ಆ ಗೊಲ್ಲನ ಕಕುಲಾತಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಅಬಲನಾದ ನನಗೆ ವೊಂದು ಕ್ಷಣ
ಪುರುಸತ್ತು ಕೊಡದೆ ಬಾಣ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿರುವೆಯೆ. ನೀನು ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಬಾಣವನ್ನೂ ಖಂಡಿಸಿ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಬಾಣವನ್ನು
ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತೇನೆ ತರಹರಿಸುವನಾಗು.

ಪದ

ನರನಾಕ್ಷಣ ಕಡು ಮುಳಿದು ಶರಮಳೆಯನು ಕರೆದನು
ಮೇಲ್ಪರಿದು ತರಣಿಜ ಕೈಗುಂದಿದನು
ಶರವರುಷದೊಳಗೆ ಮುಳುಗಿದನು ||

ಅರ್ಜುನ : ಯಲಾ ಕರ್ಣ, ನೀನು ಅಬಲಸ್ಥನೆಂದು ಕೈ ಚಳಕವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ನಿನಗಿಂತಾ ಪರಾಕ್ರಮವು ಬಂತೆ. ಹೇ ತಬ್ಬಲಿಯಾದ
ಕಬ್ಬಲಿಗ, ನೀನು ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯು ನಿನ್ನ ರಥವು ಸಹ ಪುಡಿಪುಡಿಯಾಗುವಂಥ ಅಸ್ತವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತೇನೆ ತರಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನಾಗು.

ಭಾಮಿನಿ

ಅಕಟಕಟ ಕೈಗುಂದಿದನು ಹರಹರ ಪ್ರಕಟಿಸಿತೆ ಅಪಜಯವು
ಒಡೆಯಗೆ ಕೃಪಣನಾದನು ಯೆನುತ ಕಡುಚಿಂತಿಸಿದ ಕರ್ಣ ||

ಕರ್ಣ : ಅಯ್ಯೋ ಹರಹರ, ಯೀ ದಿನ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಅಪಜಯ ಬಂದ ಹಾಗಾಯಿತಲ್ಲ. ಯಿದುವರೆವಿಗೂ ನನ್ನನ್ನು ಸಲಹಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಕೌರವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಅಪಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ತಂದಂಥವನಾದೆನಲ್ಲಾ ಹಾ ಶಂಕರ ಹಾ ಗೌರೀಶ ಮುಂದೇನು ಗತಿ.

ಭಾಮಿನಿ

ಹರಿಗೆ ಪೇಳುವೆನೆಂದಡಾತನು ನರನ ತಡೆಯದೆ ಕೊಲ್ಲ ಪೇಳಿದ
ಹರಿಗೆ ಪೇಳುವೆನೆಂದಡಾತನು ಹಗೆಗೆ ಬಾಣವನಿತ್ತ
ಧರೆಗೆ ಪೇಳುವೆನೆಂದಡಾತನು ಪುರುಷ ಸಾರಥಿಯಾಗಿ ಕುಳಿತಿಕ
ಒರೆವೆ ಯಿಂದ್ರಗೆಂದಡೆಯು ಆತನ ಮಗನೆ ಕಲಿ ಪಾರ್ಥ ||

ಕರ್ಣ : ಅಯ್ಯೋ ಹರಹರ, ನನಗಿಂಥ ದುರವಸ್ಥೆಯು ವದಗಿರುವದಲ್ಲಾ. ನನ್ನ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಯಾರಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲಿ. ಮುರವೈರಿಯಾದ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳೋಣವೆಂದರೆ ಆ ಕೃಷ್ಣನು ನರನಾದ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ನನ್ನನ್ನೂ ಕೊಲ್ಲುವೆಂದು ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿರುವನು. ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೆ ಹೇಳೋಣವೆಂದರೆ ನನ್ನ ವೈರಿಯಾದ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಮೊದಲೇ ಬಾಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವನಲ್ಲಾ. ಹಾ ದೈವವೆ ಮುಂದೇನು ಮಾಡಲಿ.

ಭಾಮಿನಿ

ಬಗುಳಿದರೆ ಫಲವೇನು ದೈವಕೆ ಹಗೆಯು ಆದನು ಕೌರವನು
ಅದು ನಿಮಿತ್ಯದಿ ಮರಣವಲ್ಲದೆ ವುಳಿವುದಿಲ್ಲವೆನುತ ||

ಕರ್ಣ : ಹಾ ದೈವವೆ, ದುರಾದೃಷ್ಟವಾದ ದೈವದ ಫಲಕ್ಕೆ ಚಿಂತಿಸಿ ಫಲವೇನು. ಯೀ ಕಾರಣದಿಂದ ದೊರೆಯಾದ ಕೌರವೇಶ್ವರನೇ ನನಗೆ ಹಗೆಯಾಗುವಂಥವನಾದನು. ಯೀ ದಿನ ಧರದಲ್ಲಿ ವೈರಿಯಿಂದ ನನಗೆ ಮರಣ ಸಂಭವಿಸದೆ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ ಯಿದಕ್ಕೇನುಪಾಯ ಮಾಡಲೊ ಶಂಕರ ||

ಭಾಮಿನಿ

ಪದುಮನಾಭನ ಪಾದಪದ್ಮವ ಹೃದಯದೊಳು ತಾನಿಟ್ಟು
ಪದವಿ ಸೇರಲಿ ಪೃಥ್ವಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆಂತು ಧನುವಾಂತು ||

ಕರ್ಣ : ಹಾ ದೈವವೆ, ಯೀ ದಿನ ಸಮರದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಯಶೋಲಾಭವು ದೊರಕುವುದು ಯಿಲ್ಲಾ. ವೃಥಾ ದುಃಖಿಸುವುದರಿಂದ ಫಲವೇನು. ಪದುಮನಾಭನಾದ ಶ್ರೀ ಹರಿಯ ಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾ ವೈರಿಯಿಂದ ಮೃತಪಟ್ಟರೆ ಸ್ವಾಮಿ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಸೌಖ್ಯವಾಗಿರುವುದೇ ವುತ್ತಮವಾಗಿರುವುದು. ಯಲಾ ಅರ್ಜುನ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸನ್ನದ್ಧನಾಗಿ ಬಂದಿರುತ್ತೇನೆ ತರಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನಾಗು.

ಭಾಮಿನಿ

ಶರವನುಗಿದಾಕ್ಷಣದಿ ಪಾರ್ಥನು ಬೊಬ್ಬಿರಿದು
ಹೊಡೆಯಲು ಅಸ್ತ್ರವುಗಿದುದು ಕೊಳ್ಳದಿರೆ ಭಟನ ||

ಅರ್ಜುನ : ಭಾವಯ್ಯ ಶ್ರೀಹರಿಯೆ, ನಾನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿಬಿಟ್ಟ ಬಾಣವು ಕರ್ಣನ ದೇಹಕ್ಕೆ ಮುಸುಕದೆ ಹಿಂದುರಳಿ ಬಂದಿರುವುದಲ್ಲಾ ಭಾವಯ್ಯ.

ಭಾಮಿನಿ

ಹರಿಯು ತಿಳಿದಾಕ್ಷಣದಿ ಯಿವನಿಗೆ ಮರಣ ಬಹುದಿಲ್ಲೆನುತ

ವಿಪ್ರನ ತೆರದಿ ಬೇಡಿದ ಸೂತನಂದನನ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಆಹಾ ಯಿದೇನಾಶ್ಚಯರ, ಯೀಗ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿಬಿಟ್ಟ ಬಾಣವು ಕರ್ಣನ ಶರೀರಕ್ಕೆ ತಾಕದೆ ಹಿಮ್ಮರಳಿ ಬಂದಿರುವುದು. ವೃಥಾ ಹೀಗೆ ಶ್ರಮಪಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ವೈರಿಗೆ ಮರಣ ಸಂಭವಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದಕಾರಣ ಯೀಗಲೆ ನಾನು ಕಪಟ ವೇಷದಿಂದ ನನ್ನ ರೂಪನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣವೇಷದಿಂದ ಕರ್ಣನಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಅವನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿರುವಂಥ ಅತ್ಯಾಶ್ಚಯರವಾದ ಕರ್ಣಕುಂಡಲವನ್ನೂ ದಾನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ.

ಪದ || ರಾಗ || ಸಾವೇರಿ || ತ್ರಿವುಡೆ

ಸ್ವಸ್ತಿಶ್ರೀ ಮತುರಾಜಮಸ್ತಕ ಯಿತ್ತೆನಾಶೀರ್ವಾದ ನಿನಗೆಯು

ವೃದ್ಧಿಯೊಳು ನಿನಗೆದುರು ಪೇಳು ರಣವಿಜಯಕೆಂದ ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ : ಸ್ವಸ್ತಿಶ್ರೀಮತು ಮಹಾರಾಜ ಭೂಪತಿಯೆ ಕೇಳು, ಯಿಗೋ ನಿನಗೆ ಆಶೀರ್ವದಿಸಿರುತ್ತೇನಯ್ಯ ಕರ್ಣ ಭೂಪತಿಯೆ. ದಾನ ಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಗದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣ ಯೆಂಬ ಬಿರುದಾಂಕಿತವು ಯೀ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಕೀರ್ತಿಯು ಯಲ್ಲೆಯು ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿರುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುತ್ತೇನಯ್ಯ ಕರ್ಣಭೂಪತಿ.

ಪದ

ತ್ಯಾಗ ಮಾಳ್ವತೆಗೀಗ ಸಮಯವು ಬೇಗ ಬಂದಿದೆ ನಿನ್ನ ಬಳಿಗೆ

ಯೀಗಲೆನ್ನಯ ಮನದಭೀಷ್ಟವ ಬೇಗ ಸಲಿಸೈ ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ : ಅಯ್ಯ ಕರ್ಣ ಭೂಪತಿ ದಾನ ಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಸಮಾನರಾದ ಧೀರರು ಯಾರೂ ಯಿಲ್ಲವೆಂದು ನಿನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಬಹಳ ದೂರದಿಂದ ಬಳಲಿ ಬಂದಿರುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಯಿಷ್ಟಾನುಸಾರ ದಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವನಾಗಯ್ಯ ಕರ್ಣ ಭೂಪತಿ.

ಪದ

ಮರುಳ ವಿಪ್ರನೆ ಕೇಳು ದೊರೆಯು ಸಿಂಹಾಸನದಿ

ಯಿರುವ ವೇಳೆಯೋಳ್ ಕೇಳೆ ಕೊಡುವೆನು ನಿನಗೆ

ರಣದೊಳು ನಿಂತು ನಾನು ಹಗೆಯ ಸಂಹರಿಸುವಾಗ್ಯೆ

ಕೇಳಿದರೆ ಹ್ಯಾಗೆ ನಾ ಕೊಡಲಿ ||

ಕರ್ಣ : ಹೇ ಮರುಳೆಯಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೆ ಕೇಳು. ಸಿಂಹಾಸನಾರೂಢನಾಗಿ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿರುವಾಗ್ಗೆ ದಾನವನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ನಿನ್ನ ಯಿಷ್ಟಾನುಸಾರ ದಾನ ಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂದೇಹವು ಯಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಯೀ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಣ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದಾನವನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಕೊಡಲಯ್ಯ ಭೂಸುರೋತ್ತಮ.

ಪದ

ತ್ಯಾಗಿಯಾದವನಿಗೆ ಮನೆಯೇನು ಮರವೇನು

ಲೋಗರು ಬೇಡುವವೇಳೆ ಭಾಗ್ಯವಿದ್ದುದ ತಾ ಕೊಡಲು ಬಹುದಯ್ಯೆ ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ : ಅಯ್ಯ ಕರ್ಣಭೂಪತಿ, ದಾನವನ್ನು ಕೊಡುವ ವೀರಾಧಿವೀರನಿಗೆ ಧುರವೇನು ಅರಮನೆಯೇನು. ದಾನವನ್ನು ಬೇಡತಕ್ಕಂಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮನಿಗೆ ಯೆಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟರೂ ಕೀರ್ತಿಯು ವೊಂದೇ ಸಮನಾಗಿರುತ್ತೆ. ಆದಕಾರಣ ನಾನು ಬೇಡಿದ ದಾನವನ್ನು ಬೇಗನೆ ಕೊಡುವನಾಗಯ್ಯೆ ಕರ್ಣಭೂಪತಿ.

ಪದ

ಬೇಡು ವಿಪ್ರನೆ ನನ್ನೊಳಿರುವುದ ನೀನೀಗ

ಬೇಗದಿ ಕೊಡುವೆನು ಯೆಂದ ಕಾಮಜನಕನಿಗೆ ಅರ್ಪಿತವಾಗಲಿ ||

ಕರ್ಣ : ಹೇ ಭೂಸುರೋತ್ತಮ, ಯೀಗ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಯಿರುವುದರಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಯಿಷ್ಟಾನುಸಾರವಾಗಿ ಯಾವುದನ್ನು ಕೇಳುವೆಯೋ, ಅದನ್ನೀಗಲೇ ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ಅರ್ಪಿತವಾಗುವಂತೆ ಕೊಡುವೆನು. ಜಾಗ್ರತೆ ಕೇಳುವನಾಗಯ್ಯೆ ಭೂಸುರೋತ್ತಮ.

ಪದ

ಕೊಡುವುದಾದರೆ ಕೊಡು ಕರ್ಣಕುಂಡಲವನ್ನು

ಕೊಡು ಧಾರೆಯರೆದು ನೀನೀಗ ಪೊಡವಿಗಧಿಕವಾದ

ಪದವಿಯಾಗುವುದೆಂದು ಕಪಟವಿಪ್ರನು ನುಡಿದ ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ : ಹೇ ರಾಜೋತ್ತಮನಾದ ಕರ್ಣಭೂಪತಿಯೆ, ನನ್ನ ಯಿಷ್ಟಾನುಸಾರ ದಾನವನ್ನು ಕೊಡುವುದಾದರೆ ನಿನ್ನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಕರ್ಣಕುಂಡಲವನ್ನು ಧಾರಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಏಕಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೊಟ್ಟು, ಯೀ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕವಾದ ಪದವಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವಂಥವನಾಗಯ್ಯೆ ಕರ್ಣಭೂಪತಿ.

ಭಾಮಿನಿ

ನೋಡಿ ಕರ್ಣನು ಮನದಿ ಹರುಷವನು ಮಾಡಿದನು

ಕುಂಡಲವ ಕಾಣ್ತೆ ನಾಡಪಾಲಿಪ ಹರಿಯು ಒಬ್ಬನು

ತರಣಿ ಹೊರತಾಗಿ ರೂಢಿಯೊಳು ಮತ್ತೊಬ್ಬರರಿಯರು

ಬೇಡಲೇನೀತನು ಪರಾತ್ಪರ ಮೂರ್ತಿಯು

ಕೊಡುವೆನೀ ತೆಗೆ ತನುವ ತಾನೆಂದ ||

ಕರ್ಣ : ಆಹಾ ಯಿದೇನಾಶ್ಚಯರ, ಯೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮನು ನನ್ನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕರ್ಣಕುಂಡಲವನ್ನೂ ಕೇಳುತ್ತಿರುವನಲ್ಲಾ.
ಕರ್ಣಕುಂಡಲವನ್ನು ಕಾಣಬೇಕಾದರೆ ಜಗದ್ರಕ್ಷಕನಾದ ನಾರಾಯಣನಿಗು ತರಣಿ ಸಂಭವನಾದ ಸೂಯರನಿಗೂ ಯಿವರಿಬ್ಬರಿಗೂ
ಗೋಚರವಾಗುವುದಲ್ಲದೆ ಮತ್ಯಾರು ತಿಳಿಯರು. ಆದಕಾರಣ ಯೀತನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಲ್ಲ. ಜಗದ್ರಕ್ಷಕನಾದ ನಾರಾಯಣನೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ
ವೇಷಧಾರಿಯಾಗಿ ಬಂದು ಯೀ ಕರ್ಣಕುಂಡಲವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿರುವನು. ಯೀಗಲೆ ನಾನು ಮನಹರುಷದಿಂದ ಕರ್ಣಕುಂಡಲವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು
ಯಿವನಿಂದಲೆ ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತೇನೆ ||

ಪದ

ಯಲವೊ ಭೂಸುರ ಕೇಳು ತಿಳಿದೆ ನಿನ್ನಯ ವಿವರ
ಜಲವಿಲ್ಲದೆ ಧಾರೆಯನು ಹ್ಯಾಗೆ ಕೊಡಲೆಂದ ||

ಕರ್ಣ : ಅಯ್ಯ ಭೂಸುರೋತ್ತಮ, ನಿನ್ನ ಕಪಟ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ. ನೀನು ಕೇಳುವಂತೆ ಕರ್ಣಕುಂಡಲವನ್ನು ದಾನ
ಕೊಡಬೇಕಾದರೆ ಜಲವಿಲ್ಲದೆ ಧಾರೆಯನ್ನೂ ಎರೆದು ಹ್ಯಾಗೆ ಕೊಡಲಯ್ಯ ಭೂಸುರೋತ್ತಮ ||

ಪದ

ಕದನವೀರನೆ ನಿನ್ನ ಹೃದಯದೊಳಿರುವಂಥ
ಸುಧೆಯನು ತೆಗೆದು ಧಾರೆಯೆರೆಯೆಂದ ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ : ಹೇ ರಣಶೂರನಾದ ಕರ್ಣಭೂಪತಿಯೆ ಕೇಳು. ಈ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಯರಕ್ಕಾಗಿ ಯಾತಕ್ಕೆ ಚಿಂತಿಸುವೆ. ನಿನ್ನ ಶರೀರದಲ್ಲೀರತಕ್ಕ
ಅಮೃತಕಲಶವನ್ನು ತೆಗೆದು ಅದರಿಂದ ಧಾರೆಯನ್ನೆರೆದು ಜಾಗ್ರತೆ ಕರ್ಣಕುಂಡಲವನ್ನು ದಾನ ಕೊಡುವಂಥವನಾಗಯ್ಯ ಕರ್ಣಭೂಪತಿ
||

ಪದ

ಯೆಂದ ಮಾತನು ಕೇಳಿ ಅಂದು ವುದರವ ಸೀಳಿ
ಗೋವಿಂದಗರ್ವಿತವು ನನ್ನಾತ್ಮ ಸುಧೆಯು ||

ಕರ್ಣ : ಅಯ್ಯ ಭೂಸುರೋತ್ತಮ, ನಿನ್ನ ಮಾತಿನಂತೆ ನನ್ನ ಶರೀರವನ್ನೂ ಸೀಳಿ ಒಳಗಿರುವ ಅಮೃತ ಕಲಶವನ್ನು ತೆಗೆದು ಆ
ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಅರ್ಪಿತವಾಗುವಂತೆ ಧಾರೆಯನ್ನೆರೆದು ಯಿರುತ್ತೇನೆ. ಯಿಗೋ ಕರ್ಣಕುಂಡಲವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ
ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವರಾಗಿರಿ.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ : ಅಯ್ಯ ಕರ್ಣ, ದಾನ ಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಸಮಾನವಾದ ಭಕ್ತಿಭಾವವುಳ್ಳ ಧೀರನನ್ನು ಮತ್ಯಾರನ್ನೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ನಾನಾದರೆ
ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆ.

ಭಾಮಿನಿ

ಹರಿಗೆ ಧಾರೆಯನೆರೆಯಲಾಕ್ಷಣ ನರನ ರಥದೊಳು ಕುಳಿತು
ತೋರಿದ ಹರಿಯು ನಿಜರೂಪವನು ಮನೋಹರುಷದಲಿ ||

ಕರ್ಣ : ಆಹಾ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವೇಷಧಾರಿಯಾಗಿ ಬಂದು ಕರ್ಣಕುಂಡಲವನ್ನು ದಾನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಅರ್ಜುನನ ರಥದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಶ್ರೀ ಹರಿಯು ತನ್ನ ನಿಜರೂಪವನ್ನು ತೋರಿದಂಥವನಾದನು. ಆದಕಾರಣ ಯೀ ದಿನ ನಾನು ಧನ್ಯನಾದೆ, ಸುಕೃತವನ್ನು ಹೊಂದಿದಂಥವನಾದೆ.

ಭಾಮಿನಿ

ನೋಡಿ ಕರ್ಣನು ಹರುಷದಲಿ ಓಲಾಡಿ ಯೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರಲು
ಹೂಡು ಬಾಣವ ಎಂದು ನರನಿಗೆ ಎಚ್ಚರಿಸೆ ಮುರವೈರಿ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಅಯ್ಯ ಅರ್ಜುನ, ಯಾಕೆ ಸಾವಕಾಶವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ. ಜಾಗ್ರತೆ ಬಾಣವನ್ನು ಹೂಡಿ ಆ ಕರ್ಣನ ಮೇಲೆ ಬಾಣವನ್ನು ಹೊಡೆಯುವಂಥವನಾಗು ||

ಪದ

ನರನಾಕ್ಷಣ ಕಡುಕೋಪದಿ ಶರವನು ತೆಗೆಯುತ್ತಲಿ ತಿರುಪನು
ಏರಿಸಿ ಧನುವನು ಹೂಡಿದ ಧರಣಿಯು ಕಂಪಿಸಲು ||

ಅರ್ಜುನ : ಯಲಾ ಕರ್ಣ, ಯಿನ್ಯಾತಕ್ಕೆ ಯೋಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ. ಕ್ಷಣ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಶಿರವನ್ನು ಹರಿಯುವ ಬಾಣ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತೇನೆ ತರಹರಿಸುವನಾಗು.

ಕರ್ಣ : ಯಲಾ ಅರ್ಜುನ, ಸುಮ್ಮನೆ ಯಾತಕ್ಕೆ ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುವೆ. ನಿನ್ನ ಶೌಯರವನ್ನೂ ನನ್ನಲ್ಲಿ ತೋರಿಸು. ಯಲಾ ಅರ್ಜುನ ನೀನು ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಬಾಣವನ್ನು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಖಂಡಿಸಿರುತ್ತೇನೆ ನೋಡು.

ಅರ್ಜುನ : ಭಾವಯ್ಯ ಶ್ರೀಹರಿಯೆ, ಕರ್ಣನ ಮೇಲೆ ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟ ಬಾಣವನ್ನು ಕರ್ಣನು ಖಂಡಿಸಿರುವನಲ್ಲಾ ಯಿದಕ್ಕೆ ಮುಂದೇನು ಹದನವನ್ನೂ ಮಾಡೋಣ.

ಪದ

ಸ್ಮರಿಸಿ ಮನದೊಳು ಕಾಲಹರನನು ಶರದ ತುದಿಯೊಳು
ಹರಿಯ ಮಧ್ಯದಿ ಕಮಲೋದ್ಭವ ಬುಡದಿ ನಿಲಿಸಿ ಬೇಗದಿ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಅಯ್ಯ ಅರ್ಜುನ, ಯೀ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಳಿಯರಕ್ಕೆ ಯಾತಕ್ಕೆ ಚಿಂತಿಸುವೆ. ಕಾಲಹರನಾದ ಶಂಕರನನ್ನು ಮನದಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತಾ ಶರವನ್ನು ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ಸೇರಿಸುವನಾಗು. ಬಾಣದ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಹರನನ್ನು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಬುಡದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನೂ ಸಹ ಯಿದ್ದು ಸರ್ವಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಆ ಕರ್ಣನ ತಲೆಯನ್ನು ಹರಿದು ಕತ್ತರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಜಾಗ್ರತೆ ಬಾಣವನ್ನು ಹೂಡುವನಾಗು.

ಪದ

ತರಣಿಸುತನ ತಾ ನೋಡುತ ಪಾರ್ಥನು ತಿರುವಿ ಶರವು
ತರಿದು ಕರ್ಣನ ಕೆಡಹಲು ತಿರುಗಿತು ನರನೆಡೆಗೆ ||

ಅರ್ಜುನ : ಯಲಾ ಕರ್ಣ, ಯೆಷ್ಟೊತ್ತು ನಿನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡುವುದು. ಯೀಗ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿರುವ ಯೀ ಶರದಿಂದಲೆ ನಿನ್ನ ಶಿರವನ್ನು ತರಿದು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಜಾಗ್ರತೆ ರಣಾಗ್ರಕ್ಕೆ ಯದುರಾಗು.

(ಕರ್ಣನ ಮರಣ)

ಅರ್ಜುನ : ಯಲಾ ಕರ್ಣ, ಯೀ ದಿನ ನಿನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮವು ಯೆಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತು. ಅಧಮ ನಿನ್ನ ಪಾಡೇನಾಗಿರುವುದು ನೋಡಿಕೋ.

ಭಾಮಿನಿ

ಥಳಥಳಪ ಮುಖಕಾಂತಿ ಹೊಳೆವ ಕಣ್ಣಳ ಗದುಗಿನ ಪುರ್ಬುಗಳ

ಹೊಳೆವ ದಂತದ ಕುಡಿ ಮೀಸೆಗಳ ತರಣಿಜನ ಶಿರವಾಗ

ಧಾತ್ರಿಗೆ ಕುಲವೃಕ್ಷ ಬಿದ್ದಂತೆ ಬೀಳಲು ಕುರುಪತಿಯು

ರಥದಿಂದ ದೊಪ್ಪನೆ ಬಿದ್ದನವನಿಯಲಿ ||

ಕೌರವ : ಅಯ್ಯೋ ಹರಹರ, ನನಗೆ ಬಾಹುಬಲವಾಗಿದ್ದ ರಾಧಾಪುತ್ರ ಕರ್ಣ ಭೂಪತಿಯು ನನಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಅನೇಕ ವೀರಾಧಿವೀರರೊಡನೆ ಕಾದಿ ಬಹುತರವಾಗಿ ದಣಿದಿದ್ದನು. ಯಿಂಥಾ ಶೂರನಾದ ರವಿಪುತ್ರನು ಧುರದಲ್ಲಿ ನರನ ಶರದಿಂದ ಮೃತಪಡುವಂಥವನಾದನಲ್ಲ ಮತ್ತೇನು ಮಾಡಲೊ ಶಂಕರ.

ಭಾಮಿನಿ

ತೆರೆದ ಕಂಗಳನಾಗ ಹಾ ಕರ್ಣನೆ ಹಾ ರಾಧೇಯನೆ

ಹಾಯೆಂದು ಹಲುಬುತಲಿ ಮೂರ್ಛಿಸಿದನಾಗನವನಿಯಲಿ ||

ಕೌರವ : ಹಾ ಕರ್ಣ ಹಾ ರಾಧೇಯ, ಯೀ ದಿವಸ ರಣಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮೃತನಾಗಿ ಮಲಗಿರುವೆಯಾ. ಯದ್ದು ನನ್ನೊಡನೆ ವೊಂದು ಮಾತಾಡಬಾರದೆ ಕರ್ಣ, ಮುಂದೇನು ಮಾಡಲೋ ಶಂಕರ ಗೌರೀಶ.

(ಕೌರವನ ಮೂರ್ಛೆ)

ಭಾಮಿನಿ

ಚರರು ಜನಪನ ಕಂಡು ಅಂದಣದೊಳಗೆ ಪಾಳೆಯಕಾಗವೈದರು

ಹರಿಸಹಿತ ಪಾಂಡವರಿತ್ತ ದುಗುಡದಲಿ ವರಲಿದರು

ಪಾಂಚಾಲೆ ತಮ್ಮೊಳು ಮರುಗಿದರು ಧಮರಸುತ

ಹರಿಯು ತೋಷವ ತಾಳ್ಕುದಾ ಜನಮೇಜಯನೆ ಕೇಳೆಂದ

(ಮಂಗಳಾರತಿ)

ಮಂಗಳ ಮಹಾಗೌರಿ ರಂಗಸಹೋದರಿ ಗಂಗಾಧರನ ರಾಣಿ

ಶ್ರೀಗೌರಿ ನತ್ತು ಮೂಗುತಿ ಕೊಡೆ ಮುತ್ತಿ

ನ್ನಾರವ ಕೊಡೆ ಮುತ್ತೈದೆ ಸ್ಥಾನವ ಕೊಟ್ಟು ಕಾಪಾಡೆ

ವಂಕಿಬಾವುಲಿ ಕೊಡೆ ಕಂಠಮಾಲೆಯ ಕೊಡೆ

ಸಂತೋಷವನು ಕೊಟ್ಟು ಕಾಪಾಡೆ ಮಂಗಳ

||

ಜಡೆಯ ಬಂಗಾರ ಕೊಡೆ ನಡುವಿನೊಡ್ಡಾಣ ಕೊಡೆ ಜಯ

ಶಂಕರನ ರಾಣಿ ಶ್ರೀ ಗೌರಿ ಮಂಗಳ ಮಹಾಗೌರಿ

||

ಹಾರಹೀರವ ಕೊಡೆ ಹಾಡಿ ಹವಳವ ಕೊಡೆ ಆರಿದ್ರ

ಕುಂಕುಮ ಕೊಟ್ಟು ಕಾಪಾಡೆ ||

(ಕರ್ಣಾರ್ಜುನರ ಕಾಳಗ ಸಂವೂರ್ಣಂ)